

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

ترجمه و ثواب الاعمال

شیخ صدوق

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال

ترجمه غفاری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ثواب الاعمال و عقاب الاعمال

نویسنده:

محمد بن علی بن بابویه شیخ صدوق

ناشر چاپی:

نسیم کوثر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست	۵
ثواب الاعمال و عقاب الاعمال	۲۷
مشخصات کتاب	۲۷
[مقدمه مترجم]	۲۷
اشاره	۲۷
سخن مترجم در باره ارزیابی کتاب	۳۲
تذکر لازم	۳۷
[ترجمه] ثواب الاعمال	۳۷
اشاره	۳۷
[مقدمه مؤلف]	۳۷
پاداش کسی که بگوید «لا إله إلا الله»	۳۹
ثواب گفتن صد مرتبه لا إله إلا الله	۴۵
ثواب کسی که بگوید: لا اله الا الله وحده وحده وحده	۴۵
(ثواب کسی که «لا إله إلا الله» را با اخلاص بگوید)	۴۶
ثواب کسی که صدای خود را در گفتن لا إله إلا الله بکشد	۴۷
ثواب کسی که لا إله إلا الله را با شرائط آن بگوید	۴۷
ثواب آنکه شهادت لا إله إلا الله از وی پذیرفته گردد	۴۹
ثواب کسی که صد مرتبه بگوید: لا اله الا الله الملك الحق المبين	۵۰
ثواب کسی که بدون تعجب بگوید: لا إله إلا الله	۵۰
ثواب آنکه هر روز بگوید: (أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له) (الها واحدا احدًا صمدًا لم يتخذ صاحبه و لا ولدا)	۵۰
ثواب کسی که در هر روز بگوید: لا اله الا الله الحق المبين	۵۱
ثواب بسیار گفتن ذکر: «سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله أكبر»	۵۱
ثواب کسی که در هر روز پانزده مرتبه بگوید: «لا اله الا الله حقًا حقًا» «لا اله الا الله ايمانًا و تصديقًا، لا اله الا الله عبودية و رقا»	۵۱
ثواب کسی که خدا را بخواند و ختم کند دعای خود را بجملة «ما شاء الله لا حول و لا قوة الا بالله»	۵۲
ثواب کسی که در هر روز هفت مرتبه بگوید: الحمد لله على كل نعمه كانت أو هي كائنه	۵۲
ثواب کسی که بیگانگی پروردگار و برسالت پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله شهادت دهد	۵۲
ثواب کسی که صد مرتبه تکبیر، صد مرتبه تسبیح صد مرتبه تحمید، و صد مرتبه تهلیل گوید	۵۳

- ٥٥ «سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اكبر» ثواب کسی که بگوید:
- ٥٧ «سبحان الله» ثواب کسی که بدون تعجب بگوید «سبحان الله»:
- ٥٨ الحمد لله كما هو أهله) ثواب کسی که بگوید: الحمد لله كما هو أهله)
- ٥٨ الثَّامِدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ثواب کسی که در صبح و شام چهار مرتبه بگوید: الثَّامِدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)
- ٥٨ خدا را تمجید کند) ثواب کسی که خدا را تمجید کند)
- ٥٩ خود ذات خود را تمجید فرموده) ثواب کسی که خدا را تمجید کند به آن طوری که خود ذات خود را تمجید فرموده)
- ٦٠ ثواب شخص عاقل ثواب شخص عاقل
- ٦٠ ثواب ده خصلت ثواب ده خصلت
- ٦٠ (ع) نماید و آنچه خداوند واجب ساخته انجام دهد) ثواب کسی که اقرار بر بویبت پروردگار و نیوت پیغمبر (ص) و ولایت علی بن ابی طالب (ع) نماید و آنچه خداوند واجب ساخته انجام دهد)
- ٦٢ خدا گوید) ثواب کسی که در هنگام وضو ذکر خدا گوید)
- ٦٢ (ع) وضو بگیرد و مانند او ذکر خدا کند) ثواب کسی که مانند امیر المؤمنین (ع) وضو بگیرد و مانند او ذکر خدا کند)
- ٦٤ (وضوء) ثواب خشک نمودن با دستمال و ترک آن بعد از وضوء)
- ٦٥ صبح ثواب وضو برای نماز مغرب و صبح
- ٦٥ (وضوء) ثواب باز گذاشتن دیدگان هنگام وضوء)
- ٦٥ گرفتن ثواب وضو تازه گرفتن
- ٦٥ مسواک کردن ثواب مسواک کردن
- ٦٧ بیرون نریزد) ثواب کسی که آب دهن خود را فرو برد با احترام مسجد و بیرون نریزد)
- ٦٧ (رود) ثواب کسی که با وضو در بستر خواب رود)
- ٦٧ استنشاق کردن ثواب بسیار مضمضه و استنشاق کردن
- ٦٧ (بحمام) ثواب لنگ بستن هنگام رفتن بحمام)
- ٦٧ (بپوشاند) ثواب کسی که چشم خود را از نگاه کردن به عورت برادر دینی خود بپوشاند)
- ٦٨ خطمی ثواب شستن سر با خطمی
- ٦٨ سدر ثواب شستن سر با برگ سدر
- ٦٩ بندق ثواب آنکه حتاء بندق
- ٧١ کشد ثواب کسی که نوره کشد
- ٧١ موی سر ثواب شانه کردن موی سر
- ٧١ ریش خود را شانه زند ثواب کسی که هفتاد بار ریش خود را شانه زند
- ٧١ کشد ثواب کسی که سرمه کشد

- ٧٢ ثواب سر تراشیدن
- ٧٢ ثواب گرفتن ناخن و زدن شارب
- ٧٣ (اجر پوشیدن نعلین سفید رنگ)
- ٧٤ (ثواب پوشیدن نعلین زرد)
- ٧٤ ثواب پوشیدن موزه
- ٧٤ (اجر کسی که هنگام بریدن لباس نو سوره *إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ* بخواند)
- ٧٥ اجر کسی که در آئینه زیاد نگاه کند و حمد خدا را بجا آورد
- ٧٥ اجر کسی که هنگام دیدن یهودی و یا نصرانی یا مجوسی این کلام را بگوید
- ٧٥ ثواب کسی که وضو شاداب گیرد، و نماز نیکو خواند، و زکاه مال بدهد، و خشم خود نگاه دارد، و زبانش را زندانی کند، و از خدا بر گناهان پوزش طلبد، و خیر خواه اهل بیت پیامبر خود باشد
- ٧٥ ثواب کسی که بگوید: رضیت بالله رباً، و بالاسلام دیناً، و بمحمد (ص) رسولاً، و باهل بیته اولیاء
- ٧٦ اجر دعا کردن در شب و روز
- ٧٦ ثواب آمدن به مسجدها
- ٧٦ ثواب پی در پی رفتن بمساجد
- ٧٦ ثواب پیاده رفتن بسوی مساجد
- ٧٧ ثواب با قرآن و مسجد همدم بودن
- ٧٧ اجر کسی که وضو بگیرد و پس از آن بمسجد برود
- ٧٨ اجر کسی که نمازهای پنجگانه را بخواند، و آنها را بپا دارد، و اوقات آنها را حفظ کند
- ٧٩ ثواب نمازهای نافله
- ٧٩ اجر آنکه چراغی در مسجدی بیفرورد
- ٧٩ اجر کسی که آب دهان در حال نماز بیرون نیندازد برای بزرگداشت خداوند
- ٧٩ ثواب خواندن نماز در مسجد الحرام
- ٧٩ ثواب نماز در مسجد رسول خدا (ص)
- ٧٩ ثواب نماز در بین مسجد الحرام و مسجد التبی (ص)
- ٨٠ ثواب نماز در مسجد کوفه
- ٨٠ ثواب نماز در بیت المقدس و مسجد جامع و مسجد طایفه و مسجد بازار
- ٨٠ ثواب کسی که مسجد را جاروب کند
- ٨١ ثواب اذان گویان
- ٨١ ثواب کسی که هفت سال برای خدا اذان بگوید

- ۸۱ ----- ثواب کسی که یک سال در شهری از شهرهای مسلمانان اذان بگوید
- ۸۱ ----- ثواب آن کس که اذان مؤذن را حکایت کند
- ۸۲ ----- ثواب کسی که ده سال برای رضای خدا اذان بگوید
- ۸۳ ----- ثوابی که در میان اذان و اقامه بمؤذن میدهند
- ۸۳ ----- ثواب کسی که نماز را با اذان و اقامه بخواند
- ۸۳ ----- ثواب کسی که در نماز مستحبی خود در هر رکعت قُلْ هُوَ اللَّهُ و إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ و آیه الکرسی بخواند
- ۸۳ ----- ثواب؛ فضیلت قنوت در نماز
- ۸۴ ----- ثواب کسی که رکوعش را درست بجا آورد
- ۸۴ ----- ثواب کسی که یک سجده بجا آورد
- ۸۴ ----- ثواب کسی در حال سجده دو کف دست را بر زمین بچسباند
- ۸۴ ----- ثواب طول دادن سجده
- ۸۴ ----- ثواب کسی که در رکوع و سجود و قیام خود صلوات بفرستد
- ۸۵ ----- ثواب سجده شکر
- ۸۵ ----- ثواب نماز
- ۸۶ ----- ثواب کسی که نماز صبح را در اول وقت بخواند
- ۸۶ ----- فضیلت اول وقت بر آخر وقت
- ۸۶ ----- ثواب کسی که نمازهای واجب خود را در اول اوقات آن بجا آورد
- ۸۶ ----- ثواب خواندن نماز قصر در مسافرت
- ۸۷ ----- ثواب خواندن نماز جمعه برای مسافر
- ۸۷ ----- ثواب نماز جماعت
- ۸۷ ----- ثواب ایستادن به نماز
- ۸۷ ----- ثواب کسی که بعد از نماز عصر در روز جمعه صلوات بفرستد
- ۸۸ ----- ثواب قراءت این چند سوره بعد از نماز جمعه
- ۸۹ ----- ثواب دیگری در همین معنی
- ۸۹ ----- ثواب گام برداشتن بسوی نماز و تعلیم قرآن
- ۹۰ ----- ثواب نابینائی که برای خدا صبر کند و دوست آل محمد (ص) باشد
- ۹۰ ----- ثواب کسی که با نیت پاک دو رکعت نماز بخواند یا یکدرهم صدقه بدهد و یا یک روز روزه بگیرد
- ۹۱ ----- (مزیت جمعه های ماه مبارک رمضان بر جمعه های ماههای دیگر)

- ۹۱ اجر نماز آنکه عطر استعمال کرده
- ۹۱ اجر نماز شخص زن دار
- ۹۱ اجر کسی که چهار رکعت نماز بخواند و در هر رکعت پنجاه مرتبه قُلْ هُوَ اللَّهُ بخواند
- ۹۱ ثواب نماز جعفر بن ابی طالب (ع)
- ۹۲ ثواب کسی که نماز شب بخواند
- ۹۴ ثواب شب زنده داری با قرآن
- ۹۷ ثواب کسی که دو رکعت نماز بخواند و بداند که چه میگوید
- ۹۷ ثواب کسی که با فکر دو رکعت نماز مختصر بخواند
- ۹۷ ثواب نافله خواندن در ساعت غفلت
- ۹۷ ثواب آنکه در هر هفته پانصد رکعت نماز بخواند
- ۹۷ ثواب آنکه پس از نماز صبح یازده بار سوره توحید را بخواند
- ۹۸ ثواب تعقیب خواندن
- ۹۹ ثواب جدا کردن زکات از مال و رساندن آن بمسستحقش
- ۱۰۰ ثواب حج و عمره
- ۱۰۶ ثواب کسی که با حاجی مصافحه کند
- ۱۰۶ باب نادر
- ۱۰۶ ثواب شخص روزه دار
- ۱۰۸ ثواب روزه داری که ناسزا بشنود و پاسخ دهد من روزه دارم، سلام بر تو
- ۱۰۸ ثواب کسی که یک روز در راه خدای عز و جل روزه بدارد
- ۱۰۸ ثواب کسی که در گرما روزه بگیرد و تشنگی بر او غلبه کند
- ۱۰۹ ثواب یک روز روزه مستحبی
- ۱۰۹ ثواب کسی که پایان عمر در حال روزه باشد
- ۱۰۹ ثواب کسی که در حال روزه اول روز عطر استعمال کند
- ۱۰۹ ثواب روزه داری که بگذرد بر جماعتی که مشغول خوردن طعامند
- ۱۰۹ ثواب روزه ماه رجب
- ۱۲۲ ثواب روزه ماه شعبان
- ۱۳۱ مزیت ماه رمضان و ثواب روزه آن
- ۱۴۶ ثواب دعای ایام عشر ذی الحجه

- ۱۴۸ ----- ثواب روزه در دهه اول ماه ذی الحجه
- ۱۵۰ ----- ثواب روزه عید غدیر
- ۱۵۱ ----- ثواب عبادت پرداختن در شب عید
- ۱۵۳ ----- ثواب آنکه ليله عید شب زنده دار باشد
- ۱۵۴ ----- ثواب آنکه ماه رمضان را روزه بدارد، و روز آخر صدقه دهد، و روز عید با غسل بنماز آید
- ۱۵۴ ----- ثواب آنکه در روز عید پس از نماز امام چهار رکعت نماز بخواند
- ۱۵۷ ----- ثواب کسی که روز بیست و پنجم ذی القعدة روزه بگیرد
- ۱۵۷ ----- ثواب افطار کردن با آب
- ۱۵۷ ----- ثواب روزه گرفتن دو پنجشنبه اول و آخر و چهارشنبه وسط هر ماه
- ۱۶۱ ----- ثواب آنکه عاجز از روزه های سه گانه است و برابر هر روز دره می تصدق میدهد
- ۱۶۱ ----- ثواب کسی که در خانه برادر مؤمنش افطار کند
- ۱۶۱ ----- ثواب آنکه پیغمبر و امیر المؤمنین و حسنین و ائمه صلوات الله علیهم اجمعین را زیارت کند
- ۱۶۳ ----- ثواب آنکه بر شهادت سید الشهداء (ع) یا بر مصیبت و آزاری که باهل بیت یا بخود او رسیده بگیرد
- ۱۶۳ ----- ثواب آنکه در رثاء حسین (ع) شعری گوید و بگیرد و یا بگیراند و یا خود را گریان نماید
- ۱۶۵ ----- ثواب آنکه زیارت کند قبر حسین (ع) را
- ۱۸۶ ----- ثواب زیارت قبور ائمه صلوات الله علیهم اجمعین
- ۱۸۷ ----- ثواب زیارت قبر حضرت معصومه دختر امام کاظم علیهما السلام
- ۱۸۷ ----- ثواب زیارت قبر عبد العظیم حسنی (ع) در شهر ری
- ۱۸۸ ----- ثواب آنکه دسترسی بخاندان عصمت ندارد و بدوستان صالحشان نیکی کند
- ۱۸۸ ----- ثواب احسان کردن در باره امام علیه السلام
- ۱۸۸ ----- ثواب قاریان قرآن
- ۱۸۸ ----- ثواب کسی که یک قرآن تمام در مکه معظمه بخواند
- ۱۸۹ ----- ثواب کسی که قرآن را بسختی یاد گیرد
- ۱۸۹ ----- ثواب جوان با ایمانی که قراءت قرآن کند
- ۱۹۰ ----- ثواب آنکه قرآن را در حال ایستادن و یا نشستن در نماز و غیر نماز بخواند
- ۱۹۰ ----- ثواب آنکه از صد تا پانصد آیه در نماز شب بخواند
- ۱۹۰ ----- ثواب کسی که قرآن را از بر داشته و بدان عمل کند
- ۱۹۰ ----- ثواب کم حافظه ای که بکوشد تا قرآن را از بر کند و آنکه قبل از خواب یک سوره بخواند

- ١٩٠ ثواب آنکه چون قرآن را شروع کند آن را بپایان رساند
- ١٩١ ثواب خواننده قرآن
- ١٩١ ثواب خواندن قرآن از روی آن
- ١٩١ ثواب آنکه قرآن در خانه اش باشد
- ١٩١ ثواب کسی که هر شب از ده الی هزار آیه بخواند
- ١٩٢ فضل بهار قراءت قرآن
- ١٩٢ ثواب کسی که صد آیه از قرآن بخواند سپس هفت بار یا اللّٰه گوید
- ١٩٢ ثواب قراءت سوره های قرآن ثواب تلاوت فاتحه الكتاب
- ١٩٢ ثواب سوره بقره و آل عمران
- ١٩٢ ثواب کسی که چهار آیه از اول سوره بقره و آیه الکرسی را با دو آیه بعد از آن و سه آیه آخر آن سوره را بخواند
- ١٩٣ ثواب خواندن آیه الکرسی هنگام خواب و در تعقیب نماز
- ١٩٣ ثواب خواندن سوره نساء در هر جمعه
- ١٩٣ ثواب خواند سوره مائده
- ١٩٣ ثواب خواندن سوره انعام
- ١٩٣ ثواب خواندن سوره اعراف در هر ماه
- ١٩٤ ثواب سوره انفال و توبه
- ١٩٤ ثواب سوره یونس
- ١٩٤ ثواب سوره هود
- ١٩٤ ثواب سوره یوسف
- ١٩٤ ثواب سوره رعد
- ١٩٥ ثواب سوره ابراهیم و سوره حجر
- ١٩٥ ثواب سوره نحل
- ١٩٥ ثواب سوره بنی اسرائیل
- ١٩٦ ثواب سوره کهف
- ١٩٦ ثواب سوره مریم
- ١٩٦ ثواب سوره طه
- ١٩٧ ثواب سوره انبیاء
- ١٩٧ ثواب سوره حج

- ١٩٧----- ثواب سوره مؤمنون
- ١٩٧----- ثواب سوره نور
- ١٩٨----- ثواب سوره فرقان
- ١٩٨----- ثواب سه سوره شعراء و نمل و قصص
- ١٩٨----- ثواب سوره عنكبوت و روم
- ١٩٨----- ثواب سوره لقمان
- ١٩٨----- ثواب سوره سجده
- ١٩٩----- ثواب سوره احزاب
- ٢٠٠----- ثواب سوره سبأ و سوره فاطر
- ٢٠١----- ثواب سوره ياسين
- ٢٠٣----- ثواب قراءت سوره صافات
- ٢٠٤----- ثواب قراءت سوره «ص»
- ٢٠٤----- ثواب قراءت سوره زمر
- ٢٠٤----- ثواب قراءت سوره مؤمن
- ٢٠٤----- ثواب قراءت سوره سجده فصلت
- ٢٠٥----- ثواب قراءت سوره حم عسق
- ٢٠٥----- ثواب قراءت سوره زخرف
- ٢٠٥----- ثواب قراءت سوره دخان
- ٢٠٥----- ثواب قراءت سوره جاثيه
- ٢٠٦----- ثواب قراءت سوره احقاف
- ٢٠٦----- ثواب خواندن سوره هائي كه به «حم» آغاز مي شود
- ٢٠٦----- ثواب قراءت سوره محمد (ص)
- ٢٠٦----- ثواب قراءت سوره فتح
- ٢٠٧----- ثواب قراءت سوره حجرات
- ٢٠٧----- ثواب قراءت سوره «ق»
- ٢٠٧----- ثواب قراءت سوره ذاريات
- ٢٠٧----- ثواب قراءت سوره طور
- ٢٠٧----- ثواب قراءت سوره و التجم

- ٢٠٧----- ثواب قراءت سوره اقتربت
- ٢٠٨----- ثواب قراءت سوره الزحمن
- ٢٠٩----- ثواب قراءت سوره واقعه
- ٢٠٩----- ثواب قراءت سوره حدید و مجادله
- ٢٠٩----- ثواب قراءت سوره حشر
- ٢٠٩----- ثواب خواندن سوره ممتحنه
- ٢١٠----- ثواب قراءت سوره صفّ
- ٢١٠----- ثواب قراءت سوره جمعه و منافقین و سبّ اسم ربّك الأعلی
- ٢١٠----- ثواب قراءت سوره تغابن
- ٢١٠----- ثواب قراءت سوره طلاق و تحریم
- ٢١١----- ثواب قراءت سوره تبارک
- ٢١١----- ثواب قراءت سوره ن و القلم
- ٢١١----- ثواب قراءت سوره الحاقه
- ٢١١----- ثواب قراءت سوره سأل سائل
- ٢١١----- ثواب قراءت سوره نوح
- ٢١٢----- ثواب قراءت سوره جنّ
- ٢١٢----- ثواب سوره مزمل و خواندن آن در نماز خفتن
- ٢١٢----- ثواب قراءت سوره مدّثر
- ٢١٢----- ثواب قراءت سوره قیامت
- ٢١٣----- ثواب قراءت سوره انسان
- ٢١٣----- ثواب قراءت سوره مرسلات، و عم و نازعات
- ٢١٣----- ثواب قراءت سوره عبس و إذا الشمس كورت
- ٢١٣----- ثواب قراءت سوره انفطار و انشقاق
- ٢١٣----- ثواب خواندن سوره مطففین
- ٢١٤----- ثواب خواندن سوره بروج
- ٢١٤----- ثواب سوره طارق
- ٢١٤----- ثواب سوره اعلی
- ٢١٤----- ثواب سوره غاشیه

- ۲۱۴----- ثواب سوره فجر
- ۲۱۴----- ثواب سوره بلد
- ۲۱۵----- ثواب خواندن سوره و الشمس و اللیل، و الصّحی و انشراح
- ۲۱۵----- ثواب سوره و التّین
- ۲۱۵----- ثواب سوره اُعلی
- ۲۱۵----- ثواب سوره إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ
- ۲۱۶----- ثواب سوره لم یکن
- ۲۱۶----- ثواب سوره اذا زلزلت
- ۲۱۶----- ثواب سوره عادیات
- ۲۱۶----- ثواب سوره قارعه
- ۲۱۶----- ثواب سوره تکاثر
- ۲۱۷----- ثواب سوره عصر
- ۲۱۷----- ثواب سوره همزه
- ۲۱۷----- ثواب سوره فیل و لایلاف
- ۲۱۸----- ثواب سوره رأیت
- ۲۱۸----- ثواب سوره کوثر
- ۲۱۸----- ثواب سوره کافرون و سوره توحید
- ۲۱۸----- ثواب سوره نصر
- ۲۱۸----- ثواب سوره تبت
- ۲۱۹----- ثواب سوره قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
- ۲۲۱----- ثواب قراءت معوذتین
- ۲۲۲----- ثواب کسی که از گناهان کبیره بپرهیزد
- ۲۲۲----- ثواب گناهکاری که پشیمان شده باز گردد و از گناهش شرمنده باشد
- ۲۲۴----- ثواب آنکه بداند بدهکارش بدروغ سوگند خواهد خورد و باحترام خدا او را سوگند ندهد
- ۲۲۴----- ثواب آموزگار خوبیها
- ۲۲۴----- ثواب دانشجو
- ۲۲۵----- ثواب همنشینی با دینداران
- ۲۲۵----- ثواب کسی که ثواب عملی را شنیده آن را بجا آورد

- ۲۲۵ ----- ثواب آنکه کلام حقی گوید و بدان عمل شود
- ۲۲۵ ----- ثواب آنکه سنت خیری نهد
- ۲۲۶ ----- ثواب آنکه بآنچه داند عمل نماید
- ۲۲۶ ----- ثواب تفقد حال یتیم و ضعیف، و نیکی بپدر و مادر و غلام
- ۲۲۶ ----- ثواب آنکه خودداری کند از تعرض بآبروی دیگران و از غضب
- ۲۲۶ ----- ثواب امام عادل، و تاجر راستگو، و پیر پارسا
- ۲۲۶ ----- ثواب حسنه ای که گناه دیرین را از بین می برد
- ۲۲۷ ----- ثواب آنکه چهل حدیث از بر نماید
- ۲۲۷ ----- ثواب آنکه گناهان را ترک نماید
- ۲۲۷ ----- ثواب مسرور نمودن مؤمن
- ۲۲۸ ----- ثواب پارسائی و زهد و حضور قلب در نماز
- ۲۲۸ ----- ثواب آنکه گرفتاری یا تنگدستی مؤمنی را بر طرف کند، و عیب او را بپوشاند و او را یاری نماید
- ۲۲۸ ----- ثواب سیر نمودن و سیراب کردن و پوشاندن مؤمنی
- ۲۲۸ ----- ثواب آنکه برای خدا مؤمنی را غذا دهد
- ۲۲۹ ----- ثواب کسی که سه نفر مؤمن را غذا دهد
- ۲۲۹ ----- ثواب کسی که مسلمانی را سیر گرداند
- ۲۲۹ ----- ثواب سیر نمودن چهار تن از مسلمانان
- ۲۲۹ ----- ثواب آنکه گرسنه ای را سیر کند
- ۲۲۹ ----- ثواب کسی که برده ای مسلمان را آزاد سازد
- ۲۳۰ ----- ثواب آنکه انسانی شایسته را از قید بندگی آزاد نماید
- ۲۳۰ ----- ثواب هر کس که برده ای مؤمن را آزاد سازد
- ۲۳۰ ----- ثواب آن کس که بمؤمنی قرض بدهد
- ۲۳۱ ----- ثواب صدقه دادن
- ۲۳۷ ----- ثواب صدقه دادن پنهانی
- ۲۳۸ ----- ثواب صدقه آشکارا
- ۲۳۸ ----- ثواب صدقه دادن در شب
- ۲۳۸ ----- ثواب صدقه دادن در روز
- ۲۴۱ ----- دعای سائل در حق آنکه صدقه دهد

- ۲۴۱ ثواب مهلت دادن بدهکاری که تهیدست باشد
- ۲۴۱ ثواب بخشیدن بدهی مؤمن
- ۲۴۱ ثواب آنکه آبروی مؤمنی را نگهدارد
- ۲۴۲ ثواب آنکه حاجتی از برادرش برآورد، و آنکه اندوهش را بر طرف سازد،
- ۲۴۴ ثواب دیدار و مصافحه و معافه با برادران
- ۲۴۶ ثواب باری کردن برادر مؤمن
- ۲۴۶ ثواب میانجیگری برای اصلاح بین دو تن
- ۲۴۷ ثواب آنکه بداد مسلمانی برسد
- ۲۴۷ ثواب آنکه با سخنی برادر مؤمن خود را احترام کند
- ۲۴۷ ثواب بداد پریشان رسیدن و حاجت او را برآوردن
- ۲۴۷ ثواب آنکه از مؤمنی اندوهی را بر طرف کند
- ۲۴۷ ثواب آنکه مؤمنی را خوشحال کند
- ۲۴۸ ثواب آنکه خانواده ای را خوشحال کند
- ۲۴۸ ثواب شاد کردن برادر مؤمن
- ۲۴۹ ثواب آنکه بتصدق شکمی را سیر کند
- ۲۴۹ ثواب خورائیدن شیرینی بمؤمن
- ۲۴۹ ثواب آنکه نیمخورده مؤمنی را بیاشامد
- ۲۴۹ ثواب هر کس که برای خدا بمؤمنی مهربانی کند
- ۲۴۹ ثواب آنکه در راه خدا برای خویش برادری گزیند
- ۲۵۰ ثواب آنکه با روی خوش برادر خود را دیدار کند
- ۲۵۰ ثواب معطر ساختن موی سر و روی مسلمان
- ۲۵۰ ثواب آنان که در راه خدا با یک دیگر مهر میورزند
- ۲۵۰ ثواب آنکه در وادی برود و یاد خدا کند
- ۲۵۰ خاصیت قراءت آیه **إِنَّ اللَّهَ يُمَسِّكُ السَّمَاوَاتِ**
- ۲۵۱ دعای شنیدن اذان در صبح و مغرب و ثواب آن
- ۲۵۱ ثواب آنکه از خدا بخواهد و او را ضار و نافع بداند
- ۲۵۱ ثواب آنکه این دعا را سه بار در وقت خواب بخواند
- ۲۵۱ ثواب دعای مسلمان در باره برادر غائبش

- ۲۵۲ ----- ثواب فرستادن درود بر پیغمبر (ص) و ثواب دوستیش -----
- ۲۵۲ ----- ثواب آنکه یک بار بر پیغمبر صلوات بفرستد -----
- ۲۵۲ ----- ثواب آنکه خدا را بحق محمد و آتش علیهم السلام بخواند -----
- ۲۵۳ ----- ثواب فرستادن صلوات بر پیغمبر «ص» -----
- ۲۵۳ ----- ثواب آنکه سپیده دم صد بار بر محمد و آتش صلوات فرستد -----
- ۲۵۳ ----- ثواب آنکه بر محمد و اهل بیتش صلوات فرستد -----
- ۲۵۴ ----- ثواب آنکه در روز جمعه صد بار بر پیغمبر صلوات بفرستد -----
- ۲۵۴ ----- ثواب آنکه در تعقیب نماز صبح و مغرب آیه «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ» را تا آخر بخواند و بگوید: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ وَ ذُرِّيَّتِهِ -----
- ۲۵۶ ----- ثواب آنکه ثلث یا نیم یا همه دعای خود را ویژه پیغمبر کند -----
- ۲۵۷ ----- ثواب آنکه چون صلوات بر پیغمبر فرستد آل او را نیز ملحق سازد -----
- ۲۵۸ ----- ثواب آنکه بر رسول خدا و آتش و اوصیایش جمعه بعد از نماز صلوات فرستد -----
- ۲۵۹ ----- ثواب آنکه در یک روز صد بار «رب صل علی محمد و اهل بیته» بگوید -----
- ۲۵۹ ----- ثواب بلند صلوات بر پیغمبر «ص» فرستادن -----
- ۲۵۹ ----- ثواب گفتن ده بار «سبحان الله العظیم- الخ» و تعقیب اللهم اهدنی -----
- ۲۶۱ ----- ثواب خود داری هنگام میل یا ترس یا هوس یا خشم -----
- ۲۶۲ ----- ثواب یاری کردن امر بمعروف و نهی از منکر -----
- ۲۶۲ ----- ثواب آنکه آیات آخر سوره زمر را برای او بخواند و او بگیرد -----
- ۲۶۲ ----- اجتماع کردن در وقت دعا -----
- ۲۶۲ ----- ثواب دعای پنهانی -----
- ۲۶۲ ----- ثواب دعا کردن هنگام سحر -----
- ۲۶۳ ----- ثواب دعاء در باره مؤمنین و مؤمنات و مسلمین و مسلمات -----
- ۲۶۴ ----- ثواب آنکه «لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم» گوید -----
- ۲۶۴ ----- ثواب آنکه هر روزه «لا حول و لا قوه اِنَّا بِاللَّهِ» گوید -----
- ۲۶۵ ----- ثواب آنکه چون از منزل بیرون آید «بسم الله و لا حول و لا قوه اِنَّا بِاللَّهِ» گوید -----
- ۲۶۵ ----- ثواب آنکه شبانگاه صد بار تکبیر گوید -----
- ۲۶۵ ----- ثواب تسبیح حضرت زهراء علیها السلام -----
- ۲۶۷ ----- فضیلت خاموشی -----
- ۲۶۷ ----- توبه استغفار -----

- ۲۶۸ ----- ثواب آنکه در ماه شعبان روزی هفتاد بار استغفار نماید
- ۲۶۸ ----- ثواب آنکه بعد از فریضه صبح هفتاد بار استغفار نماید
- ۲۷۰ ----- ثواب کسی که شهادتین نگهدار او باشد، و آنکه در پیشامد بد استرجاع کند و آنکه چون خیری ببیند حمد خدا کند، و آنکه چون لغزشی از او سرزند پوزش طلبد
- ۲۷۰ ----- آن نیکوئی که زودتر پاداش آن بانسان میرسد
- ۲۷۱ ----- ثواب خواندن آیه «فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ» در هر صبح و شام
- ۲۷۲ ----- ثواب آنکه در اول و آخر هر شب و هر روز عملی نیک کند
- ۲۷۲ ----- ثواب گریستن از هیبت و عظمت خدا
- ۲۷۳ ----- ثواب آنکه خوشنودی خدا را بر هوی و هوس ترجیح دهد
- ۲۷۳ ----- ثواب آنکه شب و روز را بسر آورد و فکرش همه آخرت باشد
- ۲۷۳ ----- ثواب نکوئی کردن
- ۲۷۳ ----- ثواب دوستی و دشمنی و بخشش و دریغ برای خدا
- ۲۷۳ ----- ثواب مؤمنی که بگناهی شروع کند و پشیمان گشته دست باز دارد و پوزش خواهد
- ۲۷۴ ----- ثواب مؤمنی که در بلاد غربت درگذرد
- ۲۷۴ ----- ثواب کافری که بر مؤمنی احسان کند
- ۲۷۴ ----- ثواب آنکه برادر مؤمنش احسان کند
- ۲۷۴ ----- ثواب آنکه بزنی شیرده در خانه خود نگهدارد
- ۲۷۵ ----- ثواب نماز و زکاه و احسان و صبر
- ۲۷۵ ----- ثواب دوستی آل محمد علیهم السلام و دشمنی با دشمنانشان برای خدا
- ۲۷۵ ----- ثواب استغفار در نماز وتر هفتاد بار در حال قیام
- ۲۷۶ ----- ثواب سلام بر برادر مؤمن برای خدا
- ۲۷۶ ----- ثواب آنکه توبه کند توبه واقعی
- ۲۷۶ ----- ثواب شخص با وقار، و مهربان و شکیبا، و نرمخو و زود پذیر
- ۲۷۶ ----- ثواب پاداش جویان بخدا براری کردن از ترس او، و ثواب آنان که بترک محرمات خدا را بندگی کنند، و آنان که بزه خود را بیارایند
- ۲۷۸ ----- ثواب احسان در باره مؤمن
- ۲۷۸ ----- ثواب امید نیک بخدا داشتن
- ۲۷۹ ----- ثواب آنکه با خدای خویش اخلاص ورزد
- ۲۷۹ ----- ثواب انگشتی عقیق بدست کردن
- ۲۸۱ ----- فضیلت بدست کردن خاتم فیروزه

- ۲۸۱ فضیلت انگشتری جزع یمانی
- ۲۸۱ فضیلت انگشتری زمرد
- ۲۸۲ فضیلت انگشتری یاقوت
- ۲۸۲ فضیلت انگشتری بلور
- ۲۸۲ ثواب تواضع و فروتنی
- ۲۸۲ ثواب گریستن از خشیت خدا و فرو پوشیدن چشم از محارم او و بیداری شب از برای او
- ۲۸۳ ثواب آنکه لذت نقد را از ترس کیفر نسیه ترک کند
- ۲۸۳ ثواب دوستی برای خدا، و تعمیر مساجد، و استغفار سحرگاه
- ۲۸۳ ثواب آنکه نظرش از روی عبرت باشد، و خاموشی اندیشه، و کلامش ذکر خدا و بر ناروائیهایش بگریزد، و مردم از شرش در امان باشند
- ۲۸۳ ثواب خاموشی، و بسوی خانه خدا پیاده رفتن
- ۲۸۵ فضیلت آنکه خود جامه خویش بدوزد و کفش خود پینه زند و خود متاع خویش بدوش کشد
- ۲۸۵ فضیلت راستی
- ۲۸۵ ثواب آنکه کار نیک و یا زشتش را پنهان کند
- ۲۸۵ ثواب آنکه گناهی کند و بداند که اگر خدا بخواهد او را عذاب میکند و اگر بخواهد او را میبخشد
- ۲۸۵ ثواب توبه و بازگشت
- ۲۸۷ ثواب آنکه بر انگشتری خود «ما شاء الله لا قوة الا بالله، استغفر الله»، نقش کند
- ۲۸۷ ثواب آنکه میوه یا مانند آن را ببیند و بخواهد و نتواند تهیه کند
- ۲۸۷ ثواب کسب حلال
- ۲۸۷ ثواب آنکه دنیا را برای حفظ آبرو طلب کند
- ۲۸۹ فضیلت خوشخوئی
- ۲۹۰ ثواب آنکه وجه همتش آخرت است، و آنکه نیتش را پاک سازد و آنکه میان خود و خدا را اصلاح کند
- ۲۹۰ ثواب آنکه با نفس خود بستیزد نه با مردم
- ۲۹۰ ثواب آنکه نعمت خدا را سپاس گوید
- ۲۹۰ ثواب خورنده سپاسگزار، و تندرست سپاسگو
- ۲۹۰ ثواب نیکی کردن
- ۲۹۱ ثواب چشمداشت بآنچه نزد خدا است
- ۲۹۱ فضیلت لب فرو بستن
- ۲۹۱ فضیلت پنهان داشتن ناداری و درویشی

- ۲۹۱ ----- ثواب تهیدستان، و احسان در باره ایشان
- ۲۹۳ ----- فضیلت آبرو داری و عدم اظهار فقر
- ۲۹۳ ----- ثواب مصافحه و دست بهم دادن
- ۲۹۳ ----- ثواب آنکه هنگام طعام نام خدا برد
- ۲۹۳ ----- ثواب آنکه گرسنه ای را سیر گرداند
- ۲۹۴ ----- ثواب کسی که آب را با تائی و لذت بیاشامد
- ۲۹۴ ----- ثواب صدقه دادن در روز جمعه
- ۲۹۴ ----- ثواب یاری کردن ستمدیده
- ۲۹۴ ----- ثواب محبت و دوستی با برادران ایمانی
- ۲۹۵ ----- ثواب آنکه چیزی را که خدا راضی است آرزو کند
- ۲۹۵ ----- ثواب زیارت برادر مسلمان
- ۲۹۵ ----- ثواب قربانی و اطعام برای بنا
- ۲۹۵ ----- ثواب کمک کردن بیکدیگر در کارهای نیک
- ۲۹۶ ----- ثواب میانه روی در خرج کردن
- ۲۹۶ ----- ثواب بهمهراه داشتن عصای چوب بادام تلخ در سفر
- ۲۹۷ ----- ثواب آنکه عمامه پوشیده از خانه بیرون آید
- ۲۹۷ ----- ثواب آنکه نامی از اهل بیت علیهم السلام نزد او برده شود و او بگرید
- ۲۹۸ ----- ثواب دوستی اهل بیت علیهم السلام
- ۲۹۹ ----- ثواب آنکه حاجت مسلمانی را برآورد
- ۲۹۹ ----- ثواب مصافحه با برادر مؤمن
- ۲۹۹ ----- ثواب آنکه قدر نعمت خداداد را بشناسد و خدا را سپاس گوید
- ۲۹۹ ----- ثواب آنکه چهل تا نود سال عمر بر او گذشته باشد
- ۳۰۱ ----- ثواب آنکه حرمت سالخورده ای را بشناسد و او را احترام کند
- ۳۰۱ ----- ثواب جهاد در راه خدا بهمراهی امام عادل
- ۳۰۲ ----- ثواب نگهداری و پرورش اسب
- ۳۰۴ ----- ثواب گفتن نام خدا وقت سواری
- ۳۰۵ ----- باب نادر در باره چهار پا
- ۳۰۵ ----- ثواب تب

- ۳۰۷ ----- ثواب یک شب تب
- ۳۰۷ ----- ثواب مریضی که مقاومت کند و بردباری کشد و شکر خدا بجای آرد
- ۳۰۷ ----- ثواب بیماری
- ۳۰۷ ----- ثواب ششی سر درد کشیدن
- ۳۰۷ ----- ثواب بیمار
- ۳۰۸ ----- ثواب بیماری کودک
- ۳۰۸ ----- ثواب عیادت مریض، و غسل مردگان، و تشییع جنازه و تسلیت زن فرزند مرده
- ۳۰۹ ----- ثواب کسی که بین ظهر پنجشنبه تا ظهر جمعه مرگش فرا رسد
- ۳۰۹ ----- ثواب رو بقبله کردن کسی که در حال مرگ است
- ۳۰۹ ----- ثواب تلقین کلمه شهادت بمحتضر
- ۳۰۹ ----- ثواب آنکه جنازه مؤمنی را غسل دهد
- ۳۱۰ ----- ثواب آنکه فرزندی از او فوت شوند و بحساب خدا گذارد
- ۳۱۱ ----- ثواب آنکه بزیر چهار جانب تابوت مؤمنی رود
- ۳۱۱ ----- ثواب اختیار کردن کفن خوب برای مردگان
- ۳۱۱ ----- ثواب فشار قبر برای مؤمن
- ۳۱۱ ----- ثواب نابینائی که برای خدا صبر کند و دوست آل محمد علیهم السلام باشد
- ۳۱۱ ----- ثواب استرجاع هنگام مصیبت
- ۳۱۳ ----- ثواب صبر و بردباری
- ۳۱۳ ----- ثواب تسلیت
- ۳۱۴ ----- ثواب زیارت قبر مؤمن
- ۳۱۶ ----- ثواب آنکه دست ملاحظت بر سر یتیمی کشد
- ۳۱۶ ----- ثواب آنکه یتیمی را از گریه ساکت سازد
- ۳۱۷ ----- ثواب خدا پرست پس از مردن، و ثواب مسرور ساختن مؤمن
- ۳۱۸ ----- ثواب دوست داشتن فرزند
- ۳۱۸ ----- ثواب آنکه ارمغانی برای عیال خود برد، یا دختر خود را خوشحال سازد یا دیده فرزند را روشن گرداند
- ۳۱۸ ----- ثواب پدری که دارای چند دختر باشد
- ۳۲۱ ----- ترجمه عقاب الاعمال
- ۳۲۱ ----- اشاره

- کیفر آنکه از غیر راه خدا باو تقرب جوید ۳۲۱
- کیفر آنکه امر خدا را سبک بشمارد ۳۲۲
- کیفر آنکه با خاندان پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم دشمن باشد ۳۲۲
- کیفر آنکه حق اهل بیت علیهم السلام را نشناسد ۳۲۳
- کیفر آنکه بمیرد و امام خود را نشناسد ۳۲۶
- کیفر آنکه پیشوای ستمکاری را که از جانب خدا نباشد اطاعت کند ۳۲۷
- سزای آنکه بر جمعی امامت کند و در آنها از او دانشمندتر موجود باشد ۳۲۷
- کیفر آنکه در نماز صلوات را ترک کند، و آنکه نام پیغمبر برده شود و او صلوات نفرستد ۳۲۷
- کیفر دشمن امیر المؤمنین علیه السلام و منکر او و آنکه در باره او شک داشته باشد ۳۲۸
- کیفر قدریها ۳۳۸
- کیفر کسی که ادعای امامت کند و امام نباشد ۳۴۲
- کیفر قابیل، و نمرود، و آن دو اسرائیلی که قوم خود را یهودی و نصرانی کردند و فرعون که أَنَا رَبُّكُمْ الْأَعْلَى گفت، و دو تن از این امت ۳۴۲
- کیفر آنکه حسین بن علی علیهما السلام را کشت ۳۴۵
- کیفر ستمکاری، و قطع رحم، و قسم دروغ، و زناکاری ۳۵۳
- کیفر مکر و فریب ۳۵۳
- کیفر خونریزی، و پیاله نوشی، و سخن چینی ۳۵۳
- در اینکه دنیا خوددار مکافات است ۳۵۴
- کیفر آنکه تعصب خشک و بیجا ورزد ۳۵۵
- کیفر متکبران ۳۵۶
- کیفر مجازات نکردن گناهکار ۳۶۰
- کیفر آنکه صورتی سازد، و آنکه خوابی بدروغ گوید، و آنکه بسخن قومی با عدم رضای آنها گوش دهد ۳۶۱
- کیفر آنکه گناه کند و بخندد ۳۶۱
- کیفر آنکه عبادتی برای غیر خدا انجام دهد ۳۶۱
- کیفر مردیکه خواهش نابجای زنش را بپذیرد ۳۶۱
- کیفر آنکه بی وضو نماز کند، و ناتوانی را ببیند و یاری نکند ۳۶۲
- کیفر آنکه برای بتان قربانی کند ۳۶۲
- کیفر آنکه شهادت بدروغ دهد، و آنکه شهادت را کتمان کند ۳۶۳
- کیفر آنکه بنام خدا بدروغ سوگند یاد کند ۳۶۴

- کیفر آنکه از ترشّح بول نپرهیزد ۳۶۷
- کیفر آنکه بنماز خود اهمیت ندهد و آن را کوچک شمارد ۳۶۷
- کیفر آنکه غسل جنابت را ترک کند ۳۶۷
- کیفر آنکه سجده را درست انجام ندهد ۳۶۷
- کیفر آنکه در نمازش سه بار رو بگرداند ۳۶۸
- کیفر آنکه در خارج وقت نماز بخواند ۳۶۸
- کیفر آنکه با اینکه بامامی اقتداء کرده حمد بخواند ۳۶۹
- کیفر آنکه در صفّ جماعت رعایت نظم نکند ۳۶۹
- کیفر آنکه نماز واجب خود را عمدا ترک کند ۳۶۹
- کیفر آنکه نماز عصر خود را تأخیر اندازد ۳۷۰
- کیفر آنکه نماز خفتن نکرده بخسبد تا نیم شب شود ۳۷۱
- کیفر آنکه نماز جماعت و جمعه را ترک کند ۳۷۱
- کیفر آنکه مرتکب گناهان بزرگ شود ۳۷۲
- کیفر خوردن مال یتیم ۳۷۳
- کیفر مستحقّی که از گرفتن زکات استنکاف کند ۳۸۱
- کیفر آنکه روزه خود را در ماه رمضان افطار کند ۳۸۱
- کیفر آنکه حجّ واجب را ترک کند ۳۸۱
- مسئولیت زبان ۳۸۳
- کیفر آنکه سه روز پی در پی بر او بگذرد و قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ نخواند ۳۸۳
- کیفر آنکه یک هفته بر او بگذرد و سوره قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ را نخواند ۳۸۳
- کیفر کسی که مبتلا بمرض یا سختی شود و قل هو الله نخواند ۳۸۴
- کیفر آنکه پنج نماز بخواند و قل هو الله را در آنها نخواند ۳۸۴
- کیفر آنکه سوره ای را فراموش کند ۳۸۴
- کیفر کسی که مؤمنی را خوار شمارد ۳۸۴
- کیفر آنکه از یاری مؤمن خودداری کند ۳۸۴
- کیفر آنکه بر مؤمنین طعن زند و عقیده آنها را رد کند ۳۸۵
- کیفر آنکه رو در رو بمؤمنی طعن زند ۳۸۵
- کیفر آنکه در بروی مؤمن ببندد ۳۸۶

- کیفر آنکه از مؤمن ربح گیرد ----- ۳۸۶
- کیفر آنکه اعتبار گرو، نزد او از اعتبار برادرش بیشتر باشد ----- ۳۸۶
- کیفر آنکه مؤمنی را از متاع خود با دیگری منع کند ----- ۳۸۷
- کیفر آنکه حق مؤمنی را حبس کند ----- ۳۸۷
- کیفر آنکه بمؤمنی مرد یا زن بهتان زند ----- ۳۸۷
- کیفر آنکه داستانی برای ریختن آبروی مؤمنی نقل کند ----- ۳۸۹
- کیفر آنکه مسکنی را از مؤمن دریغ دارد ----- ۳۸۹
- کیفر آنکه عیبجوئی مؤمنی کند ----- ۳۸۹
- کیفر آنکه بر خدا گستاخی کند ----- ۳۸۹
- کیفر آنکه قصد گناه کند ----- ۳۹۰
- کیفر گناه ----- ۳۹۰
- کیفر آنکه عملی برای خدا شروع کند و رضای خلق را دخالت دهد ----- ۳۹۰
- کیفر قطع رحم و ناسازی دلها ----- ۳۹۱
- کیفر خیانتکاری، و میگزاری، و زنا ----- ۳۹۱
- کیفر خوردن گل ----- ۳۹۶
- کیفر آنکه برای قدرتمندی یا مخالف دینی خضوع کند ----- ۳۹۷
- کیفر آنکه واجبی از واجبات الهی را ترک کند یا مرتکب کبیره ای شود ----- ۳۹۷
- کیفر کسانی که در باره مؤمنین کار زشتی را انتشار میدهند ----- ۳۹۸
- کیفر آنکه بمیرد و بعده اش اموال مردم باشد، و آنکه از ترشح بول نپرهیزد و آنکه مسخرگی و غیبت و یا تمامی کند ----- ۳۹۹
- کیفر آنکه با قدرتمند ستمکاری بستیزد ----- ۴۰۰
- کیفر آنکه برادرش بحاجتی نزد او آید و او حاجتش را روا نسازد ----- ۴۰۱
- کیفر آنکه برای انجام حاجت مؤمنی قدم بردارد اما نه از روی اخلاص ----- ۴۰۲
- کیفر آنکه مؤمنی از او یاری جوید و او دریغ کند ----- ۴۰۲
- کیفر آنکه علاوه بر لباس تن روپوشی بدوش گیرد و دیگری عریان باشد ----- ۴۰۳
- کیفر آنکه با شکم سیر بخسید و در همسایگی گرسنه ای باشد ----- ۴۰۳
- کیفر آنکه مؤمنی را تحقیر کند و او را کوچک و خوار گرداند ----- ۴۰۳
- کیفر آنکه در حضورش از مؤمنی غیبت شود و او دفاع نکند ----- ۴۰۳
- کیفر خود بینی و خود پسندی ----- ۴۰۴

- کیفر آنکه در برابر سائل خود را بگری زند و با تبختر بگذرد ----- ۴۰۴
- کیفر دشمنی و خیانت ----- ۴۰۴
- کیفر پاره ای از گناهان ----- ۴۰۴
- کیفر دانشمندان فاجر، و قاریان فاسق، و ستمکاران جبار، و وزراء خیانتکار، و کدخدایان دروغزن، و مردم پیمان شکن ----- ۴۰۸
- کیفر دل بستگی بدنیا و پرستش طاغوت ----- ۴۰۹
- کیفر ریاکار ----- ۴۱۰
- کیفر آنکه برای مفاخرت میهمانی کند ----- ۴۱۲
- کیفر آنکه امر بمعروف و نهی از منکر را ترک کند ----- ۴۱۲
- باب ----- ۴۱۲
- کیفر آنکه کسی را از کشتن امان دهد بعد او را بکشد ----- ۴۱۳
- کیفر آنکه غیبت از سربازی کند یا او را آزار رساند یا با اهل بیتش بد رفتاری نماید ----- ۴۱۳
- کیفر آنکه مؤمنی را بسلطانی بترساند که از او بدی بیند ----- ۴۱۳
- کیفر آنکه مؤمنین را بیازارد و با آنها دشمنی نماید و مخالفت ورزد ----- ۴۱۳
- (کیفر آنکه دینی از خود بسازد) ----- ۴۱۵
- (باب) ----- ۴۱۷
- کیفر شک در دین، و معصیت خدا ----- ۴۱۸
- کیفر زنی که برای غیر شوهرش خود را بیاراید و از خانه بیرون رود ----- ۴۱۸
- کیفر آنکه استغاثه اهل بیت علیهم السلام را بشنود و جمعیتشان را ببیند و یاریشان نکند ----- ۴۱۸
- کیفر آنکه برده تن سالاری کند و بعدالت با آنها رفتار ننماید ----- ۴۲۰
- کیفر آنکه سرپرستی کاری از کارهای مسلمانان را بعهده گیرد و آنها را ضایع کند ----- ۴۲۰
- کیفر ظالمان و دستیاران ایشان ----- ۴۲۰
- کیفر کسی که بشهریار ستمگری تقرب جوید ----- ۴۲۰
- کیفر آنکه در دفتر ستمگران نام نویسی کند ----- ۴۲۱
- کیفر آن والی که هنگام نیاز مردم خود را پنهان کند ----- ۴۲۲
- کیفر زن یا مرد زناکار ----- ۴۲۴
- کیفر نظر کردن بزنان ----- ۴۲۹
- کیفر مردیکه با مرد نزدیکی کند، و آنکه خود را در اختیار دیگری نهد، و زنانی که با یک دیگر همبستر شوند ----- ۴۲۹
- کیفر دروغ بستن بخدا و رسول و ائمه علیهم السلام ----- ۴۳۹

- کیفر کسی که دو رو، و دو زبان باشد ----- ۴۳۹
- کیفر آن کس که لعن کند کسی را که مستحق لعن نباشد ----- ۴۴۰
- کیفر آنکه بکفر مؤمنی شهادت دهد ----- ۴۴۱
- کیفر آنکه حیله کند و مردم را فریب دهد ----- ۴۴۱
- کیفر کسی که ظلم کند ----- ۴۴۲
- (کیفر بیداد گران) ----- ۴۴۶
- (کیفر آنکه با ناز و خود خواهی در روی زمین بخرامد) ----- ۴۴۶
- (کیفر بغی و ستمکاری) ----- ۴۴۷
- کیفر آنکه با داشتن قوت سه روز گدائی کند ----- ۴۴۹
- کیفر آنکه بدون احتیاج از مردم سؤال کند ----- ۴۴۹
- کیفر آنکه عمدا خود را بقتل رساند ----- ۴۴۹
- کیفر آنکه بنیم کلامی در قتل مؤمنی شرکت جوید ----- ۴۵۱
- کیفر آنکه از روی عمد دیگری را بقتل رساند ----- ۴۵۲
- کیفر آنکه در ریختن خون مسلمانی شرکت جوید یا بدان راضی باشد ----- ۴۵۴
- کیفر آنکه عمدا قتل کند یا قاتلی را پناه دهد ----- ۴۵۵
- کیفر آنکه با خواندن قرآن کسب روزی کند ----- ۴۵۵
- کیفر آنکه بعض قرآن را ببعض دیگر زند ----- ۴۵۶
- کیفر مسافری که نماز قصر خود را در سفر چهار رکعت بخواند ----- ۴۵۷
- باب این باب در کیفر بسیاری از اعمال است ----- ۴۵۷
- فهرست ----- ۴۹۹
- درباره مرکز ----- ۵۴۳

ثواب الاعمال و عقاب الاعمال

مشخصات کتاب

سرشناسه: ابن بابویه، محمد بن علی، ۳۱۱-۳۸۱ق.

عنوان قراردادی: [ثواب الاعمال و عقاب الاعمال. فارسی]

عنوان و نام پدیدآور: ثواب الاعمال و عقاب الاعمال / تالیف شیخ صدوق (ابن بابویه)، ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی؛ ترجمه و توضیحات محمدرضا انصاری محلاتی.

مشخصات نشر: قم: نسیم کوثر، ۱۳۸۲.

مشخصات ظاهری: ۶۰۸ ص.

شابک: ۴۲۰۰۰ ریال؛ ۴۲۰۰۰ ریال: چاپ سوم ۹۶۴-۹۴۹۲۶-۵-۸:

یادداشت: چاپ سوم: ۱۳۸۵.

موضوع: ثواب و عقاب

شناسه افزوده: انصاری محلاتی، محمدرضا، ۱۳۲۷-، مترجم، مصحح

رده بندی کنگره: ۶/ BP۲۲۲/ الف ث ۹۰۴۱ ۱۳۸۲

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۴

شماره کتابشناسی ملی: م ۸۲-۲۹۵۹۸

[مقدمه مترجم]

اشاره

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتاب حاضر ترجمه ساده و روانی است از دو کتاب کم حجم و کوچک بنام ثواب الاعمال و عقاب الاعمال که از جمله سبب کتاب کبیر و نفیس و پر ارزش عالم ربّانی و محدّث بزرگوار و دانشمند عالی مقام جهان تشیع «شیخ صدوق» ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی اعلی الله مقامه الشریف است. همو که در شهر ری مدفونست.

این مرد بزرگ که میتوان گفت وجود مبارکش از حسنات روزگار و آیات الهی بوده است، در سال ۳۸۱ هجری در سن هفتاد و چند سالگی از دنیا رفته و آثار سیصدگانه اش تا چند قرن متوالی چون ستارگانی فروزان و مشعلهایی پر نور چراغ راه پویندگان طریق حقّ میبود ولی هزار افسوس که غالب آنها در اثر حوادث و وقایعی که میان مسلمین رخ داد مفقود گشت و اینک خبری از آنها نیست و شاید با جرأت بتوان گفت که بیش از یک دهم آن در دنیای کنونی باقی نمانده است.

باری در چند سال قبل که نسخه عربی این دو

کتاب مزبور را در یک مجلد با تصحیحی نسبه دقیق و پاورقیهائی نافع و سودمند منتشر کردم، اتقان تألیف و مرغوبیت مطالب آن و نیز زیبایی و مزایای دیگر چاپش موجب شد که مورد علاقه و مطالعه جمعی از فضلا و دانشمندان قرار گیرد و توجه بیشتری بدان مبذول گشت و از این رو کتاب ترویج شد و علاقمندان بسیاری پیدا کرد و پاره ای از کسانی که با زبان عربی چندان آشنا نبودند مکرر از این حقیر درخواست ترجمه آن را به زبان پارسی نمودند و اینجانب چون به تصحیح و تعلیق کتاب «من لا یحصره الفقیه» تألیف دیگر همین مؤلف بزرگ مشغول بودم مجالی برایم نبود لذا به وعده و انتظار میگذرانیدم تا اینکه بحمد الله کتاب مزبور (فقیه) پایان رسید و از طبع آن فراغت یافتم و فرصتی دست داد بیدرنگ به ترجمه این کتاب پرداختم و طولی نکشید که مبادرت به طبع آن شد و اکنون در اختیار خواننده عزیز قرار گرفته است.

آنچه از تذکر آن ناگزیرم اینست که اولاً در ترجمه روش ساده و بی پیرایه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳

پیشینیان را اتخاذ کردم چون به صواب نزدیکتر و از نظر علمی پسندیده تر بود زیرا قدما در عین اینکه قداست کلام امام علیه السلام را حفظ میکردند کاملاً رعایت باز گرداندن مفاهیم جمله های عربی را به پارسی مینمودند و همان مفهوم که جمله عربی داشت عیناً جمله فارسی نیز دارا بود، و دیگر اینکه از ذکر تمام سند چون ملال آور بود خودداری کردم، لیکن سخن را بقسمی آوردم تا آنجا که سند معتبر است از آنجا که سند

معتبر نیست تا حدی متمایز باشد، مثلاً در هر کجا گفته ام «از فلان کس روایت شده است» یا «روایت کرده اند» نشانه آنست که سند چندان معتبر نبوده. و آنجا که گفته ام «فلان کس گوید: امام علیه السّلام چنین فرمود» علامت آنست که سند قابل اعتماد بوده، و در پاره ای از موارد باعتبار سند تصریح کردم، چنان که بمرفوع بودن یا مرسل بودن و یا موقوف بودنش تصریح نمودم و معنی هر کدام از این اصطلاحات را در یکی دو جا در پاورقیها تذکر داده ام، و هر کجا که راویان سند از اهل سنّت بودند و بالأخص آنجا که راوی که خود از امام علیه السّلام نقل میکند سنّی بود چنین آوردم که فلان کس از امام چنین روایت کرده است نه اینکه فلان گوید امام چنین فرمود، و نیز قرینه دیگرش اینکه راوی سند را از امام تجاوز داده و برسول خدا صلّی الله علیه و آله و سلّم رسانیده است مثلاً سکونی یا طلحه بن زید یا غیاث ابن ابراهیم آنچه نقل کرده اند این طور است «جعفر بن محمّد یا محمّد بن علی علیهما السّلام از پدرانم از رسول خدا صلّی الله علیه و آله و سلّم چنین روایت کرده» و این خود قرینه سنّی بودن راوی است اگر چه توثیق شده باشد، گاهی راوی شیعه است لکن دوازده امامی نیست، در این گونه موارد هم سند را طوری نقل کرده ام که بقرینه معلوم باشد راوی غیر امامی است.

هر چند که اعتبار سند و عدم آن در این گونه کتب که موضوعش اخلاق و آداب است چندان مؤثر نیست، و همین قدر که انسان

علم بمجموعول بودن «یعنی ساختگی بودن» حدیثی نداشته باشد عمل به آن جایز است و اگر از هر راه و ثوق به صدور خبری از امام علیه السّلام پیدا کند برای او حجّت خواهد بود، و بالا-خره صحّت و سقم سند در امثال این گونه موضوعات چندان مدخلیت نخواهد داشت، با این حال

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴

هر کجا که احتمال جعل و وضع و ساختگی بودن حدیثی میرفته تمام سند را نقل کرده ام و بحال روای آن تا حدّ ممکن پرداخته و در باره هر یک نقل اقوال علماء رجال را نموده ام تا خواننده محترم را نیازی به مراجعه به اصل عربی که تمام سند در آن ذکر شده نباشد.

و امّا در ترجمه متن کاملاً رعایت سادگی و بی تکلفی در الفاظ شده است تا فهمش همگانی باشد، و در هر کجا احتمال میدادم که ممکن است ترجمه مورد خدشه واقع شود عین عبارت عربی را آوردم چنان که هر جمله ای که احتمال چند معنی داشت، و حقیر یک یا دو معنا را اختیار کردم لفظ عربی آن را نیز ذکر کردم تا کاملاً روشن باشد، و در هر کجا نیازی به بیان و توضیح بود در میان () یا در پاورقی، یا در متن پس از ترجمه تمام خبر بعنوان شرح به مقدار لازم توضیح دادم تا اجمال و تعقیدی باقی نماند و تنها به ترجمه متن حدیث اکتفا نکردم، و نیز هر حدیثی که فقهاء عظام بمضمون آن حدیث فتوی داده اند اشاره نمودم تا هر غیر مجتهدی که بخواهد بموجب آن رفتار کند بدون شبهه عمل کند و از روی

بینش و بصیرت باشد.

و نیز برای تنوع و فائده بیشتر، در پاره ای از موارد شرح حالی از راوی حدیث بطور اختصار در پاورقی ذکر کردم تا تفننی در کلام شده باشد و خواننده را ملال نگیرد و مطالعه کتاب را بزودی رها نکند و در عین حال نتیجه ای نیز از جهت شناخت راوی و موقعیتش از نظر نقل روایت برده باشد.

و برای اینکه خوانندگان عزیز به اهمیت کتاب از نظر موضوع و محتوی آشنا باشند و تا حدودی ارزش تعلیمی آن را در هر دو بخش بدانند، مقدمه ای که در باره ارزیابی و اهمیت موضوع کتاب در نسخه عربی همین کتاب بقلم حقیر درج شده بود ترجمه فارسی آن را با اندکی تصرف در اینجا به عنوان مقدمه مترجم آوردم و امید است از نظر تحلیلی مطلب را خوب بررسی کرده و تحقیقی شایسته و نسبتاً مفید آورده باشم.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵

سخن مترجم در باره ارزیابی کتاب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ سپاس بی حد و مر خدای راست که وسیله پیامبران طریق رشد و ترقی و تعالی و کمال را به انسان آموخت و راه را از بیراه و حق را از باطل و نیک را از بد و خیر را از شر کاملاً ممتاز و جدا فرمود، و سرانجام نیک نیکان و عاقبت خوب پویندگان راه راست و سرنوشت شوم زشتکاران و هلاکت ابدی کجروان را خاطر نشان ساخت، و آدمی را چنان آفرید که با نیروی خرد، نیک و بد، زیبا و زشت، و پاک و پلید را هم در گفتار و هم در کردار بشناسد، سپس ویرا بدرستی و درستکاری و موزونی

و هماهنگی با نظام آفرینش امر فرمود و به نیکی و نیکوکاری و مهربانی و عطوفت با وابستگان و پرداخت حقوق آنان فرمان داد، و از زشتکاری و کجروی و هرزگی و ستمکاری و بیدادگری زنهار داد. و در کلامش تصریح فرمود إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ و مطیعان را وعده بهشت و عاصیان را وعید بدوزخ داد، و آن هر دو را نیز بیافرید.

آنگاه برای هر طاعتی اجر و پاداشی و برای هر عمل زشتی زجر و کیفری مقرر فرمود، پاداشی دلپذیر و کیفری وحشت انگیز، اجری که بنده را دل برباید و او را بشوق آورد و انگیزه اقدام در او پدید آید تا مرغ جاننش بسوی عمل بال گشاید، و کیفری که شخص را از آن دل بهراسد و جوارح و اندامش از شنیدن آن بر خود بلرزد و ترس سراسر جاننش را فرا گیرد، تا به اعمال ناشایست دست نیالاید، و خویشتن را هنگام غلبه نفس نگهدارد، و این دو خصلت و خصیصه که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶

عبارت از «بیم» و «امید» است در هر کس حاصل شود، خود بزرگترین عامل ترقی و تعالی و رشد و شکوفائی استعدادات خداداد او خواهد بود، و شاید یکی از اسرار مخلوق و موجود بودن بهشت و جهنم هم اکنون، همین باشد که خود آیتی از آیات الهی است و بر علم و حکمتش دلالت میکند.

در خبر است که سرور آدمیان امیر مؤمنان علیه السلام در کلامی، بدین مضمون اشاره فرمودند که «خداوند

سبحان چون خلق را بیافرید چنان خواست که از نقص به کمال روند و در آداب و فضائل اخلاقی بمقامی شریف و پایه ای بلند و ارجمند رسند، او میدانست که آنان به کمال مطلوب نرسند جز بآن که آنچه مفید برای ایشانست و آنچه مضر، همه را بآنها بیاموزد، و آموختن جز به امر و نهی ممکن نباشد و امر و نهی نیز جز با وعد و وعید راست نیاید، و وعد و وعید جز با تشویق و تهدید صورت نپذیرد، و تشویق جز بدان چه دل بدان خواهانست و دیده از آن کامیاب نخواهد بود، و تهدید بر خلاف آن.

سپس مخلوق را در این جهان منزل داد و پاره ای از لذات را بآنها بنمود تا بر لذات پاک آخرت که بهشت است راه یابند، و پاره ای از رنجها و محتتها را در این جهان بایشان نشان داد تا بدین وسیله بر آلام و ناراحتیها و گرفتاریهای آن جهان که عبارت از دوزخ است پی برند و از این عذاب موقت بر آن عذاب ابدی استدلال کنند، و از این رو است که لذات این جهان همیشه با سختی و رنج توأم است و خوشی و سرورش با اندوه و غم همعنان «۱»-ا.ه.

(۱) نقل است که جاحظ که خود یکی از دانشمندان متعصب اهل سنت است چون این کلام را از امیر المؤمنین علیه السلام در نوشته ای دید، گفت: «هو جماع الکلام الذی دونه الناس فی کتبهم و تحاوروا بینهم» سپس کلام او به ابی علی جبائی رسید، گفت: جاحظ راست گفته بدون کم و زیاد. و معنی کلام جاحظ اینست که این

سخن حاوی است آنچه را که تاکنون از معارف نوشته اند و آنچه را که بین خود گفتگو می کنند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷

اکنون میزان ارزش کتاب موجود در هر دو بخشش با وقوف به این حدیث شریف تا حدی روشن خواهد شد که مؤلف محترم رضوان الله علیه در آن چه شاهکاری بخرج داده است.

در قسم اول که ثواب الاعمال است آنچه را که موجب سعادت و رسیدن بمقام کمال و قرب حق است تا آنجا که میسر و ممکن بوده آورده و ثوابهایی را که از امامان معصوم علیهم السلام بر یک یک آنها مقرر شده، ذکر کرده تا موجب رغبت و بیداری غافلان و بی خبران گردد و از سستی و فتور بنشاط آیند، و انگیزه انجام عمل نیک در آنها پدید آید و به سوی سعادت و رستگاری گام بردارند و در نتیجه به مقام والای انسانیت و رضا و خشنودی حق نائل گردند.

این بخش کتاب گوئی دمی است عیسوی که در کالبدهای بیرونی دمیده شود و آنان را زنده کرده و به وجد آورد و غریزه «حب فضیلت» را در آنها بیدار کند تا بسوی کمال مطلوب گام برداشته و خود را به جوار حق و مقام قرب برسانند.

و در قسم دوم که عقاب الأعمال است آنچه را که باعث فقر و بدبختی و گرفتاری و رنج و زیان و عذاب است از سیئات به فرا خور کتاب از روایات ائمه هدی علیهم السلام نقل کرده تا نفوس از آن بترسد و قلبها بتپد و از سوء عاقبت و رسوائی بهراسد و پیرامون گناه و نافرمانی نگردد.

این بخش

کتاب گوئی اخطارکننده ای است که زنگ خطر را بصدای آورده و مردمی را که از روی غفلت در وادی هولناک خطاکاری بسر می برند و از نتایج سوء بزهکاریها بی خبرند بیدار نموده و دل آنها را به هراس افکنده تا پیروی شیطان را رها کنند و از راه ضلال باز گردند، و در راه راست افتند و بانسانها ملحق شوند.

پس بنا بر این، این کتاب با حجم اندکش مبشریست دانا و منذریست توانا که بدون هیچ زحمت و مؤنه کار هزاران عامل پر سابقه و مأمور ورزیده سازمان

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۸

امر بمعروف و نهی از منکر را به عهده گرفته و با کمال موفقیت، بدون تسامح و تعلل به کار خویش ادامه میدهد و پیوسته جوایز بزرگی را که برای اعمال نیک تعیین شده بگوش خوانندگان و مطالعه کنندگانش میرساند و آنان را مژده میدهد و بکارهای نیک ترغیب و تحریص مینماید.

و همچنین از کیفرهای سخت اعمال زشت و شکنجه ها و عذابها که در پی دارند میترساند و با رفق و مدارا مبتلایان غافل را اندرز میدهد و عاقبت سوء زشتی ها و بدیها را بگوش آنها میرساند تا از خواب غفلت بیدار گشته و راه سعادت و راستی را پیش گیرند و از چنگال اهریمن گناه و معصیت نجات یابند و از مرتبه پست حیوانیت، با اندک کوشش و تلاشی خود را به مقام والای انسانیت و درجات رفیع قرب حق و مقام محمود و رضای پروردگار برسانند، و این معنی آرزو و خواسته هر انسان خردمند و کاملست. إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٍ لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ

وَ هُوَ شَهِيدٌ.

علی اکبر غفاری عفی عنه

تذکر لازم

اعراب گذاری متن عربی بقلم این حقیر است لکن با کمال عجله و شتاب انجام شده و جناب آقای محسن احمدی و آقای حسین استاد ولی که از دوستان اینجانب اند یک بار برای تصحیح قرائت کرده و پاره ای از اشتباهات را تصحیح نموده اند، با این حال چنانچه غلطی بچشم خورد، در ضمن پوزش متمنی است تذکر فرمائید که در چاپهای بعد اصلاح شود.

علی اکبر غفاری رجب / ۱۴۰۰ هـ -

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۹

[ترجمه] ثواب الاعمال

اشاره

تألیف شیخ صدوق ابی جعفر محمد بن علی بن الحسین قمی ترجمه از علی اکبر غفاری

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۰

[مقدمه مؤلف]

(۱) بنام خداوند بخشاینده مهربان ستایش خاصّ خداوندی است یکتا، آنکه همیشه بوده و خواهد بود، و وجودش بحدّ (اندازه) و نهایت (پایان) وصف نگردد، و پینکی و خواب او را نرباید، همان ذاتی که نه برای هستیش آغازی، و نه از برای بقایش انجامیست، بایجاد ممکنات بر وجود خویش راهنما بوده، و به پدید آوردن آفریدگان بر همیشگی خود دلیل، و بهمانندی آنها بر بی همانندیش رهبر و هادی، همو که نظام و استواری آفرینش را بر قدرت خود گواه ساخته، ذات پاکش از پذیرش هر گونه پیرایه بیزاری جسته، و از دیده شدن (با چشم ظاهر) دوری گزیده، و اندیشه و پندار بر آگاهی بر ذاتش دست نیافته، آنکه موجودی همانند او نیست، و خود شنوا و بیناست.

و گواهی دهم که خدائی جز پروردگار یگانه بی انباز نیست، همان که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۱

بر فرمانبرداری دستورش پاداش نیک و بر نافرمانیش کیفر و عقاب مقرر فرموده.

(۱) و نیز گواهی دهم که محمد صلی الله علیه و آله و سلم بنده و پیامبر اوست، ویرا فرستاد با کتابی که روشن، و محکم، و

ثابت فرموده آیات آن را و همیشگی است، و باطل را بر آن از هیچ سو راهی نیست، و فرود آمده است از جانب خداوند
درستکار و ستوده.

و گواهی دهم که امیر مؤمنان علیه السّلام و پیشوایان پاک از فرزندانش علیهم السلام پس از رحلت پیغمبر صلّی الله علیه و
آله و سلّم

و انقطاع وحی الهی حجت‌های پروردگارانند بر جمیع خلق، و نیز پیروان و دوستان ایشان که برستی پیرو آنانند و بر راه راست استوارند آنانند مؤمنان راستین، و کسانی که از متابعتشان سر باز زدند و از راه و روش ایشان سرتافتند و دستوراتشان را رها کردند و بسنت و طریقتشان رفتار نمودند از راه حق و صواب منحرف و گمراهند.

از پروردگار متعال خواستارم که ما را در آئین و پیروی و دوستی ایشان ثابت قدم بدارد، و دل‌های ما را پس از آنکه خود ما را هدایت فرموده از این طریقه نگرداند، و نیز درخواست آن دارم که از جانب خود رحمتش را بر ما ارزانی دارد زیرا اوست بسیار کریم و بخشنده.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۲

(۱) شیخ صدوق گوید آنچه مرا وادار به تألیف این کتاب ساخت حدیثی است از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ که فرمود

«الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كِفَاعُهُ»

یعنی «آنکه بر کاری نیکو راهنما شود همانند آن کس است که آن عمل را خود بجای آورده باشد» و من نام آن را «ثواب الاعمال» نهادم و امیدوارم که از اجر و ثواب آن مرا محروم نفرماید، زیرا منظورم از این تصنیف جز خشنودی خداوند پاک و طلب رضای او چیزی نیست و غیر این منظوری ندارم، «و لا حول و لا قوه الا بالله» هیچ حرکت و نیروئی جز از خدا نیست و او ما را کفایت است، و بسیار نیکو و کیلی است.

پاداش کسی که بگوید «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

(۲) ۱- ابو سعید خدری از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کند که فرمود: ذات

اقدس الهی به حضرت موسی بن عمران فرمود: ای موسی چنانچه هفت طبقه آسمانها با تمام ساکنین آنها، و مجموع زمینهای هفتگانه را در نزد من در کفّه ای بگذارند، و کلمه شریفه «

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

را در کفّه دیگر، برآستی که این کفّه ترجیح

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۳

خواهد داشت بر کفّه مقابل خود.

یعنی قوام تمام ما سوی الله به توحید است، و چنانچه توحید نباشد هیچ چیزی موجود نیست، پس وزن آن از تمام جهان سنگین تر است.

(۱) ۲- جابر بن عبد الله گوید پیغمبر خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: دو چیز سبب دو چیز دیگر است: یکی مردن با شهادت به یگانگی پروردگار، که سبب دخول بهشت است، دیگر شرک به پروردگار است، که مردن با شرک باعث ورود در جهنم خواهد بود.

(۲) ۳- جابر جعفی گوید حضرت (ابی جعفر) باقر العلوم علیه السلام روایت کرد که پیغمبر خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده: کلمه

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

را بمردگان خود تلقین نمائید چون باعث آموزش گناهان آنهاست، عرض کردند: یا رسول الله گفتن آن در حال سلامتی چطور است؟ فرمود: بیشتر گناهان را منهدم مینماید (تا سه مرتبه) برای اینکه کلمه طیبه

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

مایه انس مؤمن در زندگی و هنگام مرگ و حشر اوست، و رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: که جبرئیل گفت: کاش میدیدی آنها

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۴

را که دو گروهند یکی گویندگان و معتقدین به

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

« که با رویهای درخشان محشور میشوند، و ذکرشان »

اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ»

است، و دیگر مشرکین که با صورتهای سیاه بمحشر آمده، و شیون کنان میگویند: ای وای بر ما، تباه شدیم، و هلاک گشتیم.

(۱) ۴- عمرو بن جمیع مرفوعا (یعنی بدون اینکه راویان قبل از خود را ذکر کند روایت کرده) که پیغمبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَ سَلَّمَ فرموده اند: کلمه

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

بها و قیمت بهشت است.

(۱) ۵- عبید الله بن الولید مرفوعا از پیغمبر خدا روایت کرده که فرموده: هر کس بگوید:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

در بهشت از برای او درختی کاشته می شود از یاقوت سرخ، و در زمین روئیده می شود که مشک سفید است، در حالی که شیرین تر از عسل، و سفیدتر از برف، و خوشبوتر از مشک است، و در آن روئید نگاه میوه هائی است مانند پستانهای دختران بکر، که ظاهر می شود یعنی نمایانست از پس هفتاد حله.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۵

(۱) ۶- جابر بن یزید جعفی از امام محمد باقر علیه السّلام روایت کرده که پیغمبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَ سَلَّمَ فرموده: هر چیزی در جهان همتا و نظیری دارد مگر سه چیز، اول ذات مقدّس احدیّت که نظیر ندارد، دوم کلمه شریفه

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

که هموزن و شبیه ندارد، سوم اشکی که از خوف خدا از چشم خارج شود که برای آن وزنی نمیتوان قائل شد، و چنانچه بر صورت جاری گردد هیچ خواری و ناراحتی پس از آن به آن صورت نخواهد رسید.

(۲) ۷- ابو طفیل از حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه روایت کند که فرمود: هیچ بنده مسلمانی نیست که بگوید:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

مگر اینکه این

گفتار بالا رود و بهر سقفی که برسد می شکافد، و بهر گناهی از گناهانش برخوردار کند نابودش بسازد، تا آنکه پس از محو گناهان در صفّ حسنات و کارهای نیک او قرار میگیرد.

شرح: بنظر میرسد که منظور از سقف همان گناهان باشد که موانع است، و مقصود از شکافتن محو آثام و گناهان باشد و جمله آخر تفسیر همین معنا است.

(۳) ۸- ابو حمزه ثمالی گوید: شنیدم از امام محمد باقر علیه السلام که فرمود: هیچ عبادتی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۶

از نظر ثواب و اجر بالاتر از شهادت به کلمه

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

نیست، چون که نه چیزی عدیل و نظیر حقّ تعالی است، و نه کسی با خدا شریک و انباز در امور اوست.

شرح: بنظر میرسد که حضرت تفسیر کلمه

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

را میفرماید که بیان توحید ذاتی و افعالی را میکند.

(۱) ۹- ابو سعید خُدَری از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم روایت کرده که فرمود: نه من و نه گویندگان پیش از من،

کلمه ای مانند

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

نگفتیم.

(۲) ۱۰- سکونی از امام صادق از پدرانش علیهم السلام روایت کرده که پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: گفتن

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

بهترین عبادت است.

(۳) ۱۱- ابو عمران عجلّی مرفوعاً از پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم روایت کند که فرمود:

هیچ مؤمنی نمیگوید:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

مگر اینکه گناهان از نامه اعمالش محو

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۷

می شود، تا آن کلمه کنار بقیه حسناتش قرار گیرد.

(۱) ۱۲- عبيد بن زراره گوید امام جعفر صادق عليه السلام فرمود: «لا

إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» بهای بهشت است.

(۲) ۱۳- فضیل [بن یسار] میگوید: شنیدم از امام صادق علیه السّلام میفرمود:

ذکر »

لا الهَ إِلَّا اللَّهُ، و اللَّهُ أكبر

« را زیاد بگوئید، چون در نزد پروردگار چیزی از این دو ذکر محبوبتر نیست.

ثواب گفتن صد مرتبه لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

(۳) ۱- هشام بن سالم و أبو ایوب گفته اند: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس صد مرتبه بگوید

«لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

عبادت او در آن روز از همه بالاتر است، مگر آن کس که زیادتیر بگوید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۸

(۱) ۲- سلام بن غانم از حضرت امام جعفر صادق علیه السّلام روایت کند که فرمود هر کس در هنگام خواب صد مرتبه

بگوید

«لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

خداوند خانه ای در بهشت برای او بنا کند، و هر کس وقت خواب صد مرتبه استغفار کند گناهان او بریزد همچنان که برگ از درختان ریزد.

ثواب کسی که بگوید: (لا الهَ إِلَّا اللَّهُ وحده وحده وحده)

(۲) ۱- جابر بن یزید جعفی از حضرت امام محمد باقر علیه السّلام نقل کرده که فرمود جبرئیل نزد رسول صلی الله علیه و اله و

سلم آمد و گفت: خوشا بحال آن فردی از امت تو که بگوید: «

لا الهَ إِلَّا اللَّهُ وحده وحده وحده

«. شرح: طوبی بمعنی خوبی و خوشی، و یا مراد درختی است در بهشت بنام طوبی، و کلمه وحده سه مرتبه، تأکید پی در پی در شهادت بوحدانیت الهی است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۹

(ثواب کسی که «لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» را با اخلاص بگوید)

(۱) ۱- محمد بن حمران از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: هر کس با اخلاص بگوید

«لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

داخل بهشت خواهد شد، و اخلاص در کلمه توحید باینست که شهادت دادن به یگانگی پروردگار او را از معاصی باز دارد.

(۲) ۲- جابر گوید امام باقر علیه السلام روایت کرد که پیغمبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود:

جبرئیل بین صفا و مروه بر من نازل شد، گفت ای محمد طوبی و خوشی (یا درختی در بهشت) ویژه آن فردی از امت تو است که

«لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

را با اخلاص بگوید.

(۳) ۳- زید بن ارقم از پیغمبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کند که فرمود: هر کس با اخلاص بگوید

«لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

داخل بهشت خواهد شد، و اخلاص او در این شهادت باینست که گفتن

«لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

او را از محرمات الهی باز دارد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۰

(۱) ۴- زر بن حبیش گوید حذیفه میگفت «لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» همیشه غضب الهی را از بندگان برمیگرداند، مادامی که

سلامت دین را بر دنیا مقدم بدانند، ولی هر گاه باکی از نقصان در دین نداشته باشند، و فقط در فکر تکمیل جهات مادی و دنیوی خود باشند، و در عین حال «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» بگویند از آنان پذیرفته نمیشود و بآنها میگویند دروغ میگوئید، و در این کلمه راستگو نیستید.

شرح: ملاحظه میفرمائید که این چند روایت اخیر مقید مینماید روایات قبل را، و مجموعاً معنای احادیث این می شود که هر گاه شخص متقی «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» بگوید سبب دخول در بهشت می شود نه هر کسی و بهر نیتی. و نیز روایت چهارم مقطوع است یعنی نام معصوم علیه السلام ذکر نشده.

ثواب کسی که صدای خود را در گفتن لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بکشد

(۲) ۱- سیف بن عمیره گوید حضرت صادق علیه السلام روایت کرد که پیغمبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده: هیچ مسلمانی نمیگوید:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

در حالی که آواز خود را بدان بلند کند مگر آنکه گناهانش ریخته شود زیر قدمهایش، مانند اینکه برگ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۱

از درخت زیر شاخه هایش فرو ریزد.

(۱) ۲- ابن عباس از رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرده که فرمود: در کلمات، هیچ کلمه ای نزد خدا محبوبتر از کلمه

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

نیست، و هیچ بنده ای نیست که بگوید:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

مگر آنکه گناهانش زیر قدمهایش ریخته می شود، همان طوری که برگ درخت، زیر آن ریخته می شود.

(۲) ۳- انس از رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کند که فرمود در تفسیر كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ او کسی است که از گفتن «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» امتناع بورزد، یعنی سرباز زند.

ثواب کسی که لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ را با شرایط آن بگوید

(۳) ۱- اسحاق بن راهویه گفت: چون حضرت ابو الحسن علی بن موسی الرضا علیهما السلام در سفر خراسان به نیشابور رسید، پس از آنکه اراده کوچ نمودن بسوی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۲

مأمون نمود، محدّثین جمع شدند، و عرض کردند: ای پسر پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلّم از شهر ما تشریف می برید، و برای استفاده ما حدیثی بیان نمیفرمائید؟ پس از این تقاضا، حضرت سر خود از عمارت بیرون آورده فرمود: شنیدم از پدرم موسی بن جعفر علیهما السلام فرمود شنیدم از پدرم جعفر بن محمد علیهما السلام فرمود شنیدم از پدرم محمد بن علی علیهما السلام

فرمود شنیدم از پدرم علی بن الحسین علیهما السّلام فرمود شنیدم از پدرم حسین بن علی علیهما السّلام فرمود شنیدم از پدرم امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السّلام فرمود شنیدم از رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم فرمود شنیدم از جبرئیل علیه السّلام گفت شنیدم از پروردگار عزّ و جلّ فرمود کلمه

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

دژ و حصار من است پس هر کس داخل دژ و حصار من شود از عذاب من ایمن خواهد بود، پس هنگامی که مرکب حضرت حرکت کرد با آواز بلند فرمود با شروط آن و من خود یکی از آن شروط میباشم.

شرح: این حدیث معروف بحدیث سلسله الذهب است به مناسبت رجال سند آن که همه از معصومین میباشند و از احادیث قدسیّه محسوب می شود چون گوینده کلام ذات اقدس الهی است، و مؤلف پس از نقل کلام امام علیه السّلام در کتاب توحید خود گوید:

«معنی کلام حضرت اینست که از شروط «لا-إلهَ إِلَّا اللهُ» اقرار بامامت من است و اینکه من از جانب حقّ تعالی امام مفترض الطّاعه هستم».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۳

ثواب آنکه شهادت لا إِلَهَ إِلَّا اللهُ از وی پذیرفته گردد

(۱) ۱- ابو سعید خدری گوید رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم روزی نشسته بود و تنی چند از یارانش که از جمله علی بن ابی طالب بود گرد او بودند، حضرت فرمود: هر کس

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ»

گوید داخل بهشت خواهد شد، پس دو تن از یاران گفتند ما نیز میگوئیم «لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ» پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلّم فرمود: همانا

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ»

یعنی شهادت بیگانگی خدا، از این

شخص - اشاره بعلی بن ابی طالب - و از شیعیانش (آنان که پروردگار پیمان از آنها گرفته) قبول می شود، باز آن دو تن تکرار کرده گفتند: ما نیز میگوئیم «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» پیغمبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دست بر سر علی بن ابی طالب علیه السَّلَام گذاشته آنگاه بآن دو فرمود:

نشانه آن (یعنی نشانه پیروی از وی) اینست که بیعت او را نشکنید، و در مسند و مقام او ننشینید، و گفتار و کلام او را تکذیب نکنید.

ثواب کسی که صد مرتبه بگوید: لا اله الا الله الملك الحق المبين

(۲) ۱- مالک بن اعین از امام جعفر صادق علیه السَّلَام روایت کرده که فرمود: هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۴

صد مرتبه بگوید: »

لا اله الا الله الملك الحق المبين

« پروردگار غالب قاهر او را از تنگدستی حفظ میفرماید، و از وحشت قبر وی را خلاص خواهد کرد، و خود بی نیازی را برای خویش تحصیل کرده، و در قیامت در بهشت را خواهد کوبید تا داخل بهشت گردد.

ثواب کسی که بدون تعجب بگوید: لا اله الا الله

(۱) ۱- جابر از ابی جعفر (محمّد بن علی الباقر علیه السَّلَام) روایت کرده که فرمود:

هر کس بدون تعجب بگوید:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

خداوند از آن پرنده ای را خلق میکند، که تا روز رستاخیز در بالای سر گوینده خود پر میزند، و ذکر الهی میگوید، و ثواب آن را برای گوینده خود میفرستد.

ثواب آنکه هر روز بگوید: (أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له) (الها واحدا صمدا لم يتخذ صاحبه و لا ولدا)

(۲) ۱- عمر بن یزید گوید از امام جعفر صادق علیه السَّلَام شنیدم می فرمود: هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۵

در هر روز بگوید:

«أشهد أن لا إله الا الله وحده لا شريك له إلهها واحدا صمدا لم يتخذ صاحبه و لا ولدا»

خداوند بنویسد برای او چهل و پنج هزار هزار حسنه، و محو سازد از وی چهل و پنج هزار هزار گناه (سَيِّئَه) و از برای او بالا برد چهل و پنج هزار هزار درجه، و مانند کسی است که در آن روز دوازده هزار مرتبه ختم قرآن کرده باشد، و خدا خانه ای در بهشت از برای او بنا خواهد فرمود.

شرح: البتّه نباید فراموش کرد که شرط این ثوابها ایمان حقیقی و تقوی است، زیرا که خداوند جز از متّقین نپذیرد چنان که خود در قرآن فرمود: **إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ**.

ثواب کسی که در هر روز بگوید: لا اله الا الله الحق المبين

(۱) ۱- اوزاعی از جعفر بن محمد از پدرش از پدرانش علیهم السلام روایت کرده که:

هر کس در هر روز سی بار بگوید

لا اله الا الله الحق المبين

بسوی بی نیازی رو آورده، و به تنگدستی پشت نموده، و در بهشت را کوبیده.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۶

ثواب بسیار گفتن ذکر: «سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اكبر»

(۱) ۱- ابو بصیر گوید امام صادق علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده:

ذکر

«سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله أكبر»

را زیاد بگوئید، چون در قیامت این اذکار با گروهی از فرشتگان و محافظ از پیش رو و پشت سر خواهند آمد، و این ذکرها باقیات صالحات میباشند.

مترجم گوید: محشور شدن در قیامت منحصر به بشر نیست، بلکه تمام اعمال و عبادات و اذکار و قرآن و نماز با صورتهائی زیبا محشور خواهند شد، و از برای اهمیت مطلب، این تسیحات اربعه با عده ای همراهان در جلو آن، وعده در پشت سر آن، و عده ای هم بعنوان معقب و حافظ و نگهبان با این اذکار می آیند، و مصداق آیه شریفه «وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا - الخ» میباشد.

ثواب کسی که در هر روز پانزده مرتبه بگوید: «لا اله الا الله حقا حقا» «لا اله الا الله ايمانا و تصديقا، لا اله الا الله عبوديه و رقًا»

(۲) ۱- اوزاعی از جعفر بن محمد از پدرش از پدرانش علیهم السلام روایت کرده که هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۷

در هر روز پانزده مرتبه بگوید: «

لا اله الا الله حقا حقا، لا اله الا الله ايمانا و تصديقا، لا اله الا الله عبوديه و رقا

» خداوند متعال روی رحمت خود را باو خواهد کرد، و از او روی بر نتابد تا داخل بهشت شود.

ثواب کسی که خدا را بخواند و ختم کند دعای خود را بجمله «ما شاء الله لا حول و لا قوه الا بالله»

(۱) ۱- عمران زعفرانی از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: هیچ کس دعا نمیکند که دعای خود را ختم کند به

«ما شاء الله لا حول و لا قوه الا بالله»

مگر آنکه حاجت او برآورده خواهد شد.

ثواب کسی که در هر روز هفت مرتبه بگوید: الحمد لله على كل نعمه كانت أو هي كائنه

(۲) ۱- حسین بن عمر بن یزید از مردی از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: هر کس در هر روز هفت مرتبه

بگوید:

«الحمد لله على كل نعمه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۸

كانت أو هي كائنه»

شکر نعمتهای گذشته و آینده را نموده باشد.

ثواب کسی که بیگانگی پروردگار و برسالت پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله شهادت دهد

(۱) ۱- اوزاعی از امام صادق علیه السلام از پدرش امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود: هر کس شهادت بوحدانیت

خداوند بدهد، و شهادت برسالت پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم را ضمیمه نکند، برای وی ده حسنه پیداش ثبت شود،

ولی اگر شهادت برسالت را توأم با آن کند دو هزار هزار حسنه در نامه عملش نوشته خواهد شد.

(۲) ۲- سهل بن سعد انصاری گوید: از پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم راجع به قول خداوند متعال «و ما کنت بجانب

الطور إذ نادینا» (قصص: ۴۶) سؤال نمودم، در جواب فرمود: خداوند عالم قبل از خلقت بنی آدم بدو هزار سال بر روی برگ

شجره آس که نهالی خوشبو است، هنگامی که رویانید آن را نوشته ای نوشت، پس آن نوشته را روی عرش گذاشت، آنکه ندا داد: ای امت محمد بدرستی که رحمت من بر غضبم پیشی گرفته، پیش از آنکه سؤال کنید بشما عطا خواهم نمود، و قبل از آنکه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۹

طلب آموزش کنید شما را می آموزم، پس هر که از شما مرا ملاقات کند و شهادت دهد که معبودی جز من نیست، و اینکه محمد بنده و فرستاده من است، او را برحمت خویش داخل بهشت خواهم نمود.

ثواب کسی که صد مرتبه تکبیر، صد مرتبه تسبیح صد مرتبه تحمید، و صد مرتبه تهلیل گوید

(۱) ۱- مالک بن انس از امام جعفر صادق از پدرانش از امیر المؤمنین علیهم السلام روایت کرده که فرمود: فقرا خدمت رسول اکرم صلی الله علیه و اله و سلم آمدند، و عرض کردند ثروتمندان مالی دارند که بآن بندگان آزاد کنند و ما نداریم، و از برای

آنان وسیله حجّ فراهم است ولی برای ما نیست، و از برای آنها مالی هست که صدقه بدهند و از برای ما نیست، و از برای آنها وسیله جهاد فراهم است، ولی ما اموالی نداریم که با آن این عبادات را انجام دهیم، پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم فرمود:

هر کس (از شما) صد مرتبه (الله اکبر) بگوید فضیلت آن از صد بنده آزاد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۰

کردن بیشتر است، و هر کس صد مرتبه «سبحان الله» بگوید افضل است از بردن صد قربانی در حجّ، و هر کس صد مرتبه «الحمد لله» بگوید افضلست از فرستادن صد اسب زین دار، دهنه دار، رکاب دار، در راه حق، و هر کس صد مرتبه «لا إله إلا الله» بگوید عمل او در آن روز از تمام مردم افضل است مگر کسی که زیادتراً گفته باشد، آنگاه امام فرمود: این بیانات بگوش ثروتمندان رسید، آنان نیز این اعمال را بجا آوردند پس فقرا بار دیگر نزد پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم آمدند، و گفتند یا رسول الله آنچه را در ثواب این اذکار فرمودید بگوش اغنیا رسید، و آنان این ذکرها را گفتند، حضرت فرمود: این ثوابها فضل و عطای الهی است، و به هر کس که بخواهد عنایت میفرماید و خداوند صاحب فضل و رحمت بزرگی است.

شرح: از این حدیث شریف استفاده می شود: که خداوند متعال به بنندگان خود گاهی اجر و ثواب استحقاقی (که خودش جزای عمل خیر قرار داده و وعده فرموده) می دهد مانند اجر بنده آزاد کردن و صدقه دادن و

غیر آن، و گاهی اجر و ثواب تفضّلی است که باستحقاق نیست، و وعده قطعیه هم نداده، مانند موردی که کسی مال ندارد تا بنده ای آزاد کند، و یا صدقه ای بدهد خداوند ارحم الراحمین همچو بنده دل شکسته خواهان این عبادات را که وسیله مالی ندارد تاخیری بجای آورد، از این اجرا محرومش نمیکند، بلکه با یک عمل مختصر، و گفتن فلان ذکر صد برابر اجر میدهد، ولی اگر ثروتمندان اقدام باین اذکار بنمایند، صد در صد معلوم نیست که این ثوابها عاید آنها شود، بلکه فضل و رحمت الهی است

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۱

و بسته به نیت و معرفت و اعمال بنده، و خواست پروردگار متعال است، ولی فضل الهی بزرگ است.

(ثواب کسی که بگوید: «سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اكبر»

(۱) ۱- یونس بن یعقوب از امام صادق علیه السلام روایت کرده که حضرت رسول صلی الله علیه و اله و سلم به اصحاب خود رو کرده فرمود: سپرهای خود را آماده کنید، عرض کردند: یا رسول الله صلی الله علیه و اله و سلم آیا از دشمنی که به ما رو آورده؟ فرمود: نه، بلکه از آتش جهنم، بگوئید:

«سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اكبر»

. (۲) ۲- ابو بصیر از امام صادق علیه السلام روایت کرده که پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: زیاد ذکر

«سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اكبر»

را بگوئید، چون این اذکار در قیامت که می آیند با جلالتی بزرگ جلوه میکنند، عدّه ای جلوی آن و عدّه ای پست سر، و عدّه ای در عقب، و باقیات صالحات این اذکار

است.

شرح: این حدیث در صفحه ۱۷ گذشت.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۲

(۱) ۳- ابو الجارود از امام محمّد باقر علیه السّلام روایت کرده که پیغمبر اکرم صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده: هر کس بگوید

«سبحان الله»

خداوند درختی در بهشت برای او مینشاند و هر کس بگوید

«الحمد لله»

برای او نیز درختی در بهشت میکارد، و هر کس بگوید

«لا إله إلا الله»

برای او نیز همین طور، و هر کس بگوید

«الله أكبر»

برای او ایضا درختی در بهشت میکارد، پس مردی از قریش گفت: یا رسول الله پس درختان ما در بهشت زیاد است، فرمود: بلی، و لیکن بترسید از اینکه آتشی بفرستید و آن درختان را بسوزانید، و این فرمایش خداوند متعال است که میفرماید: یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ لَا تَبْغُوا أَعْمَالَكُمْ ای اشخاصی که ایمان آورده اید از خدا اطاعت کنید، و از رسول خدا هم اطاعت کنید، و عمل های نیک خود را باطل نکنید.

شرح: از این حدیث استفاده می شود که بسا گناهایی که باعث بطلان اعمال پیش می شود، و این معنی را حبط عمل میگویند، همان طوری که از حدیث شریف سلسله الذهب که گذشت استفاده شد که از برای قبولی عمل شرایطی است، پس امثال این دو روایت تفسیر میکنند مطلقاً روایات دیگر را که هر ذکری و هر عملی که اجر و ثواب بزرگی دارد شرایطی قبلی و بعدی هم دارد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۳

و دیگر از لحن روایت استشمام می شود که مراد از رجل من قریش کسی است که امر ولایت را قبول نمیکند و همان قبول

نمودن آتش سوزنده ثوابها است.

(۱) ۴- أبو بصیر از امام صادق علیه السلام روایت کرد که فرمود روزی پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم به اصحاب خود فرمود: ملاحظه کنید اگر تمام لباسها و اثاث خانه خود را جمع کنید و روی یک دیگر بگذارید آیا با آسمان میرسد؟ گفتند نه یا رسول الله، فرمود: آیا راهنمایی نکنم شما را به چیزی که ریشه اش در زمین، و شاخه های آن در آسمان است، گفتند آری، فرمود: هر کس بعد از نماز واجب سی بار بگوید:

«سبحان الله و الحمد لله و لا إله إلا الله و الله أكبر»

این اذکار ریشه اش در زمین، و شاخه هایش با آسمان سر کشیده و این ذکرها از زیر آوار رفتن و سوختن و غرق شدن و در چاه افتادن و پاره شدن به دندان درندگان، و از هر مردن بدی و از هر بلائی در آن روز انسان را حفظ میکند، و اینها باقیات صالحات است.

(ثواب کسی که «سبحان الله و بحمده سبحان الله العظيم و بحمده» بگوید) (۲) ۱- عبد الله بن سنان از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۴

بگوید:

«سبحان الله و بحمده، سبحان الله العظيم و بحمده»

خداوند متعال سه هزار حسنه برای او بنویسد، و سه هزار درجه برای او بالا برد، و از این ذکر پرنده ای در بهشت خلق فرماید که تسبیح خدا کند، و ثواب آن تسبیح بگوینده ذکر خواهد رسید.

(ثواب کسی که بدون تعجب بگوید «سبحان الله»)

(۱) ۱- ابو الجارود از امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود: هر کس بگوید:

«سبحان الله»

بی آنکه از چیزی تعجب کند، خداوند متعال

از این تسییح مرغی می آفریند که دارای زبان و دو بال باشد، و در جمع تسییح کنندگان، تسییح خدا کند تا قیامت بر پا شود، و مانند همین است

«الْحَمْدُ لِلَّهِ» و «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» و «اللَّهُ أَكْبَرُ»

(ثواب کسی که صد مرتبه «سبحان الله» گوید) (۲) ۱- یونس بن یعقوب گوید بامام صادق علیه السلام عرض کردم هر کس صد مرتبه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۵

«سبحان الله»

گوید آیا این شخص زیاد ذکر الهی را نموده؟ فرمود: بلی.

شرح: یعنی مصداق آیه شریفه «الذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا» می شود

(ثواب کسی که بگوید: الحمد لله كما هو أهله)

(۱) ۱- زید شحام از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: هر کس ذکر

«الْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا هُوَ أَهْلُهُ»

گوید، فرشتگان ثبت اعمال در آسمان از نوشتن ثواب آن وامانند، زید گوید پرسیدم چگونه فرشتگان وامانند، فرمود گویند پروردگارا ما که بغیب آگاه نیستیم، خطاب رسد: شما این ذکر را بهمان عبارت بنده من بنویسید، و ثواب آن با خود من است.

(ثواب کسی که در صبح و شام چهار مرتبه بگوید: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)

(۲) ۱- ابو مسعر از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: هر کس در بامداد چهار مرتبه

«الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»

گوید شکر آن روز را اداء کرده باشد، و هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۶

در شامگاه آن را بگوید شکر آن شب را بجای آورده باشد.

(ثواب کسی که خدا را تمجید کند)

(۱) ۱- زرارہ گوید: بامام باقر علیہ السلام عرض کردم: کدام یک از اعمال در نزد پروردگار محبوبتر است؟ فرمود: اینکه بنده خدا را تمجید کند و به بزرگواری یاد نماید.

(ثواب کسی که خدا را تمجید کند به آن طوری که خود ذات خود را تمجید فرموده)

(۲) ۱- زرارہ بن اعین از امام صادق علیہ السلام نقل کرده که فرموده: خداوند متعال در هر روز و هر شب سه بار خود را تمجید میکند، پس هر کس تمجید کند خدا را بدان کلمات که خود خویش را تمجید نموده و در حال شقاوت باشد به سعادت باز گردد، گوید بحضرت عرض کردم: آن تمجید چگونه است فرمود: میگوئی:

«أنت الله لا إله إلا أنت رب العالمين، أنت الله لا إله إلا أنت الرحمن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۷

الرحيم، أنت الله لا إله إلا أنت العلي الكبير. أنت الله - إلی - الكبرياء رداؤك.

(ترجمه دعا): خدای یگانه توئی هیچ خدائی جز تو نیست، صاحب همه مخلوقات و پروردگار آنها، خدای یگانه توئی هیچ خدائی جز تو نیست بخشنده و مهربان دنیا و آخرت، خدای یگانه توئی هیچ خدائی جز تو نیست، بلند مرتبه و بزرگوار. خدای یگانه توئی، هیچ خدائی جز تو نیست، صاحب روز جزا.

خدای یگانه توئی، هیچ خدائی جز تو نیست، بسیار آمرزنده مهربان. خدای یگانه توئی هیچ خدائی جز تو غالب و پیروز و محکم کار نیست. خدای یگانه توئی هیچ خدائی جز تو نیست، پیدایش هر چیزی از تو است و بسوی تو باز میگردد.

خدای یگانه توئی، هیچ خدائی جز تو نیست، همیشه بوده ای و همیشه خواهی بود، خدای یگانه توئی، هیچ خدائی جز تو نیست، آفریننده خوبیها و بدیها. خدای یگانه توئی، هیچ خدائی جز

تو نیست، آفریننده بهشت و دوزخ. خدای یگانه توئی، هیچ خدائی جز تو نیست، بسیط و یکتا و پناه همه، آنکه از چیزی جدا نگشته و چیزی از وی جدا نمیشود. و از برای او همتائی نیست، خدای یگانه توئی، هیچ خدائی جز تو نیست، پادشاه توئی پاک از هر عیب، سلامتی دهنده، ایمن کننده گواه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۸

و نگهدارنده مخلوقات، توئی پیروز، مسلط، بزرگوار، آن خدائی که منزله از آنست که غیر را با او شریک قرار میدهند، خدای یگانه توئی که ایجادکننده و شکافنده دانه ها و تصویرکننده شکلهایی، تمام اسم های نیکو مختص بتو است، آنچه در آسمانها و زمین است تو را تسبیح میکنند، و تو غالب و پیروز و محکم کاری، خدای یگانه توئی، هیچ خدائی جز تو نیست که بزرگ و بلند پایه ای و بزرگواری لباس منحصر تو است.

ثواب شخص عاقل

(۱) ۱- فضل بن عثمان گوید: شنیدم از امام صادق علیه السلام که میفرمود: هر کس که عاقل است سرانجامش بهشت خواهد بود بخواست خداوند.

(۲) ۲- اسحاق بن عمار از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: هر کس که عاقل است دین دارد، و هر کس که دین دار باشد بهشت برای اوست.

ثواب ده خصلت

(۳) ۱- فضل بن یسار از امام باقر علیه السلام نقل کرده که فرمود: ده صفت است

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۹

که هر کس خدا را با این صفات ملاقات کند داخل بهشت خواهد شد: (۱) ۱- شهادت بوحداثیت خدا و برسات پیغمبر خاتم محمد بن عبد الله صلی الله علیه و اله و سلم، و اقرار و اعتراف به آنچه از جانب خدا آورده، و پیا داشتن نماز، و دادن زکات، و روزه ماه مبارک رمضان، و انجام حج خانه خدا، و دوستی با دوستان خدا، و بیزاری از دشمنان خدا، و دوری گزیدن از هر چیز که مست کند.

(ثواب کسی که اقرار بر بوبیت پروردگار و نبوت پیغمبر (ص) و ولایت علی بن ابی طالب (ع) نماید و آنچه خداوند واجب ساخته انجام دهد)

(۲) ۱- مفضل بن عمر از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: خداوند متعال برای مؤمن تعهد فرموده امری را، مفضل گوید عرض کردم آن کدام است؟

فرمود خداوند تعهد کرده برای مؤمن که چنانچه اقرار پروردگاری او و نبوت محمد صلی الله علیه و اله و سلم و ولایت و

امامت علی علیه السّلام نماید و واجبات الهی را بجای آورد بآن که او را در جوار خود یعنی مقام قرب ساکن گرداند، و مانع از وصول او بدین مقام نگردد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۰

گوید عرض کردم بخدا سوگند این بخشش و احترامیست که ماندش بین آدمیان نخواهد بود، گفت سپس امام علیه السّلام فرمود عمل کوچکی بجای آورید و فراوان لذت برید.

(ثواب کسی که در هنگام ورود به بیت الخلاء بسم الله گوید) (۱) ۱- سکونی از حضرت صادق از پدران از امیر المؤمنین علیهم السّلام نقل کرده که فرمود هر گاه

که یکی از شما برای بول کردن یا غیر آن خود را برهنه کند بگوید «بسم الله» زیرا اگر چنین کرد شیطان دیده خود بر هم نهد و ویرا نبیند تا فارغ شود.

(ثواب کسی که در هنگام وضو ذکر خدا گوید)

(۲) ۱- ابو بصیر از امام صادق علیه السّلام نقل کرده که فرمود، هر کس در حال وضو نام خدا را بر زبان جاری کند تمام بدنش پاک گردد، و وضویش تا وضوی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۱

دیگر کفّاره گناهان ما بین آن دو است یعنی موجب طهارت معنوی نیز خواهد بود و هر کس اسم خدا را نیاورد از بدن او پاک نمیشود مگر همان مقداری که آب بآن برسد.

(۱) ۲- عبد الله بن مسکان از امام جعفر صادق علیه السّلام نقل کرده که فرمود: هر کس یاد آور شود خدا را و ذکرش را بر زبان جاری سازد در حال وضوی خود پس گویا غسل کرده است.

(ثواب کسی که مانند امیر المؤمنین (ع) وضو بگیرد و مانند او ذکر خدا کند)

(۲) ۱- عبد الرحمن بن کثیر از حضرت صادق علیه السّلام نقل کرده که فرمود: روزی امیر المؤمنین علیه السّلام با فرزندش محمد حنفیه نشسته بود فرمود: ای محمد ظرف آبی برای من حاضر ساز تا برای نماز وضو بگیرم، محمد ظرف آبی را آورد، و حضرت با دست راست آب را بر کف دست چپ ریخت و فرمود:

«بسم الله و الحمد لله الذي جعل الماء طهورا و لم يجعله نجسا»

(یعنی بنام خدا، و ستایش مختص آن خدائی است که آب را پاک و پاک کننده

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۲

قرار داد، و نجس قرار نداد) پس از آن استنجاء نمود (یعنی محلّ بول یا غایط را شست) پس گفت:

«اللهم حصن فرجی و أعفّه و استر عورتی و حرّمني علی النار»

یعنی خدایا دامن مرا از خیانت حفظ کن و عقیف قرار بده، و عورت مرا بپوشان، و مرا بر

آتش حرام گردان.

محمد گوید پس از آن مضمضه نمود و آب را در دهان گردانید و گفت:

«اللّٰهُمَّ لَقْنِي حَجَّتِي يَوْمَ الْقَاكِ، وَ أَطْلُقْ لِسَانِي بِذِكْرِكَ وَ شُكْرِكَ»

یعنی خدایا حجّت مرا بمن بیاموز در آن روزی که جزای تو را ملاقات می کنم، و زبان مرا به ذکر و شکر خود گویا بگردان-
پس از آن آب را به بینی بالا برد و گفت:

«اللّٰهُمَّ لَا تَحْرَمْ عَلَيَّ رِيحَ الْجَنَّةِ وَ اجْعَلْنِي مَمَّنْ يَشْمُ رِيحَهَا وَ رُوْحَهَا وَ رِيحَانَهَا وَ طَيِّبَهَا».

یعنی: خدایا بوی بهشت را بر من حرام مگردان، و مرا جزء اشخاصی قرار ده که از بوی آن و از راحتی های آن و از گل‌های آن و عطرها ی آن استفاده می کنند.

محمد گوید پس از آن صورت خود را شست و گفت:

«اللّٰهُمَّ بَيِّضْ وَجْهِي يَوْمَ تَسْوَدُّ فِيهِ الْوَجُوهُ، وَ لَا تَسْوَدُّ وَجْهِي يَوْمَ تَبْيَضُّ فِيهِ الْوَجُوهُ»

یعنی خدایا صورت مرا در روزی که صورتها سیاه میگردد سفید گردان، و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۳

در روزی که صورتها سفید میشوند سیاه مگردان. پس از آن دست راست خود را شست و گفت:

«اللّٰهُمَّ أَعْطِنِي كِتَابِي بِيَمِينِي، وَ الْخَلْدَ فِي الْجَنَانِ بِيَسَارِي، وَ حَاسِبِنِي حِسَابًا يَسِيرًا».

یعنی: خدایا نامه عمل مرا بدست راستم بده، و برات همیشگی زیستن در بهشت را بدست چپم بده، و در حساب با من آسان بگیر. پس از آن دست چپ خود را شست و گفت:

«اللّٰهُمَّ لَا تَعْطِنِي كِتَابِي بِشِمَالِي وَ لَا مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي، وَ لَا تَجْعَلْهَا مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِي، وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ مَقْطَعَاتِ النَّيْرَانِ».

یعنی: خدایا نامه عمل مرا بدست چپم مده، و نه نیز از پشت سرم، و دست مرا بگردنم

غل مکن، و از لباسهای آتشین جهنم که به بدن می چسبد بتو پناه می برم. پس از آن سر خود را مسح کرد و گفت:

«اللَّهُمَّ غَسَّني بِرَحمتِكَ و بِرِكاتِكَ و عَفوكَ»

یعنی: پروردگارا رحمت ها و برکتها و آمرزشهای خود را بر من فرو ریز.

گفت پس از آن دو پای خود را مسح کرد و گفت:

«اللَّهُمَّ ثَبَّتني [أى قَدَمي] على الصَّراطِ يومَ تزلُّ فيه الأقدام، و اجعل سعيي فيما يرضيك عَنِّي يا أرحمَ الرَّاحمين».

یعنی: خدایا پاهای مرا هنگام گذشتن از صراط ثابت بدار، در آن روزی که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۴

قدمها میلغزد، و کوشش مرا در چیزی قرار ده که تو را خشنود سازد، ای رحم کننده ترین رحم کنندگان. پس از آن سر خود را بلند کرد و به محمد حنفیه نظر افکند و فرمود: ای محمد، هر کس وضو بگیرد مانند این وضوئی که من گرفتم و بگوید مانند گفتاری که من گفتم، خداوند متعال از هر قطره از آب وضویش فرشته ای خلق میکند که تقدیس و تسیح و تکبیر کند خدا را، و ثواب آن را برای وضوگیرنده مینویسد تا روز رستاخیز.

(ثواب خشک نمودن با دستمال و ترک آن بعد از وضوء)

(۱) ۱- ابراهیم بن محمد بن حران از پدرش از امام جعفر صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: هر کس وضو بگیرد و با دستمال خشک کند یک حسنه برایش نوشته می شود، و هر کس وضو بگیرد و با دستمال خشک نکند تا آنکه آب وضویش خشک شود از برای او سی حسنه نوشته خواهد شد. «۱»

(۱) الخیر مروی فی العلل و الامالی و المحاسن، و شرحه العلامة المجلسی (ره) شرحا وافیا شافیا فی طهاره البحار.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال

ثواب وضو برای نماز مغرب و صبح

(۱) ۱- سماعه بن مهران از موسی بن جعفر علیهما السّلام نقل کرده که فرمود: هر کس برای نماز مغرب وضو بگیرد این وضوی او کفّاره گناهان گذشته روز اوست باستانی گناهان کبیره، و هر کس برای نماز صبح وضو بگیرد این وضو کفّاره گناهان گذشته شب اوست، باستانی گناهان کبیره.

شرح: مراد آنست که در وضوی نماز صبح و وضوی نماز مغرب فرقی است با وضوی نمازهای دیگر، این دو قبل از نماز کفّاره گناهان صغیره است و وضو برای نمازهای دیگر بعد از نماز.

(ثواب باز گذاشتن دیدگان هنگام وضوء)

(۲) ۱- ابن عباس از پیغمبر خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم روایت کرده که فرمود: چشمان خود را هنگام وضو باز گذارید بدان امید که آتش دوزخ را نبیند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۶

ثواب وضو تازه گرفتن

(۱) ۱- ابی قتاده از حضرت امام رضا علیه السّلام نقل کرده که فرمود: تجدید وضو برای نماز عشا محو مینماید گناه قسم را

«لا و الله و بلی و الله»

«نه بخدا و آری بخدا».

(۲) ۲- مفضّل بن عمر از امام صادق علیه السّلام نقل کرده که فرمود: هر کس وضوی خود را تجدید کند برای غیر نماز، خداوند توبه او را تجدید میکند بدون استغفار.

شرح: یعنی قبلا- وضوئی گرفته و فعلا- هم نمیخواهد نماز بخواند ولی وضوی خود را تازه میکند، خداوند متعال بسوی او بازگشت میکند به آمرزش بدون اینکه طلب آمرزش نموده باشد.

ثواب مسواک کردن

(۳) ۱- عبد الله بن سنان از امام جعفر صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود:

در مسواک کردن دوازده خاصیت است ۱- آن از سنت و روش پیغمبر صلّی الله علیه و اله و سلّم است

۲- دهان را پاکیزه میکند. ۳- وسیله روشنی چشم است ۴- باعث خشنودی خداوند است ۵- دندانها را سفید میکند ۶- زردی دندان را میبرد ۷- لثه ها را محکم میسازد ۸- اشتها را غذا می آورد ۹- بلغم را می برد ۱۰- حافظه را زیاد میکند ۱۱- ثواب حسنات را دو برابر مینماید ۱۲- فرشتگان را شاد میکند.

(۱) ۲- عمّار سابطی از امام صادق و او از پدرش امام باقر علیهما السّلام روایت کرده که فرمود: اگر مردم نتایج و خواصّ مسواک کردن را بدانند (هیچ گاه مسواک را از خود جدا نمیکنند) حتّی شب در رختخواب با خود همراه میبرند.

(۲) ۳- ابراهیم بن ابی البلاد از پدرش یحیی (ابی البلاد) از امام محمّد باقر علیه السّلام روایت کرده

که فرمود: مسواک نمودن بلغم و رطوبات معده را از بین میبرد و عقل را می افزاید.

(ثواب کسی که آب دهن خود را فرو برد با احترام مسجد و بیرون نریزد)

(۳) ۱- طلحه بن زید از امام صادق از پدرش امام باقر علیهما السلام روایت کرده

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۸

که پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: هر کس آب دهن خود را بجهت بزرگداشت مسجد فرو برد خداوند آب دهن او را سبب سلامتی بدن او قرار خواهد داد، و از مرض های جسمانی سالم خواهد ماند.

(۱) ۲- عبد الله بن سنان از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: هر کس سرفه کند و خلط سینه خود را در مسجد فرو برد، آن لعاب بهیچ دردی نمیرسد مگر اینکه آن را برطرف میسازد.

(ثواب کسی که با وضو در بستر خواب رود)

(۲) ۱- محمد بن کردوس از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: هر کس وضو بگیرد، سپس در رختخواب خود برود، بخسب در حالی که بستر او مانند مسجد او خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۹

ثواب بسیار مضمضه و استنشاق کردن

(۱) ۱- سکونی از امام جعفر صادق علیه السلام از پدرانش علیهم السلام از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم روایت کند که فرمود: زیاد مضمضه و استنشاق بنمائید، چون باعث آمرزش گناهان شما، و بیزاری شیطان است.

(ثواب لنگ بستن هنگام رفتن بحمام)

(۲) ۱- مفضل بن عمر از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: هر کس با لنگ وارد حمام شود، خداوند با پرده ستاریت خود عیوب او را میپوشاند.

(ثواب کسی که چشم خود را از نگاه کردن به عورت برادر دینی خود بپوشاند)

(۳) ۱- عبد الله بن سنان گوید امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس وارد حمام

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۰

شود، و چشم خود را از نگاه کردن به عورت برادر دینی خود بپوشاند، خداوند از آتش سوزان قیامت ویرا ایمن گرداند.

ثواب شستن سر با خطمی

(۱) ۱- عمر بن یزید از امام صادق علیه السّلام نقل میکند که فرمود: شستن سر با خطمی سبب و موجب ایمنی از سر درد، و دوری از تنگدستی، و تمیز شدن سر از شوره و کثافت است.

(۲) ۲- سفیان السّیاطی گوید امام صادق علیه السّلام فرمود: شستن سر با خطمی تنگدستی را بر طرف سازد، و روزی را زیاد کند، و آن تعویذ است یعنی باعث محفوظ بودن از بلاها است.

(۳) ۳- منصور بن یونس (بزرگ) گوید شنیدم از ابو الحسن (موسی بن جعفر) -

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۱

علیهما السّلام میفرمود: شستن سر با خطمی، روزی را سخت جلب مینماید.

ثواب شستن سر با برگ سدر

(۱) ۱- زید نرسی از یکتن از راویان حدیث از امام صادق علیه السّلام نقل کرده که گفت شنیدم امام علیه السّلام میفرمود: عادت رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم این بود که سر مبارکش را با برگ سدر می شست، و میفرمود شما نیز سرتان را با برگ سدر بشوئید، چون هر فرشته مقرب و هر پیغمبر مرسل آن را پاکیزه دانسته یا دعا کرده است بر پاکی او، و هر کس سر خود را با برگ سدر بشوید خداوند تا هفتاد روز و سوسه شیطان را از وی دفع کند، و هر شخصی که تا هفتاد روز پروردگار و سوسه شیطان را از او دور گرداند گناه نمیکند، و هر کس گناه نکند داخل بهشت خواهد شد.

(۲) ۲- عیسی بن عبد الله علوی از پدرش از جدّش محمّد بن عمر بن علی بن ابی طالب علیه السّلام نقل کرده که روایت کرد: وقتی رسول خدا صلی الله علیه

و اله و سلم غمگین یا دل گرفته بود.

جبرئیل علیه السلام ویرا گفت که سر خود را با سدر بشوید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۲

ثواب آنکه حنّاء بندد

(۱) ۱- عیسی بن عبد الله علوی از پدرش از جدش روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم شنید گروهی از یارانش موی روی خویش بحنّاء زرد نموده اند این را پسندید و فرمود این خضاب اسلام است، و من دوست دارم که آنها را ببینم، امیر المؤمنین علیه السلام فرماید من آنها را ملاقات کردم و کلام رسول خدا را بآنها گفتم و علاقه او را بدیدن ایشان خبر دادم، آنان شرفیاب شدند حضرت که آنها را دید فرمود این خضاب اسلام است. آنها پس از شنیدن این بشارت این بار از روی رغبت و میل ریشها را برنگ قرمز و سیاه خضاب کردند، و چون پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم شنید فرمود این خضاب ایمان است، و من دوست دارم آنان را با این حال ببینم، باز امیر المؤمنین علیه السلام میفرماید: به آنان گذر کردم و خبر دادم، و آنها شرفیاب حضور رسول خدا شدند، چون رسول خدا آنها را دید فرمود: این خضاب ایمان است، و از هنگامی که این بشارت را شنیدند بهمین عادت بودند تا از دنیا رفتند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۳

(۱) ۲- مثنای یمانی گوید رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: محبوبترین خضاب شما در نزد پروردگار رنگ سیاه سیر است.

(۲) ۳- عبد الله بن زید مرفوعا از پیغمبر اکرم صلی الله

علیه و اله و سلم روایت کرده که فرمود:

یکدرهم در خضاب خرج کردن افضل است از خرج نمودن هزار درهم در راه خدا (یعنی در جهاد یا در راههای دیگر) و در خضاب چهارده خوبی است: ۱- بادها را از گوشهای انسان دفع میکند ۲- چشمها را از غبار جلا میدهد ۳- داخل بینی را نرم میکند ۴- دهان را خوشبو میگرداند ۵- لثه دندانها را محکم میسازد ۶- بوی بد را از تمام بدن بر طرف میکند ۷- وسوسه شیطان را کم میکند ۸- سبب سرور فرشتگان می شود ۹- مؤمن در ملاقات با انسان خوشوقت می شود ۱۰- کفار در هنگام ملاقات با انسان خشمگین میشوند ۱۱- آرایش و عطر انسان است ۱۲- و برات آزادی اوست در قبر و نکیر و منکر را شرم آید از او سؤال کنند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۴

(۱) ۴- عبدوس بن ابراهیم بغدادی از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود:

حناء بستن بوی بد را از انسان دور میسازد، و آب روی را زیاد مینماید، و دهان را خوشبو می کند، و فرزند را خوش سیما میگرداند، و فرمود هر کس نوره کشد و بعد از آن تمام بدن را با حناء خضاب کند فقر و ناداری از وی دور می گردد.

(۲) ۵- سلیمان بن جعفر از حضرت رضا علیه السلام نقل کرده که فرمود: خضاب با وسه زینت زنان، و سبب خشم دشمنان می باشد.

(۳) ۶- حسین بن موسی از حضرت ابو الحسن موسی بن جعفر علیهما السلام نقل کرده که فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: هر کس نوره

کشد و بعد بدن را با حنّاء خضاب کند خداوند ویرا از سه نوع بیماری: جذام، پیسی، و خوره نگهدارد تا بار دیگر که همین طور عمل کند. شرح: ظاهراً جذام مقدّمه خوره است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۵

ثواب کسی که نوره کشد

(۱) ۱- ابو بصیر از امام صادق علیه السّلام نقل کرده که امیر المؤمنین علیه السّلام فرموده:

نوره کشیدن «نشره» یعنی بیمه نمودن جسم است از بلاها و امراض، و سبب پاکیزت از برای جسد.

شرح: نشره- بضم نون- بمعنی تعویذ و دعای بازوبند است یا دعائی که برای حفظ و دفع شرور بخود آویزند.

ثواب شانه کردن موی سر

(۲) ۱- عنبسه بن سعید باسناد خود از رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم نقل کرده که فرمود:

شانه کردن موی سر مرض وبا را دور، و روزی را جلب، و قوه مردی را زیاد میکند.

ثواب کسی که هفتاد بار ریش خود را شانه زند

(۳) ۱- اسماعیل بن جابر از امام جعفر صادق علیه السّلام نقل کرده که فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۶

هر کس هفتاد بار ریش خود را شانه زند و یک یک بشمارد، تا چهل روز شیطان بدو نزدیک نشود.

شرح: دور نیست که این عمل مشروط باشد باخلاص. یا مراد از شیطان حیوانات موذی و یا حشرات باشد.

ثواب کسی که سرمه کشد

(۱) ۱- یونس بن یعقوب از بعضی از شیعیان از امام صادق علیه السّلام روایت کند که فرمود سرمه کشیدن، چشم را جلا

میدهد، و اشک ریزی چشم را قطع میکند، و مو را میرویاند.

(۲) ۲- عبد الله بن مقاتل از ابو الحسن علی بن موسی الرضا علیهما السّلام نقل کرده که فرمود: هر کس ایمان بخدا و روز

قیامت دارد پس باید سرمه بکشد.

(۳) ۳- اسحاق بن عمّار از امام صادق علیه السّلام نقل کند که فرمود: سرمه کشیدن هنگام خواب ایمنی از آب آوردن چشم

است.

(۱) ۴- حماد بن عثمان از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: سرمه مو را میرویانند، و اشک ریزی چشم را خشک میکند، و آب دهان را خوشگوار میسازد، و چشم را جلا میدهد.

ثواب سر تراشیدن

(۲) ۱- اسحاق (صیرفی کوفی) گوید امام صادق علیه السلام فرمود: ای اسحاق موی بدن خود را بدارو بر طرف کن تا شپش و چرکی و پلیدی از آن سترده گردد، و گردن تو ستبر و چشمت روشن شود.

ثواب گرفتن ناخن و زدن شارب

(۳) ۱- سکونی گوید حضرت صادق از پدراناش علیهم السلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: هر کس ناخن را در روز جمعه بگیرد، خداوند از انگشتانش درد را بیرون برد و درمان و سلامتی را داخل کند.

(۱) ۲- و نیز بهمین سند از پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم روایت کرده که فرموده: هر کس ناخنهای خود را در روز شنبه و یا پنجشنبه بگیرد، و شارب (موی پشت لب بالا) را کوتاه کند از درد دندان و درد چشم ایمن خواهد گشت.

(۲) ۳- یحیی واسطی گوید امام صادق علیه السلام فرمود هر کس ناخنهای خویش را در روز پنجشنبه بگیرد و یکی از آنها را برای روز جمعه باقی گذارد خداوند بزرگ فقر و تنگدستی را از او دور سازد.

(۳) ۴- ابو بصیر گوید امام صادق علیه السلام از پدراناش علیهم السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: چیدن ناخنها از درد بزرگ جلوگیری شود و روزی را فراوان کند.

شرح: شاید مراد از درد بزرگ جذام و خوره باشد، و دور نیست مراد علت ملعونه باشد.

(۴) ۵- هشام بن سالم گوید امام صادق علیه السلام فرمود: چیدن ناخنها در روز جمعه ایمن گرداند انسان را از خوره و

پسی و کوری. و اگر احتیاجی بچیدن آن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۹

نباشد پس مختصری بتراش.

(۱) ۶- و نیز گفت امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس ناخن و شارب خود را در هر روز جمعه بچیند و بگوید

«بسم الله و بالله و علی ملة رسول الله صلی الله علیه و اله و سلم»

(یعنی بنام خدا و یاری او و بر روش پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم) به شماره هر چیدنی ثواب آزاد نمودن یک بنده از اولاد حضرت اسماعیل علیه السلام به او میدهند.

(۲) ۷- ابو کهمس میگوید: بحضرت صادق علیه السلام گفتم: بمن دعائی تعلیم کن که با آن جلب روزی کنم، حضرت فرمود: ناخنها و شارب خود را بگیر و حتما در روز جمعه این کار را انجام ده.

ابو جعفر محمد بن علی (صدوق «ره») جمع آورنده این کتاب (ثواب الاعمال) گوید: از جمله وصیتهای و سفارشات پدرم (ره) بمن این بود که: ناخنها را کوتاه کن، و از شارب خود بگیر، و ابتداء کن بانگشت کوچک خود از دست راست، و در هنگام گرفتن ناخن و یا چیدن شارب بگو

«بسم الله و بالله و علی ملة رسول الله صلی الله علیه و اله و سلم»

پس در این صورت بعدد هر بار گرفتن ناخن و یا چیدن شارب

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۰

أجر یک بنده آزاد نمودن برای تو نوشته می شود، و مریض نشوی مگر بمرض مرگ که چاره پذیر نیست.

(اجر پوشیدن نعلین سفید رنگ)

(۱) ۱- سدیر صیرفی گوید: بر امام صادق علیه السلام وارد شدم در حالی که نعل سفید در

پایم بود، فرمود: ای سدیر این چه کفشی است؟ آیا با توجه این چنین کفش پوشیده ای عرض کردم فدایت شوم نه بخدا سوگند، فرمود هر کس بقصد خرید نعلین سفید رنگ وارد بازار شود، آن نعل در پای او کهنه نگردد مگر آنکه ثروتی از راهی که گمان نداشته بدست آورد، راوی گفت ابو نعیم بمن خبر داد که سدیر صیرفی بمن گفت کهنه ننمودم آن نعلین را مگر آنکه یک صد دینار از راهی که هیچ گمان نمی کردم بمن رسید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۱

(ثواب پوشیدن نعلین زرد)

(۱) ۱- حنان بن سدیر گوید بر امام صادق (ع) وارد شدم و کفشی سیاه رنگ در پای داشتم، حضرت فرمود ترا با کفش سیاه چکار؟ آیا نمیدانی که سه زیان در آنست عرض کردم: آنها چیست؟ فرمود: نور چشم را کم میکند، و از مردی شخص را می اندازد، و ایجاد غصه و اندوه در انسان می کند، و در عین حال لباس ستمکارانست (چون در آن عصر لباس سیاه شعار لشکریان بنی العباس بوده) بر تو باد پوشیدن نعلین زرد زیرا در آن سه خصلت است، پرسیدم آن چیست؟ فرمود: نور چشم را میافزاید، و قدرت مردی را زیاد میکند و غم و اندوه را برطرف میسازد، بعلاوه پوشاک پیغمبرانست.

ثواب پوشیدن موزه

(۲) ۱- ابو الجارود گوید امام باقر علیه السلام فرمود: پوشیدن موزه یعنی چکمه و کفش را حتی قوه چشم را افزون میکند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۲

(۱) ۲- معاویه بن وهب گوید امام صادق علیه السلام فرمود مداومت بر پوشیدن کفش راحتی سبب ایمنی از بیماری جذام میباشد، گوید پرسیدم در زمستان یا در تابستان؟

فرمود: در زمستان و تابستان.

(اجر کسی که هنگام بریدن لباس نو سوره انا انزلناه بخواند)

(۲) ۱- محمد بن عمر سرّاد از شخصی از امام صادق علیه السلام نقل کرد که فرمود: هر کس لباس نو برای خود ببرد و سی و شش مرتبه سوره انا انزلناه بر آن بخواند و به آیه تنزل الملائکه که میرسد دست را در آب زند و مقدار کمی آب بر آن بپاشد، پس از آن دو رکعت نماز گزارد و این دعا را بخواند که

«الحمد لله الذي رزقني ما أتجمل به في الناس، و اوارى به عورتى، و أصلى فيه لربى و أحمد الله»

همیشه در وسعت زندگی کند تا این لباس کهنه شود.

ترجمه دعا: ستایش مختصّ پروردگار آنچنانی است که بمن لباسی داد تا با آن در بین مردم آبرومندی کنم و زینت من باشد،

و عورت خود را با آن پوشانم، و در آن عبادت و نماز بجای آرم، و خدا را ستایش نمایم.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۳

اجر کسی که در آئینه زیاد نگاه کند و حمد خدا را بجا آورد

(۱) ۱- مسعده بن صدقه گوید حضرت صادق از پدرانش علیهم السلام از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم روایت کرد که آن حضرت فرموده: خداوند بزرگ لازم میکند بهشت را بر آن جوانی که در آئینه زیاد نگاه کند، و در هر مرتبه حمد الهی را برای نعمت جوانی بجای آورد.

اجر کسی که هنگام دیدن یهودی و یا نصرانی یا مجوسی این کلام را بگوید

(۲) ۱- مسعده بن صدقه گوید حضرت صادق از پدرانش علیهم السلام از پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم نقل کرد که آن حضرت فرموده: هر کس یک یهودی و یا نصرانی و یا مجوسی و یا هر فردی که خارج از آئین اسلام باشد ببیند و بگوید:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنِي عَلَيْكَ بِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَ بِالْقُرْآنِ كِتَابًا، وَ بِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا وَ بَعَلِيَّ إِمَامًا، وَ بِالْمُؤْمِنِينَ إِخْوَانًا، وَ بِالْكَعْبَةِ قِبْلَةً»

یعنی: ستایش میکنم خدائی را که مرا بر شما برتری داد به اسلام از نظر دین، و به قرآن از نظر کتاب، و به محمد صلی الله علیه و اله و سلم از نظر پیامبر،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۴

و به علی علیه السلام از نظر امام، و بمؤمنین از نظر برادران، و به کعبه از نظر قبله، خداوند هیچ گاه بین او و آن شخص خارج از دین در آتش دوزخ جمع نخواهد کرد.

ثواب کسی که وضو شاداب گیرد، و نماز نیکو خواند، و زکات مال بدهد، و خشم خود نگاه دارد، و زبانش را زندانی کند، و از خدا بر گناهان پوزش طلبد، و خیر خواه اهل بیت پیامبر خود باشد

(۱) ۱- علی بن جعفر از برادرش موسی بن جعفر از پدرش امام صادق علیهما السلام نقل کند که جدش پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: هر کس وضوی خود را شاداب بجا آورد، و نماز خویش نیکو بخواند، و زکات مال خویش بدهد، و خشم خود فرو نشانند، و زبانش را زندانی کند، و از برای گناه خود طلب آمرزش نماید، و نسبت به اهل بیت پیغمبر خود خیر خواه باشد، البته تمام حقیقتهای ایمان در او کامل شده، و درهای بهشت بروی او باز است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۵

ثواب کسی که بگوید: رضیت بالله رباً، و بالاسلام دیناً، و بمحمد (ص) رسولاً، و باهل بینه اولیاء

(۱) ۱- و علی بن جعفر (بسند سابق) از امام صادق علیه السلام نقل کرده که پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: هر

کس دعاء فوق را بگوید که ترجمه آن اینست که به ربوبیت و خدائی پروردگار خوشنودم، و نیز به اسلام از نظر دین، و به محمد صلی الله علیه و اله و سلم از نظر فرستاده و رسول، و به اهل بیت او از نظر زمامدار، بر خداوند است که روز قیامت او را خوشنود سازد.

اجر دعا کردن در شب و روز

(۲) ۱- و بهمان سند نقل کرده که پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم به اصحابش فرمود: آیا شما را راهنمایی ننمایم بر اسلحه و ساز و برگی که شما را از دشمنان نجات بخشد، و روزی شما را زیاد گرداند، گفتند چرا یا رسول الله؟ فرمود در شب و روز خدا را بخوانید و دعا کنید، چون یگانه اسلحه مؤمن دعا است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۶

ثواب آمدن به مسجدها

(۱) ۱- کلب صیداوی از امام جعفر صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: در تورات نوشته شده است، که خانه های من در روی زمین مسجدها است، پس خوشا حال آن بنده ای که در خانه خود وضو گیرد و تطهیر نماید، و سپس در خانه من مرا زیارت کند، آگاه باش که احترام زیارت کننده و میهمان بر صاحب خانه لازم است.

و در حدیث دیگر میفرماید: آگاه باش، بآنان که در تاریکیهای شب به طرف مسجدها روانند مژده ده که در قیامت با نوری درخشان خواهند بود.

ثواب پی در پی رفتن بمساجد

(۲) ۱- اصبع بن نباته از امیر المؤمنین علیه السلام نقل کرده که میفرمود: هر کس پی در پی یعنی در وقت هر نماز بطرف مساجد روان باشد، یکی از هشت چیز را

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۷

بهره خواهد برد ۱- برادری که در راه خدا مورد استفاده او باشد. ۲- طرفه دانشی که از زبده های علم باشد ۳- نشانه محکمی که در راه حق او را جدی نماید ۴- رحمتی از طرف حق که در انتظارش بوده ۶- کلمه و سخنی که او را از بدی باز دارد ۶- شنیدن جمله ای که او را براه خیر و نجات راهنمایی کند ۷- گناهی را ترک نماید از ترس خدا ۸- یا اینکه ترک کند گناهی را از روی شرم و حیا.

ثواب پیاده رفتن بسوی مساجد

(۱) ۱- محمّد بن مروان از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: هر کس پیاده بسوی مسجد روان شود، پای خود را بهیچ تر و خشکی نمیگذارد مگر آنکه از آنجا تا زمین هفتم برای او پروردگار را تسبیح مینمایند.

شرح: از آنجائی که بفرموده قرآن، همه موجودات تسبیح خوان حَقْنَد، و شعور توحید در ذات آنان هست. قدمی که در راه حق برداشته شود، از بس با ارزش است؛ بر روی هر چیزی که واقع شود، از آن نقطه تا طبقه هفتم زمین از روی بهجت و سرور، تسبیح خدا را میگویند، و این تسبیح را بنفع رونده به سوی مسجد قرار میدهند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۸

ثواب با قرآن و مسجد همدم بودن

(۱) ۱- سکونی گوید جعفر بن محمد از پدرش از پدرانش علیهم السّلام از پیغمبر صلّی الله علیه و اله و سلّم روایت کرد که فرموده: هر کس قرآن کلام او، و مسجد خانه او باشد، خداوند خانه ای در بهشت برای او بنا کند.

شرح: یعنی بقدری با قرآن شریف آشنا و ملازم و همدم باشد که مکالمات روزمره او تحت الشعاع قرآن شریف واقع شود، و باندازه با مسجد ملازمت داشته باشد که گویا خانه او مسجد است.

اجر کسی که وضو بگیرد و پس از آن بمسجد برود

(۲) ۱- کلیب صیداوی از امام صادق علیه السّلام نقل کند که فرمود: در تورات ثبت است که براستی خانه های من در روی زمین مساجد خواهد بود پس خوشا حال آن بنده ای که در خانه خویش خود را پاکیزه ساخته وضو گیرد، آنگاه مرا زیارت کند. و بر میزبان لازم و سزاوار است که از میهمان خود پذیرائی نماید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۹

(۱) ۲- عبد الله بن جعفر از پدرش امام صادق علیه السّلام نقل کرده که پیغمبر فرمود:

خداوند متعال هشدار داده که خانه های من در روی زمین مساجد است که آنها میدرخشند برای اهل آسمان چونان که میدرخشند ستارگان از برای اهل زمین، هان خوشا بحال آن بنده که مساجد اقامتگاه او باشد، هلا خجسته باد آن بنده ای که در خانه خویش وضو سازد سپس مرا در خانه ام زیارت کند، آری گرامی داشتن میهمان بر صاحب خانه لازم و حقّ است، هلا بشارت ده آنان را که در تاریکیهای شب قدم برداشتن بسوی مسجد را پیشه خود ساخته اند باینکه روز رستاخیز با نوری درخشنده وارد محشر خواهند شد.

(۲) ۳- أصیغ بن

نباتہ گوید امیر مؤمنان علیہ السّلام فرمود: هنگامی که اهل زمین تبهکاری کنند، و گناہان خانمان سوز را در اجتماع پایه ریزی کنند، خداوند قاهر و غالب بر آن شود که همه را بدون استثنا عذاب کند، و چون ببیند که سالخوردگان برای نماز و عبادت بسوی مساجد قدم بر میدارند، و نوباوگان و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمہ غفاری، ص: ۷۰

کودکانشان به آموختن قرآن می پردازند بر همه رحم آرد و عذاب را بتأخیر اندازد.

شرح: در هر اجتماعی که فساد پیدا شود و گروهی راه خطا پیمایند، اگر پیرانشان بخدا و کودکانشان بکتاب خدا پردازند رفته رفته فساد و موجبات بدبختی از ایشان دور گردد و کارشان بصلاح گراید.

اجر کسی که نمازهای پنجگانه را بخواند، و آنها را بپا دارد، و اوقات آنها را حفظ کند

(۱) ۱- ابان بن تغلب گوید امام صادق علیہ السّلام فرمود: ای ابان، این نمازهای پنجگانه را هر کس بپا دارد، و مراقب وقت آن باشد، پروردگار را ملاقات کند در حالی که قراردادی و سندی با خداوندگار دارد که او را داخل بهشت گرداند ولی اگر مواظب اوقات آن نشد چنین سندی را ندارد، چنانچه پروردگار بخواهد او را میبخشد و اگر بخواهد او را عذاب خواهد کرد.

(۲) ۲- فضیل گوید امام صادق علیہ السّلام فرمود: روزی پیغمبر اکرم صلی اللہ علیہ و اله و سلّم وارد مسجد شد در حالی که جمعی از اصحابش نشسته بودند فرمود: آیا میدانید که پروردگار

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمہ غفاری، ص: ۷۱

برای شما چه فرموده؟ گفتند: خدا و رسول او داناترند، فرمود: خدا میفرماید:

این نمازهای پنجگانه را هر کس بخواند و مراقب اوقات آن باشد، مرا ملاقات خواهد کرد در حالی که عهد نامه و سندی

برای او نزد من هست که با آن او را داخل بهشت خواهم کرد، و چنانچه در اوقات آن نخواند، هیچ عهد نامه و سندی ندارد، بلکه بسته بلطف و گذشت من است، چنانچه بخواهم او را عقوبت کنم و چنانچه بخواهم از وی میگذرم.

ثواب نمازهای نافله

(۱) ۱- موسی بن بکر گوید موسی بن جعفر علیهما السلام فرمود: نمازهای نافله وسیله تقرب مؤمن به پروردگار است.

اجر آنکه چراغی در مسجدی بیفروزد

(۲) ۱- انس بن مالک گوید رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود هر کس در مسجدی از مسجدهای

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۲

خدا چراغی بیفروزد، همواره حاملین عرش الهی و فرشتگان از برای او طلب آمرزش کنند تا وقتی که روشنی آن چراغ باقی ماند.

اجر کسی که آب دهان در حال نماز بیرون نیندازد برای بزرگداشت خداوند

(۱) ۱- سهل بن دارم «۱» از پدرش نقل کرده که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس آب دهان خویش در حال نماز نگهدار و بجهت بزرگداشت خداوند بیرون نیفکند خداوند بدو صحت و سلامتی عطا فرماید تا هنگام مرگ حتمی او.

ثواب خواندن نماز در مسجد الحرام

(۲) ۱- حسین بن خالد گوید امام هشتم علیه السلام از پدرانش علیهم السلام روایت کرد که جدش امام باقر علیه السلام فرمود یک نماز در مسجد الحرام ثوابش از یک صد هزار نماز در مساجد دیگر افزونتر خواهد بود.

(۱) فی بعض النسخ «سهل بن دارم» و یحتمل بعیدا کونه سهل بن زادویه أبا محمد القمی.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۳

ثواب نماز در مسجد رسول خدا (ص)

(۱) ۱- مسعده بن صدقه گوید حضرت صادق علیه السلام از پدرانش علیهم السلام از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرد که فرمود: ثواب یک نماز در مسجد من برابر است با ثواب ده هزار نماز در مساجد دیگر جز مسجد الحرام، زیرا نماز در مسجد الحرام برابر یک صد- هزار نماز در مساجد دیگر است.

ثواب نماز در بین مسجد الحرام و مسجد النبوی (ص)

۱- حسن بن علی و وشاء گوید از حضرت رضا علیه السّلام سؤال کردم از نماز در مسجد الحرام و مسجد الرّسول صلّی الله علیه و اله و سلّم که آیا این دو برابرند در ثواب؟ فرمود آری و نماز بین آن دو مسجد ثواب هزار نماز را در مکانهای دیگر دارد.

ثواب نماز در مسجد کوفه

(۲) ۱- ابو بصیر گوید از حضرت صادق علیه السّلام شنیدم میفرمود: خوب مسجدی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۴

است مسجد کوفه، هزار پیغمبر و هزار وصی پیغمبر در آن نماز خوانده اند، و تنور (در زمان نوح) از آن فوران کرد، و در آن کشتی نوح پیراسته شد، جانب راستش روضه رضوان است، و در میانش باغستانی از باغستانهای بهشت است، و در جانب چپش مکر است. گوید پرسیدم مراد بمکر چیست؟ فرمود خانه های شیطان، یا خانه های سلطان.

(۱) ۲- محمّد بن سنان گوید از حضرت رضا علیه السّلام شنیدم میفرمود: نماز فرادی در مسجد کوفه فضیلتش بیشتر است از هفتاد نماز جماعت در مساجد دیگر.

(۲) ۳- مفضّل بن عمر از حضرت صادق علیه السّلام نقل کرده که فرمود: یک نماز در مسجد کوفه برابر هزار نماز در مساجد دیگر است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۵

ثواب نماز در بیت المقدس و مسجد جامع و مسجد طایفه و مسجد بازار

(۱) ۱- سکونی از جعفر بن محمّد از پدرانش از امیر المؤمنین علیهم السّلام روایت کند که فرمود: یک نماز در بیت المقدس برابر هزار نماز است، و یک نماز در مسجد جامع شهر برابر صد نماز، و یک نماز در مسجد قبیله و محل برابر بیست و پنج نماز، و یک نماز در مسجد بازار برابر دوازده نماز است، و نماز مرد در خانه اش بتنهائی فقط یک نماز است.

ثواب کسی که مسجد را جاروب کند

(۲) ۱- عبد الحمید بن ابی ديلم از حضرت ابی ابراهیم موسی بن جعفر علیهما السّلام روایت میکند که جدّش پیغمبر خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: هر کس مسجدی را جاروب زند در روز پنجشنبه و یا شب جمعه و به اندازه سرمه چشم خاک از مسجد بیرون

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۶

برد، گناهانش آمرزیده خواهد شد.

ثواب اذان گویان

(۱) ۱- عززمی از امام جعفر صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: اذان گویان از تمام مردم در قیامت گردن فرازترند.

شرح: بشرط اینکه از برای رضای خدا بگوید نه برای ریا، و یا محکم کردن باطلی.

ثواب کسی که هفت سال برای خدا اذان بگوید

(۲) ۱- سعد بن طریف از امام محمد باقر علیه السلام روایت کند که فرمود: هر کس هفت سال برای خدا اذان بگوید در روز رستاخیز بدون گناه وارد محشر می شود.

ثواب کسی که یک سال در شهری از شهرهای مسلمانان اذان بگوید

(۳) ۱- معاویه بن وهب از امام صادق علیه السلام روایت کرده که جدش پیغمبر

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۷

خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: هر کس در شهری از شهرهای مسلمانان یک سال اذان بگوید بهشت از برای او واجب می شود.

ثواب آن کس که اذان مؤذن را حکایت کند

(۱) ۱- حارث بن مغیره نصری از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: هر کس از مؤذن بشنود که میگوید:

«أشهد أن لا إله إلا الله و أشهد أن محمدا رسول الله»

یعنی شهادت میدهم که هیچ معبودی جز پروردگار نیست، و شهادت میدهم که محمد صلی الله علیه و اله و سلم فرستاده اوست، پس از روی تصدیق و ایمان و برای رضای خدا بگوید:

«أنا أشهد أن لا إله إلا الله و أن محمدا رسول الله صلی الله علیه و اله و سلم»

یعنی من نیز شهادت میدهم که هیچ معبودی جز پروردگار نیست، و شهادت میدهم که محمد صلی الله علیه و اله و سلم فرستاده اوست

«أكتفى بهما عن كل من أجبى و جحد، و اعين بهما من أقرّ و شهد»

در حالی که بی نیازم به این شهادتین از هر کس که انکار میکنند، و یاری میکنم باین شهادتین هر کس را که اقرار میکنند و شهادت میدهد، خداوند از گناهانش میبخشد به شماره هر کس که انکار نماید، و شماره هر کس که اقرار نماید.

ثواب کسی که ده سال برای رضای خدا اذان بگوید

(۱) ۱- سعد بن طریف از امام باقر علیه السلام روایت کند که فرمود: هر کس ده سال برای رضای خدا اذان بگوید خداوند بشماره آنچه چشم او می بیند، و آن مقدار که آواز او بجانب آسمان بالا می رود گناهانش را می بخشد، و هر تر و خشکی که صدای اذان او را بشنود تصدیق او را مینماید، و بشماره هر کس که به اذان او با او در مسجدش نماز گزارد سهمی از ثواب آن نماز به او هم میدهند،

و از برای او بشماره هر کس که به صوت او نماز خوانده حسنه است.

ثوابی که در میان اذان و اقامه بمؤذن میدهند

(۲) ۱- عیسی بن عبد الله از پدرش از جدش از امیر المؤمنین علیه السلام روایت کند که پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: از برای شخص اذان گو در میان اذان و اقامه ثوابیست مانند ثواب شهیدی که در راه خدا در خون خود می غلظد. میگوید گفتم یا رسول الله اکنون مردم برای گفتن اذان و اقامه با یک دیگر رقابت خواهند کرد، فرمود: چنین نیست، زمانی خواهد آمد که اذان و اقامه را به ضعیفان خود

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۹

وامی گذارند، پس گوشت بدن این ضعفاست که خدا بر آتش جهنم حرام کرده است.

ثواب کسی که نماز را با اذان و اقامه بخواند

(۱) ۱- عبد الله بن جعفر بسند مرفوع از امیر المؤمنین علیه السلام نقل کرده که آن حضرت فرمودند هر کس نماز خود را با اذان و اقامه بخواند صفی از فرشتگان پشت سر او بنماز میایستند که دو طرف آن صف دیده نمیشود، و هر کس نماز خود را با اقامه تنها بخواند فقط یک ملک یا یک صف پشت سر او نماز میخواند.

(۲) ۲- مفضل بن عمر از امام جعفر صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: هر کس با اذان و اقامه بنماز بایستد دو صف از فرشتگان پشت سر او نماز میخوانند، و هر کس با اقامه تنها به نماز بایستد یک صف از ملائکه باو اقتدا میکنند، راوی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۸۰

گوید: پرسیدم مقدر و اندازه هر صف چقدر است؟ فرمود کمتر آن از مشرق تا مغرب، و بیشتر آن ما بین آسمان و زمین است.

ثواب کسی که در نماز مستحبی خود در هر رکعت قل هو الله و انا انزلناه و آیه الکرسی بخواند

(۱) ۱- أبو الحسن عبدی از امام جعفر صادق علیه السلام روایت کند که فرمود:

هر کس در هر رکعت از نماز مستحب خود سوره قل هو الله أحد، و انا انزلناه، و آیه الکرسی را بخواند، خداوند او را موفق به افضل اعمال انسانها نموده است، مگر آن کسی که شبیه او کند و از او زیادتر بخواند.

ثواب؛ فضیلت قنوت در نماز

(۲) ۱- ابو بصیر از امام صادق علیه السلام از پدرش از پدرانش علیهم السلام از ابی ذر غفاری از پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم روایت کند که فرمود: هر کس از شما قنوتش در این دنیا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۸۱

طولانی تر باشد، در آخرت در موقف محشر راحتی او بیشتر خواهد بود.

ثواب کسی که رکوعش را درست بجا آورد

(۱) ۱- سعید بن جناح میگوید: در مدینه در منزل امام محمد باقر علیه السلام بودم پس حضرت ابتداء بدون اینکه سؤال شده باشد فرمود: هر کس رکوع خود را درست بجای آورد وحشت قبر بدو راه نیابد.

ثواب کسی که یک سجده بجا آورد

(۲) ۱- کلب صیداوی از امام صادق از پدرانش علیهم السلام از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ روایت کند که فرمود: هر کس یک سجده بجا آورد، یک گناه از او آمرزیده خواهد شد، و یک درجه برایش بلند می شود.

ثواب کسی در حال سجده دو کف دست را بزمین بچسباند

(۳) ۱- سکونی از حضرت صادق از پدرانش علیهم السلام از امیر المؤمنین علیه السلام روایت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۸۲

کند که فرمود: هر گاه که یکی از شما سجده میکند دو کف دست را بر زمین بگذارد، امید است که غلّ های روز قیامت را از (دستهای) او برطرف گرداند

ثواب طول دادن سجده

(۱) ۱- معاویه بن عمّار گوید: از امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که فرمود:

براستی که بنده ای که در خلوت و دوری از مردم سر بسجده گذارد و سجده خود را طولانی کند، شیطان میگوید: وا ویلاه (وای بر من) فرمانبرداری کردند و من نافرمانی کردم، و سجده نمودند و من امتناع ورزیدم.

(۲) ۲- زید شحام از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: نزدیکترین حالات بنده به پروردگار حالت سجده است.

ثواب کسی که در رکوع و سجود و قیام خود صلوات بفرستد

(۳) ۱- محمد بن ابی حمزه از پدرش از حضرت باقر علیه السلام روایت کند که فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۸۳

هر کس در رکوع و سجود و قیام خود بگوید

«اللهم صلّ على محمد و آل محمد»

خداوند ثواب آن را مانند رکوع و سجود و قیام برای او مینویسد.

ثواب سجده شکر

ابن بابویه، محمد بن علی - غفاری، علی اکبر، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ۱ جلد، کتاب فروشی صدوق - تهران، چاپ: اول، بی تا. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری ؛ ؛ ص ۸۳

(۱) ۱- ذریح محاربی گوید حضرت صادق علیه السلام فرمود: هر مؤمنی که برای خدا سجده شکرى بجهت نعمتی بجای آورد (در غیر حال نماز) خداوند برای او بجهت این سجده ده حسنه بنویسد، و ده گناه از نامه عمل او محو سازد، و ده درجه برای او در بهشت بالا برد.

ثواب نماز

(۲) ۱- عبد الله بن سنان گوید حضرت صادق علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: هیچ نمازی وقتش نمیرسد مگر آنکه فرشته ای ندای

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۸۴

عمومی در برابر مردم میدهد که بپا خیزد آن آتش هائی که با دستهای خود بر پشت خویش برافروخته اید، با نماز خود خاموش بنمائید.

(۱) ۲- ابن ابی یعفر از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: ای عبد الله هر گاه نماز واجب خود را میخوانی پس آن را در وقتش ادا کن، مانند نماز خواندن کسی که با نماز وداع می نماید و میترسد که دیگر موفق نشود، پس آنگاه چشم خود را به محلّ سجده ات متوجه گردان، و اگر بدانی چه کسی از جانب راست و چپ تو است هر آینه نماز خود را نیکو بجا می آوردی، و بدان تو در پیشگاه کسی هستی که تو را می بیند و تو او را نمی بینی.

شرح: ظاهراً مراد خشوع در حال نماز است بطوری که چشمش پائین باشد

و به محل سجده خود نظر کند، و دیگر اینکه بداند فرشته رقیب و عتید مواظب اوست، و پروردگار متعال بصیر و مطلع بر نماز او میباشد.

(۲) ۳- جمیل بن درّاج از امام صادق علیه السّلام روایت کند که فرمود: از برای نماز گزار سه فائده است: ۱- هر گاه به نماز ایستد نیکوئیها بر او ریزش دارد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۸۵

از بالای فضا تا فرق سر او. ۲- فرشتگان از زیر پا تا بالای آسمان بر او احاطه دارند. ۳- فرشته باو ندا میکنند: ای نماز گزار اگر بدانی با که مناجات میکنی هیچ گاه التفاتی و توجهی بسوی دیگری نخواهی کرد.

ثواب کسی که نماز صبح را در اول وقت بخواند

(۱) ۱- اسحاق بن عمّار گوید به امام جعفر صادق علیه السّلام گفتم: یا ابا عبد الله خبر ده مرا از با فضیلت ترین وقت برای نماز صبح، فرمود: هنگام طلوع فجر، چون خداوند میفرماید: **إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُوداً** یعنی نماز صبح را فرشته روز و فرشته شب هر دو مشاهده میکنند، پس هر گاه بنده نماز صبح را با طلوع فجر خواند دو مرتبه برای او نوشته می شود، هم فرشته صبح مینویسد و هم فرشته شب.

فضیلت اوّل وقت بر آخر وقت

(۲) ۱- بکر بن محمّد ازدی می گوید امام صادق علیه السّلام فرمود: فضیلت اوّل وقت بر آخر وقت، بهتر است برای شخص مؤمن از مال و اولادش.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۸۶

(۱) ۲- و در حدیث دیگر امام صادق علیه السّلام فرمود: فضیلت و برتری اوّل وقت بر آخر وقت مانند فضیلت آخرت است بر دنیا.

ثواب کسی که نمازهای واجب خود را در اوّل اوقات آن بجا آورد

(۲) ۱- سعد بن ابی خلف از حضرت موسی بن جعفر علیهما السّلام روایت کند که فرمود: نمازهای واجب که در اوّل وقت آن با آداب و حدودش خوانده می شود، خوشبوتر است از برگ آس (یعنی مورد) که در وقت سبزی و طراوت آن را بگیرند. پس بر شما باد که نماز را در اوّل وقت آن بجای آورید.

ثواب خواندن نماز قصر در مسافرت

(۳) ۱- از امیر مؤمنان از پیغمبر اکرم صلی الله علیهما روایت شده که فرمود:

بهترین شما کسانی هستند که چون سفر کردند نماز خود را قصر میخوانند. و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۸۷

روزه را افطار مینمایند.

شرح: اهل سنت سفر را موجب قصر و افطار نمی دانند.

ثواب خواندن نماز جمعه برای مسافر

(۱) ۱- سماعه از امام صادق از پدرش علیهما السلام روایت کند که فرمود: هر مسافری که (قصد اقامت کرده و) نماز جمعه را از روی علاقه و محبت بخواند، خداوند اجر صد نماز جمعه ای که شخص غیر مسافر میخواند باو عطا میفرماید.

ثواب نماز جماعت

(۲) ۱- عبد الله بن سنان از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: (دو رکعت) نماز بجماعت فضیلت و برتری دارد بر نماز فرادی به بیست و سه درجه، و بیست و پنج (رکعت) نماز محسوب می شود.

(۳) ۲- سکونی گوید حضرت صادق از پدرانش علیهم السلام از پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم روایت کرد که فرمود: هر کس در نماز جماعت با ایمان و قصد پاک و خشنودی خدا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۸۸

داخل شود اعمال خود را از سر گیرد.

شرح: کنایه از اینکه خطاهای سابقش آمرزیده شده.

(۱) ۳- معلی بن خنیس میگوید از امام صادق علیه السلام شنیدم می فرمود: هر کس از شما روز جمعه را درک کرد، پس بغیر از عبادت به کاری مشغول نباشد، چون در آن روز گناهان بندگان آمرزیده می شود، و رحمت الهی نازل میگردد.

ثواب ایستادن به نماز

(۲) ۱- ابو حمزه (ثمالی) از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: هیچ بنده ای از شیعیان ما به نماز نمی ایستد مگر آنکه بشماره مخالفینش فرشتگان در پشت سر او بنماز می ایستند، و برای او دعای خیر میکنند، تا از نماز فارغ شود.

ثواب کسی که بعد از نماز عصر در روز جمعه صلوات بفرستد

(۳) ۱- ناجیه از حضرت باقر علیه السلام روایت کند که فرمود: در روز جمعه هر گاه

نماز عصر را خواندی، پس بگو:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الْأَوْصِيَاءِ الْمَرْضِيِّينَ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ، وَ بَارِكْ عَلَيْهِمْ بِأَفْضَلِ بَرَكَاتِكَ، وَ السَّلَامَ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى أَرْوَاحِهِمْ وَ أَجْسَادِهِمْ وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ بَرَكَاتِهِ»

که ترجمه آن اینست: بار الها درود بفرست بر محمد و آل محمد جانشینانش که از آنها راضی و خشنود میباشی به درجه اعلاى رحمتت. و برکت بر آنان نازل کن به بالا-ترین برکتهايت، درود بر آنها باد و بر روحشان و بدنشان و رحمت خدا و برکاتش نیز.

پس هر کسی که این صلوات را بعد از نماز عصر بگوید، خداوند صد هزار حسنه برای او بنویسد، و صد هزار گناه کوچک از او محو کند، و صد هزار حاجت او بر آورد، و صد هزار درجه از برای او بالا برد.

ثواب قراءت این چند سوره بعد از نماز جمعه

(۱) ۱- حلبی از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: هر کس بعد از خواندن نماز جمعه حمد را یک مرتبه، قُلْ هُوَ اللَّهُ هفت مرتبه، و قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۹۰

هفت مرتبه، و قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ هفت بار، و نیز بخواند آیه الکرسی، و آیه سخره و آیه آخر سوره براءه «لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ - آیه» را کفاره خطاهای از آن جمعه تا جمعه دیگر اوست.

شرح: مقصود از آیه سخره آیه «إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَ الشَّمْسَ

وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مَسِيحَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ. وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْرِهِمْ إِذْ أَخْرَجْتُمُوهُمْ مِنْهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ» است- الاعراف- ۵۴- ۵۶ و بعضی تا رب العالمین فقط گفتند، و شیخ بهائی فرموده مراد از آیه سخره دو آیه آخر سوره حم سجده است سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ- تا آخر سوره).

ثواب دیگری در همین معنی

(۱) ۱- سکونی گوید حضرت صادق از پدران گرامش علیهم السلام از پیغمبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرد که فرمود: هر کس بعد از نماز جمعه یک مرتبه سوره حمد، و هفت مرتبه قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ، و باز یک مرتبه حمد و هفت مرتبه قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ، و باز یک مرتبه حمد و هفت مرتبه قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ را بخواند، هیچ بلائی بر او نازل

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۹۱

نمیشود، و هیچ فتنه ای تا روز جمعه دیگر به او نمیرسد، پس اگر بگوید:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ الَّتِي حَشَوَهَا بَرَكَةٌ، وَ عَمَّارَهَا الْمَلَائِكَةُ مَعَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَ أَيْبِنَا إِبْرَاهِيمَ»

یعنی بار الها مرا از اهل بهشت قرار ده، آنچه را که برکت پروردگار درون اوست، و خدمتگزارانش فرشتگانند، با پیغمبرمان محمّد بن عبد الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و پدرمان ابراهیم خلیل علیه السلام، چون این جمله ها را بگوید خداوند در بهشت او را با پیغمبر اسلام و ابراهیم علیهم السلام محشور و همدم می گرداند.

ثواب گام برداشتن بسوی نماز و تعلیم قرآن

(۱) ۱- اصبح بن نباته گوید: امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: اهل زمین چون به تبهکاری و نافرمانی پروردگار آلوده شوند، خداوند بر آن شود که آنها را روی استحقاقشان عقوبت فرماید، ولی چون نظر کند بسالخوردگان که بناتوانی بسوی نماز گام برمیدارند، و کودکان مشغول یاد گرفتن قرآن شریف میباشند، آنان را مورد عفو قرار دهد و عذاب آنان را بتأخیر اندازد. (این حدیث سابقاً گذشت) «۱».

(۱) تقدّم مع بیانه فی «ثواب من تَوَضَّأَ ثُمَّ أَتَى الْمَسْجِدَ» تحت رقم ۳.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال /

ثواب نابینائی که برای خدا صبر کند و دوست آل محمد (ص) باشد

(۱) ۱- ابو حمزه ثمالی و محمد بن مسلم از حضرت باقر علیه السلام نقل کنند که فرمود: هر کس از دنیا برود در حال نابینائی و این ناراحتی را در راه رضای خدا بحساب آورد و دوست آل محمد علیهم السلام باشد، خدا را ملاقات کند در حالی که حسابی برای او نیست. کنایه از اینکه حسابش آسان است.

(۲) ۲- و روایتی رسیده که خداوند دو چشم و یا یک چشم بنده ای را نمیگیرد مگر آنکه از گناه او پرسش نخواهد کرد.

شرح: این معنی به یکی از دو وجه ممکن است توضیح داده شود یا اینکه بگوئیم شرط آمرزش گناهان چنین شخصی توبه است چون با عزم بر گناه و ترک توبه اصرار بر گناه است و موجب گناه کبیره است که

«لا صغیره مع الاصرار»

و یا آنکه بگوئیم از باب «إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ» است چون دوستی و ولایت آل- محمد حسنه ایست که سیئات را میپوشاند و از بین میبرد.

«حَبَّ عَلَيَّ حَسَنَةٌ لَا تَضُرُّ مَعَهَا سَيِّئَةٌ»

و با دوستی علی علیه السلام گناه موجب خلود در دوزخ نگردد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۹۳

ثواب کسی که با نیت پاک دو رکعت نماز بخواند یا یکدرهم صدقه بدهد و یا یک روز روزه بگیرد

(۱) ۱- اسماعیل بن یسار گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمود: زنهار شما را از کسالت زیرا پروردگار شما بسیار مهربانست، عمل کم را قبول میکند و جزا میدهد، مردی برای رضای پروردگار دو رکعت نماز مستحبی میخواند، پس خداوند برای همین دو رکعت نماز او را وارد بهشت میکند. و یا یک درهم صدقه میدهد برای رضای خدا، پس برای همین مختصر صدقه او را داخل بهشت میکند. و یا یک روزه مستحبی میگیرد

برای خشنودی حق تعالی، و بواسطه همین یک روز روزه خداوند او را در بهشت جای میدهد.

(مزیت جمعه های ماه مبارک رمضان بر جمعه های ماههای دیگر)

(۲) ۱- جابر جعفی گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: از برای جمعه های ماه مبارک رمضان یک برتری است نسبت به جمعه های ماههای دیگر، مانند فضیلت پیغمبر خاتم صلی الله علیه و اله و سلم بر سایر پیغمبران، [و مانند برتری ماه رمضان بر سایر ماهها]

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۹۴

اجر نماز آنکه عطر استعمال کرده

(۱) ۱- مفضل بن عمر از امام صادق علیه السّلام روایت کند که فرمود: دو رکعت نمازی که شخص عطر زده میخواند آن افضل است از هفتاد رکعت نماز شخص غیر معطر.

اجر نماز شخص زن دار

(۲) ۱- ولید بن صبیح گوید امام صادق علیه السّلام فرمود: دو رکعت نماز که مرد زن- دار بخواند افضل از هفتاد رکعت نماز مرد بی زن است.

اجر کسی که چهار رکعت نماز بخواند و در هر رکعت پنجاه مرتبه قل هو الله بخواند

(۳) ۱- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس چهار رکعت نماز بخواند و در هر رکعت پنجاه مرتبه قل هو الله بخواند روی خود را از قبله بر نمیگرداند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۹۵

مگر آنکه تمام گناهایش آمرزیده شود.

شرح: همان طوری که امام هشتم فرمود کلمه

لا اله الا الله

باعث نجات است اما بشروط آن، و فرمود اعتقاد بمن جزء شرایط آنست، این روایات هم مشروط است بایمان، و شخص مؤمن بعمل زشت رغبتی ندارد و به تبهکاری دست نمی آید، و چنانچه خدای نخواست گناهی هم از وی سرزند بی درنگ حالت ندامت و پشیمانی پیدا میکند و این خود مرتبه ای از توبه است.

ثواب نماز جعفر بن ابی طالب (ع)

(۱) ۱- ابراهیم بن اَبی البلاد گوید بحضرت ابی الحسن الرضا علیه السلام گفتم: ثواب خواندن نماز جعفر چیست؟ فرمود: اگر گناهان او باندازه شن های انبوه و کف دریاها باشد آمرزیده می شود، گفتم این آمرزش تنها از برای ما شیعیان است؟

فرمود بلی مختص بشما میباشد؛ گفتم: در این نماز چه سوره ای بخوانم؟ فرمود إِذَا زُلْزِلَتْ، و إِذَا جَاءَ نَصِيرُ اللَّهِ، و إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ، و قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ را.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۹۶

ثواب کسی که نماز شب بخواند

(۱) ۱- عبد الله بن سنان گوید امام صادق علیه السلام فرمود: شرافت نسب و بزرگی شخص مؤمن نماز شب است، و عزت او آبروداری و خودداری او از مردم است.

یعنی بزرگی و بزرگزادگی مؤمن به نسب شریف نیست بلکه بخدا پردازی اوست، و عزت و آقائی او بسته به آبروداری خود اوست و طرز رفتارش با خلق.

(۲) ۲- معاویه بن عمار گوید شخصی از اصحاب از امام صادق علیه السلام روایت کرد که فرمود: بر شما باد بنماز شب، چون رویه پیغمبر شما، و خوی مردان صالح پیش از شما است، و باعث دوری امراض از بدن شما میباشد.

(۳) ۳- و نیز از امام جعفر صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: نماز شب چهره ها را سفید گرداند، نماز شب بوی انسان را پاکیزه کند، و نماز شب روزی را بسوی انسان بکشانند.

(۴) ۴- و نیز یکتن از روات از آن حضرت نقل کرده که فرمود: چنان که خداوند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۹۷

در قرآن میفرماید: الْمَالُ وَ الْبُنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا (مال و اولاد زینت زندگی دنیاست) براستی که رکعات هشتگانه

که بنده در آخر شب میخواند زینت آخرت است.

(۱) ۵- و نیز همان راوی از آن حضرت علیه السّلام نقل کند بکسی که از تنگدستی زیاد شکایت میکرد تا بجائی که نزدیک بود اظهار گرسنگی کند فرمود: ای فلان! آیا نماز شب میخوانی؟ عرض کرد بلی، حضرت رو به یکی از یاران کرد و فرمود:

آن کسی که نماز شب میخواند اگر بگوید من گرسنه ام دروغ میگوید، زیرا خداوند متعال در مقابل خواندن نماز شب ضامن روزی روز او شده است.

(۲) ۶- ابو بصیر از امام صادق از پدرانش از امیر المؤمنین علیهم السّلام روایت کند که فرمود: نماز شب بدن را سالم، و موجب خشنودی خدا، و چنگ زدن به اخلاق پیغمبران، و خود را مورد رحمت حق قرار دادنت.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۹۸

(۱) ۷- علی بن محمّد نوفلی گوید شنیدم از حضرت هادی علیه السّلام که میفرمود: گاه هست که بنده برای نماز شب برخیزد و خواب بر وی غلبه کند چندان که او را بر است و چپ کشاند و گاهی چانه اش به سینه اش رسد، حقّ تعالی امر فرماید که درهای آسمان را بگشایند و فرشتگان را ندا دهند که نظر کنید که این بنده من در راه تقرب و نزدیکی بمن چه سختی ها میکشد در چیزی که بر وی واجب نساخته ام بامید سه چیز: یا گنااهش را بیامرزم، یا توبه روزیش گردانم، و یا رزق و روزی او را زیاد کنم، ای فرشتگان شما را گواه میگیرم که من همه را بدو عطا کردم.

(۲) ۸- معاویه بن عمّار دهنی گوید امام صادق علیه السّلام فرمود: نماز شب چهره

را زیبا، و اخلاق را نیکو، و بوی بدن را پاک و خوش، و روزی را فراوان، و بدهکاری

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۹۹

را آداء، و هم و غم را بر طرف میسازد، و دیده را جلا میدهد.

(۱) ۹- حسین بن حسن کندی از امام جعفر صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود:

شخص گاهی دروغی گوید و باعث آن شود که از روزی مقدرش محروم گردد، گفتم چگونه از روزی محروم می شود؟ فرمود: اثر دروغ گفتن موفق نشدن به نماز شب است، و چون از نافله شب محروم ماند، از روزی مقدر بی نصیب گردد.

(۲) ۱۰- فضیل از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: خانه هائی که شبها در آن نماز و قرآن خوانده می شود، از برای اهل آسمان میدرخشد چونان که ستارگان از برای اهل زمین.

(۳) ۱۱- در حدیث مرفوع از امام صادق علیه السلام نقل شده در معنی کلام خدا که میفرماید: «إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ» یعنی «کارهای خوب گناهان را از بین

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۰۰

میبرد» فرمود: نماز شب شخص مؤمن اثر گناه روز او را از بین میبرد.

شرح: البته معلوم است که شخص نماز شب خوان دست بهر گناه و آلودگی نمیزد، بلی ممکن است بعضی از معاصی کوچک از او سرزند و آمرزیده شود، مشروط بر اینکه حق الناس نباشد چون خداوند وعده داده که از ظلم هیچ ظالمی نگذرد، و حقّ مظلوم را از ظالم بگیرد، و میفرماید «إِنَّ رَبَّكَ لَبَالِغٌ صَادِقٌ» یعنی خداوند در کمین ظالمین و ستمکارانست.

ثواب شب زنده داری با قرآن

(۱) ۱- جابر بن اسماعیل از جعفر بن محمد از پدرش علیهما السلام

نقل کند که مردی از امیر المؤمنین علیه السلام سؤال کرد از فضیلت تلاوه قرآن در شب، فرمود: بشارت باد ترا هر کس یک دهم شب را به نماز بسر برد در حالی که نیتش فقط خدا و طلب اجر الهی باشد، پروردگار بفرشتگان می فرماید: بعدد آنچه روئیده می شود از برگ و دانه ها و درختان در این شب، و بشماره تمام نی ها و شاخه های تازه، اجر و ثواب برای او بنویسید، و هر کس یک نهم شب را بعبادت و نماز مشغول باشد، خداوند استجابت ده دعا باو عطا میفرماید، و در قیامت نامه اعمالش را بدست راست او خواهد داد، و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۰۱

هر کس یک هشتم شب را بنماز مشغول باشد خداوند پاداش یک شهید شکیبای با اخلاص باو عطا می کند، و شفاعت او را در اهل خانه اش میپذیرد، و هر فرد که یک هفتم شب را نماز بخواند از قبر خود با چهره ای نورانی چون ماه شب چهارده محشور می شود تا از صراط با جماعتی که در امانند عبور کند، و هر کس یک ششم شب را نماز بخواند در زمره توبه کاران و بازگشت کنندگان بسوی خدا نوشته می شود، و گناهان قدیم و جدیدش آمرزیده می گردد، و هر کس یک پنجم شب را نماز بخواند در بهشت از ندیمان ابراهیم خلیل علیه السلام خواهد بود، و هر کس یک چهارم شب را بنماز بایستد در صف اول رستگاران خواهد بود تا از صراط مانند تند بادی بگذرد و بی مناقشه در حساب داخل بهشت گردد.

و هر کس یک سوم از شب را نماز بخواند هیچ فرشته ای را ملاقات

نمیکند مگر آنکه به مقام و منزلت او در نزد پروردگار غبطه و حسرت میبرد، و باو پیشنهاد می شود که از هر کدام درهای هشتگانه بهشت که میخواهی وارد شو، و اگر کسی نیمه ای از شب را نماز بخواند، اگر هفتاد هزار برابر زمین پر از طلا باشد برابری با اجر او نمیکند، و از برای او در مقابل این عمل بیشتر از هفتاد غلامی که از اولاد اسماعیل باشند و آزاد کند پاداش است، و هر کس دو سوّم شب را نماز بخواند از برای او

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۰۲

بشماره شن های بیابان حسنات است، که کمترین حسنه اش سنگین تر از ده برابر کوه احد خواهد بود، و هر کس یک شب تمام عبادت بسر برد در حالی که قرآن شریف را تلاوت کند و همه در رکوع و سجود و ذکر خدا باشد، بقدری باو اجر داده شود که کمترین مقدارش آنست که گناهانش بریزد و پاک شود مانند روزی که از مادر متولد شده، و بشماره تمام حسنات و درجات برای او پاداش است، و مشعلی از نور در قبر او زنند، و تیرگی گناه و حسد را از قلب او برطرف سازند، و او را از عذاب قبر ایمن گردانند، و بیزاری و برات آزادی از جهنّم را باو عطا کنند، و در زمره آنان که از عذاب الهی در امانند محشور می شود، و پروردگار بفرشتگان میفرماید: ای فرشتگان من نظر کنید به بنده من شبی را عبادت بجهت طلب خشنودی من بسر برد، او را داخل در فردوس کنید، و از برای او در آنجا هزار شهر

است، در آن شهرها آنچه میل انسانها باشد مهیا، و از آنچه چشمها لذت میبرند موجود، و سعادت‌هایی که بدل هیچ کس خطور نکرده است، بعلاوه آنچه از احترامات و افزونیها و تقرّب و نزدیکی که برایش مهیا نموده ام.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۰۳

ثواب کسی که دو رکعت نماز بخواند و بداند که چه میگوید

(۱) ۱- سیف بن عمیره نخعی میگوید: کسی که خود از امام جعفر صادق علیه السلام شنیده بود مرا حدیث کرد که آن حضرت فرمودند: هر کس دو رکعت نماز بخواند در حالی که بداند چه میگوید، از نماز فارغ شود، در حالی که بین او و پروردگار گناهی نبوده مگر آنکه آمرزیده است آن را.

شرح- گناهان گاهی حقّ الله و گاهی حقّ الناس است، و این آمرزش مختصّ گناهان حقّ الله است نه حقّ الناس از این جهت فرموده گناهی که بین او و بین پروردگار است.

ثواب کسی که با فکر دو رکعت نماز مختصر بخواند

(۲) ۱- زید بن علی بن الحسین از پدران علیهم السلام از پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم روایت کند که فرموده: دو رکعت نماز مختصر با تفکر بهتر است از یک شب عبادت ایستادن.

ثواب نافله خواندن در ساعت غفلت

(۳) ۱- وهب بن وهب گوید حضرت صادق از پدران علیهم السلام از پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۰۴

روایت کرده که فرمود: در ساعت غفلت نافله بجای آورید و لو به دو رکعت مختصر باشد که سبب خانه کرامت و بهشت پر نعمت است، گفتند یا رسول الله ساعت غفلت کدام است؟ فرمود وقت ما بین نماز مغرب و نماز عشاء.

ثواب آنکه در هر هفته پانصد رکعت نماز بخواند

(۱) ۱- سکونی گوید جعفر بن محمد از پدرش علیهما السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: هر کس هر هفته ما بین دو جمعه پانصد رکعت نماز بخواند، آنچه از نیکیها که از خداوند امید دارد بدو خواهند داد.

ثواب آنکه پس از نماز صبح یازده بار سوره توحید را بخواند

(۲) ۱- علی بن جعفر از برادرش موسی بن جعفر از پدران از امیر المؤمنین علیهم السلام روایت کرده که فرمود: هر کس نماز صبح را بخواند و بعد از آن یازده بار سوره قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ را بخواند گناهی در آن روز بر وی نویسند با اینکه خلاف میل شیطان

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۰۵

است. (یعنی خداوند او را از ارتکاب گناه حفظ فرماید).

ثواب تعقیب خواندن

(۱) ۱- ابن عمر گوید حسین بن علیّ علیهما السّلام «۱» از رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم روایت کرد که آن حضرت فرمود: هر مسلمانی که پس از اداء نماز صبح در محل نماز خود بنشیند و مشغول ذکر خدا باشد تا خورشید بدمد، اجر او مانند اجر کسی است که حجّ خانه خدا کرده باشد، و خداوند گناهان او را بیامرزد، و چنانچه قبل از وقت در سجّاده خود بنشیند تا وقت نماز برسد و دو رکعت یا چهار رکعت نماز بخواند گناهان گذشته اش را بیامرزد، و از برای او است مانند اجر شخصی که حجّ بجا آورده است.

(۲) ۲- ابو العلاء خفّاف از امام جعفر صادق علیه السّلام روایت کند که فرمود:

(۱) فی بعض النسخ «الحسن بن علیّ علیهما السّلام».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۰۶

هر کس پس از نماز مغرب تعقیب بخواند و بدون اینکه با کسی تکلم کند دو رکعت نماز بجای آرد آن دو رکعت در علّیین که از مقامات عالیّه بهشت است نوشته می شود، و چنانچه چهار رکعت نماز گزارد ثواب یک حجّ مقبول در نامه عملش ثبت میگردد.

(۱) ۳- جابر جعفی

از امام باقر علیه السّلام روایت کرده که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده است: خداوند جلّ جلاله اولاد آدم را چنین خطاب نموده گوید ای پسر آدم پس از فریضه صبح دمی بذکر ما پرداز و پس از فریضه عصر نیز ساعتی بذکر ما مشغول باش تا همه مهمّات تو را کفایت کنم.

ثواب جدا کردن زکات از مال و رساندن آن بمسحقش

(۲) ۱- حسن بن علیّ بن فضال از مردی از شیعیان که نامش مهدی است روایت کند که موسی بن جعفر علیهما السّلام فرمود: هر کس زکات مالش را درست خارج کند و آن را در مورد صحیحش بمصرف رساند یعنی باهل و مستحقّ آن برساند از او سؤال نخواهد شد که از چه راه آن را بدست آورده (زیرا کسی که بزکات معتقد است و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۰۷

اهل آن را میشناسد هرگز حاضر نیست از راه غیر مشروع مالی بدست آورد).

(۱) ۲- سکونی از حضرت صادق از پدرش از اجدادش علیهم السّلام روایت کرده که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: هر گاه خداوند نظر خیر و رحمت در باره بنده ای داشته باشد فرشته ای از خازنان بهشت را بفرستد و آن فرشته دست بر سینه او بمالد و او در اداء زکات سخی و با گذشت شود.

و امیر المؤمنین علیه السّلام در وصیّت خود فرموده: «اللّٰهُ اللّٰهُ فِی الزّکاه» خدا را خدا را در مورد زکات، زیرا پرداختن آن موجب خاموش کردن غضب پروردگار است.

شرح- «اللّٰهُ اللّٰهُ» ظاهراً مفعول فعل مقدر است بتقدیر اتّقوا اللّٰهُ اتّقوا اللّٰهُ یعنی جانب امر خدا و بزرگی او را در

امر زکات رعایت کنید. دیگر آنکه خداوند معرض حوادث (خوشحالی، بد حالی، شوق، ذوق، و غضب) واقع نمیشود، پس مقصود از غضب الهی اثر و نتیجه آن است که عذاب باشد.

(۲) ۳- عمرو بن شمر گوید: از امام محمّد باقر علیه السّلام شنیدم که میفرمود: اموال خود را با دادن زکاه حفظ کنید، و با صدقه مریضهای خود را مداوا نمائید، و هیچ مالی نه در خشکی و نه در دریا تلف نمیشود مگر آنکه بواسطه ندادن زکات است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۰۸

ثواب حج و عمره

(۱) ۱- سکونی از امام جعفر صادق علیه السّلام روایت می کند که فرمود: خداوند گناهان شخص حاجی را می بخشد، و همچنین خانواده و طایفه اش و هر کس را که حاجی برای او طلب آمرزش نماید در بقیه ایّام ذی الحجّه و محرّم و صفر و ربیع- الاول و ده روز از ربیع الآخر همه مورد آمرزش واقع میگردند.

(۲) ۲- ابو بصیر از حضرت صادق علیه السّلام روایت کند که فرمود: هر کس حجّ بجا آورد برای خدا، و قصد ریا و نشان دادن بمردم، و یا بگوش مردم رساندن نداشته باشد، مسلّم خدا او را می آمرزد.

(۳) ۳- علی بن اسباط بسند مرفوع از امام صادق علیه السّلام نقل کرده که امام زین- العابدین علیه السّلام مکرّر میفرمود: حجّ و عمره بجای آورید تا بدنهایتان سالم، و روزی شما وسیع، و ایمان شما شایسته، و مخارج زندگی خود و مخارج مردم و مخارج خانواده خود را نیز تأمین نمائید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۰۹

(۱) ۴- اسحاق بن عمّار گوید: بامام جعفر صادق علیه السّلام

گفتم: من تصمیم گرفته ام هر سال یا خودم حج بجا آورم، و یا فردی از خانواده ام را روانه حج نمایم، حضرت فرمود: چنین تصمیمی گرفته ای؟ گفتم بلی: فرمود: پس یقین داشته باش که اموالت زیاد خواهد شد و مژده باد ترا بشود.

(۲) ۵- جمیل بن درّاج گوید امام صادق از پدرانش علیهم السّلام از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلّم روایت کرد که فرموده: بدرستی که شخص حاجی همین که شروع میکند به تهیه لوازم سفر، هیچ چیزی را برنمیدارد و روی زمین نمیگذارد، مگر آنکه خداوند ده حسنه در نامه اعمالش ثبت مینماید، و ده گناه از او محو میسازد، و ده درجه از برای او بالا- میبرد، و آنگاه که شتر خود را سوار شود، هیچ قدمی برنمیدارد و روی زمین نمیگذارد، مگر آنکه همین اجراها را در باره او مینویسند، و هر گاه طواف خانه خدا بنماید از گناهانش بیرون میرود، و همین که وقوف بعرفات کند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۱۰

از گناهان خارج می شود، و چون به مشعر الحرام وقوف کند از گناهان بیرون می آید، و هر گاه رمی جمرات کند از گناهان بیرون می آید، آنگاه رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم یک یک مواقف و مناسک حج را نام برد و فرمود از گناهان خارج می شود، بعد فرمود: کجا میتوانی تو بدین ثوابها برسی.

شرح: از این حدیث شریف استفاده می شود که حاجی یا معتمر در انجام این مناسک اندک اندک از نقص بیرون آمده و بسوی کمال میرود تا بجائی که بکلی از عالم حیوانیت خارج گشته و دارای خصوصیات

و مزایای انسانی خواهد شد.

و مراد از گناهان شاید همان عقب ماندگی ها و کوتاهی ها در انجام وظایف و یا نشناختن وظیفه ها باشد.

(۱) ۶- عمر بن یزید گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: شخص حاجی هنگامی که وارد مکه شود خداوند دو فرشته بگمارد که مراقب و محافظ او باشند در حال طواف و حال نماز و حال سعی بین صفا و مروه، و آنگاه که بعرفات بایستند آن دو فرشته دست بر دوش راست او زنند و گویند در مورد گذشته هایت کار صاف شد یعنی بخشوده شدی مواظب کارهای آینده خود باش.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۱۱

(۱) ۷- ابو حمزه ثمالی گوید مردی بامام چهارم علی بن الحسین علیهما السلام عرضکرد:

شما جهاد در راه خدا که مشکل و سخت بوده رها کردی و حج خانه خدا را که آسان بود اختیار نمودی. راوی گوید در این هنگام حضرت تکیه داده بود برخاست و راست نشست و فرمود: وای بر تو آیا بتو نرسیده آنچه رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم در حجّه الوداع فرمود؟ حضرتش هنگامی که در عرفات بود و آفتاب رو بغروب میرفت بلال را فرمان داد تا مردم را بگوید ساکت شوند و چون همه ساکت شدند فرمود پروردگار شما امروز شما را مورد عنایت خویش قرار داد و نیکوکار شما را آمرزید و شفاعت و وساطت نیکوکاران از شما را در حق گنهکارانتان پذیرفت، پس با آمرزش گناهان کوچ کنید، و از برای آنان که جرمهائی بگردن دارند خشنودی خود را ضمانت کرد.

(۲) ۸- معاویه بن عمّار گوید حضرت صادق علیه السلام

فرمود: چون رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از عرفات کوچ فرمود، در بیابان مکه یک تن اعرابی بیابانی با آن حضرت ملاقات کرد و گفت: یا رسول الله، من مردی ثروتمندم، و قصد حج داشتم، چون

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۱۲

بیرون آمدم مانعی پیش آمد و نتوانستم حج بجای آورم، شما امر فرمائید من کار نیکی با این مال انجام دهم تا ثواب حج نائل شوم، حضرت رو نمود به کوه ابو قیس، و فرمود: اگر بمقدار این کوه طلای سرخ داشته باشی، و همه را در راه خدا انفاق کنی بثوابیکه حاجیان رسیده اند نخواهی رسید.

(۱) ۹- و نیز از امام صادق علیه السلام نقل کند که فرمود: حاجیان در برگشتن از حج سه گروه خواهند بود، دسته ای از آتش جهنم آزاد شوند، و گروهی مانند روزی که از مادر متولد شدند از گناهان پاک گردند، و دسته سوم اشخاصی هستند که اموال و زن و فرزند آنها محفوظ ماند، و این دسته کم بهره ترین حاجیان باشند.

شرح- دسته اول در فضیلت درجه اولند، و دسته دوم متوسط، و دسته سوم از همه پائین ترند، باین بیان که دسته اول از نظر معرفت و نیت خالص بجائی رسیده اند که از آزادشدگان آتش جهنم شدند، زیرا گناهان آنها آمرزیده شده و تا آخر عمر از گناه دور و محفوظ باشند، دسته دوم اکنون آمرزیده شده اند مانند روزی که از مادر متولد گشته لکن بعد از اینشان معلوم نیست، و آینده ایشان تأمین و تضمین نشده، ولی دسته سوم فقط نتیجه دنیوی و مادی میگیرند و ثوابهای اخروی ندارند، چون شرایط

قبولی در حج آنها نبوده است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۱۳

(۱) ۱۰- عمر بن یزید گوید: از امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: بجا آوردن یک حج از آزاد نمودن ده بنده بالاتر است، و همچنین حضرت برشمرد و اضافه کرد، تا آنکه به هفتاد بنده رسید، و فرمود: یک طواف و دو رکعت نمازش از یک بنده آزاد کردن بالاتر است.

شرح- تفاضل در ثواب بجهت تفاوت درجات عمل است، از نظر معرفت، و نیت، و حلال بودن زاد و توشه و مرکب.

(۲) ۱۱- معاویه بن عمّار از امام جعفر صادق علیه السلام روایت کند که فرمود:

خداوند تبارک و تعالی در هر آنی گرد کعبه صد و بیست قسمت رحمت دارد، شصت قسمت از برای طواف کنندگان، و چهل قسمت از برای نمازگزاران، و بیست قسمت از برای تماشاکنندگان است.

(۳) ۱۲- محمد بن مسلم ثقفی روایت کرده گوید مردی خدمت حضرت ابی الحسن-

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۱۴

الکاظم علیه السلام «۱» آمده امام باو فرمود: آیا از حج می آئی؟ گفت: آری، فرمود: اجر حاجی را میدانی؟ گفت نه فدایت شوم، فرمود: هر کس بسوی خانه خدا رهسپار شود، تا آنکه با خضوع وارد مکه گردد، و چون وارد مسجد الحرام شود از خوف الهی قدمها را کوچک بردارد، پس هفت شوط طواف کند و دو رکعت نماز طواف بخواند، خداوند هفتاد هزار حسنه برای او ثبت فرماید، و هفتاد هزار گناه از او محو گرداند، و هفتاد هزار درجه از برای او بالا برد، و وساطت او را در هفتاد هزار حاجت بپذیرد، و ثواب هفتاد بنده

آزاد کردن را از برایش محسوب دارد، که ارزش هر بنده ای ده هزار درهم باشد.

(۱) ۱۳- اسحاق بن عمار گوید امام جعفر صادق علیه السلام فرمود: ای اسحاق هر کس یک بار طواف این خانه کند، خداوند هزار حسنه برای او بنویسد، و هزار گناه از او محو سازد، و هزار درجه برای او بالا برد، و از برای او هزار درخت

(۱) فی بعض النسخ «عن أبي جعفر عليه السلام».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۱۵

در بهشت بکارد، و ثواب هزار بنده آزاد کردن در نامه اعمالش ثبت نماید، تا آنکه برسد به ملتزم (پشت خانه که مردم خود را بآنجا می چسبانند) خداوند هشت درج بهشت را برای او باز میکند، و میفرماید: از هر دری که میل داری داخل شو، اسحاق گوید عرض کردم این ثوابها از برای کسی است که فقط طواف کند؟ فرمود:

آری آیا آگاه نکند تو را از عمل خیری که ثوابش از این هم بیشتر باشد؟ گفتم بفرمائید، فرمود: هر کس یک حاجت از برادر مؤمن خود را برآورد خداوند از برای او مینویسد طوافی و طوافی و طوافی تا به ده رسید.

(۱) ۱۴- علی بن ابی حمزه گوید حضرت موسی بن جعفر علیهما السلام فرمود: حج خانه خدا جهاد ضعیفان است، و آنها شیعیان ما میباشند.

شرح: مقصود حضرت ضعیف واقعی نیست، چون مؤمن قوی است، بلکه مراد آن افرادی باشند که جامعه آنها را ضعیف شمرده، و از کارهای اجتماعی برکنار ساخته است.

(۲) ۱۵- منصور بن حازم گوید: بحضرت صادق علیه السلام عرض کردم: خداوند با حاجیان چگونه رفتار خواهد کرد؟ فرمود: بخدا سوگند همه آمرزیده

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۱۶

و استثناء هم نخواهم کرد.

شرح: مقصود کسانی هستند که حج را درست با شرائطش بجای آورده باشند چنان که از دو حدیث بعد برمیاید شامل کسانی که قصد ریا دارند و نیتشان تنها خداوند نیست، نمی شود.

(۱) ۱۶- هارون بن خارجه گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: حج بر دو قسم است یکی برای خدا، و دیگر برای مردم، پس هر کس برای خدا حج بجا آورد. ثوابش بر خداوند است، و هر کس برای مردم بجا آورد، ثوابش در روز قیامت با مردم است (یعنی اجری نزد خدا ندارد).

(۲) ۱۷- سیف تمار گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: هر کس با اخلاص حج بجای آرد و منظورش خدا باشد، و از روی ریا و نشان دادن بمردم و اینکه ویرا حاجی گویند نباشد، البته خداوند سبحان او را بیامزد.

ثواب کسی که با حاجی مصافحه کند

(۳) ۱- محمد بن حمزه از یکتن از روات از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۱۷

فرمود: هر کس با حاجی که از سفر حج بازگشته ملاقات کند و با وی مصافحه نماید مانند کسیست که خود استلام حجر کرده باشد (یعنی آنکه دست خود را بحجر الاسود رسانیده باشد).

باب نادر

(۱) ۱- یونس بن یعقوب از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: جدم علی ابن الحسین علیهما السلام بفرزندش امام باقر علیه السلام در هنگام مرگ وصیت کرد و فرمود: من با این شتر بیست بار بحج رفته ام و تازیانه ای بوی نزده ام، چنانچه این حیوان بمیرد پیکرش را بخاک بسپار تا درندگان گوشتش را نخورند، زیرا رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود هر شتری که هفت بار برای انجام مناسک حج تا بعرفات بر آن سوار شوند خداوند آن را از حیوانات بهشت قرار داده و در نسلش برکت دهد، پس هنگامی که آن حیوان بمرد پدرم ابو جعفر علیه السلام گوری بساخت و آن حیوان را دفن کرد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۱۸

ثواب شخص روزه دار

(۱) ۱- عبد الله بن طلحه از حضرت صادق از پدران گرامش علیهم السلام از پیغمبر خدا صلی الله علیهم اجمعین روایت کند

که فرمود: شخص روزه دار در عبادت الهی است اگر چه در رختخواب خود خوابیده باشد، ولی بشرط آنکه غیبتی از مسلمانی نکند.

(۲) ۲- سکونی از امام صادق از پدران خود علیهم السّلام از پیغمبر خدا صلوات الله علیه روایت کند که فرمود: خواب شخص روزه دار عبادت، و نفس کشیدن او تسیح پروردگار است.

(۳) ۳- حسین بن احمد از پدرش از امام صادق علیه السّلام روایت کند که فرمود:

خواب روزه دار عبادت و پرستش حقّ است، و سکوتش تسیح پروردگار، و عمل خیر او قبول درگاه الهی است، و درخواستهای او از خدا مستجاب و برآورده خواهد شد.

(۴) ۴- عبد الله بن سنان از آن حضرت علیه السّلام نقل کند

که فرمود: بوی ناخوش

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۱۹

دهان روزه دار نزد پروردگار از بوی خوش مشک بهتر است.

(۱) ۵- حسن بن صدقه از ابو الحسن (موسی بن جعفر) علیهما السلام روایت کند که فرمود خواب قیلوله کنید، چون خداوند شخص روزه دار را در حال خواب غذا میخوراند، و سیرایش میکند.

شرح- شاید مراد این باشد که اشخاص روزه دار اگر بخوابند هم در مهمانی پروردگار میباشند، و روزی معنوی معرفت و ایمان را بآنها عطا میفرماید. و بعید نیست موجب رفع گرسنگی و تشنگی ظاهری در حالت خواب برای روزه دار باشد.

ثواب روزه داری که ناسزا بشنود و پاسخ دهد من روزه دارم، سلام بر تو

(۲) ۱- سکونی از امام صادق علیه السلام از پدرش امام باقر علیه السلام روایت کند که جدش پیغمبر خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده: هیچ روزه داری نیست که باو ناسزا بگویند و او در جواب بگوید: من روزه دارم، سلام بر تو، مگر آنکه پروردگار متعال فرشتگان را فرماید: بنده من از بنده دیگر من بروزه پناه برد، از آتش من او را پناه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۲۰

دهید، و او را در بهشت من داخل سازید.

ثواب کسی که یک روز در راه خدای عز و جل روزه بدارد

(۱) ۱- ابو هریره از پیغمبر خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نقل کند که فرمود: هر کس یک روز «فِي سَبِيلِ اللَّهِ» در راه خدا روزه بدارد، اجر آن مانند یک سال روزه است.

شرح: «سَبِيلِ اللَّهِ» مقصود از آن جنگ در راه اسلام است و گر نه مشبه و مشبه به از یک جنس میشوند و این جمله معنای صحیحی ندارد که بگوئیم هر کس برای خدا یک روز روزه بگیرد مانند آنست که یک سال روزه باشد لکن چون عموماً جنگها در سفر اتفاق می افتد و در سفر روزه حرام است بعید است مراد از «فِي سَبِيلِ اللَّهِ» جهاد باشد و همچنین سفر حج.

ثواب کسی که در گرما روزه بگیرد و تشنگی بر او غلبه کند

(۲) ۱- یونس بن ظبیان از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: هر کس در گرما یک روز روزه بگیرد، و تشنگی بر او غلبه کند، خداوند هزار فرشته

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۲۱

بر او موکمل میگرداند که دست به روی او میکشند، و به او مژده میدهند تا وقت افطار، و هنگامی که افطار نمود پروردگار میفرماید چقدر بوی تو خوش است، ای فرشتگان من گواه باشید که من او را آمرزیدم.

ثواب یک روز روزه مستحبی

(۱) ۱- طلحه بن زید از امام جعفر صادق از پدرانش علیهم السّلام روایت کند که پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلّم فرموده: هر کس یک روز، روزه مستحبی بگیرد خداوند او را داخل بهشت خواهد کرد.

ثواب کسی که پایان عمر در حال روزه باشد

(۲) ۱- جابر جعفی از امام محمّد باقر علیه السّلام روایت کند که فرمود: هر کس عمرش پایان برسد در حال روزه (یعنی در آن روز زندگی او خاتمه پیدا کند) داخل بهشت خواهد شد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۲۲

ثواب کسی که در حال روزه اول روز عطر استعمال کند

(۱) ۱- یونس بن یعقوب از حضرت صادق علیه السّلام نقل کند که فرمود: هر کس در حال روزه اول روز خود را با عطری خوشبو کند، هیچ گاه عقل خود را از دست نمیدهد.

شرح: یعنی تند خوئی که از لوازم گرسنگی و تشنگی است بسبب بوی خوش از وی دور گردد.

ثواب روزه داری که بگذرد بر جماعتی که مشغول خوردن طعامند

(۲) ۱- سکونی از امام صادق علیه السّلام روایت کند که پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلّم فرموده:

هیچ روزه داری نیست که بر گروهی که غذا میخورند گذر نماید، مگر آنکه جمیع اعضای او تسبیح پروردگار نماید، و درود فرشتگان بر او است، و درود آنان طلب آمرزش است (از برای او).

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۲۳

ثواب روزه ماه رجب

(۱) ۱- کثیر النّوّاء از امام جعفر صادق علیه السّلام روایت کند که فرمود: حضرت نوح علیه السّلام روز اول ماه رجب سوار کشتی شد، و تمام همراهان خود دستور داد که آن روز را روزه بگیرند، و فرمود: هر کس این روز را روزه بگیرد آتش جهنّم باندازه یک سال راه از او دور خواهد شد، و هر کس هفت روز روزه بگیرد هفت در جهنّم بر روی او بسته می شود، و هر کس هشت روز روزه بگیرد درهای هشتگانه بهشت بروی او باز میگردد، و هر کس پانزده روز روزه بگیرد، حاجت او برآورده می گردد، و هر کس بیشتر روزه بگیرد، خداوند اجر او را زیاده تر خواهد کرد.

(۲) ۲- مبارک بن زید گوید موسی بن جعفر علیهما السلام فرمود: رجب نام نهری است در بهشت که از شیر سفیدتر، و از عسل شیرین تر است، هر کس یک روز از رجب را روزه بگیرد، خداوند عزّ و جلّ از آن نهر باو بنوشاند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۲۴

(۱) ۳- باز از آن حضرت علیه السلام نقل کند که فرمود: رجب ماه بزرگی است که در آن حسنات چند برابر، و گناهان در آن آمرزیده خواهد شد، هر

کس یک روز از ماه رجب را روزه بدارد به مقدار صد سال راه، آتش جهنم از او دور خواهد شد و هر کس سه روز را روزه بگیرد بهشت بر او واجب می شود.

(۲) ۴- محمد بن [ابی] اسحاق از محمد بن حسن رازی از علی بن محمد بن علی مفتی از حسن بن محمد مروزی از پدرش از یحیی بن عیاش از علی بن عاصم از ابی هارون عبیدی (عماره بن جوین) از ابو سعید خدری نقل کرده که گفت رسول اکرم صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: آگاه باشید که رجب ماه فرد خدا است، و آن ماه بزرگی است، و «اصم» «۱» نامیده شده، زیرا هیچ ماهی در حرمت نزد پروردگار بپایه آن نمیرسد، و در زمان جاهلیت با آنکه از ایمان و دانش دور بودند آن را احترام مینمودند، و هنگامی که اسلام آمد بر حرمتش افزوده شد، آگاه باشید که رجب ماه خدا، و شعبان ماه امت من است، هشیار باشید هر کس یک روز از رجب را از روی ایمان و نیت

(۱) اصم وصف از ماده صم بمعنی کر است و ماه مبارک رجب اصم نامیده شده چون صدای استغاثه و حرکت برای جنگ و صدای اسلحه بگوش نمیخورد. (مجمع البحرین)

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۲۵

پاک روزه بگیرد، مستوجب خشنودی بزرگتر پروردگار می شود، و آن روزه آتش غضب الهی را خاموش میکند، و دری از دوزخ را بر رویش می بندد، و اگر زمین را پر از طلا کنند و به او دهند بالاتر از آن روزه نیست، و با هیچ یک از زخارف

دنیا مزد او کامل نمیشود مگر با آن حسنات که ذکر شد در صورتی که نیتش در این روزه خالص باشد، و چون شام کند از برای او ده دعای مستجاب است، اگر راجع به دنیا دعا کند یا به او عطا کند، و یا برای آخرتش خوبیهای را مهیا میکند که بالاترین درخواستهای اولیاء و دوستان و برگزیدگان خود باشد.

(۱) و هر کس دو روز از رجب را روزه بگیرد، هیچ کس از اهل آسمان و زمین اجر و کرامت او را در نزد خدا وصف نمیتواند بکند، و از برایش اجری نوشته شود، مانند اجر ده نفر از راستگویانی که در مدت عمر خود (هر چند طولانی باشد) یک دروغ نگفته اند، و در قیامت شفاعت میکند مانند شفاعت آن ده نفر، و با آنان محشور میگردد تا وارد بهشت شوند، و در آنجا از رفقای آنها خواهد بود، و هر کس سه روز روزه بگیرد، خداوند بین او و جهنم خندقی و یا دیواری که درازای آن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۲۶

هفتاد سال راه باشد قرار میدهد، و هنگام افطار پروردگار میفرماید: بدرستی که حقی برای تو بر من واجب شد، و محبت و سرپرستی من بر تو لازم گشت، ای فرشتگان شما را گواه میگیرم که گناهان قدیم و جدیدش را بخشیدم، و هر کس چهار روز از ماه رجب را روزه بگیرد، از تمام بلاها از قبیل دیوانگی و خوره و پیسی و فتنه دجال در امان خواهد بود، و از عذاب قبر ایمن باشد، و از برای اوست مانند اجر صاحب‌دلان توبه کار و بازگشت کننده، و

نامه اعمالش را بدست راستش دهند در اوّل زمره عبادت کنندگان، و هر کس پنج روز را از ماه رجب روزه بگیرد، بر خدا لازم است که روز قیامت او را خشنود سازد، و او را برانگیزد در حالی که چهره اش چون ماه شب چهارده بدرخشد، و به عدد ریگهای بیشمار بیابانها عمل نیک در نامه عملش ثبت نماید، و بی دغدغه حساب او را داخل بهشت گرداند، و به وی گفته شود اینک هر چه خواهی از خدا تمنا کن. (۱) و هر کس شش روز از ماه رجب را روزه بدارد از قبر خود برخیزد در حالی که نور روی او درخشان تر از نور خورشید باشد و بعلاوه نوری دیگر بدو عطا شود که از روشنی آن اهل محشر استفاده کنند، و روز قیامت در زمره ایمنان از عذاب باشد تا آنکه با کمال راحتی و بدون (دلهره و دغدغه) حساب از صراط بگذرد، و خداوند او را از نارضایتی پدر

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۲۷

و مادر و قطع رحم در امان دارد. و هر کس از ماه رجب هفت روز روزه بگیرد درهای دوزخ هفت باشد بروزه هر روزی بامر خدا یکی از درهای هفتگانه دوزخ بر روی او بسته شود، و آتش جهنم بر پیکر وی حرام گردد. و هر کس از ماه رجب هشت روز روزه بگیرد درهای بهشت هشت است و در برابر هر روزی بامر خدا دری از درهای بهشت برویش گشوده شود، و خداوند او را فرماید: از هر کدامیک درهای هشتگانه بهشت که خواهی داخل شو.

(۱) و هر کس از ماه رجب نه روز

روزه بگیرد از قبر خود «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» گویان بیرون آید و هیچ چیز ویرا مانع از ورود بهشت نگردد، و با رخساری درخشان و نورانی از قبر برخیزد بدانسان که پرتو نور رویش اهل محشر را فرا گیرد و گویند آیا این شخص نورانی پیمبر است که خدا او را برگزیده؟ و همانا کمترین چیزی که باو عطا شود اینست که بی دغدغه دغدغه حساب وارد بهشت خواهد شد، «۱» و چنانچه ده روز از ماه رجب را روزه بدارد خداوند دو بال سبز آراسته بمروارید

(۱) یعنی يُحَاسِبُ حِسَاباً يَسِيراً، و ليس له سوء الحساب. و إِمَّا يَخَالَفُ مَا فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «إِنْ تُبْدُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ» و قوله عَزَّ وَجَلَّ: «وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۲۸

و یاقوت باو عطا کند تا با آن دو بال مانند برق جهنده بسوی فردوس پرواز کند، و گناهان او را خدا بحسنات تبدیل نماید، و نامش در شمار مقربانی که تعهد امور مردم کرده و بعدالت رفتار میکنند ثبت گردد. و چنان باشد که صد سال (و مطابق یک نسخه هزار سال) با کمال درستی و استقامت برای رضای خدا بعبادت پرداخته باشد.

و اگر کسی یازده روز از ماه رجب را روزه بدارد خداوند بهیچ یک از بندگان خود بیش از وی اجر و پاداش ندهد مگر آنکه عملش بیش بوده و روزه بیشتر گرفته باشد.

(۱) و هر کس دوازده روز از ماه رجب را روزه بگیرد، در قیامت دو جامه سبز بر پیکر او بپوشانند

از سندس و استبرق، یکی بر دوش افکند، و آن دیگر را بر خود بیچد و خود را بدانها بیاراید، و آن جامه ها از زیبایی و جمال چنان باشد که اگر یکی از آنها را در دنیا بیاویزند میان مشرق و مغرب را روشن کند و دنیا را از مشک خوشبوتر نماید، و هر کس از ماه رجب را سیزده روز روزه بگیرد برای پذیرائیش در سایه عرش پروردگار میزی از یاقوت سبز مهیا سازند که پایه های آن از درّ باشد و از دنیا هفتاد بار بزرگتر نماید، و بر آن خوانی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۲۹

چینند که بر آن ظرفهائی از درّ و یاقوت نهاده شده باشد، در هر کاسه ای هزار نوع از غذا که نه در رنگ شبیه همنند و نه در بو، و او از آن سفره بهره مند باشد در حالی که دیگران در رنج و ناراحتی و اندوه باشند.

(۱) و هر کس چهارده روز از ماه رجب را روزه گیرد، خداوند عزّ و جلّ چندان پاداش بوی دهد از قصرها و باغهای بهشتی که نه چشمی دیده و نه گوشی شنیده و نه بر دلی خطور کرده باشد آنچنان قصرها که اساس و موادّ ساختمان عماراتش همه از درّ ناب و یاقوت سرخ باشد، و هر کس پانزده روز از ماه رجب را روزه گیرد مقام و جایگاهش در عرصه قیامت منزلگاه ایمنان از عذاب الهی باشد، و هیچ فرشته یا پیغمبری بر او گذر نمیکند جز اینکه او را گوید: خوشا بحال تو که از هر عذابی ایمنی، و در درگاه الهی مقرب و مشرفی و

دیگران بر تو رشک برند، و با کمال شادمانی در باغهای جنت مسکن خواهی گزید.

و هر کسی شانزده روز از آن را روزه بدارد روز قیامت از پشیمانان سواران عرصه قیامت باشد که سوار بر مرکبائی از نورند و میجهد و سیر میدهد آنها را در فضای وسیع بهشت تا برساند بدار رحمت واسعه حقّ. و هر کس هفده روز از ماه رجب

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۳۰

را روزه گیرد هفتاد هزار نور افکن و مشعل در مسیر صراط برای او نصب کنند تا با روشنی تمام از صراط عبور کند، و فرشتگان با سلام و تحیت و خوش آمد گوئی او را بدرقه کنند. و هر کس هیجده روز از ماه رجب را روزه بگیرد در بهشت جاوید روی تختهایی ساخته و پرداخته از درّ و یاقوت همدم و ندیم ابراهیم خلیل الرحمن علیه السّلام خواهد بود، و در قبه و قصر آن حضرت بسر خواهد برد. (۱) و هر کس نوزده روز از این ماه را روزه گیرد، خداوند قصری از مروارید رخشان در بهشت جاوید در کنار قصر آدم و ابراهیم علیهما السلام برای او بنا کند و او بر آن دو پیغمبر درود و تحیت گوید و آنان نیز او را دعا و سلام کنند، و این بجهت بزرگداشت وی باشد و اینکه رفتار نیک او چنین أجری را در پی دارد، و در برابر هر روز که در این ماه روزه داشته ثواب هزار سال روزه بدو عطا خواهد فرمود. و هر کس بیست روز از ماه رجب را روزه گیرد پس گوئی بیست هزار سال

عبادت خدا کرده باشد.

و هر کس بیست و یک روز در این ماه روز بدارد در قیامت شفاعتش در باره جمعیتی بسیار چون ربیع و مضر که دو طایفه بزرگند پذیرفته شود هر چند همه آنها گنهکار بوده باشند. و هر کس بیست و دو روز از ماه رجب را روزه گیرد منادی حقّ از

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۳۱

آسمان ندا کند، که ای دوست خدا مژده باد تو را از پروردگارت به احترام و عطائی بزرگ، و همدمی و همنشینی با شخصیت‌هایی که مورد انعام الهی واقع شده اند از پیمبران و راستگویان و شهیدان و بندگان شایسته و آنان بسیار رفقای خوبی هستند. (۱) و هر کس از ماه رجب بیست و سه روز روزه بگیرد، از آسمان ندائی شنود که خوشا بحالت ای بنده خدا زحمت کمی کشیدی، ولی در عوض بهره هائی بس بزرگ بردی، خوشا بحال تو آن هنگام که پرده از جلو چشم تو برداشته شود و بررسی ثواب بزرگ پروردگار خویش، و در جوار حضرت خلیل الرحمن در دار السلام ساکن شوی. و هر کس بیست و چهار روز از ماه رجب را روزه بگیرد، حضرت ملک الموت بصورت جوانی که حله ای از دیبای سبز پوشیده و سوار بر اسبی از اسبهای بهشتی است در حالی که در دستش پارچه حریری است سبز رنگ که با مشک ناب معطر ساخته، و بدست دیگر او قدحی است از طلا که از شراب بهشتی لبریز شده پس او را سیراب کند، که در حال جان کندن سختیهای مرگ بر او آسان گردد، پس روحش را در آن پارچه

حریر سبز معطر گذارد، و چنان بوی عطر از آن برخیزد که فرشتگان هفت آسمان از بوی خوش آن بهره گیرند، آنگاه در آرامگاه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۳۲

خویش سیراب بیارامد، و روز رستخیز سیراب برخیزد تا کنار کوثر بر رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وارد شود. و هر کس از ماه رجب بیست و پنج روز روزه گیرد روزی که سر از قبر برآورد هفتاد هزار فرشته که بدست هر یک پرچمی از مروارید و یاقوت است با زیورها و لباسهائی بهشتی ویرا استقبال کنند و گویند ای دوست خدا بشتاب بسوی پروردگارت، و وی اول کسی باشد که با مقرّبان در گاه الهی همانان که از خدا خشنودند و خداوند نیز از آنان خشنود است وارد بهشتهای جاوید شود، و این خود رستگاری و پیروزی بزرگی است. (۱) و هر کس از ماه رجب بیست و شش روز روزه بدارد خداوند تعالی برای وی در سایه عرش خود یک صد قصر از مروارید و یاقوت بنا کند که در بالای هر قصری خیمه ای سرخ از حریر بهشتی زده باشند و او در آن خیمه ها منزل گزیند در کمال رفاه و نعمت در حالی که هنوز بندگان مشغول بحساب باشند. و هر کس از ماه رجب بیست و هفت روز روزه بگیرد حقتعالی قبر او را وسعت و فراخی دهد باندازه چهار صد سال راه و همه این مسافت پر از مشک و عنبر باشد. و هر کس از ماه رجب بیست و هشت روز روزه بگیرد، خداوند سبحان میان او و آتش دوزخ نه «۹» خندق

و فاصله آسمان و زمین باشد که پانصد سال راه است. و هر کس از ماه رجب بیست و نه روز روزه بگیرد، خداوند از گناهانش درگذرد هر چند گمراچی یا زنی تبهکار باشد که هفتاد بار عمل زشت از او سر زده باشد پس از آنکه منظورش در این روزه گرفتن خشنودی خدای عزّ و جلّ و خلاصی از آتش دوزخ و آمرزش گناهان باشد «۱». و هر کس همه سی روز ماه رجب را روزه بگیرد منادی از آسمان ندا کند که ای بنده خدا اما آنچه ناروا از تو در گذشته صادر شده همه مورد عفو و آمرزش واقع شد، و اکنون عمل خود از سر گیر، و آینده خود را مراقب باش تا بگناه آلوده نگردی.

(۱) و خداوند عزیز در همه باغستانهای بهشت بدو عطا میفرماید در هر باغی چهل هزار شهر از طلا که در هر شهری چهل هزار قصر است و در هر قصری چهل هزار تالار، که در هر تالاری چهل هزار هزار سفره از طلا، و بر هر سفره ای

(۱) البتّه آمرزش حقّ تعالی از حدّ و حصر بیرون است، مخصوصاً با وعده ای که خود به توبه کنندگان داده است و فرموده یا عِبَادِی الَّذِینَ أَسْرَفُوا عَلٰی أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ یَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِیعاً لکن در موضوع عَشَار و گمراچی چون حقّ النَّاس در بین است باید بگوئیم شاید مراد آنست که گناهش از جهت نافرمانی حق مورد عفو واقع می شود، لکن ضمانش نسبت بحقوق مردم باقی خواهد ماند،

و باید از عهده آن برآید تا خلاص شود، ولی حقوق الهی امید است ببرکات روزه های این ماه آمرزیده گردد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۳۴

چهل هزار هزار کاسه، در هر کاسه چهل هزار هزار رنگ از طعام و شربت، که هر طعام و شربتی دارای رنگی است مخصوص، و در هر تالاری چهل هزار هزار تخت است که بزرگی هر تختی دو هزار ذراع در دو هزار ذراع است، و بر هر تختی دختری است از حوران بهشتی که دارای سیصد هزار گیسو از نور است، که هر رشته از آن گیسوان را کنیزکی بر گرفته و با مشک و عنبر خوشبو و معطر مینماید تا هنگامی که روزه گیرنده ماه رجب بوصول آن حوری برسد، این برای کسی است که همه ماه رجب را روزه بگیرد. «۱»

(۱) بنظر میرسد این قسمت از جمله «و خداوند عزیز» تا اینجا از اضافات بعضی از سازندگان حدیث باشد؛ و آنها این قسمت را جعل کرده باشند، زیرا در سند حدیث چنان که ذکر شد چند تن از محدثین اهل سنت اند که حال بعضی از آنها حتی نزد خود سنّیان مجهول است و پاره دیگر را ضعیف شمرده اند یا خود او را صدوق و روایاتش را بی اصل دانند.

از جمله آنها علی بن عاصم است که مردی ثروتمند بود و معاصر با حضرت رضا علیه السلام است، در آن عصر و زاقین یعنی کتاب نویسان که از کتب موجوده نسخه برمیداشتند و بصورت کتابی درآورده میفروختند این مرد هر کتابی را از ایشان بقیمت زیاد میخرید و هر چه در آن بود بدون دقت روایت میکرد و چنان

که نوشته اند وی مردی ساده لوح و صدوق بود و از جهت خوش باوری هر چه بعنوان حدیث میشنید یا در کتابی میدید بدون فکر و تأمل روایت میکرد و جماعت بسیاری گرد او در بصره جمع میشدند و او حدیث نقل میکرد و آنها مینوشتند و گاهی سه مستملی داشت یعنی سه نفر در میان شاگردان میایستادند و گفتار او را با آواز بلند بدیگران میرساندند. و دیگر از راویان که در سلسله سند این حدیث است ابو هارون عبدی است که وی نیز مردی ساده و خوش باور و زودپذیر بوده و بتمام احادیث منقولہ بنظر صحّت می نگریسته، و از شعبه بن حجاج نقل کرده اند که گفت «لو شئت لحدّثنی ابو هارون عن ابی سعید بکلّ شیء رأی اهل واسط یفتعلونه باللیل» یعنی اگر میخواستم ابو هارون عبدی تمام روایاتی را که اهل واسط در شب از قول ابی سعید خدری ساخته بودند برای من روایت میکرد. و ابن عبد البرّ گوید همه محدّثین اهل بصره ابو هارون را ضعیف شمرده اند و بعضی بالاتر رفته و او را کذاب دانسته اند، باری برای این جهات نمیتوان این حدیث را با تمام خصوصیاتش صادر از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله دانست چنان که نمیتوان همه آن را ردّ کرد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۳۵

(۱) کسی گفت ای پیغمبر خدا اگر شخصی عاجز بود و نتوانست ماه رجب را روزه بگیرد یا برای کسالت و ضعفی که داشت، یا بیماری که مبتلا بود، یا بفرض زنی بود که در ایام ماه رجب پاک نبود و عذر داشت چه کند که بدین ثوابها

که بیان فرمودید برسد؟ فرمود: در هر روزی بجای روزه گرده نانی بفقیر و درویش بدهد بآن خدائی که جانم بدست اوست اگر کسی این صدقه را بدهد بتمام آنچه شرح دادم و بیشتر از آن خواهد رسید، و چنانچه تمام خلق آسمانها و زمین گرد آیند تا اندازه اجر و مزد او را معین کنند به ده یک آن فضائل و درجات که او در بهشت بدان میرسد نخواهند رسید.

گفته شد: یا رسول الله اگر کسی نتوانست این صدقه را نیز بدهد چه کند که باین ثوابها که فرمودید برسد؟ فرمود: در هر روز از ماه رجب تا سی روز آن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۳۶

تمام شود روزی صد بار بدین ذکر خدا را تسبیح گوید

«سبحان الإله الجلیل، سبحان من لا ینبغی التّسبیح إلا له، سبحان الأعزّ الأکرم، سبحان من لبس العزّ و هو له أهل».

(۱) ۵- سعد بن عبد الله قمی بسند خود از حسن بن بکار از امام هشتم علیه السلام روایت کرده که فرمود: خداوند متعال پیغمبر خود محمد صلی الله علیه و اله و سلم را در سه شب گذشته از ماه رجب

«ثلاث مضمین»

یعنی روز سوم مبعوث فرمود پس روزه این روز مانند روزه هفتاد سال خواهد بود.

سعد بن عبد الله گوید: بزرگان ما گفته اند این عبارت که گفت «ثلاث مضمین» غلطی است که از نویسنده خبر سر زده و صحیحش این بود که «ثلاث بقین» یعنی در سه روز از ماه رجب باقیمانده. یعنی بیست و هفتم رجب خداوند رسولش را مبعوث فرمود.

ثواب روزه ماه شعبان

(۲) ۱- ابو حمزه ثمالی گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: هر

کس ماه شعبان را روزه بگیرد آن روزه او را پاک گرداند از هر «وصمه» یعنی لغزشی که از وی صادر

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۳۷

شده باشد، و از هر «بادره» یعنی عیبی، و از هر تندی. ابو حمزه گوید: بآن حضرت عرض کردم «وصمه» در اینجا چه چیز است؟ فرمود قسم یاد کردنست در معصیت، و نذر در نافرمانی حق، عرض کردم «بادره» کدامست؟ فرمود قسم خوردن در هنگام غضب، و توبه از آن پشیمانی است بر آن.

(۱) ۲- اسماعیل بن عبد الخالق گوید: در حضور امام صادق علیه السلام سخن از ماه شعبان و روزه آن بمیان آمد، حضرت فرمود: روزه ماه شعبان فضیلتش چنان و چنین است، و در آن چه و چه است تا آنکه مرد دستش بخون ناحقی آلوده شده و ماه شعبان را روزه میگیرد و این بحال او فائده میبخشد و آمرزیده می شود.

شرح: ظاهراً مراد از خون ناحق که در عبارت حدیث

«الدم الحرام»

است قتل خطا باشد که نوعی از کفاره آن بحکم قرآن مجید روزه است و باید دو ماه پی در پی روزه بگیرد و چنانچه برای این روزه کفاره، ماه رجب و شعبان را اختیار کند بهتر است، و از حدیث بعد این معنی استفاده خواهد شد.

(۲) ۳- مفضل بن عمر از امام جعفر صادق علیه السلام نقل کنند که فرمود: روزه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۳۸

شعبان و ماه مبارک رمضان، دو ماه پی در پی، بخدا سوگند بمنزله توبه ای است که پروردگار قبول فرموده باشد.

(۱) ۴- عبد الله بن مرحوم ازدی گوید: از امام صادق علیه السلام

شنیدم میفرمود:

هر کس روز اول ماه شعبان را روزه بگیرد حتما بهشت بر وی واجب شود، و هر کس دو روز از آن را روزه بگیرد خداوند سبحان در دار دنیا در هر شبانه روزی بدو نظر رحمت افکند و آن نظر را تا در بهشت از وی برنگیرد و همچنین ادامه دهد، و هر کس سه روز از ماه شعبان را روزه گیرد، در بهشت هر روز خدا را در عرش زیارت کند.

شرح: شیخ صدوق مؤلف این کتاب در کتاب «من لا یحضره الفقیه» خود گوید: مراد از زیارت خداوند زیارت اولیاء اوست، زیرا خداوند جسم نیست که مکانی داشته باشد و او را بتوان زیارت کرد.

(۲) ۵- اسماعیل بن ابی زیاد سکونی گوید حضرت صادق علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده: ماه شعبان ماه من است و ماه رمضان ماه خدا. و آن بهار فقرا است و همانا خداوند عید قربان را عید قرار داد برای سیر نمودن فقرا، پس ایشان را

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۳۹

از گوشت قربانی اطعام کنید.

(۱) ۶- ابو الصّباح کنانی گوید: شنیدم از امام صادق علیه السلام میفرمود: روزه ماه شعبان و ماه رمضان بخدا سوگند بمنزله توبه ای است از جانب خدا.

شرح: یعنی روزه این دو ماه موجب بازگشت شما بسوی خداست و البته پذیرفته خواهد شد.

(۲) ۷- مفضل بن عمر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: پدرم در روزه ماه شعبان و ماه رمضان یک روز را فاصله میانداخت. و حضرت علی بن الحسین علیهما السلام وصل میکرد، و میفرمود: روزه دو ماه پی

در پی توبه و آمرزش است از خدا که بنده اش را عطا فرموده.

(۳) ۸- عمرو بن خالد از ابو جعفر امام باقر علیه السلام نقل کند که فرمود: پیغمبر-

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۴۰

خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ روزه شعبان و ماه رمضان را بیکدیگر وصل میکرد، ولی مردم را نهی میفرمود از وصل نمودن، و مکرر میفرمود این دو ماه، دو ماه خداست، و باعث آمرزش گناهان پیش از آن و پس از آنست.

(۱) ۹- حفص بن البختری از امام صادق علیه السلام نقل کند که فرمود: زنان رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ هر گاه قضاء روزه بر آنان واجب میشد، تأخیر میانداختند تا ماه شعبان، و این تأخیر را بجهت رعایت حال پیغمبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ مینمودند، که مبادا مانع آن حضرت گردد اگر مایل به عمل زناشویی باشد، و چون ماه شعبان می رسید، با رسول اکرم صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ روزه های قضای خود را می گرفتند و رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ میفرمود: شعبان ماه من است.

(۲) ۱۰- سماعه بن مهران گوید: از امام صادق علیه السلام سؤال کردم آیا کسی از پدران شما ماه شعبان را روزه گرفته است؟ فرمود: بهترین پدران من پیغمبر خداست و آن حضرت ماه شعبان را روزه میگرفت.

(۳) ۱۱- یونس بن یعقوب گوید از امام صادق علیه السلام سؤال کردم از اجداد شما کسی ماه شعبان را روزه گرفته است؟ فرمود: بهترین اجدادم پیغمبر اکرم صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ بیشتر

ثواب الأعمال و

روزه های خود را در ماه شعبان قرار میداد.

(۱) ۱۲- زید بن اسلم میگوید: از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم سؤال شد راجع به روزه ماه رجب (یعنی ثواب آن) فرمود کجائید از روزه ماه شعبان. (یعنی چرا از ثواب روزه شعبان غافلید).

(۲) ۱۳- اسامه بن زید گوید: پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم پی در پی روزه میگرفت تا آنکه مردم میگفتند: دیگر افطار نخواهد کرد، و روزه را ترک میکرد بقدری که مردم میگفتند دیگر روزه نخواهد گرفت، راوی گفت از اسامه بن زید پرسیدم آیا در ماهی دیدی که پیغمبر در آن بیشتر از ماههای دیگر روزه بگیرد؟ گفت آری گفتم کدام ماه؟ گفت ماه شعبان، آن ماهی است که در بین رجب و رمضان است، و مردم عموماً از فضیلت آن غافلند، و آن ماهی است که عبادات بسوی پروردگار عالم بالا می رود، و من دوست دارم در حالی که روزه دار باشم عملم بسوی پروردگار بالا رود.

شرح: در این حدیث دو جهت مورد بحث میباشد:

۱- ادامه دادن روزه بجهت آنست که هر عمل خیری بشرط دوام و بقاء تأثیر کامل در روح انسان دارد و گر نه آثارش سطحی است از این جهت در روایات تأکید

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۴۲

به ادامه عمل لا اقل تا یک سال وارد شده.

و اما طولانی نمودن مدت افطار و ترک روزه بجهت آنست که نفس خسته و ملول نشود و بعد از استراحت طولانی و آمادگی کامل جسمی و روحی، با اشتیاق تمام دوباره عمل عبادت را شروع

کند.

ب- بالا رفتن اعمال ظاهرا کنایه از قبولی عمل و پذیرفته شدن آن در درگاه احدیت است که ببرکت ماه شعبان خداوند عمل بندگان را می پذیرد و مصداق «إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عَلَيِّنَ» میباشد.

(۱) ۱۴- انس بن مالک گوید از پیغمبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سؤال شد که از روزه ها کدام افضل است، فرمود روزه ماه شعبان بجهت بزرگداشت ماه مبارک رمضان.

(یعنی بعنوان مقدمه ماه رمضان انسان روزه بگیرد).

(۲) ۱۵- ام سلمه میگوید: پیغمبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هیچ ماهی را تمامی روزه نمیگرفت مگر ماه شعبان را که به ماه رمضان وصل میفرمود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۴۳

(۱) ۱۶- ابن عبّاس گوید: پیغمبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در حالی که اصحابش نزد او از فضیلت شعبان سخن میگفتند فرمود: ماه شریفی است، و آن ماه من است، و حاملین عرش آن را بزرگ میدارند و قدرش را میشناسند، و آن ماهی است که روزیهای مؤمنین برای ماه مبارک رمضان افزون می شود، و بهشت در آن ماه زینت می شود، و نامش شعبان شد بجهت آنکه روزی های مؤمنین در آن ماه تقسیم بندی می شود بجهت ماه رمضان، و آن ماهی است که به اعمال نیکوی شخص هفتاد برابر پاداش داده می شود، و کارهای زشتش آمرزیده می شود، و مورد مؤاخذه واقع نمی گردد. و عمل نیک پذیرفته میگردد، و پروردگار با عظمت به بندگان نیک خود مباحثات مینماید، و از عرش عظمت و قدرت خود بروزه داران و عبادت کنندگان نظر رحمت میافکند، و بسبب ایشان بحاملین عرش خود مباحثات مینماید، در این

هنگام حضرت علی بن ابی طالب علیه السّلام پیا ایستاد و عرض کرد پدر و مادرم فدای تو باد ای رسول خدا، فضائل ماه شعبان را بیشتر بیان کنید، تا میل به روزه گرفتن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۴۴

و جدیت ما در عبادت در آن افزون گردد و برای خداوند جلیل شب زنده داری کنیم.

(۱) رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: هر کس روز اول این ماه را روزه بگیرد، خداوند متعال هفتاد حسنه به او عطا خواهد کرد، و حسنه عبارت از عبادت یک سال تمام است، و هر کس دو روز از ماه شعبان را روزه بگیرد گناه تباه کننده او را زائل میسازد، و هر کس سه روز را از ماه شعبان روزه بگیرد هفتاد درجه از یاقوت و درّ در بهشت از برای او بالا- برده خواهد شد، و هر شخصی چهار روز آن را روزه بگیرد، روزی او وسیع خواهد شد، و هر کس پنج روز آن را روزه بگیرد خداوند محبت او را در دلها بیفکند. و هر کس شش روز آن را روزه بگیرد هفتاد نوع از بلا از وی دوری گزیند، و هر کس هفت روز را از آن روزه بگیرد از شرّ شیطان و لشکریانش و وساوس و اشاراتش (که بندگان را گمراه میکند) محفوظ ماند. و هر کس هشت روز از ماه شعبان را روزه بگیرد، از دنیا بیرون نرود مگر آنکه از آب حوضهای بهشت مینوشد. و هر کس نه روز آن را روزه بدارد دو ملک نکیر و منکر هنگام سؤال و جواب با وی مهربان

باشند. و هر کس ده روز را روزه بدارد قبر او ده ذراع در ده ذراع فراخ شود (یعنی از فشار ایمن باشد). و هر کس یازده روز

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۴۵

از شعبان را روزه بدارد یازده مناره (یعنی نور افکن) بر فراز قبر او نصب کنند.

و هر کس دوازده روز از ماه شعبان را روزه بگیرد در هر روز هفتاد هزار فرشته در قبرش او را زیارت کنند تا روز قیامت که در صور بدمند. و هر کس سیزده روز از ماه شعبان را روزه بگیرد ملائکه هفت آسمان برای او آمرزش می طلبند، و هر کس چهارده روز از آن را روزه بگیرد چهارپایان و درندگان حتی ماهیان دریاها ملهم شوند که برای او طلب مغفرت کنند.

(۱) و هر کس پانزده روز از ماه شعبان را روزه بگیرد پروردگار عزیز او را ندا کند که بعزتم سوگند تو را به آتش نسوزانم. و هر کس شانزده روز از ماه شعبان را روزه بگیرد هفتاد دریای آتش بر وی خاموش شود. و هر کس هفده روز از آن ماه را روزه بگیرد تمام درهای جهنم به روی او بسته شود.

و هر کس هیجده روز از ماه شعبان را روزه بگیرد همه درهای بهشت بروی او گشوده شود. و هر کس نوزده روز از ماه شعبان را روزه بگیرد هفتاد هزار کاخ ساخته شده از درّ و یاقوت باو داده شود.

و هر کس بیست روز از ماه شعبان را روزه بگیرد هفتاد هزار از حوریان بهشتی بدو تزویج کنند. و هر کس بیست و یک روز از ماه شعبان را روزه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۴۶

فرشتگان حقّ بدو خوشامد و مرحبا گویند، و پر و بال خویش بر سر و روی او بسایند.

(۱) و هر کس بیست و دو روز از ماه شعبان را روزه بگیرد هفتاد هزار جامه بهشتی از سندس و استبرق بر او بپوشانند.

و هر کس بیست و سه روز از ماه شعبان را روزه بگیرد هنگامی که سر از قبر برآورد مرکبی از نور برای او بیاورند و او بر آن سوار شود و بسوی بهشت پرواز کند.

و هر کس بیست و چهار روز از ماه شعبان را روزه بگیرد شفاعتش در باره هفتاد- هزار نفر از یکتا پرستان پذیرفته شود. و هر کس بیست و پنج روز از ماه شعبان را روزه بگیرد برات بیزاری از نفاق را بدو عطا کنند. و هر کس بیست و شش روز از ماه شعبان را روزه بگیرد خداوند جواز عبور از صراط را برای او صادر کند. و هر کس بیست و هفت روز از این ماه را روزه بگیرد خداوند برات نجات او را از آتش دوزخ بنویسد.

و هر کس بیست و هشت روز از ماه شعبان را روزه بگیرد چهره اش نورانی و علامات سرور در او ظاهر شود. و هر کس بیست و نه روز از ماه شعبان را روزه بگیرد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۴۷

بمقام رضوان اکبر خدا که خوشنودی تمام اوست نائل گردد. و هر کس تمام سی روز ماه شعبان را روزه بگیرد جبرئیل علیه السلام از پیشگاه عرش او را ندا کند ای فلان عمل خویش از سر گیر

و کار خود نوساز که آنچه گناه از تو گذشته یعنی گناهان سابقه همه آمرزیده شد، خداوند جلیل تو را می فرماید اگر گناهان تو بشماره ستارگان آسمان و قطرات باران و برگ درختان و عدد ریگ و شن بیابان و روزهای دنیا بود همه را آمرزیدم، و این کار بر خداوند گران نباشند پس از روزه های تو در ماه شعبان. ابن عباس گوید این ثواب روزه ماه شعبان است.

مزیت ماه رمضان و ثواب روزه آن

(۱) ۱- از جابر جعفی روایت است که حضرت باقر علیه السلام فرمود: ای جابر هر کس ماه رمضان بر او بیاید و روزها را روزه گیرد و شبها را بدعا پردازد و دامن و زبان خود را از حرام نگهدارد و چشم خود را از حرام بپوشد و از آزار کردن مردم پرهیزد از گناه بیرون رود و پاک شود مانند روزی که مادرش او را زائیده، گوید:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۴۸

گفتم فدایت شوم این چه حدیث نیکوئی است، حضرت فرمود: و این چه شرط سختی است.

(۱) ۲- و نیز از جابر روایت است که امام باقر علیه السلام نقل فرمود که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم چون به هلال ماه رمضان نظر میکرد و بقبله می نمود سپس میگفت:

«اللهم أهله علينا بالأمن و الايمان، و السّلامه و الإسلام، و العافيه المجلله، و الرزق الواسع، و دفع الاسقام، و تلاوه القرآن، و العون على الصلاه و الصيام، اللهم سلّمنا لشهر رمضان و سلّمه لنا، و تسلّمه منّا حتّى ينقضى شهر رمضان و قد غفرت لنا».

«۱» سپس رو بسوی مردم میکرد و میفرمود: ای گروه مسلمانان چون هلال

ماه رمضان ظاهر شود دیوان رانده شده را در زنجیر کشند، و درهای آسمان فراز گردد، و درهای بهشت و ابواب رحمت الهی همه گشوده شود، و درهای جهنم همه بسته، و دعاها مستجاب گردد. و خداوند را هنگام هر افطار آزادشوندگانی است

(۱) پروردگار را نوساز این ماه را بر ما بامن و امان و سلامتی و اسلام، و تندرستی شایان، و روزی فراخ، و بر طرف ساختن دردها و ناملايمات، و خواندن قرآن، و بیاری کردن و موفق ساختن ما را بنماز و روزه، بار الها ما را برای روزه ماه رمضان سالم نگهدار و آن را برای ما سالم و تمام گردان، و آن را از ما سالم بدار تا اینکه این ماه تمام شود و ما را آمرزیده باشی.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۴۹

که همه را از آتش آزاد کند، و هر شب هنگام، منادی ندا کند

«هل من سائل؟»

هل من مستغفر»

آیا سائلی هست آیا استغفارکننده ای هست، بعد گوید

«اللهم أعط كل منفق خلفا و كل ممسك تلفا»:

(پروردگارا بهر انفاق کننده ای عوض ده و بهر بخیلی تلف) تا اینکه هلال شوال طلوع کند، مؤمنین را ندا کنند که بامداد برای گرفتن جائزه های خود حاضر شوید که آن روز پاداش است، سپس حضرت باقر علیه السلام فرمود: بآن کسی که جانم بدست اوست این جوائز دینار و درهم یعنی پول طلا و نقره نخواهد بود. (بلکه رحمت و مغفرت و برکات الهی است).

(۱) ۳- زراره بن اعین گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: آن هنگام که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از عرفات بسوی منی بازگشت داخل مسجد

خیف شد مردم گرد او را گرفتند و از ليله القدر یعنی شب قدر از او پرسیدند پس حضرت برای خطابه بیای ایستاد و پس از ثناء الهی فرمود: کدامیک از شما از ليله القدر از من سؤال کردید من آن را

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۵۰

از شما پنهان نکرده ام چون بدان عالم نیستم «۱» بدانید ای مردم که هر کس ماه رمضان بر او آید و او صحیح و تندرست باشد پس روزها را روزه بگیرد و شبها بدعا پردازد، و نماز خویش را مراقبت کند و به نماز جمعه رهسپار شود و در نماز عید فطر حاضر آید محققاً شب قدر را درک کرده باشد، و بجائزه پروردگار رسیده است.

راوی گفت امام صادق علیه السلام فرمود: بجائزه ای رسیده است که مانند جائزه بندگان نیست.

(۱) ۴- ابو بصیر گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: هنگامی که ماه رمضان میرسید و نزدیک میشد رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آله وَ سَلَّمَ سه روز که از ماه شعبان باقی بود بلال را میفرمود مردم را خبر کند و همه در مسجد حاضر میشدند پس بمنبر میرفت و حمد و ثنای الهی بجا می آورد و سپس میفرمود: أَيُّهَا النَّاسُ هَمَانَا اَيْنَ مَاهِ رَسِيدٌ وَ اَنْ سَيِّدٌ وَ سَالَارِ مَاهِهَائِ دِيْكَرِ اسْتِ، شَبِيْ دَرِ اَنْ اسْتِ كِهْ بَهْتَرِ اَزْ هَزَارِ مَاهِ اسْتِ، دَرِ اَيْنِ مَاهِ دَرِهَائِ دُوْزَخِ بَسْتِهْ مِيْ شُوْدِ، وَ دَرِهَائِ بَهْسْتِ كَشُوْدِهْ مِيْ كَرْدِدِ، پَسْ هَرِ كَسِ اَيْنِ مَاهِ رَا

(۱) یعنی من بدان آگاهم لیکن مأمور نیستم تا شما را بدان آگاه سازم و مصلحت شما هم نیست.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال /

درک کند و گناهانش آمرزیده نشود پس خداوند او را از رحمت خود دور نماید و هر کس پدر و مادر خویش را دریابد و آمرزیده نشود پس خدا او را از غفران و آمرزش خویش دور سازد، و هر کس نام من نزد او برده شود و بر من درود نفرستد و آمرزیده نشود پس خدای عزّ و جلّ او را از رحمت خود دور کند.

(۱) ۵- زید بن علی بن الحسین از پدرانیش از امیر المؤمنین علیهم السّلام روایت کرده که فرمود: چون ماه رمضان نزدیک شد رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم بپا خاست و خدا را حمد کرد و ثنای او گفت سپس فرمود: ایّها النّاس خداوند شرّ دشمن شما دیو رجیم را از شما کفایت کرد، فرمود: «ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ» مرا بخوانید تا شما را پاسخ گویم و حاجتتان را برآورم، و وعده اجابت بشما داده است، و بدانید بر هر شیطان رانده شده ای از جنّ هفت فرشته پاسبان گمارده که او راه بر شما پیدا نکند و تا این ماه شما تمام نگردد او را رها نکند. آری درهای آسمان از شب اول این ماه همه باز و گشوده است، آگاه باشید که دعا در آن مورد قبول خواهد بود.

(۲) ۶- محمّد بن مروان گوید: از امام صادق علیه السّلام شنیدم میفرمود: براستی که خداوند عزّ و جلّ را در ماه رمضان در هر شبی آزادشدگان و رها یافتگانی است از

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۵۲

آتش دوزخ مگر آنکه با مست کننده ای افطار کند، و چون شب آخر رسد خداوند آزاد

و آمرزش گناهان گذشته اش.

(۱) گفته شد: یا رسول الله همه ما توانائی دادن افطار بروزه دار نداریم، فرمود:

خداوند کریم است، و اجر و پاداش را می‌دهد هر چند بدادن یک ظرف کوچک شیر مخلوط با آب باشد یا یک ظرف دوغ آنقدر که روزه داری با آن روزه خود را افطار کند، یا بشربت آبی یا چند دانه خرمائی که بیشتر از آن قدرت نداشته باشد. و هر کس برای خدمتکارش در این ماه تخفیف دهد و کارش را سبک نماید خداوند عزّ و جلّ هنگام حساب بدو تخفیف دهد، و این ماهیست که آغازش رحمت است، و میانه اش آمرزش، و انجامش پذیرش و آزادی از آتش، و شما در آن از چهار چیز بی نیاز نخواهید بود: دو خصلت که خدا را بدان خشنود سازید،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۵۴

و دو دیگر که از آن چاره ای ندارید، اما آن دو که خدا را بدان از خود خشنود میکنید شهادت بکلمه «لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» یعنی شهادت بتوحید، و دیگر شهادت بر رسالت من است، و امّا آن دو که از آن شما را چاره ای نیست اینکه از خدا حاجات خویش بخواهید و بهشت را مسألت کنید، دیگر آنکه در این ماه از خدا عافیت طلب کنید، و باو از آتش پناه برید.

(۱) ۸- عبد الله بن عبید الله از مردی از امام باقر علیه السلام «۱» روایت کرده که فرمود:

چون ماه رمضان رسید و آن سه روز از ماه شعبان باقیمانده بود رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم بلال را فرمود: در میان مردم ندا کن، پس مردم در مسجد

گرد آمدند، و حضرت بمنبر رفت و خدا را حمد و ثنا گفت، سپس فرمود: أَيُّهَا النَّاسُ این ماه بشما نزدیک شد و آن سید و سالار همه ماهها است، در آن شبی است که بهتر است از هزار ماه،

(۱) فی بعض النسخ «عن أبي عبد الله عليه السلام».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۵۵

درهای دوزخ را در آن ببندند، و درهای بهشت را بگشایند، پس هر کس این ماه را درک کند و آمرزیده نگردد پس خدا او را دور گرداند، و هر کس پدر و مادر خود را درک کند و آمرزیده نشود خداوند او را براند، و هر کس نام من نزد او برده شود و بر من درود نفرستد و آمرزیده نشود پس خداوند عزّ و جلّ او را دور سازد. «۱» (۱) ۹- علی بن ابی حمزه بطائنی در حدیثی طولانی از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: براستی که درهای آسمان در ماه رمضان (بروی مردم) گشوده است و شیاطین را زنجیر کرده اند، و اعمال مؤمنان مورد قبول است، بسیار ماه خوبی است ماه رمضان، در زمان پیغمبر آن را مزروق می گفتند.

(۲) ۱۰- عمر بن یزید گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: براستی که خدا را در ماه رمضان آزادشدگان نیست از آتش دوزخ مگر آنکه با مسکری افطار کند یا دشمن کینه توزی باشد، یا صاحب شاهین، گوید: پرسیدم صاحب شاهین چیست؟ فرمود: شطرنج باز.

(۱) رواه الشيخ فی التهذیب ج ۱ ص ۴۰۶ بهذا السند و فيه «فلم يصلّ علیّ فابعدہ اللّٰه» بدون ذکر «فلم یغفر له».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۵۶

(۱) ۱۱-

حمران گوید: از امام باقر علیه السّلام سؤال کردم از معنی کلام خداوند عزّ و جلّ که فرموده: «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ» (ما آن را در شب مبارکی فرو فرستادیم) فرمود: آری آن شب قدر است و آن در هر سال در ماه رمضان است در دهه آخر آن، و قرآن نازل نگشت مگر در شب قدر، خداوند عزّ و جلّ فرمود: «فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ» (در آن تقسیم می شود هر امر محکمی) فرمود: در شب قدر مقدر می شود هر چیزی که تا سال دیگر انجام می شود از خیر یا شرّ یا طاعت یا معصیت یا ولادت یا مرگ و یا رزق و روزی. پس هر چه در این شب مقدر شود و حکم بر آن رود همه از امور حتمی و شدنی است که باید انجام شود، و خواست خداوند نیز دخیل است، گوید: عرض کردم «لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ» (شب قدر بهتر از هزار ماه است) خداوند چه چیز را بدین نظر دارد؟ فرمود: عمل شایسته در آن از نماز و زکات و اقسام خیرات بهتر است از عمل در هزار ماه که دارای شب قدر نباشد، و اگر نبود آنچه خدا برای مؤمنین افزوده بدان نمیرسیدند و لیکن خداوند عزّ و جلّ حسنات ایشان را دو چندان سازد.

(۲) ۱۲- محمد بن ابراهیم از احمد بن متّویه جرجانی مذکر، از اَبی اسحاق-

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۵۷

إبراهیم بن بلال از اَبی محمّد بن کزّام از محمّد بن کزّام از احمد بن عبد الله از سفیان بن عینه از معاویه بن اَبی اسحاق، از سعید بن

جبر نقل کرده که «۱» گفت از ابن عیّاس پرسیدم چیست پاداش آنکه ماه رمضان را روزه گیرد و حقّ آن را بشناسد؟ گفت ای پسر جبر خود را آماده ساز تا برایت حدیث کنم بدان چه گوشه‌های نشینده و بر دلت نگذشته، و خود را از هر فکری فارغ ساز برای آنچه مرا از آن پرسیدی، پس آنچه خواسته ای علم اوّلین و آخرینست، سعید بن جبیر گوید: از نزد او بیرون شدم و خود را آماده ساختم و فردای آن روز اوّل وقت بعد از نماز صبح نزد او رفتم و حدیث را یادآور شدم پس روی بگردانید و بمن توجه نمود و گفت: آنچه را میگویم از من بشنو: (۱) شنیدم از رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم میفرمود: اگر میدانستید که چه چیزها برای شما در ماه رمضان هست البتّه خدا را بیشتر سپاس میگفتید.

چون شب اوّل آن فرا رسد خداوند گناهان همه امّت مرا می آمرزد گناهان نهانی و آشکار را، و دو هزار درجه برای شما بالا میبرد، و پنجاه شهر برای شما بنا میکند. و در روز دوّم خداوند بهر قدمی که برداشته اید در آن روز عبادت یک سال

(۱) این سند عامی است و اکثر رجال آن مجهول یا مهملند و لذا چندان اعتبار ندارد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۵۸

برای شما مینویسد، و روزه یک سال را در نامه عملتان ثبت مینماید. و روز سوّم بشماره هر موئی که بر بدن دارید خداوند بارگاهی در فردوس بشما میدهد که از درّ بیضاء ساخته شده و در بالایش دوازده هزار اطاق از نور است،

و در زیرش دوازده هزار اطاق [از نور] که در هر اطاق هزار تخت است و بر هر تختی یک حوری، و بر شما در هر روز هزار فرشته وارد می شود که با هر فرشته ای هدیه ای است. و روز چهارم خداوند بشما عطا میکند در بهشت جاوید هفتاد هزار کاخ، در هر کاخی هفتاد هزار اطاق، و در هر اطاق پنجاه هزار تخت، و بر هر تختی یک حوری، و در برابر هر حوری هزار خدمتکار کمر بسته بخدمت، که روسری یکتن از آنان بهتر است از دنیا و آنچه در اوست.

و در روز پنجم خداوند بشما در جنة المأوی (که نام بهشتی است) هزار شهر عطا میفرماید که در هر شهری هفتاد هزار منزل، و در هر منزلی هفتاد هزار سفره و بر هر سفره هفتاد هزار کاسه، و در هر کاسه شصت هزار نوع طعام که هیچ کدام با هم شبیه نیست.

(۱) و در روز ششم خداوند بشما در دار السلام (که نام بهشتی است) یک صد هزار

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۵۹

شهر عطا میکند که در هر شهر یک صد هزار خانه است، و در هر خانه صد هزار اطاق و در هر اطاق صد هزار تخت از طلا که طول هر کدام هزار ذراع است و بر هر تختی همسری از حوران بهشتی که دارای سی هزار گیسوی بافته و زینت یافته بدرّ و یاقوت است و هر گیسو را یک کنیز در دست دارد یا صد کنیز.

و در روز هفتم خداوند بشما در جنة النعیم (که نام بهشتی است) ثواب چهل هزار شهید و چهل هزار

صدیق عطا فرماید. و در روز هشتم خداوند بشما عطا کند ثوابی بمانند ثواب عمل شصت هزار زاهد. و در روز نهم خداوند ثواب هزار عالم و هزار معتکف و هزار سرباز مرزبان بشما عطا فرماید.

و در روز دهم خداوند هفتاد هزار حاجت از شما برآورد، و خورشید و ماه و ستارگان و چهارپایان و پرندگان و درندگان و هر سنگ و ریگ و تر و خشکی و همه ماهیان دریاها و برگ درختان برای شما طلب آمرزش کنند.

(۱) و در روز یازدهم خداوند بشما ثواب چهار حج و چهار عمره که هر حجی همراه پیمبری از پیمبران، و هر عمره ای با صدیقی یا شهیدی بجا آورده شود عطا فرماید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۶۰

و در روز دوازدهم خداوند تبدیل کند گناهانتان را بحسنات، و حسنات را نیز دو چندان کند، و هر یک حسنه را هزار حسنه در نامه عملتان ثبت کند.

(۱) و در روز سیزدهم خداوند مانند عبادت اهل مکه و مدینه را برای شما بنویسد و بشماره هر سنگ و ریگی که میان مکه و مدینه باشد شفاعت نصیب شما گرداند.

و در روز چهاردهم چنان باشد که آدم و نوح و پس از آنها ابراهیم و موسی، و پس از آنها داود و سلیمان همه را ملاقات کرده و با هر کدام دو بیست سال خدا را پرستش کرده باشید.

و در روز پانزدهم هر حاجتی از حاجات دنیا و آخرت شما همه را برآورد، و ثواب عمل ایوب پیغمبر بشما دهد، و خداوند دعای شما را مستجاب فرماید، و حاملین عرش برای شما آمرزش طلبند، و در روز

قیامت خداوند چهل نور بشما عطا کند ده از جانب راست شما، و ده از جانب چپ، و ده از پیش روی، و ده از پشت سر شما. و در روز شانزدهم خداوند آن هنگام که از قبر بیرون آئید شصت جامه برای شما عطا کند که بپوشید و ناقه ای فرستد که سوار شوید، و ابری فرستد که بر شما در آن صحرای سوزان در آن روز گرم سایه افکند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۶۱

(۱) و چون روز هفدهم شود خداوند عزّ و جلّ خطاب فرماید: که همه را آمرزیدم و نیز پدرانشان را بخشیدم، و سختیهای روز قیامت را از ایشان برداشتم.

و چون روز هیجدهم گردد خداوند تبارک و تعالی جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و حاملین عرش و کرسی و کروبیان همه را امر کند که برای امّت محمد صلی الله علیه و اله و سلّم تا سال آینده استغفار کنند، و در قیامت خداوند ثواب آنان که در غزوه بدر در رکاب پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلّم بودند بشما عطا فرماید.

و چون روز نوزدهم گردد فرشته ای در آسمانها و زمین باقی نماند جز آنکه از خداوند خویش رخصت طلبد که هر روز بزیارت قبور شما آید و با هر فرشته ای هدیه و شربتی است.

و چون بیست روز تمام شود، خداوند هفتاد هزار فرشته بفرستد که شما را از هر شیطان رانده شده ای محفوظ بدارد، و بهر روزی که روزه گرفته اید روزه یک صد سال برای شما ثبت نماید، و میان شما و آتش دوزخ خندقی قرار دهد، و ثواب کسی که تورات و انجیل و زبور و

فرقان را تلاوت کرده باشد بشما عطا کند، و بشماره هر پری از پرهای جبرئیل عبادت یک سال در نامه عمل شما بنویسد، و نیز

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۶۲

ثواب تسبیح عرش و کرسی را بشما دهد، و بهر آیه ای از قرآن هزار حوری از حوران بهشتی بهمسری بشما دهد.

(۱) و روز بیست و یکم خداوند هزار فرسنگ قبر را بر شما فراخ سازد، و تاریکی و وحشت آن را از شما ببرد، و قبور شما را مانند قبور شهدا قرار دهد، و رخسار شما را چون رخسار یوسف بن یعقوب (زیبا) کند.

و روز بیست و دوم خداوند فرشته مرگ را بر شما بفرستد آنچنان که بسوی انبیاء علیهم السّلام میفرستد و او ترس منکر و نکیر را از شما برداشته و گرفتاری دنیا و آخرت را از شما دفع نماید، و روز بیست و سوم بهمراه انبیاء و صدّیقان و قربانیان راه حق و شایستگان از خلق از صراط عبور خواهید کرد، و مانند آن باشد که هر یتیمی بینوا را از امت من سیر کرده هر برهنه ای را پوشانیده باشید.

و روز بیست و چهارم هیچ یک از شما از دنیا بیرون نرود مگر اینکه جایگاه خود را در بهشت ببیند، و هر کدام از شما را ثواب هزار مریض و هزار غریب که در طاعت خدا بغرت بیرون شده باشند، و ثواب آزاد کردن هزار بنده از فرزندان اسماعیل علیه السّلام بدهد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۶۳

(۱) و روز بیست و پنجم خداوند در زیر عرش قبه و بارگاهی از زمرد سبز برای شما

بنا کند که بر فراز هر قبه خیمه ای از نور برپا است و خداوند تبارک و تعالی فرماید ای امتان محمّد من پروردگار شمایم و شما بندگان و چاکران منید در سایه عرش من در این آسایشگاه بیارامید و بخورید و بیاشامید، گوارا باد شما را هیچ ترسی برای شما نیست و اندوهگین نخواهید شد، ای امتان محمّد بعزت و جلالم سوگند شما را بسوی بهشت برانگیزم چنان که خلق اولین و آخرین همه را شکفت آید، و هر یک را بهزار تاج از نور متوج ساخته و بر ناقه ای سرشته از نور سوار کنم که زمامش از نور و دارای هزار حلقه باشد از طلا، و در هر حلقه که بر آنست فرشته ای موکل است، در دست هر فرشته عمودی از نور تا اینکه بدین هیئت بدون حساب وارد بهشت گردید.

و چون روز بیست و ششم شود خداوند بشما نظر رحمت افکند پس بیامرزد گناهانتان همه را مگر خونها که بناحق ریخته شده و اموالی که بنا روا تصرف شده، و پاک گرداند خانه و منزلتان را در هر روز هفتاد بار از غیبت دروغ و بهتان.

و چون روز بیست و هفتم شود چنان باشد که گوئی یاری کرده باشید هر مؤمن و مؤمنه ای را، و پوشانیده باشید هفتاد هزار برهنه را، و خدمت کرده

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۶۴

باشید هزار سرباز مرزبان را، و گویا قراءت کرده باشید همه کتب نازل شده بر پیغمبران از طرف خدا را.

(۱) و روز بیست و هشتم خداوند در جنّات خلد هزار شهر برای شما بنا کند همه از نور، و در جنّ المأوی

یک صد هزار قصر از نقره خام، و در جنه النعیم یک صد هزار خانه بشما دهد که همه از عنبر اشهب باشد، و در جنه الفردوس یک صد هزار شهر که در هر شهری هزار حجره است، و نیز در جنه الخلد یک صد هزار منبر ساخته شده از مسک شما را عطا کند، و در داخل هر منبری هزار اطاق مهیا باشد از زعفران، و در هر اطاقی هزار تخت از درّ و یاقوت، و بر هر تختی همسری از حوران بهشتی.

و چون روز بیست و نهم شود خداوند عطا کند شما را هزار هزار محله که در داخل هر محله سراپرده ای باشد سفید، و در هر سراپرده تختی مهیا از کافور سفید، و بر هر تختی هزار بستر از سندس سبز، و بر هر بستر حوریّه ای است که هفتاد جامه بر تن دارد، و هشتاد هزار زلف بر سر و هر زلفی زینت یافته است بمروارید و یاقوت.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۶۵

(۱) و چون سی روز تمام شد خداوند برای شما بهر روزی که گذشته ثواب هزار شهید و هزار صدیق بنویسد، و نیز عبادت پنجاه سال، و همچنین بهر روزی روزه دو هزار روز ثبت نماید، و بالا برد برای شما بعدد آنچه از آب رود نیل میروید درجات، و نیز بنویسد برای شما برات آزادی از آتش دوزخ و پروانه عبور از صراط و امان از عذاب، و بهشت را دری است که آن را ریّان گویند و این در باز نشود تا روز قیامت، آنگاه باز شود برای مردان روزه گیر و زنان روزه گیر از

اُمّت محمّد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ.

سپس رضوان خازن و کلید دار بهشت ندا کند ای اُمّت محمّد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بشتابید بسوی ریّان که باز شد، پس اُمّت من داخل بهشت شوند از این در، پس اگر کسی آمرزیده نشود در ماه رمضان در کدام ماه آمرزیده خواهد شد، و لا حول و لا قُوّه اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ نیست هیچ حرکت و جنبش و قدرت و نیروئی مگر از ان خداوند والای بزرگ.

(۲) ۱۳- ابن عباس گوید: رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ چون ماه رمضان می رسید هر اسیری را آزاد مینمود، و هر سائلی را چیزی میبخشید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۶۶

ثواب دعای ایام عشر ذی الحجّه

(۱) ۱- بسندی عامّی از خلیل بکری روایت شده که گفت شنیدم یکن از روایات ما نقل کرد که علی بن ابی طالب علیه السّلام در هر روز از دهه اوّل ماه ذی الحجّه این اذکار پر مایه را میگفت که اوّل آنها است »

لا اِلهَ اِلَّا اللهُ عَدَدَ اللَّيَالِي وَالدَّهْوَرِ، لا اِلهَ اِلَّا اللهُ عَدَدَ اَمْوَاجِ الْبُحُوْرِ، لا اِلهَ اِلَّا اللهُ وَرَحْمَتِهِ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ، لا اِلهَ اِلَّا اللهُ عَدَدَ الشُّوْكِ وَ الشَّجْرِ، لا اِلهَ اِلَّا اللهُ عَدَدَ الشَّعْرِ وَ الوَبْرِ، لا اِلهَ اِلَّا اللهُ عَدَدَ الْحَجْرِ وَ الْمَدْرِ، لا اِلهَ اِلَّا اللهُ عَدَدَ لَمَحِ الْعِيُوْنِ، لا اِلهَ اِلَّا اللهُ فِي اللَّيْلِ اِذَا عَسَعَسَ وَ فِي الصُّبْحِ اِذَا تَنَفَّسَ، لا اِلهَ اِلَّا اللهُ عَدَدَ الرِّيَّاحِ فِي الْبَرَارِي وَ الصُّخُوْرِ، لا اِلهَ اِلَّا اللهُ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۶۷

من اليوم إلى

(۱) خلیل گوید: از آن مرد شنیدم میگفت: علی علیه السّلام میفرمود: هر کس در هر روز از روزهای دهگانه اوّل ذی الحجّه این اذکار را بگوید خداوند عطا کند او را بهر یک لا إله إلاّ الله که گفته درجه ای در بهشت از درّ و یاقوت که میان هر درجه تا درجه دیگر مسافت یک سال راه که سوار شتاب کننده ای برود فاصله است، و در هر درجه ای شهری است و در آن شهر کاخی از مروارید یکپارچه که درزی در آن نیست، در هر شهرستانی از این شهرها از خانه ها و قلعه ها و غرفه ها و تالارها و بسترها و همسرها و تختها و حوران بهشتی و پستی ها و مبلها و خوردنیها و خدمتگاران و نهرها و درختها و زیورها و جواهر آنقدر هست که از حوصله وصف خارج است، و هیچ کس وصف آن نتواند کرد.

و چون از قبر خارج شود از هر موئی از پیکر او نوری تابان باشد، و هفتاد هزار فرشته او را استقبال نمایند و از پیش رو و جانب راست و چپ او حرکت کنند

(۱) ترجمه دعا: لا إله إلاّ الله بشماره شبها و روزگاران، لا اله إلاّ الله بعدد موج دریاها، و لا إله إلاّ الله که رحمتش از هر چه اندوزند بهتر است، و لا إله إلاّ الله بشماره خار بیابانها و درختها، و لا إله إلاّ الله بشماره آنچه مو و کرک است، و لا إله إلاّ الله بعدد هر چه سنگ و کلوخ است، و لا إله إلاّ الله بعددی که چشمها بهم خورد، و لا إله إلاّ الله در شب هنگامی

که تاریک شود و در صبح هنگامی که طلوع کند، و لا إله إلا الله بعدد نسیمها که در صحراها و کوهها وزد، و لا إله إلا الله از امروز تا روزی که در صور دمند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۶۸

تا به در بهشت رسند، و چون وارد بهشت شد در عقب او بایستند و او جلو ایشان باشد تا بشهری رسند که بیرونش از یاقوت سرخ و درونش از زبرجد سبز باشد، و در آن تمام انواع آنچه خداوند در بهشت آفریده همه بوده باشد، و چون بدان شهر رسند فرشتگان گویند ای دوست خدا آیا میدانی این شهر و آنچه در آن است چیست؟ گوید: نه، و شما خود که باشید؟ گویند ما فرشتگانی هستیم که در دار دنیا هنگامی که آن تهلیلات را میخواندی و خدا را بدان ستایش میکردی ترا میدیدیم، این شهر و آنچه در اوست همه پاداش تو است، و بشارت باد ترا به افزونتر از این پاداش از ثوابهای خداوند عزّ و جلّ تا آنکه بنگری آنچه را خداوند برای تو مهیا ساخته در دار السّلام خویش در جوارش آن عطائی که هرگز بریده نشود. خلیل گوید: پس هر چه توانید این اذکار را بخوانید تا اجر شما افزونتر گردد.

ثواب روزه در دهه اول ماه ذی الحجّه

(۱) ۱- بسندی عامی از عائشه نقل شده است که گفت: جوانی بود اهل طرب

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۶۹

و چون هلال ماه ذی الحجّه را میدید صبح را روزه بود این خبر بر رسول خدا صلّی الله علیه و إله و سلّم رسید، بسراغ او فرستاد و او را بخواست

جوان حاضر شد حضرت پرسید چه چیز تو را بر آن داشت که این ایام را روزه باشی؟ عرض کرد پدر و مادرم قربانت یا رسول الله ایام مشعر و عرفاتست و روزهای حج خانه خداست امید میدارم که خداوند مرا با عبادات و دعای حاجیان شریک نماید، فرمود: برای تو بهر روزی که روزه گیری برابر آزاد کردن صد بنده، و قربانی صد شتر، و فرستادن صد اسب سواری در راه خدا که بر آن سوار شوند یا از آن بار کشند پاداش خواهد بود.

و چون روز ترویبه که روز هشتم است شود برای تو مانند آزاد کردن هزار بنده، و قربانی هزار شتر، و فرستادن هزار اسب در راه خدا که بر آن سوار شوند یا بار نهند پاداش است، و چون روز عرفه شود برای تو همانند آزاد ساختن دو هزار بنده، و قربانی دو هزار شتر، و فرستادن دو هزار اسب سواری یا بارکش پاداش خواهد بود، بعلاوه اینها کفاره گناهان شصت سال پیش از آن و شصت سال پس از آن برای تو خواهد بود.

(۱) ۲- احمد بن زید از موسی بن جعفر علیهما السلام نقل کرده که فرمود: هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۷۰

روز اول دهه ذی الحجّه را روزه بگیرد خداوند برای او روزه هشتاد ماه را بنویسد، و اگر نه روز را روزه بگیرد خداوند روزه همه سال را برای او ثبت فرماید.

(۱) ۳- ابن ابی عمیر بواسطه یکتن از اصحابش نقل کند که امام صادق علیه السلام فرمود: روزه روز ترویبه کفاره گناهان یک سال باشد، و روزه روز عرفه کفاره گناهان

ثواب روزه عید غدیر

(۲) ۱- حسن بن راشد گوید: بامام صادق علیه السّلام عرض کردم فدایت شوم برای مسلمانان عیدی غیر دو عید فطر و قربان هست؟ فرمود: آری ای حسن بزرگتر و شریفتر از آنها، گوید عرض کردم: آن چه روزیست؟ فرمود: روزی که امیر المؤمنین علیه السّلام بخلافت نصب شد، و سید و سالار و پیشوای مردم گردید، پرسیدم آن کدام روز از ایّام هفته است؟ فرمود: روزها میگردد و آن در روز هیجدهم ذی الحجّه است، گوید: عرض کردم فدایت کردم چه عملی سزاوار است در آن روز

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۷۱

انجام دهیم، فرمود: ای حسن آن روز را روزه گیر و بسیار صلوات بر محمّد و اهل بیتش فرست و بیزاری جو بسوی خدا از کسانی که در باره آنها ظلم کردند و حقّشان را انکار نمودند، زیرا همه پیغمبران را رسم چنین بود که امر میکردند اوصیاء خود را که روزی که وصی خود را معرّفی کرده و بجانشینی نصب نموده اند آن روز را عید گیرند.

گوید: پرسیدم چه پاداشی است برای کسی از ما که آن روز را روزه بگیرد؟

حضرت فرمود: ثواب روزه شصت ماه، و ترک مکن روزه روز بیست و هفتم ماه رجب را زیرا آن روزیست که در آن نبوت بر محمّد صلی الله علیه و اله و سلّم فرود آمد و ثواب روزه اش مثل ثواب روزه شصت ماه است برای شما.

(۱) ۲- و نیز حسن بن راشد گوید: از امام صادق علیه السّلام پرسیدند آیا برای مؤمنین غیر از عید فطر و أضحی و جمعه عید دیگری هست؟ گوید آن حضرت فرمود آنها را عیدی

است بزرگتر از اینها، و آن روزیست که امیر المؤمنین علیه السّلام در آن بخلافت و سروری مسلمین از جانب خدا نصب شد پس رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم پیمان ولایت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۷۲

او را بر گردن مردان و زنان در غدیر خمّ محکم ساخت، عرض کردم: آن چه روزیست از ایام هفته؟ فرمود روزها میگردد، سپس فرمود روز هیجدهم از ماه ذی الحجّه است.

گوید: آنگاه فرمود: عبادت در آن روز برابر است با عبادت هشتاد ماه، و سزاوار است که در آن روز بسیار یاد خدای عزّ و جلّ شود، و ذکر او گفته شود، و درود و صلوات بر پیغمبر فرستاده شود. و مرد برای خانواده اش در طعام توسعه دهد.

(۱) ۳- مفضّل بن عمر گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: روزه روز غدیر خمّ کفّاره گناهان شصت سال خواهد بود.

ثواب عبادت پرداختن در شب عید

(۲) ۱- بسندی عامی از عبد الله بن مسعود روایت شده که پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: جبرئیل از اسرافیل و او از پروردگارش تبارک و تعالی نقل کرد که فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۷۳

هر کس در شب عید فطر ده رکعت نماز بخواند در هر رکعت سوره مبارکه حمد را یک مرتبه و «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را ده مرتبه، و در رکوع و سجود بگوید

«سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله أكبر»

سپس تشهد بخواند و سلام دهد هر دو رکعت بیک سلام، و چون از آن فارغ شود هزار بار بگوید

«استغفر الله و أتوب اليه»

سپس بسجده

رود و در سجده بگوید:

«یا حیّ یا قیوم، یا ذا الجلال و الاکرام، یا رحمان الدّینا و الآخره و رحیمهما، «۱» یا اکرّم الاکرمین، یا أرحم- الرّاحمین، یا إله الأوّلین و الآخرین، اغفر لی ذنوبی و تقبل صومی و صلاتی و قیامی».

(۱) و گوید: رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: سوگند بآن که مرا بحق پیغمبری مبعوث فرمود این شخص سر از سجده بر ندارد تا اینکه آمرزیده شود، و روزه هایش در ماه رمضان قبول گشته، و از گناهانش گذشته باشند هر چند هفتاد گناه مرتکب شده باشد که هر یک از گناه همه بندگان بزرگتر باشد، رسول خدا فرمود من جبرئیل را گفتم تنها از او ماه رمضان پذیرفته می شود یا از همه بندگان در همه بلاد، گفت

(۱) فی بعض النسخ

«یا رحمان الدّینا و رحیم الآخره»

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۷۴

آری سوگند بآن که تو را بحقّ به نبوت مبعوث کرد ای محمّد همانا از جمله کرامت او بر خدا و بزرگی مقام و منزلتش نزد خدا اینکه پذیرفته می شود از او و از ایشان، و قبول می شود از تمام موحدان در میان مشرق و مغرب نمازشان و روزه شان و آمرزیده می شود گناهانشان، و مستجاب میگردد دعاهایشان بعد از آنکه امر خدا را اطاعت کردند، و بآن کسی که تو را بحقّ پیغمبری مبعوث کرد هر کس بجا آورد این نمازها را و طلب آمرزش کند بدین استغفار خداوند نماز و روزه و شب زنده داری او را قبول فرماید و او را بیامزد و دعایش را مستجاب فرماید (۱) زیرا خدای عزّ و جلّ در کتاب خود

فرموده: **وَ أَنْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ** (و آنکه از خدا طلب آمرزش کنید سپس بدو رو آورید) و نیز فرموده: **وَ الَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَ مَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ** (آنان که چون کار زشت مرتکب شدند یا بخویشتن ستم نمودند یاد خدا کردند پس طلب آمرزش نمودند برای گناهان خویش، و کیست که بیامزد گناهان را جز خدا) و همچنین فرموده: **وَ اسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ** (از خدا آمرزش طلبید زیرا او بخشنده و مهربان است) و باز فرموده **وَ اسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا** (آمرزش خواه از او چون او توبه پذیر است).

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۷۵

و رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود: این هدیه و تحفه ای است برای من و امتم بخصوص، از مردان و زنان، و بهیچ یک از انبیایی که پیش از من بوده اند و غیر ایشان نداده است.

(۱) ۲- سلمان فارسی - رضی الله عنه - گوید: رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود: هیچ بنده ای نیست که در شب عید شش رکعت نماز بخواند جز اینکه شفاعتش در باره خاندانش هر چند آتش بر آنها واجب شده باشد پذیرفته گردد، پرسیدند این برای چه یا رسول الله؟ فرمود: بجهت آنکه نیکوکار محتاج بشفاعت نباشد، و شفاعت جز برای گنهکاران نیست.
مؤلف گوید در این رکعات ششگانه قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ پنج بار خوانده می شود.

ثواب آنکه ليله عيد شب زنده دار باشد

(۲) ۱- بسندی عامی از انس بن مالک روایت شده که رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب

هر کس در ليله عيد (فطر) شب بيدار باشد و بعبادت پردازد دل او هرگز نميرد آن روز که همه دلها بميرد.

(۱) ۲- بسندی عامی از کردوس صحابی روایت شده است که می گفت:

رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: هر کس شب عيد و شب نيمه شعبان را احيا گيرد هرگز دل او نميرد آن روز که دلها بميرد.

ثواب آنکه ماه رمضان را روزه بدارد، و روز آخر صدقه دهد، و روز عيد با غسل بنماز آید

(۲) ۱- بسندی عامی از انس بن مالک روایت شده است که گفت: رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: هر کس ماه رمضان را روزه گيرد و بدادن صدقه آن را پايان رساند (يعنی در روز آخر مبلغی صدقه دهد) و فردايش (روز عيد) با غسل بمصلی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۷۷

آید با آمرزش پروردگار باز گردد.

ثواب آنکه در روز عيد پس از نماز امام چهار رکعت نماز بخواند

(۱) ۱- بسندی عامی از سلمان فارسی - رضی اللهُ عنه - روایت شده که گفت:

رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: هر کس چهار رکعت نماز در روز عيد فطر پس از نماز امام (که بجماعت خوانده می شود) بجای آورد، و در رکعت اول (پس از حمد) سوره «سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى» را قراءت کند گوئی همه کتب آسمانی را که خداوند نازل فرموده تلاوت کرده است، و در رکعت دوم (پس از حمد) سوره «وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا» را بخواند برای او ثوابیست بقدر آنچه خورشید بر او میدمد، و در رکعت سوم (بعد از حمد) سوره «وَالضُّحَى» را قراءت کند برای او ثوابیست مانند آنکه همه گرسنگان را سیر کرده و آنها را خضاب نموده و پاکیزه شان کرده باشد، و در رکعت چهارم (بعد از حمد) سوره «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» را سی بار بخواند، خداوند گناه پنجاه سال آینده و پنجاه سال گذشته او را بیامزد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۷۸

مؤلف این کتاب أبو جعفر محمد بن علی - رضی اللهُ عنه - گوید: من بتوفیق خداوند در این موضوع عقیده دارم که این ثواب برای کسی است که در نماز عيد

امام جماعتش با وی در عقیده مذهبی مخالف باشد و از روی تقیّه با وی نماز عید بخواند و پس از انجام نماز او این رکعات چهارگانه را بجای آورد برای عید، و بدان نمازی که با امام مخالف خوانده اعتنا نکند، اما آنکه امام جماعتش در نماز عید منصوب از جانب خدای عزّ و جلّ که اطاعتش بر خلق واجب است باشد و با او و پشت سر او نماز عید را بجا آورد برای او نیست که پس از آن نمازی بخواند تا زوال شمس یعنی تا ظهر. و همچنین کسی که در نماز عید امام جماعتش موافق مذهبش باشد هر چند واجب الاطاعه نباشد اگر با او نماز عید را خواند حق ندارد پس از آن نماز تا ظهر نماز دیگری بخواند بعنوان روز عید، و آنچه معتمد است آنست که

«لا صلاة في العیدین إلّا مع امام».

یعنی نماز عیدین فطر و اضحیٰ نمیشود مگر بجماعت، و هر کس بخواهد فرادی بجای آورد باکی نیست و تصدیق این گفتار روایات ذیل است: (۱) ۱- که (استادم) محمّد بن حسن بن ولید از حسین بن حسن بن آبان از حسین

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۷۹

ابن سعید اهوازی از ابن ابی عمیر از ابن اذینه از زراره از امام باقر علیه السّلام نقل کرده که فرمود: هر کس روز عید با جماعت نماز عید را نخواند نمازی بر او نیست و قضایش بر او واجب نباشد.

(۱) ۲- و بهمان سند از اهوازی از عثمان بن عیسیٰ از سماعه از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود: در عیدین نماز نیست

مگر بجماعت و چنانچه تنها خواندی باکی (بر تو) نیست.

(۲) ۳- و بهمان سند از اهوازی از فضاله از حمّاد بن عثمان از معمر بن یحیی و زراره روایت کرده که گفتند: امام باقر علیه السلام فرمود

«لا صلاة فی یوم الفطر و الاضحی إلا مع الامام»

یعنی نمازی نیست در روز عید فطر و اضحی مگر بجماعت.

(۳) ۴- و بهمان سند از اهوازی از محمّد بن سنان از عبد الله بن سنان از حلبی روایت کرده که گفت از امام صادق علیه السلام سؤال کردم از نماز عیدین آیا پیش از آن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۸۰

و پس از آن نمازی هست؟ فرمود:

«لیس قبلهما و لا بعدهما شیء»

یعنی قبل و بعد آن نمازی نیست.

(۱) ۵- و بهمان سند از اهوازی از حمّاد بن عیسی از حریر از محمّد بن مسلم روایت کرده که گفت: از امام صادق علیه السلام سؤال کردم از نماز عید فطر و اضحی فرمود: در آنها اذان و اقامه ای نیست

«و لیس بعد الرّکعتین و لا قبلهما صلاة»

و پیش از آن (دو رکعت) و بعد از آن نمازی نخواهد بود.

(۲) ۶- و بهمان سند از اهوازی از فضاله از ابن سنان از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود:

«صلاة العیدین رکعتان لیس قبلهما و لا بعدهما شیء»

نماز عیدین هر یک دو رکعت است و قبل و بعد آن چیزی نیست.

(۳) ۷- و بهمان سند از اهوازی از ابن ابی عمیر از ابن اذینه از زراره روایت کرده که گفت: امام باقر علیه السلام فرمود: در روز عید فطر و روز اضحی اذان و اقامه ای نیست اذان آنها طلوع خورشید

است هنگامی که بدمد خارج شوند، و پیش از آن و پس از آن در هر دو روز نمازی نیست، و هر کس با امام یعنی بجماعت آن نماز را نخواند نمازی بر او نیست و قضا هم بر او واجب نباشد.

شرح: از این هفت روایت استفاده می شود که استحباب آن نمازهایی که سلمان

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۸۱

از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرد مخصوص بکسی است که با امام مخالف نماز بخواند و إِلَّا اگر شخص بنماز جماعت در روز عید نرسید و امام جماعت از موافقان مذهب ما بود خود فرادی بجا می آورد و باکی بر او نیست. و ما این قسمت را با سند ذکر کردیم که اهل فن محتاج بدیدن سند آن در کتاب دیگر نباشند.

ثواب کسی که روز بیست و پنجم ذی القعدة روزه بگیرد

(۱) ۱- حسن بن علی و شاء گوید: من هنوز بسنّ بلوغ نرسیده بودم با پدرم در شب بیست و پنجم ماه ذی القعدة نزد حضرت رضا علیه السلام در منزلش شام خوردیم، پس حضرت فرمود: در شب بیست و پنجم ماه ذی القعدة ابراهیم علیه السلام و عیسی بن مریم علیهما السلام متولد شدند، و در آن شب زمین از زیر کعبه گسترده شد، و نیز خاصیتی در این شب باشد که هیچ کس از آن یاد نکرده، پس هر کس این روز یعنی روز بیست و پنجم را روزه بگیرد مانند کسی باشد که شصت ماه روزه گرفته باشد.

ثواب افطار کردن با آب

(۲) ۱- ابن سنان از مردی نقل کرده که گفت: امام صادق علیه السلام فرمود: افطار

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۸۲

کردن با آب گناهان یعنی تیرگیها و نادرستیهای دل را بشوید.

ثواب روزه گرفتن دو پنجشنبه اول و آخر و چهارشنبه وسط هر ماه

(۱) ۱- محمد بن مروان گوید: شنیدم از امام صادق علیه السلام میفرمود: رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ چندان در سال پی در پی روزه گرفت که گفته شد دیگر افطار نخواهد کرد، و آنقدر روزه نگرفت که گفته شد دیگر روزه مستحبی نخواهد گرفت، سپس یک روز روزه میگرفت و یک روز افطار میکرد، و بعد روزهای دوشنبه و پنجشنبه را در هر هفته روزه میگرفت، تا اینکه از آن هم منصرف گشت و دیگر در هر ماه سه روز روزه میگرفت پنجشنبه اول ماه و چهارشنبه وسط ماه و پنجشنبه آخر ماه، و خود میفرمود: این صوم الدهر است، یعنی روزه همه سال، و پدرم امام باقر علیه السلام میفرمود: کسی نزد من مبغوضتر از آن شخص نیست که باو گویند رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در عبادت چنین و چنان میکرد، و او گوید خداوند مرا بکوشش فراوانم در عبادت

و نماز عذاب نکند، گوئی رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آله وَ سَلَّمَ خیری را از روی ناتوانی رها کرده است (و او انجام میدهد).

(۱) ۲- حلبی از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود: امیر مؤمنان علیه السّلام فرموده است: روزه گرفتن ماه صبر (یعنی ماه رمضان) و روزه در هر ماه اندوه و ناراحتی سینه ها را میبرد،

و روزه سه روز در هر ماه «صیام دهر» یعنی روزه همیشه محسوب می شود، زیرا خدای عزّ و جلّ در کتاب خود میفرماید مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا هر کس حسنه ای بجا آورد ده برابر پاداش ببند.

شرح: هر کس علاوه بر ماه رمضان در یازده ماه دیگر هر ماه سه روز روزه بگیرد جمعا سی و سه روز بغیر روزه ماه رمضان روزه گرفته، و بنا بر اینکه سال را سیصد و شصت روز بدانیم پس از اخراج سی روز ماه رمضان سیصد و سی روز باقی ماند، و چون خداوند اجر سی و سه روز روزه را طبق وعده خود ده برابر میکند سیصد و سی روز می شود، بدین قرار: ۳۶۰ + ۳۰ = ۳۳۰ *۱۰ *۱۱ *۳.

پس همه سالها اگر چنین کند ثواب همه عمر روزه گرفتن بدو خواهند داد و این معنی روزه دهر است.

(۲) ۳- أحمد بن محمد بن أبی نصر گوید: از امام هشتم علیه السّلام از روزه ماهها پرسیدم فرمود: در هر ماه سه روز، در هر دهه آن یک روز، همانا خدای عزّ و جلّ در کتاب

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۸۴

خود فرموده: مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا پس روزه سه روز هر ماه صوم دهر است.

(۱) ۴- محمّد بن نعمان أحوّل از یکتن که نام او را برده نقل کند که امام صادق علیه السّلام فرمود: از رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم از روزه دو پنجشنبه اوّل و آخر ماه و چهارشنبه وسط آن سؤال شد فرمود: پنجشنبه روزیست که اعمال مردم در آن بعرض میرسد، و امّا

روز چهارشنبه پس روزیست که در آن دوزخ آفریده شده، و اما روزه خود سپری از آتش است.

(۲) ۵- حریر گوید: بامام صادق علیه السّلام عرض شد: در باره روز چهارشنبه چه چیز وارد شده؟ فرمود: امیر مؤمنان علیه السّلام فرموده است: خداوند عزّ و جلّ دوزخ را روز چهارشنبه آفرید، و روزه آن روز را دوست دارد که تا از آتش دوزخ بخدا پناه برده شود.

(۳) ۶- حمّاد بن عثمان گوید: شنیدم از امام صادق علیه السّلام میفرمود: رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم چندان روزه گرفت که گفتند دیگر افطار نخواهد کرد، و افطار کرد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۸۵

چندان که گفتند دیگر روزه نخواهد گرفت، سپس روزه گرفت مانند روزه داود علیه السّلام یک روز میگرفت و یک روز نمیگرفت، پس از آن هنگامی که از دنیا رفت یعنی در اواخر عمر از هر ماه سه روز را روزه میگرفت و میفرمود این سه روز برابر با همه سال است، و سوسه و کینه و تیرگی قلب را میبرد، حمّاد گوید: عرض کردم فدایت شوم آن کدام روزها است؟ فرمود اوّلین پنجشنبه دهه اوّل هر ماه و اوّلین چهارشنبه دهه دوّم، و آخرین پنجشنبه دهه سوّم هر ماه است، گوید پرسیدم چرا این ایام اختیار شده؟ فرمود: زیرا امتّهائی که پیش از ما بودند چون عذاب بر ایشان فرود می آمد در چنین ایامی نازل میشد، پس رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم این روزها را اختیار فرمود چون که روزهای ترسناکی است.

(۱) ۷- بشار بن یسار گوید: بامام صادق علیه السّلام عرض کردم برای

چه روز چهارشنبه روزه گرفته می شود، فرمود: برای اینکه آتش روز چهارشنبه خلق شده است.

(۲) ۸- زراره بن اعین گوید: بامام صادق علیه السّلام عرض کردم: در روزه ایام سال سنت بچه چیز جاری است؟ فرمود: در هر ماه سه روز: پنجشنبه در دهه اول،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۸۶

چهارشنبه در دهه دوم، و پنجشنبه در دهه آخر، گوید: عرض کردم: این تمام آنچه راست است که سنت بدان جاری است در روزه؟ فرمود: آری.

(۱) ۹- حسین بن ابی حمزه گوید: بامام باقر یا امام صادق علیهما السّلام عرض کردم سه روز روزه هر ماه را ممکن است از تابستان تاخیر بیندازم برای زمستان زیرا من آن را بر خود آسانتر می یابم، فرمود: آری اما درست حسابش را نگهدار.

(۲) ۱۰- یزید بن خلیفه گوید: بامام صادق علیه السّلام عرض کردم: در تابستان گرفتن روزه بر من دشوار است و بسر درد دچار میشوم، فرمود: آن کن که من میکنم، چون بسفر میروم برای هر روز که در حضر روزه میگیرتم یک مدّ طعام از طعامی که باهل و عیالم میخورانم تصدّق میدهم.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۸۷

ثواب آنکه عاجز از روزه های سه گانه است و برابر هر روز درهمی تصدق میدهد

(۳) ۱- ابراهیم بن ابی المثنی گوید: بامام صادق علیه السّلام عرض کردم بر من دشوار است روزه های سه گانه در هر ماه آیا کافی است از من که بجای هر روز درهمی تصدّق دهم؟ فرمود: (برای تو) صدقه دادن یکدرهم افضل از روزه یک روز است.

ثواب کسی که در خانه برادر مؤمنش افطار کند

(۱) ۱- داود رقی گوید: شنیدم از امام صادق علیه السّلام میفرمود: هر آینه افطار نمودن تو در منزل برادر مسلمانان بهتر است از روزه ات هفتاد بار- یا نود بار-.

(۲) ۲- جمیل بن درّاج گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس بمنزل برادر مؤمنش در حال روزه وارد شود و نزد او افطار کند و او را از روزه خویش آگاه نسازد تا منّتی بر او نهد خداوند متعال ثواب روزه یک سال در نامه عمل او ثبت نماید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۸۸

ثواب آنکه پیغمبر و امیر المؤمنین و حسنین و ائمه صلوات الله علیهم اجمعین را زیارت کند

(۱) ۱- علاء بن مسیب از امام صادق از پدرش از آباء گرامش علیهم السّلام نقل کرده که امام مجتبی علیه السّلام بجوش

رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عرض کرد: پدر جان پاداش آنکه شما را زیارت کند چیست؟ آن حضرت فرمود: هر کس مرا یا پدرت را یا تو را یا برادرت را زیارت کند بر من لازم شود که در روز قیامت از او دیدار کنم تا از گناهانش او را برهانم.

(۲) ۲- و نیز علاء بهمان سند از علی بن الحسین علیهما السَّلام نقل کرده که فرمود پدرم حسین بجدش صلوات الله و سلامه علیهما عرض کرد: پدر جان چیست پاداش آنکه ما را زیارت کند؟ فرمود: پسر جانم هر کس مرا در حال حیات یا پس از

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۸۹

مرگ زیارت کند، و نیز هر کس پدرت را در حیات یا پس از مرگ زیارت کند، و هر کس برادرت را در زندگی یا پس از مرگ زیارت کند، و هر کس تو را

در حال حیات یا بعد از مرگ زیارت کند (یعنی چه شخص ما را زیارت کند چه قبر ما را) بر من سزاوار است که روز قیامت بیدار او روم و او را از گناهانش خلاص نمایم و بهشت داخل سازم.

ثواب آنکه بر شهادت سید الشهداء (ع) یا بر مصیبت و آزاری که باهل بیت یا بخود او رسیده بگرید

(۱) ۱- محمد بن مسلم گوید: امام باقر علیه السلام میفرمود: هر مؤمنی که چشمش برای کشته شدن حسین علیه السلام اشک بریزد تا بر گونه اش روان گردد خداوند او را در بهشت در غرفه ها جای دهد که روزگاری دراز در آن ساکن باشد، و هر مؤمنی که از دیده اش اشک بریزد تا بر رخسارش جاری شود برای رنج و آزاری که از جانب دشمن در این دنیا بما رسیده است خداوند عالم در بهشت در

«مبوّاً صدق»

یعنی مکانی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۹۰

صالح و شایسته او را مسکن دهد، و هر مؤمنی که در دوستی با ما و در راه پیروی ما رنجی بدو رسد و چشم او گریان شود، تا سرشک بر رویش جاری شود بجهت زحمت و رنجی که در راه اطاعت و دوستی ما با او رسیده است خداوند رنج و ناراحتی را در روز قیامت از او بگرداند، و او را از خشم خود و آتش دوزخ ایمن دارد.

ثواب آنکه در رثاء حسین (ع) شعری گوید و بگرید و یا بگریاند و یا خود را گریان نماید

(۱) ۱- ابو هارون مکفوف گوید: نزد حضرت صادق علیه السلام بودم فرمود: ای ابا هارون برای من در مرثیه حسین علیه السلام شعری بخوان، من شروع بخواندن کردم فرمود نه این طور آنچنان که برای خود میخوانید یعنی باهنگ مرثیه رقت آور، نه این طور ساده، پس من شروع کردم بخواندن و گفتم:

امرر علی جدث الحسین فقل لأعظمه الزکیه «۱» گوید: حضرت گریست و فرمود: باز بخوان، من شروع کردم و قصیده دیگری را

(۱) بر مزار حسین (ع) گذر نما و بقطعات پاک و نورانی پیکرش بگو.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۹۱

خواندم پس حضرت بگریست و

ناله زنان را از پشت پرده شنیدم، و چون فارغ شدم فرمود: ای ابا هارون هر کس شعری در رثای حسین علیه السّلام بخواند و خود بگیرد و ده تن دیگر را بگیراند بهشت برای او نوشته شود، و هر کس در رثاء حسین علیه السّلام شعری بخواند و خود بگیرد و پنج نفر را بگیراند بهشت برای او ثبت گردد، و هر کس نزد او یادی از حسین علیه السّلام شود و از دیده اش باندازه بال مگسی اشک بیرون آید پاداش او بر خداوند عزّ و جلّ لازم باشد و راضی نشود برای او جز بهشت را.

(۱) ۲- ابو عماره منشد گوید: امام صادق علیه السّلام بمن فرمود: ای ابا عماره در مرثیه حسین علیه السّلام برای من شعری بخوان، من خواندم و حضرت گریست، گوید باز خواندم و او گریست و بخدا سوگند پیوسته شعر خواندم و آن حضرت گریست تا صدای گریه را از اندرون خانه شنیدم، پس امام علیه السّلام فرمود: ای ابا عماره هر کس در مرثیه حسین ابن علی علیهما السّلام شعری بخواند و پنجاه کس را بگیراند بهشت پاداش اوست. و هر کس در رثاء حسین علیه السّلام شعری بخواند و چهل کس را بگیراند بهشت اجر اوست. و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۹۲

هر کس در مرثیه حسین علیه السّلام شعری بخواند و سی نفر را بگیراند بهشت از ان اوست. و هر کس در رثای حسین علیه السّلام شعری بخواند و بیست تن را بگیراند بهشت اجر اوست.

و هر کس در عزای حسین علیه السّلام شعری بخواند و ده کس را بگیراند بهشت

برای اوست. و هر کس در عزای حسین شعری بخواند و یکتن را بگریاند مزدش بهشت خواهد بود. و هر کس در مرثیه حسین علیه السّلام شعری بخواند و خود بگرید بهشت از آن اوست، و هر کس در رثای حسین علیه السّلام شعری بخواند و خود را گریان نماید بهشت از برای اوست.

(۱) ۳- صالح بن عقبه گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس یک بیت شعر در رثای حسین علیه السّلام بخواند و بگرید و ده تن را بگریاند برای او و آن ده نفر همه پاداش بهشت است، و هر کس در رثای حسین علیه السّلام بیتی بخواند و خود بگرید و نه کس دیگر را بگریاند سزای همه بهشت است، پس امام علیه السّلام همچنین فرمود:

هر کس در عزای حسین علیه السّلام بیتی بخواند و بگرید- و گمانم اینست که فرمود:

«و تباکی» یعنی و خود را گریان نماید برای او بهشت است (تا بیک تن رسید).

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۹۳

ثواب آنکه زیارت کند قبر حسین (ع) را

(۱) ۱- حسین بن محمّد قمی گوید: حضرت رضا علیه السّلام فرمود: هر کس زیارت کند قبر حسین علیه السّلام را در کنار شطّ فرات چنان باشد که خدای را در عرش دیدار کرده باشد.

(۲) ۲- عینه از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود: هر کس بزیارت حسین علیه السّلام رود و حق آن حضرت را بشناسد (یعنی دارای ولایت آن حضرت باشد و او را اولی الامر بداند) خداوند تعالی جایگاه او را در اعلا مراتب بهشت مقرّر فرماید، و یا پرونده عملش را در علّین که محل بازرسی یا بایگانی پرونده های

مقربان درگاه الهی است ثبت و بایگانی نمایند.

(۳) ۳- ابن مسکان از حضرت صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود: هر کس بزیارت حسین علیه السّلام رود و حقّ آن حضرت را بشناسد نامش در زمره مقربان درگاه الهی ثبت شود.

(۴) ۴- قائد خنّاط (یا عاصم) «۱» از حضرت کاظم علیه السّلام نقل کرده که فرمود:

(۱) فی الکامل «عن قائد الخنّاط». و لعله عاصم الخنّاط فصّحّف.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۹۴

هر کس زیارت کند قبر حسین علیه السّلام را

«عارفا بحقّه، غفر الله له ما تقدّم من ذنبه و ما تأخّر»

خداوند بیامرزد گناهان گذشته او را هر چه هست از اوّل تا آخر.

(یعنی قدیم و جدید).

شرح: باید دانست که معنی «ما تأخّر»: ما یأتی نیست و غالباً دیده شده که ما تأخّر را گناهان آینده معنی کرده اند و این از جهت عدم دقّت در لفظ حدیث است. زیرا ما تقدّم و ما تأخّر هر دو فعل ماضی است و نباید بمعنی فعل مضارع ترجمه شود.

(۱) ۵- هارون بن خارجه گوید بحضرت صادق علیه السّلام عرض کردم: مردم چنین پندارند که هر کس حسین علیه السّلام را زیارت کند ثواب یک حج و یک عمره برای او میباشد، امام علیه السّلام فرمود: بخدا سوگند هر کس با معرفت آن حضرت را زیارت کند خداوند همه گناهان او را ببخشد قدیم و جدید (تازه و کهنه) را.

(۲) ۶- حسین بن محمّد قمی گوید: حضرت موسی بن جعفر علیهما السّلام فرمود: کمترین

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۹۵

بهره ای که نصیب زائر حسین بن علیّ علیهما السّلام در کنار فرات شود در صورتی

که حق آن حضرت را بشناسد و حرمتش را بداند و دارای ولایتش باشد آنست که گناهان کهنه و تازه اش همه آمرزیده شود.

(۱) ۷- ابن مسکان از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: هر کس زیارت اَبی عبد الله الحسین علیه السلام رود و عارف بحق او باشد همه گناهانش آمرزیده گردد از قدیم و حدیث (یعنی گناهانی که در ایام جوانی کرده و گناهانی که در اواخر عمر مرتکب گشته است).

(۲) ۸- أحمد بن محمد بن ابی نصر بزنطی (که از اصحاب بزرگوار حضرت رضا علیه السلام است) گوید مردی از شیعیان از آن حضرت پرسید از ثواب کسی که زیارت قبر حسین علیه السلام رود، آن حضرت فرمود ثوابش معادل و برابر ثواب یک حج و یک عمره است.

(۳) ۹- ابو سعید مدائنی گوید: بر حضرت صادق علیه السلام وارد شده عرض کردم فدایت شوم زیارت قبر حسین علیه السلام بروم؟ فرمود آری برو زیارت پسر پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۹۶

پاکترین پاکان و پاکیزه ترین پاکیزگان و نیکوکارترین نیکوکاران، پس هنگامی که او را زیارت کردی خداوند برای تو ثواب بیست و دو عمره ثبت فرماید.

(۱) ۱۰- محمد بن سنان گوید: از حضرت رضا علیه السلام شنیدم میفرمود: زیارت قبر حسین علیه السلام مطابق و برابر است با یک عمره درست و مقبول در درگاه الهی.

(۲) ۱۱- حسن بن جهم گوید: بحضرت رضا علیه السلام یا پدرش موسی بن جعفر علیهما السلام عرض کردم چه میفرمائید در ثواب زیارت قبر حسین علیه السلام؟ فرمود تو خود چه میگوئی؟ عرض کردم پاره ای

از ما گویند ثواب یک حج دارد، و پاره دیگر گویند ثواب یک عمره دارد، حضرت فرمودند ثواب یک عمره مقبوله و درست را خواهد داشت.

(۳) ۱۲- هارون بن خارجه گوید: من نزد حضرت صادق علیه السلام بودم مردی از آن حضرت سؤال کرد که چه ثوابست برای کسی که قبر حسین علیه السلام را زیارت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۹۷

کند، حضرت فرمودند: همانا خداوند چهار هزار فرشته آشفته موی، گرد آلود بر قبر حسین علیه السلام پاسبان گردانیده که همگی بر او گریه میکنند تا روز رستاخیز، گفتم پدر و مادرم بقرابت از پدرت روایت شده که ثواب زیارتش مانند ثواب حج خانه خداست، فرمود آری ثواب یک حج و یک عمره و تا ده حج و ده عمره شمرد.

(۱) ۱۳- صالح نیلی گوید: حضرت صادق علیه السلام فرمود: هر کس زیارت حسین علیه السلام رود و عارف بحق او باشد خداوند ثواب آزاد کردن هزار بنده در نامه عملش ثبت فرماید، و مانند آن کس باشد که هزار اسب سواری را با زین و لجام در راه خدا برای جهاد فرستاده باشد.

(۲) ۱۴- ابو سعید مدائنی گوید: بحضرت صادق علیه السلام عرض کردم قربانت کردم زیارت قبر حسین علیه السلام بروم؟ فرمود آری زیارت پسر دختر پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم پاکترین پاکان و پاکیزه ترین پاکیزگان و نیکوکارترین نیکوکاران برو که چون ویرا زیارت کردی خداوند ثواب آزاد کردن بیست و پنج بنده در نامه عملت ثبت فرماید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۹۸

(۱) ۱۵- أبان بن تغلب از حضرت صادق علیه

السَّلام نقل کرده که فرمود: برآستی که چهار هزار فرشته کنار قبر حسین علیه السَّلام گمارده شده اند که همگی آشفته موی و گرد آلودند، و بروی میگیرند تا روز رستخیز، و رئیس آنها فرشته ای است که او را منصور گویند (و کار آنها اینست که) نیاید زیارت آن حضرت هیچ کس جز اینکه این فرشتگان او را استقبال می نمایند، و از زیارت باز نمیگردد هیچ زائری مگر آنکه اینان او را بدرقه می کنند، و مریض نشود زائری الا-اینکه آنها او را عیادت می کنند، و نمیرد الا-آنکه بر جنازه اش هنگام نماز حاضر میشوند و بر او نماز می گزارند و برایش طلب آمرزش می کنند.

(۲) ۱۶- ابو بصیر از حضرت صادق علیه السَّلام روایت کرده که فرمود: خداوند بر قبر حسین علیه السَّلام هفتاد هزار فرشته گمارده که هر روز بروی درود میفرستند در حالی که آشفته موی و غبار آلودند، و برای زائرین قبرش دعا می کنند و میگویند خداوند اینان زوار قبر حسین اند در باره ایشان چنان و چنین مقرر فرما.

(۳) ۱۷- هارون بن خارجه گوید: از حضرت صادق علیه السَّلام شنیدم که فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۱۹۹

خداوند چهار هزار فرشته آشفته موی و غبار آلود بر قبر حسین علیه السَّلام موکل ساخته که بروی تا روز قیامت میگیرند، پس هر کس زیارت کند آن حضرت را با معرفت، او را مشایعت نمایند تا بخانه اش برسد، و چنانچه مریض شود ویرا هر صبح و شام عیادت کنند، و اگر بمیرد بجنازه اش حاضر آیند و تا روز قیامت برای او طلب آمرزش کنند.

(۱) ۱۸- أبو بصیر از حضرت

باقر علیه السّلام روایت کرده که فرمود: چهار هزار فرشته ژولیده موی و گرد آلود تا قیام قیامت بر حسین علیه السّلام گریه میکنند و نیاید هیچ زائری بزیارت آن حضرت مگر آنکه این فرشتگان باستقبال او شتابند، و باز نگردد هیچ زائری جز آنکه او را بدرقه نمایند، و مریض نگردد مگر آنکه بعیادتش روند، و نمیرد مگر آنکه بیالینش حاضر آیند.

(۲) ۱۹- أبو الجارود گوید: حضرت باقر علیه السّلام بمن فرمود: فاصله شما با قبر

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۰۰

حسین علیه السّلام چقدر است؟ گوید عرض کردم یک روز راه برای سواره و یک روز و نیم برای پیاده، حضرت پرسید آیا هر هفته بزیارتش میروی؟ عرض کردم نه میروم مگر سالی یک بار یا هر شش ماه یک بار، حضرت فرمود: سخت جفا کرده ای، آگاه باش که چنانچه ما بدان قبر شریف نزدیک بودیم هر آینه آنجا را هجرتگاه خود میساختیم و بدان کوچ میکردیم.

(۱) ۲۰- ابو نمیر گوید: حضرت باقر علیه السّلام فرمود: برستی که ولایت ما را بر اهل شهرستانها عرضه کردند هیچ یک چون اهل کوفه نپذیرفتند، آری قبر علی امیر المؤمنین علیه السّلام در آنجاست و در کنار آن نیز قبر دیگری است یعنی قبر حسین علیه السّلام، و نیست هیچ زائری که بدان جا رود و در آنجا دو رکعت یا چهار رکعت نماز گزارد و از خداوند درخواستی کند جز آنکه حاجتش را روا گرداند، و البّته هر روز هزار فرشته در آن سرزمین گرد آیند و اطراف قبر حسین علیه السّلام را بگیرند.

(۲) ۲۱- علی بن الحکم بدون ذکر سند گوید:

حضرت صادق علیه السلام فرمود چون

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۰۱

خواهی قبر حسین علیه السلام را زیارت کنی زیارت کن در حالی که غمگین و ناراحت و آشفته موی و گرد آلود و گرسنه و تشنه باشی، زیرا حسین علیه السلام خود غمگین و اندوهگین و ژولیده و خاک آلود و گرسنه و تشنه کشته شد، و بواسطه آن حضرت قضاء حوائج خویش را از خدا بخواه و زود باز گرد و آنجا را وطن خویش مساز.

(۱) ۲۲- مردی از اهل رقه که ویرا أبو المضا میگفتند گوید: شخصی برای من نقل کرد که حضرت صادق علیه السلام بوی فرموده بود: آیا زیارت حسین علیه السلام هم میروید راوی گوید عرض کردم آری، فرمود: آیا برای این سفر توشه و سفره طعام و خوراک برای خویش تهیه میکنید؟ گوید: عرض کردم آری، حضرت فرمود اگر زیارت قبر پدران یا مادرانتان بروید این کار را نخواهید کرد، گوید عرض کردم پس چه چیز بخوریم؟ حضرت فرمود: غذائی ساده و بی تکلف مانند نان و شیر یا نان و ماست و از این قبیل.

(۲) ۲۳- علی بن الحکم از بعض از شیعیان نقل کرده که امام صادق علیه السلام

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۰۲

فرمود: شنیده ام که پاره ای مردم هنگامی که زیارت حسین علیه السلام میروند با خود از انواع شیرینیا و حلویات میبرند، در حالی که اگر زیارت قبور عزیزانشان بروند چنین نخواهند کرد.

(۱) ۲۴- بشیر روغن فروش گوید امام صادق علیه السلام فرمود: هر مؤمنی در غیر روز عید حسین علیه السلام را زیارت کند و عارف بحق آن

حضرت باشد در نامه عمل او ثواب بیست حجّ و بیست عمره صحیح و پذیرفته شده ثبت شود، و ثواب بیست جهاد که در رکاب پیامبری مرسل یا امامی عادل و معصوم بجهاد رود.

(۲) ۲۵- بشیر نیز گوید بامام صادق علیه السّلام عرض کردم: بسا می شود که توفیق حجّ نمی یابم و در روز عرفه در کنار قبر اَبی عبد الله الحسین علیه السّلام بدعا و راز و نیاز روز را بپایان میرسانم همان طور که در عرفات روز را بسر می آورم، حضرت فرمود بسیار خوب میکنی ای بشیر هر مؤمنی که زیارت حسین رود با معرفت و شناختن حقّ آن حضرت اگر این کار در غیر روز عید باشد برای اوست ثواب بیست حجّ و بیست عمره درست و صحیح و پذیرفته شده، و نیز ثواب بیست جهاد در راه خدا که در رکاب پیامبری مرسل یا امامی عادل و معصوم رفته باشد، و هر گاه در روز عید قربان زیارت کند (از روی معرفت و شناخت حقّ امام علیه السّلام) نوشته شود برای او ثواب

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۰۳

یک صد حجّ و یک صد عمره و یک صد جهاد در رکاب پیامبری مرسل یا امامی عادل. و هر مؤمنی که زیارت کند آن حضرت را در روز عرفه و عارف باشد بحق او نوشته شود برای او هزار حجّ و هزار عمره قبول شده و هزار جهاد بهمراهی پیغمبری مرسل یا امامی عادل. بشیر گوید: عرض کردم این زیارت ثوابش چگونه بشوای و قوف در عرفات میرسد و کجا با آن برابری میکند؟! امام علیه السّلام با خشم نظری بمن

افکند، سپس فرمود: ای بشیر برستی که مؤمن هر گاه در روز عرفه زیارت قبر حسین علیه السلام رود و نخست در فرات غسل کند آنگاه متوجه قبر آن حضرت شود نوشته شود از برای او بهر گامی یک حج با جمیع اجزاء و شرائط و مناسکش، و گمانم اینست که حضرت یکعمره و یک غزوه نیز فرمودند.

ابن بابویه، محمد بن علی - غفاری، علی اکبر، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ۱-جلد، کتاب فروشی صدوق - تهران، چاپ: اول، بی تا. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری؛؛ ص ۲۰۳

(۱) ۲۶- داود رقی گوید: از حضرت صادق و امام کاظم و فرزندش علی بن موسی علیهم السلام شنیدم که میفرمودند: هر کس در روز عرفه زیارت حسین علیه السلام رود خداوند او را دلشاد و خرم باز گرداند.

(۲) ۲۷- علی بن اسباط بدون ذکر سند گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: برستی که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۰۴

خداوند عزّ و جلّ در عصر روز عرفه نخست نظر شفقت و مرحمت خویش را بر زیارت کنندگان قبر حسین بن علیّ علیهما السلام افکند (و عبادتشان بپذیرد و دعایشان مستجاب فرماید و حاجاتشان برآورد) راوی گوید: عرض کردم پیش از آنکه نظر شفقت و مهر باهل موقوف افکنند؟ (یعنی آنان که در عرفات مشغول اعمال حجند) فرمود آری گفتم این چگونه است و چرا آنها را بر اینان مقدم میدارد؟ فرمود زیرا در اهل موقف و عرفات مردمان ناپاکزاده هستند ولی در زائران حسین علیه السلام ناپاکزاده نیست.

(و ظاهراً مراد بنپاکزاده نواصب و دشمنان اهل بیت باشند).

(۱) ۲۸- عبد

اللَّهُ بن مسكان گوید: حضرت صادق علیه السلام فرمود: براستی که خداوند تبارک و تعالی تجلی نماید در روز عرفة بر زوّار قبر حسین علیه السلام پیش از آنکه بر اهل عرفات تجلی نماید، و حاجات زوّار حسین علیه السلام را برآورد و گناهانشان را بیامرزد و شفاعتشان را در باره دیگران بپذیرد آنگاه بأهل عرفات پردازد و با ایشان نیز چنین کند.

(۲) ۲۹- عبد الله بن هلال گوید: بحضرت صادق علیه السلام عرض کردم: کمترین

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۰۵

بهره ای که برای زائر حسین علیه السلام است چیست؟ فرمود: کمترین چیزی که برای اوست آنست که خداوند جان و مال ویرا محفوظ نگهدارد تا بفرزند و عیالش بیوندد و بخانه خویش درآید، و نیز چون روز قیامت شود بهتر و نیکوتر از این از وی پذیرائی نماید.

(۱) ۳۰- حسن بن موسی الخشاب از یکتن از راویان نقل کرده که گفت:

امام صادق علیه السلام فرمود: زائر قبر حسین علیه السلام آنگاه که از منزلش بدین قصد بیرون آید گناهان او چون پلی گردد بر در خانه اش و وی از آن عبور کند مانند کسی که از پلی بگذرد و آن را پشت سر خویش قرار دهد و دیگر آن را نبیند همچنین این زائر گناهان خود را نخواهد دید.

(۲) ۳۱- حسین بن ثویر گوید: امام صادق علیه السلام بمن فرمود: ای حسین براستی که هر کس بقصد زیارت قبر حسین علیه السلام از منزل خود خارج شود چنانچه پیاده باشد خداوند متعال بهر گامی که بر میدارد حسنه ای در نامه عملش ثبت فرماید

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص:

و گناهی از وی محو سازد، و اگر سواره باشد خداوند بهر قدمی که مرکبش بر زمین گذارد حسنه ای برای او بنویسد و گناهی از نامه عملش بزدايد تا اینکه بحائر مقدس حسین علیه السّلام برسد، آنگاه نام ویرا در زمره رستگاران و حاجت رواشدگان بنویسد تا آنکه از زیارت فارغ شود او را از گروه پیروزان قرار دهد و چون قصد بازگشت کند فرشته ای بیاید و او را بشارت دهد که رسول خدا بر تو سلام میرساند و پیام میدهد که عمل از سر گیر که خداوند گناهان گذشته تو را ببخشد.

(۱) ۳۲- بشیر روغن فروش گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: براستی که شخص برای زیارت قبر حسین علیه السّلام از منزلش بیرون آید و بهر قدمی که برمیدارد گناهی از وی آمرزیده گردد و پیوسته از گناهان پاک گردد تا بکنار قبر شریف درآید که در آن هنگام ایزد متعال بر گوش دل وی گوید ای بنده من از من بخواه تا خواسته ات روا کنم، مرا بخوان تا ترا اجابت کنم و حاجتت برآورم و هر چه خواهی بخواه که روا گردانم. راوی گوید حضرت فرمود آری بر خداوند است که آنچه وعده فرموده وفا نماید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۰۷

(۱) ۳۳- حارث بن مغیره گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: براستی که پروردگار عزّ و جلّ را فرشتگان نیست که آنها را بر قبر حسین علیه السّلام گمارده، پس هر گاه مردی قصد زیارت آن حضرت کند نامه گناهان ویرا در اختیار آن فرشتگان قرار دهد و چون گام بردارد فرشتگان آن را محو سازند و در گام

دیگر حسنات و نیکیهای ویرا بیفزایند و پیوسته اضافه نمایند تا اینکه بهشت بر وی واجب شود، آنگاه آن فرشتگان اطراف زائر گرد آیند و برای او طلب مغفرت کنند تا ویرا از آلودگیها پاک سازند، و فرشتگان آسمان را فرشتگان مأمور بر قبر شریف خطاب نمایند که برای زوار قبر حبیب حبیبان خدا پیغمبر و امیر المؤمنین صلوات الله علیهما طلب آمرزش نمائید و ویرا از هر آلودگی بشوئید، و چون زائرین برای زیارت غسل کنند رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آنان را ندا کند که ای میهمانان خدا مرده باد شما را بهمنشینی با من در بهشت، آنگاه امیر المؤمنین علیه السلام آنان را آواز دهد که من به روا گشتن حاجاتتان و بر طرف کردن هر گرفتاری از شما در دنیا و آخرت ضامن و متعهدم، سپس فرشتگان از هر جانب محافظ آنها باشند تا اینکه بمنزل خویش باز گردند.

(۲) ۳۴- زید شحام- یعنی پیه فروش - گوید: حضرت صادق علیه السلام فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۰۸

زیارت قبر حسین علیه السلام در نزد خدا برابر است با بیست حج بلکه افزونتر از بیست حج.

(۱) ۳۵- ابو سعید مدائنی گوید: بر حضرت صادق علیه السلام وارد شدم و عرض کردم:

قربانت کردم زیارت قبر حسین علیه السلام بروم؟ امام علیه السلام فرمود: آری ای ابا سعید زیارت قبر پسر پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم پاکترین پاکان و پاکیزه ترین پاکیزگان و نیکوکارترین نیکوکاران برو، که چون او را زیارت کردی خداوند ثواب بیست و پنج حج در نامه عمل تو بنویسد.

(۲) ۳۶- شهاب بن

عبد ربّه گوید: امام صادق علیه السّلام از من پرسید چند بار حجّ خانه خدا بجا آورده ای، عرض کردم نوزده بار، امام فرمود یک بار دیگر برو که بیست بار تمام شود تا ثواب یک بار زیارت قبر حسین علیه السّلام برای تو نوشته شود.

(۳) ۳۷- حذیفه بن منصور گوید: امام صادق علیه السّلام بمن فرمود: چند بار حجّ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۰۹

بجا آورده ای؟ عرض کردم نوزده بار، فرمود اگر دو بار دیگر حجّ بجای آوری که بیست و یک بار کامل شود البتّه مانند کسی باشی که یک بار مرقد حسین علیه السّلام را زیارت کرده باشد.

(۱) ۳۸- صالح نیلی گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس زیارت حسین علیه السّلام رود و عارف بحقّ آن حضرت باشد همانند کسیست که صد بار با رسول خدا صلّى الله عليه و آله و سلّم حجّ بجا آورده باشد.

(۲) ۳۹- مالک بن عطیه گوید: حضرت صادق علیه السّلام فرمود: هر کس زیارت کند قبر اَبی عبد الله الحسین علیه السّلام را خداوند برای او هشتاد حجّ صحیح بنویسد.

(۳) ۴۰- موسی بن قاسم حضرمی گوید: در اوّل خلافت منصور دوانیقی امام صادق علیه السّلام بعراق آمد و به نجف اشرف وارد شد و مرا فرمود: برو در شاهراه و منتظر باش مردی از جانب قادیسیّه می آید وقتی که بتو رسید باو بگو یکی از

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۱۰

فرزندان رسول خدا صلّى الله عليه و آله و سلّم ترا میطلبند، وی با تو خواهد آمد، موسی بن القاسم گوید من رفتم و سر راه ایستادم هوا بسیار

گرم بود و طول کشید و آن مرد نیامد بحدّی که نزدیک بود آنجا را ترک کنم و باز گردم که ناگاه چشمم از دور بمردی افتاد که سوار بر شتری بود پیوسته چشم بدو دوختم تا نزدیک شد پیش رفتم و گفتم ای مرد یکی از فرزندان پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم در این مکان است و تو را میطلبید و نشانی تو را داده است، مرد شتر سوار گفت مرا نزد او بر، با هم آمدیم تا اینکه آن مرد شتر خود را در نزدیکی خیمه آن حضرت خوابانید و پیاده شد حضرت با اسم او را خواند و وی بر او وارد شد و من بدر خیمه نزدیک شدم کلامشان را می شنیدم ولی آنها را نمی دیدم، حضرت بآن مرد اعرابی فرمود از کجا آمده ای، گفت از دورترین نقاط یمن، حضرت فرمود تو اهل فلانجا هستی، گفت آری، فرمود بچه قصد رهسپار این دیار شده ای، گفت تنها برای زیارت حسین علیه السلام این راه دور و دراز را طی کرده ام، فرمود جز زیارت نظری نداشتی؟ عرض کرد نه، تنها و تنها قصدم نماز خواندن در کنار قبر حسین علیه السلام و زیارت آن حضرت و سلام و درود بر او، و بازگشت بوطنم بوده است، امام فرمود در این زیارت چه می بینی و چه سراغ داری یعنی فائده آن نزد شما چیست؟ اعرابی گفت ما زیارت حسین علیه السلام را موجب برکت در

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۱۱

جانهای خویش و کسانمان و فرزندانمان و اموال و زندگانی خود و برآورده شدن حاجاتمان میدانیم، امام علیه السلام

فرمود ای برادر یمنی آیا میل داری بهره و فضلی بیش از این برای تو بگویم، عرض کرد بفرمائید ای فرزند رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم امام فرمود زیارت اَبی عبد الله الحسین علیه السلام برابر است با یک حج صحیح و مقبول درگاه الهی و پاک از هر گونه ریا که در معیت و همراهی پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم بجا آورده شود، مرد از این سخن تعجب کرد، حضرت فرمود آری بخدا سوگند برابر است با دو حج درست و قبول شده و پاکیزه که با رسول خدا بجا آورده شود، مرد تعجبش بیشتر شد و امام همچنین بیفزود تا بسی حج صحیح و درست و پاکیزه که با پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم باشد رسید.

(۱) ۴۱- یزید بن عبد الملک که یکی از اصحاب حضرت صادق علیه السلام است گوید: من با آن حضرت بودم که گروهی چهار پا سوار میگذشتند حضرت پرسید اینان بکجا میروند، عرض کردم زیارت قبور شهداء، امام فرمود چه مانع ایشانست از زیارت قبر شهید غریب (یعنی قبر اَبی عبد الله الحسین علیه السلام) مردی از اهل عراق که حضور

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۱۲

داشت عرض کرد مگر زیارت آن حضرت واجب است؟ امام علیه السلام فرمود زیارت قبر حسین علیه السلام افضل و بهتر است از یک حج و یک عمره و نیز یک حج و یک عمره و همچنین بر شمرده تا بسی حج و سی عمره رسید و فرمود: که همه درست و صحیح و مقبول درگاه خدا

واقع شود؛ راوی گوید بخدا سوگند هنوز برنخاسته بودم که مردی رسید و بامام عرض کرد: من تا کنون نوزده حج بجا آورده ام دعا فرمائید تا موفق شوم و بیست حج تمام شود، امام علیه السلام پرسید آیا تا کنون زیارت حسین علیه السلام رفته ای، مرد گفت نه، حضرت فرمود محققا زیارت حسین علیه السلام ثوابش بیش از بیست حج است.

(۱) ۴۲- اسحاق بن عمار گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم فرمود: که موضع قبر حسین علیه السلام دارای احترامی معلوم و مشهور است، و هر کس حد آن حرم را بداند و بدان جا پناه برد در پناه خدا خواهد بود، اسحاق گوید عرض کردم قربانت شوم حد آن حرم شریف را برایم بیان فرمائید، حضرت فرمود اندازه کن از هر سو، بیست و پنج ذراع از جانب سر آن حضرت و جانب پا و جانب پشت و پیش رو، از

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۱۳

هر طرف بیست و پنج ذراع.

(۱) ۴۳- و نیز اسحاق گوید: شنیدم حضرت صادق علیه السلام میفرمود: از آن روزی که حسین علیه السلام دفن شده آن سرزمین باغی از باغستانهای بهشت گشته، و نیز فرمود مرقد حسین علیه السلام کانالی از کانالهای بهشت است.

(۲) ۴۴- معاویه بن وهب گوید: بر حضرت صادق علیه السلام وارد شدم در حالی که امام علیه السلام در محراب خویش بنماز مشغول بود، من کناری نشستم تا از نماز فارغ شد و بسجده رفته بدعا پرداخت، شنیدم چنین مناجات میکرد: ای که ما را بکرامت و بزرگی مخصوص نموده ای، و وعده شفاعت عطا فرموده ای، و پیام رسالت بر

عهده ما نهاده ای، و ما را وارث پیامبران قرار داده ای، و سلسله امم (و نبوت) را بما پایان بخشیده ای، و منصب وصایت را ویژه ما خاندان ساخته ای، و علم گذشته و آینده را بما ارزانی داشته ای، و دلهای مردم را بسوی ما توجّه داده ای، پیامرز مرا و برادران دینیم را، و نیز زائرین قبر پدرم حسین بن علیّ علیهما السّلام را، آنان که مخارجی متحمّل شده و بسوی ما کوچ کرده اند بجهت میل و رغبتی که در صله

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۱۴

و نیکی بما دارند، و بامید اجر و پاداشی که در محبت و دوستی با ما نزد تو است، و برای شادی و سرور قلب پیغمبرت محمّد صلی الله علیه و اله و سلّم، و پذیرش امر و دستور و ولایت ما، و خشمگین ساختن دشمنان ما، قصدشان در تمام این امور رضایت و خشنودی تو است، پس پاداش ده ایشان را از جانب ما ببهشت و مقام رضایت، و محفوظ بدار آنان را در شب و روز، و خانواده و فرزندانشان را در نبودن ایشان بهترین وجه سرپرستی نما و یارشان باش، و دور گردان از آنها شرّ و فساد هر سرکش بد کردار مخالف حق را، و شرّ هر ناتوان یا توانا و هر شیطانی از انس و یا جن را، و بدیشان عطا فرما آنچه آرزو دارند از پاداش در این غربت و دوری از وطن و مقدم داشتن ما بر فرزند و خانمان و خویشانان.

بار الها دشمنان ما این سفر را بر زائرین ما عیب گیرند و آن را نامعقول شمرند، و آنان را سرزنش

کنند ولی اینها بهیچ وجه جلوگیر دوستان ما از اقدام بدین عمل و شتافتن آنها بسوی ما نشود، و علی رغم دشمنان ما بدان تصمیم گرفته و مبادرت می ورزند، پس پروردگارا بر این رخسارها که از تابش آفتاب در این راه رنگش دگرگون گشته، و بر این گونه ها که بقبر حسین علیه السّلام سائیده شده و بر این دیدگانی که از سوز دل برای ما اشکش جاری شده، و بر این دلها که در مصیبت ما بیتاب گشته و سوخته، و بر این فغان و خروشها که برای مظلومیت ما

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۱۵

بر کشیده شده رحمت آور.

بار الها من این جانها و این جسمها را بتو میسپارم تا در آن روز که تشنگی همه را فرا میگیرد از حوض کوثر سیرابشان فرمائی.

پس امام علیه السّلام همچنین این دعا را در آن حال (در حال سجده) تکرار میفرمود و چون فارغ شد عرض کردم قربانت گردم آنچه را که من از شما شنیدم اگر در باره کسی بود که خدا را هم نمی شناخت گمانم اینست که آتش دوزخ بهیچ چیز او دست نمی یافت و براستی که آرزو کردم ای کاش بحجّ مستحبّ نمی رفتم و زیارت حسین علیه السّلام می شتافتم.

امام علیه السّلام فرمود: منزل تو که بقبر حسین علیه السّلام نزدیک است پس چه چیز تو را مانع از زیارت آن شده و چرا آن را ترک کرده ای؟ عرض کردم: قربانت شوم نمیدانستم که تا این حد دارای اهمیت است، فرمود: ای معاویه دعاکنندگان در باره زائرین آن حضرت در آسمان بیشترند از دعاکنندگان آنها در روی زمین، ترک مکن آن

را از ترس هیچ کس زیرا هر کس ترک کند آن را از ترس آنقدر حسرت برد و ندامت بیند که تمنا کند ای کاش قبرش در دسترس او میبود، آیا دوست نداری که خداوند پیکر و سیاهی تو را در گروهی بنگرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در باره

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۱۶

ایشان دعا می کند؟ آیا خوش نداری که فردای قیامت جزء آن جمعیت باشی که فرشتگان با آنها دست میدهند و مصافحه می کنند؟ آیا مایل نیستی که در قیامت از آن دسته و زمره باشی که وارد شوند و بار گناهی بر دوش ندارند تا بعقوبتش گرفتار آیند؟ آیا میل نداری که در قیامت از گروهی باشی که با رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دست میدهند و مصافحه می نمایند؟

(۱) ۴۵- اسحاق بن عمار گوید از حضرت صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: هیچ کس از فرشتگان آسمانها و زمین نیست مگر اینکه از خداوند برای زیارت قبر حسین علیه السلام رخصت می طلبد و پیوسته گروهی برای زیارت آن حضرت بزمین فرود می آیند و گروهی با آسمان باز میگردند.

(۲) ۴۶- داود رقی گوید: شنیدم امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند در مخلوقات خود مخلوقی بیش از فرشتگان از حیث عدد نیافریده همانا در هر شامگاه از آسمان هفتاد هزار فرشته فرود آیند و گرد خانه کعبه طواف کنند تا سپیده دم و بعد از طلوع فجر از آنجا یکسره بزیارت قبر رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آیند، و درود فرستند، پس از

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه

آن زیارت قبر امیر المؤمنین علیه السّلام شتابند و سلام کنند، و سپس بکنار قبر حسن ابن علیّ علیهما السّلام باز گردند و سلام کنند، آنگاه برای زیارت قبر حسین علیه السّلام کوچ کنند و بروی نیز سلام کنند، و هنوز آفتاب ندمیده باشد که باسّمان بالا روند، آنگاه هفتاد هزار فرشته روز بزمین آیند و بر خانه کعبه طواف کنند همه روز تا قبل از غروب و از آنجا زیارت قبر رسول خدا صلیّ الله علیه و اله و سلّم باز آیند و سلام دهند، سپس بقبر امیر المؤمنین علیه السّلام شتابند و سلام کنند، پس از آن بقبر حسن علیه السّلام آیند و سلام کنند و سپس بقبر حسین علیه السّلام بیایند و سلام کنند، آنگاه باسّمان بالا روند پیش از آنکه خورشید غروب کرده باشد.

(۱) ۴۷- اسحاق بن عمّار گوید امام صادق علیه السّلام فرمود: میان قبر حسین علیه السّلام تا آسّمان هفتم محلّ آمد و شد فرشتگانست.

(۲) ۴۸- حنان بن سدير گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: زیارت کنید قبر او را- یعنی قبر مطهر حسین علیه السّلام- و آن را ترک مکنید زیرا وی سالار جوانان بهشت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۱۸

یا جوانان بهشتی است.

(۱) ۴۹- ربیع بن عبد الله که خود از اهل عراق است گوید: در مدینه بحضرت صادق علیه السّلام عرض کردم: قبور شهداء کجاست؟ حضرت فرمود: آیا قبر بزرگترین و بهترین شهداء حسین علیه السّلام نزد شما نیست؟ سوگند بآن کسی که جانم در دست قدرت اوست همانا اطراف قبر حسین علیه السّلام چهار هزار فرشته اند همه ژولیده مو

و گرد آلود که بر آن حضرت میگریند تا روز قیامت.

(۲) ۵۰- امّ سعید کوفی گوید: در مدینه حضور حضرت صادق علیه السلام رسیدم، و قبلا کسی را فرستاده بودم که چهارپائی برای رفتن بزیارت شهداء احد برای من تهیّه کند، امام علیه السلام فرمود: چه چیز مانع شما است که بزیارت سید الشهداء علیه السلام نمریوید؟ گوید: عرض کردم: او کیست قربانت کردم؟ فرمود: او حسین بن علیّ علیهما السلام است، عرض کردم: برای زائرش چه ثوابی خواهد بود؟

فرمود: یک حجّ و یک عمره، و غیر این از نیکوئی ها و خیرات چنان و چنین و تا سه فضلت با دست خود شمرد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۱۹

(۱) ۵۱- امّ سعید گوید: خدمت امام صادق علیه السلام بودم که کنیزم آمد و گفت چهارپا آماده است حضرت علیه السلام فرمود: ای امّ سعید بگو این چهار پا چیست و قصد کجا داری؟

گوید: گفتم نظر دارم به زیارت شهدای احد روم، فرمود: آخر برای من بگو چرا امروز این قدر کار شما مردم عراق عجیب شده است! از این راه دور و دراز برای زیارت شهدای احد سفر می کنید و زیارت سید الشهداء که نزدیکتر است بشما ترک می کنید، گوید: عرض کردم سید الشهداء کیست؟ فرمود: حسین بن - علیّ علیهما السلام، گوید: عرض کردم من یک زن هستم (چگونه می توانم بتهائی این کار را انجام دهم) حضرت فرمود: باکی بر مانند تو نیست که بروی و حضرت سید- الشهداء را زیارت کنی، عرض کردم: چه ثوابی برای ما در آنست؟ فرمود ثوابش برابر با یک حجّ و یک عمره، و اعتکاف

دو ماه پی در پی در مسجد الحرام، و روزه دو ماه نیز در آن مسجد خواهد بود.

(۲) ۵۲- هارون بن خارجه گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: حسین بن علی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۲۰

علیهما السلام فرموده: من کشته سرشک و گریه ام، با دلی پر از غم و اندوه شهید گشتم و سزاوار است خدا را که هیچ اندوهگینی زیارت من نیاید مگر اینکه ویرا شاد و خوشحال بخانواده اش باز گرداند.

ثواب زیارت قبور ائمه صلوات الله عليهم اجمعین

(۱) ۱- حسن بن علی و شَاء گوید: بحضرت رضا علیه السلام عرض کردم چیست ثواب کسی که قبر یک تن از امامان را زیارت کند؟ فرمود: ثوابش مانند ثواب زیارت قبر حسین علیه السلام است، گوید: عرض کردم ثواب زیارت قبر موسی بن جعفر علیهما السلام چیست؟ فرمود مثل زیارت حسین علیه السلام است.

(۲) ۲- علی بن مهزیار گوید: بحضرت جواد علیه السلام عرض کردم ثواب کسی که قبر علی بن موسی الرضا علیهما السلام را زیارت کند چیست؟ فرمود: بخدا سوگند ثوابش بهشت خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۲۱

(۱) ۳- احمد بن محمد بن ابی نصر بزنطی گوید: در نامه حضرت رضا علیه السلام خواندم دستور فرموده بود که بشیعیان من بگوئید که زیارت قبر من در نزد خدا مطابقت با هزار حج. گوید: از روی شگفتی بفرزندش امام جواد علیه السلام عرض کردم هزار حج؟ فرمود آری بلکه بخدا سوگند یک میلیون حج برای هر کس که عارف بحق آن حضرت باشد.

و امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس زیارت کند قبر یکی از ما را مانند آن باشد که حسین علیه

السّلام را زیارت کرده باشد.

ثواب زیارت قبر حضرت معصومه دختر امام کاظم علیهما السّلام

(۲) ۱- سعد بن سعد گوید: از حضرت رضا علیه السّلام پرسیدم از مقام فاطمه دختر موسی بن جعفر علیهما السّلام، فرمود: هر کس قبر او را زیارت کند پاداشش بهشت خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۲۲

ثواب زیارت قبر عبد العظیم حسنی (ع) در شهر ری

(۱) ۱- محمّد بن یحیی عطّار گوید: مردی از اهل ری که خدمت حضرت هادی علیه السّلام رسیده بود برای من نقل کرد که شرفیاب حضور حضرت عسکری علیه السّلام شدم بمن فرمود: کجا بودی؟ عرض کردم از زیارت حسین علیه السّلام آمده ام، فرمود:

اگر قبر عبد العظیم که در شهر شماسست زیارت میکردی همانا ثواب کسی را داشتی که حسین بن علی علیهما السّلام را زیارت کرده باشد.

شرح: بنظر میرسد که این حکم مخصوص همین مرد بوده باشد که شاید اعتقادی بمقام حضرت عبد العظیم نداشته، و این در صورتیست که حدیث را واقعا از امام علیه السّلام بدانیم و اِلّا این مرد خود حالش برای ما معلوم نیست و نمیدانیم براستی امام چنین کلامی باو فرموده یا نه، ولی بهر حال مقام و مرتبه حضرت عبد العظیم علیه السّلام و رضایتمندی اهل بیت علیهم السّلام از وی بحسب تاریخ و اخبار مأثوره معلوم و آشکار است، لیکن در اینکه ثواب زیارت قبرش برای همه برابر باشد با ثواب زیارت مرقد مطهر سید الشهداء حسین بن علی صلوات الله و سلامه و برکاته علیهما- که در روایات وارد شده برابر است با زیارت خداوند سبحان در عرش مورد گفتگو است و بعید مینماید، و خداوند عالم است، اما چنانچه کسی بدین امید که ثواب زیارت حضرت ابا عبد الله علیه السّلام را بحسب

این خیر در زیارت حضرت عبد العظیم علیه السلام بوی دهند قبر او را زیارت کند ان شاء الله خداوند آن ثواب را بدو خواهد داد و این بر اساس قاعده تسامح در ادله سنن و اخبار من بلغ باشد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۲۳

ثواب آنکه دسترسی بخاندان عصمت ندارد و بدوستان صالحان نیکی کند

(۱) ۱- احمد بن محمد بن عیسی اشعری با سندی که ذکر کرده از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرموده است: هر کس دسترسی بنیکی کردن با ما ندارد، پس دوستان شایسته ما را صله و نیکی کند که ثواب صله ما برای او ثبت شود، و هر کس متمکن از زیارت ما نیست پس شایستگان از دوستان ما را زیارت کند که ثواب زیارت ما در نامه عملش ثبت خواهد شد.

ثواب احسان کردن در باره امام علیه السلام

(۲) ۱- اسحاق بن عمار گوید: از امام صادق علیه السلام پرسیدم چیست معنی آیه شریفه «مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا» (کیست آنکه بخدا قرض الحسن دهد) فرمود: مراد نیکی و احسان کردن بامام است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۲۴

ثواب قاریان قرآن

(۱) ۱- سکونی از امام صادق از پدرش علیهما السلام نقل کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: مقام و درجه اهل قرآن (قاریان و یا حافظان) پس از درجه فرستادگان خدا و پیغمبران والاترین درجه و مقام آدمیان است، پس آنان را کوچک و حقیر و پست نشمارید و حقوقشان را اندک نپندارید زیرا اینان در نزد پروردگار دارای مقام و پایگاهی برگزیده و مخصوصند.

شرح: مراد از اهل قرآن ظاهراً حافظان قرآنند البتّه آن دسته که با دلی مطمئن و سرشار از ایمان بکتاب خدا عشق میورزند، و با کمال جدیت در حفظ کلمات آن کوشا هستند، و فرمان آن را با آغوشی باز میپذیرند و در جای خود بکار می بندند، و دور از هر گونه شک و تردید بوعده و وعید آن معتقدند، و قرآن را کتاب عمل خود قرار داده اند، نه آن کسانی که شغلشان قراءت قرآنست و رفتارشان بر خلاف آن.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۲۵

ثواب کسی که یک قرآن تمام در مکه معظمه بخواند

(۱) ۱- ابو حمزه (ثابت بن دینار) گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس در مکه معظمه قرآن را از جمعه تا جمعه دیگر ختم کند یا در کمتر از این یا بیشتر ولی ختم و پایانش در روز جمعه باشد خداوند اجر و ثواب کارهای نیک از اولین جمعه

ای که در دنیا بوده تا آخرین جمعه ای که هست برای او ثبت فرماید، و چنانچه در غیر روز جمعه هم ختم کند این پاداش برای او خواهد بود.

ثواب کسی که قرآن را بسختی یاد گیرد

(۲) ۱- صباح بن سیابه گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: هر کس قرآن را بسختی و رنج بیاموزد دو اجر و مزد خواهد داشت، و آنکه بآسانی بیاموزد و بر او آموختنش دشوار نباشد با نیکان خواهد بود «۱».

(۱) رواه الكلینی فی الکافی عن الصباح و فیه:

«و من یسرّ علیه کان مع الاوّلین»

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۲۶

ثواب جوان با ایمانی که قراءت قرآن کند

(۱) ۱- منهال قصبی گوید: حضرت صادق علیه السلام فرمود: هر کس در جوانی قرآن بخواند و مؤمن هم باشد قرآن با گوشت و خونش بیامیزد، و خداوند او را با فرشتگانی که نماینده و سفیر حقند و نویسندگان بزرگوار همدم سازد، و قرآن برای او حائل و مانع از آتش دوزخ باشد، و در حقّ وی دعا کند و گوید: بار الها هر مزدوری باجرت کار خویش رسید جز مزدور من، پس بزرگترین و گرامیترین بخشش های خود را نصیب او گردان، پس خداوند آن جوان را دو جامه از جامه های بهشتی بپوشاند و تاج افتخار بر سر وی بنهند، آنگاه بقرآن خطاب شود آیا تو را در باره این جوان خشنود کردیم؟ قرآن در پاسخ گوید: پروردگارا من بیش از این در باره وی آرزو داشتم، پس امان نامه ای بدست راستش دهند، و فرمان جاوید ماندن در بهشت بدست چپش و وارد بهشت شود. پس او را گویند اینک بخوان (یعنی قرآن را) و یکدرجه بالا-رو، سپس بقرآن خطاب شود آیا آنچه آرزو داشتی در باره قاریت انجام دادیم؟ و آیا تو را در باره وی خشنود

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۲۷

ساختیم؟

قرآن گوید: آری

ای پروردگار من، آنگاه حضرت فرمود: هر کس قرآن را بسیار بخواند و با اینکه بر وی سخت است آن را بذهن خود بسپارد خداوند دو بار این پاداش را باو کرامت فرماید.

ثواب آنکه قرآن را در حال ایستادن و یا نشستن در نماز و غیر نماز بخواند

(۱) ۱- عبد الله بن سلیمان گوید: حضرت باقر علیه السلام فرمود: هر کس قرآن را ایستاده در نماز بخواند خداوند بهر حرفی از آن صد حسنه (کار نیک) در نامه عملش بنویسد، و هر کس قرآن را نشسته در نماز بخواند خداوند بهر حرفی از آن پنجاه حسنه در نامه اش ثبت فرماید، و هر کس در غیر نماز آن را بخواند خداوند بهر حرفی ده حسنه برای او بنویسد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۲۸

ثواب آنکه از صد تا پانصد آیه در نماز شب بخواند

(۱) ۱- اسحاق بن عمار گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس صد آیه از قرآن در نماز شب بخواند خداوند عبادت سر تا سر آن شب را در نامه عمل وی بنویسد، و هر کس دویست آیه در غیر نماز شب بخواند خداوند در صحیفه اش قنطاری از حسنات ثبت نماید، و هر قنطاری یک هزار و دویست اوقیه و هر اوقیه بزرگتر از کوه احد است.

ثواب کسی که قرآن را از بر داشته و بدان عمل کند

(۲) ۱- فضیل بن یسار گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: حافظ قرآن و عمل کننده بدان همدم و همنشین فرشتگان شایسته حق است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۲۹

ثواب کم حافظه ای که بکوشد تا قرآن را از بر کند و آنکه قبل از خواب یک سوره بخواند

(۱) ۱- فضیل بن یسار گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود همانا کسی که با کمی حافظه اش بسیار می کوشد تا قرآن را حفظ کند دارای دو اجر خواهد بود.

و نیز فرمود: چه چیز باز میدارد تاجریرا که در بازار سرگرم تجارت خویش است که چون شب بمنزل آید یک سوره از قرآن قبل از آنکه بخوابد قرائت کند تا بهر آیه ای ده حسنه در نامه اش ثبت شود، و ده گناه از نامه اش پاک گردد.

ثواب آنکه چون قرآن را شروع کند آن را پایان رساند

(۲) ۱- سکونی از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: بر رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۳۰

عرض شد کدامیک از مردان خوبترند؟ فرمود: «الحال المرتحل» فرود آینده کوچ کننده، عرض شد او کیست؟ فرمود آن کس که چون خواندن قرآن را از اولش آغاز کند آن را پایان رساند، و تمام نکرده نگذارد، و کسی که قرآن را آغاز نماید و تمام کند، یک دعای مستجاب نزد خداوند دارد. (یعنی یک دعایش حتما مستجاب شود).

شرح: در یک حدیث دیگر که زهری از امام سجاد علیه السلام نقل کرده معنی الحال المرتحل را چنین بیان میفرماید که مراد کسیست که چون بخواندن قرآن از اولش آغاز کند و آن را پایان رساند دوباره به اولش باز گردد و از نو شروع کند.

ثواب خواننده قرآن

(۱) ۱- معاویه بن عمار گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس قرآن را بخواند بی نیاز باشد و دیگر نیازی پس از آن برای او نباشد و گر نه (اگر قرآن او را بی نیاز نسازد) هیچ چیز بی نیاز کننده او نخواهد بود.

ثواب خواندن قرآن از روی آن

(۲) ۱- روایت کرده اند که امام صادق علیه السلام فرموده: هر کس قرآن را از روی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۳۱

آن بخواند از دیده خویش بهره مند گردد، و بر پدر و مادرش تخفیف دهند هر چند کافر باشند.

(۱) ۲- و نیز روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: هیچ چیز بر شیطان سخت تر از آن نباشد که بنی آدم قرآن را از روی مصحف بخوانند. (چون نظر کردن بقرآن خود ثوابی دارد و خواندن آن ثوابی دیگر)

ثواب آنکه قرآن در خانه اش باشد

(۲) ۱- حماد بن عیسی از امام صادق از پدرش علیهما السلام روایت کرده که فرمود:

من خوش دارم که در خانه قرآنی باشد زیرا که خداوند دیو لعین را بسبب آن از آن خانه دور سازد.

ثواب کسی که هر شب از ده الی هزار آیه بخواند

(۳) ۱- سعد بن طریف از حضرت باقر علیه السلام روایت کرده که رسول خدا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۳۲

صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: هر کس در یک شب ده آیه از قرآن بخواند از غافلین نوشته نشود، و هر کس پنجاه آیه بخواند از زمره ذاکرین محسوب شود، و هر کس صد آیه بخواند از جمله قانتین (عبادت کنندگان) نوشته شود، و هر کس دویست آیه تلاوت کند از خاشعین و خدا ترسان شمرده شود، و هر کس سیصد آیه بخواند از رستگاران باشد، و هر کس

پانصد آیه تلاوت نماید از مجتهدین محسوب گردد، و هر کس هزار آیه بخواند نوشته شود برای او قنطاری از نیکی (یا ثواب انفاق قنطاری از طلا) که هر قنطار پانصد هزار مثقال طلا است، و هر مثقال بیست و چهار قیراط است، و هر قیراطی کوچکش مانند کوه احد و بزرگش باندازه ما بین آسمان و زمین است.

فضل بهار قرائت قرآن

(۱) ۱- جابر جعفی از امام باقر علیه السلام نقل کرده که فرمود: هر چیز را بهاریست و بهار قرآن ماه مبارک رمضان است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۳۳

ثواب کسی که صد آیه از قرآن بخواند سپس هفت بار یا الله گوید

(۱) ۱- علی بن اسباط بسند مرفوع از امیر المؤمنین علیه السلام روایت کرده که فرمود: هر کس صد آیه از قرآن تلاوت کند از هر کجا که خواهد، سپس هفت بار بگوید «یا الله» اگر برای کندن قطعه سنگ بزرگی باشد همانا آن را بیاری و خواست خدا از جای بر کند.

ثواب قرائت سوره های قرآن ثواب تلاوت فاتحه الكتاب

(۲) ۱- علی بن ابی حمزه بطائنی روایت کند که امام صادق علیه السلام فرمود:

اسم اعظم خداوند در فاتحه الكتاب مندرج است.

ثواب سوره بقره و آل عمران

(۳) ۱- علی بن ابی حمزه بطائنی (وی از آن کسانیست که در امام کاظم علیه السلام

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۳۴

توقف کرده و حضرت رضا علیه السلام را بامامت نپذیرفته اند) روایت کند از حسین بن ابی العلاء و وی از ابی بصیر و او از حضرت صادق علیه السلام که فرمود: هر کس سوره بقره و آل عمران را بخواند روز قیامت این دو سوره بر او سایه افکنند، مانند دو قطعه ابر یا دو عبا و یا دو سایبان.

ثواب کسی که چهار آیه از اول سوره بقره و آیه الکرسی را با دو آیه بعد از آن و سه آیه آخر آن سوره را بخواند

(۱) ۱- عمرو بن جمیع بسند مرفوع از علی بن الحسین علیهما السلام روایت کرده که فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: هر کس چهار آیه از اول سوره بقره و آیه الکرسی را با دو آیه بعد از آن، و سه آیه آخر آن سوره را تلاوت کند هیچ گونه بدی و ناراحتی در جان و مال خود نبیند، و دیو لعین بوی نزدیک نشود، و قرآن را فراموش نکند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۳۵

ثواب خواندن آیه الکرسی هنگام خواب و در تعقیب نماز

(۱) ۱- ابراهیم بن مهزم گوید مردی گفت: از حضرت رضا علیه السلام شنیدم میفرمود:

هر کس هنگام خواب آیه الکرسی را تلاوت کند بخواست خدا بمرضی که او را فلج کند گرفتار نشود، و هر کس پس از هر نماز آن را بخواند گزنده ای بوی آزار نرساند.

ثواب خواندن سوره نساء در هر جمعه

(۲) ۱- زرّ بن حبیش گوید: امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: هر کس در هر جمعه سوره نساء را قرائت کند از فشار قبر در امان باشد.

ثواب خواند سوره مائده

(۳) ۱- ابو الجارود از حضرت باقر علیه السلام نقل کرده که فرمود: هر کس سوره مائده را در هر پنجشنبه بخواند ایمانش بظلم آلوده نگردد و هرگز بر خدا انباز

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۳۶

نگیرد.

ثواب خواندن سوره انعام

(۱) ۱- ابن عتّاس گوید: هر کس سوره انعام را هر شب بخواند از جمله کسانی باشد که در قیامت در امانند، و هرگز روی آتش را بچشم خود نخواهد دید.

و حضرت صادق علیه السلام فرمود: سوره انعام جملگی در یک بار نازل گشت و هفتاد هزار فرشته در مشایعت آن بودند تا آنکه بر محمّد صلی الله علیه و اله و سلّم نازل شد، پس آن را بزرگ شمارید و گرامی دارید زیرا در هفتاد جای آن اسم (اعظم و نام بزرگ) پروردگار برده شده، و اگر مردم میدانستند آنچه در این سوره است از فوائد تلاوتش را ترک نمیکردند.

ثواب خواندن سوره اعراف در هر ماه

(۲) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس سوره

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۳۷

اعراف را در هر ماه یک بار بخواند در قیامت جزء کسانی باشد که خداوند فرموده خوفی بر ایشان نیست و اندوهگین

نخواهند بود، و چنانچه در هر هفته آن را یک بار تلاوت کند از آن دسته باشد که حساب بر ایشان آسان گیرند، و همانا یکی از محکمت‌ها در این سوره است، پس تلاوت آن را ترک نکنید چون که در روز قیامت شهادت دهد برای هر کس که آن را قرائت کرده است.

ثواب سوره انفال و توبه

(۱) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره انفال و توبه را در هر ماه یک بار تلاوت کند نفاق در دل او راه نیابد و از شیعیان امیر المؤمنین علیه السّلام باشد.

ثواب سوره یونس

(۲) ۱- از فضیل رَسّان روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره یونس را در هر دو یا سه ماه یک بار قرائت کند بیم آن نیست که مبادا از جاهلین باشد، و در روز قیامت از جمله مقربین درگاه الهی خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۳۸

ثواب سوره هود

(۱) ۱- از فروه آجری روایت است که حضرت باقر علیه السّلام فرمود: هر کس سوره هود را در هر هفته یک بار بخواند، خداوند بزرگ ویرا در قیامت در زمره انبیاء برانگیزد، و در آن روز گناهی برای وی نشناسند که در دنیا مرتکب گشته باشد.

ثواب سوره یوسف

(۲) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره یوسف را هر روز یا هر شب یک بار تلاوت کند خداوند متعال ویرا در قیامت برانگیزد با زیبایی و جمالی مانند جمال و زیبایی یوسف علیه السّلام و بیم و هراس آن روز ویرا نگیرد، و از جمله بندگان نیک و درست کردار خداوند باشد، و نیز فرمود این سوره در تورات هم ذکر شده است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۳۹

ثواب سوره رعد

(۱) ۱- از حسین بن ابی العلاء روایت است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره رعد را بسیار بخواند، خداوند او را در دنیا بصاعقه و برق زدگی هلاک نکند هر چند از دشمنان اهل بیت علیهم السّلام باشد (صاعقه آتشی است که از اصطکاک دو ابر پدید آید و ما آن را برق گوئیم) و چنانچه قاری از شیعیان باشد خداوند او را بدون دغدغه حساب ببهشت برد، و شفاعتش در باره دوستان از خاندان خود و برادران مؤمنش پذیرفته گردد.

ثواب سوره ابراهيم و سوره حجر

(۲) ۱- از عنبسه بن مصعب روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره ابراهيم و حجر را در رکعت اول و دوم نماز در هر هفته یک بار بخواند تنگدستی و نیاز و دیوانگی و بلاهای دیگر بدو نرسد. (ظاهراً سوره ابراهيم را در رکعت اول و حجر را در رکعت دوم باید بخواند).

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۴۰

ثواب سوره نحل

(۱) ۱- از محمد بن مسلم روایت شده است که حضرت باقر علیه السّلام فرمود: هر کس سوره نحل را در هر ماه یک بار بخواند از زیان مالی و یا قرض در دنیا ایمن باشد و نیز از هفتاد نوع بلا که سبکترین آنها دیوانگی و جذام و پیسی باشد، و مسکنش در آخرت در بهشت عدن باشد و آن محلّی است وسط بهشت.

ثواب سوره بنی اسرائیل

(۲) ۱- از حسین بن ابی العلاء روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره بنی اسرائیل را در هر شب جمعه تلاوت کند نمیرد تا زمان قائم آل محمد صلوات الله علیه و علیهم را درک نماید و از یاران او باشد.

شرح: این حدیث غریب است، زیرا هنگام صدور خبر هنوز امام زمان علیه السّلام متولّد نگشته بود، و ظاهر لفظ خبر، مراد از قائم آن حضرت علیه السّلام است، و این جمله اخبار که در باره ثواب قراءت سوره های قرآن است عموماً از حسن بن علی بن ابی - حمزه بطائنی واقفی است. و در بسیاری از احادیث او و پدرش علی بن ابی حمزه ملعون و کذاب شمرده شده اند، و علماء رجال که در شناخت راویان اخبار بصیرت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۴۱

کامل دارند او و پدرش را سخت ضعیف شمرده اند، از این رو اطمینان بروایات او نیست لذا در این قسمت از کتاب که ثواب قراءت سوره ها است بطور جزم نگفتیم فلان کس گوید امام علیه السّلام چنین فرمود، بلکه - چنان که گذشت و خواهد آمد - در هر جا که مورد تردید است گوئیم که از فلان کس روایت

شده است که امام علیه السلام چنین فرمود، چون برای ما چندان اطمینان بگفتار و روایات این دو تن نیست، لکن طبق قاعده تسامح در ادله سنن و اخبار من بلغ، هر کس بامید ثواب های مزبور این سوره ها را قراءت کند ان شاء الله خداوند سبحان باو ثوابهای مذکوره را می دهد، چون نسبت دادن هر کلامی بایمه هدی علیهم السلام بطور قطع و جزم منافی با تقوی و پرهیزکاری است، بنا بر این در مقام تردید باید گفت فلان کس چنین روایت کرده، نه اینکه بطور مسلم و قطعی بگوئیم امام علیه السلام چنین فرموده.

ثواب سوره کهف

(۱) ۱- احمد بن هلال از عیسی بن عبد الله از پدرش از جدش از امیر المؤمنین علیه السلام روایت کرده که میفرمود: هیچ بنده ای نیست که آیه «قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ» را تا آخر سوره کهف تلاوت کند جز اینکه برای او نوری کشیده شود از خوابگاهش تا خانه کعبه، و چنانچه خود از اهل حرم باشد برای او نوریست تا بیت المقدس.

شرح: احمد بن هلال که معروف بعبرتائی است ابتدا از غلات بوده و سپس ناصبی گشته و چندان اعتماد بروایاتش نیست. ولی خواندن آیات قرآن بسیار خوب

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۴۲

و نافع است.

(۱) ۲- بطائنی از پدرش از ابی بصیر روایت کرده که امام صادق علیه السلام فرمود:

هر کس هر شب جمعه سوره کهف را تلاوت کند، نمیرد مگر شهید، و برانگیزد خداوند او را با شهداء، و بایستد در آن روز در صف شهداء.

ثواب سوره مریم

(۲) ۱- از ابان (بن عثمان) نقل شده است که حضرت صادق علیه السلام فرمود:

هر کس بخواندن سوره مریم مداومت کند نمیرد تا اینکه برسد بآنچه او را بی نیاز سازد در جان و مال و فرزندش، و نیز در آخرت از یاران عیسی بن مریم علیهما السلام باشد، و در آن روز دارای سلطنتی شود چون سلطنت سلیمان در دنیا.

ثواب سوره طه

(۳) ۱- از اسحاق بن عمّار روایت شده که حضرت صادق علیه السلام فرمود: تلاوت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۴۳

سوره طه را ترک مکنید، زیرا خداوند آن را دوست میدارد، و هر کس آن را بخواند نیز دوست خواهد داشت، و هر که

مداومت کند بخواندن آن، خداوند در روز قیامت نامه عمل او را بدست راستش دهد، و از کردار او در اسلام حساب سخت نکشد، و آنقدر باو پاداش عطا فرماید تا خشنود گردد.

ثواب سوره انبیاء

(۱) ۱- از فضیل رَسَّان روایت شده است که امام صادق علیه السَّلام فرمود: هر کس سوره انبیاء را از روی شوق و میل قرائت کند مانند کسی خواهد بود که خود با همه پیغمبران خدا در بهشت جاوید همنشین و همدم است، و در تمام عمر در نظر مردم با هیبت و شکوه باشد.

ثواب سوره حج

(۲) ۱- از سوره بن کلب از پدرش روایت شده که امام صادق علیه السَّلام فرمود:

هر کس در هر سه روز یک بار سوره حج را تلاوت کند سال بر او نگذرد مگر

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۴۴

اینکه زیارت خانه خدا نصیب او گردد، و بسوی حج رهسپار شود، و چنانچه در این سفر از دنیا برود او را یکسره بهشت برند، راوی گوید: عرض کردم اگر این مرد از مخالفان یعنی سنی باشد با او چه خواهند کرد؟ امام علیه السَّلام فرمود در عذابش تخفیف خواهند داد.

ثواب سوره مؤمنون

(۱) ۱- از حسین بن اَبی العلاء روایت شده است که امام صادق علیه السَّلام فرمود:

هر کس سوره مؤمنون را قرائت کند خداوند عمرش را با رستگاری و سعادت پایان دهد؟ و چنانچه مداومت بر آن نماید در هر هفته جایگاهش در فردوس اَعلا با انبیاء و فرستادگان حق باشد. (یعنی با آنها همنشین و همصحبت گردد).

ثواب سوره نور

(۲) ۱- از ابن مسکان روایت شده است که امام صادق علیه السَّلام فرمود: مال و ناموس خود را بتلاوت سوره نور در پناه بدارید (یا بقول اهل زمان ما بیمه نمائید)، و نیز

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۴۵

زنهای خویش را بدان مستور و محفوظ بدارید، زیرا هر کس بر قرائت این سوره در هر روز یا هر شب مداومت کند هیچ یک از افراد خانواده اش بعمل منافی عفت هرگز دچار نشود تا از دنیا برود، و چون از دنیا رفت هفتاد هزار فرشته تا کنار قبر او را مشایعت و بدرقه کنند، و همه برای او دعا و طلب آمرزش کنند تا او را میان گور وارد سازند.

ثواب سوره فرقان

(۱) ۱- از اسحاق بن عمار روایت شده است که موسی بن جعفر علیهما السلام باو فرمود:

پسر عمار ترک مکن سوره تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ رَا، زیرا هر کس این سوره را در هر شب تلاوت کند خداوند هرگز او را عذاب نکند، و از او چندان حساب نکشد، و جایگاهش در فردوس اَعْلَا خواهد بود.

ثواب سه سوره شعراء و نمل و قصص

(۲) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس این

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۴۶

سه «طس» را در شبهای جمعه قراءت کند از اولیاء و دوستان خداوند باشد و هرگز رنج و سختی در دنیا بدو نرسد، و از بهشت آنقدر باو بدهند که خشنود گردد بلکه بالاتر از رضا و خشنودی او، و خداوند صد حوریه از حوران بهشتی بهمسری بوی دهد.

ثواب سوره عنكبوت و روم

(۱) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس در شب بیست و سوم ماه رمضان سوره عنكبوت و روم را تلاوت کند بخدا سوگند او از اهل بهشت خواهد بود و هرگز کسی را از این حکم استثناء نمیکنم و بیم آن ندارم که در این سوگند خداوند گناهی بر من نویسد، و براستی که این دو سوره را نزد خداوند مقامی بلند است.

ثواب سوره لقمان

(۲) ۱- از عمرو بن جبیر از پدرش روایت شده است که امام باقر علیه السلام فرمود:

هر کس سوره لقمان را در هر شب تلاوت کند خداوند عالم در آن شب فرشتگانی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۴۷

بر وی گمارد که تا بامداد او را از شرّ ابلیس و سپاهش نگهدارند، و چون در روز تلاوت کند فرشتگان مزبور تا شامگاه آن روز ویرا از شرّ شیاطین حفظ نمایند.

ثواب سوره سجده

(۱) ۱- از حسین بن ابی العلاء روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود هر کس هفته ای یک بار سوره سجده را تلاوت کند خداوند نامه عمل او را بدست راستش دهد، و از آنچه کرده است حساب سخت نکشد، و وی از همنشینان رسول

خدا و خاندانش علیهم السّلام باشد.

ثواب سوره احزاب

(۲) ۱- از عبد الله بن سنان روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره احزاب را بسیار تلاوت کند روز قیامت در جوار (همسایگی) یا پناه رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم و همسرانش باشد، و فرمود سوره احزاب رسوائیهائی از مردان و زنان قریش

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۴۸

و غیر آن در بردارد، ای پسر سنان راستی که سوره احزاب زنان قریش را از عرب رسوا ساخت، و خود از سوره بقره بیش بود لکن از آن کاستند و تحریف کردند.

شرح: عقیده علماء بزرگ امامیه و شیعه اثنا عشریه مانند محمّد بن یعقوب کلینی، و شیخ صدوق، و شیخ مفید، و شیخ طوسی علیهم الرّحمه و نیز سید مرتضی و سید رضی اعلی الله مقامهما و بسیاری دیگر از بزرگان اینست که قرآن هرگز تحریف نشده و آنچه را خداوند بعنوان قرآن بر پیغمبر گرامیش صلی الله علیه و اله و سلّم نازل فرموده همین است که از آن روزگار تا کنون در شرق و غرب عالم در دست مسلمین است. و اینان رضوان الله علیهم اخبار و احادیثی را که ظاهرش متضمّن تحریف قرآن کریم است چون غالب آنها از نظر سند قابل اعتبار نیست ردّ میکنند و

نمی پذیرند از جمله همین خبر که سابقاً گفتیم راوی آن حسن بن علی بن ابی حمزه بطائنی است و وی از سران فرقه واقفیه است و شیعه اثنی عشری نیست علاوه بر اینکه پاره ای از اخبار او را کذاب و ملعون خوانده است.

و کسانی که بدین قبیل اخبار تمسک میکنند و قرآن مجید را محرف میدانند مورد طعن علماء بزرگ شیعه اثنی عشریه واقع شده اند، زیرا تمسک باخبار ضعاف در مثل چنین امری دلالت میکند بر بی اطلاعی آنان از اصول مذهب، و هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۴۹

بر اصول مذهب اطلاع کافی نداشته باشد خواهی نخواهی در اشتباه خواهد افتاد، و قول و نظر او در هیچ مورد قابل پذیرش و اعتنا نیست، و چنانچه کسی ادعا کند که اخبار صحیحه ای هم رسیده که قرآن تحریف شده، گوئیم چنین چیزی نیست و این صرف ادعا است و با واقع وفق نمیدهد و بر فرض محال اگر حدیثی که از نظر سند صحیح باشد یافت شود چون مخالف با آیه شریفه **إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ** میباشد قابل اعتنا نیست و حجیت نخواهد داشت «۱».

ثواب سوره سبأ و سوره فاطر

(۱) ۱- از عمر بن اذینه روایت شده است که امام صادق علیه السلام در باره این دو سوره (سبأ و فاطر) که با کلمه حمد آغاز میشوند فرمود: هر کس این دو سوره را در شب قراءت کند تمام آن شب در حفظ و امان خدا خواهد بود، و چنانچه در روز تلاوت کند در تمام آن روز ناپسندی یا رنجی نخواهد دید، و آنقدر از خیر دنیا و آخرت بدو کرامت

شود که هرگز بر دلش نگذشته، و گمان آن را نداشته است.

ثواب سوره یاسین

(۲) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که حضرت صادق علیه السلام فرمود: براستی

(۱) الحسن فی هذا السند و فی جمیع احادیث ثواب قراءه السور فی هذا الكتاب هو الحسن بن علی بن ابی حمزه البطائنی الواقفی صاحب کتاب فضائل القرآن؛ كما فی الفهرس للشیخ (ره) ص ۵۱ و روی الکشی عن محمد بن مسعود قال: «سألت علی بن الحسن بن فضال عن الحسن بن علی بن ابی حمزه البطائنی فقال: کذاب ملعون، رویت عنه احادیث کثیره، و کتبت عنه تفسیر القرآن کله من اوله الی آخره إلا انی لا استحل أن أروی عنه حدیثا واحدا» و نقله العلامه عن الکشی فی الخلاصه.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۵۰

برای هر چیز قلبی است و قلب قرآن سوره یاسین است، هر کس آن را قبل از خواب یا در روز قبل از آنکه شام شود تلاوت کند در آن روز از محفوظین و بهره مندان باشد تا آنکه شام کند و هر کس در شب قبل از خواب آن را تلاوت کند خداوند بر وی هزار فرشته بگمارد تا او را از شرّ و بدی هر شیطان رانده شده و هر آسیب حفظ کنند، و هر گاه در همان روز بمیرد خداوند او را وارد بهشت گرداند و سی هزار فرشته هنگام غسلش گرد آیند و برای او طلب آمرزش کنند، و با استغفار او را مشایعت و بدرقه نمایند تا بالین قبر، و چون او را بگور برند آن فرشتگان جمله در گور با وی در آیند و خدا را عبادت

کنند و ثواب آن را بدو دهند، و قبرش تا هر کجا که چشمش ببیند فراخ گردد، و از فشار قبر ایمن باشد، و همیشه از گورش تا عنان آسمان نوری تابان باشد تا اینکه خداوند او را از قبر بیرون آورد، و چون او را برانگیخت فرشتگان خدا با او هستند و بدرقه اش کنند، و با وی بگفتگو پردازند، و برویش لبخند زنند، و بهر خیر و نیکی مژده اش دهند تا او را از صراط و میزان بگذرانند و در پایگاه قربی او را بدارند که هیچ مخلوقی را جز کروبیان و فرستادگان حق آن مقام و منزلت و قرب نباشد، و وی با پیمبران در آن درگاه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۵۱

نزد خدای تعالی باز ایستد، و (در آن هنگام که مردان را غم و اندوه و ترس فرا گیرد وی) با غمخواران غم نخورد، و با اندوهگینان اندوه نکشد، و با زاری کنندگان زاری نکند، آنگاه پروردگار تبارک و تعالی گوید: ای بنده من شفاعت کن هر کرا که خواهی که شفاعتت را در باره همه بپذیرم، و حاجت خواه که هر چه خواهی ترا بدهم، پس وی حاجت خود را از خداوند بخواهد و برآورده شود، و شفاعت کند و پذیرفته گردد، و حساب او را چون دیگران نکشند، و در آنجا چون دیگران بازداشت نشود، و چون زبunan و خوارشدگان زبون و خوار نگرده و بنکبت گناه و عمل زشتی که از او سر زده گرفتار نشود، و برات آزادی او را سر گشاده بدو دهند، تا اینکه از درگاه الهی بزییر آید، و همه مردم از

روی تعجب گویند سبحان الله (منزه است خدا) این بنده را حتی یک گناه نبوده، و از همدمان محمد صلی الله علیه و آله و سلم خواهد شد.

(۱) ۲- از جابر جعفی روایت شده است که امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس سوره یاسین را در عمر خود یک بار تلاوت کند خداوند به شماره تمام آفریدگان در این جهان و جهان دیگر و آنچه در آسمان است بعدد هر یک دو هزار هزار حسنه در نامه عملش ثبت فرماید، و بهمین مقدار از گناهان او محو سازد، و دچار تنگدستی و زیان

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۵۲

و بدهکاری و خانه خرابی نشود، و بدبختی و دیوانگی نبیند، و مبتلا بجذام و وسواس و دو دلی و بیماریهای مضر نگردد، و خداوند سختی و دشواری مرگ را بر وی آسان کند، و خود متصدی و مباشر قبض روح او باشد، و از جمله کسانی خواهد بود که خداوند فراخی زندگی او را بعهده گرفته، و ضامن خوشحالی او هنگام مرگ گردیده و خشنودیش را در آخرت تعهد فرموده، و همه فرشتگان آسمان و زمین را خطاب فرموده که من از این بنده راضی هستم پس برای او آمرزش طلبید.

ثواب قراءت سوره صافات

(۱) ۱- از حسین بن ابي العلاء روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود:

هر کس سوره صافات را در تمام جمعه ها بخواند همواره از هر آسیبی در امان باشد، و در این سرای از هر گرفتاری و مصیبتی محفوظ ماند، و از فراخی روزی بطور کامل

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۵۳

بهره مند گردد، و خداوند او

را دچار بدی و ناراحتی از ناحیه شیطان رجیم (دیو رانده شده) یا ستمکار بدخو و ستیزه جو نفرماید، و اگر در آن روز یا آن شب بمیرد خداوند او را جزء شهداء مبعوث فرماید، و شهید میراند، و با آنها داخل بهشت گرداند در یک درجه و مقام.

ثواب قراءت سوره «ص»

(۱) ۱- از جبیر عزمی روایت شده است که امام باقر علیه السّلام فرمود: هر کس در شب جمعه سوره «ص» را تلاوت کند بقدری از خیر دنیا و آخرت بدو دهند که بهیچ کس از آدمیان داده نشود مگر به پیغمبری مرسل یا فرشته ای مقرب. و خداوند او و هر کس از خاندانش را که دوست بدارد داخل بهشت گرداند حتّی خدمتکاری که او را پرستاری و خدمت میکرده اگر چه جزء عیال و یا کسانی که اجازه در شفاعت آنها داشته است نباشد.

ثواب قراءت سوره زمر

(۲) ۱- از هارون بن خارجه روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۵۴

هر کس سوره زمر را قراءت کند و کلماتش را باسانی بر زبان جاری سازد خداوند آبرو و سربلندی دنیا و آخرت بدو ارزانی دارد، و او را بدون ثروت و یا خویشان و فامیل عزیز گرداند بدانسان که هر کس او را بیند بزرگ شمارد و حشمتش ویرا بگیرد، و جسمش را بر آتش دوزخ حرام سازد، و هزار شهر در بهشت برای او بسازند که هر شهری دارای هزار کاخ باشد و در هر کاخی یک صد حوریه، و بعلاوه او را دو چشمه آب است که روانند، و دو چشمه زلال که جوشانند، و دو چشمه سار که از سرسبزی و خرّمی بسیاهی زند، و حورانی پرده نشین که در سراپرده ها مستورند، و باغهایی که دارای انواع میوه ها است، و از هر نوع میوه دو صنف.

ثواب قراءت سوره مؤمن

(۱) ۱- از ابی الصّباح کنانی روایت شده است که امام باقر علیه السّلام فرمود:

هر کس در هر شب سوره حم مؤمن را قراءت کند خداوند گناهان گذشته او را آنچه در جوانی مرتکب شده و آنچه در پیری، همه را بیامزد، و کلمه تقوی و خدا ترسی را ملازم و همدم او گرداند، و آخرتش را بهتر از دنیایش قرار دهد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۵۵

ثواب قراءت سوره سجده فصلت

(۱) ۱- از ذریح محاربی روایت شده است که حضرت صادق علیه السّلام فرمود:

هر کس سوره حم سجده را تلاوت کند روز قیامت دارای نوری باشد که تابش آن تا جایی که دیده اش می بیند خواهد بود،

ثواب قراءت سوره احقاف

(۲) ۱- از عبد الله بن ابی یعفور روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود:

هر کس در هر شب یا در هر هفته یک بار سوره احقاف را تلاوت کند خداوند او را در این جهان دچار فرع و دلهرگی نسازد، و از ترس و بیم روز رستاخیز نیز در امان باشد إن شاء الله.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۵۸

ثواب خواندن سوره هائی که به «حم» آغاز می شود

(۱) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: سوره هائی که به «حم» آغاز می شود ریاحین قرآنند، پس هر گاه آنها را تلاوت کردید خدا را بسیار سپاس گوئید و شکر نمائید، چون که بخواندن آنها موفق گشته اید، زیرا که بنده برخیزد و این سوره ها را قراءت کند پس از دهانش پاکیزه تر از مشک ناب و خوشبوتر از عنبر خارج شود، و براستی که خدای عزّ و جلّ هر آینه رحم آورد هم بر خواننده و تلاوت کننده آن و هم بر همسایگان و رفقا و آشنایانش و هم بر همه همگنان و کسانی که با وی در دوستی گرم گرفته اند، و هم بر همه نزدیکان او، و همانا در روز قیامت عرش پروردگار و کرسی و کرویوان برای او آمرزش طلبند.

ثواب قراءت سوره محمّد (ص)

(۲) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس سوره

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۵۹

«الَّذِينَ كَفَرُوا» را قراءت کند، هرگز شک نکند، و هیچ گاه در دل او شکی راجع بدینش راه نیابد، و هیچ وقت خداوند او را بتنگدستی و ترس از سلطان گرفتار نسازد، و همیشه از شک و کفر در امانست تا درگذرد، و چون بمیرد خداوند هزار فرشته بر وی در قبر بگمارد تا نماز خوانند و ثوابش برای او باشد، و چون از قبر برخیزد بدرقه اش نمایند تا در پیشگاه خداوند عزّ و جلّ در پایگاه ایمنان او را باز دارند، و در امان خدا و رسولش محمّد صلی الله علیه و اله و سلّم خواهد بود.

ثواب قراءت سوره فتح

(۱) ۱- از بکیر بن اعین روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: اموال و زنان و بردگان خود را از نابودی بسبب قراءت سوره فتح حفظ نمائید و بیمه کنید زیرا هر گاه خواننده از کسانی باشد که آن سوره را زیاد تلاوت می کنند روز قیامت منادی از جانب خدا ندا کند بقسمی که همه مردم بشنوند و گوید: تو از بندگان خاصّه من باشی، وی را بشایستگان از بندگان من ملحق سازید، و او را وارد بهشت جاوید کنید، و از شربت گوارا و سر بسته که بکافور بهشتی ممزوج است سیراب نمائید،

ثواب قراءت سوره حجرات

(۲) ۱- از حسین بن أبی العلاء روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۶۰

کس سوره حجرات را در هر شب یا هر روز تلاوت کند از زوّار محمّد صلی الله علیه و اله و سلّم خواهد بود.

ثواب قراءت سوره «ق»

(۱) ۱- از أبی حمزه ثمالی روایت شده است که امام باقر علیه السّلام فرمود: هر کس بخواندن سوره «ق» در نمازهای واجب و مستحبّ خود مداومت کند خداوند روزی او را فراخ گرداند، و نامه عملش را بدست راستش (که علامت نجات است) بدهد و حساب او را آسان کشد.

ثواب قراءت سوره ذاریات

(۲) ۱- از داود بن فرقد روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس در روز یا در شب سوره ذاریات را تلاوت کند خداوند امر معاش او را سامان بخشد، و روزیش را فراخ گرداند، و بچراغی که پیوسته تا روز قیامت بدرخشد قبر او را روشن کند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۶۱

ثواب قراءت سوره طور

(۱) ۱- از محمّد بن مسلم روایت شده است که امام صادق و امام باقر علیهما السّلام فرمودند:

هر کس سوره طور را تلاوت کند خداوند خیر دنیا و آخرت را با هم برای او فراهم کند.

ثواب قراءت سوره والنجم

(۲) ۱- از یزید بن خلیفه روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس مداومت نماید بخواندن سوره «و النجم» در هر روز یا هر شب در میان مردمان آبرومند زیست کند، و گناهانش آمرزیده شود، و در بین مردم محبوب باشد.

ثواب قراءت سوره اقتربت

(۳) ۱- از یزید بن خلیفه روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره «اقتربت السّاعه» را تلاوت کند خداوند او را در قیامت از قبر برخیزاند در

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۶۲

حالی که بر یکی از شتران بهشتی سوار است بمحشر وارد شود.

ثواب قرائت سوره الرَّحْمَنِ

(۱) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السَّلام فرمود: قرائت سوره «الرَّحْمَنِ» را در نماز ترک مکنید، چون این سوره در دل منافقین قرار نگیرد، و روز قیامت خداوند آن را با صورتی چون صورت آدمی بهترین شکل و خوشبوترین رانحه بیاورد، تا در نزدیکترین پایگاه که هیچ کس را آن قرب و نزدیکی نسبت بخداوند نباشد بایستد، آنگاه بدو خطاب کند: کیانند آنان که تو را قرائت نمودند در نماز و مداومت بتلاوت تو داشتند؟ پس می گوید: فلان و فلان (و نام آنها را می برد) پس چهره آنان سفید و روشن گردد، و بایشان گوید هر که را خواهید شفاعت کنید، و آنان تا آنجا که بتوانند شفاعت کنند و کسی باقی نماند، پس خداوند بفرماید داخل بهشت شوید و هر کجای آن که خواهید منزل گزینید.

(۲) ۲- و بسند معتبر از امام صادق علیه السَّلام روایت شده که فرمود: هر کس سوره

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۶۳

«الرَّحْمَنِ» را تلاوت کند و پس از قرائت هر «فَبَأَى آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ» بگوید:

«لا بَشِيءَ مِنْ آلائِكَ رَبِّ اكْذِبْ»

(یعنی من بهیچ یک از نعمتهای تو ای پروردگار من تکذیب نمیکنم) چنانچه در شب بخواند و در همان شب از دنیا برود شهید مرده باشد و اگر

در روز بخواند و از دنیا برود شهید مرده باشد.

ثواب قرائت سوره واقعه

(۱) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس در هر شب جمعه سوره واقعه را تلاوت کند خداوند وی را دوست بدارد، و نیز دوستی او را در دل همگی مردمان اندازد، و در مدّت عمرش در این دنیا بدبختی و تنگدستی و ناداری نبیند، و آسیبی از آسیبهای دنیا بدو نرسد، و از همدمان و یا طرفداران امیر المؤمنین علیه السّلام باشد، و این سوره خصوصیتی نسبت بامیر المؤمنین علیه السّلام دارد که دیگران با وی در آن شریک نیستند.

(۲) ۲- از محمّد بن حمزه روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۶۴

میل فراوان بهشت و دانستن چگونگی آن دارد پس باید سوره واقعه را تلاوت کند، و هر کس دوست دارد صفت و چگونگی آتش دوزخ را بداند پس باید سوره لقمان را قرائت کند.

(۱) ۳- از زید شحّام روایت شده است که امام باقر علیه السّلام فرمود: هر کس در هر شب پیش از خواب سوره واقعه را قرائت کند خدا را ملاقات کند در حالی که چهره اش چون ماه شب چهارده تابان باشد.

ثواب قرائت سوره حدید و مجادله

(۲) ۱- از حسین بن ابی العلاء روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود:

هر کس در نماز واجبش مداومت کند بخواندن سوره حدید و مجادله، خداوند ویرا در مدّت عمر هرگز عذاب نکند، و در جان و خاندانش هرگز بدی نبیند، و نه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۶۵

خللی در بدنش.

ثواب قرائت سوره حشر

(۱) ۱- از ابی بن کعب نقل شده که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: هر کس سوره حشر را قرائت کند از بهشت و دوزخ و عرش و کرسی و حجب و آسمانهای هفتگانه و زمینهای هفتگانه و هوا و بادهای و پرندگان و درختها و کوهها و خورشید و ماه و فرشتگان هیچ یک نماند جز اینکه بر او درود فرستد و برایش آمرزش طلبد، و چنانچه در آن روز یا آن شب بمیرد شهید از دنیا رفته است.

ثواب خواندن سوره ممتحنه

(۲) ۱- از ابی حمزه ثمالی روایت شده است که علی بن الحسین علیهما السلام فرمود: هر کس در نمازهای واجب و نمازهای نافله خود سوره ممتحنه را قرائت کند خداوند قلب او را بایمان آزموده، و دیده اش را نورانی کرده، و فقر و دیوانگی باو و فرزندش

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۶۶

راه نیابد.

ثواب قرائت سوره صفّ

(۱) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس سوره صف را تلاوت کند و در نمازهای واجب و نافله های خود بقرائت آن مداومت نماید خداوند او را در ردیف و صف فرشتگان و پیامبران مرسل خود آورد، ان شاء الله.

ثواب قرائت سوره جمعه و منافقین و سبح اسم ربك الأعلى

(۲) ۱- از منصور بن حازم روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: از جمله واجبات بر هر فرد مؤمن که از پیروان ما باشد آنست که در شب جمعه (در نماز) سوره جمعه را (در رکعت اول) و سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى را (در رکعت دوم) بخواند، و در ظهر روز جمعه (در رکعت اول) سوره جمعه (و در رکعت دوم) سوره منافقین را قرائت کند، پس چون چنین کند گوئی عملی مانند عملی رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم انجام داده، و ثواب و پاداشش بر خداوند بهشت خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۶۷

ثواب قرائت سوره تغابن

(۱) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس سوره تغابن را در نماز واجب خود قرائت کند آن سوره در روز قیامت شفیع او خواهد بود، و خود شاهد عادلست نزد آن کس که شهادتش را نافذ داند، و از وی جدا نگردد تا وارد بهشتش سازد.

(۲) ۲- از جابر جعفی روایت شده است که امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس همه مسبّحات را یعنی آن سوره هائی که به «سَبِّح» یا «يَسْبِح» آغاز می شود، پیش از آنکه بخوابد تلاوت کند نمیرد تا قائم علیه السلام را درک کند، و چنانچه مرد در پناه و همسایگی رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم خواهد بود.

ثواب قرائت سوره طلاق و تحریم

(۳) ۱- از حسین بن ابی العلاء روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس

سوره طلاق و تحریم را در نمازهای واجب خود بخواند خداوند او را در پناه خود گیرد از اینکه در روز قیامت از کسانی باشد که بترسد یا محزون شود، و از آتش دوزخ معاف و از گزندش ایمن خواهد بود، و خداوند برای خواندن او این دو سوره را و محافظتش از آنها او را بهشت برد زیرا این دو سوره متعلق به پیغمبر است.

ثواب قراءت سوره تبارک

(۱) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس سوره تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ را در نماز واجب خود قبل از آنکه بخوابد (یعنی نماز عشاء) بخواند همواره در امان خدا باشد تا صبح کند، و در قیامت نیز در امان خداست تا بهشت رود.

ثواب قراءت سوره ن و القلم

(۲) ۱- از علی بن میمون روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس سوره ن و القلم را در نمازهای واجب و نافله های خود قراءت کند خداوند بزرگ همواره او را از اینکه دچار تنگدستی و ناداری شود حفظ فرماید، و چون از دنیا رود از عذاب قبر و فشار آن او را پناه دهد.

ثواب قراءت سوره الحاقه

(۱) ۱- از جابر جعفی روایت شده است که امام باقر علیه السلام فرمود: سوره الحاقه را بسیار قراءت کنید زیرا قراءت آن در نمازهای واجب و مستحب از آثار و علائم ایمان بخدا و رسولش میباشد، چون این سوره در باره امیر المؤمنین علیه السلام و دشمنش معاویه فرود آمده است، و قاری آن تا روزی که جزای خداوند را دیدار کند بی دین نگردهد.

ثواب قراءت سوره سأل سائل

(۲) ۱- از جابر جعفی روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: سوره «سأل سائل» را زیاد قراءت کنید که هر کس آن را بسیار بخواند خداوند در قیامت از گناهی که کرده نپرسد و در بهشت ویرا با رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ و اهل بیتش جای دهد إن شاء الله.

ثواب قراءت سوره نوح

(۱) ۱- از هاشم بن حیان روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس بخواند ایمان دارد و کتاب او را

تلاوت میکنند ترک نکند سوره **إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ** را، و هر بنده ای که از روی اخلاص و برای حق در یک نماز واجب و یا مستحب آن را بخواند خداوند او را در قیامت در جایگاه بندگان نیک و صالح خود مسکن دهد، و سه باغستان در بهشت بوی کرامت فرماید علاوه بر آن بهشتی که منزلگاه اوست، و نیز دویست حوریه بکر و چهار هزار حوریه شوهر دیده ان شاء الله بهمسری بوی دهد.

ثواب قراءت سوره جن

(۲) ۱- از حنان بن سدیر روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود:

هر کس زیاد سوره **قُلْ أُوْحِيَ إِلَيَّ** را قراءت کند در تمام عمر دچار چشم زخم جن و دمیدن و (جادو) و سحر و مکر ایشان نگردد، و با محمد صلی الله علیه و اله و سلم باشد، و گوید بار الها من خواهان تبدیل این مقام و انتقال از آن نیستم.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۷۱

ثواب سوره مزمل و خواندن آن در نماز خفتن

(۱) ۱- از منصور بن حازم روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس در نماز عشاء خود، یا در آخر شب سوره **مَزْمَل** را تلاوت کند، شب و روز با معیت سوره **مزمل** برای وی شهادت دهند، و خداوند او را زنده بدارد بزندگی شایسته و پاک، و بمیراند بمردن پاک و طیب.

ثواب قراءت سوره مدثر

(۲) ۱- از محمد بن مسلم روایت شده است که امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس در نماز واجبش سوره **مدثر** را قراءت کند، بر خداوند حق است که او را همجوار پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلم نماید در همان درجه که او است، و در زندگی این دنیایش هرگز بدبختی و شقاوت بدو راه نیابد ان شاء الله.

شرح: البته معلوم است که همجوار پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلم و در درجه او بودن لازمه اش این نیست که هر مقامی که پیغمبر اکرم داراست او نیز دارا باشد، بلکه همین قدر که در جوار او بوده و در قصرهای او باشد او را همجوار گویند مانند خدمتگاران که با ارباب خود در یک خانه و بر سر یک سفره باشند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۷۲

ثواب قراءت سوره قیامت

(۱) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس بر تلاوت سوره **«لَا أُقْسِمُ»** مداومت کند و بدان عمل نماید خداوند او را از قبر برانگیزد با رسول الله صلی الله علیه و اله و سلم در زیباترین چهره، و ویرا بشارت و مژده دهد، و برویش لبخند زند تا از صراط و میزان بگذرد.

ثواب قراءت سوره انسان

(۲) ۱- از جبير عزمی روایت شده است که امام باقر علیه السّلام فرمود: هر کس سوره هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ را در هر بامداد پنج شنبه تلاوت نماید خداوند هشتصد حور العین بوی بهمسری دهد، با چهار هزار حوری شوهر دیده، و غیر اینها از حوریان دیگر، و نیز وی با پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلم باشد.

ثواب قراءت سوره مرسلات، و عم و نازعات

(۳) ۱- از عمرو رمّانی روایت شده که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۷۳

وَ الْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا را تلاوت کند خداوند میان او و پیغمبرش محمد صلی الله علیه و اله و سلم شناسائی افکند، و هر کس سوره عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ را قراءت کند و هر روز بدان مداومت نماید سال نگذرد که بزیارت خانه خدا موفق شود ان شاء الله، و هر کس سوره و النَّازِعَاتِ را تلاوت کند نمیرد مگر سیراب، و برنخیزد در قیامت مگر سیراب، و ببهشت وارد نشود مگر سیراب.

ثواب قراءت سوره عبس و إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ

(۱) ۱- از معاویه بن وهب روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره «عَبَسَ وَ تَوَلَّى» و إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ را قراءت کند در حمایت خداوند خواهد بود از اینکه بدو خیانت شود، و در سایه او و مورد کرامتش نیز باشد، و در بهشتش منزل گزیند، و این کار بر خداوند گران نخواهد بود ان شاء الله.

ثواب قراءت سوره انفطار و انشقاق

(۲) ۱- از حسین بن أبی العلاء روایت شده است که امام صادق علیه السّلام میفرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۷۴

هر کس این دو سوره إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ، و إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ را تلاوت کند و این دو را نصب عین خود قرار دهد در نمازهای واجب و مستحب، خداوند او را از خواسته اش محجوب نکند، و هیچ چیز بین او و خداوند مانع نشود، و پیوسته بکرامات خداوند بنگرد، و خداوند بدو نظر رحمت افکند تا هنگامی که از حساب مردمان فارغ شود.

ثواب خواندن سوره مطففین

(۱) ۱- از صفوان جمّال روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس در نماز واجب خود سوره وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ را قراءت کند خداوند در قیامت برات ایمنی از آتش را بدو کرامت فرماید بقسمی که نه آتش او را بیند و نه وی آتش را، و از پلی که روی جهنّم است عبور نکند، و حسابش را چندان نکشد.

ثواب خواندن سوره بروج

(۲) ۱- از یونس بن ظبیان روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود:

هر کس سوره وَ السَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ را در نمازهای واجب خویش تلاوت کند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۷۵

بدین جهت که این سوره پیغمبرانست- در محشر و موقف حساب با انبیاء و فرستادگان و شایستگان خواهد بود.

ثواب سوره طارق

(۱) ۱- از معلى بن خنيس روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس قراءتش در نمازهای واجب سوره وَ السَّمَاءِ وَ الطَّارِقِ باشد در نزد خداوند روز قیامت دارای مقام و منزلتی است، و در بهشت از همدمان پیمبران عليهم السلام و یاران آنها خواهد بود.

ثواب سوره اعلی

(۲) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس در نماز واجب یا مستحب خود سوره سَبَّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى را تلاوت کند روز قیامت باو گفته شود از هر دری از درهای بهشت که خواهی داخل شو یاری خداوند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۷۶

ثواب سوره غاشیه

(۱) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس مداومت کند بخواندن سوره هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ در یکی از نمازهای پنجگانه یا نافله های خود، خداوند در دو سرا او را برحمت خود سراپا بپوشاند (یعنی رحمت الهی از هر سو ویرا فرا گیرد) و در روز قیامت برات آزادی از آتش دوزخ و عذاب بوی کرامت فرماید.

ثواب سوره فجر

(۲) ۱- از داود بن فرقد روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: سوره فجر را در نمازهای واجب و مستحب خود بخوانید زیرا این سوره متعلق بحسین ابن علی علیهما السلام است، هر کس آن را قراءت کند در قیامت با حسین علیه السلام و در جوار وی همان درجه ای از بهشت که او منزل گزیده باشد خواهد بود، و براستی که خداوند عزیز و حکیم است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۷۷

ثواب سوره بلد

(۱) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس قراءتش در نمازهای پنجگانه سوره لا اُقْسِمُ بِهِذَا الْبَلَدِ باشد در این جهان از شایستگان معروف شود، و در جهان دیگر از کسانی باشد که معروفست در نزد خدا مکانتی دارند، و در آنجا از همدمان و همنشینان پیغمبران و شهیدان و شایستگان خواهد بود.

ثواب خواندن سوره و الشمس و و اللیل، و و الضحی و انشراح

(۲) ۱- از معاویه بن عمّار روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس زیاد سورهای و الشمس و و اللیل و و الضحی و ألم نشرح را در روز یا شب بخواند هیچ چیز در گرد او نباشد مگر اینکه در قیامت بنفع وی شهادت دهد حتّی مو و پوست و خون و رگها و أعصاب و استخوانها و تمام آنچه از اعضا و جوارح او را زمین به پشت گرفته همه بنفع وی شهادت دهند، و خداوند فرماید شهادت شما را بنفع بنده ام پذیرفتم و طبق آن حکم راندم رهسپار شوید با او بسوی بهشتم تا هر کجا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۷۸

را که از آن می پسندد اختیار نماید، و این را بدو ارزانی دارید بدون هیچ متّنی از جانب من، بلکه پاداشی است از روی مهر و احسان برای او، پس گوارا باد گوارا باد بر بنده من.

ثواب سوره و التّین

(۱) ۱- از شعیب عقرقوفی روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس در نمازهای واجب یا نافله اش سوره و التّین را بخواند هر کجا از بهشت را که بیسندد بدو خواهند داد إن شاء الله.

ثواب سوره اعلی

(۲) ۱- از سلیمان بن خالد روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره اقرأ بِاسْمِ رَبِّكَ را در روز یا شب قراءت کند و در آن روز یا شب از دنیا برود شهید مرده باشد و خداوند او را از قبر شهید برانگیزد، و شهید زنده گرداند، و مانند آن کس باشد که در رکاب پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلّم با شمشیر خویش در راه خدا جهاد کرده باشد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۷۹

ثواب سوره اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ

(۱) ۱- مردی از امام باقر علیه السّلام روایت کرده که فرمود: هر کس سوره اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلِهِ الْقَدْرِ را با صوت و آواز بلند تلاوت کند مانند آن کس باشد که در راه خدا شمشیر زند، و هر کس آهسته بخواند مانند آن مجاهدیست که در راه خدا در خون خود غوطه ور باشد، و هر کس ده بار آن را تلاوت کند خداوند هزار گناه از نامه عملش محو سازد.

(۲) ۲- از حسین بن ابی العلاء روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود:

هر کس در یکی از نمازهای واجب خود سوره **إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ** را قرائت کند منادی حق ندا در دهد ای بنده خدا، خداوند گناهان پیشین تو را بیامرزد، عمل از سر گیر.

ثواب سوره لم یکن

(۳) ۱- از ابی بکر حضرمی روایت شده است که امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۸۰

سوره «لم یکن» را تلاوت کند از شرک بیزاری جسته، و او را داخل در دین محمد صلی الله علیه و اله و سلم کرده اند، و خداوند بزرگ او را در قیامت مؤمن از قبر برانگیزد، و حساب او را آسان کشد.

ثواب سوره اذا زلزلت

(۱) ۱- از معبد بغدادی روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: از قرائت سوره «إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ» خسته نشوید زیرا هر کس قرائتش در نافله ها این سوره باشد خداوند هرگز ویرا با زلزله و صاعقه (برق زدگی) و از این نوع آفات و آسیبهای دنیائی هلاک نسازد، و چون از دنیا برود فرمان رفتن بهشت یابد، آنگاه خداوند بزرگ فرماید: ای بنده من بهشتم را بر تو مباح ساختم هر کجا از آن که خواهی منزل گزین بدون مانع و رادعی.

ثواب سوره عادیات

(۲) ۱- از سلیمان بن خالد روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۸۱

هر کس سوره «و العادیات» را بخواند و بر قرائت آن مداومت کند خداوند بزرگ در قیامت او را با امیر المؤمنین علیه السلام بخصوص محشور سازد، و در حجر او علیه السلام و از همدمان او باشد.

ثواب سوره قارعه

(۱) ۱- از عمرو بن ثابت روایت شده است که امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس سوره قارعه را بسیار بخواند خداوند بزرگ ویرا در دنیا از فتنه دجال و پذیرفتن دعوت او، و در قیامت نیز از گند و کثافات دوزخ یا حرارت آن ایمن دارد.

ثواب سوره تکاثر

(۲) ۱- از شعیب روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود هر کس سوره «الْهَآكُمُ التَّكَاثُرُ» را در نماز واجب خود بخواند خداوند برای او ثواب و مزد یک صد شهید ثبت فرماید، و هر کس در نماز نافله آن را بخواند ثواب پنجاه شهید برای

او بنویسد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۸۲

و بعلاوه با وی در نماز واجبش چهل صف از فرشتگان همراه باشند إن شاء الله.

(۱) ۲- از درست واسطی از امام صادق علیه السّلام روایت شده است که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده: هر کس سوره «أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ» را هنگام خواب تلاوت کند از فتنه و گرفتاری قبر ایمن باشد.

ثواب سوره عصر

(۲) ۱- از حسین بن أبی العلاء روایت شده است که حضرت صادق علیه السّلام فرمود:

هر کس سوره «وَالْعَصْرِ» را در نافله های خود قرائت کند، خداوند در روز قیامت او را با چهره ای تابناک و لبی خندان و دیده ای روشن از گور برانگیزد تا با این حال وارد بهشت گردد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۸۳

ثواب سوره همزه

(۱) ۱- از أبی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره «وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ» را در نمازهای واجب خود بخواند خداوند فقر و تنگدستی را از او دور سازد، و روزی او را بسویش براند، و مرگ بد را از او دفع نماید.

ثواب سوره فیل و لایلاف

(۲) ۱- از أبی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس در نمازهای واجب خود سوره «أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ» را بخواند شهادت دهد در قیامت بنفع وی هر دشت و کوه و ریگزارى باینکه وی از نماز گزارانست، و منادی حق ندا دهد که راست گفتید در باره بنده من شهادتتان در حق او پذیرفته گشت، او را داخل بهشت گردانید و از وی حساب نکشید، زیرا از کسانست که من او و عملش را دوست میدارم.

(۳) ۲- از أبی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس زیاد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۸۴

سوره «لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ» را قرائت کند خداوند روز قیامت او را سواره بر اسبی بهشتی وارد محشر سازد تا بر خوانهای نور بهشتی بنشیند.

صدوق علیه الرّحمه فرموده: هر کس در هر رکعت از رکعات نماز واجبش سوره فیل را قرائت کند پس باید سوره لایلاف را نیز با آن بخواند زیرا این دو سوره با هم یکی محسوب خواهد شد، و جایز نیست اکتفا بیکی از این دو بدون دیگری در یک رکعت از نمازهای واجب.

ثواب سوره اُرأیت

(۱) ۱- از عمرو بن ثابت روایت شده است که امام باقر علیه السّلام فرمود: هر کس سوره «أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْدِّينِ» را در نمازهای واجب و نافله های خود قرائت کند از کسانی باشد که خداوند نماز و روزه اش را قبول فرموده، و حساب آنچه را (از گناهان) که در دنیا از وی سر زده نخواهد کشید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۸۵

ثواب سوره کوثر

(۱) ۱- از اَبی بصیر روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس در نمازهای واجب و سنتش قرائت وی سوره «إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ» باشد خداوند او را در قیامت از حوض کوثر سیراب فرماید، و محفلش با رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ زیر شجره طویی باشد.

ثواب سوره کافرون و سوره توحید

(۲) ۱- از حسین بن اَبی العلاء روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود:

هر کس سوره «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» را در یک نماز واجب خود بخواند، خداوند او و پدر و مادرش را و اولاد آن دو همه را بیمارزد، و چنانچه از اشقیاء باشد نام او را از دیوان آنها محو کرده در دیوان سعادت ثبت فرماید، و او را در این جهان سعادت مند بدارد، و شهید بمیراند، و شهید محشور فرماید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۸۶

ثواب سوره نصر

(۱) ۱- از کُزّام خثعمی روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سوره «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ» را در نمازهای مستحبّ یا واجب خود بخواند خداوند ویرا علیه همه دشمنانش یاری فرماید، و روز قیامت با نامه گویا که خداوند از قبر او بیرون آورده باشد بمحشر آید، و آن امان نامه ایست برای عبور از پل دوزخ و از آتش و خروش آن، و در آن روز بر هیچ چیز نگذرد جز اینکه ویرا بهر خیر و نیکی مژده دهد تا اینکه داخل بهشت گردد، و در این جهان درهای خیر بروی او باز گردد آنقدر که هرگز آرزو نداشته، و بر قلبش خطور نکرده بوده.

ثواب سوره تبت

(۲) ۱- از یکتن از اصحاب حضرت صادق علیه السّلام روایت شده که آن حضرت فرمود:

هر گاه سوره «تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ» را تلاوت کنید بر ابو لهب نفرین کنید زیرا وی از جمله تکذیب کنندگان بود که پیغمبر

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ رَا بِأَنْجَحَ مِنْ جَانِبِ حَقِّ آوْرَدَه بُوْد تَكْذِيبَ مِیْنَمُوْد.

ثَوَابُ الْأَعْمَالِ وَ عِقَابُ الْأَعْمَالِ / تَرْجَمَه غَفَارِی، ص: ۲۸۷

ثَوَابُ سُورَةِ قُلِّ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

(۱) ۱- از منصور بن حازم روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس روزی بر او بگذرد و پنج نوبت نماز گزارد و سوره «قُلِّ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را در هیچ یک از آنها قرائت نکند بدو خطاب شود ای بنده خدا تو از نماز گزاران خواهی بود.

(۲) ۲- و از اسحاق بن عمّار روایت است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس که هفته ای بر او بگذرد و سوره قُلِّ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ را (دانسته) در آن نخواند و بمیرد بر دین اَبی لهب مرده است.

(۳) ۳- و از هارون بن خارجه روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود:

هر کس را مرضی یا گرفتاری پیش آید و برای دفع آن «قُلِّ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را نخواند و در آن حادثه بمیرد او اهل آتش باشد.

(۴) ۴- و از اَبی بکر حضرمی روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس بخدا و روز جزا ایمان دارد خواندن «قُلِّ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بعد از نمازهای واجب

ثَوَابُ الْأَعْمَالِ وَ عِقَابُ الْأَعْمَالِ / تَرْجَمَه غَفَارِی، ص: ۲۸۸

خود ترک نکند، زیرا هر که بعد از نماز آن را تلاوت کند خداوند خیر دنیا و آخرت را

برای او فراهم آورد، و او و پدر و مادرش و فرزندان پدر و مادرش همه را بیمارزد.

(۱) ۵- از امیر المؤمنین علیه السّلام روایت شده است که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: هر کس هنگام خواب صد بار سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند گناه پنجاه سال او آمرزیده شود.

(۲) ۶- و از سکونی از حضرت صادق از پدرش علیهما السّلام روایت است که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم بر جنازه سعد بن معاذ نماز گزارد و فرمود: نود هزار ملک بر او نماز خواندند که جبرئیل در میان ایشان بود، رسول خدا گوید: پرسیدم از جبرئیل بچه عمل وی مستحقّ این شده بود که شما بر او نماز گزاردید؟ گفت بسبب اینکه قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ را ایستاده و نشسته و سواره و پیاده و در حال راه رفتن و در حال

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۸۹

بازگشتن در همه حال میخواند.

(۱) ۷- از قیس بن ربیع روایت شده است که امام صادق علیه السّلام فرمود: «۱» هر کس در بستر خویش که آرامید یازده مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را تلاوت کند خداوند او را در خانه او و خانه های اطراف حفظ خواهد فرمود.

(۲) ۸- از عبد الله بن حی روایت شده است که گفت: شنیدم از امیر المؤمنین علیه السّلام میفرمود: هر کس قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ را یازده بار بعد از نماز صبح بخواند در آن روز بگناهی دچار یا آلوده نشود هر چند این بر خلاف میل شیطان است.

(۳) ۹- از ابراهیم بن مهزم نقل

شده که مردی گفت: شنیدم از موسی بن جعفر علیهما السّلام میفرمود: هر کس پیش از آنکه بر جَبّاری وارد شود سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را تلاوت کند خداوند او را از هر جانب پیش رو و پشت سر و سمت راست و چپ از شرّ

(۱) السند فی بعض النسخ هكذا «حدثني أحمد بن محمد، عن أبيه قال: حدثني محمد بن أحمد، عن أبي الحسن النهدي، عن رجل، عن فضيل بن عثمان قال: أخبرني رجل، عن أبي عبد الله عليه السلام - الحديث».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۹۰

آن جَبّار حفظ فرماید بجهت قراءت آن سوره، و چون چنین کند خداوند نیکی آن جَبّار را نصیبش گرداند، و شرّش را از او دفع نماید، و نیز فرمود هر گاه از امری بترسی صد آیه از قرآن تلاوت کن از هر کجا که خواهی، آنگاه سه بار بگو «اللّهم اكشف عني البلاء» یعنی خداوندا این بلا را از من دور گردان.

(۱) ۱۰- از حفص بن غیاث روایت شده است که گفت: شنیدم حضرت صادق علیه السّلام بمردی میفرمود: تو میل داری همیشه در دنیا باقی باشی؟ گفت آری، فرمود: چرا؟

گفت: برای اینکه مکرّر سوره قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ را قراءت کنم، حضرت اندکی تأمل فرمود سپس گفت: ای حفص هر کس از دوستان و شیعیان ما بمیرد و قرآن را درست نتواند بخواند در قبر بدو بیاموزند تا خداوند بدان درجه او را در بهشت بالا برد، زیرا درجات بهشت بعدد آیات قرآن خواهد بود، و بقاری گفته می شود بخوان و بالا رو.

ثواب قراءت معوذتین

(۲) ۱- از ابی عبیده حدّاء روایت شده است که

امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۹۱

در سه رکعت وتر (یعنی سه رکعت شفع و وتر نماز شب) سوره های قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ، و قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ را با قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ قرائت کند باو خطاب شود ای بنده خدا مژده باد تو را که خداوند وتر تو را قبول کرد.

ثواب کسی که از گناهان کبیره بپرهیزد

(۱) ۱- احمد بن عمر حلبی گوید: از امام صادق علیه السلام از معنی آیه **إِنْ تَجْتَبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكْفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ** (اگر از گناهان بزرگ که شما را از آنها نهی کرده ایم دوری گزینید ما از گناهان دیگر شما در خواهیم گذشت) پرسیدم، فرمود: هر کس از گناهانی که خداوند وعده آتش بر آنها داده بپرهیزد چنانچه مؤمن باشد خداوند از گناهان دیگر وی چشم پپوشد، و در قیامت در بهشت بمقامی بلند و نیکو رساند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۹۲

و گناهان کبیره آن هفت گناه باشد که همه موجب آتش است:

- ۱- قتل نفس حرام (آنکه کشتنش بدون جهت باشد).
- ۲- عقوق و الدین (یعنی نارضایتی پدر و مادر).
- ۳- خوردن ربا (چه ربای قرضی و چه معاملی).
- ۴- ارتجاع و بعقب برگشتن پس از آشنا شدن با احکام و امور دین.
- ۵- نسبت بد به زنان پاکدامن دادن.
- ۶- خوردن مال یتیم.
- ۷- فرار از میدان جنگ.

(۱) ۲- محمّد بن فضیل گوید: امام هشتم علیه السلام در بیان آیه **«إِنْ تَجْتَبُوا كَبَائِرَ - الْآيَةِ»** فرمود: هر کس از گناهانی که خداوند وعده آتش بر ارتکاب آنها داده بپرهیزد چنانچه مؤمن باشد یعنی بولایت ما معتقد باشد از گناهان دیگرش درگذرند.

ثواب گناهکاری که پشیمان شده باز گردد و از گناهی شرمند باشد

(۲) ۱- از ابی بصیر روایت شده است که گفت: شنیدم امام صادق علیه السلام میفرمود: خداوند بزرگ پیغمبرش داود علیه

السلام وحی فرستاد که هر گاه از بنده

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۹۳

مؤمن من گناهی سرزند و سپس از آن دست کشیده و توبه نماید و چون بیداش آید از من شرمگین گردد من او را بیامرزم و

آن را بر فرشتگان محافظش بفراموشانم، و ب نیکی و ثواب بدل کنم، و پروا ندارم، و من مهربانترین مهربانانم.

ثواب آنکه بداند بدهکارش بدروغ سوگند خواهد خورد و با احترام خدا او را سوگند ندهد

(۱) ۱- عبد الحمید طائی گوید: امام هفتم علیه السلام از پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلم روایت نمود که هر کس: بدهکاری را برای وصول طلبش بحاکم برد و بخواهد او را سوگند دهد و بداند که او بدروغ سوگند خواهد خورد، برای بزرگداشت خداوند او را رها کند و از مال خویش بگذرد خداوند در قیامت بهیچ مقامی و منزلتی برای او راضی نباشد جز مقام و منزلت ابراهیم خلیل الرحمن علیه السلام.

ثواب آموزگار خوبیها

(۲) ۱- جابر جعفی گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: برای آموزگاری که خوبی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۹۴

بمردم بیاموزد، و راه خیر و صلاح زندگی را نشان دهد همه جنبندگان روی زمین و ماهیان دریاها و هر کوچک و بزرگ و ریز و درشتی در زمین و آسمان خدا برای او طلب آموزش کنند.

(۱) ۲- مردی از امام صادق علیه السلام نقل کرد که آن حضرت فرموده: یک نفر عالم فضیلتش بیش از هزار عابد و هزار زاهد است، و دانشمندی که از علمش مردم بهره برند پاداش یا ارزشش بیش از عبادت هفتاد هزار عابد است.

ثواب دانشجو

(۲) ۱- عبد الله بن میمون قداح از امام صادق از اجداد گرامش علیهم السلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: هر کس در راهی قدم بردارد و در آن جویای علمی باشد، خداوند او را براه بهشت برد، و آری فرشتگان برای دانشجو و خواستار

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۹۵

علم بالهای خود را از سر خشنودی فرو نهند، و هر که در آسمانها و زمین است همه برای طالب علم آموزش خواهند حتی ماهی در دریا، و برتری عالم از عابد چون برتری روشنی ماه است در شب چهارده بر دیگر ستارگان، و براستی علما و دانشمندان وارثان انبیا هستند، و البته پیمبران دینار و درهمی بمیراث باقی نگذارند بلکه میراث آنها همه علم است، و هر کس از آنها علمی بهره برد بنصیب فراوانی رسیده است.

(۱) ۲- جابر جعفی گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: هیچ کس در جستجوی علم

شام را صبح و صبح را شام نکند جز اینکه در دریای رحمت پروردگار غوطه ور بود، و فرشتگان او را ندا دهند که ای مرحبا بزائر خدا، و در قیامت بسوی بهشت رود بمانند همان راهی که رفته بوده.

ثواب همنشینی با دینداران

(۲) ۱- منصور بن حازم گوید: امام صادق علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: همنشینی با مردمان متدین و خدانشناس خود شرف دنیا و آخرتست.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۹۶

ثواب کسی که ثواب عملی را شنیده آن را بجا آورد

(۱) ۱- صفوان بن مهران گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس راجع بعمل نیکی ثوابی بشنود و بخاطر و تمنای آن ثواب آن عمل خیر را بجا آورد، آن ثواب را بدو خواهند داد اگر چه پیغمبر هم آن ثواب را برای آن عمل نگفته باشد، و از قول او دروغ نقل کرده باشند (یعنی هر چند حدیث ثواب ساختگی و جعل باشد).

شرح: باید دانست که این حدیث شریف دلیل بر آن نیست که هر عملی و لو خلاف شرع را شرعی و جایز کند، بلکه تنها دلالت دارد که هر عمل شرعی و کار خیری که دارای ثواب باشد و کسی ثوابی بیش از آنکه واقعا ثواب دارد برای آن بشنود و بامید آن ثواب زیاد که نقل شده آن عمل را بجای آورد بدان ثواب خواهد رسید.

ثواب آنکه کلام حقی گوید و بدان عمل شود

(۲) ۱- عبد الرحمن بن ابی عبد الله گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: کسی نباشد که کلام درست و حقی بگوید و مورد عمل واقع شود و دیگران بدان عمل کرده

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۹۷

اجر برند جز اینکه برای او نیز همان پاداش خواهد بود، و نیز کسی نباشد که کلام نادرست و گمراه کننده ای بگوید و دیگران بدان عمل کنند و گرفتار شوند و وبال آن را ببینند جز اینکه آن گوینده با همه عمل کنندگان بدان کلمه در سنگینی گناه و بزه شریک باشد.

ثواب آنکه سنت خیری نهد

(۱) ۱- میمون قدّاح گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس از بندگان خدا که سنتی نیکو و شایسته نهد برای او برابر پاداش همه آنان که بدان سنت عمل کنند اجر و پاداش خواهد بود بدون اینکه از ثواب احدی از آنها چیزی کاسته شود، و هر کس کاری زشت را بدعت نهد کیفر و جزای او برابر است با کیفر و جزای همه آنان که بدان عمل کنند بدون اینکه از عقوبت و جزای احدی چیزی کاسته گردد.

ثواب آنکه بآنچه داند عمل نماید

(۲) ۱- حفص بن غیاث گوید: از حضرت صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۹۸

بدان چه میداند عمل کند او را از آنچه نمیداند کفایت باشد- یا بدان چه نمیداند آگاه خواهد شد-.

ثواب تفقد حال یتیم و ضعیف، و نیکی پیدر و مادر و غلام

(۱) ۱- ابو حمزه ثمالی گوید: از امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود: چهار خصلت است که در هر کس باشد خداوند برای او خانه ای در بهشت بنا نماید: هر کس که یتیمی را پناه دهد و کفالت او کند. و ضعیفی را مهربانی کند، و پیدر و مادر مهربان باشد، و با بنده و زیر دست خویش با مهر و نرمی رفتار نماید.

ثواب آنکه خودداری کند از تعرض بآبروی دیگران و از غضب

(۲) ۱- ابو حمزه ثمالی گوید: از امام باقر علیه السلام شنیدم می فرمود: هر کس خویشنداری نماید از تعرض بعرض و ریختن آبروی مردم، خداوند عذاب روز قیامت را از وی دور سازد، و هر کس خشم خود را فرو نشاند در باره مردم، خداوند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۲۹۹

گناهان او را ببخشد در روز قیامت.

(۱) ۲- سیف بن عمیره از مردی که از حضرت صادق علیه السلام شنیده بود نقل کند که امام علیه السلام فرمود: هر کس غضب خود را جلو گیری کند خداوند بدیهای او را بپوشاند.

ثواب امام عادل، و تاجر راستگو، و پیر پارسا

(۲) ۱- عجلان از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: سه گروه را خداوند بدون حساب ببهشت برد: امام عادل، تاجر راستگو، پیری که عمر خود را در طاعت خدا بسر برده است.

ثواب حسنه ای که گناه دیرین را از بین می برد

(۳) ۱- جمیل بن صالح گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: مدح و ستایش مردم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۰۰

تو را مغرور نسازد زیرا نتیجه اعمال بتو خواهد رسید نه بآنها؛ روزت را بگفتگوی این و آن بیهوده تلف مکن زیرا همواره مراقبی با تو است که کاملاً اعمال تو را ثبت مینماید، و ندیدم تا کنون جوینده ای جویاتر و تیزتر از کار نیک که گناه گذشته

را دنبال کرده بر آن دست یابد و محو و نابودش سازد.

و دیگر هیچ کار خیری را کوچک و ناچیز مشمار تا که ترکش کنی زیرا در آخرت آن را خواهی دید و آن روز تو را خوشحال خواهد ساخت، و باز هیچ کار زشتی را کوچک مشمار تا که مرتکبش گردی زیرا فردای قیامت آن را مشاهده خواهی نمود در جایی که تو را بسیار ناراحت سازد، و نیز خداوند بزرگ میفرماید:

إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُدْهِنُ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ لِذِكْرِي لِلذَّاكِرِينَ ﴿١﴾ همانا نیکیها بدیها را از بین میبرد و این مطلب برای یادآوری و خاطر نشان ساختن اهل ذکر و آگاهان است.

ثواب آنکه چهل حدیث از بر نماید

(۱) ۱- موسی بن ابراهیم مروزی گوید: امام هفتم علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است: هر کس از امتان من که چهل حدیث که مورد حاجت

(۱) هود: ۱۱۴.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۰۱

مردم باشد حفظ نماید در قیامت خداوند بزرگوار او را فقیه و عالم محشور گرداند.

ثواب آنکه گناهان را ترک نماید

(۱) ۱- طلحه بن زید گوید: حضرت صادق علیه السلام فرمود: عیسی علیه السلام را گذر بمردمی افتاد که همه میگریستند، پرسید اینان چرا گریه میکنند؟ گفتند:

بر گناهانشان میگیرند، فرمود: آن گناهان را رها کنند و دیگر پیرامون آنها نگردند آمرزیده خواهند شد.

ثواب مسرور نمودن مؤمن

(۲) ۱- مردی از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: خداوند بزرگ بدادود پیغمبر علیه السلام وحی فرستاد که براستی بنده ای از بندگان من یک حسنه یعنی کار نیک و شایسته بجا می آورد و من بهشت خود را بر او حلال میسازم، داود پرسید آن حسنه چیست، خداوند فرمود: آن خوشحال ساختن بنده مؤمن است هر چند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۰۲

با یک دانه خرما باشد، داود عرض کرد: بار الها راستی که سزاست هر کس تو را شناخت امید خود از تو نبرد.

ثواب پارسائی و زهد و حضور قلب در نماز

(۱) ۱- ابراهیم کرخی گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم می فرمود: خداوند در این جهان برای هیچ فردی پارسائی و زهد [و حضور قلب در نماز را] «۱» فراهم نکرد مگر اینکه من برای او امید بهشت دارم، بعد فرمود: و دوست دارم اینکه هر مؤمنی از شما شیعیان هنگام نماز واجب خود دلش متوجه خداوند باشد، و فکرش بدنیا و امور دنیوی مشغول نگردد، چون هیچ مؤمنی در نماز بخداوند از روی دل متوجه نباشد جز اینکه خداوند نیز بدو روی آورد و دل بندگان را بدوستی او توجه دهد علاوه بر آنکه خود ویرا دوست میدارد.

(۱) ما بین القوسین زائد فی بعض النسخ.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۰۳

ثواب آنکه گرفتاری یا تنگدستی مؤمنی را بر طرف کند، و عیب او را بپوشاند و او را یاری نماید

(۱) ۱- ذریح محاربی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر مؤمنی که گرفتاری مؤمنی را بر طرف کند خداوند هفتاد گرفتاری از گرفتاریهای دنیا و آخرت را از وی دور سازد، و فرمود: هر کس مؤمن تنگدستی را از تنگدستی نجات دهد یا در حال تنگدستی بر او آسان گیرد خداوند حوائج او را در دنیا و آخرت بر آورد، و فرمود: هر کس عیب مؤمنی را آن عیبی که از آشکار شدنش ترسناک است بپوشاند خداوند هفتاد عیب از همان قبیل عیبها از او در دنیا و آخرت بپوشاند، فرمود: و براستی خداوند بزرگ یار و مددکار مؤمن خواهد بود مادامی که مؤمن در مقام یاری و مددکاری مؤمن دیگر باشد، پس از این پند و اندرز بهره گیرید و بکار نیک رغبت نمائید.

ثواب سیر نمودن و سیراب کردن و پوشاندن مؤمنی

(۲) ۱- ابو بصیر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر مؤمنی که مؤمن دیگری

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۰۴

را در شبی از ماه رمضان سیر گرداند، خداوند برای او پاداش آزاد کردن سی بنده مؤمن بنویسد، و نیز برای او در نزد پروردگار بزرگ یک دعای مستجاب و پذیرفته خواهد بود.

(۱) ۲- ابو حمزه ثمالی گوید: امام سجّاد علیه السلام فرمود: هر کس مؤمن گرسنه ای را سیر نماید خداوند او را از میوه های بهشتی سیر گرداند، و هر کس مؤمن تشنه ای را بآب دادن از تشنگی نجات دهد خداوند او را از شربت های سر بمهر بهشتی سیراب گرداند، و هر کس مؤمنی را بپوشاند خداوند او را از لباسهای سبز بهشت بپوشاند.

ثواب آنکه برای خدا مؤمنی را غذا دهد

(۲) ۱- ربیعئ گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس مؤمنی را طعام دهد و قصدش قربت باشد مانند کسیست که فثامی از مردم را سیر گرداند، ربیعئ گوید:

پرسیدم معنی فثام چیست؟ امام علیه السّلام فرمود: یک صد هزار تن از مردم.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۰۵

ثواب کسی که سه نفر مؤمن را غذا دهد

(۱) ۱- علی بن ابی علی گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس سه تن از مردم خداشناس را غذا دهد، خداوند او را از سه بهشت که عبارت از فردوس اعلا و جنت عدن، و طوبی - که خود شجره آن را کاشته است - باشد غذا دهد.

ثواب کسی که مسلمانی را سیر گرداند

(۲) ۱- عبد الله قدّاح گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس مسلمانی را سیر گرداند جز پروردگار عالم هیچ یک از مردمان و فرشتگان مقرب و پیمبران مرسل ندانند اجر او در قیامت چقدر خواهد بود، بعد فرمود: از چیزهایی که سبب آمرزش خواهد شد سیر نمودن یکتن مسلمان گرسنه است، آنگاه این آیات کریمه را تلاوت فرمود (که آیه ۱۴ الی ۱۶ از سوره بلد است) **أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ * يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ * أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ** یعنی «یا خورانیدن در روزی که فحطی و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۰۶

گرسنگی است یتیمی را که خویشاوند است یا درمانده ای که محتاج است».

ثواب سیر نمودن چهار تن از مسلمانان

(۱) ۱- فضیل بن یسار گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: هر کس چهار تن از مسلمانان را اطعام کند مانند آنست که چهار تن از اولاد اسماعیل ذبیح علیه السّلام را از بردگی و اسارت آزاد نموده باشد.

ثواب آنکه گرسنه ای را سیر کند

(۲) ۱- محمّد بن جعفر از پدرش نقل کرده که گفت: امام صادق علیه السّلام فرمود:

هر کس گرسنه ای را سیر گرداند خداوند برای وی خوانی در بهشت ترتیب دهد که همه خلائق جنّ و انس از سر آن سفر سیر برخیزند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۰۷

ثواب کسی که برده ای مسلمان را آزاد سازد

(۱) ۱- ابراهیم بن ابی البلاد از پدرش بسند مرفوع از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نقل کرده که فرمود: هر کس بنده مسلمانی را از قید بردگی آزاد کند خداوند برابر هر عضوی از آزاد شده عضوی از آزادکننده را از آتش دوزخ نجات بخشد.

ثواب آنکه انسانی شایسته را از قید بندگی آزاد نماید

(۲) ۱- بشیر نبال گوید: از امام صادق علیه السَّلام شنیدم میفرمود: هر کس انسانی شایسته را برای رضای خدا از قید بردگی آزاد نماید خداوند برابر هر عضوی از آزاد شده عضوی از آزادکننده را از آتش جهنم برهاند.

ثواب هر کس که برده ای مؤمن را آزاد سازد

(۳) ۱- أبو البلاد بسند مرفوع از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرده است که فرمود: هر کس بنده مؤمنی را از بردگی آزاد سازد خداوند بهر عضوی از او عضوی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۰۸

از وی را از آتش دوزخ نجات بخشد، و چنانچه آن برده زن باشد برابر دو عضو او عضوی از آزادکننده را از آتش نجات دهد زیرا زن نصف مرد است. (مثل دیه و ارث و بعض موارد شهادت). و شاید مراد فرق قیمت باشد.

ثواب آن کس که بمؤمنی قرض بدهد

(۱) ۱- جابر جعفی گوید: امام صادق علیه السَّلام فرمود رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود:

هر کس بمؤمنی قرض الحسن بدهد و انتظار کشد تا قرض گیرنده فراخی یابد آن مال ثواب زکاه خواهد داشت، و قرض دهنده مورد درود فرشتگان باشد تا آنکه قرض گیرنده آن را ادا نماید.

(۲) ۲- فضیل (مرادی ظاهرا) گوید: امام صادق علیه السَّلام فرمود: هیچ مسلمانی نباشد که بمسلمان دیگری قرض الحسن بدهد جز آنکه خداوند هر روز ثواب صدقه دادن آن را بحساب وی ثبت کند تا زمانی که آن مال باو باز گردد.

(۳) ۳- هیشم صیرفی و شخصی دیگر از امام صادق علیه السَّلام روایت کرده اند که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۰۹

فرمود: ثواب قرض هیجده برابر خواهد بود و چنانچه بمیرد (یا قدرت اداء نداشته باشد) میتوان آن را بحساب زکاه گذاشت.

(۱) ۴- محمد بن حباب قَمَاط «۱» گوید: شیخی از اصحاب حدیث که نزد ما بود گفت شنیدم امام صادق علیه السَّلام میفرمود: مالی را بقرض الحسن دهم خوشتر دارم از

آنکه آن مال را ببخشم، گفت و نیز میفرمود: هر کس مالی را بقرض دهد و مدتی برای آن معین کند و قرض گیرنده نتواند در رأس مدت آن را بپردازد بهر روزی که آن را تأخیر اندازد برای صاحب مال ثواب صدقه دادن یک دینار را در هر روز خواهد داشت.

(۲) ۵- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: هزار درهم را اگر دو بار قرض الحسن بدهم خوشتر دارم از آنکه یک بار صدقه دهم، و همچنان که برای آنکه از تو قرض گرفته جایز نیست که ممانعه نماید و أداء آن را تأخیر اندازد پس همچنین برای تو جایز نخواهد بود با

(۱) فی بعض النسخ «محمد بن جناب» و فی بعضها «محمد بن حبان القمط».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۱۰

اینکه بدانی او دست تنگ است و قدرت أداء آن را ندارد از او مطالبه کنی.

شرح: بسیاری از فقهاء بزرگ ما بضمون این حدیث شریف فتوی داده اند و فرموده اند که «لا یحلّ مطالبه المعسر و لا إلزامه بالتکسب إذا لم یکن من عادته».

ثواب صدقه دادن

(۱) ۱- از جابر جعفی روایت است که امام باقر علیه السلام فرمود: عابدی هشتاد سال تمام خدا را عبادت کرد آنگاه بر زنی نظر افکند و او را مایل شد و زن نیز حاضر گشت و عابد از وی بدون نکاح صحیح کام گرفت، در آن هنگام ملک الموت فرا رسید و زبان عابد از دیدن او بند آمد، در آن میان درویشی گذر کرد و اظهار حاجت نمود عابد اشاره

بگرده نانی که در عباى خویش داشت نمود و فقیر را باشاره گفت که برگیر، خداوند عبادت هشتاد سال را بدان زنا محو ساخت، و زناى او را بدان گرده نان که صدقه داد ببخشد.

(۲) ۲- طلحه بن زید گوید: حضرت صادق از پدرش علیهما السلام روایت کرد که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۱۱

فرمود: نخستین عمل خیری که در قیامت بدان شروع کنند و حسابش را برسند و ثواب آن را بدهند صدقه آب خواهد بود.

(۱) ۳- معاذ بن مسلم گوید: من خدمت امام صادق علیه السلام بودم، صحبت از درد و مرض بمیان آمد، امام علیه السلام فرمود: بیماران خود را با دادن صدقه مداوا کنید، و چه می شود که هر یک از شما غذای یک وعده خود را صدقه دهد، همانا بملک الموت فرمانی ابلاغ شود که روح فلان بنده را قبض نما، پس آن بنده صدقه ای بفقیر دهد و بملک الموت خطاب شود که آن فرمان را باز ده.

ابن بابویه، محمد بن علی - غفاری، علی اکبر، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، جلد ۱، کتاب فروشی صدوق - تهران، چاپ: اول، بی تا. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری؛؛ ص ۳۱۱

(۲) ۴- عبد الله بن میمون قدّاح گوید: امام صادق از پدرش علیهما السلام نقل فرمود که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم از مردی پرسید روزه گرفته ای؟ عرض کرد: نه، فرمود:

مریضی را عیادت نموده ای؟ عرض کرد: نه، فرمود جنازه ای را تشییع کرده ای، گفت: نه، فرمود: درویشی را غذا داده ای، گفت: نه، فرمود: بخانه خویش باز گرد و اهل بیت

خود را تفقّد نما و آنان را ببوس که این ثواب صدقه خواهد داشت. (۱)

(۱) فی النهایه «انه» (ص)

كان یصیب من رأس بعض نساءه و هو صائم

« أراد التقییل .

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۱۲

(۱) ۵- در کتاب ابن فضال است که ابی البختری از حضرت صادق علیه السلام نقل کرد که شنوایدن سخن بشخص کر بدون اینکه او را ناراحت کند خود صدقه ای گوارا است.

(۲) ۶- موسی بن ابی الحسن گوید: حضرت رضا علیه السلام فرمود: در بنی اسرائیل سالی چند پی در پی خشکسالی سخت پدید آمد، زنی لقمه نانی داشت، آن را بدهان برد تا بخورد درویشی فریاد کرد که ای کنیز خدا من گرسنه ام، آن زن با خود اندیشید که در این حال بهتر است لقمه را بدین سائل بتصدّق دهم و آن لقمه را از دهان بیرون آورد و بسائل داد، و او را پسری بود خردسال بصحرا رفته بود که همیشه آورد، گرگی آمد و او را ربود، غوغائی شد و آن زن در پی گرگ میدوید تا کودک را بازستاند خداوند تبارک و تعالی جبرئیل را بفرستاد و آن کودک را از دهان گرگ گرسنه بیرون کشید و بمادرش باز داد، و گفت این لقمه بجای آن لقمه که صدقه دادی، آیا راضی هستی؟.

(۳) ۷- فضیل بن عثمان گوید: امام صادق علیه السلام فرمود هر کس صدقه دهد در

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۱۳

روز یا در شب، اگر روز باشد غذای روزش را و اگر شب است غذای شبش را، خداوند از وی اندوه و گرفتار گشتن بدرنگان و مردن بد

(مثل سوختن و غرق شدن و زیر آوار رفتن و تصادف کردن) را دور سازد.

(۱) ۸- سکونی از امام صادق از پدرانش علیهم السّلام از رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم روایت کرده که فرمود: صدقه از مردن بد جلوگیری کند.

(۲) ۹- عبد الرحمن تنوخی گوید: امام صادق از پدرانش علیهم السّلام از رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم روایت کرد که فرمود: زمین صحرای محشر در قیامت همه چون آتش خواهد بود بغیر از سایبان مؤمن که آتش نیست بسبب آنکه صدقه او سایبان او باشد که بر وی سایه افکند.

(۳) ۱۰- علی بن یقظین گوید: از موسی بن جعفر علیهما السّلام در باره مردی سؤال شد که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۱۴

اگر مالی را صدقه دهد بهتر است یا آنکه بدان بنده ای خریده (آزاد نماید) فرمود:

در نزد من صدقه دادن بهتر است.

(۱) ۱۱- اسحاق بن غالب از مردیکه از امام باقر علیه السّلام نقل میکرد روایت کرد که فرمود: نیکی بدیگران و صدقه دادن فقر و تهیدستی را از انسان دور و عمر را زیاد میگرداند، و این هر دو از کسی که آنها را بجا آورد هفتاد نوع مرگ بد را (چون سوختن و غرق شدن و مرگ ناگهانی) دور میسازد.

(۲) ۱۲- از جابر جعفی روایت شده که امام باقر علیه السّلام فرمود: امیر المؤمنین علیه السّلام فرموده یک روز دیناری صدقه دادم رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود یا علی آیا میدانی که صدقه از میان دستهای مؤمن خارج نشود مگر اینکه از دهان هفتاد شیطان بیرون

آید که هر یک او را بوسوسه خویش از دادن منع کنند (یکی گوید مده که در اینجا ریا شود، و دیگری گوید مده که او مستحق نیست، و آن دیگر گوید خود بدان محتاج خواهی شد و همچنین) و قبل از آنکه بدست سائل رسد بدست خدا خواهد رسید، آنگاه این آیه را تلاوت فرمود **أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ** - «۱» الایه یعنی آیا نمیدانند که خداوند است که توبه بندگان

(۱) التوبه: ۱۰۴.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۱۵

پذیرد و صدقه آنها را بگیرد و اوست پذیرنده توبه و مهربان.

شرح: مراد از اخذ پروردگار رضای الهی و خشنودی اوست و اینکه چون خداوند ابتدا میستاند پس آنچه نفیستر است باید داد.

(۱) ۱۳- ابو بصیر گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: نزد من یک حج بهتر است از اینکه بنده ای آزاد کنم و بنده ای تا ده بنده، و همچنین ده ده زیاد فرمود تا بهفتاد بنده رسید، و فرمود: اگر اعانت بیک خانواده مسلمان کنم که قوت آنها را بدهم و از گرسنگی سیرشان گردانم و پوشش ایشان را بدهم و از برهنگیشان برهانم، و آبروی آنها را از مذلت سؤال نگهدارم نزد من محبوبتر است از رفتن حج و حج تا رسید به ده حج و فرمود: ده حج و ده حج همچنان شمرد تا هفتاد حج خانه خدا.

(۲) ۱۴- ابو نهشل بواسطه مردی از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود:

اگر نیکی در حق دیگری بهشتاد دست بگردد همه ثواب یابند بدون اینکه از اجر

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه

صاحبش چیزی کاسته شود.

(۱) ۱۵- عبد الأعلى گوید: امام صادق علیه السلام روایت نمود که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: بهترین صدقه ها آن صدقه باشد که دهنده اش نیازمند نگردد، و یا از روی استغناء نفس باشد.

(۲) ۱۶- ابو بصیر گوید: یکی از این دو امام حضرت باقر یا حضرت صادق علیهما السلام عرض کردم کدام نوع تصدق بهتر است؟ فرمود: تصدق شخص پریشانی که اندکی داشته باشد و آن را ایثار کند و دیگری را بر خود مقدم دارد، آیا نشنیدی گفتار خداوند بزرگ را که میفرماید وَ يُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ «۱» مقدم میدارند دیگران را بر خویشان هر چند خود در نهایت فقر و تنگدستی باشند، آیا می بینی در اینجا فضلی؟ (یعنی ظاهر است که حق سبحانه و تعالی مدح اهل بیت علیهم السلام و مدح انصار فرموده است بدین آیه بر ایثار).

(۱) الحشر: ۹.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۱۷

(۱) ۱۷- عبد الله بن سنان گوید: شنیدم امام صادق علیه السلام میفرمود: با دست خویش صدقه دادن مرگ بد را دفع میکند، و نیز هفتاد نوع بلا را دور میسازد، و از میان دهان هفتاد شیطان که او را مانعند بیرون می آید.

(۲) ۱۸- سکونی از امام صادق از پدران علیهم السلام از رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم روایت کند که فرمود: از آن حضرت صلی الله علیه و اله و سلم سؤال شد که کدام صدقه افضل است؟ فرمود:

تصدق بر خویشاوندی که با انسان دشمن باشد و یا دشمنی بکند. (زیرا هم ثواب صله رحم

دارد و هم قصد قربت در آنجا آسانتر است اگر چه تصدق بر او مشکلتر است و جهاد با نفس می‌خواهد).

(۳) ۱۹- خلف بن حمّاد از مردیکه نامش را ذکر کرده از امام صادق علیه السّلام روایت نموده که فرمود: هر کس در ماه مبارک رمضان صدقه دهد، خداوند هفتاد نوع بلا را از او بگرداند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۱۸

(۱) ۲۰- عمر بن یزید گوید: شخصی از امام صادق علیه السّلام پرسید صدقه دادن بر سائلائی که بر در خانه ها می آیند بهتر است یا بخویشان درویش و تنگدست؟

امام علیه السّلام فرمود: نه بلکه صدقه را بفرستد برای کسانی که با وی خویشی دارند، و این اجرش بزرگتر خواهد بود.

(۲) ۲۱- عبد الله بن سلیمان (نخعی کوفی) گوید: حضرت ابی جعفر امام باقر علیه السّلام چون روز عرفه (نهم ذی الحجّه الحرام) میشد هیچ سائلی را محروم نمیساخت.

شرح: این روایت دلالت دارد بر تأکد استحباب صدقه در روز عرفه.

(۳) ۲۲- از جابر جعفی روایت است که امام باقر علیه السّلام فرمود: اجر کار نیک و سزای عمل زشت در روز جمعه دو برابر خواهد بود.

(۴) ۲۳- عبد الله بن سنان گوید: در شب جمعه ای سائلی از امام صادق علیه السّلام

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۱۹

سؤال کرد و چیزی خواست حضرت آن شب بدو چیزی نداد، وی رفت آنگاه حضرت رو بحاضران نموده فرمود: بدانید در نزد ما چیزی مهیا بود که باین سائل دهیم، لکن صدقه در روز جمعه ثوابش دو برابر خواهد بود. (یعنی اعطا را بفردا گذاشتیم که ثوابش بیشتر باشد).

ثواب صدقه دادن پنهانی

(۱) ۱- ابو اسامه

زید بن یونس شحّام گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: جدّم علی بن الحسین علیهما السّلام میفرمود صدقه دادن پنهانی خشم پروردگار را فرو می نشاند.

ثواب صدقه آشکارا

(۲) ۱- عمر بن یزید گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: صدقه دادن آشکارا هفتاد نوع بلا را دور میسازد، و صدقه پنهانی خشم پروردگار را فرو می نشاند.

ثواب صدقه دادن در شب

(۳) ۱- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: صدقه دادن در شب

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۲۰

مردن بد را از انسان دفع مینماید، و هفتاد نوع از بلا را دور میکند.

شرح: مراد از غضب پروردگار در این جمله احادیث مغضوب بودن بنده در درگاه اوست بسبب بدی اعمال و کردار خویش و گرنه ذات مقدّس باری سبحانه مثل مخلوق آزرده خاطر یا خوشحال نمیشود، زیرا ذات پاکش ثابت است و محلّ حوادث نیست.

(۱) ۲- أبو اسامه گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: جدّم علی بن الحسین علیهما السّلام میفرمود: صدقه دادن در هنگام شب غضب الهی را فرو مینشاند.

ثواب صدقه دادن در روز

(۲) ۱- عمرو بن خالد گوید: شنیدم امام صادق علیه السّلام میفرمود: راستی که صدقه دادن در روز گناهان را آب می کند چنان که آب نمک را، و صدقه دادن در شب خشم پروردگار را فرو مینشاند.

(۳) ۲- معلی بن خنیس گفت: شبی بارانی بود امام صادق علیه السّلام از خانه بسوی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۲۱

ظله بنی ساعده (طاقی که فقرا بیشتر در آنجا منزل میکردند) بیرون آمد و من او را دنبال کردم ناگاه متوجه شدم که چیزی از آن حضرت بزمین ریخت و امام میگفت

«بسم الله اللهم ردّ علينا»

یعنی بنام خدا استعانت میجویم خداوندا آنچه بزمین ریخته بمن باز گردان، من پیش رفتم و سلام کردم، فرمود: معلی هستی؟

عرض کردم آری، فرمود: بین هر چه بیابی بمن ده، من جستجو کردم گرده نانی چند در انبانی بود بدست آن حضرت دادم و
عرض کردم: قربانت گردم اجازه دهید من

آن را بیاورم، فرمود نه، من سزاوارترم بحمل آن از تو، و لیکن همراه من بیا، گوید: آمدیم تا بظَّله بنی ساعده، من دیدم جماعتی در آنجا خوابیده اند و امام علیه السَّلام در زیر سر هر یک یا زیر رو انداز هر کدام یک گرده یا دو گرده نان میگذاشت تا آخرین فرد ایشان تمام شد و ما برگشتیم، در راه عرض کردم: فدایت شوم آیا اینها بحق عارفند (یعنی از شیعیان هستند)؟ فرمود: اگر از شیعیان بودند که ما ناچار تعهد نمک (یعنی خورش) ایشان را نیز میکردیم، برآستی که خداوند چیزی نیافریده جز اینکه برای آن خزینه داری مقرر فرموده و مأموری از فرشتگان گمارده، جز صدقه که خود بنفسه متولّی و خازن آن گشته، و پدرم چون بسائل چیزی عطا میکرد از وی باز-

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۲۲

میستائید و میبوسید و میبویید سپس بدو باز میگردانید و این برای آن بود که صدقه قبل از آنکه بدست سائل برسد بدست خداوند رسیده است، و میفرمود: من دوست دارم که آنچه بدست خدا رسیده آن را بگیرم. و همانا صدقه دادن در شب غضب و خشم الهی را فرو مینشانند، و گناهان بزرگ را نابود و محو میسازد، و حساب را آسان میگرداند، و صدقه در روز مال را زیاد میکند و عمر را می افزاید؛ و عیسی بن مریم علیهما السَّلام زمانی از کنار دریا گذر میکرد از سفره غذای خویش قرصی نان بدریا افکند، یکتن از یارانش گفت: یا روح الله و کلمه الله چرا چنین کردی؟ آخر این قوت تو بود، فرمود: این کار را برای

آن کردم که حیوانی از حیوانات دریا بخورد و ثواب آن نزد خداوند بزرگ بسیار است.

دعای سائل در حق آنکه صدقه دهد

(۱) ۱- أبو بصیر از امام صادق از حضرت سجاد علیهما السلام روایت کرده که فرمود:

نیست هیچ کس که بر مسکینی ضعیف تصدق کند و آن مسکین در آن وقت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۲۳

بر وی دعا کند جز اینکه دعای او مستجاب گردد.

ثواب مهلت دادن بدهکاری که نهیدست باشد

(۱) ۱- سدیر صیرفی گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: در روز قیامت خداوند جماعتی را برانگیزد و در سایه عرش خود جای دهد، رویهای ایشان از نور، و پوشش آنها نیز از نور باشد، بر تختهایی از نور نشسته باشند، خلایق بآنها نظر کنند و گویند اینان پیغمبران باشند که در چنین مقامی منزل گزیده اند، منادی حق از عرش پروردگار ندا در دهد که ای مردم اینان از انبیا نیستند، مردم گویند: پس از شهدایند، منادی ندا کند که از شهدا هم نیستند، لیکن اینان طلبکارانی هستند که بدهکاران مؤمن خود را که توانائی آدای بدهی خود را نداشته اند مهلت داده اند.

ثواب بخشیدن بدهی مؤمن

(۲) ۱- ابراهیم بن عبد الحمید گوید: بامام صادق علیه السلام عرض کردم که عبد الرحمن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۲۴

ابن سیابه از یکتن از شیعیان طلبی داشت و آن مرد وفات کرد، ما با وی گفتیم از طلب خود درگذر و مرده را حلال کن و زیر بار دین مگذار، عبد الرحمن نپذیرفت، امام علیه السلام فرمود: وای بر او- یا خدا او را رحمت کند- آیا نمیداند که اگر از وی بگذرد و او را ابراء کند در مقابل هر درهمی خداوند ده درهم باو بدهد، و اگر نبخشد برابر هر درهمی فردای قیامت یک درهم طلبکار خواهد بود.

ثواب آنکه آبروی مؤمنی را نگهدارد

(۱) ۱- سکونی از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: هر کس آبروی مؤمنی را حفظ کند (یعنی در حال تهی دستی او، طلب خود را مطالبه نکند) مسلماً بهشت بر او واجب شود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۲۵

نواب آنکه حاجتی از برادرش برآورد، و آنکه اندوهش را بر طرف سازد،

و آنکه در برابر ستمکار یاریش نماید، و آنکه در برآوردن حاجتش کوشش کند، و آنکه او را سیراب کند، و آنکه طعامش دهد، و آنکه او را بپوشاند، و آنکه هنگام پیاده شدن رکاب او گیرد یا جنازه اش را بردارد، و آنکه کفایت مهم او کند، و آنکه بدو کفن بپوشاند، و آنکه برای او همسری تزویج نماید، و آنکه در بیماریش او را عیادت کند (۱) ۱- ابو حمزه ثمالی از حضرت سجاد علیه السلام روایت کرده که فرمود: هر کس حاجت برادر دینی خود را برآورد ببرآوردن حاجت حق شروع کرده و خداوند در عوض، یک صد خواسته او را که یکی از آنها بهشت است برآورد.

و هر کس ناراحتی و گرفتاری برادر دینی خود را بر طرف سازد، خداوند در روز قیامت ناراحتیهای او را رفع نماید.

و هر کس او را در برابر ستمکاری یاری نماید، خداوند او را از پل صراط که محل لغزش قدمهاست آسان بگذراند.

و هر کس در انجام حاجتی از حاجات وی تلاش کند و او را بانجام آن خوشحال سازد چنان باشد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم را خوشحال نموده است.

و هر کس بدادن جرعه آبی تشنگی او را رفع نماید، خداوند از شربتهای

سر بمهر بهشتی او را سیراب گرداند.

و هر کس بدادن طعامی ویرا از گرسنگی برهاند، خداوند از میوه های

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۲۶

بهشت باو بخوراند.

و هر کس برهنه ای را بپوشاند، خداوند از جامه های استبرق و حریر بهشتی او را بپوشاند.

و هر کس بفقیری با اینکه برهنه نیست لباس بخشد همواره در پناه خدا خواهد بود تا مادامی که از آن پارچه تاری باقی باشد.

و هر کس برادر مؤمن را در پیشامدی که موجب خواری و سرشکستگی اوست کفایت کند و آبروی او را در آن حادثه حفظ کند، خداوند ولدان مخلص بهشت را بخدمتکاری او گمارد.

و هر کس پیکر او را از مرکب پیاده کند یا بدن بیمارش را بدوش گیرد یا جنازه اش را حمل کند خداوند او را از قبر بر ناقه ای از ناقه های بهشت سواره بمحشر آورد، آنچنان که وی بر فرشتگان الهی مباحث نماید.

و هر کس جنازه برادر مؤمن خود را کفن کند چنان باشد که از آغاز عمر تا هنگام مرگ او را پوشانیده باشد.

و هر کس برای وی همسری تزویج کند که موجب انس و آرامی دل او شود، خداوند در قبر کسی را که بصورت محبوبترین بستگان اوست با وی مأنوس سازد.

و هر کس در هنگام بیماری او را عیادت کند، فرشتگان الهی در آن وقت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۲۷

گرد او در آیند، و در باره اش دعای خیر کنند تا هنگامی که باز گردد، و گویند پاکیزه گشتی و بهشت برای تو پاک و آماده گشت، و فرمود: بخدا سوگند بر آوردن درخواست مؤمن نزد من از روزه و اعتکاف دو ماه

پی در پی از ماههای حرام محبوبتر خواهد بود.

ثواب دیدار و مصافحه و معانقه با برادران

(۱) ۱- اسحاق بن عمار گوید: من در کوفه بودم و برادران دینی بسیار بدیدن من می آمدند و من خوش نداشتم مشهور شوم مبادا بفهمند که شیعه هستم و متعرض من شوند، لذا خادم را گفتم: هر کس آمد و مرا خواست بگوید اینجا نیست، در همان سال بحج خانه خدا مشرف گشتم و امام صادق علیه السلام را ملاقات نمودم در چهره مبارکش نسبت بخودم احساس ناراحتی و تندی کردم، عرض کردم قربانت کردم موجب این خشم چیست و چرا بمن التفات سابق را ندارید؟ فرمود: سببش همان چیز است که از تو نسبت به برادران مؤمنت سر زده، عرض کردم: فدایت شوم من جز از

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۲۸

بیم شهرت این کار را نکردم و خداوند میدانند که چقدر مؤمنین و شیعیان را دوست میدارم، فرمود: ای اسحاق از دیدار برادرانت خسته مشو زیرا که مؤمن هر گاه برادر دینی خود را ملاقات کند و بدو تحیت گوید خداوند تا روز رستخیز برای او تحیت و مرحبا نویسد، و چون با وی مصافحه کند خداوند یک صد رحمت بر میان دو انگشت ابهام آنان نازل گرداند که نود و نه تای آن برای آن کسیست که بیشتر مصاحبش را دوست دارد، آنگاه خداوند نظر رحمت بسوی آن دو افکند و هر کدام بیشتر رفیق خود را دوست بدارد وی با آن رحمت بیشتر مواجه خواهد بود، و چون با هم معانقه کنند رحمت الهی سراپای آن دو را فرا گیرد، و چون اندکی نزد هم بپایند و جز خدا در نظر

نداشته باشند و قصدشان دنیا نباشد بدانها گفته شود: عمل از سر گیرید که خداوند گذشته شما هر دو را آمرزید و گناهانتان ببخشید، و چون از حال یک دیگر پرسند فرشتگان موکل آنها یک دیگر را گویند از این دو دور شوید زیرا که با هم سرّی دارند که خداوند مستوری آن را خواسته است.

اسحاق بن عمّار گوید: من عرض کردم: فدایت گردم آنچه ما در آن حال گوئیم بر ما ننویسند در حالی که خداوند عزّ و جلّ فرموده ما يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ سخنی از لبان او بیرون نیاید جز اینکه فرشتگان در آنجا مراقب و حاضر و آماده اند، گوید: پسر پیغمبر علیه السّلام از ته دل آهی کشید و سپس گریست چندان که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۲۹

اشک محاسن مبارکش را فرا گرفت و فرمود: ای اسحاق برستی که خداوند تبارک و تعالی خود فرشتگان را دستور میفرماید که دور شوید از این دو مؤمن هنگامی که یک دیگر را ملاقات میکنند و این از برای بزرگداشت آن دو و احترام آنهاست، و هر گاه فرشتگان سخنان آن دو را ننویسند و شناسند پس محققا حافظ و نگهبان آنها آنکه دانای نهان و نهاتر است خود خواهد دانست.

ای اسحاق از خدا بترس چنان که گویا او را میبینی و چنانچه تو او را نبینی او که خود ترا خواهد دید، و اگر چنین پنداری که او تو را نخواهد دید پس مسلّم کافر شده ای، و چنانچه میدانی که او ترا می بیند و سپس زشتکاریهای خود را از دیده مخلوقات او مستور میکنی و برای خدا و

در حضور او آشکار مینمائی در این صورت او را در حدّ پستترین ناظران بخود آورده ای.

ثواب یاری کردن برادر مؤمن

(۱) ۱- ابراهیم یمانی گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هیچ مؤمنی نباشد که در صورت توانائی مظلومی را دستگیری و اعانت نماید مگر اینکه این عمل برای او از روزه و اعتکاف یکماه تمام در مسجد الحرام بهتر باشد، و نیز هیچ مؤمنی نیست که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۳۰

در صورت قدرت، برادر مؤمن خود را یاری کند مگر اینکه خداوند در دنیا و آخرت او را یاری کند، و هیچ مؤمنی نباشد که قدرت بر یاری برادر دینی خود داشته باشد و او را رها کند و یاریش ننماید جز اینکه خداوند در دنیا و آخرت او را بخود واگذارد.

(۱) ۲- ابی الورد گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: هر کس نزد او از برادر مؤمنش بد گوئی شود و او از وی دفاع کند و حفظ الغیب او نماید خداوند در دنیا و آخرت ویرا یاری کند، و هر کس نزد او غیبت برادر مؤمنش بشود و او را یاری نکند و با اینکه در قدرت او باشد از او دفاع ننماید جز این نیست که خداوند ویرا در دنیا و آخرت خوار و پست خواهد گردانید.

ثواب میانجیگری برای اصلاح بین دو تن

(۲) ۱- ابو حمزه ثمالی از امام صادق علیه السّلام نقل کرده که فرمود: امیر المؤمنین علیه السّلام چنین فرموده که هر گاه بین دو نفر برای اصلاح میانجیگری کنم نزد من

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۳۱

بهتر است از اینکه دو دینار در راه خدا صدقه دهم، رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود:

اصلاح بین مردم از هر نماز و روزه ای بهتر و بالاتر

است.

ثواب آنکه بداد مسلمانی برسد

(۱) ۱- اسید بن حضیر گوید: رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: هر کس در ناگواریها بفریاد برادر مسلمانش برسد تا او را از اندوه و نگرانی و گرفتاری برهاند، خداوند ده حسنه برای وی بنویسد، و ده درجه مقامش را بالا برد، و ثواب آزاد کردن ده بنده بدو بدهد، و ده سختی و رنج از او بر طرف سازد، و ده شفاعت مقبول برای روز قیامت او ذخیره نماید.

ثواب آنکه با سخنی برادر مؤمن خود را احترام کند

(۲) ۱- جعفر بن ابراهیم گوید: امام صادق علیه السلام روایت کرد که رسول خدا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۳۲

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده: هر کس برادر دینی خود را با سخنی محبت آمیز گرامی دارد و دل پر اندوهش را آرامش بخشد تا زمانی که در این کار باشد همواره در زیر سایه رحمت واسعه پروردگار خواهد بود.

ثواب بداد پریشان رسیدن و حاجت او را برآوردن

(۱) ۱- زید شحام گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: هر کس بداد ستمدیده پریشانی برسد و اندوه از دل او بردارد، و گرفتاری او را برطرف سازد، و او را در انجام حاجتش یاری کند، وی را بدین کار در نزد پروردگار هفتاد و دو رحمت باشد که یکی را در دنیا بر او نازل سازد تا همه امور او بدان سامان پذیرد، و هفتاد و یک رحمت برای قیامت او ذخیره نگهدارد تا از بیم و هول آن روز در امان باشد.

ثواب آنکه از مؤمنی اندوهی را بر طرف کند

(۲) ۱- مسمع بن عبد الملک گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم: هر کس اندوهی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۳۳

از دل مؤمنی بردارد خداوند در آخرت برای او اندوهی نگذارد، و او را از قبر با دلی آرام برانگیزد، و هر کس مؤمنی را طعام دهد، خداوند از میوه های بهشت او را بخوراند، و هر کس بجرعه آبی او را سیراب کند، خداوند او را از شربتهای سر بمهر بهشتی نصیب گرداند.

ثواب آنکه مؤمنی را خوشحال کند

(۱) ۱- از ابو حمزه بطنانی روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس مؤمنی را خوشحال سازد خداوند او را در روز قیامت خوشحال کند، و بدو گفته شود امروز از خدا بخواه هر چه خواهی چون تو دوست داشتی که اولیاء و دوستان

خدا را در دنیا مسرور کنی، پس آنچه آرزو کند بدو عطا شود، و خداوند از نزد خود بر آن بیفزاید از نعیم بهشتی آنچه در دل او منظور نکرده باشد.

ثواب آنکه خانواده ای را خوشحال کند

(۲) ۱- لوط بن یحیی از اسحاق مؤمن از پدرش از جدش علیهم السلام از رسول خدا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۳۴

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرد که آن حضرت فرموده: نیست هیچ بنده ای که خانواده ای را خوشحال کند جز اینکه خداوند متعال از آن سرور تمثالی بیافریند که روز قیامت نزد وی حاضر گردد و در هر سختی که پیش آید با او گوید: ای دوست خدا مترس، و آن بنده گوید: تو که باشی خدایت رحمت کند، اگر دنیا از آن من بود برای پاداش تو آن را اندک میدیدم؟ گوید: من همان شادی هستم که تو بر فرزندان فلان وارد ساختی.

ثواب شاد کردن برادر مؤمن

(۱) ۱- سدیر صیرفی در حدیثی طولانی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هنگامی که خداوند مؤمن را از قبرش برخیزاند با وی تمثالی خارج شود و در پیش روی او براه افتد، و هر گاه مؤمن یکی از سختیهای هولناک عقبات قیامت را مشاهده کند آن تمثال ویرا گوید: اندوه مخور و مترس و ترا مژده باد بشادی و کرامت از جانب

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۳۵

حقتعالی، پس همواره وی را بشارت دهد بسرور و کرامت تا بر درگاه خداوند بزرگ باز ایستد، و خداوند باسانی حساب او بکشد و بسوی بهشتش فرمان دهد، و آن تمثال در جلو او براه افتد، پس مؤمن با او گوید: خدایت رحمت کند تو چه خوب کسی بودی که با من از قبر همراهی نمودی و پیوسته مرا بشارت بشادی و کرامت خدا دادی تا بدان چه مژده میدادی رسیدم پس بگو تو کیستی؟

تمثال گوید من همان سروری هستم که تو بخانواده فلان کس رسانیدی، خداوند مرا بیافرید تا تو را نوید دهم- یا تا تو را مسرور سازم-.

ثواب آنکه بتصدّق شکمی را سیر کند

(۱) ۱- حسین بن یزید نوفلی بسند مرفوع از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: اگر بعنوان تصدّق شکم مسلمانی را سیر کنم نزد من خوشتر است از اینکه افقی از مردم غیر مسلمان را سیر نمایم، راوی گوید: پرسیدم مرادتان از «افق» چیست فرمود: یک صد هزار تن بلکه بیشتر.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۳۶

ثواب خوراندن شیرینی بمؤمن

(۱) ۱- داود رقی گوید: زوجه ام رباب گفت روزی حلوائی پیرداختم و برای امام صادق علیه السلام هدیه بردم هنگامی وارد شدم که آن حضرت مشغول طعام بود، من حلوا را نزد او نهادم، امام علیه السلام دست برد و آن را لقمه لقمه بیاران خود داد، و شنیدم میفرمود: هر کس مؤمنی را بلقمه ای شیرین کام کند تلخی روز قیامت را خداوند از وی بگرداند.

شرح: ظاهراً این خبر مستند خیرات کردن حلوائی شبهای جمعه باشد که در زمان ما رسم شده است.

ثواب آنکه نیمخورده مؤمنی را بیاشامد

(۲) ۱- محمد بن اسماعیل بسند مرفوع روایت کرده که امام علیه السلام فرمود: هر کس نیم آشامیده مؤمنی را بخورد و بدان تبرک جوید، خداوند بین آن دو تن یک فرشته بیافریند که تا روز قیامت برای آنها طلب آمرزش کند (سند قابل اعتبار نیست)

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۳۷

(۱) ۲- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: نیم آشامیده مؤمن درمان هفتاد نوع درد، یا امان از هفتاد نوع درد باشد.

ثواب هر کس که برای خدا بمؤمنی مهربانی کند

(۲) ۱- زید بن ارقم گوید: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: بنده ای نباشد که برای خداوند عزّ و جلّ لطفی با برادر خویش نماید جز اینکه خداوند خادمی از خادمان بهشت در خدمت وی گمارد.

ثواب آنکه در راه خدا برای خویش برادری گزیند

(۳) ۱- محمّد بن زید گوید: از امام هشتم علی بن موسی الرضا علیهما السلام شنیدم میفرمود: هر کس در راه رضای حقّ تعالی برای خود برادری گزیند، گوئی خانه ای در بهشت برای خویش انتخاب کرده است.

ثواب آنکه با روی خوش برادر خود را دیدار کند

(۱) ۱- ربیع بن صبیح بسند مرفوع از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرده که فرمود:

هر کس برادر دینی خود را با خوشروئی دیدار کند تا سبب خوشحالی او گردد، روز قیامت خداوند او را خوشحال نماید، و کسی که با ترشروئی با برادر مؤمن خویش ملاقات کند تا او را ناراحت سازد، خداوند در روز ملاقات او را ناراحت خواهد کرد.

ثواب معطر ساختن موی سر و روی مسلمان

(۲) ۱- بشیر دهریان گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس از روی احترام موی سر و روی مسلمانی را با روغن عطر معطر سازد خداوند بزرگ برای روز قیامت او بهر موئی نوری ثبت فرماید.

ثواب آنان که در راه خدا با یک دیگر مهر میوزند

(۳) ۱- حسن بن علی بن فضال گوید: شنیدم از علی بن موسی الرضا علیهما السلام که میفرمود: کسانی که در راه خدا دوستی میکنند و برای خدا با یک دیگر مهر میوزند،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۳۹

در روز قیامت بر منبرهایی از نور خواهند بود که فروغ رویشان و نور پیکر و منبرشان همه عرصه محشر را فرا گیرد و همه را روشن نماید تا اینکه شناخته شوند که اینان دوستداران یک دیگر در راه خدا هستند.

ثواب آنکه در وادیی برود و یاد خدا کند

(۱) ۱- سکونی از امام صادق از پدران بزرگوارش از امیر المؤمنین علیهم السلام از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرده که فرمود: بنده ای نیست که از صحرائی بگذرد و دستها بسوی خدا بگشاید و یاد خدا کند و دعا نماید جز اینکه خداوند عزّ و جلّ آن بیابان را چه بزرگ باشد چه کوچک برای او پر از حسنات بنماید.

خاصیت قراءت آیه إِنَّ اللَّهَ يُمَسِّكُ السَّمَاوَاتِ

(۲) ۱- عباس بن هلال شامی گوید: امام هشتم از پدرش علیهما السلام روایت کرده که فرمود: آیه إِنَّ اللَّهَ يُمَسِّكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۴۰

مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا رَأْفًا كَسَى هَنَگَامِ خَوَابٍ هَرَّكَ نَخْوَانِدَه كَه خَانَه بَر سَرَش خَرَابِ گَرَدَد.

دعای شنیدن اذان در صبح و مغرب و ثواب آن

(۱) ۱- عباس مولاى امام هشتم عليه السلام از آن حضرت روايت کرده که فرمود:

هر کس هنگام شنیدن اذان صبح و مغرب بگوید:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِإِقْبَالِ نَهَارِكَ وَإِدْبَارِ لَيْلِكَ، وَحُضُورِ صَلَوَاتِكَ، وَأَصْوَاتِ دَعَاكَ [وَتَسْبِيحِ مَلَائِكَتِكَ] أَنْ تَتُوبَ عَلَيَّ
إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ

« و در آن روز یا آن شب از دنیا برود با توبه مرده است.

ثواب آنکه از خدا بخواهد و او را ضار و نافع بداند

(۲) ۱- سوره بن کلب از امام صادق عليه السلام روايت کند که فرمود: رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۴۱

فرموده: خداوند عزیز و بزرگ میفرماید: هر کس از من بخواهد و سود و زیان را منحصر بدست من بداند حاجتش را برآورم.

ثواب آنکه این دعا را سه بار در وقت خواب بخواند

(۱) ۱- بکر بن محمد گوید: امام صادق عليه السلام فرمود: هر کس هنگامی که بیستر خواب می رود سه بار بگوید:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَّمَ الْقُرْآنَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَطَّنَ فِجْرَهُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَلَأَ الْأَرْضَ رِجَالًا وَعِظَامًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يَحْيِي الْمَوْتَى وَيُمْيتُ الْأَحْيَاءَ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

از گناهان بیرون آید مانند روزی که مادر او را زائیده است.

ثواب دعای مسلمان در باره برادر غائبش

(۲) ۱- معاویه بن عمّار گوید: امام صادق عليه السلام فرمود: دعا کردن مسلمان برای برادر مسلمانش در غیاب او، روزی را

بسوی دعاکننده براند، و بلا را از او دور

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۴۲

گرداند، و فرشتگان موکل بر او گویند: برای تو خود دو چندان باشد.

ثواب فرستادن درود بر پیغمبر (ص) و ثواب دوستیش

(۱) ۱- عاصم بن ضمره گوید: امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: فرستادن صلوات بر پیغمبر خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بهتر از آبی که آتش را خاموش کند گناهان را از بین میبرد، و سلام بر آن حضرت افضل است از آزاد کردن چند بنده از قید بردگی، و دوستی رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ افضل و برتر از جان نثاری و ریختن خونها- یا فرمود:

بکار بردن شمشیرها- در راه خدا است.

ثواب آنکه یک بار بر پیغمبر صلوات بفرستد

(۲) ۱- از ابی بصیر روایت شده که امام صادق علیه السلام فرمود: هنگامی که نام پیغمبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ برده می شود بر آن حضرت بسیار صلوات بفرستید زیرا هر کس یک بار

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۴۳

بر او صلوات فرستد خداوند هزار بار در هزار صف از فرشتگان بر وی صلوات فرستد، و هیچ مخلوقی باقی نماند مگر اینکه بر آن بنده صلوات فرستد از جهت صلوات خداوند و فرشتگانش بر او، و دست نکشد از این ثوابها و بی رغبتی ننماید مگر نادان خود بین که خدا و رسول از وی بیزارند.

شرح: مراد از صلوات خداوند و فرشتگان فرو ریختن رحمت و برکت و لطف و کرامت و نعمت خداست بر بنده خویش.

ثواب آنکه خدا را بحق محمد و آتش علیهم السلام بخواند

(۱) ۱- جابر جعفی از امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود: همانا بنده ای هفتاد خریف که هر یک هفتاد سال است در آتش دوزخ بماند آنگاه خدا را بحق محمد و اهل بیتش علیهم السلام بخواند و تقاضای عفو کند خداوند ملک مقرب خود جبرئیل را فرمان دهد که فرود آید و او را نجات دهد، جبرئیل گوید: پروردگارا چگونه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۴۴

در آتش روم؟ خداوند خطاب نماید آن را بر تو سرد و سلام نمودیم، بپرسد آن عابد در کجای دوزخ است بگو بدانم، خداوند فرماید: در سجیل، پس جبرئیل فرود آید و او را از آتش بیرون آرد، آنگاه خداوند بدان بنده خطاب کند که چقدر در آتش بودی؟ گوید: بار الها شمردن نتوانم، فرماید: بعزت خودم سوگند اگر مرا بدان چه خواندی

نمیخواندی مدّت خواری و ماندنت را در آتش بسیار میکردم، لیکن من بر خود لازم ساخته ام که هیچ بنده ای مرا بحقّ محمّد و آلش نخواند جز اینکه از او درگذرم آنچه را میانه من و اوست. (یعنی از حقوق و گناهای که مربوط بمن و اوست) و امروز تو را آمرزیدم بدان جهت.

ثواب فرستادن صلوات بر پیغمبر «ص»

(۱) ۱- أبو البختری (که سنّی مسلک است) از امام صادق از پدرانش علیهم السّلام از رسول خدا صلّى الله عليه و اله و سلّم روایت کرده که فرمود: من در قیامت نزد میزان اعمال باشم هر کس کفّه گناهانش افزونتر از حسناتش شود آن صلوات هائی را که بر من فرستاده بیاورم و بر حسناتش بیفزایم تا بر گناهانش فزون آید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۴۵

(۱) ۲- عبد السّلام (بن عبد الرّحمن) بن نعیم گوید: بامام صادق علیه السّلام عرض کردم من داخل کعبه شدم و دعائی بخاطرم نیامد جز صلوات بر محمّد صلّى الله عليه و اله و سلّم فرمود: آگاه باش مانند تو در فضیلت و ثواب کسی از خانه خدا بیرون نیامده است.

(۲) ۳- حارث همدانی گوید: امیر المؤمنین علیه السّلام فرمود: هیچ دعائی باسماں راه ندارد تا اینکه بر محمّد و اهل بیتش علیهم السّلام صلوات فرستاده شود.

ثواب آنکه سپیده دم صد بار بر محمّد و آلش صلوات فرستد

(۳) ۱- صباح بن سیابه گوید: امام صادق علیه السّلام بمن فرمود: آیا دعائی بتو بیاموزم که روی ترا از آتش جهنّم حفظ کند؟ گوید: عرض کردم آری، فرمود:

پس از دمیدن سپیده صبح صد بار بگو

«اللّهم صلّ علی محمّد و آل محمّد»

خداوند روی ترا از حرارت آتش دوزخ در امان دارد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۴۶

ثواب آنکه بر محمّد و اهل بیتش صلوات فرستد

(۱) ۱- ابن اَبی عمیر از یکتن از روات روایت کند که امام صادق علیه السّلام فرمود:

در پاره ای از کتابها یافتم که هر کس بر محمّد و آل محمّد علیهم السّلام صلوات بفرستد، خداوند یک صد حسنه در نامه عملش بنویسد، و هر کس (بر محمّد و اهل بیتش صلوات فرستد بدین طریق که) بگوید

«صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ»

خداوند برای او هزار حسنه بنویسد (۱)».

ثواب آنکه در روز جمعه صد بار بر پیغمبر صلوات بفرستد

(۲) ۱- محمد بن فضیل از امام هشتم علیه السّلام روایت کرده که فرمود: رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ فرموده است: هر کس در روز جمعه صد بار بر من صلوات فرستد، خداوند شصت حاجت او را روا کند، سی حاجت برای دنیا و سی حاجت برای آخرت.

(۱) قال العلامة المجلسي «قولنا

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ»

معناه عظمه فی لدنیا باعلاء ذکره و اظهار دعوته و ابقاء شریعتہ، و فی الآخره بتشفیعه فی أمنه و تضعیف أجره

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۴۷

ثواب آنکه در تعقیب نماز صبح و مغرب آیه «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ» را تا آخر بخواند و بگوید: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ النَّبِيِّ وَ ذُرِّيَّتِهِ

(۱) ۱- عبد الله بن مغیره گوید: از موسی بن جعفر علیهما السّلام شنیدم میفرمود:

هر کس در تعقیب نماز صبح و مغرب پیش از آنکه برخیزد یا با کسی سخن گوید آیه إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَ سَلِّمُوا تَسْلِيمًا را قرائت کند و بعد بگوید:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ النَّبِيِّ وَ ذُرِّيَّتِهِ»

خداوند یک صد حاجت او را روا کند، هفتاد در دنیا و سی در آخرت.

عبد الله گوید: پرسیدم معنی صلاه خدا و ملائکه و صلاه مؤمنین چیست؟ فرمود:

صلاه خدا رحمت اوست، و صلاه فرشتگانش ستایش و مدح آنها است برای پیغمبر و صلاه مؤمنین دعا است برای او، و از اسرار آل محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ در موضوع صلوات بر پیغمبر و آلش این نوع صلوات است گفته شود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۴۸

اللّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ فِي الْاَوَّلِينَ، وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ فِي الْاٰخِرِينَ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ

محمّد في الملائه الأعلى، و صلّ على محمّد و آل محمّد في المرسلين، اللهم أعط محمّدا [و آل محمّد] الوسيله و الشرف و الفضيله و الدرجه الكبيره، اللهم انّى آمنت بمحمّد صلّى الله عليه و اله و سلّم و لم أره، فلا تحرمنى يوم القيامه رؤيته، و ارزقنى صحبته، و توفنى على ملّته، و اسقنى من حوضه مشربا رويا سائغا هنيئا، لا أظمأ بعده أبدا، إنك على كلّ شىء قدير، اللهم كما آمنت بمحمّد صلّى الله عليه و اله و سلّم و لم أره فعزّنى فى الجنان وجهه، اللهم بلغ روح محمّد عنّى تحيته كثيره و سلاما».

پس هر کس بر پیغمبر صلّى الله عليه و اله و سلّم در هر بامداد سه بار و در هر شبانگاه سه بار این چنین صلوات بفرستد تمام گناهان و خطاهایش نابود و محو شود، و ایام شادیش بطول انجامد، و دعایش مستجاب گردد، و بآرزویش برسد، و روزیش فراوان شود و بر پیروزی بر دشمن یاری گردد، و اسباب خیر از هر سو برای او فراهم آید، و در بهشت برین از هم نشینان پیغمبر صلّى الله عليه و اله و سلّم باشد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۴۹

ثواب آنکه ثلث یا نیم یا همه دعای خود را ویژه پیغمبر کند

(۱) ۱- مرازم گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: مردی نزد رسول خدا صلّى الله عليه و اله و سلّم آمد و عرضکرد: یا رسول الله من یک سوّم دعای خود را بتو اختصاص داده ام، حضرت فرمود نیک است، عرضکرد: یا رسول الله نیمى از دعای خود را بشما مخصوص کرده ام، پیغمبر صلّى الله عليه و اله و سلّم فرمود: این بهتر است، عرضکرد: همه دعای خود

را ویژه شما قرار دادم، فرمود در این صورت خداوند مهمّات تو را در امور دنیا و آخرت کفایت فرماید.

پس مردی از امام علیه السّلام سؤال کرد که خداوند شما را خیر دهد چگونه دعای خود را برای پیغمبر قرار داده است؟ امام علیه السّلام فرمود: از خدا هیچ چیز مسألت نکرده جز اینکه بصلوات بر محمّد و آلش آغاز کرده است قبل از خواستن حاجت خویش.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۵۰

ثواب آنکه چون صلوات بر پیغمبر فرستد آل او را نیز ملحق سازد

(۱) ۱- عبد الله بن سنان از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود: روزی رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم بأمیر المؤمنین فرمود آیا ترا مژده ندهم؟ امیر المؤمنین علیه السّلام گفت:

بفرما پدر و مادرم قربانت شما که پیوسته مبشّر بخیر و خوبیها بوده اید، فرمود:

جبرئیل تازگی برای من خبر خوشی آورده و آن اینست که هر کدام از امتان من هنگامی که بر من صلوات میفرستد اگر نام اهل بیتم را نیز ملحق سازد درهای آسمان جملگی برای پذیرفتن دعا و عبادت او گشوده گردد، و فرشتگان هفتاد درود بر وی بفرستند، و این خود محو سازنده جرم است، آنگاه گناهان چون برگ درختان از او بریزد، و خداوند تعالی فرماید: «لئیک» ترا پذیرفتم بنده من خجسته و مسعود باشی پس فرشتگان را گوید شما هفتاد بار بر وی درود فرستادید و من هفتصد بار، لیکن اگر تنها بر من صلوات بفرستد و اهل بیتم را ملحق نسازد میان دعای او و آسمان هفتاد حجاب حائل باشد، و خداوند جلّ جلاله فرماید: «لا لئیک» ترا نپذیرم خجسته مباد ترا و مسعود نباشی. ای فرشتگان

من دعای او را با آسمان میرید تا اینکه اهل بیت پیغمبرش را نیز در فرستادن درود با پیغمبر ملحق سازد، پس همچنین

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۵۱

دعایش پذیرفته نگردد و با آسمان بالا نرود تا بر اهل بیت پیغمبر نیز سلام و درود بفرستند.

ثواب آنکه بر رسول خدا و آلش و اوصیایش جمعه بعد از نماز صلوات فرستد

(۱) ۱- ابن ابی عمیر گوید: حماد بن عثمان از امام صادق علیه السلام پرسید: أفضل اعمال در روز جمعه کدام است؟ فرمود صلوات بر محمد و آل محمد یک صد [و یک] بار بعد از نماز عصر، و هر چه بر آن بیفزائی بهتر خواهد بود.

احمد بن خالد برقی گوید: در روایتی که عبد الله بن سیابه و أبو اسماعیل از ناجیه از یکی از این دو امام ابو جعفر باقر یا أبو عبد الله الصادق علیهما السلام نقل کرده فرمود: چون نماز جمعه بجای آوردی بگو

«اللهم صلّ علی محمد و آل محمد الأوصیاء المرضیین بأفضل صلواتک، و بارک علیهم بأفضل برکاتک، و السلام علیهم و علی أرواحهم و أجسادهم و رحمه الله و برکاته»

خداوند برای تو یک صد هزار حسنه بنویسد،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۵۲

و یک صد هزار گناه از نامه عملت محو سازد، و یک صد هزار حاجت را برای آن روا کند، و یک صد هزار درجه مقامت را بالا برد.

(۱) ۲- عمّار ساباطی گوید: من نزد امام صادق علیه السلام بودم: مردی گفت:

«اللهم صلّ علی محمد و أهل بیت محمد»

امام علیه السلام بدو فرمود: ای مرد دائره را بر ما تنگ ساختی آیا نمیدانی که اهل بیت همان پنج تن اصحاب کساینند و بس، مرد پرسید

چگونه بگویم؟ فرمود بگو:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ»

تا اینکه ما و شیعیان ما نیز داخل باشیم.

ثواب آنکه در یک روز صد بار «رب صل علی محمد و اهل بینه» بگوید

(۲) ۱- معاویه بن عمار گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس در یک روز صد بار

«رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ»

بگوید: خداوند یک صد حاجت او را بر آورد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۵۳

سی حاجت از آنها برای دنیا و هفتاد برای آخرت.

ثواب بلند صلوات بر پیغمبر «ص» فرستادن

(۱) ۱- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق صلوات الله علیه فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: آواز خود را هنگام فرستادن صلوات بر من بلند کنید زیرا که آن نفاق را خواهد برد.

ثواب گفتن ده بار «سبحان الله العظيم - الخ» و تعقیب اللهم اهدنی

(۲) ۱- سالم مکی گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: مردی بنام شبیه هذلی خدمت رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم آمد «۱» و عرض کرد: ای پیغمبر خدا من پیری هستم سالخورده و توانائیم را از دست داده و وامانده شده ام، و نمیتوانم آنچه از نماز و روزه و حج و جهاد که تاکنون بجا می آوردم ادامه دهم، پس وردی بمن بیاموز که خداوند از آن جهت

(۱) و فی الخصال «قدم قیصه بن مخارق الهلالی». و هو قیصه بن المخارق بن عبد الله.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۵۴

بمن ثوابی دهد و بر من آسان باشد، رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: آنچه گفתי تکرار کن، پیر مرد سه بار کلام خود را تکرار کرد، رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: در اطراف تو شجر و مدری باقی نماند جز اینکه بر حال تو از روی شفقت گریست، آنگاه فرمود:

چون نماز صبح بجای آوردی ده بار بگو

«سبحان الله العظيم و بحمده، و لا حول و لا قوه إلا بالله العلی العظيم»

خداوند عزّ و جلّ تو را از ابتلا بکوری و دیوانگی و جذام و فقر و خرابی خانه معاف دارد، پیرمرد عرض کرد یا رسول الله اینها همه برای دنیای من بود پس برای آخرت چه کنم، رسول خدا صلّی الله

علیه و اله و سلم فرمود در تعقیب هر فریضه میگوئی

«اللهم اهدنی من عندک، و افض علی من فضلک، و انشر علی من رحمتک، و انزل علی من برکاتک»

پیرمرد مشت خود بهم آورد گویا چیزی در آن گرفته و برفت، رسول خدا رو بیاران کرده فرمود: بدانید که چنانچه وی با این اذکار در روز قیامت بیاید و آن را عمدا ترک نکرده باشد خداوند هشت در بهشت را یک جا بروی او بگشاید تا از هر کدام که خواهد داخل شود.

شرح: از حال و مقال این پیرمرد سالخورده چنین ظاهر می شود که وی همتش

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۵۵

مقصود بر این زندگی زود گذر دنیا نبوده، و فوائد مادی را تنها در نظر نداشته، و غرضش از عبادات و اعمال صالحه نتایج اخروی نیز بوده. بخلاف بسیاری از مردم زمان ما که همه اهتمامشان منافع دنیوی است و اگر از عبادات این معنی برای آنها حاصل شود کاری بآخرت ندارند و چنانچه نشد رغبتی بانجام امور مذهبی که فائده آن در آخرت ظاهر می شود از خود نشان نمیدهند، و چنان که دیده می شود برای هر یک از عبادات فلسفه مادی و فوائدی دنیائی طلب می کنند، و آن را بسیار مهم میدانند چنان که بر فوائد اخروی ترجیح میدهند، و حال آنکه باید قصدشان از عبادات تقرب پیروار باشد و بس.

ثواب خود داری هنگام میل یا ترس یا هوس یا خشم

(۱) ۱- شعیب عقرقوفی بسند مرسل از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود:

هر کس خود را هنگام میل و رغبت، و هنگام ترس و رهبت، و زمانی که هوس چیزی یا کاری کند، یا موقعی که بخشم و

غضب آید نگهدارد و اختیار نفس سرکش از کفش بیرون نرود، خداوند پیکر او را بر آتش حرام سازد.

ثواب یاری کردن امر بمعروف و نهی از منکر

(۲) ۱- یعقوب بن یزید بسند مرفوع از حضرت باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۵۶

امر بمعروف و نهی از منکر دو رسم از رسمهای الهی است، هر کس این دو را یاری نماید خداوند ویرا عزیز کند، و هر کس این دو را ترک کند خدای عزّ و جلّ خوارش خواهد گردانید.

ثواب آنکه آیات آخر سوره زمر را برای او بخوانند و او بگیرد

(۱) ۱- سلیمان بن خالد گوید: امام صادق علیه السلام نقل فرمود که روزی رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم بسراغ جماعتی از جوانان انصار آمد و آنان را گفت که میخواهم آیاتی چند از قرآن بر شما تلاوت کنم، پس هر یک از شما که گریست بهشت از ان او خواهد بود.

آنگاه از آیه وَ سَيَقُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا را تا آخر سوره زمر بر ایشان تلاوت فرمود، و جمله گریستنند جز یکتن که او گفت یا رسول الله من خود را برای گریستن مهیا ساختم لیکن دیدگانم اشک نریخت، حضرت فرمود: من

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۵۷

آیات را تکرار میکنم هر کس خود را بزاری زند جزایش بهشت خواهد بود آنگاه آیات را تکرار فرمود و جمله گریستنند و آن جوان نیز خود را گریان نمود و همگی داخل بهشت شدند.

اجتماع کردن در وقت دعا

(۱) ۱- عبد الأعلى گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هیچ نشده است که چهار تن در امری از امور با یک دیگر همفکر گردند و دعا کنند جز اینکه دعایشان مستجاب شود پیش از آنکه از هم مفارقت کنند.

ثواب دعای پنهانی

(۲) ۱- اسماعیل بن همام گوید: امام هشتم علیه السلام فرمود: دعای بنده در سرّ و پنهانی هر یک دعا برابر هفتاد دعای آشکارای اوست.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۵۸

ثواب دعا کردن هنگام سحر

(۱) ۱- از ابی الصّباح کنانی روایت است که امام باقر علیه السّلام فرمود: خداوند بزرگ در میان مؤمنین دعاکنندگان بسیار را دوست میدارد، پس بر شما باد بدعا کردن هنگام سحر تا دمیدن خورشید، زیرا آن وقت اجابت دعا است، و درهای آسمان همه در آن اوقات باز است، و نسیم رحمت میوزد، و روزیهای خلائق تقسیم می شود، و حوائج بزرگ بندگان برآورده میگردد.

ثواب دعاء در باره مؤمنین و مؤمنات و مسلمین و مسلمات

(۲) ۱- صفوان بن یحیی گوید: موسی بن جعفر علیهما السّلام میفرمود: هر کس در باره برادران و خواهران مؤمن و یا مسلمان خود دعا کند، خداوند بشماره هر مؤمنی فرشته ای بگمارد که در باره او دعا کند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۵۹

(۱) ۲- و نیز صفوان از امام هشتم علیه السّلام روایت کرده که فرمود: هیچ مؤمنی نیست که در باره برادران و خواهران مؤمن یا مسلمان خود چه زنده باشند و چه از دنیا رفته باشند دعا کند مگر اینکه خداوند در برابر هر یکتن مؤمن یا مؤمنه ای از روزی که آدم علیه السّلام را برانگیخته تا روز قیامت حسنه ای در نامه عمل او بنویسد.

(۲) ۳- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس روزی بیست و پنج بار بگوید:

«اللّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ»

خداوند بشماره هر مؤمن یا مؤمنه ای که گذشته باشد یا بیاید تا روز قیامت حسنه ای برای او بنویسد و گناهی از او محو سازد، و درجه ای مقامش را بالا برد.

(۳) ۴- محمّد بن حمّاد حارثی از امام صادق از پدرش علیهما السّلام روایت کرده که رسول خدا صلّی اللّهُ علیه و اله و

سَلَّمَ فرموده است: نیست هیچ بنده ای که در باره مؤمنین و مؤمنات دعا کند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۶۰

جز اینکه خداوند آن دعا را در حقّ خود او بعدد تمام مؤمنین و مؤمنات از اوّل دنیا تا آخر دنیا الی یوم القیامه هر چه بودند و باشند بپذیرد، و همانا بنده ای را بآتش دوزخ محکوم کنند و فرشتگان او را بسوی جهنّم بکشند، مؤمنین و مؤمنات گویند:

بار الها این بنده در باره ما دعا کرده است او را ببخش و شفاعت ما را در حقّ وی بپذیر، خداوند خواهش آنان را در باره وی قبول فرماید و وی نجات یابد.

(۱) ۵- عبد الله بن میمون قدّاح گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده: هر گاه یکتن از شما دعا کند پس دعای همگانی نماید (یعنی همه را دعا کند) زیرا آن باجابت نزدیکتر خواهد بود.

ثواب آنکه «لا حول و لا قوه الا بالله العلیّ العظیم» گوید

(۲) ۱- هشام احمر «۱» گوید: شنیدم امام صادق علیه السّلام میفرمود: هر کس بگوید:

(۱) فی بعض النسخ «عن هشام بن سالم» و فی بعضها «قال سمعت ابا الحسن الرضا علیه السلام کان یقول» و فی بعضها «سمعت ابا عبد الله کان یقول».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۶۱

«لا حول و لا قوه إلیّ بالله العلیّ العظیم»

(از روی ایمان و اعتقاد) خداوند عزّ و جلّ هفتاد نوع بلا را از او دور سازد که کمترین آن بلاها خفگی باشد.

ثواب آنکه هر روزه «لا حول و لا قوه إلیّ بالله» گوید

(۱) ۱- عمر بن یزید گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس در هر روز یک صد بار بگوید

«لا حول و لا قوه إلیّ بالله»

خداوند بسبب آن هفتاد قسم از بلا را از او دور نماید که آسانترین آنها حزن و اندوه باشد.

شرح: عبارت متن عربی «أیسرها الهّم» است و معنی آن همانست که ترجمه شد، و بنظر میرسد که نسخه تصحیف شده باشد، و درست آن «أیسرها الهدم» بوده،* و هدم بمعنی خرابی خانه یا ویران شدن بنا است.

ثواب آنکه چون از منزل بیرون آید «بِسْمِ اللَّهِ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» گوید

(۲) ۱- ابو سعید خدری گوید: رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود: هر کس هنگام بیرون

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۶۲

آمدن از منزل بگوید:

«بِسْمِ اللَّهِ»

دو فرشته (رقیب و عتید) او گویند: راه یافتی، و چون گوید

«لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»

آن دو فرشته گویند، حفظ شدی، و چون گوید «تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ» گویند: کفایت شدی، پس شیطان گوید: من چگونه بر کسی که راه یافت و حفظ شد و از ناحیه خدا امورش کفایت گردید دست یابم.

ثواب آنکه شبانگاه صد بار تکبیر گوید

(۱) ۱- ابو حمزه ثمالی گوید: از امام سجاد عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَام شنیدم میفرمود: هر مؤمنی که هنگام غروب یک صد بار تکبیر یعنی

«اللَّهُ أَكْبَرُ»

بگوید، ثوابش مانند کسی باشد که یک صد بنده در راه خدا آزاد کرده باشد.

ثواب تسبیح حضرت زهراء علیها السلام

(۲) ۱- ابو هارون مکفوف گوید: امام صادق علیه السلام بمن فرمود: ابا هارون براستی که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۶۳

ما کودکان خود را بتسبیح حضرت زهرا علیها السلام امر میکنیم همان طوری که بنماز امر میکنیم، پس تو باین ذکر مداومت کن زیرا بنده ای بدان مداومت نکرده است که بدبختی بیند (یعنی هیچ وقت بدبخت نشود چنانچه این ذکر را ترک نکند).

شرح: تسبیح حضرت زهرا علیها السلام بنا بر مشهور سی و چهار بار «اللَّهُ أَكْبَرُ» و سی و سه بار «الْحَمْدُ لِلَّهِ» و سی و سه بار «سُبْحَانَ اللَّهِ» است که رویهم یک صد بار ستایش خداوند و شکر و تنزیه او می شود.

(۱) ۲- محمّد بن مسلم گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس خدا را تنزیه کند بتسبیح حضرت زهرا سلام الله علیها

سپس طلب آمرزش کند آمرزیده خواهد شد، و آن بزبان یک صد است ولی در میزان عمل یک هزار، و شیطان را دور میکند، و خداوند رحمان را خشنود.

(۲) ۳- أبو خالد قَمَاط گوید: از امام صادق علیه السّلام شنیدم میفرمود تسبیح حضرت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۶۴

زهر اسلام الله علیها هر روز در تعقیب هر فریضه نزد من محبوبتر است از بجا آوردن هزار رکعت نماز در هر روز.

(۱) ۴- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق علیه

السلام فرمود: هر کس بعد از نمازهای پنجگانه خود پیش از آنکه از جابر خیزد تسیحات حضرت زهرا را بگوید خداوند او را بیامرزد، و بتکبیرات آغاز میکند. (یعنی تکبیرات را اول بگوید).

فضیلت خاموشی

(۲) ۱- علی بن حسن بن رباط بیک واسطه از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: تا وقتی که مؤمن خاموش باشد نیکوکار نوشته خواهد شد. و چون لب گشاید نیکو کار، یا بد کار نوشته خواهد شد.

توبه استغفار

(۳) ۱- سکونی از امام صادق از پدرانش علیهم السلام از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ روایت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۶۵

کند که آن حضرت فرمود: برای هر دردی درمانیست و درمان گناهان استغفار است.

شرح: معنی استغفار طلب آمرزش است بهر زبان و هر لفظ، لکن بهتر است بلفظ «أستغفر الله» یا «أستغفر الله ربی و أتوب الیه» باشد.

(۱) ۲- سلام حنّاط گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس هنگام خواب صد بار استغفار گوید بخواب رود در حالی که گناهانش هر چه هست مانند برگگی که از درخت میریزد بریزد، و صبح کند در حالی که از گناه پاک شده باشد.

(۲) ۳- عبد الله بن محمد جعفی گوید: شنیدم از امام باقر علیه السلام فرمود: رسول - خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ میفرمود: «بودن من در میان شما و نیز استغفار شما این هر دو حصار محکمی است از عذاب». بعد امام علیه السلام فرمود: یکی از این دو حصار (که وجود شخص پیغمبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ باشد) از میان شما رفت و تنها استغفار باقیمانده، پس آن را بسیار بگوئید زیرا آن از بین برنده گناهان است، خداوند بزرگ در قرآن میفرماید وَ مَا كَانَ اللهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَ مَا كَانَ اللهُ مُعَذِّبَهُمْ وَ هُمْ يَسْتَعْفِرُونَ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۶۶

در میان ایشان هستی خدا آنان را عذاب نکند، و نیز تا مادامی که استغفار می نمایند و از کارهای ناشایسته باز میایستند و توبه می نمایند ایشان را عذاب کننده نخواهد بود. «۱» (۱) ۴- اسماعیل بن سهل گوید: بامام جواد علیه السلام نامه ای نوشتم که دعائی بمن بیاموز که چون بخوانم در دنیا و آخرت با شما باشم، گوید حضرت در پاسخ نوشت بخطی که شناختم از آن حضرت علیه السلام است: «سوره «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ» را بسیار تلاوت کن، و لبهای خود را بذكر استغفار تر و تازه گردان».

(۲) ۵- مسعده بن صدقه از امام صادق از آباء گرامش علیهم السلام از رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرده که فرمود: خوشا بحال کسی که روز قیامت در نامه عملش زیر هر گناهی یک «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ» باشد.

ثواب آنکه در ماه شعبان روزی هفتاد بار استغفار نماید

(۳) ۱- محمد بن ابی حمزه گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس در ماه شعبان

(۱) الانفال: ۳۴.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۶۷

هر روز هفتاد بار استغفار کند بدین لفظ که گوید:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ»

نام او در افق مبین ثبت گردد، راوی گوید: پرسیدم افق مبین چیست؟ فرمود: جلگه یا بیابانیست در مقابل عرش پروردگار که در آن نهرهایی است که بشماره ستارگان جام در آن پخش شده.

ثواب آنکه بعد از فریضه صبح هفتاد بار استغفار نماید

(۱) ۱- جابر بن یزید جعفی گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس بعد از نماز صبح هفتاد بار

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

گوید خداوند او را بیامرزد هر چند در آن روز هفتاد هزار گناه کند، و هر کس بیش از هفتاد هزار گناه از او سرزند خیری در او نخواهد بود. «۱» شرح: این خبر را مؤلف - رحمه الله - در کتاب خصال باب سبعین آورده و گوید:

در یک روایت هفتصد گناه آمده است، یعنی بجای هفتاد هزار هفتصد است. و باید دانست که لفظ عربی آن چنین است:

«و لو عمل ذلك اليوم سبعين ألف ذنب»

و کلمه «لو» را که «هر چند» ترجمه کردیم از روی ناچاری بود، زیرا اگر چه

(۱) رواه فی الخصال فی السبعین و زاد فی آخره «و فی روایه سبعمائت ذنب»

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۶۸

معنی «لو» شرط است مثل «إن» لیکن در مقام استعمال در زبان عرب «لو» غالباً جایی گفته می شود که آن شرط ممتنع الوقوع باشد یعنی وقوعش محال باشد مثل کلام خداوند که در قرآن فرموده «لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا

اللَّهُ لَفَسَدَاتَا» که برای عدم وقوعش بلفظ «لو» ذکر شده بخلاف «إن» شرطیه که ممکن است آن شرط واقع شود و مشروط نیز وقوعش محال نیست. از این مبحث ادبی گذشته، باید بدانیم که مراد از هفتاد هزار گناه که عربی آن «سبعین ألف» میباشد مبالغه در بسیاری عدد است یعنی اگر چه بسیار خطا و لغزش از وی سرزند نه اینکه مفهوم عدد منظور باشد، و مراد از ذنوب گناهان صغیره است نه معاصی بزرگ، و نیز باید دانست که «عمرو بن سهل» که در سلسله سند این خبر است مجهول میباشد و علماء رجال او را نشناخته اند لذا چندان اعتمادی بر روایات او نیست، و ممکن است کسی بگوید لفظ «الف» بعید نیست از جانب بعضی نساخ کتاب برای مبالغه اضافه شده باشد زیرا در یک روز شمردن هفتاد هزار برای کسی میسر نیست تا چه رسد بفعال آن.

ثواب کسی که شهادتین نگهدار او باشد، و آنکه در پیشامد بد استرجاع کند و آنکه چون خیری بیند حمد خدا کند، و آنکه چون لغزشی از او سرزند پوزش طلبد

(۱) ۱- علی بن ابی علی از امام صادق از پدرانش علیهم السلام روایت کند که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۶۹

رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود: در هر فردی از مؤمنین که این چهار چیز باشد وی در بزرگترین نورهای خدائی خواهد بود: آنکه گواهی بیگانگی خدا و نبوت من او را در کارهایش نگهدار باشد، و آنکه چون حادثه ناگواری برای او پیش آید بگوید «إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ» و آنکه چون خیری بدو رسد خدا را حمد کند و

«الحمد لله»

گوید، و آنکه چون گناهی از او سرزند

«أستغفر الله و أتوب إليه»

بگوید و توبه کند.

آن نیکوئی که زودتر پاداش آن بانسان میرسد

(۱) ۱- حسن بن زید «۱» از امام صادق از پدرش علیهم السلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ فرموده: آن خیری که پاداشش زودتر از همه میرسد نیکی کردن در باره دیگران است، و آن شری که زودتر از همه شرور کیفرش بآدمی میرسد ستمکاری است، و عیب مرد همین بس که در دیگران ببیند آن عیبی را که خود داراست و از دیدن آن کور است، یا اینکه سرزنش کند مردم را بدان کرداری که خود نیز بدان مبتلا

(۱) فی بعض النسخ «الحسین بن یزید» و فی بعضها «الحسین بن زید».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۷۰

است و نمیتواند از آن دست بردارد، و یا اینکه بیهوده گوئی همنشین خود را آزار رساند.

ثواب خواندن آیه «فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ» در هر صبح و شام

(۱) ۱- حارث همدانی گوید: امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: هر کس شامگاهان سه بار آیه «فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَ حِينَ تُصْبِحُونَ وَ لَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ عَشِيًّا وَ حِينَ تُظْهِرُونَ» را بخواند در آن شب خیری از او فوت نشود، و همه بدیها از وی دور گردد، و هر کس صبحگاهان همین آیه را سه بار بخواند در آن روز هیچ خیری از او فوت نشود و همه بدیها از وی دور خواهد شد. (الروم: ۱۷ و ۱۸).

ثواب زهد و پارسائی

(۲) ۱- سیف بن عمیره گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس از فراهم آوردن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۷۱

وسائل زندگی شرم نکند هزینه اش آسان گردد، و دلش آرام گیرد، و خانواده اش راحتی و فراخی بینند، و هر کس بدنیا بی رغبت

باشد (یعنی حریص نباشد) خداوند دانش را در دلش استوار و پا بر جا دارد، و زبانش را بدان گویا سازد، و او را به این عیبها و بدیهای دنیا بصیر و روشن گرداند، و بدرد و درمان آن بینا کند، و از دار دنیا با قلبی سالم و دلی پاک بسوی بهشتش روانه سازد.

ثواب آنکه در اول و آخر هر شب و هر روز عملی نیک کند

(۱) ۱- جابر جعفی از امام باقر علیه السلام روایت کند که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود:

همانا فرشته (مأمور و مراقب) در هر بامداد و شامگاه با دفتری بر انسان نازل گردد و در آن اعمال را ثبت نماید، پس در اول هر بامداد بکار نیکی آغاز کنید، و در آخر روز نیز بکار خیری ختم نمایید، و همچنین در اول و آخر هر شب، زیرا خداوند آنچه ناروا از شما در میان این دو وقت سرزند این شاء الله خواهد بخشید و خود فرماید

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۷۲

فَاذْكُرُونِي أَذْكَرُكُمْ «۱» مرا یاد کنید شما را یاد خواهم کرد، و نیز میفرماید:

وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ «۲» آری یاد خدا و ذکر او بالاتر و بزرگتر است.

ثواب گریستن از هیبت و عظمت خدا

(۱) ۱- محمّد بن مروان گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: در این عالم اثر هر چیز حد و اندازه ای دارد جز اشکها که از خشیت و خوف خداوند ریخته می شود، زیرا یک قطره آن گوئی دریاهائی از آتش غضب الهی را خاموش مینماید، و چون اشک دیدگان را فرا گیرد، گرد خواری و مدلت بر آن رخسار ننشیند، و چون روی چهره سرازیر گردد خداوند آن را بر آتش حرام سازد، و چنانچه فردی در امتی از روی خشیت بگرید همگی مورد رحمت الهی واقع شوند.

(۲) ۲- سکونی از امام صادق از پدرش علیهما السلام روایت کرده که فرمود: رسول- خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است: خوشا بحال آن چهره ای که خداوند آن را گریان بیند

(۱) البقره: ۱۵۲

(۲) العنکبوت: ۴۵

بدان گناهی که جز خدا کسی بر آن آگاه نباشد، و تنها برای ترس از خدا باشد.

ثواب آنکه خوشنودی خدا را بر هوی و هوس ترجیح دهد

(۱) ۱- أبو حمزه ثمالی گوید: شنیدم امام سجاد علیه السلام میفرمود: خداوند عزیز و جلیل میفرماید: بعزت و عظمت و شکوه و رونق و برتری و بلندی مقامم سوگند که هیچ بنده ای خوشنودی مرا بر هوی و هوس خویش مقدم ندارد جز اینکه همت و اندیشه او را بامور اخروی متوجه سازم، و قلب او را بی نیاز گردانم، و اموال و هستیش را کفایت نمایم، و آسمانها و زمین را ضامن روزی او قرار دهم، و دنیا بدو رو کند در حالی که او خوش نداشته باشد.

ثواب آنکه شب و روز را بسر آورد و فکرش همه آخرت باشد

(۲) ۱- عبد الله بن ابي يعفور از امام صادق علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: هر کس شب را بروز و روز را بشب آورد و بزرگترین و بالاترین اندیشه اش

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۷۴

امر آخرت باشد خداوند دل او را غنی و بی نیاز کند، و کار او را سامان بخشد، و از دنیا نرود تا آنکه از زندگی و عمر خود کاملاً کامیاب گردد. و هر کس شب را بروز و روز را بشب آورد و بزرگترین همش دنیا باشد خداوند داغ فلاکت و بدبختی بر پیشانی اش بنهد، و او را با فقر دست بگریبان کند، و امورش را پریشان و بی سامان سازد، و از دنیا بیش از آنکه برای او نصیب گشته بهره نگیرد.

ثواب نکوئی کردن

(۱) ۱- أبو محمد وابشئ گوید امام صادق علیه السلام فرمود: هر گاه بنده ای در باره دیگران احسانی کند، خداوند عمل او را هر یک هفتاد برابر جزا دهد، و این معنی قول خدا است که میفرماید وَ اللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ خَدَاوَنَد چندی برابر کند برای هر که بخواند.

ثواب دوستی و دشمنی و بخشش و دریغ برای خدا

(۲) ۱- سعید أعرج گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: یکی از محکمترین

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۷۵

دستاویزهای ایمان اینست که برای خدا دوست بداری، و برای خدا دشمن بداری و برای خدا ببخشی و برای خدا دریغ داری.

ثواب مؤمنی که بگناهی شروع کند و پشیمان گشته دست باز دارد و پوزش خواهد

(۱) ۱- هشام بن سالم از یکتن از شیعیان نقل کرده که امام صادق علیه السلام فرمود هیچ مؤمنی نباشد که در شبانه روز چهل مورد گناه کبیره برای او پیش بیاید و وی پشیمان شده از خدا آمرزش طلبد و بگوید:

«أستغفر الله الذي لا إله إلا هو الحي القيوم، بدیع السماوات و الارض ذا الجلال و الإكرام، و أسأله أن يتوب عليّ»

جز اینکه خدایش ببخشد، و کسی که به بیش از چهل گناه دست بیاید در او خیری نخواهد بود.

ثواب مؤمنی که در بلاد غربت درگذرد

(۲) ۱- ابو محمد وابسی و یکتن دیگر از امام صادق علیه السلام نقل کرده اند فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۷۶

هیچ مؤمنی در بلاد غربت از دنیا نرود در حالی که بستگانش از وی دور باشند جز اینکه تمام قطعات زمینی که وی در آن خدا را عبادت کرده بر او اشک ریزد، و نیز لباسهای او بر او گریه کند، و همچنین درهای آسمان که اعمالش بدان بالا رفته بر او بگرید، و همین طور فرشتگان موکلش نیز بر آن غریب گریه خواهند کرد.

ثواب کافری که بر مؤمنی احسان کند

(۱) ۱- علی بن یقطين گوید: امام هفتم موسی بن جعفر علیهما السلام بمن فرمود:

در میان بنی اسرائیل مرد مؤمنی بود و در همسایگیش کافری منزل داشت که با آن مؤمن مهربانی و خوشرفتاری میکرد و در کار خیر دنیائی با وی همراه بود، پس چون آن کافر درگذشت خداوند خانه ای از گل در دوزخ برای او بنا کرد تا آنکه از حرارت آتش او را نگهدارد و روزیش از خارج بدو میرسید، و بدو گفته شد این جزای آن رفتارست که با فلان همسایه مؤمنت میکردی از مهربانی و همراهی.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۷۷

ثواب آنکه برادر مؤمنش احسان کند

(۱) ۱- حدید یا مازم گوید امام صادق علیه السلام فرمود: هر مؤمنی که در باره برادرش معرفی انجام دهد پس بی تردید این معروف را در باره رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم انجام داده.

ثواب آنکه بزی شیرده در خانه نگهدارد

(۲) ۱- محمد بن مارد گوید، شنیدم امام صادق علیه السلام میفرمود: نیست مؤمنی که در خانه خویش بزی شیرده نگهدارد جز اینکه اهل آن خانه تقدیس شوند و برکت از هر سو بر آنها فرود آید و چنانچه دو تا باشد در هر روز دو بار تقدیس شوند و برکات بر آنها نازل گردد، یکتن از شیعیان پرسید چگونه تقدیس شوند؟ امام علیه السلام فرمود:

هر بامداد و شام فرشته ای سراغ ایشان آید و بایستد و بگوید پاکیزه گشتید، و برکت یافتید، و نظیف شدید، و خوراکتان نیز پاک گشت، محمد بن مارد گوید: من پرسیدم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۷۸

معنی تقدیس چیست؟ فرمود: یعنی پاک و پاکیزه شدید.

ثواب نماز و زکاه و احسان و صبر

(۱) ۱- عبد الله بن سنان «۱»- یا ابو سیار مسمع بن عبد الملک- گوید امام صادق علیه السلام فرمود: هنگامی که مؤمن وارد قبر می شود نماز جانب راست او باشد و زکاه جانب چپش، و احسان بر سر او سایه افکند، و صبر در فاصله ای دور از آنها بایستد، چون آن دو فرشته متصدی سؤالش در آیند صبر بنماز و زکاه و احسان- که گوئی مجسم شده اند- خطاب کند که مواظب رفیق خود باشید و او را یاری کنید و چنانچه در ماندید من خود نیز دادرس او باشم.

ثواب دوستی آل محمد علیهم السلام و دشمنی با دشمنانشان برای خدا

(۲) ۱- صالح بن سهل همدانی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس ما را برای خدا دوست بدارد و دشمنان ما را- برای خدا نه برای ستم دنیائی که باو شده-

(۱) کذا و قد رواه الكلینی فی الکافی و فیہ «أبی سیار» مکان «ابن سنان».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۷۹

دشمن دارد و از دنیا برود و با گناهایی باشد چون کف روی آب دریا خدا او را بیخشد.

شرح: هر چند صالح بن سهل همدانی را علمای رجال نکوهش کرده اند و پاره ای او را جعّال و کذاب (دروغزن) و غالی شمرده اند لیکن مضمون خبر در بسیاری از اخبار اهل بیت علیهم السلام وارد شده و ثواب دوستی با اولیاء خدا و دشمنی با دشمنانشان دو اصل از اصول و یا فروع دین ما است که بعنوان تولی و تبری ذکر شده است.

ثواب استغفار در نماز و تر هفتاد بار در حال قیام

(۱) ۱- حسن بن محبوب گوید: عمر بن یزید چنان که یاد دارم ظاهراً از امام صادق علیه السلام نقل میکرد که فرمود: هر کس در نماز و تر خود ایستاده هفتاد بار بگوید:

«أستغفر الله و أتوب إليه»

و بر این کار یک سال مواظبت نماید خداوند او را از «مستغفرین بالاسحار» یعنی آنان که هنگام سحر خدا را میخوانند و از او پوزش میطلبند محسوب دارد، و آمرزشش بر خداوند لازم و حتمی میگردد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۸۰

ثواب سلام بر برادر مؤمن برای خدا

(۱) ۱- از جابر جعفی روایت شده که امام باقر علیه السّلام فرمود: همانا فرشته ای از فرشتگان حقّ بر مردیکه بر در خانه ای ایستاده بود گذر کرد و از او پرسید ای بنده خدا برای چه و چرا اینجا ایستاده ای؟ مرد گفت: آمده ام بسلام دوست مؤمنم فرشته پرسید آیا میان تو و او خویشی است و او از بستگان تو است یا اینکه حاجتی بدو داری؟ آن مرد گفت: نه خویشی با وی دارم و نه حاجتی بدو، و جز برادری و اخوّت اسلامی و احترام او چیزی مرا بدینجا نکشانیده و این کار را تنها برای خشنودی خدا بر خود لازم دانستم، فرشته گفت: بدان که من از جانب خدا بسوی تو مأمورم او ترا سلام میرساند و میفرماید بنده من مرا در نظر داشتی و برای من این عمل را انجام دادی لذا بهشت را بر تو ارزانی داشتم، و از غضب خویش ترا رهانیدم و از آتش دوزخ پناحت دادم.

ثواب آنکه توبه کند توبه واقعی

(۲) ۱- معاویه بن وهب گوید: شنیدم امام صادق علیه السّلام میفرمود: هر گاه بنده

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۸۱

مؤمنی از روی واقع توبه کند و دیگر بگناه دست نیالاید خداوند وی را دوست بدارد و اعمال ناشایسته اش را در دنیا و آخرت بپوشاند، گوید: پرسیدم چگونه بپوشاند؟ فرمود فرشتگان را که عمل زشت او مینوشتند بفراموشاند، و جوارحش را فرمان دهد تا گناهان وی پنهان دارند و بسرمینهایی که در آن معصیت نموده دستور دهد آنچه دیده اند پنهان دارند، و در قیامت بحساب حاضر شود و هیچ چیز بر هیچ گناهی از او شهادت ندهد.

ثواب شخص با وقار، و مهربان و شکیب، و نرمخو و زود پذیر

(۱) ۱- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق علیه السّلام روایت فرمود که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم روزی بیاران خود فرمود: آیا کسی که فردای قیامت آتش بر او حرام است بشما معرّفی کنم؟ گفتند آری ای فرستاده خدا، فرمود: او شخص متین و با وقار، و خونگرم و مأنوس و مهربان، و بردبار و شکیب، و نرمخو و زود پذیر باشد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۸۲

ثواب پاداش جویان بخدا بزاری کردن از ترس او، و ثواب آنان که بترک محرّمات خدا را بندگی کنند، و آنان که بزهد خود را بیاریند

(۱) ۱- عبد الله بن وليد و صیافی گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: در ضمن آنچه خداوند بزرگ با موسی علیه السلام مناجات فرمود این بود که ای موسی قوم خود را ابلاغ کن که تقرب جویندگان بمن بچیزی مانند گریستن از خوف من بمن تقرب نخواهند جست، و بندگان فرمانبردارم بچیزی چون پرهیز از محرّماتم مرا بندگی نخواهند نمود، و خود ساختگان و آراستگان برای دیدار من بچیزی چون زهد و بیرغبتی بدنیا خویشتن را نخواهند آراست، موسی عرضکرد ای بهترین بخشندگان جزای ایشان را چه خواهی داد. فرمود: اما آنان که بریختن سرشک از ترس هیبت من بمن تقرب جویند مقامشان در رفیق اعلی که محلّ انبیاء است باشد، و کسی با آنها در این مقام شریک نباشد، اما پارسایانی که با دوری از گناه مرا پرستیدند و بمن تقرب جستند پس من همه مردم را بازجوئی کنم و اعمال همه را باز رسم جز اینان که از آنها شرم دارم، و اما کسانی که بزهد در دنیا و بیرغبتی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۸۳

بزائد بر هزینة زندگی بمن تقرب جستند پس

بهشت بجملگی بر ایشان ارزانی دارم تا هر کجا که خواهند منزل گزینند.

ثواب احسان در باره مؤمن

(۱) ۱- میسر بن عبد العزیز گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: همانا در قیامت مردیکه بآتش محکوم گشته و فرشته اش بدوزخ میرد در راه بیک تن مؤمن از شما شیعیان که اندک آشنائی با او دارد برخورد و گوید: ای فلان بفریاد من برس من در باره تو در دنیا احسانی کرده ام حاجتی بمن داشتی بر آوردم آیا امروز پاداش آن توانی داد، پس آن مؤمن فرشته را گوید او را رها کن، خداوند سخن مؤمن را بشنود و ملک را گوید امر او را اطاعت کن، پس فرشته آن مرد را رها سازد.

ثواب امید نیک بخدا داشتن

(۲) ۱- عبد الرحمن بن حجاج گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: آخرین فردی که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۸۴

مأمور بداخل شدن دوزخ شود چون روان گردد باز پس نگرد پس خداوند فرماید بازش بدارید. چون بیاید خداوند گوید ای بنده چرا واپس نگرستی؟ گوید بار الها چنین گمانی بتو نداشتم که مرا بدوزخ فرستی، خداوند جلیل پرسد گمان تو بمن چه بود؟ گوید: پروردگارا فکر میکردم مرا ببخشی و در بهشتت جایم دهی، پس خداوند فرماید ای فرشتگان من بعزت و جلال و نعمتها و محتتها و بزرگی مقام سوگند که جز این ساعت گمان خیر در تمام عمرش بمن نداشت، و چنانچه ساعتی در عمرش بمن گمان نیک داشت او را بآتش نمیتسانیدم باری از او پذیرید و ببهشتش ببرید، آنگاه امام صادق علیه السلام فرمود: هیچ بنده ای بخداوند گمان نیک نداشته باشد جز اینکه خدا نزد گمان اوست، و بر عکس هیچ بنده ای باو گمان بد نداشته باشد مگر اینکه خداوند نزد گمان اوست، و

با او همان معامله کند که فکر میکرده، و این است بیان کلام خدا که میفرماید: وَ ذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرْدَاكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ «۱» این همان گمانیست که شما در باره حق داشتید و آن موجب هلاک و بدبختی شما گردید.

(۱) فَصَلت: ۲۳

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۸۵

ثواب آنکه با خدای خویش اخلاص ورزد

(۱) ۱- معاویه بن وهب گوید: از امام صادق علیه السّلام شنیدم میفرمود: هیچ بنده مسلمانی از ته دل با خدای اخلاص نوزد که از خود بحق بدهد و برای خویش بحق بستاند جز اینکه دو خصلت بوی عطا گردد، روزی و بهره ای که از جانب خدا نصیب او گردد و بدان قانع و خرسند باشد، و دیگر خشنودی و رضای حقّ که بدان نجات یابد.

ثواب انگشتی عقیق بدست کردن

(۲) ۱- حسین بن خالد از حضرت رضا علیه السّلام روایت کرده که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس انگشتی که نگینش عقیق باشد بدست کند تهی دست نگردد، و کارش فرجام نیابد مگر بهر چه بهتر (یعنی عاقبتش بخیر و خوبی باشد).

(۳) ۲- عبد الرّحیم قصیر گوید: حاکم در پی احضار شخصی از فرزندان ابی طالب

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۸۶

که جرمی کرده بود فرستاد، وی در راه به حضرت صادق علیه السّلام برخورد کرد امام فرمود: انگشتی عقیق باو برسانید، چنان کردند از آن حاکم مکروهی ندید.

(۱) ۳- عمرو بن أبی المقدم گوید: مردیکه تازیانه بسیار خورده بود بر امام باقر علیه السّلام گذر کرد حضرت فرمود: انگشتی عقیق او کجاست اگر با او میبود تازیانه نمیخورد.

(۲) ۴- در حدیث دیگر از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که انگشتی عقیق موجب ایمنی در سفر خواهد بود.

(۳) ۵- حسین بن مزید «۱» گوید: امام صادق از پدراناش از امیر المؤمنین علیهم السّلام روایت کرد که آن حضرت فرمود: برای دست خود انگشتی عقیق اختیار کنید که خدا شما را برکت خواهد داد، و از هر بلائی ایمن باشید.

بن زید» و فی بعضها «الحسین بن یزید».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۸۷

(۱) ۶- و نیز بهمین سند روایت کرده که مردی نزد رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم آمد و شکایت کرد که راهزنان راه بر من گرفتند و اموالم را بردند، حضرت فرمود:

چرا انگشتری عقیق در دست نداشتی که از هر بدی انسان را نگه می دارد.

(۲) ۷- و در حدیث دیگر امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس انگشتری عقیق در دست کند همواره نیکی بیند تا زمانی که آن را در دست داشته باشد، و پیوسته از جانب خداوند دارای محافظی خواهد بود.

(۳) ۸- عقیل بن متوکل بسند مرفوع از امام صادق از پدرش از جدش علیهم السلام روایت کرده که فرمود: هر کس خاتمی بسازد و نگینش عقیق باشد و در آن نقش کند

«محمّد نبی الله و علی ولی الله»

خداوند ویرا از مردن بد نگاهدارد، و نمیرد مگر با همان فطرت پاک که بدنیا آمده است.

(۴) ۹- علی بن محمد بسند مرفوع از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود:

دستی بسوی خدا بلند نشود که محبوبتر باشد از دستی که در آن عقیق باشد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۸۸

(۱) ۱۰- حسن بن علی و شاء گوید: امام هشتم علیه السلام فرمود: هر کس قرعه بانگشتری عقیق زند بهره او کاملتر بیرون آید.

(۲) ۱۱- زیاد قندی «۱» از موسی بن جعفر علیهما السلام از پدرش از جدش از امام سجّاد از پدرش حسین بن علی علیهم السلام روایت کرده که فرمود: پس از آنکه خداوند موسی بن عمران علیه السلام را

آفرید، با وی در طور سیناء سخن گفت آنگاه بر زمین نظری افکند و از نور روی خود عقیق را آفرید، سپس فرمود بذات خود سوگند یاد کرده ام کسی که عقیق بدست دارد در صورتی که علیّ علیه السّلام را دوست بدارد بآتش عذاب نکنم.

فضیلت بدست کردن خاتم فیروزه

(۱) ۱- عبد المؤمن انصاری گوید: شنیدم امام صادق علیه السّلام میفرمود: دستی که

(۱) فی بعض النسخ «عن أحمد بن هارون القطان القصری، عن عبد الملك القطان عن زیاد العبدی».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۸۹

در آن انگشتری فیروزه باشد هرگز فقیر نگردد.

(۱) ۲- حسن بن علیّ بن مهران گوید: بر موسی بن جعفر علیهما السّلام وارد شدم در دست مبارکش انگشتری دیدم که نگینش فیروزه و نقش آن

«اللّه الملك»

یا

«للّه الملك»

بود، مدّتی در آن نظر میکردم حضرت پرسید از چه بدان مینگری این سنگی است که جبرئیل از بهشت برای رسول خدا صلّی اللّه علیه و اله و سلّم آورد و پیغمبر آن را بعلیّ علیه السّلام بخشید، آیا نام آن را میدانی؟ عرض کردم فیروزه است، فرمود این اسم پارسی آنست، عربی آن را میدانی؟ گفتم: نه فرمود نامش بعربی «ظفر» است.

فضیلت انگشتری جزع یمانی

(۲) ۱- محمّد بن الحسین علویّ از پدرش از جدّش علیّ بن الحسین علیهما السّلام روایت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۹۰

کرده که امیر المؤمنین علیه السّلام فرمود: انگشتری جزع یمانی در دست کنید که شرّ شیاطین متمرد را دور میکند.

شرح: جزع یمانی سنگی است معدنی سیاه رنگ دارای خال های سفید و زرد و سرخ و غالباً در معدن عقیق پیدا می شود.

فضیلت انگشتری زمرد

(۱) ۱- احمد بن محمد بن نصر «۱» که یکی از کارکنان موسی بن جعفر علیهما السّلام است گوید: روزی حضرت بمن از کتابی دیکته میکرد که انگشتی زمرد در دست کردن موجب گشایشی است که هیچ دشواری همراه ندارد.

فضیلت انگشتی یاقوت

(۲) ۱- حسین بن خالد از حضرت رضا علیه السّلام روایت کرد که امام صادق علیه السّلام

(۱) فی الکافی ج ۶ ص ۴۷۱ «عن هارون بن مسلم، عن رجل من أصحابنا و هو الحسن بن علی بن الفضل و یلقب سکباج، عن أحمد بن محمد بن نصر صاحب الانزال».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۹۱

فرمود: انگشتی یاقوت در دست کنید که پریشانی و تنگدستی را زائل میکند.

فضیلت انگشتی بلور

(۱) ۱- ابن وهبه عبدسی بسند مرفوع از امام صادق علیه السّلام نقل کند که فرمود:

نگین انگشتی بلور نیکو نگینی است.

ثواب تواضع و فروتنی

(۲) ۱- مسعده بن صدقه از امام صادق علیه السّلام از پدرانش از امیر المؤمنین علیهم السّلام روایت کرده که فرمود: هیچ کس از اولاد آدم نیست جز اینکه کاکلش بدست فرشته ای است و هر گاه تکبر و بزرگی کند ویرا بزمین فرو کشد و گوید: فروتن باش خدایت پست کند، و هر گاه کوچکی و تواضع نماید او را بلند کند و گوید:

سر بلند باش خدا ترا بلند گرداند و ترا خوار نسازد بجهت فروتنی و تواضع.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۹۲

ثواب گریستن از خشیت خدا و فرو پوشیدن چشم از محارم او و بیداری شب از برای او

(۱) ۱- سکونی از امام صادق از پدرش علیهما السّلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: که هر دیده ای در روز قیامت گریان است جز سه دیده، چشمی که از خوف خدا اشک ریزد، و دیده ای که در راه خدا بیداری کشد (چون مرزدار یا دیدبانی که در شب دیدبانی کند) سوم چشمی که از محرمات الهی خود را بپوشد و بر هم نهد.

(۲) ۲- و نیز نقل کرده که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: خوشا بحال آن چهره ای که خداوند او را گریان بیند از ترس خود بجهت آن گناهی که جز او هیچ کس بر آن آگاه نیست.

ثواب آنکه لذت نقد را از ترس کیفر نسبه ترک کند

(۳) ۱- سکونی از امام صادق از پدرانش از امیر مؤمنان علیهم السّلام روایت کرده که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: خوشا بحال آن کس که خواهش و خواسته حاضر

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۹۳

مهیای نفس خویش را برای کیفری که شنیده و اما آن را ندیده ترک کند.

ثواب دوستی برای خدا، و تعمیر مساجد، و استغفار سحرگاه

(۱) ۱- سکونی از حضرت صادق از پدرانش علیهم السّلام روایت کرده که همانا خداوند عزّ و جلّ هر گاه قصد عذاب اهل زمین کند میفرماید: اگر نبودند کسانی که برای من با یک دیگر دوستی میکنند، و آنان که مساجد مرا تعمیر مینمایند، و آنها که در سحرگاه از من پوزش میطلبند و استغفار مینمایند البتّه عذابم را بر ایشان فرو میفرستادم.

ثواب آنکه نظرش از روی عبرت باشد، و خاموشیش اندیشه، و کلامش ذکر خدا و بر ناروائیهایش بگردید، و مردم از شرّش در امان باشند

(۲) ۱- ابو حمزه ثمالی گوید: امام باقر علیه السّلام روایت کرد که امیر مؤمنان

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۹۴

علیه السّلام فرمود: همه خوبیها در سه خصلت جمع شده: نظر، سکوت، کلام، و هر دیدنی که در آن عبرت یعنی پند آموزی نباشد بیجا و مهمل است، و هر خاموشی که در آن اندیشیدن نباشد غفلت و فراموشی است، و هر سخن گفتنی که در آن یادی از خدا نباشد بیهوده است، و خوشا بحال آنکه دیدنش از روی پند آموزی و عبرت، و خاموشیش اندیشه، و سخنش یاد خدا باشد، و برای گناهان و ناروائیهائی که از او سر زده اشک بریزد، و نیز مردم از شرّ او در امان باشند.

ثواب خاموشی، و بسوی خانه خدا پیاده رفتن

(۱) ۱- ربیع بن محمّد از مردی باز گو کرده که امام صادق علیه السّلام فرمود: خداوند بچیزی چون سکوت و پیاده رفتن بسوی خانه اش پرستش نشده است.

شرح: شاید مراد از خانه خدا مطلق مساجد باشد نه آنکه تنها مسجد الحرام.

(۲) ۲- علی بن مهزیار بسند مرفوع از معصوم علیه السّلام روایت کرده که زمانی بر این مردم بیاید که تندرستی و امتیّت و

راحتی که ده جزء میباشد نه جزء آن در کناره گیری از مردمان باشد، و یک جزء دیگر در خاموشی و لب فرو بستن.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۹۵

(۱) ۳- علی بن حسن بن رباط از یکتن از مشایخ حدیثش روایت کرده که امام صادق علیه السلام فرمود: مرد مسلمان پیوسته نیکوکار نوشته شود تا مادامی که خاموش است و چون لب بسخن گشود یا نیکو کار نوشته شود یا تبهکار. (این حدیث

فضیلت آنکه خود جامه خویش بدوزد و کفش خود پینه زند و خود متاع خویش بدوش کشد

(۲) ۱- عبد الرحمن بن ابی نجران بسند مرفوع از امام صادق علیه السلام روایت کند فرمود: هر کس بدست خویش جامه خود بدوزد، و کفش خود پینه زند، و متاع خویش بدوش کشد پس بطور قطع از خودخواهی و کبر بیزاری جسته.

فضیلت راستی

(۳) ۱- عبد الله بن عجلان گوید: امام صادق علیه السلام میفرمود: چون بنده ای راست گوید نخستین کس که او را تصدیق کند خدا خواهد بود، و خودش نیز داند که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۹۶

راستگو است، و هر گاه دروغ گوید اول کس که او را تکذیب کند خداست و خود نیز داند که دروغگو میباشد.

ثواب آنکه کار نیک و یا زشتش را پنهان کند

(۱) ۱- عباس بن هلال گوید: شنیدم از امام هشتم علیه السلام میفرمود: آنکه کار نیک خود را پنهان دارد ثوابش برابر هفتاد کار نیک باشد، و آنکه کار زشت خود را آشکار نماید بی یاور شود، و آنکه کار بد خویش را پنهان انجام دهد امید است که آمرزیده گردد.

ثواب آنکه گناهی کند و بداند که اگر خدا بخواد او را عذاب میکند و اگر بخواد او را میبخشد

(۲) ۱- محمد بن مسلم گوید: امام صادق علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: خداوند جلیل فرموده است: هر کس از او گناهی سرزند و بداند که کار بدست منست اگر بخوام او را عقوبت میکنم و اگر بخوام میبخشم، او را

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۹۷

خواهم بخشید.

ثواب توبه و بازگشت

(۱) ۱- عبد الرحمن بن عبد الله مسعودی گوید: امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: هر کس توبه کند خداوند تعالی توبه وی بپذیرد، و اعضاء پیکرش مأمور شوند که گناهایش را بپوشانند، و سرزمینهای که در آن معصیت کرده مأمور گردانند که آن را کتمان کنند، و فرشتگان مراقبش آنچه از او نوشته اند فراموش نمایند.

(۲) ۲- سلمه پارچه فروش از مردی نقل کرده که امام باقر علیه السّلام از رسول خدا صلّی اللّٰه علیه و اله و سلّم روایت کرد که آن حضرت فرموده: هر کس یک سال پیش از مرگ توبه کند خداوند او را بیامرزد، بعد فرمود یک سال زیاد است، هر کس یکماه قبل از مرگ توبه نماید خدا بر او ببخشد و از وی بپذیرد، باز فرمود یکماه نیز بسیار است، هر کس یک روز پیش از مردن توبه کند خداوند از او درگذرد، باز فرمود یک روز

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۹۸

هم بسیار است، هر کس (دمی قبل از مرگ) آنگاه که جان بدینجایش - اشاره فرمود بگلوگاه - رسیده باشد توبه نماید خداوند او را خواهد آمرزید.

(۱) ۳- سکونی گوید: حضرت صادق علیه السّلام از پدراناش علیهم السّلام روایت کرد که رسول خدا صلّی اللّٰه

علیه و اله و سلم فرمود: خداوند را افزونبهایست از روزیها بهر که بخواهد ارزانی دارد، و گوئی دست رحمت خویش هر بامداد بسوی آنکه در شب گناهی از او سر زده پیش آورده که آیا توبه میکند تا از وی بپذیرد، و نیز هر شامگاه برای آنکه در روز خطائی کرده است گوئی دست گشوده که آیا توبه میکند تا از وی بپذیرد.

ثواب آنکه بر انگشتی خود «ما شاء الله لا قوه الا بالله، استغفر الله»، نقش کند

(۲) ۱- محمد بن عمر بسند مرفوع از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود:

هر کس بر نگین انگشتی خویش »

ما شاء الله، لا قوه الا بالله، استغفر الله

« را

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۳۹۹

نقش کند از فقر بد و خاک نشین نشین کننده در امان باشد.

ثواب آنکه میوه یا مانند آن را ببیند و بخواهد و نتواند تهیه کند

(۱) ۱- محمد بن احمد اشعری بسند مرفوع «۱» روایت کرده که امام صادق علیه السلام بیک تن از اصحابش (که ظاهراً تهی دست بوده) فرمود: آیا بازار میروی و میوه و چیزهای دیگری را که دلت میخواهد می بینی که میفروشند؟ گفت: آری بخدا سوگند، فرمود: بدان که برای تو بعدد آنچه بینی و نتوانی برای خود بخری و شکیبائی کنی یک حسنه پاداش خواهد بود.

ثواب کسب حلال

(۲) ۱- محمد بن احمد اشعری بسند خود نقل کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: عبادت هفتاد جزء است و بالاترین و بزرگترین جزء آن کسب حلال خواهد بود.

(۱) گذشت که مراد از سند مرفوع آنست که راویان میان خود و معصوم (ع) را ذکر نکرده است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۰۰

ثواب آنکه دنیا را برای حفظ آبرو طلب کند

(۱) ۱- عمرو بن جمیع گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: خیری نیست در آن کس که دوست نداشته باشد مال

را برای حفظ آبروی خویش و آداء قروضش از راه حلال فراهم کند.

(۲) ۲- در حدیث دیگر فرمود: هر کس دنیا را طلب کند برای اینکه از مردم بی نیاز باشد و بهمسایگان خود احسان کند، با روئی چون ماه شب چهارده خداوند را در روز قیامت دیدار خواهد کرد.

شرح: گاهی انسان دنیا و ثروت دنیا را برای دنیا دوست دارد و خود آن را ذی المقدمه و مقصود اصلی میدانند و این خود معلوم است که در این صورت از هیچ حرام و ناروائی پرهیز نخواهد داشت، و برای بدست آوردن مال و ذخیره کردن آن از هر راه مشروع یا غیر مشروع تلاش و کوشش میکند و بالنتیجه موجب بدبختی خود و اختلال نظام اجتماع و فقر و یا تراکم ثروت و هزاران فساد دیگر خواهد شد.

و بر عکس گاهی دنیا را برای سعادت واقعی و حفظ آبرو و بی نیازی از خلق و انجام وظائف و تکالیفی که بعهدہ اوست مثل نفقه عیال و تعهد و تفقد حال و احسان بخویشان و بستگان و همسایگان و قضاء دیون

خود می‌خواهد و این نیز پیداست که چنین شخصی ممکن نیست در راه حرام گامی بردارد و از هر طریق که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۰۱

منتهی برسیدن مال می‌شود اگر چه نامشروع باشد برود. در روایت اوّل که فرمود خیری در آن کس نیست که جمع مال را از راه حلال دوست نداشته باشد مراد قسم دوّم است، زیرا کسی که چنین باشد مثل آنست که بسعادت خود علاقمند نیست، و هر کس که بسعادت و آبروی خویش بی‌علاقه باشد مسلّمًا هیچ‌گونه خیری در وجود او نخواهد بود.

و در حدیث دوّم معنی زهد را غیر مستقیم بیان کرد، و طلب دنیا را برای آخرت ممدوح شمرد.

فضیلت خوشخوئی

(۱) ۱- موسی بن ابراهیم بسند مرفوع روایت کرده که امّ سلمه - رضی الله عنها - رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم را گفت پدر و مادرم بقرابت زنی دو بار شوهر کرده و هر دو مرده اند، و این زن و هر یک از شوهرانش وارد بهشت شده اند اکنون زن بکدامیک از این دو شوهر خواهد رسید؟ رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم فرمود: ای امّ سلمه با آن کس از آن دو خواهد بود که با خانواده خود خوشخوتر و خوشرفتارتر بوده است، ای امّ سلمه خوشخوئی و اخلاق نیک خیر دنیا و آخرت را در بر دارد.

(۲) ۲- موسی بن ابراهیم گوید: از امام هفتم علیه السلام شنیدم میفرمود: خداوند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۰۲

خوی کسی را نیکو نکرده و اندامش را سالم نیافریده جز اینکه شرم خواهد داشت که گوشت او را

در روز قیامت طعمه آتش سازد.

ثواب آنکه وجه همتش آخرت است، و آنکه نیتش را پاک سازد و آنکه میان خود و خدا را اصلاح کند

(۱) ۱- سکونی از امام صادق علیه السلام از پدرانش از امیر مؤمنان علیهم السلام روایت کرد که آن حضرت فرمود دانشمندان و حکیمان چون (بموعظه) بیکدیگر نامه نویسند سه جمله را خاطر نشان میکنند که چهارمی ندارد: هر کس وجه همتش آخرت باشد خداوند کار دنیای او را کفایت کند، و آنکه درون قلب خود را اصلاح کند خداوند ظاهرش را اصلاح خواهد کرد، و آنکه کارهای میان خود و خدایش را اصلاح نماید خداوند کارهای میان او و مردم را اصلاح خواهد نمود.

ثواب آنکه با نفس خود بستیزد نه با مردم

(۲) ۱- عبید الله بن حسن بسند خود روایت کرده که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است: هر کس با نفس اماره خود بستیزد نه با مردمان، خداوند ویرا از هول و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۰۳

هراس قیامت ایمن گرداند.

شرح: یعنی در همه جا مردم را تقصیر کار نداند و خود را بی تقصیر، بلکه خود را نخست مقصّر داند و با نفس خویش در مقام اصلاح بمبارزه مشغول باشد بعد با دیگران.

ثواب آنکه نعمت خدا را سپاس گوید

(۱) ۱- هیشم بن واقد گوید: شنیدم امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند نعمتی هر چه افزون به بنده ای نداد که او برای آن خدا را سپاس گفت مگر اینکه ثواب آن سپاس برتر و بزرگتر و سنگین تر از آن نعمت است برای او.

ثواب خورنده سپاسگزار، و تندرست سپاسگو

(۲) ۱- ابن اَبی عمیر بسند مرسل روایت کرده که امام صادق علیه السلام فرمود:

خورنده سپاسگزار اجر روزه دار خدا جو را دارد، و تندرست سپاسگو نیز اجرش

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۰۴

مانند پاداش مریض یا گرفتاریست که صابر و بردبار باشد.

ثواب نیکی کردن

(۱) ۱- محمد بن خالد برقی بسند مرفوع روایت کرده که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود اهل معروف و احسان

کنندگان در دنیا، در آخرت نیز اهل احسان باشند پرسیدند این چگونه باشد، حضرت فرمود: خداوند از راه لطف منت نهد و ایشان را ببخشد، و آنها حسنات خود را بمردم ببخشند و آنان بدین سبب ببهشت روند، پس هم در دنیا اهل احسان بوده اند، و هم در آخرت.

ثواب چشمداشت با آنچه نزد خدا است

ابن بابویه، محمد بن علی - غفاری، علی اکبر، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ۱ جلد، کتاب فروشی صدوق - تهران، چاپ: اول، بی تا. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری؛؛ ص ۴۰۴

(۲) ۱- سلیمان منقری بسند مرفوع روایت کرده که مردی برسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم عرض کرد: مرا چیزی بیاموز که چون بکار بندم خدا در آسمان و مردم در زمین مرا دوست بدارند، حضرت باو فرمود: چشمداشت تو همه بخزائن الهی و آنچه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۰۵

نزد اوست باشد تا خدا ترا دوست بدارد، و بدان چه نزد مردم است بی رغبت باش تا مردم نیز ترا دوست بدارند.

فضیلت لب فرو بستن

(۱) ۱- معمر بن خلّاد گوید: امام هشتم علیه السلام از پدرش روایت کرد که امام صادق علیه السلام فرموده: نجات و رستگاری مؤمن در لب فرو بستن است.

و امیر المؤمنین علیه السلام فرموده: هر کس زبان خود را نگهدارد خداوند زشتیهای او را پنهان کند.

فضیلت پنهان داشتن ناداری و درویشی

(۲) ۱- عبد الله بصری بسند مرفوع از امام صادق علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم بامیر مؤمنان علیه السلام فرمود: یا علی خداوند فقر و ناداری را چون امانتی نزد خلق خود ودیعه نهاده، و هر کس آن امانت الهی را از غیر خدا مستور و پنهان دارد اجر و پاداشش مانند اجر روزه گیر شب زنده دار است، و هر کس آن را نزد ثروتمندی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۰۶

فاش سازد و وی بدو کمک ننماید گوئی او را کشته است، اما نه کشتن با شمشیر و نیزه بلکه بدان زخمی که بر قلب و روان او وارد آورده است.

ثواب تهیدستان، و احسان در باره ایشان

(۱) ۱- یعقوب بن یزید بیک واسطه از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود چون روز قیامت شود خداوند سبحان فرمان دهد تا جارچی ندا کند: کجایند فقیران و درویشان، پس جماعتی از مردم پیا خیزند و یا پیش آیند و امر شود ببهشت روند، و ایشان بدر بهشت آیند، مأمورین آنها را گویند چرا قبل از اینکه بحساب شما برسند بدینجا آمده اید؟ گویند: آیا چیزی بما داده اید که حساب آن را میخواهید؟ خداوند خطاب فرماید: راست می گویند، آنگاه ایشان را گوید ای بندگانم من شما را از روی تحقیر و کوچک شمردن تهی دست و درویش نگردانیدم بلکه برای امروزتان ذخیره کردم، سپس آنان را گوید: اکنون در میان اهل محشر جستجو کنید و هر کس در باره شما احسانی نموده دست او را بگیرید و با خود به بهشتش برید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۰۷

(۱)

۲- سکونی از امام صادق از پدران‌ش علیهم‌السلام روایت کرده که رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌و‌آله‌و‌سَلَّم فرموده است: ای گروه بینوایان بآنچه خداوند بشما داده دل خوشدارید و رضایت دهید که پروردگار بر آن فقری که نصیب شما ساخته پاداش خواهد داد، و چنانچه این دستور نپذیرفتید و بکار نیستید اجری در برابر فقر نخواهید داشت.

فضیلت آبرو داری و عدم اظهار فقر

(۲) ۱- از حسین بن اَبی‌العلاء- روایت است که امام صادق علیه‌السلام فرمود: خداوند رحمت کند آن بنده ای را که عفت ورزد، و از حرام بپرهیزد، و از سؤال از مردم خودداری نماید زیرا سؤال موجب خواری و پستی او در دنیا است و مردم او را بی‌نیاز نخواهند کرد.

رزق از حقّ خواه و با گردون ستیز آبروی ملت بیضا مریز» (۱)

وای بر منت پذیر خوان غیر گردنش خم گشته از احسان غیر

ای خنک آن تشنه کاندرا آفتاب می نخواهد از کسی یکجرعه آب

در تهی دستی شود خوددار تر بخت او خوابید و او بیدارتر

(۱) مترجم گوید: این شعر و بیت بعد را بمناسبت آوردم و جزء متن کتاب نیست.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۰۸ دست نیاز پیش خسان چون کنی درازیل بسته ای که بگذری از آبروی خویش

ثواب مصافحه و دست بهم دادن

(۱) ۱- ابو حمزه گوید: امام صادق علیه‌السلام فرمود: اجر شما در دست بهم دادن چون اجر نظامیان اسلام باشد.

ثواب آنکه هنگام طعام نام خدا برد

(۲) ۱- ابراهیم دارمی گوید: امام صادق از پدران‌ش علیهم‌السلام روایت کرد که امیر المؤمنین علیه‌السلام فرمود: هر کس هنگام خوردن غذا نام خدا برد حساب آن طعام را هرگز از وی نکشند.

ثواب آنکه گرسنه ای را سیر گرداند

(۳) ۱- صفوان بن یحیی گوید: امام صادق علیه‌السلام فرمود: هر کس گرسنه ای

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۰۹

را سیر گرداند خداوند برای او نهی در بهشت جاری سازد.

(۱) ۲- سماعه گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس شکمی گرسنه را سیر کند بهشت بر او واجب شود.

ثواب کسی که آب را با تانی و لذت بیاشامد

(۲) ۱- ابن فضال بسند مرفوع از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود:

هر کس آب را در سه نفس بیاشامد، یا قدر این نعمت را نیک بشناسد، و خدا را بر آن شکر گوید پروردگار ویرا از شربتهای بهشت بهره مند فرماید «۱».

ثواب صدقه دادن در روز جمعه

(۳) ۱- ابو محمد وابشی و عبد الله بن بکیر و دیگری از امام صادق علیه السلام روایت

(۱) قال العلامه المجلسی - رحمه الله: «يمكن أن يكون المراد بالتلذذ التأمل في لذة الماء و الشكر عليه، أو شربه بالتأني بثلاثه أنفاس تكون الالتذاز - أي ادراك لذة الماء - فيه أكثر». و قال الفيض - رحمه الله: «تلذذ بالماء يعني من عرف نعمه الماء و قدر انعام الله تعالى به عليه».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۱۰

کرده اند که فرمود: پدرم علیه السلام دارائی و درآمدش از خویشان خود کمتر و مخارجش افزونتر بود، و در هر جمعه یک دینار در راه خدا صدقه میداد و میفرمود ثواب صدقه در روز جمعه دو برابر است برای برتری جمعه بر سایر روزهای هفته.

ثواب یاری کردن ستمدیده

(۱) ۱- زید شحام گفت: شنیدم امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس ستمدیده ای را هنگام گرفتاریش یاری کند و غم او زائل سازد، و در انجام حاجتش ویرا اعانت نماید برای روز قیامت او و ترس و هول آن هفتاد و دو رحمت ذخیره باشد.

ثواب محبت و دوستی با برادران ایمانی

(۲) ۱- جمیل بن دراج گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: از جمله چیزهایی که موجب برتری انسان نزد خدا است محبت و دوستی او است با برادران مؤمنش،

و هر کس خداوند دلش را با محبت برادران آشنا ساخت او را دوست خواهد داشت، و هر که را خداوند دوست داشته باشد پاداشش را در قیامت کامل و تمام خواهد داد.

ثواب آنکه چیزی را که خدا راضی است آرزو کند

(۱) ۱- سکونی گوید: حضرت صادق از پدرانش از امیر مؤمنان علیهم السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: هر کس چیزی را بخواهد که خدا هم بدان راضی است از دنیا نرود تا اینکه بدو داده شود و بآرزوی خود برسد.

ثواب زیارت برادر مسلمان

(۲) ۱- بکر بن محمد ازدی گوید: شنیدم از امام صادق علیه السلام میفرمود: هیچ مسلمانی بدیدار برادر مسلمان خود نرفت مگر اینکه خداوند ویراندا کرد که ای زائر پاک گشتی و پاک شد بهشت برای تو (یعنی بهشت آماده و مهیا گشت برای تو).

ثواب قربانی و اطعام برای بنا

(۱) ۱- سکونی گوید حضرت صادق علیه السلام از پدرانش علیهم السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: کسی که خانه ای برای خود ساخت و گوسفندی فربه قربانی کرد و از گوشت آن بینوایان را طعام داد و گفت

«اللهم ادحر عتی مرده الجنّ و الإنس و الشیاطین و بارک لی فی بنائی»

یعنی پروردگارا دیوان متمرّد و آدمیان نافرمان و شیاطین را از من دور ساز، و این خانه را بر من مبارک گردان، آنچه خواسته است بدو بدهند.

ثواب کمک کردن بیکدیگر در کارهای نیک

(۲) ۱- مسعده بن زیاد گوید: حضرت صادق علیه السلام از پدرش از امیر مؤمنان علیهما السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: خداوند رحمت کند پدری را که فرزند خویش را در نیکوکاری او یاری کند، خداوند رحمت کند همسایه ای را که همسایه خود را در کار نیکش کمک نماید، خداوند رحمت کند رفیقی را که

با رفیق خود در کار نیک همراهی کند، خداوند رحمت کند شریکی را که با شریک خود در کار خیرش همدستی نماید، خداوند رحمت کند مردی را که زعیم و زمامدار خود را در امور خیر یاری دهد.

ثواب میانه روی در خرج کردن

(۱) ۱- داود رقی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: میانه روی در هر کار امریست که خداوند آن را دوست دارد، و زیاده روی را در هر کار دشمن دارد اگر چه در هسته خرمائی باشد که بکار آید، و اگر چه باقیمانده یا نیمخورده آب باشد.

ثواب بهمراه داشتن عصای چوب بادام تلخ در سفر

(۲) ۱- یونس بن عبد الرحمن از جماعتی از اصحاب امام صادق علیه السلام روایت کرده که آن حضرت از پدرانیش از امیر المؤمنین علیهم السلام نقل کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۱۴

فرمود: هر کس بسفیری بیرون رود و عصائی از چوب بادام تلخ با او باشد و این آیه **وَلَمَّا تَوَجَّهَ تَلْقَاءَ مَدْيَنَ رَا تَا وَ اللّٰهُ عَلٰی مَا نَقُولُ وَكِيلٌ** (که آیه ۲۱ الی ۲۹ سوره قصص است) بخواند خداوند او را از شرّ هر حیوان درنده ای، و هر راهزنی، و هر گزنده ای محفوظ بدارد تا بأهل و منزلش باز گردد، و نیز با او هفتاد و هفت فرشته از محافظان باشند، و همه برای او طلب آمرزش کنند تا باز گردد و آن عصا را بنهد.

و نیز رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: عصای بادام تلخ فقر و تنگدستی را ببرد، و شیطان با وی همدم نگردهد، و باز فرمود: آدم علیه السلام مریض سختی شد که بیم مردن داشت و این حال را بجبرئیل علیه السلام بگفت، جبرئیل دستور داد که شاخه ای از درخت بادام تلخ ببر و بسینه خود گذار، آدم دستور جبرئیل بکار بست خداوند آن ترس و وحشت از او ببرد، و فرمود:

هر کس می‌خواهد مسافت راه را کوتاه نماید باید عصائی از چوب بادام تلخ همراه بردارد.

ثواب آنکه عمامه پوشیده از خانه بیرون آید

(۱) ۱- علی بن رثاب از مردی نقل کرده که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۱۵

عمامه بر سر نهاده از منزل خارج شود من ضامنم که سلامت بخانه باز گردد.

(۱) ۲- ابراهیم بن عبد الحمید گوید: امام هفتم علیه السلام فرمود: هر کس برای سفری با عمامه از منزل خارج شود و تحت الحنک بیاویزد من ضامنم که مبتلا بدزد و یا غرق شدن و یا سوختن نگردد.

ثواب آنکه نامی از اهل بیت علیهم السلام نزد او برده شود و او بگرید

(۲) ۱- بکر بن محمد ازدی گوید: امام صادق علیه السلام بمن فرمود: شما خاندان آیا گرد هم مینشینید و ذکر احادیث ما میکنید؟ گفتم: قربانت گردم آری، فرمود: راستی که این نوع مجالس را دوست دارم و بدان علاقمندم، آری امر ما را زنده کنید زیرا هر کس ما را یاد کند، یا نزد او یادی از ما بشود، و باندازه بال مگسی از دیده اش اشک جاری گردد، خداوند همه گناهان او را اگر چه باندازه کفهای دریا باشد بیامزد.

شرح: این حدیث شریف از نظر سند در درجه اعلائی صحّحتست، و راوی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۱۶

آن بکر بن محمد ازدی خود اهل کوفه و ثقه و از خاندانی است بس جلیل که همه از شیعیان و مخلصین و طرفداران اهل بیت عصمت علیهم السلام هستند، عمه اش «غنیمه» از روایت امام صادق و موسی بن جعفر علیهما السلام است، و پسر عمش «موسی بن عبد السلام» نیز از اصحاب امام صادق و موسی بن جعفر علیهما السلام است، و دو عمویش شدید بن عبد الرحمن و عبد السلام بن عبد الرحمن هر

دو از طرفداران سر سخت اهل بیت علیهم السّلام میباشند و بدین سبب هم زندانی شدند و مدّتی در زندان بسر بردند، فضل ابن شاذان از ابن اَبی عمیر از بکر بن محمّد از زید شَحّام روایت کرده گوید: من با امام صادق علیه السّلام مشغول طواف کعبه بودیم و دست من در دست امام علیه السّلام بود در حالی که امام میگريست فرمود ای شَحّام فهمیدی که خداوند با من چه کرد؟

این میگفت و اشک میریخت و دعا میکرد، عرض کردم بفمائید، امام علیه السّلام فرمود ای شَحّام من از خدا خواستم این دو را بمن ببخشد و از زندان خلاصشان کند، خدا دعایم را در باره آن دو مستجاب فرمود و هر دو آزاد شدند.

پس این خاندان که بغامدیین معروفند جملگی از موالیان و هواداران خاندان عصمتند و امام علیه السّلام باینچنین مردی فرمود مجالس شما را دوست دارم و اشک چشم شما موجب غفران گناهان شما است، و این جهت را در بیان حدیث باید رعایت نمود و بعموم «من» در جمله

«من ذکرنا أو ذکرنا عنده»

نباید تمسّک کرد بنحوی که موجب تجرّی بیمایگان و یا مردم بی بندوبار شود، و واضح است که مورد این قبیل روایات شیعیان خالص و شایسته اند که در اعتقاد بولایت راسخند، و در شناخت اولی الأمر کاملاً عارفند، و در راه ترویج مرام ایشان علیهم السّلام جان نثار و کوشایند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۱۷

ثواب دوستی اهل بیت علیهم السّلام

(۱) ۱- بسند مذکور (در حدیث فوق) بکر بن محمّد گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود:

براستی که دوستی ما خاندان اهل بیت گناهان را همان طوری که برگ از

درخت فرو میریزد از بندگان خدا فرو خواهد ریخت.

ثواب آنکه حاجت مسلمانی را بر آورد

(۲) ۱- بسند مذکور بکر گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هیچ کس حاجت مسلمانی را بر نیاورد جز اینکه خداوند ویرا خطاب نماید که پاداش تو با من است و جز بهشت را برای تو راضی نخواهم بود.

ثواب مصافحه با برادر مؤمن

(۳) ۱- اسحاق بن عمّار گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: قدر خداوند سبحان را کس نتواند شناخت، و همین طور که قدر خدا را کس نتواند دانست قدر رسولش صلّی الله علیه و اله و سلّم را نیز کس نتواند شناخت، و همچنان که قدر پیغمبرش را کسی نشناسد همین

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۱۸

قسم قدر مؤمن را کسی نتواند دانست، همانا مؤمن با برادرش برخورد کند و با او مصافحه نماید خداوند بر آن دو نظر رحمت افکند، و گناهانشان شروع کند بریختن تا از یک دیگر جدا شوند همچنان که باد سخت برگ درختان را میریزد.

ثواب آنکه قدر نعمت خداداد را بشناسد و خدا را سپاس گوید

(۱) ۱- اسحاق بن عمّار گوید: امام صادق علیه السّلام بمن فرمود ای ابا اسحاق خداوند به بنده ای نعمتی ارزانی نداشت که آن بنده قدر آن بشناسد و خدا را آشکارا سپاس گوید و فارغ شود مگر اینکه امر بر افزایش آن نعمت صادر خواهد گشت.

ثواب آنکه چهل تا نود سال عمر بر او گذشته باشد

(۲) ۱- علی بن مغیره گوید: شنیدم امام صادق علیه السّلام میفرمود: چون سنّ مؤمن به چهل سال رسد خداوند او را از سه مرض ایمن دارد: جنون، جذام، برص (یعنی دیوانگی و خوره و پیسی) و چون به پنجاه رسد خداوند حساب بر او آسان گیرد، و چون به شصت رسد خداوند ویرا موفق سازد به توبه و بازگشت از گناه، و چون

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۱۹

بهفتاد رسد فرشتگان آسمان او را دوست دارند، و چون بهشتاد رسد خداوند فرشتگان مراقب او را فرمان دهد که نیکبهایش را بنویسند و لغزشهایش را رها کنند، و چون به نود رسد

«غفر الله له ما تقدّم من ذنبه و ما تأخّر»

خداوند گناهان گذشته او همه را اوّلین و آخرین بیامرزد «۱». و جزء اسیران آزادشده خدا در زمین محسوب گردد.

(۱) ۲- محمد بن طلحه گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: همانا خداوند کسانی که سنّشان بهفتاد رسیده گرامی دارد، و از آنان که هشتاد سال از عمرشان گذشته شرم دارد که عذابشان کند.

(۲) ۳- خالد قلانسّی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: براستی که خداوند شرم دارد از اینکه مؤمنین هشتاد ساله را در روز قیامت عقوبت فرماید، و نیز فرمود: چون

(۱) سابقاً در ص ۱۹۴ راجع بکلمه «ما تقدّم» و «ما تأخّر» گفتیم که هر

دو فعل ماضی است یعنی گناهان گذشته او هر چه هست اولین و آخرین نه آن گناهانی که پس از این مرتکب می شود، زیرا غفران بمعنی اسقاط عقاب است و اسقاط مطلق عقاب مستلزم اسقاط مطلق تکلیف است و اسقاط مطلق تکلیف از مکلف بضرورت عقل و نقل باطل است. و ملازمه روشن است و لازم بتوضیح نیست.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۲۰

روز قیامت شود پیری هشتاد ساله بیاورند و نامه عملش بدستش دهند که آنچه از آن بر خلق آشکار است همه گناه و نافرمانی است و جز گناه در آن دیده نشود و این حال بر او بدر از انجامد تا اینکه پیر مرد گوید: بار الهی مرا بسوی آتش باز خواهی فرستاد، خداوند جبار گوید: ای پیر کهنسال من حیا میکنم که ترا با این حال و این سنّ عذاب کنم زیرا تو در دنیا برای من نماز بجای آوردی، بعد فرشتگان را فرماید این بنده ام را بهشت برید.

ثواب آنکه حرمت سالخورده ای را بشناسد و او را احترام کند

(۱) ۱- محمد بن عبد الله بسند مرفوع روایت کند که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند:

هر کس حرمت کهنسال را بشناسد و او را بدین جهت احترام نماید خداوند او را از فرع قیامت ایمن دارد. و نیز فرمود: از جمله بزرگداشت خداوند احترام پیر محاسن سفید مسلمان است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۲۱

ثواب جهاد در راه خدا بهمراهی امام عادل

(۱) ۱- وهب بن وهب گوید: جعفر بن محمد از پدرانش علیهم السّلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است: جبرئیل مرا بچیزی خبر داد که بدان چشم روشن و دلم مسرور گشت و آن این بود که گفت: هر کس از امت تو در میدان نبرد در راه خدا جهاد کند قطره بارانی از آسمان بدو در این راه نرسد و دردسری نبیند جز اینکه همه در روز قیامت برای او بدین کار شهادت دهند.

(۲) ۲- و بهمین سند از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرده که فرمود: بهشت را دری است که آن را باب المجاهدین گویند، در حالی که مردم در محشر بحساب مشغولند اینان بسوی آن باب روان شوند همه شمشیر بخود آویخته و آن در بروی آنها باز شود و فرشتگان خیر مقدم گویند، و مرحبا گویان از ایشان استقبال نمایند. و هر کس جهاد در راه خدا را بهمراه امام عادل ترک کند خداوند لباس خواری و مذلت بدو بپوشاند، و در زندگی تنگدست و نیازمندش گرداند، و دینش نیز از بین برود، زیرا خداوند عزّت و ارجمندی امت من را بسم ستوران و

جایگاه نیزه سربازان وابسته ساخته است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۲۲

(۱) ۳- بهمین سند گوید: رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: هر کس نامه یکتن سرباز را بخانواده اش برساند همچنان باشد که بنده ای آزاد کرده است، و در ثواب نبرد با آن سرباز نیز شریک خواهد بود.

(۲) ۴- سکونی گوید: جعفر بن محمد از پدرانش علیهم السّلام از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرد که فرمود: اسبان جنگی سربازان در بهشت نیز مراکب آنها است.

(۳) ۵- عمر بن أبان گوید: امام صادق علیه السّلام از پدرانش از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نقل کرد که آن حضرت فرمود: همه خوبیها در شمشیر و زیر سایه آنست، و مردم را راست نماید جز شمشیر، و شمشیرها کلیدهای بهشت و جهنّمند.

شرح: مراد از شمشیر در این اخبار مطلق اسلحه است و هر گاه باذن امام عادل بکار رود کلید بهشت، و گرنه کلید جهنّم خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۲۳

ثواب نگهداری و پرورش اسب

(۱) ۱- ابراهیم بن محمد گوید: از موسی بن جعفر علیهما السّلام شنیدم میفرمود: هر کس اسبی عتیق یعنی تازی که پدر و مادرش هر دو عربی باشد نگاه دارد در هر روز سه گناه از صحیفه اعمال او پاک شود و بیست و یک حسنه ثبت گردد، و هر کس اسبی هجین یعنی اسبی که پدرش تازی و مادرش غیر عربی باشد ببندد در هر روز دو گناه از نامه عملش محو و هفت حسنه برای او ثبت گردد، و هر کس

برذونی «۱» یعنی یابوئی برای شکوه اسلام یا رفع حاجت خود و مؤمنان و یا جلوگیری و دفع دشمنان یا شماتت ایشان نگاهدارد در هر روز یک گناه از جریده عملش محو و شش حسنه در آن برای او بنویسند.

(۲) ۲- عمر بن أبان گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود که رسول خدا صلّى الله عليه و اله و سلّم فرموده اند: خیر و خوبی و برکت بسته است بر پیشانیهای اسب تا روز قیامت.

شرح: مراد آنست که این حیوان همیشه تا روز قیامت وجودش سراسر خیر و منفعت است هر چند برای سواری مرکبها و سواریهای دیگری بسازند، و یا برای

(۱) قال الفیومی الهجین من الخیل الّمدی ولدته برذونه من حصان عربی. و البرذون ضرب من الدوابّ دون الخیل و أقدر من الحمیر، و یقال للترکی من الخیل.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۲۴

تاخت و تاز و جلوگیری از هجوم دشمن چیزهای دیگری اختراع شود، هیچ وقت وجود این حیوان بی منفعت و خیر تا روز قیامت نخواهد بود.

(۱) ۳- علی بن رثاب گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر گاه اسبی یا مرکبی دیگر خریدی بدان که بهره اش همه از آن تو است، و روزیش با خدا.

(۲) ۴- سلیمان جعفری گوید: شنیدم موسی بن جعفر علیهما السّلام میفرمود: هر کس اسبی با این صفات در راه خدا ببندد که رنگش سرخ مایل بزرد و پیشانی سفید یا خالی سفید باندازه یکدرهم در پیشانیش باشد- پس اگر سفیدی پیشانیش تا روی بینی آمده باشد، و سر زانوهایش دارای رنگ و نشان درخشنده ای باشد من بهتر می پسندم- و بخانه ای که چنین اسبی در آن

باشد هرگز فقر و تنگدستی داخل نگردد، و نیز ظلمی بر او نشود یا مکروهی بدو نرسد تا زمانی که آن اسب در ملکیت او باقی است یا در آن خانه هست، و گوید باز شنیدم از آن حضرت که میفرمود: هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۲۵

اسبی نگاهدارد که دشمنی را بدان بترساند، یا باری با آن بمنزل رساند (یا بدان شکوه اسلام را بنماید) همیشه تا آن حیوان را از دست نداده و در ملک او باقیست مورد یاری و معاونت خواهد بود، و بدبختی و تنگدستی و درویشی بخانه او راه نیابد.

(۱) ۵- و نیز سلیمان جعفری از امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود:

هر کس از خانه خود یا خانه دیگر بیرون آید و دیده اش باسبی افتد که سرخ مو و دارای نشان یعنی رنگ سفید در قوائم و پیشانی و بینی آن باشد (چنان که در حدیث سابق ذکر شد) آن روز همه در خوشی و خوشحالی باشد و جز خوشی در آن روز نبیند، و اگر بسوی کاری رود خداوند حاجت او را روا گرداند.

ثواب گفتن نام خدا وقت سواری

(۲) ۱- ابراهیم بن عبد الحمید گوید: امام هفتم علیه السلام فرمود: رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۲۶

فرموده است: هر گاه مرد هنگام سوار گشتن بر مرکوب نام خدا برد و «بسم الله» بگوید همراه او فرشته ای برای محافظتش سوار گردد و او را از هر حادثه نگهدارد تا پیاده شود، و چنانچه نام خدا نبرد بهمراه او شیطانی ردیف شود و او را گوید:

آواز بخوان، اگر

گوید: آوازم خوش نیست، گوید: پس آرزو کن خود یا کسی باشد که برای تو غنا بخواند، پس پیوسته آرزو کند تا فرود آید.

و نیز فرمود هر کس بهنگام سواری گوید:

«بِسْمِ اللَّهِ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا. وَ سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَ مَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ»

جان و حیوان سواریش هر دو در امان باشند تا وقتی پیاده شود.

باب نادر در باره چهار پا

(۱) ۱- مرزم گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آله وَ سَلَّمَ فرموده است:

هیچ حیوان سواری نیست که پنج بار با آن بعرفات و قوف نموده باشند جز اینکه آن بهیمه از حیوانات بهشتی خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۲۷

ثواب تب

مترجم گوید: یکنوع از ثوابهایی که خداوند به بنده اش عطا می فرماید ثواب ابتلاء و گرفتاریهایی است که در دنیا بدان مبتلا می شود و تب یکی از آنها است.

(۱) ۱- هیثم بن ابی مسروق بسندی مرسل از امام صادق علیه السّلام از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آله وَ سَلَّمَ روایت کرده که فرمود: تب پیشقراول مرگ است، و زندان خدا است در زمین، و دم و حرارتش از جهنم است، و آن نصیب و بهره هر مؤمنی است از آتش دوزخ.

(۲) ۲- زهری از علی بن الحسین علیهما السّلام روایت کرده که فرمود: تب درد خوبی است بهر عضوی از اعضاء بدن سهم خود را از بلا میرساند، و خیر و خوبی در کسی که بلا نبیند نخواهد بود.

(۳) ۳- یوسف بن اسماعیل بسند خود که بمعصوم میرساند گوید: فرمود:

مؤمن چون به تب مبتلا گردد گناهان او مانند برگ درخت از او بریزد، و چون

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۲۸

در بستر خود ناله ای کند ناله اش تسبیح

(سبحان الله)

باشد، و فغانش تهلیل)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

(و پهلو بپهلو شدنش در بستر خویش مانند کسیست که با شمشیر خود در راه خدا جهاد کند، و اگر در آن حال در میان برادران و یاران خود شروع بستایش خدا کند آمرزیده شود، پس

خوشحال بحال او اگر در آن حال توبه کند، و وای بر او اگر پس از بهبودی بگناه باز گردد، و عافیت و تندرستی در نزد ما محبوبتر است.

ثواب یک شب تب

(۱) ۱- زهری گوید: علی بن الحسین علیهما السّلام میفرمود: تب یک شب کفّاره گناه یک سال است، زیرا آثار و ناراحتیش تا یک سال در بدن باقی است.

(۲) ۲- محمّد بن مروان گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: یک شب تبار بودن کفّاره گناهان قبل و بعد آن خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۲۹

ثواب مریضی که مقاومت کند و بردباری کشد و شکر خدا بجای آرد

(۱) ۱- محمّد بن عبید الله عزمی «۱» گوید شنیدم امام صادق علیه السّلام میفرمود: هر کس یک شب بیمار شود و آن را نیکو بپذیرد و خدا را بدان شکر گوید کفّاره شصت سال او خواهد بود، راوی گوید: عرض کردم معنی نیکو پذیرفتن آن چیست؟

فرمود: صبر و مقاومت بر ناراحتی آن.

ثواب بیماری

(۲) ۱- محمّد بن سنان گوید: امام هشتم علیه السّلام فرمود: بیماری مؤمن موجب پاک شدن او است از گناهان و لغزشها، و نیز رحمت خداوند است بر او، و برای کافر موجب عذاب و لعنت، و بیماری دست از گریبان مؤمن بر ندارد تا او را از گناهان پاک سازد.

(۱) فی الکافی ج ۳ ص ۱۱۶ «عن البرقی، عن العزمی، عن أبي عبد الله (ع).

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۳۰

ثواب شبی سر درد کشیدن

(۱) ۱- سعدان بن مسلم گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: سر درد یکشنبه لغزشها و گناهان را زائل میکند غیر از کبائر.

ثواب بیمار

(۲) ۱- ابراهیم بن عبد الحمید گوید: موسی بن جعفر علیهما السّلام نقل کرد که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده

است: مریض را چهار بهره باشد: قلم از وی بردارند و گناهی بر او ننویسند، و فرشتگان مأمور شوند که خیراتی که در حال صحت انجام میداده برای او در آن حال بنویسند، و آن بیماری هر عضو او را جستجو کرده اثر گناهان را از آن خارج کند، پس اگر درگذرد آمرزیده از دنیا رفته باشد و چنانچه زنده بماند باز گناهان گذشته اش بخشوده شده است.

(۳) ۲- حسن بصری «۱» روایت کند که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: چون مؤمن بیمار

(۱) الظاهر هو الحسن البصرى رواه مرسلًا. بقريه روايه كثير بن سليم ضبى عنه.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۳۱

گردد خداوند بهترین اعمالی را که در حال صحت و تندرستی انجام میداده برای وی ثبت کند، و گناهانش بریزد چنان که برگ از درخت میریزد.

(۱) ۳- أبو عبيده حذاء گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس برای خشنودی و رضای پروردگار بیماری را عیادت کند آن مریض هر چه را از خدا بخواهد در باره عیادت کننده خداوند دعایش را مستجاب فرماید.

ثواب بیماری کودک

(۲) ۱- محمّد بن عمر بن امير المؤمنين عليه السلام از آن حضرت روایت کرده در باره طفلی که مریض می شود فرمود: بیماری او کفّاره گناهان پدر و مادرش خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۳۲

ثواب عیادت مریض، و غسل مردگان، و تشییع جنازه و تسلیت زن فرزند مرده

(۱) ۱- ابو الجارود گوید: ابو جعفر باقر علیه السلام فرمود: در ضمن مناجاتهای موسی علیه السلام با خدا این بود که گفت: پروردگارا مرا از ثواب عیادت مریض آگاه ساز که چقدر است؟ خداوند عزّ و جلّ فرمود: فرشته ای بگمارم که او را در قبر تا هنگامی که بصحرای محشر وارد شود عیادت کند، پرسید پس برای کسی که مردگانی را غسل دهد چه باشد؟ فرمود: از تمام گناهان او را بشویم تا مانند روزی شود که مادرش او را بزاد، پرسید آنان که جنازه ای را تشییع کنند چه ثواب برند؟ فرمود: گروهی از فرشتگان را با بیرقهای بگمارم تا آنان را از گور تا عرصه محشر بدرقه نمایند، پرسید ثواب آنکه فرزند مرده ای را تسلی و سر سلامتی دهد و آتش غم و اندوهش را فرو نشانند چیست؟ فرمود: در روزی که سایه ای جز سایه من نیست او را در سایه خود پناه دهم (کنایه از اینکه در آن روز که هیچ دادرسی نیست من بداد او برسم).

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۳۳

ثواب کسی که بین ظهر پنجشنبه تا ظهر جمعه مرگش فرا رسد

(۱) ۱- ابان بن تغلب گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر مؤمنی که بین ظهر پنجشنبه تا ظهر روز جمعه از دنیا رود خداوند او را از فشار قبر در امان دارد.

ثواب رو بقبله کردن کسی که در حال مرگ است

(۲) ۱- زید بن علی بن الحسین از پدرانش علیهم السّلام نقل کرد که امیر المؤمنین علیه السّلام فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم ببالین محتضری که از دودمان عبدالمطلب بود آمد و مریض رو بقبله نبود حضرت فرمود: او را رو بقبله کنید زیرا اگر شما چنین کردید فرشتگان و خداوند بدو روی نمایند و این چنین باشند تا وی درگذرد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۳۴

ثواب تلقین کلمه شهادت بمحتضر

(۱) ۱- اسحاق عمّار گوید: امام صادق علیه السّلام از پدرانش علیهم السّلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: به بیمارانی خود هنگام مرگ کلمه «

لا إله إلا الله

را تلقین کنید، زیرا هر کس که کلمه آخرش «

لا إله إلا الله

باشد بهشت خواهد رفت.»

ثواب آنکه جنازه مؤمنی را غسل دهد

(۲) ۱- سعد الاسکاف گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: هر کس از مؤمنین جنازه مؤمنی را غسل دهد و هنگامی که او را پهلوی پهلوی میکند بگوید

«اللهم هذا بدن عبدك المؤمن وقد أخرجت روحه منه و فرقت بينهما فعفوك عفوك»

خداوند گناهان یک سال او را غیر از کبائر (یعنی معاصی بزرگ) ببخشد.

(۳) ۲- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس میت مؤمنی را

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۳۵

غسل دهد و امانت را رعایت نماید خداوند او را بیامرزد، عبد الله پرسید چگونه حق امانت را اداء کند، فرمود: اگر عیبی در پیکر او دید افشا نکند.

ثواب آنکه فرزندان از او فوت شوند و بحساب خدا گذارد

(۱) ۱- از جابر جعفی روایت شده که امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس فرزندان از او فوت شود و وی داغ مصیبت آنها را بحساب خدا و خواست او گذارد و صبر و بردباری پیشه کند آن فرزندان حجاب شوند بین او و آتش دوزخ بخواست خداوند عزّ و جلّ.

(۲) ۲- عمرو سلمی گوید: شنیدم از رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم میفرمود: هر مرد مؤمن یا زن مؤمنه ای که داغ سه فرزند که بحدّ بلوغ نرسیده باشند ببیند آنان حجاب او از آتش دوزخ باشند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۳۶

(۱) ۳- ابو ذرّ غفاری- رحمه الله- گوید- یا روایت کند:- هیچ پدر و مادری نباشند که مرگ سه فرزند غیر بالغ ببینند جز اینکه آن دو را داخل بهشت گردانند بفضل و رحمت خداوند.

(۲) ۴- میسر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: یک فرزند که انسان بمصیبت مرگش

نشیند فضیلتش بیشتر از هفتاد فرزند است که بعد از خود باقی گذارد و همه قائم آل محمد علیهم السلام را درک کنند.

ثواب آنکه بزیر چهار جانب تابوت مؤمنی رود

(۳) ۱- صالح مرادی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس یکجانب تابوت میتی را بگیرد خداوند بیست و پنج گناه بزرگ او را ببخشد، و هر گاه هر چهار جانب را بگیرد از تمام گناهان پاک گردد.

شرح: البته معلوم است که مراد گناهانیست که بین او و خداست نه حق الناس.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۳۷

ثواب اختیار کردن کفن خوب برای مردگان

(۱) ۱- احمد بن محمد بن عیسی بسند مرفوع از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: برای مردگان خود کفن خوب و آبرومند اختیار کنید زیرا این زینت آنها است.

ثواب فشار قبر برای مؤمن

(۲) ۱- سکونی از امام صادق از پدرانش از امیر المؤمنین علیهم السلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: فشار قبر برای مؤمن کفاره نعمتهائست که تباه کرده.

شرح: بزرگترین نعمتهای الهی نعمت عمر و سلامتی و فرصت است، و انسان در عالم برزخ خوب میفهمد که در اتلاف اینها چقدر ضرر دیده.

ثواب نایبائی که برای خدا صبر کند و دوست آل محمد علیهم السلام باشد

(۳) ۱- ابو حمزه ثمالی و محمد بن مسلم گویند: حضرت باقر علیه السلام فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۳۸

هر کس در حال نایبائی از دنیا برود و این ناراحتی را بحساب خدا گذارد و دوست آل محمد علیهم السلام نیز باشد خدا را ملاقات کند در حالی که برای او حسابی نیست. (یعنی حساب از وی آسان کشند).

(۱) ۲- و روایتی وارد شده که خداوند دو یا یک چشم کسی را نگیرد جز آنکه از گناهانش حساب نکشد.

شرح: البته معلوم است که گناهی که میان او و خداوند است نه آنها که میان او و مردم است که حق الناس باشد.

ثواب استرجاع هنگام مصیبت

(۲) ۱- معروف بن خربوذ گوید: از امام باقر علیه السلام شنیدم میفرمود: هیچ مؤمنی در جهان بمصیبتی گرفتار نشود که هنگام ورود آن مصیبت «إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ» گوید جز اینکه پروردگار گناهان گذشته او را خواهد بخشید (البته) گناهان صغیره نه آن گناهانی که خداوند وعده آتش بر آنها داده است و دخول در دوزخ را بر مرتکب آن حتمی ساخته، و نیز فرمود: و تا آخر عمر

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۳۹

خویش هر گاه یاد آن مصیبت افتد و این کلام را بر زبان جاری سازد و خدا را بدان سپاس گوید، ایزد متعال گناهانی که در میان این دو استرجاع از او سر زده همه را عفو میفرماید مگر گناهان کبیره.

(۱) ۲- سیف بن عمیره گوید: امام صادق علیه السلام فرمود هر کس هنگام مصیبت بگفتن استرجاع (کلمه إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) ملهم شود و آن را

بر زبان جاری سازد بهشت بر او واجب خواهد شد.

ثواب صبر و بردباری

(۲) ۱- ابو بصیر گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: از پدرم اَبی جعفر علیه السّلام شنیدم میفرمود: من در چیزهائی از این غلامم و برخی افراد خانواده ام صبر میکنم و بردباری میکشم که گوئی از حنظل در کامم تلختر است، آری هر کس شکیبائی کند و خویشتندار باشد بدین صبر و پایداری درجه روزه گیر شب زنده دار و درجه شهیدی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۴۰

را که در رکاب پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلم شمشیر زده بدست آورد.

(۱) ۲- ابو حمزه ثمالی گوید: از امام باقر علیه السّلام شنیدم میفرمود: هر کس بر مصیبتی صبر کند و شکیب ورزد خداوند عزّتی بر عزّتش بیفزاید، و او را با محمّد و اهل بیتش علیهم السّلام بهشت داخل فرماید.

ثواب تسلیت

(۲) ۱- سکونی گوید: جعفر بن محمّد از پدرانش علیهم السّلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: تسلی و دلداری دادن مصیبت دیده موجب بهشت خواهد بود.

(۳) ۲- بهمین سند نیز از رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم نقل کرده که فرمود هر کس دلسوخته ای را دلداری دهد روز قیامت حله (جامه) ای بدو بپوشانند که بدان مزین و مفتخر گردد.

(۴) ۳- رفاعه بن موسی گوید: حضرت صادق علیه السّلام مردی فرزند مرده را دلداری

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۴۱

و تسلیت میداد و میفرمود ای مرد خداوند برای فرزندت از تو بهتر است، و ثواب او برای تو از فرزندت بهتر و بالاتر، بحضرت خبر دادند که مرد بیتابی میکند و هنوز آرام نگرفته، بار دیگر بسراغ وی

آمد و فرمود: رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از دنیا رفت «۱» چرا باو تأسّی نمیکنی، عرضکرد: اندوهم برای آنست که این فرزند مرهق (یعنی ناصالح و زشتکار) بود، امام علیه السّلام فرمود: باکی نیست چون سه چیز در پیش دارد که بدان امید باید داشت: اوّل شهادت او بیگانگی خدا، دوّم رحمت واسعه پروردگار، سوّم شفاعت پیغمبر خدا مُحَمَّد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، یکی از این سه از دست او نخواهد رفت ان شاء اللهُ، و او را خواهد نجات داد.

(۱) ۴- ابوالبختری گوید: جعفر بن محمّد از پدرانش علیهم السّلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: هر کس مصیبت رسیده ای را تسلیت دهد همانند اجر او

(۱) كذا في النسخ و في الكافي و التهذيب و الفقيه أيضا.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۴۲

را خواهد داشت بدون اینکه از اجر مصیبت زده کاسته شود.

ثواب زیارت قبر مؤمن

(۱) ۱- أحمد بن محمد بن عبد الله اشعری (که یکتن از بزرگان محدّثین شیعه قم و از اصحاب حضرت رضا و امام جواد و حضرت هادی است) گفت با ابراهیم بن هاشم (پدر علی بن ابراهیم قمی صاحب تفسیر معروف) در یکی از گورستانها بودیم (در فید که قلعه ای است در راه مکه) ابراهیم کنار قبری رو بقبله نشست و دست بر روی قبر نهاد و هفت بار سوره «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ» را قراءت کرد، سپس رو بمن نموده گفت:

حدیث کرد مرا صاحب این قبر که مُحَمَّد بن إِسْمَاعِيل بن بَزِيع باشد «۱» (از حضرت رضا علیه السّلام که) هر کس قبر

(۱) محمد بن اسماعیل بن بزیر اصلاً اهل عراق است و او را جزء اصحاب امام کاظم و حضرت رضا علیهما السلام ذکر کرده اند، و مردی ثقه و صالح و عالم است و در زمان امام جواد علیه السلام از دنیا رفته، و در دستگاه خلیفه عباسی شغلی مهم داشته و مرجع و ملجأ شیعیان در آن دستگاه بوده، ارباب رجال از حسین بن خالد صیرفی نقل کرده اند که گفت با جماعتی نزد حضرت رضا علیه السلام بودیم سخن از محمد بن اسماعیل بن بزیر بمیان آمد امام فرمود: دوست داشتم مانند او در میان شما میبود، و در خبری دیگر امام علیه السلام فرمود:

براستی که خدا را در دیوان یعنی ادارات ظالمین کسانی هست که حجّت او بر دیگرانند و قدرتی در شهرستانها بآنان داده تا بواسطه آنها از اولیاء و دوستان خود دفع ظلم و ستم کند و امور مسلمانان را اصلاح نماید، و اینان پناهگاه مؤمنینند از حادثه ها، و حاجتمندان شیعه به آنها پناه برند، و خداوند ترس مؤمنین را در مملکت ظالمین بسبب اینان بر طرف سازد، و مؤمنین واقعی آنهایند، و امناء خدا در روی زمین اینان باشند و خداوند روز قیامت نور آنها را بدیگران برساند، و همان طوری که کوكب دری در آسمان میدرخشد و نورش باهل زمین میرسد نور ایشان اهل آسمان را ضیاء می بخشد و از نور ایشان زمین محشر روشن میگردد و بخدا سوگند بهشت برای ایشان و ایشان برای آن خلق شده اند گوارا باد بر آنها، بعد فرمود چه می شود که از شما هم

کسی اگر خواهد بدین مقام برسد، گوید عرض کردم چگونه فرمود با آنها باشد و سبب خوشحالی ما گردد برسیدن بحال شیعیان ما و خوشحال نمودن آنها، بعد فرمود ای محمد تو نیز از آنها باش.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۴۳

تلاوت کند خداوند او و صاحب قبر هر دو را بیامرزد.

ثواب آنکه دست ملاطفت بر سر یتیمی کشد

(۱) ۱- غیاث بن ابراهیم گوید: جعفر بن محمد از پدرانش علیهم السّلام روایت کرد که امیر المؤمنین علیه السّلام فرمود: هیچ مرد یا زن خداپرستی نیست که دست محبت بر سر یتیمی بکشد جز اینکه خداوند بشماره هر موئی که از زیر دست او بگذرد حسنه ای در نامه عملش بنویسد.

(۲) ۲- حسن بن سری گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هیچ بنده ای دست

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۴۴

ملاطفت بر سر یتیمی نکشد برای نوازش جز اینکه خداوند بشماره هر موئی نوری در قیامت بدو عطا فرماید.

(۱) ۳- از جابر جعفی روایت شده که امام باقر علیه السّلام فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده اند: هر کس از سخت دلی خود ناراحت باشد یتیمی را نزد خویش بخواند و با وی مهربانی بنماید و دست محبت بر سر وی کشد، بخواست خدا دلش نرم خواهد گشت، چون یتیم را بر دیگران حقی مسلم است.

و در حدیث دیگر فرمود: کسی که چنین (یعنی سخت دل) باشد یتیمی را بر سر سفره خویش بنشانند و دست نوازش بر سر او کشد قلبش نرم خواهد شد زیرا اگر چنین کند بخواست خداوند (رفته رفته) دلش از سختی بنرمی گراید.

ثواب آنکه یتیمی را از گریه ساکت سازد

(۲) ۱- از ابی مریم انصاری روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: چون

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۴۵

یتیم بگرید عرش الهی بلرزد و خداوند تبارک تعالی گوید: چه کسی این بنده مرا که در کودکی پدر و مادرش را از او گرفته ام گریانید؟ پس بعزت و جلالم سوگند کسی او

را از گریه خاموش نسازد جز اینکه بهشت را بر او واجب و حتمی خواهم ساخت.

ثواب خدا پرست پس از مردن، و ثواب مسرور ساختن مؤمن

(۱) ۱- سدیر صیرفی گفت: خدمت امام صادق علیه السلام بودم یاران در باره مؤمن و مقامش گفتگو میکردند امام علیه السلام رو بمن فرمود و گفت یا ابا الفضل برای تو از حال و مقام مؤمن نزد خدا سخن بگویم؟ عرض کردم: بفرمائید، فرمود: چون خداوند روح مؤمن را قبض نماید فرشتگان دو گانه او با آسمان بالا روند و گویند پروردگارا بنده ات فلانی که نیک بنده ای بود و در انجام طاعتت شتابان و کوشا و در نافرمانیت سنگین و کند بود او را قبض روح فرمودی و بسوی خود بردی پس از او ما را چه فرمان میدهی؟ خداوند بآن دو گوید: بزمین باز گردید و کنار قبر او باشید و مرا حمد و تسبیح و تهلیل و تکبیر گوئید و آن عبادات را در نامه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۴۶

عمل او بنویسید تا روزی که او را از قبر برانگیزم.

آنگاه امام فرمود: برای تو بیشتر بگویم؟ عرض کردم: آری بفرمائید فرمود: چون مؤمن از قبر برخیزد با وی مثالی بیرون آید و در پیش روی او براه افتد پس هر منظره هولناکی که پیش آید و مؤمن از آن بهراسد آن مثال او را گوید:

غمگین مشو و مترس و مژده باد ترا بسرور و خوشحالی و احترام از جانب خداوند بزرگ، و پیوسته ویرا بشارت دهد بسرور و کرامت از جانب حق تا مؤمن در درگاه الهی بایستد و خداوند از وی حسابی آسان بکشد و امر فرماید او را ببهشت برید.

پس آن مثال پیش

روی او براه افتد، و در این هنگام مؤمن آن مثال را گوید: خدا بتو خیر دهد چه همراه و رفیق نیکی بودی که با من بیرون آمدی و پیوسته مرا از جانب خدا بخیر و نیکی نوید دادی تا خود بچشم خویش آن را دیدم بگو بدانم تو کیستی؟ آن مثال گوید: من نتیجه همان سرور و خوشی هستم که تو در دنیا دل برادر مؤمنان را بدان شاد کردی، خداوند مرا آفرید تا در چنین هنگامی ترا مژده دهم یا شاد سازم.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۴۷

ثواب دوست داشتن فرزند

(۱) ۱- محمد بن ابی عمیر بسند مرسل گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: براستی که خداوند عزّ و جلّ رحم مینماید مرد را بسبب شدت محبت او بفرزندش.

ثواب آنکه ارمغانی برای عیال خود برد، یا دختر خود را خوشحال سازد یا دیده فرزند را روشن گرداند

(۲) ۱- از ابن عباس روایت است که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: هر کس بیازار رود و چیز مرغوبی بخرد و بارمغان برای خانواده خویش برد مانند کسی باشد که صدقه برای محتاجان بدوش کشیده باشد، و (بهتر است) دختران را بر پسران مقدم دارد، زیرا هر کس دختری را خوشحال کند، چنان باشد که یکتا از فرزندان

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۴۸

اسماعیل علیه السلام را از قید بردگی آزاد نموده باشد، و هر کس دیده فرزندش را روشن سازد چنان باشد که از خوف خدا گریسته، و هر کس از خوف خدا گریان باشد خداوند او را ببهشت پر نعمت خویش داخل خواهد ساخت.

ثواب پدری که دارای چند دختر باشد

(۱) ۱- ابان بن تغلب گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: دختران حسنات باشند و پسران نعمت، و حسنات موجب پاداش نیکند، و نعمت مورد بازخواست خواهد بود.

(۲) ۲- احمد بن محمد بن خالد برقی بسند مرفوع روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم را بمیلاد دخترش فاطمه علیها السلام بشارت دادند »

فنظر فی وجوه أصحابه

« در چهره اصحاب خود نگریست و آنان را ناراحت یافت، فرمود: شما را چه می شود (این چون) شاخه ریحانی است که او را میبویم، و روزیش بر خداوند عزّ و جلّ است.

شرح: از ظاهر لفظ این حدیث فی الجملة معلوم می شود که میلاد حضرت زهرا سلام الله علیها بعد از بعثت بوده بر خلاف

قول پاره ای از مورّخین اهل سنّت که آن را چند سال قبل از بعثت میدانند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۴۹

(۱) ۳-

حمزه بن حرمان گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: مردی بر پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلم وارد شد و بشخصی که نزد آن حضرت نشسته بود خبر داد که خداوند فرزندی بتو عطا فرمود، ناگهان رنگ مرد تغییر کرد و دگرگونی در رخسارش ظاهر گشت، رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: ترا چه شد؟ عرض کرد: خیر است، فرمود:

بگو چه شده؟ گفت: از خانه که بیرون آمدم زوجه ام درد زایمان داشت اکنون خبر آورده اند که دختر زائیده (یعنی از این جهت که دختر است ناراحت شده ام) رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: سنگینش بر گرده زمین است، و زیر سایه آسمان خدا زندگی خواهد کرد، و روزیش را خداوند خواهد رسانید، و چون شاخه ریحانی است که آن را میبویی.

آنگاه رو بیاران کرده فرمود: هر کس دارای یک دختر شد بار سنگینی بعهدہ اش افتاد، و هر کس دو دختر داشت بفریادش باید رسید، و هر کس دارای سه دختر شد جهاد و هر کار سختی از عهدہ اش برداشته می شود، و هر کس دارای

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۵۰

چهار دختر گشت ای بندگان خدا او را یاری کنید، و ای بندگان خدا بدو قرض دهید، و ای بندگان خدا بدو رحمت آرید.

شرح: از این حدیث استفاده می شود که از نظر اسلام وظیفه انسان نسبت بدخترش دشوارتر است تا نسبت به پسر، و این از جهت آنست که آنان در غرائز بشری از پسران حساستر و لطیف ترند، و احتمال انحراف از قانون فطرت و آئین صحیح در آنها بیشتر است و چون

تمایلات غریزی در ایشان بیش از پسران است از این رو تربیت و تعلیم آنان باید دقیقتر و صحیحتر انجام شود تا نهال وجود آنان از صراط فطرت منحرف نشود و بفساد نکشد، خصوصاً هنگامی که تمایلات جنسی ایشان شکفته می شود و تحت فشار جاذبه این غریزه قرار میگیرند بحکم لطافت طبع و ضعف قوای دماغی ممکن است در معرض ناپاکی و بی عفتی واقع شوند، و در این هنگام مراقبت و تحفظ ایشان برای پدران و مادران بسیار دقیق و سخت است لذا رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ برای آنها استمداد و استنصار فرموده است.

(۱) ۴- یعقوب بن یزید بسند مرفوع از یکی از دو امام باقر یا صادق علیهما السَّلام روایت کرده که فرمود: چون مردی دارای دختری شود خداوند فرشته ای بفرستد که بال خویش بر سر و سینه آن دختر کشد و گوید: موجودی ضعیف و ناتوانست که از ضعف و ناتوانی بوجود آمده (یعنی گوئی خمیر مایه اش ضعف و لطافت و نرمی است)، هر کس که نفقه او را بدهد مئونه او را بعهده گیرد تا روز قیامت یاری خواهد شد. پایان ترجمه و شرح و توضیح کتاب ثواب الاعمال، و الحمد لله.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۵۱

ترجمه عقاب الاعمال

اشاره

تألیف شیخ صدوق- ابن بابویه ابی جعفر محمد بن علی بن الحسین قمی «قدس سرّه» متوفای سال- ۳۸۱، هجری ترجمه از علی اکبر غفاری

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۵۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ كَيْفَرُ كَرَارِهَا

کیفر آنکه از غیر راه خدا باو تقرّب جوید

(۱) ۱- أبو جعفر محمد بن علی بن الحسین قمی مؤلف کتاب با سند از اسحاق بن غالب نقل کرده که گفت: امام صادق علیه السَّلام فرمود: یکتن از بزرگان رؤسای دین یهود آنقدر خدا را عبادت کرد که چون خلایلی باریک و نحیف گشت، خداوند عزّ و جلّ بیغمیر زمان وی وحی فرستاد که باو بگو: بعزّت و جبروت خودم سوگند اگر آنقدر مرا عبادت کنی که آب شوی آنچنان که پیه در دیگ جوشان آب می شود از تو نخواهم پذیرفت جز آنکه از همان راهی که تو را بدان امر کرده ام بسوی من بیائی.

شرح: مراد اینست که راه تقرّب پروردگار منحصر است بهمان راهی که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۵۳

خود تعیین فرموده و عباداتی که انسان بفکر و اندیشه خود انجام دهد و بآن وجهی که خدا خود فرموده معتقد نباشد بهیچ

وجه موجب تقرب او بخدا و رستگاری و نیل بسعدت برای او نخواهد بود.

کیفر آنکه امر خدا را سبک بشمارد

(۱) ۱- عبد الله بن میمون قدّاح گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: زنهار میدهم شما را از غفلت یعنی بی توجهی، زیرا هر کس غفلت ورزد بضرر خویش اقدام نموده و بزیانش تمام خواهد شد، و باز فرمود: زنهار میدهم شما را از سبک شمردن دستور الهی زیرا هر کس دستور خدا را کوچک شمرد خداوند نیز در روز قیامت او را خوار و بیمقدار گرداند.

کیفر آنکه با خاندان پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم دشمن باشد

(۲) ۱- محمّد بن مروان گوید: امام صادق علیه السّلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرموده: هر کس بغض ما خاندان را در دل داشته باشد، خداوند عزّ و جلّ در روز

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۵۴

رستاخیز او را یهودی برانگیزد، کسی گفت: یا رسول الله اگر چه شهادت بتوحید و نبوت دهد، فرمود: آری بجهت آنکه با گفتن شهادتین از ریختن خون خود جلوگیری میکنند (یعنی نمیگویند مشرک است و خونش را مباح دانند) یا اینکه از جزیه دادن با تمام خواری خود را رها میگردانند (یعنی نمیگویند کتابیست و باید جزیه دهد) بعد کلام خود را تکرار کرده فرمود: هر کس با ما خاندان دشمن باشد خداوند او را یهودی محشور نماید، پرسیدند یا رسول الله چگونه و برای چه؟ حضرت فرمود: برای اینکه اگر زنده بماند و دجال را درک کند بدو ایمان خواهد آورد.

شرح: مراد از دجال در این خبر مرد دروغگو و مدّعی باطل و فریبنده است نه فرد معین و مشخصی، یعنی این کس که بغض ما را در دل دارد بر اساس دشمنی که با ما خاندان دارد اگر بدولت باطل

رسد بآن ایمان خواهد آورد، لذا مثل یهود که دانسته و از روی دشمنی انکار حق کردند این شخص نیز بروش آنان در قیامت محشور گردد، چنان که فرمود: لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ - الآیه.

(۱) ۲- اسماعیل جعفی گوید، از امام صادق علیه السلام شنیدم که گفت: رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ فرموده است: ما خاندان نبوت را کسی دشمن ندارد جز اینکه خداوند او را در روز قیامت بی دست و ناقص اندام یعنی بدون حجت محشور میفرماید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۵۵

کیفر آنکه حق اهل بیت علیهم السلام را نشناسد

(۱) ۱- معلی بن خنیس گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: ای معلی اگر بنده ای یک صد سال در میان رکن و مقام خدا را عبادت کند بروزه گرفتن روزها و راز و نیاز شبها آنقدر که از شدت پیری ابروانش روی چشمانش را فرا گیرد، و استخوانهای گردنش در سینه اش فرو رود اما در شناخت حق ما جاهل باشد و امامت ما را نشناسد هرگز ثوابی برای او نخواهد بود.

(۲) ۲- ابو حمزه ثمالی گوید: امام سجّاد علیه السلام بما فرمود: کدامین سرزمینها فضیلتش بیشتر است من عرض کردم: خداوند و پیغمبرش و فرزند رسولش بهتر میدانند، فرمود: بهترین بقعه های روی زمین ما بین رکن و مقام است که محلی است در کنار کعبه، و چنانچه مردی باندازه نوح علیه السلام که در میان قوم خود بود نهصد و پنجاه سال عمر کند و روزها را روزه بگیرد و شبها را در آن مکان شریف عبادت پردازد و از دنیا برود و خدا را ملاقات کند در حالی که اعتقاد بولایت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۵۶

باشد هیچ گونه بهره ای از عبادات خویش نخواهد برد.

شرح: این بدان جهت است که مقام ولایت مقام رهبری است و بدون رهبر الهی هیچ یک از افراد مردم برشد حقیقی و سعادت واقعی خود نخواهند رسید و استعدادات خدادادشان در راه صلاح بمرحله فعلیت نمیرسد، و مانند گیاهی خود رو پرورش خواهند یافت که در این صورت اگر مضر نباشند قطعاً مفید نخواهند بود، و عباداتی که از روی فهم خویش انجام میدهند آنان را بکمال مقدر و یا بهشت و یا بمقام قرب حق نخواهد رسانید.

(۱) ۲- میسر «۱» گوید در مکه معظمه با امام باقر علیه السلام بودم و در خیمه

(۱) مراد میسر بن عبد العزیز کوفی نخعی است، و وی از خاصان اهل بیت عصمت علیهم السلام است و از اصحاب امام باقر و حضرت صادق علیهما السلام شمرده شده و او را ثقه دانند، و ابو عمرو کشی روایت کرده است که امام باقر یا امام صادق علیهما السلام روزی باو فرمود:

«أنتی لاظنک و صولا لقرابتک»

فکر میکنم تو نسبت بخویشانت مهربانی میکنی؟ گفت آری فدایت شوم من کودک بودم و در بازار شاگردی میکردم و روزی دو درهم اجرت میگرفتم، یک درهم آن را بعمویم میدادم و درهم دیگر را بخالویم، امام علیه السلام فرمود: بدان که بخدا سوگند تاکنون دو بار یا بیشتر اجلت فرا رسیده و هر بار خداوند سبحان بجهت آن صله رحم که تو مینمودی آن را تأخیر انداخته.

و نیز در کتاب شریف کافی است که میسر گفت: امام باقر علیه السلام بمن فرمود: آیا شما خلوت

میکنید و با هم گفتگو مینمائید و آزادانه هر چه را بدان عقیده دارید متذکر میشوید، عرض کردم: آری بخدا چنین است ما گرد هم می نشینیم و در مجلسی که خالی از بیگانگان و مخالفین است انجمن میکنیم و از مختصّیات شیعه هر چه خواهیم بیان مینمائیم، فرمود: همانا بخدا من آرزو دارم که با شما در آن مجالس شرکت کنم، آری بخدا سوگند من بوی شما و نسیم شما یعنی عقائد و اقوال شما را دوست دارم، و شمائید که دین خدا و دین فرشتگان حق را دارا هستید، پس مرا در تربیت و کفالت و سرپرستی خود بورع و پرهیزکاری و کوشش در طاعات یاری کنید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۵۷

تقریباً پنجاه تن از اصحاب حاضر بودند، امام علیه السّلام نشست و پس از سکوتی طولانی که همه ما را فرا گرفته بود فرمود: در باره من چه می اندیشید شاید فکر میکنید من پیغمبر خدا هستم، بخدا سوگند این چنین نیست و من پیغمبر نیستم ولی با رسول خدا صلّی الله علیه و آله و سلّم خویشی دارم و از فرزندان او هستم، پس هر کس با ما مهربانی کند خداوند با او مهربانی مینماید، و هر کس ما را دوست بدارد خداوند ویرا دوست بدارد، و هر کس ما را از حَقّمان محروم سازد خداوند او را (از بهشت و مقام قرب و سعادت) محروم کند، آنگاه بیاران فرمود: آیا میدانید کدام نقطه از زمین نزد خدا محترمتر است؟ هیچ کس سخن نگفت، و حضرت خود فرمود: آن سرزمین مکه است که خداوند آن را برای حرم خود برگزیده

و خانه خود (یعنی مسجد الحرام) را در آن قرار داده است؟ سپس فرمود: آیا میدانید کدام قطعه از زمین حرم حرمتش نزد خدا بیشتر است؟ این بار نیز کسی سخن نگفت و خود آن حضرت فرمود: آن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۵۸

مسجد الحرامست، باز فرمود میدانید کدام نقطه از مسجد الحرام نزد خدا حرمتش افزونتر است؟ کسی پاسخ نداد و خود فرمود: آن قسمت که میان رکن أسود و مقام و باب کعبه است از همه جا احترامش در نظر خدا بیشتر است. و آن حطیم اسماعیل بوده که در آنجا گوسفندان خود را علوفه میداده و در آنجا نماز میخوانده، و بخدا سوگند اگر بنده ای در این مکان (که بهتر و مقدّسترین نقاط روی زمین است) بر پای بایستند و شبها را بنماز پردازد تا روز درآید، و روز را روزه بگیرد تا شام درآید.

و حقّ ما خاندان را نشناسد، و از حرمت ما بیخبر باشد پروردگار هرگز از وی نخواهد پذیرفت.

کیفر آنکه بمیرد و امام خود را نشناسد

(۱) ۱- عیسی بن سری گوید: بامام صادق علیه السّلام عرض کردم: رسول خدا صلّی اللّٰه علیه و آله و سلّم فرموده است: هر کس بمیرد و امام خود را نشناسد بمردن جاهلی (یعنی در حال جهل و نادانی چون مشرکین) از دنیا رفته است؟ امام علیه السّلام فرمود حسّاسترین موقعی که بدانستن و شناختن او نیازمند است هنگامیست که جان بدینجای او رسیده باشد- و با دست بسینه خود اشاره فرمود- آنگاه بمن فرمود: تو بر امر نیکی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۵۹

هستی (یعنی اعتقاد و معرفت خوبست).

(۱) ۲- ابو حمزه گوید:

امام صادق علیه السلام فرمود: آن امامی که اطاعتش واجب است از ما خاندان میباشد، و هر کس او را انکار کند بآئین یهود یا بدین ترسایان خواهد مرد، بخدا سوگند این زمین از روزی که خداوند آدم علیه السلام را قبض روح فرمود تا کنون بدون راهنما و پیشوائی که مردم را بسوی خدا رهبری کند و حجت او بر بندگانش باشد نبوده، هر کس پیروی او را ترک کند هلاک خواهد شد، و هر کس او را متابعت نماید نجاتش بر خداوند حتمی و مسلم است.

کیفر آنکه پیشوای ستمکاری را که از جانب خدا نباشد اطاعت کند

(۲) ۱- حبيب سجستانی گوید: امام باقر علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود خداوند فرموده است که بدون تردید عذاب خواهم کرد هر پیروی را در امت اسلام که اطاعت و پیروی کند رهبر مستبدی را که از جانب خداوند تعیین

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۶۰

نشده است اگر چه آن پیرو در کردار و رفتارش متقی و نیکوکار باشد، و بدون تردید خواهم گذشت از هر پیروی که در اسلام مطیع امام و پیشوای حق و معین شده از جانب خدا باشد، هر چند آن پیرو در کارهای خود ستمکار و گناهکار باشد.

شرح: چون هر درستکاری در اثر اتباع و متابعت ظالم سرانجامش بستمکاری و هلاکت خواهد رسید، و بعکس هر ناصالح و نادرستی در اثر فرمانبرداری از پیشوای صحیح و درست عاقبتش بنیکی خواهد انجامید.

سزای آنکه بر جمعی امامت کند و در آنها از او دانشمندتر موجود باشد

(۱) ۱- عرزمی از پدرش بسند مرفوع از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرده که فرمود:

هر کس بر جماعتی امامت کند و در میان آنها از او دانشمندتر و فقیه تر موجود باشد همواره وضع آنها رو بخرابی و انحطاط رود تا روز قیامت.

«من أم قوما و فيهم من هو أعلم منه و أفقه لم يزل أمرهم إلى سفال / إلى يوم القيامة»

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۶۱

کیفر آنکه در نماز صلوات را ترک کند، و آنکه نام پیغمبر برده شود و او صلوات نفرستد

(۱) ۱- محمّد بن مروان گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر گاه یکتن از شما نماز بخواند و در نماز صلوات بر پیغمبر نفرستد بدین نماز راه غیر بهشت را پیموده است (یعنی این نماز موجب تقرب او پیروردگار نشود و او را بهشت نخواهد برد) و رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است: هر کس نام من نزد او برده شود و بر من صلوات نفرستد بدوزخ خواهد

رفت و خداوند او را از رحمتش دور خواهد فرمود.

و نیز فرموده: هر کس نزد او نام من برده شود و صلوات بر من را فراموش کند او را بخطا بجانب بهشت برند.

شرح: از مجموع این خبر روشن می شود که صلوات بر پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم در نماز واجب است و با در نظر گرفتن اجماع علماء فریقین سنی و شیعه بر واجب نبودن آن در غیر تشهد ثابت می شود که در تشهد واجب است، و حنبلیها و شافعیها در تشهد اخیر واجب دانند و گویند در نماز واجب است، و اما حنفیها و مالکیها آن را در نماز هم سنت دانند.

کیفر دشمن امیر المؤمنین علیه السلام و منکر او و آنکه در باره او شک داشته باشد

(۲) ۱- ابو بصیر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: شرابخوار همانند بت پرست

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۶۲

است، «۱» و شخص ناصبی (یعنی آنکه با آل پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم دشمن است) از بت پرست پلیدتر است، گوید: عرض کردم قربانت شوم چگونه کسی از بت پرست پلیدتر باشد؟ فرمود: برای اینکه شرابخوار ممکن است روزی شفاعت شامل حالش بشود، لیکن ناصبی و دشمن آل پیغمبر

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ اِگر همه فرشتگان آسمانها و همه اهل زمین در باره او شفاعت کنند پذیرفته نخواهد گشت.

(۱) ۲- عتیبه بن میمون گوید: امام صادق از پدرانش علیهم السَّلام از رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ روایت کرد که آن حضرت فرموده است: برآستی که بهشت سخت آرزومند دیدار دوستان علی علیه السَّلام است، و پرتو نورش بسرعت محبَّیان علی علیه السَّلام را پیش از آنکه بهشت داخل شوند در همین دنیا فرا گیرد، و آتش دوزخ نیز هر آینه بخشم آید و شراره های خروشانش سخت دشمنان علی علیه السَّلام را در همین دنیا پیش از آنکه وارد دوزخ گردند فرا گیرد.

(۱) لیس مدمن الخمر الّذی یشرّبها کل یوم و لیله بل هو الذی یوطن نفسه أنه متی وجدها شربها کما جاء فی الحدیث عن المعصوم (ع).

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۶۳

(۱) ۳- ابان بن تغلب «۱» گوید: امام صادق علیه السَّلام فرمود: شخص ناصبی و دشمن خاندان پیغمبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ هر چند در عبادت کوشش کند و خود را بتعب اندازد عاقبت و سرانجام مورد و مصداق این آیه خواهد بود که خدا در قرآن کریم فرموده:

عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ تَصَلِي نَارًا حَامِيَةً هَمَّه کارشان رنج و مشقّت است در دوزخ، و همواره در آتش فروزان معذب خواهند بود.

(۲) ۴- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق علیه السَّلام فرمود: ناصبی آن نیست که در ظاهر و آشکارا دشمن اهل بیت علیهم السَّلام باشد، زیرا کسی را نخواهی یافت که

(۱) ابان بن تغلب مردی جلیل القدر و ثقه است

و سه امام حضرت سجّاد و امام باقر و امام صادق علیهم السّلام را درک کرده و از هر سه روایت میکنند، و او کسیست که حضرت باقر علیه السّلام باو فرمود: در مسجد مدینه بنشین و برای مردم فتوی ده همانا من دوست دارم در شیعیانم مردمی مثل تو باشند، و در زمان حضرت صادق (ع) سال ۱۴۱ از دنیا رفت و چون خبر فوتش بامام علیه السّلام رسید فرمود

«اما و الله لقد أوجع قلبي موت أبان»

آری بخدا سوگند مرگ أبان دل مرا بدرد آورد، باری أبان از قاریان بزرگ شیعه و فقها است و در تمام رشته های علوم اسلامی عصر خود وارد بوده از لغت و حدیث و نحو و قراءت و أدب، و هنگامی که از عراق بمدینه میرفته مردم اطراف او را میگرفتند و کنار ستونی که در مسجد مخصوص پیغمبر (ص) بوده و بدان تکیه میکرده و نزد آن می نشستند و مردم را موعظه میکرده برای او خالی میکردند.

و آنقدر وی جلیل بود که یک مرتبه بر امام صادق علیه السّلام وارد شد حضرت دستور فرمود برای او مخدّه ای نهندند و فرشی گسترند و با او مصافحه و معانقه کرد و کمال احترام را از روی محبت برای او بجا آورد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۶۴

بگوید. من محمّد و آل محمّد را دشمن دارم، بلکه ناصبی کسیست که با شما شیعیان و دوستان ما آشکارا دشمنی مینماید بجهت آنکه میدانند که شما ما را دوست دارید و از ما پیروی میکنید لذا با شما دشمن است.

(۱) ۵- حمران بن اعین «۱» گوید: امام باقر علیه السّلام

فرمود: براستی اگر همه فرشتگان که خداوند آفریده، و تمامی پیغمبران که مبعوث فرموده، و همه راستان و وارستگان، و جمله قربانیان راه حق همه در باره کسی که دشمن ما خاندان است شفاعت و میانجیگری کنند و از خداوند بخواهند که او را از آتش دوزخ نجات دهد، نپذیرد و او را از آتش هرگز بیرون نخواهد آورد، و پروردگار عزّ و جلّ در کتاب خویش فرموده: **مَا كَيْفِينَ فِيهِ أَبَدًا** اقامتشان در آتش همیشگی است.

شرح: آیه ای بدین لفظ در باره دوزخیان در قرآن کریم نیست، بلکه این لفظ در باره بهشتیان است که میفرماید **وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا مَا كُنَّا فِيهِ أَبَدًا** و ظاهراً راوی اشتباه کرده و امام علیه السلام بمفهوم آیه مبارکه سوره زخرف استشهاد کرده که میفرماید **«وَنَادُوا يَا مَلِكُ**

(۱) «حمران» بر وزن «سبحان» پسر «أعین» بر وزن «أکرم» کوفی و از بنی شیبان است و از اصحاب حضرت باقر و امام صادق علیهما السلام میباشد، مردی بسیار جلیل و عظیم - القدر است و از حضرت باقر (ع) روایت شده که باو فرمود:

«لانت من شيعتنا في الدنيا والآخرة»

البته تو از پیروان ما هستی هم در دنیا و هم در آخرت. و از حواریین و سفرای این دو امام علیهما السلام شمرده شده و مورد پسند و احترام و وثوق ایشان نیز بوده است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۶۵

لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَا كُنْتُمْ و راوی پنداشته مراد امام علیه السلام آیه اول است.

(۱) ۶- جابر جعفی گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس بدی و ناروایی آنچه بسر ما

آل محمّد صلی الله علیه و آله و سلّم آمده است از ظلم و ستمی که بر ما روا داشتند و حقوقی که از ما بیغما بردند، و گرفتاریهایی که ما بدان دچار شدیم برای انجام کاری که بعهد ما بوده نفهمد، و در باره این جنایتها و خیانتها که در حقّ ما شده است بی تفاوت باشد با مرتکب آن شریک خواهد بود.

(۲) ۷- علی بن سلیمان بسند مرفوع از امیر مؤمنان علیه السّلام روایت کرده که آن حضرت فرمود: مرجئه (یعنی آنان که پیشوائی امامان بحقّ را نپذیرفتند و دیگران را برای رهبری برگزیدند) همه با امامشان روز قیامت کور و نابینا محشور شوند، پس جمعی از کسانی که از امتّ دیگرند چون آنها را ببینند گویند: امتّ محمّد را جز کور و نابینا نبینیم، به ایشان گفته شود: اینان امتّ محمّد نیستند، زیرا اینها دین و آئین محمّد را دگرگون ساختند لذا خود دگرگون شدند، و آئین او را تغییر دادند بدین جهت با اینکه بینا بودند کور محشور گشتند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۶۶

(۱) ۸- سعید بن ابی سعید بلخی «۱» گوید: از امام کاظم علیه السّلام شنیدم میفرمود:

براستی که خداوند در هنگام هر نماز که بجا آورد (نماز گزار، رحمتی می فرستد بر بندگان مؤمن و معتقدش و در باره پاره ای دیگر از «۲») این خلق، لعنتی آماده کرده است، گوید: پرسیدم فدایت شوم این لعنت برای چه؟ فرمود بسبب انکارشان حقّ ما خاندان را، و تکذیب نمودنشان پیشوائی ما را.

(۲) ۹- ابو خدیجه (سالم بن مکرم) گوید امام صادق علیه السّلام فرمود: روز قیامت شیطان لعین با گمراه کننده

این امت هر دو را با دو مهار غلیظ و درشت مانند کوه احد برو بر زمین بکشند و بسوی دوزخ ببرند و راه عبور یکی از درهای جهنم بسبب این دو، بسته شود.

(۳) ۱۰- سلیمان دلمی گوید: امام صادق علیه السلام را از تأویل آیه مبارکه هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ پرسیدم فرمود: قائم آل محمد علیه السلام است که با شمشیر ایشان را

(۱) کذا و لم أجده، و هو غير سعيد أو سعد بن أبي سعيد المقبري المتوفى في خلافة هشام ابن عبد الملك لان المراد بأبي الحسن موسى الكاظم عليه السلام و لم يدرکه.

(۲) ما بين القوسين ليس في بعض النسخ وفيه «أن لله عزّ و جلّ».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۶۷

فرو گیرد. گوید: عرض کردم: معنی «وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ» چیست؟ فرمود: یعنی رویهائی در چنین روز قهرا خاضع و نرم گردند و دیگر توانائی مخالفت و سر باز زدن از فرمان نخواهند داشت، عرض کردم: پس معنی «عامله» چیست؟ فرمود:

اینها عمل کرده اند بغیر آنچه خداوند بزرگ دستور داده بود، عرض کردم:

«ناصبه» چیست؟ فرمود: یعنی از برای امامت غیر رهبران خدائی تلاش و کوشش نمودند و خود را بتعب و رنج انداختند، عرض کردم: جمله «تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً» معنایش چیست؟

فرمود: یعنی در این دنیا هنگام ظهور قائم علیه السلام باتش جنگ بسوزند، و در عالم دیگر باتش دوزخ.

(۱) ۱۱- مفضل بن عمر گوید: امام صادق علیه السلام از پدرش ابی جعفر علیه السلام نقل کرد که فرمود: خداوند تبارک و تعالی علی علیه السلام را علامت و نشانه ای میان خود و آفریدگان خویش قرار داده و آیه و نشانه ای غیر او نیست،

پس هر کس از او پیروی نمود مؤمن و خداپرست است، و هر کس زیر بار متابعت او نرود و سر باز زند کافر خواهد بود، و هر کس در باره او تردید کند مشرک است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۶۸

(۱) ۱۲- محمد بن جعفر از پدرش علیه السلام نقل کرده که فرمود: علی علیه السلام باب هدایت است، هر کس با او مخالفت نمود کافر باشد، و هر کس او را انکار نمود بدوزخ خواهد رفت.

(۲) ۱۳- از حسین بن ابی العلاء روایت است که گفت شنیدم امام صادق علیه السلام میفرمود: اگر همه اهل زمین امامت امیر المؤمنین علیه السلام را انکار کنند و از اطاعتش سر باز زنند خداوند همه را عذاب خواهد کرد، و بدوزخشان خواهد فرستاد.

(۳) ۱۴- إسحاق بن جریر بجلی گوید: امام صادق علیه السلام بمن فرمود: پسر عمویت مانند یکتن از اعراب بیابانی و جاهل دیوانه وار نزد من آمد در حالی که لنگی بخود بسته و ردائی بدوش افکنده و نعلین خود بدست گرفته بود، از روی تعرض گفت مردم در باره تو حرفهائی میزنند، بدو گفتم مگر تو شهری و تربیت شده نیستی؟ گفت چرا، گفتم مردم فهمیده و شهری که با علی دشمن نیستند، بعد باو گفتم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۶۹

شاید تو حوض کوثر و ساقی آن را منکری، این را بدان و متوجه باش که اگر با علی دشمن باشی بعد بر او کنار حوض کوثر وارد شوی مسلماً از تشنگی هلاک خواهی شد.

(۱) ۱۵- محمد بن جعفر از پدرش علیه السلام «۱» روایت کرده که

فرمود: جبرئیل بر پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم نازل شد و گفت: ای محمد خدایت سلام میرساند و میفرماید: آسمانهای هفتگانه و آنچه در آنها است و نیز زمینهای هفتگانه و آنچه بروی آنها است همه را آفریدم و هیچ مکانی را بهتر از ما بین رکن و مقام نیافریدم، و چنانچه بنده ای باندازه عمر هفت آسمان و هفت زمین مرا بخواند و منکر تو باشد و بدون ولایت علی مرا ملاقات کند او را برو به سقر (که یکی از پست ترین درکات جهنم است) بیفکنم.

(۲) ۱۶- میسر بن عبد العزیز گوید: بر امام صادق علیه السلام وارد شدم و عرض کردم: قربانت کردم در همسایگی من مردی است که من شب برای نماز بیدار نمیشوم مگر از صدای او، گاهی مشغول خواندن قرآن است و آیات را مکرر میخواند

(۱) فی الامالی ص ۲۹۰ «عن أبیه، عن آبائه علیهم السلام».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۷۰

و میگیرد و ناله میکند و گاهی دعا میکند (و یا خدا را تسبیح مینماید، فرمود:

جز اینکه از دشمنان است) من احوال او را از این و آن جستجو کردم پنهان و آشکارا همه گفتند: مردیست که از محرمات الهی اجتناب میکند، امام فرمود:

ای میسر آیا بآنچه تو معتقدی اعتقاد دارد (یعنی دارای ولایت اهل بیت هست؟) گفتم خدا بهتر میدانند، این تمام شد و سال بعد بحج رفتم و از احوال آن مرد پرسیدم آگاهی یافتم که معرفت بولایت اهل بیت ندارد و بامامت آنها معتقد نیست، پس بر امام وارد شدم و شروع کردم بگفتن حالات آن مرد که در عبادت چنین

و چنانست، امام علیه السلام باز سخن سال قبل را تکرار فرمود و پرسید آیا آنچه تو معتقدی او باور دارد؟

عرضکردم: نه، فرمود: ای میسر کدامین سرزمین حرمتش افزونتر است؟ گفتم: خدا و پیغمبر و زاده او داناترند، فرمود: ای میسر میان رکن و مقام باغیست از باغهای بهشت، و میان قبر رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم و منبر او گلشنیست از گلشنهای بهشت و بخدا سوگند اگر بنده ای را خدا عمر بسیار دهد و او ما بین رکن و مقام و قبر و منبر هزار سال خدا را عبادت کند، و سپس او را مظلوم و بی گناه در بسترش مانند گوسفند زاغ چشم سر برند و خدا را با آن حال ملاقات نماید و دارای اعتقاد بولایت ما نباشد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۷۱

بر خدا روا باشد که او را برو در آتش دوزخ افکند.

(۱) ۱۷- سدیر صیرفی گوید: شنیدم از امام باقر علیه السلام میفرمود: براستی که دشمن علی علیه السلام از دنیا نرود مگر اینکه جرعه ای از حمیم و آتش جهنم باو بیاشامانند، و فرمود: بر کسی که مخالف این امر باشد یکسانست خواه نماز بخواند خواه زنا کند (یعنی چه نماز بخواند و چه زنا کند فرق نمیکند در هر صورت اهل آتش خواهد بود).

(۲) ۱۸- در حدیث دیگر امام صادق علیه السلام فرمود: آنکه دشمن ما خاندان است برایش فرق نمیکند چه نماز بخواند و روزه بگیرد، و چه زنا کند و دزدی نماید بهر حال جایش در آتش خواهد بود.

(۳) ۱۹- هشام بن سالم گوید: بامام صادق علیه السلام عرضکردم: نظر

شما در باره کسی که علیّ علیه السّلام را دشنام دهد چیست؟ فرمود: بخدا سوگند ریختن خونش حلال است اگر بریختن خون بیگناهی نینجامد، عرض کردم: مرادتان از این کلام چیست؟

فرمود: اینکه مؤمنی بابت کافری قصاص بشود.

(۴) ۲۰- ابو سعید مکاری گوید: مردی از امام صادق علیه السّلام نقل کرد که آن حضرت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۷۲

گفت: امیر مؤمنان علیه السّلام فرموده: دشمن ما خاندان روز را شب و شب را روز کند در حالی که در پرتگاهی است مشرف بر سیاهچالی پر از آتش، و بدون تردید این پرتگاه عاقبت او را بدوزخ خواهد افکند، پس بدا بحال جهنمیان و بد جایگاهی است دوزخ برای ایشان، زیرا خداوند خود (در چند سوره) فرموده «فَبَشِّرْهُنَّ بِمَثْوًىٰ أَلْمُتَّكِرِينَ» «۱» «بد منزلگاهی است جایگاه متکبران» یعنی آنان که از پذیرفتن حقّ سر باز زنند. آنگاه فرمود: هیچ فردی نیست که در محبت ما خاندان کوتاهی کند و خداوند خیری در او قرار داده باشد. «۲» (۱) ۲۱- علیّ بن میمون صائغ گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: براستی که مؤمن از دوست صمیمی خود شفاعت خواهد کرد و پذیرفته خواهد شد، مگر اینکه آن دوست ناصبی باشد که اگر همه پیغمبران مرسل و فرشتگان مقرب در باره ناصبی و دشمن اهل بیت شفاعت کنند پذیرفته نخواهد شد.

(۱) راجع النحل: ۲۹، و الزمر: ۷۲، و غافر: ۷۶.

(۲) فی بعض النسخ «یَقْضِیْهِ رَبُّنَا بِخَیْرِ الْاِجْعَلِ اللّٰهُ عِنْدَهُ» و فی المحاسن ص ۹۱ «و ما من أحد نقص عن حبنا لخير يجعله الله عنده».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۷۳

(۱) ۲۲- لیث

مرادی گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: نوح پیغمبر علیه السّلام همه حیوانات حتّی سگ و خوک را بهمراه خود بکشتی برد، اما زنا زاده را راه نداد، و شخص ناصبی از زنازاده پلیدتر است.

(۲) ۲۳- عبد الحمید واسطی گوید: بامام باقر علیه السّلام عرض کردم: ما را همسایه ای است که در بجا آوردن کارهای زشت و محرمات الهی پرده دری میکند بعلاوه نماز را ترک کرده است امام بتعجب فرمود سبحان الله، و آن را بسیار بزرگ شمرد، آنگاه فرمود: از این شخص بدتر را بتو خبر دهم؟ گفتم بفرمائید، فرمود: دشمن ما خاندان از وی بدتر خواهد بود.

کیفر قدریها

مترجم گوید: قدریها جماعتی هستند که امور خلق را بتدبیر خود آنها دانند نه بتقدیر و قضاء پروردگار، و در روایات اهل عصمت علیهم السّلام بجبریّه و مفوّضه هر دو نیز گفته شده. و در آخر این باب توضیحی راجع باین موضوع داده شده است.

(۳) ۱- حارث همدانی گوید: امیر مؤمنان علی بن ابی طالب علیه السّلام فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۷۴

ارواح قدریان را در عالم برزخ هر بامداد و شامگاه بر آتش عرضه نمایند تا روز رستاخیز، و چون قیامت بر پا شود آنان بهمراه دوزخیان عذاب شوند بانواع عذابها پس گویند: خداوندا ما را در عالم برزخ عذابی مخصوص نمودی و این روز نیز با دوزخیان در عذاب و شکنجه شرکت دادی، خطاب شود که بچشید طعم عذاب بر خورد با آتش را، زیرا ما همه چیز را باندازه و از روی حساب آفریده ایم. «۱» (۱) ۲- یونس بن عبد الرحمن بیک واسطه از امام صادق علیه السّلام نقل کرده

که فرمود: خداوند آیات شریفه إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ. يَوْمَ يُسْجَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُقُوا مَسَّ سَقَرٍ. إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ را نازل نفرمود مگر در باره قدریها. (یعنی همانا گناهکاران در گمراهی و شعله ها و شراره های سوزاننده اند، روزی که کشیده شوند در آتش برویهایشان. بچشید طعم برخورد با آتش را همانا ما همه چیز را باندازه و حساب آفریده ایم).

(۱) القمر: ۴۸ و ۴۹.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۷۵

(۱) ۳- داود بن سلیمان از موسی بن جعفر علیهما السلام روایت کرده که گفت رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده: دو گروه از امتان من بهره ای از اسلام نخواهند داشت: یکی طائفه مرجئه و دیگر قدریه.

شرح: مرجئه کسانی هستند که گویند هیچ معصیتی با وجود ایمان ضرر نمیرساند و ممکن است کسی همه معاصی را بجا آورد و نماز نخواند و روزه نگیرد و غسل جنابت نکند و حتی خانه کعبه را خراب کند و ایمانش مانند ایمان جبرئیل و میکائیل باشد. و گاهی هم بکسانی که امیر المؤمنین علیه السلام را در مرتبه چهارم شمارند اطلاق شده است، کما اینکه بجبریان نیز اطلاق شده.

(۲) ۴- ابو حمزه گوید امام باقر علیه السلام میفرمود: کسانی که بقدر تکذیب کنند بدون گفتگو در گور مسخ گشته و بصورت بوزینه و خوک محشور خواهند شد.

(۳) ۵- زراره و محمد بن مسلم گویند: امام باقر علیه السلام فرمود: این آیات در باره قدریه نازل گشته ذُقُوا مَسَّ سَقَرٍ. إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۷۶

(۱) ۶- سکونی گوید: حضرت صادق از

پدرانش از امیر المؤمنین علیهم السّلام روایت کرد که آن حضرت فرموده: چون روز قیامت شود بدعتگذاران را حاضر سازند، و قدریان در میان آنها مانند خال سفید در پیکر گاو سیاه رنگ مشخص و پیدا باشند، پس خداوند جملگی را خطاب فرماید که چه میخواهید؟ گویند: رضای تو را خواستاریم، خداوند فرماید: گناهانتان را بخشیدم و از لغزش همه شما در گذشتم جز قدریها که آنها را نخواهم بخشید، زیرا اینان از راهیکه بدان علم نداشتند ناخودآگاه مشرک شدند. (و گناه شرک بخشودنی نیست).

(۲) ۷- مجاهد شاگرد ابن عباس در میان جماعتی از مردم از امیر المؤمنین علیه السّلام سؤال کرد که نظر شما در باره عقیده قدریان چیست؟ امام فرمود: آیا کسی از آنها در اینجا با شما هست (یا در این خانه از آنها کسی حاضر است)؟ مجاهد گفت: میخواهی با آنها چه کنی؟ فرمود: نخست ایشان را توبه میدهم اگر پذیرفتند رهانشان میکنم، و اگر نه گردنشان را خواهم زد.

شرح: یعنی امیر المؤمنین علیه السّلام قدریها را مرتد میدانسته و روایت بعد مؤید

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۷۷

این معناست.

(۱) ۸- سعید بن جبیر گوید: امیر مؤمنان علیه السّلام فرمود: تندروی نکرد کسی از قدریان (یا کسی در قدر) مگر اینکه از ایمان یا از اسلام خارج گشت. «۱» (۲) ۹- محمّد بن مسلمه گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: شب نسبت بشب و روز نسبت بروز مانند تر از مرجئه بیهود و قدریّه بنصاری نیست.

(۳) ۱۰- سکونی از امام صادق از پدرانش از امیر مؤمنان علیهم السّلام نقل کرده که آن حضرت فرمود: برای هر امتی مجوسی هست، و

مجوس این امت کسانی هستند که خود را در افعال ارادی مستقل دانند یعنی بقضاء و قدر معتقد نیستند.

شرح: در احادیث معصومین علیهم السّلام «قدری» بفتح قاف و دال گاهی بکسانی اطلاق شده که قائل بچربند و انسان را در افعال ارادی خود مجبور دانند، و گویند

(۱) فی بعض النسخ «ما غلا- أحد فی القدر إلا- خرج من الاسلام». و فی نسخه «ما علا، بالمهمله و «من الايمان» مکان «من الاسلام». و القدریه فرقه من المسلمین سموا بالقدریه لاسنادهم أفعالهم الی قدرتهم، دون مشیئه الله.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۷۸

هر کار که از انسان سر زند قهری است و باراده و مشیت خدا است و اراده بشر هیچ گونه تأثیری ندارد، و تنها آدمی بمنزله آلت و ابزار کار در دست کارگر است.

و گاهی بکسانی اطلاق شده که بخلاف جبریها معتقدند انسان در افعال ارادی خود مستقل است، و اگر بخواهد کاری را انجام دهد میتواند و لو خداوند مشیتش بانجام آن تعلق نگرفته باشد، و اینان را مفوضه نیز گویند، و در روایت نهم که گذشت از ایشان تعبیر بمرجه شده بود، و آنان را با یهود که گویند «يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ» برابر نموده بود بدان جهت که حاصل کلامشان یکیست.

در نظر شیعه اثنی عشریه این هر دو اعتقاد باطلست. و صواب آنست که انسان در افعال ارادی خود مختار است و خداوند او را آزاد گذاشته و میتواند باختیار خود راه خیر و راه شرّ هر کدام را بخواهد اختیار کند، و هر کدام را که اختیار کرد خداوند حول و قوه ای را که در اختیار او گذارده از

او باز نستاند و او را با اینکه میتواند جلوگیر شود مانع نگردد، پس قدرت و توانائی از خدا است و اراده فعل از بنده و خداوند آنچنان انسان را آفریده که میتواند بخواهد و میتواند نخواهد و این همان قدرت و حقیقتی است که خداوند در نهاد انسان بودیعت نهاده که ما آن را اختیار میگوئیم.

کیفر کسی که ادعاء امامت کند و امام نباشد

(۱) ۱- سوره بن کلب گوید: بامام باقر علیه السلام عرض کردم چیست مراد خداوند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۷۹

عزّ و جلّ که میفرماید: وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ «۱» (روز قیامت خواهی دید کسانی را که بر خدا دروغ بستند رویهایشان سیاه شده؟) فرمود: مراد کسیست که خود را امام معرفی کند و دارای این مقام نباشد (یعنی امام منصوب از جانب خدا نباشد) عرض کردم: اگر چه سید علوی و فاطمی باشد؟

فرمود: آری اگر چه علوی و فاطمی باشد.

(۱) ۲- فضیل بن یسار گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس مدعی مقام امامت شود و اهلش نباشد کافر است.

(۲) ۳- داود بن فرقد: گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس مدعی امامت و پیشوائی شود و دارای این مقام نباشد حقیقتاً بر خدا و بر پیغمبرش و بر ما اهل - بیت افترا بسته است.

(۳) ۴- ولید بن صبیح گوید: شنیدم امام صادق علیه السلام میفرمود: براستی که این امر امامت را کسی غیر صاحبش ادعا نکند جز اینکه خدا عمرش را قطع کند (یعنی کوتاه نماید).

(۱) الزمر: ۶۰.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۸۰

کیفر قابیل، و نمرود، و آن دو اسرائیلی که قوم خود را یهودی و نصرانی کردند و فرعون که اَنَا رَبُّكُمْ الْأَعْلَى گفت، و دو تن از این امت

(۱) ۱- حنان بن سدیر گوید: مردی از اصحاب امام صادق علیه السلام گفت شنیدم آن حضرت میفرمود: سختترین عقوبتها در روز قیامت عقوبت هفت نفر خواهد بود:

اول آنها قابیل فرزند آدم است که برادر خود را کشت، و بعد نمرود است که با ابراهیم علیه السلام در باره خدا مجادله و چون و چرا کرد، و دیگر دو تن اسرائیلی که قوم خود را

یهودی و نصرانی نمودند، و پنجمین آنها فرعون است که کوس **أَنَا رَبُّكُمْ الْأَعْلَى** نواخت و خود را خدای بزرگ دانست، و ششم و هفتم دو تن از منافقین این امتند که شریکی از دیگری افزونتر بود و در تابوتی بلورین از آتش

«تحت الفلق فی بحار من نار»

در زیر شکافی که در دریاهاست از آتش است خواهند بود «۱» (۲) ۲- ابو الجارود گفت از امام باقر علیه السلام پرسیدم نخستین کس که داخل

(۱) در روایتی که معاویه بن وهب از امام صادق علیه السلام نقل کرده است گوید امام فرمود: فلق دره و شکافست در دوزخ که در آن هفتاد هزار سرا است و در هر سرا هفتاد هزار بیت، و در هر بیتی هفتاد هزار مار سیاه و در شکم هر ماری یک خمره زهر، و أهل دوزخ ناچارند از آن دره و شکاف عبور کنند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۸۱

آتش شود چه کسی باشد؟ فرمود: ابلیس و دو مرد در جانب راست و چپ او خواهند بود.

(۱) ۳- از اسحاق بن عمار روایت شده که گفت: بامام هفتم علیه السلام عرض کردم:

قربانت کردم برای من راجع بآن دو منافق سخنی بگو که من از پدرت در باره آن دو تن سخنانی شنیده ام، فرمود: ای اسحاق یکی بمنزله گوساله بود و دیگری بمنزله سامری، عرض کردم: فدایت شوم بیشتر بفرما فرمود: بخدا سوگند آنها مردمی را نصرانی و یهودی و مجوسی کردند، خدا از گناهشان نگذرد، عرض کردم: قربانت کردم اضافه بفرمائید، فرمود: خداوند بسه گروه نظر رحمت نیفکند و آنان را پاک نگرداند و برای آنها عذابی

دردناک خواهد بود. گفتم: آنها کیانند؟ فرمود آنکه ادعای رهبری کند و از جانب خدا نباشد، و آنکه بر امام حقّ طعن زند، و آنکه برای این دو بهره ای از اسلام قائل باشد عرض کردم: توضیح بیشتری بدهید،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۸۲

فرمود: ای إسحاق برای من فرق نمیکنند چه آیه محکمی از کتاب خدا را محو کنم چه انکار نبوّت پیغمبر نمایم، یا منکر خدا شوم، یا اینکه در رهبری مسلمانان کسی را بر علیّ بن ابی طالب مقدّم دارم، عرض کردم: قربانت شوم باز بفرمائید، فرمود: ای اسحاق در دوزخ وادیی باشد بنام سقر و از آن روز که خداوند آن را آفریده شراره ای نکشیده و چنانچه خداوند او را اذن دهد و بقدر سوراخ سوزنی شراره کشد همه اهل زمین را بآتش هلاک سازد، و اهل جهنّم از حرارت و تعفّن و گند این وادی و عذابهایش بخدا پناه برند، و در این وادی کوهی از آتش است که اهل آن وادی از حرارت و تعفّن و عذابهای آن کوه پناه جویند، و در آن کوه درّه ایست که اهل آن کوه از حرارت و تعفّن و گند و عذاب آن درّه پناه خواهند، و در آن درّه چاهی است که اهل آن درّه از حرارت و تعفّن و گند و آنچه خدا در آن برای اهلش مهیا ساخته پناه طلبند، و در آن چاره ازدهائی است که اهل آن چاه از حرارت و تعفّن و گند و پلیدیهای و زهری که در دندانهای او است پناه خواهند،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۸۳

و در شکم

آن اژدها هفت صندوق است که در آن پنج تن از اُمتهای گذشته اند و دو تن از این اُمّت، گفتیم: فدایت شوم آن پنج تن کیانند؟ فرمود: قابیل که برادر خود هابیل را کشت، و نمرود که با ابراهیم در باره خدا محاجّه کرد، و گفت من هم زنده میکنم و میمیرانم، و فرعون که گفت: «أَنَا رَبُّكُمْ الْمَعْلَى» و یهودا که مردمی را یهودی کرد، و بولس که مردمی را نصرانی نمود، و دو تن اعرابی از منافقین این اُمّت.

کیفر آنکه حسین بن علیّ علیهما السلام را کشت

(۱) ۱- عیص بن قاسم گوید: در محضر حضرت صادق علیه السّلام سخن از قاتل حسین علیه السّلام بمیان آمد، یکتن از اصحاب آن حضرت گفت: خوش میداشتم خداوند از قاتل او در همین دنیا انتقام میکشید. امام علیه السّلام فرمود: گویا تو عذاب الهی را برای او کم میدانی، مجازات و عذاب و شکنجه ها که برای او آماده کرده است بمراتب سختتر و گرانتر خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۸۴

(۱) ۲- جابر جعفی گوید: امام باقر علیه السّلام روایت کرد که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده: در دوزخ مکان و جایگاهی بود که کسی استحقاق آن را پیدا نمیکرد جز بکشتن حسین صلوات الله علیه و یحیی بن زکریّا علیهما السلام.

(۲) ۳- محمّد بن سنان بیک واسطه از امام صادق علیه السّلام نقل کرده که فرمود:

رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده است: چون روز قیامت شود سرا پرده ای از نور برای دخترم فاطمه بر پا سازند و فرزندان حسین علیه السّلام در حالی که سر خویش بدست گرفته باشد

بجانب سرپرده مادر روان شود، چون چشم فاطمه بفرزندش افتد شیونی کند و ناله ای از دل کشد که هیچ فرشته ای از مقرّبان و هیچ پیغمبری از فرستادگان حقّ و هیچ مؤمنی در عرصه محشر باقی نماند جز اینکه بر حال او بگرید، آنگاه خداوند مثالی بصورت مردی خوش اندام بدون سر مجسم سازد که با قاتلین آن حضرت بدادخواهی مخاصمه کند، پس خداوند کسانی که در قتل او بنحوی شرکت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۸۵

جسته اند همه را بقتل رساند و هلاک سازد و سپس زنده شوند، و امیر المؤمنین علیه السّلام آنها را بقتل رساند و باز زنده شوند، و حسن بن علیّ علیهما السّلام آنان را بکشد و باز زنده گردند، و حسین علیه السّلام خود آنها را بکشد و باز زنده شوند، و از ذریّه ما هیچ فردی باقی نماند مگر اینکه یک بار ایشان را بقتل رساند تا اینکه انتقام کشیده شود و خشمها فرو نشیند و اندوهها فراموش شود.

سپس امام صادق علیه السّلام فرمود: خداوند رحمت کند شیعیان ما را بخدا سوگند اینانند مؤمنان حقیقی، زیرا در این مصیبت با ما شرکت جستند و در این پیش آمد ناگوار اندوهی طولانی و افسوسی فراوان خوردند.

(۱) ۴- اسماعیل بن جابر گوید شنیدم از امام صادق علیه السّلام فرمود: بخدا سوگند قائم ما آل محمّد صلّی الله علیه و اله و سلّم همه دودمان و نسل کشندگان حسین علیه السّلام را بقتل رساند (چون) بعمل پدرانشان (راضی هستند).

(۲) ۵- شریک بسند مرفوع روایت کرده که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: چون روز قیامت شود

فاطمه علیهما السلام در میان جماعتی از زنان وابستگانش وارد محشر شود

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۸۶

و فرمان آید که ببهشت در آی، گوید: ببهشت نروم تا اینکه بدانم پس از من با فرزندم حسین چه کردند، خطاب رسد بقلب محشر نظر کن، پس بدان سو نظر افکند و فرزندش حسین علیه السلام را بیند با تنی بی سر بر پا ایستاده، پس شیونی کشد و من از شیون او شیون کنم و همه کروبیان از فغان و ناله ما بخروشد، و خداوند بخشم آید و آتشی را که نامش هبهب است و آن را هزار سال دمیده اند که هیچ گونه رخصتی در آن نیست و اندوهی از آن جدا نمیشود فرمان دهد که قاتلین حسین علیه السلام را اگر چه از حاملین قرآن باشند برآید، و آن آتش شراره ای کشد و همه را در کام خود گیرد، پس بخروشد و آنان با خروش او بخروشد، و نعره کشد و آنان بهمراه او نعره کشند، و بغرّد و آنها نیز بغرّند، پس قاتلین بنطق آیند و با زبانی باز گویند پروردگارا از چه جهت این آتش را پیش از اینکه مشرکان و بت پرستان را عقوبت کنی بر ما مسلط ساختی، از جانب خدا خطاب رسد که

أَنْ مِنْ عِلْمِ لَيْسَ كَمَنْ لَا يَعْلَمُ

آری آنکه میداند با کسی که نمیداند یکسان نیست (یعنی فضولی موقوف، بشما مربوط نیست).

(۱) ۶- عبد الله بن عبد الرحمن أصمّ گوید: عبد الله بن بكر أرجاني گفت: با امام

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۸۷

صادق علیه السلام از مدینه بسوی مکه میرفتیم در مکانی که

آن را عسفان مینامیدند امام پیاده شد و حرکت کردیم و بکوهی سیاه که در جانب چپ بود گذر نمودیم و آن کوهی هولناک بود من عرض کردم یا ابن رسول الله این کوه چقدر مخوف است در مسیر این راه کوهی بیمناکتر و پروحشت تر از این ندیدم، حضرت فرمود:

ای پسر بکر آیا میدانی این چه کوهیست؟ این کوهیست که آن را «کمد» گویند، و بر یکی از وادیهای دوزخ است که (ارواح) قاتلین پدرم حسین علیه السلام را خداوند در آن زندانی کرده، و از زیر آن روان شود چرکاب جهنم از غسلین یعنی کثافات، و از صدید یعنی خوناب و ریم، و از حمیم آن یعنی آبهای تیره و آلوده جوشان؛ و آنچه بیرون آید از زیر جهنم و طینت خبال (آبی که از فروج زنان بدکاره بیرون آید) و آنچه خارج شود از لظی یعنی زبانه های آتش، و از حطمه یعنی آتشیهای درهم شکننده، و از سقر که یکی از بدترین درکات جهنم است، و از جحیم که آتش گداخته است، و از هاویه که نام درکی است از درکات دوزخ، و از سعیر یعنی آتش افروخته، همه از زیر این کوه بیرون می آید.

و بعد فرمود من تاکنون در این راه بدین کوه گذر نکرده ام و نایستاده ام

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۸۸

جز اینکه دیدم آن دو تن استغاثه میکنند و زاری مینمایند، و من بکشندگان پدرم حسین علیه السلام نظر می افکنم و بدین دو تن میگویم این مردم بدین کار اقدام نکردند مگر بر اساسی که شما تأسیس کردید، چون کار بدست شما آمد بر ما رحم نکرید

و ما را کشتید، و محروم ساختید، و حقوق ما را پایمال کردید، و استبداد بخرج دادید و ما بانجام وظیفه خود حاضر بودیم شما بما راه ندادید، پس خدا رحم نیاورد بر هر کس که بر شما رحم آرد، بچشید وبال و عقوبت آنچه کرده اید، و خداوند بر بندگانش ستمکار نخواهد بود.

(۱) ۷- یعقوب بن سلیمان گوید: شبی با چند تن از یاران گفتگو داشتیم و سخن از کشتن حسین علیه السلام بمیان آمد، یکن از یاران گفت: هیچ کدامیک از کسانی که دامنشان بخون حسین علیه السلام آلوده شده بود باقی نماندند جز اینکه بیلائی در فرزندش و یا مال و جاننش گرفتار شدند، پیرمردی در آنجا بود سوگند یاد کرد که من از جمله کسانی بودم که در قتل حسین شرکت کردم و تا کنون هیچ گونه آسیبی ندیده ام که موجب ناراحتی من باشد، همه یاران بر او خشم گرفتند ناگهان

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۸۹

چراغ ما که با روغنی که آن را نطف میگفتند میسوخت دود زد و فتیله اش خراب شد، پیرمرد برجست که آن را اصلاح کند آتش بانگشت وی سرایت کرد، خواست خاموش کند ریشش را فرا گرفت، بیرون دوید که با آب خاموش کند و خود را در نهر افکند آتش بالای سر او شعله ور بود هر گاه که سر از آب بیرون میکرد بدو هجوم آورده او را میسوزانید و همچنین ماند تا هلاک شد، خدا او را لعنت کند.

(۱) ۸- قاسم پسر اصبع بن نباته گفت: مردی از بنی دارم که سابقا سفید رو و زیبا رخ بود با صورتی سیاه بر

ما وارد شد و وی از کسانی بود که در مبارزه با حسین علیه السلام شرکت جسته بود، من باو گفتم نزدیک بود ترا شناسم چون رویت بکلی سیاه شده، مرد گفت: من اینک یکتن از یاران حسین را که سفید رو و در پیشانیش اثر سجده نمایان بود کشته و سر او را آورده ام، قاسم گوید: من او را در حالی دیدم که سوار بر اسب و سخت مسرور و خوشحال بود، و آن سر را بر سینه اسب خود آویخته بود بقسمی که با زانوهای اسب تصادم داشت، پیدرم گفتم:

کاش قدری سر را بالاتر میبرد که این قدر آزار نمیدید نمی بینی که زانوهای فرس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۹۰

با آن چه میکند، پدرم در پاسخ گفت: آنچه تاکنون بر او گذشته از این سختتر بوده، باری این شخص برای من گفت که از آنگاه که او را کشته ام نشده است شبی بخواب روم مگر اینکه صاحب این سر در خواب بسراغ من شتافته و شانه ها یا گریبانم را بدو دست محکم گرفته و مرا بسوی دوزخ کشیده و در آتشم میافکنده تا صبح که از بستر برخاسته ام، و نیز گفت: یکی از محرمانم که شنیده بود میگفت تو نمیگذاری در شب هیچ دیده ما بخواب رود، از جهت آن ناله ها که در خواب میکرده. قاسم گفت: با جماعتی از جوانان قبیله نزد زوجه و همسر او رفتیم و از وی آنچه آن مرد گفته بود سؤال کردیم، گفت: آری خود خویشان را رسوا کرده، راست میگوید.

(۱) ۹- عمّار بن عمیر تیمی گوید: هنگامی که سر عبید الله بن زیاد

ملعون و یارانش را- که خشم خدا بر ایشان باد- آوردند من برای تماشا رفتم، مردم فریاد میزدند آمد آمد ماری بزرگ را دیدم آمد و سرها را یک یک واری کرد و از

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۹۱

همه گذشت و بسر عبید الله بن زیاد ملعون رسید، و از یک سوراخ بینی او داخل شد و از آن دیگر خارج گشت، و در سوراخ بینی دیگر وارد شد.

(۱) ۱۰- ابن جبیر از امیر مؤمنان علیّ علیه السلام روایت کرده که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: برای فاطمه سر فرزندش حسین علیه السلام خون آلود مجسم شود، و دخترم فاطمه از دیدن او شیونی کشد و

«وا ولدا و وا ثمره فؤادا»

گوید (یعنی ای فرزندانم و ای میوه دلم) و همه فرشتگان از صیحه او بفرغان و ناله آیند و اهل محشر فریاد کنند و گویند: خدا بکشد کشنده پسر را ای فاطمه.

فرمود: آنگاه خداوند بزرگ فرماید: این درخواست در حقّ کشنده او و پیروان و دوستان و هم عقیده گان کشنده او بجای آورم، و در آن روز فاطمه علیها السلام بر ناقه ای از ناقه های بهشت سوار باشد که پیشانیش از دو سو زیبا و گشاده، و گونه هایش پر و روشن، و چشمانش زاغ، و سرش گوئی از طلای خالص، گلو و گردنش از مشک و عنبر، پوزه اش از زبرجد سبز، جهازش از درّ که با گوهر زینت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۹۲

شده است باشد، و بر آن ناقه هودج و تختی است که پوشش آن از نور خدا و تشکش از رحمت

حق تعالی است، و افسارش باندازه یک فرسخ از فرسنگهای دنیا، و اطراف آن هودج هفتاد هزار فرشته باشند که همه مشغول بتسییح و حمد خدا و لا إله إلا الله و تکبیر و ثنای پروردگار عالم باشند، سپس منادی از درون عرش فریاد کند ای اهل محشر چشم فرو بندید این فاطمه دختر محمّد رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم است که از صراط میگذرد، پس فاطمه علیها السّلام و شیعیانش چون برق جهنده از صراط عبور کنند، رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: و دشمنان او و دشمنان ذرّیه اش را در جهنّم ریزند.

(۱) ۱۱- محمّد بن علی حلبی گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: آل ابی سفیان حسین بن علی علیهما السّلام را کشتند خداوند قدرت را از ایشان گرفت، و هشام پسر عبد الملک زید بن علی علیه السّلام را بقتل رسانید «۱» خداوند او را برانداخت، و همچنین ولید یحیی

(۱) زید بن علی بن الحسین علیهما السّلام مادرش کنیزی بود که مختار بن ابی عبیده ثقفی او را بعلی بن الحسین علیهما السّلام بخشیده بود و از این کنیز امام چهار فرزند داشت بنام زید و عمر و علی و خدیجه.

زید مردی پارسا، خدا ترس، خوش سیما و نورانی بود، و چنان که در باره او گویند:

چون نام خدا برده میشد از خوف خدا غش میکرد، و امام صادق علیه السّلام او را بسیار احترام مینمود، و روزی که کشته شد چهل و دو سال از عمر او گذشته بود جریان کشته شدن او را در کتاب مقاتل الطالبیین که بقلم توانای دانشمند معظم

جناب آقای سید هاشم رسولی محلاتی ترجمه شده است از ص ۱۳۳ تا ص ۱۵۳ مطالعه فرمائید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۹۳

ابن زید را کشت خداوند او را هلاک کرد «۲» بجهت کشتن ذریه رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم.

[لعنت خدا و فرشتگان و همه مردم بر آنها باد].

کیفر ستمکاری، و قطع رحم، و قسم دروغ، و زناکاری

(۱) ۱- ابو عبیده حذاء گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: در کتاب علی علیه السلام است که سه خصلت است که دارندگان آن نمیرند تا مجازات و وبال آن را در دنیا ببینند: ستمکاری، قطع رحم، قسم بدروغ که با خدا بدان مبارزه شود.

(۲) ۲- میثم بسند مرفوع روایت کرده که خداوند عز و جل فرموده: برحمت خود نرسانم کسی را که قسمهای دروغ خورد، و در قیامت نزدیک نگردانم بخود هر

(۲) یحیی پسر زید مذکور است، مادرش ریطه دختر عبد الله بن محمد بن حنفیه است و جریان کشته شدن او نیز در کتاب مقاتل ابو الفرج ص ۱۵۵ الی ۱۶۱ ذکر شده است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۹۴

آن کسی را که زناکار باشد.

کیفر مکر و فریب

(۱) ۱- محمد بن حسن بن علی علیهما السلام از پدرش از جدش امیر مؤمنان علیه السلام روایت کرده که آن حضرت مکرر میفرمود: مکر (یعنی نیرنگ)، و خدیعه (یعنی فریب دادن مردم) هر دو در آتش است.

کیفر خونریزی، و پیاله نوشی، و سخن چینی

(۲) ۱- علی بن غالب بیک واسطه از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود:

شخص بی باک در خونریزی، و شرابخوار، و سخن چین بهشت نخواهد رفت.

(۳) ۲- زید بن علی از پدرش امام زین العابدین علیه السلام از جدش حسین علیه السلام روایت کرده که امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: بهشت بر سه کس حرام باشد: سخن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۹۵

چین، و خونریز- یا فتنه جو و دروغزن-، سؤم شرابخوار.

(۱) ۳- علی بن جعفر علیه السّلام از برادرش موسی بن جعفر علیهما السّلام روایت کرده که فرمود: بهشت بر سه کس حرام گشته: سخن چین، و شرابخوار، و دیوث (یعنی بی ناموس و بی عفت) که فاجر و نابکار است.

در اینکه دنیا خوددار مکافات است

(۲) ۱- حفص بن غیاث از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که آن حضرت فرمود:

خداوند عزّ و جلّ با موسی علیه السّلام هنگام مناجات فرمود: ای موسی دنیا خود دار مکافاتست آدم ابو البشر را برای یک ترک اولی گرفتار کردم، و دنیا و آنچه در آنست ملعون ساختم مگر آنچه در آن متعلّق بمن و برای من است، ای موسی براستی که بندگان شایسته من بهمان اندازه که مرا شناختند از دنیا وارسته و بدار

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۹۶

بی رغبتی نشان دادند، و دیگران بهمان حدّ که با من ناآشنا بودند بدینا رغبت کردند و آن را منتهای آرزوی خویش قرار دادند، و از مخلوقات من کسی دنیا را بزرگ نشمرده که خوشی بیند و چشمش بدان روشن گردد، و نیز کسی آن را پست و حقیر ندانسته جز اینکه از آن بهر مند گشته.

شرح: از این

حدیث شریف استفاده می شود که انسان نباید دنیا و مادیات را هدف نهائی خود قرار دهد، و خود را بدنی بفروشد و آن را مقصود اصلی بداند که اگر چنین شود هرگز بآرزوی خویش نخواهد رسید، و چنانچه دنیا را برای رسیدن بسعادتی واقعی قرار دهد و آن را مقدمه بداند نه مقصود، کمال استفاده و انتفاع را از آن خواهد برد، پس مال دنیا خود سعادت نیست بلکه میتوان از آن در راه سعادت و رستگاری استفاده نمود. و هر کس غیر از این پندارد بی گمان در اشتباه خواهد بود.

کیفر آنکه تعصّب خشک و بیجا ورزد

(۱) ۱- درست بن ابی منصور «۱» گوید: امام صادق علیه السّلام روایت کرد که جدّم رسول خدا صلّی اللّٰه علیه و اله و سلّم فرموده اند: کسی که تعصّب ورزد یا برای او تعصّب بخرج دهند و

(۱) «درست» بر وزن «نخست» این مرد از اهل واسط است و از اصحاب امام صادق و حضرت موسی بن جعفر علیهما السّلام است، و علماء رجال برای اینکه وی واقفی مذهب است او را ضعیف شمرده اند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۹۷

او رضا دهد رشته اسلام را از گردن خویش باز نموده است.

شرح: ظاهراً مراد از تعصّب در احادیث این باب جانبداری از قوم و عشیره در امر باطل است، یا طرفداری از دوست و رفیق با اینکه حقّ بجانب آنها نیست، و بعید نیست مراد پافشاری در مذهب باطل یا حمایت از آن باشد، بدین معنی که انسان بدون اینکه بداند حقّ از آن خویش و یا فامیل و یا رفیق و یا دوست و یا مذهب او است از آنها طرفداری کند

و در مقام دفاع از آنها برآید، بهر حال بدون تردید مراد تعصّب بطور مطلق نیست که چنانچه از حقّ هم جانبداری و دفاع کرد باز مورد مذمّت و توبیخ باشد، زیرا دفاع از حقّ و طرفداری از آن خود از اصول انسانیت است و قوام مردمی بدانست و همه انسانها باید بحقّ پای بند و از آن تا سر حدّ امکان دفاع بنمایند، و تعصّب بخرج بدهند.

(۱) ۲- عبد الله بن ابي يعفور گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس تعصّب ورزد یا برای او تعصّب ورزند و او بدان راضی باشد رشته اسلام را از گردن خود باز کرده است.

(۲) ۳- محمّد بن مسلم گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس نابجا تعصّب ورزد خداوند پیشانی بندی از آتش بر سر او ببندد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۹۸

(۱) ۴- عمر کئی «۱» بسند مرفوع روایت کرده که امام علیه السّلام فرمود: هر کس تعصّب بیجا ورزد خداوند در روز رستخیز او را با اعراب جاهلی و مشرکین محشور گرداند. (چون آنان نیز راجع بآئین بت پرستی و شرک تعصّب میورزیدند و با پیغمبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم مبارزه مینمودند).

(۲) ۵- سکونی از امام صادق علیه السّلام از پدرانش از رسول خدا صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: هر کس باندازه خردلی در دلش تعصّب بیجا باشد روز قیامت با اعراب جاهلی محشور خواهد گشت.

کیفر متکبران

(۳) ۱- علاء بن فضیل گوید: امام صادق از پدرش حضرت باقر علیهما السّلام نقل کرد که آن حضرت فرمود: عزّت و بزرگی روپوش خدا است، و بزرگمنشی زیرپوش اوست،

(یعنی جامه ای است که مخصوص او است) پس هر کس بیکی از آنها دست

(۱) فی بعض النسخ «العمی» و فی بعضها «القمی».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۴۹۹

درازی کند خداوند او را در دوزخ سرنگون سازد.

شرح: لفظ روپوش و زیرپوش هر دو استعاره است برای اختصاص عزت و کبریائی بخداوند، زیرا هر کس روپوش و زیرپوش ویژه خود او است.

(۱) ۲- أبو جمیلہ مرادی گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: بزرگمنشی روپوش خدا است پس هر کس بچیزی از آن با خداوند بستیزد او را در آتش خواهد افکند.

(۲) ۳- حسین بن مختار گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: سه کس را خداوند عزّ و جلّ نظر رحمت نیفکند: آنکه بزرگی فروشد، و آنکه از روی تکبر دامن بر زمین کشد، و آنکه با سوگند دروغ متاع خویش را رواج دهد، بعد فرمود: براستی که بزرگمنشی مخصوص پیروردگار عالمیانست.

(۳) ۴- زراره گوید: امام باقر و امام صادق علیهما السّلام فرمودند: بهشت نرود آنکه در دلش بقدر ذره ای از کبر باشد. شرح: در حدیث بعد معنی و مراد از

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۰۰

کبری که موجب عدم دخول در بهشت می شود بیان میفرماید.

(۱) ۵- عبد الله بن طلحه گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود بهشت داخل نخواهد شد کسی که بمانند خردلی از کبر در دل داشته باشد، و بدوزخ نرود کسی که بقدر وزن خردلی ایمان در دل داشته باشد، عبد الله گوید: عرض کردم قربانت شوم گاهی انسان لباس میپوشد و بر مرکب سوار می شود و در خود احساس بزرگی میکند آیا میفرمائید این از جهت کبر

است؟ فرمود: نه اینها کبر نیست بلکه کبر انکار حق است، و ایمان اقرار بحق «۱».

(۲) ۶- سعد بن طریف گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: کبر از مرکبهایست که انسان را بدوزخ خواهد برد.

شرح: شخص متکبر چون همیشه خود را از دیگران برتر میدانند لذا از همه توقع احترام دارد در عین اینکه خود دیگران را تحقیر میکند، و چون مردم

(۱) اگر انسان بخواهد بداند که در او کبر هست یا نه چند راه دارد از جمله اینکه بنگرد در هنگامی که با دیگران در موضوعی مناظره میکند چنانچه حق بجانب رفیقش بود و ثابت شد که او خود ناحق میگفته اگر قبول آن بر وی گران آید و برای او مشکل باشد که اعتراف بنا درستی نظر خود و درستی رأی آن دیگر کند بداند که حتما در او این صفت زشت موجود است و ناچار باید در مقام معالجه آن برآید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۰۱

بتوقع و انتظار احترام بیجای وی اهمیت نمیدهند و او را بهیچ میگیرند بلکه از وی اظهار تنفر نیز میکنند در مقام دفاع برمی آید و برای تثبیت برتری شخصیت خود بهر وسیله ای چنگ میزند و پیوسته کسانی را که بزرگی او را نمیخرند بباد فحش و ناسزا میگیرد و گاهی بدون جهت متهم میکند، و رفته رفته این خوی ناپسند چون مرکبی راهوار او را بسوی دوزخ میکشاند و با کمال آسانی در آن میافکند.

(۱) ۷- عبد الله بکیر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: در جهنم یک وادی هست که مخصوص متکبرانست و آن را سقر گویند، این وادی از شدت حرارت خویش

بخدا شکایت برد و تقاضا نمود که بوی اجازه دهد تا تنفسی کند، پروردگار متعال وی را رخصت داد، و آن وادی نفسی کشید که از آن نفس جهنم نیز شعله ور شد و بسوزانید.

(۲) ۸- عبد الله بن قاسم بسند مرفوع روایت کرده است که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود:

متکبران در روز قیامت بصورت انسان لیکن در کوچکی و ناچیزی چون مورچه محشور گردند، و زیر پای خلائق پایمال شوند تا خداوند عزّ و جلّ از حساب بندگانش فارغ شود، آنگاه ایشان را بسوی آتش برند چه آتشی که همانند آتش دنیا نیست، و از طینت خبال یعنی لجن ته جهنم و چرکاب آن، بآنها بچشانند.

شرح: ظاهرا اینان کسانی باشند که از روی تکبر از قبول و پذیرفتن حقّ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۰۲

سر باز میزده اند که چنین عقوبتی دارند و این بعید نیست، و شاید روایت بعد مؤید این معنی باشد.

(۱) ۹- و نیز روایت کرده که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: بیشتر اهل دوزخ را متکبران تشکیل میدهند.

(۲) ۱۰- داود بن فرقد «۱» گوید: برادرم گفت: شنیدم امام صادق علیه السلام میفرمود:

همانا متکبران (در روز قیامت) بصورت مور باشند، و زیر پای خلائق پایمال گردند تا خداوند از حساب فارغ شود.

(۳) ۱۱- عمرو بن جمیع گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: گردنکشان ستمگر

(۱) این شخص کوفی است و از ثقات اصحاب امام صادق و حضرت کاظم علیهما السلام است و قصّه ای دارد و آن چنین

است که گوید: شبی نزد قبر رسول خدا مشغول بنماز مغرب بودم ناگهان متوجّه

شدم مردی در پشت سر من این آیه فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَ تَرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ را میخواند (یعنی چه شده در باره منافقان که خداوند بسبب اعمالشان آنان را سرنگون ساخته دو دسته شده آید آیا میخواهید کسی را که خدا بمجازات از راه حق منحرف ساخته هدایت کنید؟) گوید فهمیدم مرادش من هستم و مرا منافق میدانند پس از فراغ روگردانیدم و متوجه او شدم دیدم هارون بن سعد است که خود از فرقه مرجئه بود. من نیز آیه إِنَّ الشَّيَاطِينَ لِيُوحُونَ إِيَّاهُمْ لِيَجَادِلُواكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ را در پاسخ او تلاوت کردم وی از جواب فرو ماند و قصه را بامام صادق علیه السلام عرض کردم حضرت را خنده گرفت و فرمود جواب خوبی دادی بعد راجع بمرجئه فرمود از آنها و خوارج کسی نادانتر نیست. معنی آیه دوّم اینست که شیاطین بدوستان خود القا میکنند تا با شما مجادله کنند اگر اطاعتشان کنید بی گمان مشرک خواهید بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۰۳

در روز قیامت دورترین مردم از رحمت حقّ تعالی خواهند بود.

(۱) ۱۲- أبو حمزه ثمالی گوید: امام باقر علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است که خدا روز قیامت با سه طائفه سخن نخواهد گفت و نظر رحمت نخواهند افکند، و از گناه ایشان را پاک نخواهد ساخت، و دارای عذاب سختی باشند: پیرمرد زناکار، و پادشاه جبار، و فقیر خودخواه و متکبر.

کیفر مجازات نکردن گناهکار

(۲) ۱- حسین بن سالم گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کودک

یا جوان نورسی که در میان قومی پرورش یابد و آنان ویرا در گناهی که از او سرزند شکنجه و مجازات و یا توییح و سرزنش نکنند خداوند سبحان نخستین عقوبتی و انتقامی که از ایشان کشد آنست که روزی آنها را کاهش دهد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۰۴

کیفر آنکه صورتی سازد، و آنکه خوابی بدروغ گوید، و آنکه بسخن قومی با عدم رضای آنها گوش دهد

(۱) ۱- محمد بن مروان گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: سه کس در قیامت معذب خواهند بود: آنکه صورت حیوانی رسم کند او را شکنجه کنند تا در آن روح دمد، و این کار البته از او ساخته نشود، و آنکه بدروغ خوابی بسازد و نقل کند او را زجر کنند تا میان دو حبه جو گره زند، و این کار را هرگز نتواند کرد، و آن کس که بسخن قومی گوش فرا دهد و آنان بدان راضی نباشند، در گوش وی آنک که سرب مذاب باشد خواهند ریخت.

کیفر آنکه گناه کند و بخندد

(۲) ۱- جعفر جعفری گوید: امام صادق از پدرش علیهما السلام نقل کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: هر کس گناهی کند و خندان باشد بدوزخ رود در حالی که گریان باشد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۰۵

کیفر آنکه عبادتی برای غیر خدا انجام دهد

(۱) ۱- علی بن جعفر علیه السلام از برادرش موسی بن جعفر علیهما السلام از پدرانش علیهم السلام از رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم روایت کرده که فرمود: در روز قیامت مردمی را امر شود بسوی آتش برند، و خداوند سبحان مالک دوزخ را فرمان دهد که بآتش بگوید قدمهای اینان را مسوزان چون بسوی مساجد رفته اند، و رویهای ایشان را مسوزان چون برای دعا بجانب آسمان بلند نموده اند، و زبانهای آنان را مسوزان چون تلاوت قرآن کرده اند، پس خازن جهنم بدیشان گوید: ای بیچارگان چه کرده اید که مستوجب جهنم شدید؟ گویند ما عبادتی را برای غیر خدا انجام دادیم، پس بایشان گفته می شود اجر و پاداش خود را از همانها که بخاطر ایشان آن عبادات را بجا آورده اید باز گیرید.

کیفر مردیکه خواهش نابجای زنش را بپذیرد

(۲) ۱- سکونی گوید: امام صادق از پدرانش علیهم السلام از امیر مؤمنان علی علیه السلام

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۰۶

روایت کرد که فرمود: هر آن مردیکه همسرش را (در کار ناروا) اطاعت کند خداوند او را برو در آتش دوزخ افکند، سؤال شد کدام اطاعت و در چه چیز؟

فرمود اینکه زن بخواند بآرایشگاهها و عروسیها و مجالس فاتحه برود و لباسهای بدن نما بپوشد و مرد با او موافقت کند.

کیفر آنکه بی وضو نماز کند، و ناتوانی را ببیند و یاری نکند

(۱) ۱- صفوان جمال گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: فرشتگان حقّ مردی از نیکوکاران را در قبر بر نشانند و گفتند ای فلان (بفرمان خدا) ما تو را یک صد تازیانه باید بزنیم، مرد گفت: من طاقت آن را ندارم، فرشتگان مرتّب کاهش دادند و او میگفت نتوانم تا بیک تازیانه رسید و گفتند: دیگر چاره ای نیست و از این کمتر نخواهد شد، مرد پرسید آخر این عذاب برای چه بر من روا میدارید؟ گفتند:

بدان جهت که روزی بی وضو در نماز (جماعت) شرکت جستی، و دیگر اینکه بر ناتوانی گذر کردی و او را یاری نمودی، پس تازیانه ای از عذاب الهی بدو زدند که قبرش پر از آتش گشت.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۰۷

کیفر آنکه برای بتان قربانی کند

(۱) ۱- منذر گوید: امام صادق علیه السلام نقل کرد که سلمان گفت: مردی بجهت یک مگس بهشت رفت و دیگری برای یک مگس بدوزخ، از امام علیه السلام پرسیدند قصّه چه بوده؟ فرمود: این دو تن بر قومی در یکی از اعیادشان گذر کردند و آنان بتانی نهاده بودند و هر کس از آنجا میگذشت او را میگفتند باید برای بتان ما قربانی کنی تا رخصت یابی، قربانی کوچک باشد یا بزرگ، باین دو نیز این پیشنهاد را کردند یکی گفت: مرا چیزی نیست تا قربانی نمایم، دیگری مگسی گرفت و بعنوان قربانی برای بتها کشت، و اما اوّلی گفت: من هرگز برای غیر خدا هیچ چیز را قربانی نخواهم کرد، پس او را کشتند و داخل بهشت شد و دیگری رها شد ولی داخل دوزخ گشت.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص:

کیفر آنکه شهادت بدروغ دهد، و آنکه شهادت را کتمان کند

(۱) ۱- هشام بن سالم گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: کسی که شهادت بدروغ دهد از آنجا گام بر نداشته باشد که جهنّم بر او لازم و حتمی گردد.

(۲) ۲- صالح بن میثم گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: هیچ مرد مسلمانی برای ربودن مال مسلمانی بناحق شهادت ندهد مگر اینکه خدای عزّ و جلّ فرمان دوزخ او را همان جا صادر فرماید.

(۳) ۳- جابر بن یزید جعفی گوید: امام باقر علیه السّلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم فرموده: هر کس شهادتی را کتمان کند یا بدروغ شهادتی دهد تا خون شخص مسلمانی را هدر کند یا مال مسلمانی را برآید، روز قیامت با روئی تیره و ظلمانی تا آنجا که چشم کار میکند و رخساری پر زخم و خراش بعرصه محشر وارد شود، و خلائق او را بنام و نسب بشناسند، و هر کس شهادتی بحق و درست دهد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۰۹

برای اینکه حقّ مسلمانی را زنده کند، با چهره ای پر فروغ که نورش تا آنجا که دیده ببیند روشن کند در روز قیامت بمحشر آید، و مردمان او را بنام و دودمان بشناسند، آنگاه امام علیه السّلام فرمود: آیا نبینی که خدای عزّ و جلّ میفرماید: وَ أَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ یعنی شهادت را برای خدا بدهید.

(۱) ۴- سماعه بن مهران گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: کسانی که بدروغ شهادت میدهند حدّ شرعی خواهند خورد، أمّا حدّ معینی برای آن نیست و بسته بنظر امام و پیشوا است، و نیز ایشان را در شهر میگردانند تا مردم آنها

را بشناسند تا دیگر این کار را تکرار نمایند و شهادت بدروغ ندهند، سماعه گوید: عرض کردم اگر توبه کنند و خود را اصلاح نمایند باز شهادتشان پذیرفته نگردد؟

فرمود: آری اگر نادم شدند و توبه کردند خداوند از ایشان خواهد پذیرفت و شهادتشان پس از توبه مورد قبول باشد.

(۲) ۵- علاء رزین گوید: محمد بن مسلم ثقفی روایت کرد که از امام صادق علیه السلام سؤال کرد که توبه شهادت دهنده بنا حق چگونه است؟ حضرت فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۱۰

توبه اش باینست که آنچه از مال کسی بسبب شهادت او تلف شده بصاحبش پردازد و از عهده خسارتش برآید اگر نصف باشد یا ثلث، اگر او و دیگری شهادت داده اند نصف آن را پردازد.

کیفر آنکه بنام خدا بدروغ سوگند یاد کند

(۱) ۱- یعقوب احمر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس (نزد قاضی برای اثبات حقی یا نفی آن) قسم یاد کند و خود بداند که دروغ میگوید، گوئی بمبارزه با خدای عزیز و جلیل برخاسته است.

(۲) ۲- هشام بن سالم گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: قسم خوردن بدروغ (نزد حاکم) شهر و دیار را بدون ساکن و اهل کند (یعنی موجب شود که جمعیتها نابود گردند، و مساکن ایشان خالی بماند).

(۳) ۳- جابر جعفی گوید: امام باقر علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۱۱

فرمود: شما را زنهار میدهم از قسم یاد کردن (نزد قاضی) بدروغ، زیرا آن موجب خواهد شد که شهرها بدون ساکن بشود و اهلس نابود گردند.

(۱) ۴- عبد الله بن میمون قداح گوید: امام

صادق بواسطه پدران‌ش علیهم‌السلام از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت کرد که آن حضرت فرمود: قسم یاد کردن بدروغ (نزد قاضی) شهرها را بدون اهل باقی گذارد.

(۲) ۵- فلیح بن ابی بکر شیبانی گوید: امام صادق علیه‌السلام فرمود: قسم بدروغ (در محکمه قاضی) موجب تهی دستی نسل انسان یا انقطاع آن گردد.

(۳) ۶- عبد الله بن ابی یغفور گوید: امام صادق علیه‌السلام فرمود:

یمین غموس

(یعنی سوگندی که صاحبش را در گناه فرو میبرد) چهل روز نکشد که وبالش بصاحبش باز گردد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۱۲

(۱) ۷- طلحه بن زید گوید: امام صادق علیه‌السلام فرمود: برآستی که سوگند دروغ و هرزه

«لتنقل الرّحم»

هر آینه بچه دان را دگرگون سازد، گوید: پرسیدم مرادتان از دگرگونی بچه دان چیست؟ فرمود یعنی عقیم و نازا خواهد ساخت.

ابن بابویه، محمد بن علی - غفاری، علی اکبر، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ۱جلد، کتاب فروشی صدوق - تهران، چاپ: اول، بی تا. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری؛؛ ص ۵۱۲

صدوق رحمه الله گوید: این بنا بر روایت محمد بن سنان و عبد الله بن مغیره است، لکن در روایتی که محمد بن یحیی الخزاز از طلحه نقل کرده «تنقل فی الرّحم» است یعنی ثقلت و سنگینی در رحم و بچه دان ایجاد می کند.

شرح: در کتاب شریف کافی «تنغل الرّحم است» یعنی رحم زن را فاسد و خشک میکند.

(۲) ۸- ابو عبیده حدّاء گوید: امام باقر علیه‌السلام فرمود: در کتاب علی علیه‌السلام است که قسم بدروغ و قطع رحم موجب شوند که شهرها از ساکنینش

خالی کردند، و رحمها بگردد، و معنی گردیدن رحمها انقطاع نسل است.

(۳) ۹- حریر بواسطه یکتن از اصحابش از امام صادق علیه السلام روایت کند که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۱۳

فرمود: سوگند دروغ آن سوگندی که صاحبش را در گناه غرق بنماید و موجب آتش دوزخ شود آنست که انسان برای توقیف مال مسلمانی (نزد حاکم) بدروغ قسم خورد.

(۱) ۱۰- ابراهیم بن عبد الحمید گوید: شیخی از اصحاب ما که کنیه اش ابو الحسن بود از امام باقر علیه السلام نقل کرد که فرمود: خداوند عز و جلّ خروسی سفید آفریده که گردنش در زیر عرش و پاهایش در انتهای اعماق زمین هفتم است، و یک بالش در مشرق است و بال دیگرش در مغرب، و آواز نکنند خروسها تا سپیده بدمد (یا آواز نکنند تا او آواز دهد) و چون بخواند بالهای خود را تکان دهد و سپس گوید:

«سبحان الله سبحان الله [سبحان الله] العظيم الذي ليس كمثلته شيء»

یعنی منزّه است خدا، منزّه است خدا [منزّه است خدا] ی بزرگی که مانند او چیزی نیست، پس خداوند متعال در پاسخ او فرماید بآنچه تو گفتی ایمان نیاورده است آنکه بنام

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۱۴

او سوگند بدروغ یاد کند.

(۱) ۱۱- مردی از عبد قیس گفت: سلمان فارسی- رحمه الله- بر قبرستانی گذر کرد و گفت «السلام علیکم یا أهل القبور من المؤمنین و المسلمین، یا أهل الدیار هل علمتم أنّ الیوم جمعه» یعنی درود بر شما ای ساکنین گورها که مؤمن یا مسلمانید، ای ساکنین دیار آیا میدانید که امروز روز جمعه است؟ و چون بسوی منزلش

بازگشت و خوابید و چشمانش بخواب رفت کسی بخوابش آمد و گفت «و علیک السّلام یا ابا عبد اللّٰه» تو با ما سخن گفتی و ما شنیدیم و سلام کردی و ما پاسخ گفتیم، پرسیدی آیا میدانید این روز روز جمعه است، آری ما میدانیم آنچه پرندگان در روز جمعه میگویند، سلمان پرسید پرندگان در این روز چه میگویند گفت: میگویند «قدّوس قدّوس، ربّنا الرّحمن الملک» یعنی منزّه است پروردگار بخشنده پادشاه. بعد گویند «ما يعرف عظمه ربّنا من يحلف باسمه کاذبا» نشناخته است عظمت و بزرگی پروردگار ما را آنکه بنام او سوگند بدروغ یاد کند.

(۲) ۱۲- حسین بن مختار گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس بخدا سوگند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۱۵

میخورد باید راست بگوید، و هر کس راست نگفت یعنی بدروغ قسم بخدا یاد کرد «فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ» خدا را با او کاری نیست یعنی او را بخود واگذارد، و هر کس برای او بنام خدا قسم خورند باید راضی شود، و اگر راضی نشود «فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ» یعنی نه او را با خدا کاریست نه خدا را با او (کنایه از اینکه وی احترام خدا را نگه نداشته و خداوند او را بخود واگذار کرده است).

کیفر آنکه از ترشح بول نپرهیزد

(۱) ۱- ابو بصیر گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: بیشتر عذاب قبر از پرهیز نکردن از ترشح بول است.

کیفر آنکه بنماز خود اهمیت ندهد و آن را کوچک شمارد

(۲) ۱- ابو بصیر گوید: بر امّ حمیده (زوجه امام صادق علیه السّلام) برای تعزیت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۱۶

فوت امام علیه السّلام وارد شدم، امّ حمیده پاره ای گریست و من نیز از گریه او بگریستم، پس رو بمن کرده گفت ای ابا محمّد (کنیه دیگر ابو بصیر است) کاش هنگام مرگ آن حضرت بودی و میدیدی و البتّه اگر بودی عجب میدیدی، چشمان مبارکش را باز کرد و فرمود: از بستگان من هر که هست حاضر نمائید، از خویشان او و بنی هاشم هر که بود حاضر کردیم چنان که کسی باقی نماند، حضرت بسوی ایشان نظری افکند سپس فرمود: بدون تردید شفاعت ما شامل حال کسی که نماز را کوچک بشمارد نخواهد شد.

کیفر آنکه غسل جنابت را ترک کند

(۱) ۱- حجر بن زائده گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس از روی عمد در غسل جنابت موئی از بدن خود را ترک کند او در آتش خواهد بود.

کیفر آنکه سجده را درست انجام ندهد

(۲) ۱- زراره بن اعین گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: مردی برای نماز بمسجدی وارد شد و رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم آنجا بود، مرد سجده نماز خود را سبک و کوتاه انجام داد و آن طور که شایسته و بایسته است سجده بجای نیاورد، رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۱۷

فرمود: منقار بزمین زد چنان که کلاغی دانه برچیند، اگر این مرد با این حال و این نحو نماز خواندن بمیرد بر غیر دین محمّد در گذشته است.

کیفر آنکه در نمازش سه بار رو بگرداند

(۱) ۱- داود بن حصین گوید: از امام صادق علیه السّلام شنیدم میفرمود: چون مرد بنماز بایستد خداوند عزّ و جلّ بدو رو کند و پیوسته مواجه او باشد تا اینکه سه بار از قبله رو بگرداند و متوجّه جانب دیگر شود، و چون چنین کند خداوند نیز از وی روی بگرداند.

کیفر آنکه در خارج وقت نماز بخواند

(۲) ۱- هشام جوالیقی گوید: امام صادق علیه السّلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم فرمود: هر کس نماز واجب خود را ترک کند تا وقت آن بگذرد آنگاه آن را قضا کند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۱۸

آن نماز تیره و تار بالا رود و گوید: خدا ترا ضایع کند چنان که مرا ضایع ساختی، بعد فرمود: نخستین چیزی که در موقف قیامت نزد خداوند سبحان در باره آن از انسان سؤال شود نماز است، و هر گاه پاک (یعنی درست و شایسته) بود باقی اعمالش نیز پاک و شایسته باشد، و چنانچه شایسته نبود کردار دیگرش درست از کار در نیاید. (یعنی پذیرفته نگردد).

(۱) ۲- ابو بصیر گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: بر نماز فرشته ای گمارده شده که کاری جز آن ندارد، هنگامی که بنده از نماز فارغ شود آن فرشته آن را برگیرد و باسّمان برد، و هر گاه از قبول شدن آنها باشد پذیرفته گردد، اگر نه فرشته را گویند: آن را بصاحبش بازگردان، پس وی با آن نماز فرود آید، و آن را بر روی صاحبش بکوبد، و گوید: افّ بر تو باد که همواره از تو عملی صادر می شود که مرا بزحمت میاندازد.

(۲) ۳- سکونی گوید: حضرت صادق بواسطه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۱۹

علیه السّلام روایت کرد که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمودند: شیطان همواره از پسر آدم بيمناک و خائف است مادامی که نماز پنجگانه خود را در وقت بجا می آورد، و چون آن را در وقت خود ترک کرد و ضایع ساخت شیطان گستاخ گشته بر او راه می یابد، و او را در گناهان بزرگ داخل میسازد.

کیفر آنکه با اینکه بامامی اقتداء کرده حمد بخواند

(۱) ۱- زراره و محمد بن مسلم گویند: امام باقر علیه السّلام از امیر مؤمنان علیه السّلام روایت کرد که آن حضرت فرموده: هر کس در نماز بامامی اقتدا کند و حمد را بخواند چون بمیرد بر غیر دین حنیف محشور شود.

شرح: در مذهب حقّ قراءت حمد و سوره هنگامی که مأموم همه امام را در نماز جهریه میشوند ساقط و خواندن آن بر خلاف سنّت است و همچنین در نماز اخفاتیه و ظاهرا در این حدیث تعرّض بجماعتی دارد که ایشان پس از آنکه امام حمد را در صلوات جهریه تمام میکند آمین میگویند و سوره حمد را خود میخوانند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۲۰

کیفر آنکه در صفّ جماعت رعایت نظم نکند

(۱) ۱- ابو بصیر گوید: از امام صادق علیه السّلام شنیدم فرمود: رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم هنگام نماز بجمعیّت خطاب کرده گفت: ای مردم صفها را منظم و مساوی کنید و دوش بدوش بایستید تا فاصله و جدائی میان شما نیفتد، و نامرتب نباشید، که خداوند دلهای شما را از یک دیگر دور گرداند، و بدانید که من شما را از پس سر می بینم. (یعنی متوجه نظم و عدم آن نسبت بصفهای جماعت شما هستم).

کیفر آنکه نماز واجب خود را عمدا ترک کند

(۲) ۱- برید بن معاویه گوید: امام باقر علیه السّلام نقل کرد که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: مسلمان را با کافر فرقی جز ترک نماز واجب نیست که مسلمان عمدا آن را ترک کند و سبک شمارد و در وقتش بجا نیاورد.

(۳) ۲- عبد الله بن میمون قدّاح از امام صادق از پدرش ابی جعفر علیهم السّلام نقل

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۲۱

کرده که فرمود جابر انصاری از رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم روایت نمود که فرمود: میان ایمان و کفر جز ترک نماز فاصله ای نیست. (یعنی فرق میان کافر و مسلمان بترک نماز است).

کیفر آنکه نماز عصر خود را تأخیر اندازد

(۱) ۱- محمد بن هارون «۱»- یا محمد بن مروان- گوید: شنیدم از امام صادق علیه السلام میفرمود: هر کس نماز عصر خود را بدون اینکه فراموش کرده باشد در وقت نخواند و از او فوت شود،

«وتره الله أهله و ماله يوم القيامة»

خداوند در قیامت او را تنها و بی اهل و مال کند.

(۲) ۲- ابو سلّام عبدی گوید: بر امام صادق علیه السلام وارد شدم و عرض کردم:

چه میفرمائید در باره مردیکه نماز عصر خویش را عمداً تأخیر اندازد؟ فرمود:

روز قیامت بی کس و تنها و بی اهل و مال محشور گردد، گوید: عرض کردم:

(۱) کذا، و یحتمل کونه محمد بن مروان فصیحف لقرب کتابه هرون بمروان.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۲۲

اگر چه از بهشتیان باشد؟ فرمود: اگر چه از اهل بهشت باشد، گوید: پرسیدم رتبه اش در بهشت چیست؟ فرمود: یگه و تنها بی زن و فرزند و مال و منال در بهشت بماند، و

از مردم بهشت خواهش کند که از او پذیرائی کنند چون خود در آنجا مأوی و منزلی ندارد.

(۱) ۳- ابو بصیر گوید: امام باقر علیه السّلام بمن فرمود: در هر چه تو را فریب دادند در مورد فریضه عصر فریبت ندهند، آن را هنگامی که آفتاب کاملاً روشن و صاف است بجای آر، زیرا رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده است: بی کس و مال کسی باشد که نماز پسین یعنی فریضه عصر را ضایع سازد، ابو بصیر گوید: پرسیدم مراد از بی کسی و بی مالی چیست؟ فرمود: آنست که برای او در بهشت اهل و مال نیست، پرسیدم تضييع کدام است؟ فرمود: بخدا (سوگند) آنست که آن را تأخیر اندازد تا آفتاب زرد شود یا خورشید نهران گردد.

کیفر آنکه نماز خفتن نکرده بخسبد تا نیم شب شود

(۲) ۱- زراره بن اعین گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: فرشته ای از جانب حقّ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۲۳

گماشته شده (و کارش اینست که) میگوید: هر کس که نماز خفتن (عشاء) نکرده در بستر بخوابد خداوند دیده اش را بخواب نبرد. (یعنی در حقّ کسانی که بدون أداء فریضه عشاء میخوابند نفرین میکند).

کیفر آنکه نماز جماعت و جمعه را ترک کند

(۱) ۱- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق علیه السّلام فرمودند: رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم روزی پس از أداء فریضه صبح در مسجد رو باصحاب کرده و از حال مردمی که نامشان را یک یک برد پرسید که آیا اینان بجماعت حاضر شده اند؟ اصحاب گفتند: نه یا رسول الله، با تعجب پرسید آیا غایبند؟! بعد فرمود: برآستی که هیچ نمازی بر منافقان از این نماز و نماز عشا دشوارتر نخواهد بود.

(۲) ۲- عبد الله بن میمون قدّاح گوید: امام صادق از پدرش محمّد بن علیّ علیهما السّلام نقل کرد که فرمود: رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم با همسایگان مسجد شرط کرد که بنماز

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۲۴

جماعت حاضر شوند، و فرمود: گروهی که حاضر نمیشوند باید از این کار دست بردارند و بنمازها حاضر شوند و گر نه مؤذنی را گویم اذان و اقامه گوید و امر کنم شخصی را که از اهل بیت من است و او علیّ علیه السّلام است پشته های هیمه فراهم آورد و خانه ها را بر آن مردمی که تمرد کرده اند بسوزاند.

(۱) ۳- ابو بصیر و محمّد بن مسلم گویند از امام باقر علیه السّلام شنیدیم میفرمود:

هر کس (بدون

عذر یا علت شرعی) سه هفته پی در پی نماز جمعه را ترک کند خداوند دل او را مهر و موم کند (یعنی قابلیت پذیرش حق را از وی سلب نماید).

(۲) ۴- زراره گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: نماز جمعه خود واجب است، و اجتماع برای خواندن آن با امام نیز واجب است، و چنانچه مردی بدون علت سه جمعه پی در پی آن را ترک کند سه فریضه از فرائض الهی را ترک کرده، و ممکن نیست سه فریضه و امر واجب را کسی ترک کند مگر اینکه منافق باشد، و هر کس نماز جماعت را از روی بی میلی ترک کند و از جماعت مؤمنین بدون علت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۲۵

کناره گیرد نمازهایش درست نخواهد بود.

شرح: بسیاری از فقهای بزرگ ما بر حسب ادله و براهینی که از اخبار آل محمد علیهم السلام در دست دارند گویند: شرط نماز جمعه آنست که امام جماعت که نماز جمعه را اقامه میکند یا باید خود امام معصوم و معین شده از جانب حق باشد یا اینکه باید از جانب پیشوای حق منصوب باشد و إلا اگر این شرط موجود نشد باید نماز ظهر جمعه را مانند روزهای دیگر چهار رکعت بجای آورد و در این صورت لازم نیست حتماً بجماعت خوانده شود.

کیفر آنکه مرتکب گناهان بزرگ شود

(۱) ۱- عیید بن زراره گوید «۱»: بامام صادق علیه السلام عرض کردم که گناهان کبیره (یعنی گناهان بزرگ) را برای من بیان فرمائید، فرمود: آنها پنج گناهند و این پنج آنهاست که خداوند بزرگ آتش جهنم را برای مرتکبش حتمی و لازم ساخته و فرموده: إِنَّ اللَّهَ

لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ «۲» یعنی خداوند گناه شرک را نخواهد آمرزید، و نیز فرموده: إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَ سَيَصْلُونَ سَعِيرًا «۳» یعنی آنان که اموال یتیمان را بناروائی و ستم میخورند

(۱) عبید بن زراره بن اعین شیبانی از اهل کوفه است و ثقه و جلیل است چنان که پدرش نیز از بزرگان اصحاب امام باقر و امام صادق علیهما السلام است و عموهایش بکیر بن اعین و عبد الرحمن بن اعین و عبد الملک بن اعین و حمران بن اعین همه از بزرگان روایت و محدثین شیعه اند و آل اعین در کتب رجال جملگی ممدوح میباشند. و عبید خود دارای کتابی است که یکی از اصول اربعمائه محسوب شده است.

(۲) النساء: ۴۸ و ۱۱۶.

(۳) النساء ۱۰.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۲۶

جز این نباشد که شکم خود را پر از آتش میکنند، و بزودی در آتش افروخته خواهند سوخت.

و همچنین فرموده یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحْفًا فَلَا تُولُوهُمُ الْأُدْبَارَ - «۱» تا آخر آیه یعنی ای کسانی که ایمان آورده اید هر گاه که با کافران روبرو شدید هنگامی که آماده یورش بر شما شده اند پس رو مگردانید و فرار اختیار نکنید، چهارم تهمت زدن بر زنان پاکدامن بیخبر است، و پنجم کشتن مؤمنی برای دینش از روی عمد.

(۱) ۲- عبید بن کثیر نواء گوید: از امام باقر علیه السلام پرسیدم گناهان کبیره کدامند؟ فرمود: آن کارها که خداوند بر ارتکاب آنها وعده آتش داده است.

کیفر خوردن مال یتیم

(۲) ۱- حلبی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود در کتاب (جدّم) علی علیه

(۱) الانفال: ۱۵.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۲۷

است که خورنده مال یتیمان از روی تعدی و ستم بزودی وبال این کار را ببیند، نخست دامنگیر ذریه و نسل آینده او در دنیا و بعد دامنگیر خود او در عالم آخرت خواهد گشت، چنان که خداوند عزیز فرموده وَ لِيُخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَ لِيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا «۱» یعنی باید بترسند آنان که کفالت امر یتیمان را بعهده گرفته اند از اینکه بگذارند پس از خودشان فرزندان ناتوان و صغیری را که ترس دارند بر آنها، پس باید از خدا بترسند و ملاحظه این موضوع را بنمایند که چگونه توقع دارند دیگران با اطفال آنها رفتار کنند همان طور خود با یتیمان مردم سلوک کنند و باید کلامی درست و خالی از هر گونه غرض و مرض گویند.

و اما راجع بعقوبت عالم آخرت پس خداوند جلیل میفرماید: إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَ سَيَصْلُونَ سَعِيرًا «۲» که ترجمه آن گذشت.

(۱) ۲- سماعه بن مهران (که از اصحاب حضرت صادق و امام کاظم علیهما السلام است)

(۱) النساء: ۹.

(۲) النساء: ۱۰.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۲۸

گوید: از امام علیه السلام شنیدم میفرمود: براستی که خداوند عزیز دو کیفر و عقوبت برای خوردن مال یتیم مقرر فرموده و وعید داده است، یکی از آن دو راجع بعالم آخرتست که آن آتش دوزخ باشد و یکی کیفر دنیائی، و اما راجع بکیفر دنیائی میفرماید: وَ لِيُخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَ لِيَقُولُوا

قَوْلًا سَدِيدًا و مرادش آنست که باید بترسد از اینکه بر سرپرستی فرزندان او کسی را گمارم که با آنها رفتار کند بهمان طور که او با یتیمان مردم رفتار کرده است.

(۱) ۳- معلى بن خنيس گوید: بر امام صادق عليه السلام وارد شدیم حضرت (بدون اینکه ما سخنی گفته باشیم) شروع کرده فرمود: هر کس خیانت بمال یتیم کند خداوند مسلط سازد بر او کسی را که با او یا اولاد و فرزندان او ستم کند چنان که خداوند عزیز (در کتاب خود) میفرماید: وَ لِيَحْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَ لِيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا باید بترسند آنان که امر سرپرستی اطفال پدر مرده را بدست گرفته اند از اینکه پس از خود کودکان صغیر و ناتوانی واگذارند، بترسند بر حال ایشان (که مبادا کسی بر اموال ایشان

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۲۹

مسلط شود و همان طور که اینان رفتار کرده اند او نیز با آنها رفتار نماید) و باید کلامی درست و خالی از غرض و فساد گویند.

کیفر آنکه زکات مال ندهد

(۱) ۱- محمّد بن مسلم گوید: از امام باقر عليه السلام راجع بکلام خدا که میفرماید سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخَلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (آنچه بدان بخل میورزند در قیامت طوق گردنشان خواهد شد) سؤال کردم، فرمود: هیچ بنده ای نیست که زکات مال نپردازد هر چند اندک باشد جز اینکه آن زکات را خداوند بصورت اژدهائی از آتش در قیامت طوق گردنش سازد و آن حیوان او را بگزد و گوشت او را بخورد تا خداوند از حساب (مردم) فارغ شود، و این معنی کلام خداوند است

که میفرماید سَيَطْوُقُونَ مَا بَخَلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ «۱» فرمود: (یعنی) آنچه بدان بخل ورزیده اند از زکات.

(۲) ۲- ابو الجارود گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: خداوند عزیز در روز قیامت

(۱) آل عمران: ۱۸۰.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۳۰

مردمی را بر میانگیزد از گورها در حالی که دستهای ایشان بگردنهایشان گره خورده باشد بدانسان که توانائی برداشتن اندک چیزی را ندارند و لو باندازه یا بقدر انگشتی باشد، و به همراه آنان فرشتگانی باشند که سخت آنها را سرزنش و توبیخ نمایند، و گویند: اینان کسانی هستند که از مال بسیاری که خداوند در اختیار آنها نهاده بود حقّ خدا را نپرداختند.

(۱) ۳- حرّیز گوید: حضرت صادق علیه السلام فرمود: نیست صاحب مالی نه نقره و نه طلا که زکات بر آن واجب شده باشد و او نپردازد جز اینکه خداوند او را در روز قیامت در سرزمینی سخت و لغزنده محبوس کند، و مسلط سازد در آن سرزمین بر وی اردهائی را که از شدت زهر یا پیری و فرتوتی موی سرش ریخته باشد- و این نشانه آنست که زهرش کشنده تر است- و این اردها در این زمین هموار و لغزنده بدو حمله کند و او بگریزد و چون ببیند که از گزند آن رهائی نخواهد داشت برای نجات خویش دست خود بدهان او افکند و آن اردها چون ترب آن را زیر دندان بجود، و سپس در گردنش چون طوق حلقه زند، و این است آنچه خداوند عزیز

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۳۱

میفرماید: سَيَطْوُقُونَ مَا بَخَلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ یعنی طولی نکشد که مایه بخلشان در قیامت

طوق گردنشان گردد، و نیز هیچ شتردار و گاو‌دار و گوسفند داری نیست که زکات بر اغنام او تعلق گیرد و او نپردازد، جز اینکه خداوند او را در صحرائی هموار باز دارد، و پایمال و خرد کند او را در آن زمین هموار هر حیوان سمّ داری بسّمّش، و هر صاحب دندانی بدنانش، و هیچ باغداری خرما یا انگور و همچنین هیچ زارعی نیست که زکات بر محصولش تعلق گیرد و او از دادن آن امتناع ورزد جز آنکه خداوند در قیامت آن زمین را تا هفتمین طبقه اش در گردن او چون حلقه درآویزد.

شرح: اعمال و رفتار و کرداری که در این جهان از انسان بوقوع می پیوندد همه باقی خواهد ماند هم خود عمل و هم اثرش و هیچ کدام فانی نمیشود، و چون بذر و دانه که در دامن خاک بسپارند اعمال در این دستگاه آفرینش باقیست و رفته رفته تحوّل و تغییر مییابد و خود را کامل میکند و مانند دانه که در بهار سر از خاک بیرون میکند و بصورت سبزه و خوشه و سنبله خود را نشان میدهد آن اعمال نیز در عالم برزخ بصورتی و در روز رستاخیز بچهره کاملتری خودنمائی میکنند و بعنوان پاداش یا کیفر بصاحبش باز میگردد، البتّه کارهای نیک بصورتی زیبا و رفتار زشت بصورتی کریه و منظره ای هولناک گریبانگیر انسان خواهد گشت.

و این حقیقت از نظر قرآن کریم مسلّم و بدون تردید است و در بسیاری از آیات گوشزد شده است چنان که میفرماید فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ «۱» یا الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ

(۱) هر کس باندازه ذره ای عمل خیر انجام دهد آن را خواهد دید و هر کس باندازه ذره ای عمل شرّ بجای آورد آن را می بیند.

(۲) امروز که روز قیامت است هر نفسی جزا داده می شود بهمان چه کسب کرده است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۳۲

وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ «۱» يَا وَ مَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ «۲» يَا يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ «۳»
يَا يَوْمَ يُنظَرُ الْمُرءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ «۴» يَا وَ وَجِدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا «۵» يَا وَ إِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا أَحْضَرَتْ «۶».

همه این آیات شریفه و آیات بسیار دیگر دلالت دارند بر اینکه اعمال نابود نخواهد شد و در جهان دیگر با چهره ای نورانی و بهشتی، یا ظلمانی و جهنمی بر عاملین خود باز خواهد گشت، و توقیف حق فقرا و مستمندان و منع زکات واجب بر حسب این حدیث شریف بصورت ازدهائی مهیب در می آید و بر گردن مرتکبش حلقه میزند، و خوردن مال یتیم بشکل آتشی می شود که در شکم خورنده آن میریزند، و ظلم ظلماتی خواهد شد که ظالم را در آن روز احاطه مینماید، چنان که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود:

«الظلم ظلمات يوم القيامة»

. و البته این مطلب با وجود بهشت و جهنم هم اکنون و مخلوق بودن آنها منافاتی ندارد بلکه کاملاً سازگار است زیرا با اینکه بهشت و جهنم اکنون موجودند نعمتها و شکنجه های آن دو با اعمال و رفتار آدمیان ایجاد خواهد شد، و إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ وَ إِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ

وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ برآستی که نیکوکاران در بهشتند، و تبهکاران در دوزخ باشند و روز جزا و پاداش

(۱) بستمکاران گفته می شود بچشید آنچه را خود کسب کرده اید.

(۲) جزا داده نشوید مگر بهمان چه کرده اید.

(۳) در این روز همه مردم پراکنده و جداگانه محشور شوند تا کردارشان را بآنها بنمایند.

(۴) روزی که انسان آنچه پیش فرستاده ببیند.

(۵) ببینند آنچه کرده اند حاضر و مهیا.

(۶) هنگامی که بهشت را نزدیک کشند هر کس بداند آنچه را که حاضر ساخته است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۳۳

بدان جا در آیند، و از آن غائب نشوند، و در آیه دیگر فرمود: تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَ هُوَ واقع بهم ستمکاران را خواهی دید که از آنچه کرده اند هراسانند و لا جرم بر ایشان فرود خواهد آمد. و در آیه دیگر فرمود مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نُفْسَ لَهُمْ يَمُوهُودُونَ هر کس کفر ورزد همان کفر بر علیه او است و هر کس نیکی کند پس برای خویش بستر راحتی می گسترده. چنان که امام صادق علیه السلام فرمود:

إِنَّ الْعَمَلَ الصَّالِحَ لِيَذْهَبَ إِلَى الْجَنَّةِ فَيَمَهَّدُ لِمُصَاحِبِهِ

همانا عمل نیک شخص بهشت رود و برای صاحبش آسایشگاهی مهیا و آماده کند. و این مختصر را گنجایش بیش از این نیست هر که طالب تفصیل بیشتر باشد بکتاب تجسم عمل نگارش دانشمند معاصر جناب آقای امین رضوی مراجعه فرماید.

(۱) ۴- داود بن فرقد گوید: برادرم نقل کرد که شخصی مرا برای پرسش خوابی نزد امام صادق علیه السلام فرستاد و وی تخیل میکرد که در خواب زنی ویرا می آزارد و میگفت: شبی فریادی کشیدم که همسایگان آن را

شنیدند (خوابش را برای امام نقل کردم) فرمود باو بگو زکات مال نمیدهی؟ (پیام رسانیدم) مرد گفت: بخدا سوگند زکات میدهم، امام فرمود: بگو اگر زکات هم میدهی لابد بمستحقش نمیرسانی.

(۲) ۵- در یک روایت ابو بصیر گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم فرمود: هر کس زکات مال نپردازد هنگام مرگ تمنای بازگشت کند و این معنای قول خداست

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۳۴

که میفرماید: حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحاً فِيمَا تَرَكْتُ «۱» (تا اینکه یکی از ایشان را مرگ فرا رسد گوید: پروردگارا فرمان ده مرا بازگردانند امیدوارم در آنچه وا گذاشته ام عمل خیر و شایسته ای انجام دهم) یعنی زکات آن را رد کنم.

(۱) ۶- ابان بن تغلب گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: دو کشتن است در اسلام که هر دو را حقتعالی حلال کرده است، و کسی بدان حکم نمیکند تا هنگامی که قائم ما آل محمد علیه السلام قیام کند و آن حضرت علیه السلام بدستور الهی در آن دو، حکم فرماید یکی مرد زناکاریست که زن داشته باشد که او را سنگسار کند، و دیگر کسی که زکات مال خود ندهد که او را گردن زند.

شرح: ممکن است مراد آن باشد که قائم علیه السلام بینه و گواه بر زنا و ندادن زکات نطلبید و بعلم خود حکم جاری سازد، چنان که ظاهر روایت کافی است و اضافه ای دارد که آن جمله

لا یرید علیهما بینه

میباشد، و در این صورت منافات ندارد که کس دیگری این دو قتل را انجام دهد و از روی بینه و دلیل و شاهد باشد.

روایت دیگری ابو بصیر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: آنکه در ایام حیاتش زکات مال خود را ندهد پس از مرگ طلب بازگشت کند، (۲) و هر کس قیراطی از زکات واجب را ندهد، میخواید یهودی بمیرد میخواید نصرانی (یعنی با یهود و

(۱) المؤمنون: ۱۰۲.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۳۵

و نصاری محشور خواهد شد).

شرح: در روایت سابق که از ابی بصیر نقل شد طلب بازگشت در هنگام مرگ بود، در این روایت پس از مرگ.

(۱) ۸- یکتن از روات از امام (صادق) علیه السلام نقل کرده که فرمود: هر کس قیراطی از زکات واجب را نپردازد نه مؤمن است و نه مسلمان، و فرمود: مالی در بیابان یا در دریا تلف نشد مگر بسبب ندادن زکات آن. و نیز فرمود: چون قائم علیه السلام قیام کند مانع الزکاه را گردن زند.

کیفر مستحقّی که از گرفتن زکات استنکاف کند

(۲) ۱- یکتن از روات از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: آنکه گرفتن زکات بر او واجب باشد و از گرفتن امتناع ورزد و نستاند مانند کسیست که أداء زکات بر او واجب شود و از پرداختن آن سر باز زند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۳۶

کیفر آنکه روزه خود را در ماه رمضان افطار کند

(۱) ۱- یونس بن حمّاد «۱» گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: هر کس یک روز از ماه رمضان را (بدون عذر شرعی) روزه نگیرد روح ایمان از او مفارقت کند.

شرح: در پاره ای اخبار وارد شده که مؤمن را چهار روح است و یکی از آنها را روح الایمان شمرده است پس بدین قرار هر گاه گناهی از گناهان کبیره از او سرزند آن روح از او مفارقت میکند، و چون پشیمان شود و توبه کند باز میگردد، و بعید نیست مراد فرشته ای باشد که بر مؤمن گمارده شده و همیشه او را بکارهای نیک تشویق و از رفتار زشت پرهیز میدهد چنان که این نیز در اخبار وارد شده.

کیفر آنکه حجّ واجب را ترک کند

(۲) ۱- عبد الله بن میمون قدّاح از امام صادق از پدرش علیهم السلام روایت کرده که فرمود: در وصیّت امیر المؤمنین علیه السلام است که فرمود:

«لا تتركوا حج بيت ربكم فتهلكوا»

یعنی حج خانه خدا را ترک نکنید که موجب هلاکت شما خواهد شد،

(۱) فی بعض النسخ «عن یونس، عن حماد الزّازی».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۳۷

و فرمود: هر کس حج خانه خدا را برای انجام حاجتی از حاجات دنیا ترک کند حاجیان با سرهای تراشیده از حج باز گردند و هنوز حاجت او انجام نشده باشد.

(۱) ۲- ذریح محاربی گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: هر کس حج بر او واجب شود و انجام ندهد بدون اینکه ناداری و تنگدستی او را از انجام آن باز دارد یا بمرضی مبتلا باشد که نتواند بحج رود، و یا صاحب قدرتی او را از رفتن مانع شود،

و حجّ نکرده از دنیا برود، پس بمرده است خواه بدین یهود خواه بدین نصاری (یعنی در زمره یهود و نصاری باشد).

مسئولیت زبان

(۲) ۱- ابو حمزه ثمالی گوید: علی بن الحسین علیهم السّلام فرمود: همانا زبان فرزند آدم هر صبحگاه بر جوارح و اعضای او سرکشی کند و گوید

«کیف أصبحتم»

چگونه صبح کردید؟ یعنی حال شما چطور است، گویند: بخیر و خوبی است اگر تو بگذاری و ما را رها کنی، و نیز او را گویند

«اللّٰهُ اللّٰهُ فینا»

ویرا سوگند دهند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۳۸

که ما را بزحمت مینداز چون جز این نیست که بسبب تو است که ما پاداش نیک می بینیم، و بسبب تو است که عقوبت میشویم.

کیفر آنکه سه روز پی در پی بر او بگذرد و قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ نخواند

(۱) ۱- سلیمان بن خالد گوید: از امام صادق علیه السّلام شنیدم میفرمود: هر کس سه روز بر او بگذرد و سوره قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ را تلاوت نکند پس بدون تردید مخدول شده و او را بخود وا گذاشته اند. و ربقه ایمان را از گردن خویش باز ساخته، و چنانچه در این سه روز از دنیا برود بخدای عظیم کافر شده باشد.

شرح: «ربقه» بفتح راء مهمله و کسر آن بمعنی حبل و ریسمان است و در اینجا استعاره است برای آنچه مؤمن بدان از ایمان ملترزم گشته است.

کیفر آنکه یک هفته بر او بگذرد و سوره قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ را نخواند

(۲) ۱- اسحاق بن عمّار گوید: از امام صادق علیه السّلام شنیدم میفرمود: هر کس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۳۹

یک هفته بر او بگذرد و سوره قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ را نخواند و از دنیا برود بر دین اَبی لهب مرده است «۱».

شرح: البتّه مراد کسیست که تلاوت این سوره را از روی اعراض و بی رغبتی بآن ترک کند. و شاید کسانی در آن زمان بوده اند که این سوره را ترک میکرده اند و این تشدید برای آنهاست.

کیفر کسی که مبتلا بمرض یا سختی شود و قل هو الله نخواند

(۱) ۱- هارون بن خارجه گوید: شنیدم از امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس مرض یا گرفتاری برای او پیش آید و وی در آن مرض یا آن گرفتاری بخواندن سوره مبارکه قل هو الله اَحَدٌ توَسَّلَ نَجُوید، و در آن بیماری، یا در آن سختی بمیرد او در آتش خواهد بود.

(۱) ابو لهب یکی از مشرکین مکه است و با اینکه عموی پیغمبر (ص) بوده سخت با اسلام مبارزه میکرده و در پرستش بتها کمال تقدّس را بخرج میداده.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۴۰

کیفر آنکه پنج نماز بخواند و قل هو الله را در آنها نخواند

(۱) ۱- منصور بن حازم گوید: شنیدم از امام صادق علیه السلام میفرمود: هر کس یک شبانه روز بر او بگذرد و پنج نماز بخواند و سوره مبارکه توحید را در هیچ یک از آنها نخواند باو گفته شود ای بنده خدا تو از نماز گزاران نیستی.

کیفر آنکه سوره ای را فراموش کند

(۲) ۱- ابو بصیر گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: هر کس سوره ای از قرآن را از یاد ببر آن سوره در چهره ای هر چه نیکوتر در درجه و مقامی رفیع برای او خودنمائی کند، و وی چون آن را بیند گوید: تو کیستی و چه زیبایی ای کاش از آن من میبودی، پس آن سوره گوید: آیا مرا نمیشناسی؟ من فلان سوره هستم که تو آن را فراموش کردی، چنانچه مرا از خاطر نمیردی امروز ترا بدین مقام بالا میبردم.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۴۱

کیفر کسی که مؤمنی را خوار شمارد

(۱) ۱- معلی بن خنیس گوید: شنیدم از امام صادق علیه السلام میفرمود: خداوند سبحان فرموده: خود را آماده مبارزه با من نموده و یا اعلان بمبارزه با من داده است آنکه بنده مؤمن مرا پست شمارد یا او را خوار و ذلیل گرداند، و از غضب و خشم من در امان است آنکه بنده مؤمن مرا تجلیل و احترام کند.

کیفر آنکه از یاری مؤمن خودداری کند

(۲) ۱- ابراهیم بن عمر یمانی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هیچ مؤمنی نیست که با وجود داشتن قدرت دست از یاری برادر مسلمان خود بکشد جز اینکه خداوند در دنیا و آخرت او را بخود واگذارد و یاریش نکند.

کیفر آنکه بر مؤمنین طعن زند و عقیده آنها را رد کند

(۳) ۱- مفضل بن عمر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: خدای عز و جل (ارواح)

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۴۲

مؤمنین را از پرتو عظمت و شکوه و بزرگواری خویش آفریده، پس هر کس برایشان بسبب ایمانشان طعن زند یا عقیده آنان را رد کند بی گمان خدائی را که فرمانش در سراسر کائنات جاری است رد کرده و او را با خدا و خدا را با او کاری نیست (یعنی بخود وا گذاشته شده) و جز این نیست که این از جهت دخالت شیطانیت که در نطفه یا اندیشه او نفوذ کرده.

کیفر آنکه رو در رو بمؤمنی طعن زند

(۱) ۱- فضیل بن یسار گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هیچ انسانی رو در رو بمؤمنی طعن نزند، و او را مسخره نکند جز اینکه بدترین مرگها هلاک شود، و پس از مرگ درخواست بازگشت بخیر کند (یعنی تمنا کند او را بد دنیا باز گردانند تا جبران ما فات نماید. «۱» شرح: در نسخه کتاب عقاب الاعمال

و کان یتمنی أن یرجع إلی خیر

(۱) کذا فی النسخ و فی منقوله فی البحار أيضا. و فی المحاسن ص ۱۰۰

«ألا یرجع إلی خیر».

و فیہ عنه علیه السلام قال قال علیّ علیه السلام- الخبر».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۴۳

میباشد، و لکن در کتاب محاسن برقی

و کان یتمنی أن لا یرجع إلی خیر

است یعنی آرزو کند که بخیر باز نگردد، و در کتاب شریف کافی

و کان قمنا أن لا یرجع إلی خیر

است، یعنی سزاوار است که بخیر و سعادت باز نگردد.

کیفر آنکه در بروی مؤمن ببندد

(۱) ۱- مفضل بن عمر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر مؤمنی که میان او و مؤمن دیگر حجاب و پرده باشد یعنی خود را از او پنهان کند، خداوند میان او و بهشت هفتاد هزار دیوار قرار دهد که فاصله هر کدام با دیگری هزار سال راه مسافت باشد «۱».

کیفر آنکه از مؤمن ربح گیرد

(۲) ۱- فرات بن احنف گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: ربح و فائده گرفتن از مؤمن ربا است.

شرح: ظاهراً این مخصوص بغیر مورد تجارت است، یا منحصر بزمانیست که

(۱) فی بعض النسخ

«مسیره ألف عام ما بین السور الی السور»

و فی الکافی بسند آخر عن محمد بن سنان

«غلظ کل سور مسیره ألف عام

[ما بین السور الی السور مسیره ألف عام]

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۴۴

دولت حقّ روی کار باشد یعنی زمام امور بدست امام حقّ باشد که در آن هنگام پس از درآمد بمقدار مخارج ربح گرفتن از مؤمن در معاملات بر مسلمانان حرام می شود، و در این زمان بحسب بعض روایات مکروه است یعنی ناروا است چنان که در حدیث علیّ بن سالم است امام فرمود

«ذاک إذا ظهر الحقّ و قام قائمنا فأمّا الیوم فلا بأس بأنّ تبیع من الاخ المؤمن و تبریح علیه»

این در وقتی است که حق آشکار شود و قائم ما علیه السیلام ظاهر شود، اما این روزها باکی نیست که بفروشی و از برادر مؤمنت ربح ببری.

کیفر آنکه اعتبار گرو، نزد او از اعتبار برادرش بیشتر باشد

(۱) ۱- یکتن از روات از امام صادق علیه السّلام نقل کرده که فرمود: هر کس گرو نزد او معتبرتر باشد از برادر مسلمانش من از وی بیزارم.

کیفر آنکه مؤمنی را از متاع خود با دیگری منع کند

(۲) ۱- فرات بن احنف گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر مؤمنی که مؤمن دیگری را از چیزی که بدان محتاج است و او بر آن چیز از خود یا از جانب دیگری دسترسی دارد و او را منع کند، خداوند ویرا در روز قیامت بر پا نگهدارد با روئی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۴۵

سیاه و چشمانی زرق و کبود، دستها بگردن بسته، آنگاه کسی فریاد کند که این آن خیانتکاری است که بخدا و رسولش خیانت کرده، سپس امر شود او را بسوی آتش برید.

کیفر آنکه حق مؤمنی را حبس کند

(۱) ۱- یونس بن ظبیان گوید: امام صادق علیه السّلام بمن فرمود: ای یونس هر کس حق مؤمن را نگهدارد و بدو ندهد، خداوند در روز قیامت پانصد سال او را روی پا نگهدارد تا عرق چون سیل از وی جاری گردد، و منادی از جانب پروردگار ندا دهد که این آن ظالمی است که حق مؤمن را نزد خود حبس کرد «۱» و بدو نپرداخت.

فرمود: پس چهل روز او را تهدید و توبیخ کنند، آنگاه امر شود او را با آتش برید.

(۲) ۲- مفضل بن عمر گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر آن مؤمنی که مال مؤمنی را نزد خود نگهدارد و نپردازد و او بدان محتاج باشد بخدا سوگند از طعام بهشت نخواهد چشید و از رحیق مختوم (یعنی نوشابه سر بمهر) بهشتی نخواهد

(۱) فی بعض النسخ

«حبس عن الله حقه»

. و هكذا فی الکافی.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۴۶

نوشید.

کیفر آنکه بمؤمنی مرد یا زن بهتان زند

(۱) ۱- عبد الله بن أبي يعفور گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس بمرد مؤمنی یا زن مؤمنه ای آنچه را که در آنها نیست افترا ببندد، خداوند روز قیامت او را در طینت خبال برانگیزد و نگهدارد تا از عهده آنچه گفته است بیرون آید، گوید: عرض کردم: طینت خبال کدامست؟ فرمود. چرکابی که در جهنم از فرجهای زنان بدکاره بیرون آید.

شرح: طینه خبال محلی است در قعر جهنم که ریم و صدیدی که از فروج زنان تبهکار دوزخ خارج می شود بدان جا میریزد.

(۲) ۲- ابو بصیر گوید: امام باقر علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: دشنام گوئی

بر مؤمن خود هرزگی و فسق است، و جنگ با او کفر، و خوردن گوشتش (بغیبت) گناه و معصیت خدا است «۱».

(۱) رواه الکلبینی فی الکافی ج ۱ ص ۳۶۰ و زاد

«و حرمه ماله کحرمه دمه»

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۴۷

کیفر آنکه داستانی برای ریختن آبروی مؤمنی نقل کند

(۱) ۱- مفضل بن عمر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس داستانی نقل کند و قصدش ظاهر ساختن عیب و بدی و ریختن آبروی مؤمنی باشد و بخواهد او را از دیده های مردم بیندازد و در انظار سخیف و بی ارزش کند، خداوند عزّ و جلّ ویرا از دوستی خود خارج و بدوستی شیطان داخل کند. (یعنی خداوند علاقه دوستی خود را از دل او بیرون کند و محبت شیطان را بجای آن گذارد).

کیفر آنکه مسکنی را از مؤمن دریغ دارد

(۲) ۱- مفضل بن عمر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس دارای خانه ای زائد باشد و مؤمنی برای سکنی بدان محتاج باشد و وی از او دریغ دارد، خداوند عزّ و جلّ فرشتگان را خطاب فرماید که ای ملائکه من بنده من بمسکنی ببندید دیگرم در دنیا بخل ورزید بعزتم سوگند او را هرگز در بهشت جای نخواهم داد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۴۸

کیفر آنکه عیبجویی مؤمنی کند

(۱) ۱- ابو برده گوید: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم با ما نماز بجای آورد و از جابر خاست و خود را بباب مسجد رسانید و دست بر آن نهاد و با صدای بلند فرمود: ای آن گروهی که بزبان اظهار اسلام کرده و ایمان در دل آنها جای نگزیده از عیب و بدی مؤمنان کاوش و جستجو نمائید زیرا هر کس در صدد عیبجویی مؤمنان باشد خداوند عیوب او را دنبال کند، و هر کس را خدا عیبجویی کند او را رسوا گرداند اگر چه در کنج خانه و نهانی باشد (یعنی هر چند کار زشت را پنهان انجام دهد).

کیفر آنکه بر خدا گستاخی کند

(۲) ۱- حفص بن البختری گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: مردمی گناه بسیار کردند لکن در دل خائف بودند و سخت

بیم داشتند گروهی ایشان را گفتند باک مدارید و مترسید گناهانتان بر عهده ما، پس خداوند عذاب بر ایشان (یعنی بر دسته دوم)

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۴۹

فرو فرستاد و سپس فرمود: آنان از من بیم داشتند و شما گستاخی کردید، بدین سبب مورد عذاب واقع گشتید.

کیفر آنکه قصد گناه کند

(۱) ۱- بکر بن محمد ازدی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: همین که مؤمن قصد بجا آوردن گناهی کند از روزی محروم شود.

کیفر گناه

(۲) ۱- عبد الله بن بکیر از یکتن از روات از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که فرمود: هر کس فکر معصیت کند مراقب باشد آن را انجام ندهد «۱» زیرا بسا می شود بنده ای مرتکب گناهی شود و خداوند او را در آن حال ببیند و بفرماید بعزت و جلالم سوگند او را هرگز نیامرزم.

(۱) هکذا رواه الكلینی ج ۱ ص ۲۷۲

و قوله علیه السلام «فلا يعملها»

نهی لان قوله علیه السلام بعد فی مقام التعلیل. و زاد فی بعض النسخ بعد قوله

«فلا يعملها» «فلا یؤاخذہ الزب» ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۵۰

کیفر آنکه عملی برای خدا شروع کند و رضای خلق را دخالت دهد

(۱) ۱- زراره و حمران پسران اعین از امام باقر علیه السلام روایت کردند که آن حضرت فرمود: چنانچه بنده ای عملی را خالصا برای خشنودی خدا و ذخیره آخرت شروع کند و در ضمن عمل رضایت یکتن از مردم را دخالت دهد او مشرک خواهد بود.

و امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس برای مردم عملی انجام داد اجر و مزدش بر مردم است (نه بر خدا) زیرا همه انواع ریا شرک است، و نیز فرمود:

خدای عز و جل فرموده: هر کس عملی کند برای من و غیر من (یعنی نظرش من و دیگری باشد)، من حق خود را بآن دیگر

واگذارم و اجرش را بدو حواله کنم.

کیفر قطع رحم و ناسازی دلها

(۲) ۱- سکونی از امام صادق از پدرش از اجدادش علیهم السّلام نقل کرده که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: روزگاری که علم آشکار گردد، اما از عمل بموجب آن خودداری

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۵۱

شود، و زبانها از نظر گفتار موافق لکن دلها با یک دیگر مخالف شوند، و حقوق رحم و فامیل رعایت نگردد در این هنگامست که خداوند چنین مردمی را لعنت کند و دلهای ایشان را از شنیدن و پذیرفتن حقّ کر، و دیدگان ایشان را از ادراک و دیدن حقّ کور گرداند.

کیفر خیانتکاری، و میگساری، و زنا

(۱) ۱- سکونی از امام صادق از پدرش از اجدادش علیهم السّلام نقل کرده که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: چهار چیز است که یکی از آنها داخل خانه ای نشد مگر اینکه آن را ویران ساخت و برکت را از آن خانه دور کرد: (أول) خیانت و نادرستی، (دوم) دزدی، (سوم) باده نوشی، و (چهارم) زنا.

(۲) ۲- سلیمان بن خالد گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: باده نوش (یعنی آنکه از خوردن می باک نداشته باشد) روز قیامت چون بت پرست محشور گردد، و هر کس جرعه ای شراب نوشد خداوند تا چهل روز نماز و عبادتش را نپذیرد.

(۳) ۳- اسماعیل بن سالم گوید: شخصی بامام صادق علیه السّلام گفت: خداوند شما

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۵۲

را برقرار دارد آیا شرابخواری بدتر است یا ترک نماز؟ امام فرمود: شرابخواری، بعد فرمود: میدانی علتش چیست؟ عرض کرد: نمیدانم، فرمود علتش آنست که میگسار چنان حالش دگرگون می شود که دیگر در آن حال خدا

را نخواهد شناخت.

(۱) ۴- مسعده بن زیاد گوید: حضرت صادق علیه السلام از پدرانش علیهم السلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده: شرابخوار در روز قیامت با چشمانی زاغ و کبود محشور شود، و چهره اش تیره و سیاه باشد، و یکجانبش بر زمین کشیده شود، و آبی غلیظ از دهانش جاری باشد، و با موی پیش سرش دو انگشت بزرگ پایش را بسته باشند، و دستهایش از پس پشت بیرون آمده باشد (با این هیئت وحشتناک بعرضه قیامت درآید) و همه اهل محشر چون او را با این حال ببینند که بسوی حساب روان است از وی بهراسند و فغان و شیون کنند.

(۲) ۵- مروک بن عبید بیک واسطه از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود:

هر کس بمیلی از مسکر چشم خویش را مداوا کند خداوند عزّ و جلّ در قیامت بمیلی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۵۳

آتشین چشم او را سرمه کشد، و نیز فرمود: جرعه نوشان که در دنیا خود را از خمر سیراب میکنند با تشنگی سخت از دنیا خواهند رفت، و لب تشنه محشور خواهند شد، و عطشان داخل آتش خواهند گشت.

شرح: بسیاری از فقهاء عظام تداوی بمسکر و خمر را برای چشم در حال اضطرار تجویز کرده اند، و مستندشان روایت هارون بن حمزه غنوی است که از امام صادق علیه السلام نقل کرده: «مردی از درد چشم مینالید، برای مداوای او سرمه ای که بخمر عجین شده بود طبابت کردند، حضرت فرمود: این پلید است و بحکم میته میباشد، و استعمال آن بهر کیفیت حرام است، ولی چنانچه مضطرّ

باشد مانعی ندارد چشم خود را بدان سرمه مداوا کند».

و باید دانست که این تجویز مادامیست که دارو منحصر باشد و نتوان با چیز حلالی آن را درمان کرد و إلا آن را جایز ندانند؛ و انحصار دارو به آسانی معلوم کسی نخواهد شد.

(۱) ۶- فضیل بن یسار گوید: «۱» از امام باقر علیه السّلام شنیدم میفرمود: هر کس

(۱) فضیل بن یسار اصلا اهل کوفه است و در بصره منزل گزیده بوده و او را ثقه دانند و از اصحاب حضرت باقر و امام صادق علیهما السّلام است و گویند امام صادق علیه السّلام در باره او فرمود هر کس میخواهد بیکی از بهشتیان بنگرد بفضیل بن یسار نظر کند، و در روایت دیگر فرمود

«هو منّا أهل البيت»

یعنی او از ما خاندان است، و در حدیث دیگر گوید هر وقت فضیل بر امام باقر علیه السّلام وارد میشد حضرت میفرمود:

«بَخَّ بَخَّ بَشْرَ الْمُحِبِّينَ مَرْحَبًا لِمَنْ تَأْنَسُ بِهِ الْأَرْضُ»

باری وی در زمان امام صادق علیه السّلام از دنیا رفته است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۵۴

شراب نوشد آنقدر که مست شود خداوند تا چهل روز نمازش را نپذیرد، و چنانچه در این چهل روز نماز را ترک کند برای ترک نماز عذابش مضاعف خواهد شد.

(۱) ۷- داود بن حصین که مکنی بابی الصّیحاری است «۱» گوید: امام صادق علیه السّلام را از کیف شراب الخمر پرسیدم، فرمود: مادامی که اثر آن در رگهای اوست نمازش قبول نخواهد بود.

(۲) ۸- عبد الله بن مسکان بیک واسطه از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود:

براستی که خداوند عزّ و جلّ برای شرّ و فساد

قفلهائی قرار داده و کلید آن قفلها شراب و باده نوشی است، و از شراب بدتر و فاسدتر دروغ است.

(۳) ۹- یعقوب بن شعیب از امام باقر یا امام صادق علیهما السلام نقل کرده که فرمود:

خداوند عزّ و جلّ برای گناهان خانه ای مقرر داشته و برای آن خانه دری ترتیب داده، سپس برای آن در کلونی، و برای آن کلون کلیدی قرار داده، و کلید همه معاصی شراب است.

(۱) المراد به داود بن الحصین الکوفی قال النجاشی: له کتاب عنه العباس بن عامر.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۵۵

(۱) ۱۰- ابو بصیر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: کسی که کارش زنا یا دزدی و یا میگساری باشد همچون بت پرست خواهد بود.

شرح: یعنی کسانی که این اعمال زشت از آنها مکرر سرزند چنان که بدان عادت کنند کیفرشان مانند کیفر بت پرستان خواهد بود.

(۲) ۱۱- از جابر بن یزید جعفی روایت شده که امام باقر علیه السلام نقل فرمود رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم در مورد خمر ده طایفه را لعن فرموده است: کارنده درخت آن، و آب دهنده و باغبانش، و گیرنده آب آن، و نوشنده اش، و ساقی آن، و حمل کننده اش، و آنکه برای او حمل کنند، و فروشنده آن، و خریدار آن، و استفاده کننده از پول آن همه را لعن فرموده.

(۳) ۱۲- محمّد بن جعفر قمی بسند مرفوع نقل کرده که امام صادق علیه السلام فرمود:

نغمه سرائی و ترنم آشیانه نفاق و دو روئیست، و خوردن شراب کلید هر شرّیست، و میگسار مکذّب کتاب الهی است، اگر آن را تصدیق داشت البتّه از آنچه حرام

ثواب الأعمال و

فرموده دوری میگزید.

(۱) ۱۳- مسعده بن زیاد از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: هر کس در یکی از رگهایش چیزی اندک از آنچه بسیارش مست میکند داخل سازد، خداوند عزیز آن رگ را بسیصد و شصت نوع عذاب شکنجه خواهد کرد.

(۲) ۱۴- عمّار ساباطی گوید: از امام صادق علیه السلام سؤال شد مردیکه شراب خورد وضع و حالش چگونه است؟ فرمود: تا چهل روز نمازش قبول در گاه الهی نگردد، و در این چهل روز توبه ندارد (یا پذیرفته نشود)، و چنانچه در این ایام درگذرد داخل آتش خواهد گشت.

(۳) ۱۵- احمد بن اسماعیل کاتب گوید: پدرم گفت: محمد بن علی علیهما السلام (یعنی امام باقر) سوی مسجد الحرام میرفت جماعتی از قریش او را دیدند و گفتند «هذا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۵۷

إله أهل العراق» این بت مردم عراق است، پاره ای گفتند خوبست یکی از جانب خود بفرستید تا از وی سؤالاتی کند، جوانی برخاست و نزد آن حضرت آمد و گفت ای عم! بزرگترین گناهان کبیره کدامست؟ فرمود: نوشیدن خمر، این جوان بازگشت و بآنها خبر داد، ویرا گفتند: باز گرد و همین سؤال را تکرار کن، و اصرار کردند تا بازگشت و همان سؤال را تجدید کرد، حضرت فرمود: آخر ای برادر زاده مگر تو را نگفتم شرب خمر است، زیرا شرابخواریست که صاحبش را در زنا، و دزدی، و قتل نفس - که خدا آن را حرام کرده مگر در موارد حق - و شرک بخدا می افکند، کارهایی که شراب میکند بر

هر گناهی برتری میجوید همچنان که درختش بر هر درختی از حیث بلندی و درازی برتری میگیرد.

(۱) ۱۶- عمر کی گوید: بحضرت رضا علیه السّلام عرض کردم: راستی ابن داذویه روایت کرد که شما فرموده اید «شارب خمر کافر است» این صحیح است؟ فرمود:

راست گفته من این را باو گفتم.

(۲) ۱۷- ابو محمّد أنصاری (از ابن سنان) نقل کرده گوید از امام صادق علیه السّلام پرسیدم نیبندی که از پوستهای خرما میسازند آیا خوردنش حرام است؟ «۱» فرمود:

(۱) فی منقوله فی البحار «الخبثی» و قال العلامة المجلسی - رحمه الله -: الخبثی فی بعض النسخ كذلك، و لم أجد له معنی. و فی بعضها الحثی - بالخاء المهملة و الثاء المثله - و فی بعضها بالتاء المثناه، و فی القاموس: الحثی - کثری - قشور التمر، و قال:

الحثی - کغنی - سويق المقل و متاع الزبیل أو عرقه و ثفل التمر و قشوره. انتهى. و لعل المراد به النيبد المتخذ من قشور التمر و شبهها. و استظهر بعض الافاضل فی هامش البحار ج ۷۹ من الطبع الحروفی «أن الصواب هو الخنثی - بالخاء و النون و الثاء المثله یعنی الخمر المسکر بالماء الملین به کما نقل عن الخلیفه الثانی أنه کان یشربه. و فی اللغه خنث ینخنث خنثا کان فیه لین و تکسر».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۵۸

آری آن حرام است و شاربش حکم شارب خمر را دارد.

کیفر خوردن گل

(۱) ۱- زیاد بن اَبی زیاد گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: هر کس گل خورد بیماری حگه (یعنی خارش) در بدن او پیدا می شود، و ببواسیر مبتلا می گردد، و مرض یا سودایش غلبه میکند، و نیروی ساق و قدمش ضعیف میگردد، و آنچه بدین

سبب (یعنی خوردن گل) از عملش کاسته گردد بحساب آورند و بجهت آن ویرا عذاب کنند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۵۹

(۱) ۲- زیاد بن ابی زیاد نیز گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: وسواس و بیشتر دامهای شیطان (یعنی سادیسمها) باعث خوردن گل است، و خوردن گل موجب ناخوشی جسم است و درد را تحریک میکند، و هر کس گل بخورد و از قدرت و نیروئی که سابقا در او بوده بکاهد و بدین سبب از عباداتی که قبلا انجام میداده ناتوان شود و نتواند بجای آورد، آن مقدار که از عملش کاسته شده حساب شود و بدان معذب گردد (۱).

کیفر آنکه برای قدرتمندی یا مخالف دینی خضوع کند

(۲) ۱- حدید مدائنی گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: دین خود را با ورع و نیروی تقوی و بی نیازی بخدا از همه، بصرفنظر کردن از درخواست حاجت از سلطان حفظ کنید و بدانید که هر مؤمنی که برای قدرتمندی یا مخالف دینی بطمع مال فروتنی کند خداوند او را گمنام گرداند، و بر این کار بر او خشم گیرد، و او را

(۱)- خوردن خاک و گل در مذهب ما حرامست، فقط تربت حضرت سید الشهداء علیه السّلام بمقدار خردلی برای استشفاء با شرائطی، از این حکم استثناء شده.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۶۰

واگذار بهمان شخص کند، و چنانچه بسبب خضوع و فروتنی که برای او کرده مالی از مالیه دنیا از وی بدستش آید خداوند برکت را از آن ببرد، و اگر چیزی از آن را بمصرف حجّ یا عمره یا آزاد کردن بنده برساند خداوند بدو پاداش نخواهد داد.

کیفر آنکه واجبی از واجبات الهی را ترک کند یا مرتکب کبیره ای شود

(۱) ۱- مفضل بن عمر گوید: بامام صادق علیه السّلام عرض کردم از مغیره بن سعید (رئیس فرقه مغیره) نقل کرده اند که وی گفته هر گاه بنده ای خدای خویش را شناخت او را کفایت است و عملی از وی بعد از این نخواسته اند، فرمود: او را چیست و چه میگوید؟ خدایش لعنت کند آیا جز اینست که بنده هر قدر معرفتش بخدا زیاد گردد مطیع تر خواهد بود؟ آیا کسی که خدا را نمیشناسد او را اطاعت میکنند؟! همانا خدای عزّ و جلّ محمد پیغمبرش صلی الله علیه و اله و سلّم را بکاری فرمان میدهد و او نیز مؤمنین را بعملی امر میکند و همه اجراکننده امر خدایند تا نهبی از

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۶۱

و حکم امر و نهی هر دو نزد شخص مؤمن مساویست (یعنی پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلم و مؤمنین همه مطیع فرمانند و عمل کننده بدستور خواه امر باشد خواه نهی، و تنها شناختن حق کافی نیست) راوی گوید بعد امام فرمود: خداوند عزّ و جلّ نظر نکند بسوی بنده ای و پاک نسازد او را هنگامی که یکی از واجبات الهی را ترک بنماید یا مرتکب کبیره ای از کبائر گناهان شود، گوید: عرض کردم: آیا خداوند بدو نظر نکند؟

فرمود: آری زیرا بر خدا انباز گرفته، با تعجب پرسیدم آیا شرک آورده؟ فرمود آری چون خداوند فرمان بامری داده و ابلیس نیز فرمان بمخالفت امر حق داده، و او آنچه خدا گفته ترک کرده و در نتیجه از ابلیس پیروی کرده و فرمان او را بکار بسته، پس وی همدم ابلیس در هفتمین درک دوزخ خواهد بود.

کیفر کسانی که در باره مؤمنین کار زشتی را انتشار میدهند

(۱) ۱- محمّد بن فضیل گوید: بامام هفتم موسی بن جعفر علیهما السّلام عرض کردم قربانت شوم در باره یکی از برادران و دوستانم چیزهایی شنیده ام که برایش خوش ندارم،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۶۲

از او سؤال کردم منکر شد در صورتی که جماعتی از کسانی که بدیشان وثوق داشتم بمن خبر داده بودند، حضرت بمن فرمود: ای محمّد گوش و چشم خود را نسبت برادرت تکذیب بنما، و چنانچه نزد تو پنجاه تن شهادت دادند و قسم یاد کردند و او بر خلاف آنها گفت از وی قبول کن و از آنها نپذیر، و در باره او انتشار مده چیزی را که

موجب سرشکستگی و عیب اوست و حیثیت او را لطمه میزند زیرا در این صورت از کسانی باشی که خداوند فرموده إِنَّ الَّذِينَ يُجِبُونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ «۱» همانا آنان که دوست میدارند انتشار دهند عمل زشتی را در باره کسانی که ایمان آورده اند عذاب سختی در کمین ایشانست در دنیا و آخرت.

(۱) ۲- منصور بن حازم گوید: امام صادق علیه السّلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم فرموده هر کس کار زشتی را انتشار دهد همانند آن کس باشد که بدان عمل زشت آغاز کرده، و هر کس مؤمنی را بصفتی یا عملی سرزنش کند نمیرد تا اینکه خود مرتکب آن شود.

(۱) النور: ۱۹.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۶۳

کیفر آنکه بمیرد و بعهده اش اموال مردم باشد، و آنکه از ترشح بول نپرهیزد و آنکه مسخرگی و غیبت و یا تمامی کند

(۱) ۱- حفص بن غیاث (که مرد سنی مذهب است) از امام صادق از پدرانش از امیر مؤمنان علیهم السّلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم فرمود: دوزخیان با همه شکنجه و عذابی که دارند از آزار چهار طائفه در رنجند و عذاب میبرند، اینان را از حمیم جهنّم میچشانند، و فریادشان بوا ویلا و ثورا بلند است، اهل دوزخ دسته ای بدسته دیگر گویند چه شده این چهار گروه را که با همه این عذابها که ما را است از اینان در زحمت و شکنجه ایم، مردی از آنها معلق در تابوتی است از آتش گداخته، و دیگری روده هایش بیرون ریخته و با خود میکشد، و دیگری ریم و خون از دهانش جاری است، و آن دیگر گوشت بدن خود

را میخورد، صاحب تابوت آتشین را گویند: چیست حال این دور از رحمت که ما را با همه عذاب و بدبختی که در آنیم آزار میدهد؟ گوید: این بیگانه از رحمت بمرد در حالی که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۶۴

اموالی از مردم را بر ذمه خویش گرفته بود با اینکه در خود توانائی پرداخت آن را نمیدید.

بعد بآن که روده هایش را میکشید گویند: چیست وضع این دور از هر خیر که وضع دلخراش او بر عذاب ما افزوده است؟ گوید: این بیچاره دور از رحمت از ترشح بول باک نداشت.

آنگاه از آنکه ریم و چرک از دهانش بیرون میریخت پرسند که این دور از رحمت حال و وضعش چیست و چه کرده که بدین عذاب دچار شده که ما با همه گرفتاریهای خود از آن در زحمتیم، گوید: این دور از رحمت کارش مسخرگی و نوای این و آن در آوردن بود و مینگریست هر کلام زشتی که میدید بدان فساد میکرد و نوای آن را در می آورد.

سپس از آن کسی که از گوشت بدن خویش میخورد پرسند که قصه او چیست و این بینوا چه کرده که از عذابش ما با همه بدبختیهای که خود داریم در شکنجه ایم، گوید: این فلک زده گوشت مردم را بسبب غیبتی که از آنها میکرده خورده، و برای تمامی و سخن چینی گام برمیداشته است.

کیفر آنکه با قدرتمند ستمکاری بستیزد

(۱) ۱- مفضل بن عمر گوید: امام صادق علیه السلام بمن فرمود: ای مفضل همانا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۶۵

هر کس متعرض ظالمی صاحب قدرت شود و از وی آسیبی بدو رسید بر آن مصیبت اجر

و پاداشی نخواهد داشت و نیز نتواند آن را تحمّل کند.

کیفر آنکه برادرش بحاجتی نزد او آید و او حاجتش را روا نسازد

(۱) ۱- اسماعیل بن عمّار صیرفی گوید: بامام صادق علیه السلام عرض کردم: قربانت گردم آیا مؤمن برای مؤمن رحمت است؟ فرمود: آری رحمت است. عرض کردم: این چگونه می شود؟ فرمود: هر مؤمنی که برادرش نزد او بتقاضای حاجتی آید این خود رحمتی است که خداوند بسوی او فرستاده و خیری است که در دسترس او قرار داده پس اگر حاجتش را برآورد خود رحمت خدا را پذیرفته، و چنانچه او را رد کرد و حاجتش را با اینکه قدرت بر روا کردن آن داشت بر نیاورد بی تردید رحمتی که پروردگار بسوی او رانده است و در دسترس وی قرار داده پذیرفته، و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۶۶

این رحمت بحال خود باقی میماند تا روز قیامت، و در آن روز در اختیار آن شخص حاجتمند قرار میگیرد، و او چنانچه بخواهد برای خود نگه می دارد و چنانچه بخواهد بغير میدهد، ای اسماعیل پس حال که این رحمت الهی در قیامت در اختیار او است و برای او مهیّا است تو گوئی بچه کس خواهد داد؟ گوید: عرض کردم قربانت گردم گمان ندارم از خود بگذرد و بدیگری واگذارد، فرمود: گمان نکن بلکه یقین داشته باش که از خود ردّ نخواهد کرد و بدیگری نخواهد بخشید، ای اسماعیل هر کس برادرش بحاجتی نزد او آید و توانائی آن داشته باشد که برآورد و کوتاهی کند و او را مأیوس باز گرداند خداوند در گور ازدهائی بر او مسلّط سازد که انگشت او بگردد تا روز قیامت، چه در آن روز مورد آمرزش واقع شود

چه معذب گردد.

کیفر آنکه برای انجام حاجت مؤمنی قدم بردارد اما نه از روی اخلاص

(۱) ۱- ابو جمیل مفضل بن صالح گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود:

هر کس برای انجام حاجت مسلمانی گام بردارد اما از روی اخلاص نباشد (یعنی چندان کوشش و اهتمامی نداشته باشد) این شخص همانند کسیست که خدا و رسولش

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۶۷

را خیانت کرده و خدای عز و جلّ خصم و بدخواه او خواهد بود.

(۱) ۲- ابو بصیر گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: هر یک از شیعیان ما که برادر هم کشیش در حاجتی از او یاری خواهد و بتمام همت در برآوردن حاجتش کوشش نکند محققا بخداوند و رسولش و مؤمنین خیانت نموده است، ابو بصیر گفت: بامام علیه السلام عرض کردم مرادتان از «مؤمنین» کیانند، فرمود: از امیر مؤمنان صلوات الله علیه گرفته تا آخرین فرد آنها.

کیفر آنکه مؤمنی از او یاری جوید و او دریغ کند

(۲) ۱- ابو بصیر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر آن مردی از شیعیان ما که یکی از برادران همکیش ما نزد او آید و در انجام حاجتی از او یاری جوید، و وی با داشتن قدرت یاریش نکند خداوند عز و جلّ او را مبتلا سازد باینکه ناچار شود و حاجات دشمنی از دشمنان ما را برآورد، و خداوند هم در روز قیامت او را

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۶۸

بر این عمل مؤاخذه کند و عذابش نماید.

(۱) ۲- حسین بن أبان (یا ایمن) گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس در برآوردن حاجت برادر مسلمانش بخل ورزد و از اقدام بدان خودداری کند گرفتار خواهد شد بیاری کردن کسی که بر او عصیان ورزد و پاداشی هم نخواهد

داشت.

کیفر آنکه علاوه بر لباس تن روپوشی بدوش گیرد و دیگری عریان باشد

(۲) ۱- فرات بن احنف از علی بن الحسین علیهما السلام روایت کرده که فرموده: هر کس لباسی زائد داشته باشد و بدانند در نزدیکیش مؤمنی بدان محتاج است و از وی دریغ دارد و باو ندهد خداوند او را برو در آتش دوزخ افکند.

کیفر آنکه با شکم سیر بخشید و در همسایگی گرسنه ای باشد

(۳) ۱- فرات بن احنف گوید: علی بن الحسین علیه السلام فرمود: هر کس با شکم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۶۹

سیر بخشید و در نزدیکیش مؤمنی گرسنه و بی طعام باشد خدای عزّ و جلّ بفرشتگان گوید: من شما را بر این بنده شاهد میگیرم که او را امر کردم و مخالفت مرا نمود و از غیر من اطاعت کرد، ویرا بعملش واگذاردم، و بعزّت و جلالم سوگند او را هرگز نیامرزم.

(۱) ۲- و در روایت حریر از امام صادق علیه السلام چنین است که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: خداوند عزّ و جلّ میفرماید: بمن ایمان نیاورده است کسی که شب را با شکم سیر بپایان رساند و برادر مسلمانش گرسنه باشد.

کیفر آنکه مؤمنی را تحقیر کند و او را کوچک و خوار گرداند

(۲) ۱- ابو بصیر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هیچ گاه مؤمن تهی دستی را حقیر و ناچیز مشمارید زیرا هر کس مؤمنی را برای تهی دستیش تحقیر بنماید و کوچک شمارد پروردگار متعال او را کوچک و ناچیز گرداند و پیوسته بر او خشمگین

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۷۰

باشد تا از تحقیری که کرده باز گردد و بآن شخص فقیر احترام کند و یا توبه نماید.

و نیز فرمود: و هر کس مؤمنی را برای دست تنگی و ناداریش خوار شمارد خداوند او را در برابر همه خلائق رسوا خواهد ساخت.

کیفر آنکه در حضورش از مؤمنی غیبت شود و او دفاع نکند

(۱) ۱- ابو الورد از امام باقر علیه السلام نقل کرده که فرمود: هر کس نزد او از برادر مؤمنش غیبتی بشود و وی از او دفاع بنماید و یاریش کند خداوند او را در دنیا و آخرت نصرت نماید، و هر کس نزد او غیبت برادر مؤمنش بشود و او را نصرت و یاری نکند و از او دفاع ننماید با اینکه قدرت آن داشته باشد که از او پشتیبانی کند با این حال ترک آن کند، خداوند او را در دنیا و آخرت حقیر و ناچیز گرداند.

کیفر خود بینی و خود پسندی

(۲) ۱- أبو خالد صیقل گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: خداوند عزّ و جلّ بیکی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۷۱

از فرشتگان امر آفرینش را واگذار نمود و او هفت آسمان و هفت زمین و چیزهای دیگری خلق کرد و چون دید اینها همه منقاد و مطیع او هستند بخود بالید و گفت

«من مثلی»

؟ کیست مانند من، پس خدای عزّ و جلّ نوره ای از آتش فرو فرستاد، راوی گوید پرسیدم نوره از آتش چیست؟ فرمود پاره آتشی باندازه یک انگشت، فرمود: پس آن فرشته با همه آنچه خلق کرده بود بدن نوره آتش رو کرد [و خود را باخت] و آن پاره آتش همه را در کام گرفت تا بدو رسید برای آن عجبی که کرده بود.

کیفر آنکه در برابر سائل خود را بگری زند و با تبختر بگذرد

(۱) ۱- عاصم کوفی گوید: امام صادق از پدرش علیهما السلام نقل کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: هر گاه کسی از امت من در برابر سائل مستمند خود را بگری زند و با بی اعتنائی و تبختر بگذرد پروردگارم بعزت خود قسم یاد کرده و فرموده است: بعزتم سوگند که برخی از اینان را بسبب برخی دیگر البته عذاب خواهم نمود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۷۲

کیفر دشمنی و خیانت

(۱) ۱- سکونی از امام صادق از پدرش از اجدادش علیهم السلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: کار امت من همواره بخیر و خوبی و صلاح باشد مادامی که بیکدیگر خیانت نکنند، و امانت را بصاحبش برسانند، و زکات مال خود را بدهند و هر گاه این دستورات را بکار نبستند گرفتار خواهند شد بقحطی و خشکسالی.

کیفر پاره ای از گناهان

(۲) ۱- ابو حمزه ثمالی از امام باقر علیه السلام نقل کرده که فرمود: هیچ سالی نسبت بسالی دیگر پربارانتر نخواهد بود لکن هر کجا که خدا بخواهد میبارد، همانا خدای عزّ و جلّ هنگامی که مردمی معصیت کار شوند و خدا را نافرمانی کنند آن مقدار بارانی که در آن سال برای زمینهای ایشان مقدر فرموده است از ایشان بگرداند و ابرها را بسوی بیابانهای شوره زار و دریاها و کوهها فرستد، زیرا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۷۳

خداوند عزیز هر آینه «جعل» که یکی از حشرات الارض است در لانه و سوراخ خود بنفرستادن باران عذاب کند برای معصیت اهالی آن سرزمین، چرا که خداوند راه بیرون شدن از محله معصیت کاران را برای آن حیوان باز گذاشته، آنگاه حضرت باقر علیه السلام فرمود: «فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ» یعنی اندرز گیرید ای صاحبان بینش.

سپس فرمود: در نوشته امیر المؤمنین علیه السلام یافتیم که رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است: هر گاه زنا کاری پیدا شود مرگ ناگهانی زیاد گردد، و هر گاه پیمانانه کاهش یابد (یعنی کم فروشی کنند) خداوند آنها را بخشکسالی و کم محصولی گرفتار سازد، و هر گاه از

پرداخت زکات سر باز زنند زمین برکات خود را از زراعت و میوه جات و معادن آنها دریغ کند، و هر گاه در داوری و حکم بی عدالتی نمایند در ستمکاری و دشمنی بر علیه خویشتن یاری یک دیگر کرده باشند، و هر گاه پیمان شکنی کنند خداوند دشمنشان را بر آنها مسلط سازد.

و هر گاه رابطه محبت خویشاوندی را برینند ثروتها بدست بیگانگان و اشرار افتد.

و هر گاه امر بمعروف و نهی از منکر را ترک کردند و پیروی از نیکان اهل بیت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۷۴

من نمودند خداوند مسلط سازد بر آنها فرومایگان آنها را و آن هنگام هر چه نیکانشان برای نجات دعا کنند مستجاب نگردد.

(۱) ۲- ابان بن عثمان احمر گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: پنج چیز است که اگر بدانها گرفتار شدید باید بخدا پناه ببرید آنگاه فرمود: زنا و عمل منافی عفت هرگز در جمعیتی پدید نیاید چنان که آن را آشکارا مرتکب شوند جز اینکه طاعون و بیماریهایی که در گذشتگان سابقه نداشت در میانشان شیوع پیدا کند، و پیمان و وزن را نگاهند جز اینکه مبتلا گردند بخشکسالی و سختی زندگی و جور زمامداران، و از اداء زکات سر باز نزنند جز اینکه از باران محروم گردند آنچنان که اگر ملاحظه حیوانات نباشد هرگز بر ایشان نبارد، و عهد و پیمان خدا و رسول را نشکنند مگر اینکه خدا دشمنانشان را بر آنها مسلط سازد و پاره ای از آنچه در دست دارند از آنها بگیرند، و در قضا و داوری بر خلاف

حکم خدا حکمی نراندند جز اینکه خداوند درگیری و کارزارشان را در میان خودشان افکند (یعنی جنگ و خونریزی در میانشان پدید آید).

(۲) ۳- سکونی از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۷۵

فرموده است: هنگامی برای امت من پیش آید که مردم باطنهایشان پلید گردد و ظاهر خود را بامید رسیدن بمال و منال دنیا بیاریند، و بدین ظاهر سازی البتّه ثواب خدای عزّ و جلّ را نخواهند بلکه همه ظاهر سازی و خود نمائیت که ترسی از خدا همراه ندارد، خداوند هم عذابی فروگیرنده بر ایشان بفرستد، آنگاه مانند شخص غریق برای نجات خویش دعا کنند و پذیرفته نشود.

(۱) ۴- و نیز سکونی از امام صادق علیه السلام روایت کرده که پیغمبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است: بزودی زمانی بر این امت پیش آید که باقی نماند از قرآن جز رسمی و صورتی، و از اسلام جز نامی، باسم مسلمانند لیکن در واقع از همه مردم از قرآن دورترند، مساجد و معابدشان بسیار معمور و آباد است، اما از نظر هدایت و دعوت مردم بدین و راه صلاح ویرانست، فقهاء و دانشمندان آن دوران بدترین دانشمندان زیر این آسمان باشند، منشأ فتنه و بدبختی خود ایشانند و نتیجه اش نیز بآنها باز خواهد گشت.

(۲) ۵- فضیل بن یسار گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هنگامی که مردم راه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۷۶

نافرمانی خداوند عزّ و جلّ را بپیمایند پس اگر سواره روند از سواره نظام ابلیسند،

و اگر پیاده روند از پیاده نظام او خواهند بود.

شرح: مراد از سواره نظام و پیاده نظام ظاهر لفظ نیست بلکه کنایه از تندروی در معصیت، و تأثی و آرامی و اندک اندک داخل شدن در آنست. «۱» (۱) ۶- هیثم بن واقد گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: خداوند پیغمبری را بر قومش برانگیخت و بوی وحی فرستاد که قوم خود را بگو: هیچ اهل قریه یا خاندانی نباشند که اطاعت من کنند و در این راه یک ناراحتی و شری برای ایشان پیش آید و آنها از راهیکه مورد خشنودی من است بگردند و براه غیر مرضی من افتند، جز اینکه من نیز از آنچه ایشان دوست دارند بسوی آنچه ناخوش دارند بگردم.

(۱) کأنه أشار عليه السلام الى قوله تعالى لا بليس حين قال أ رأيتك هذا الذي كرمت عليّ لئن أخزتنِ إلى يوم القيامة لأخننك ذرئته إلا قليلاً. قال اذهب فمن تبعك منهم فإن جهنم جزاؤكم جزاءً مؤفوراً. و استفز من استطعت منهم بصوتك و أجلب عليهم بخيلك و رجلك - الآية. الاسراء ۶۲ و ۶۴.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۷۷

کیفر دانشمندان فاجر، و قاریان فاسق، و ستمکاران جبار، و وزراء خیانتکار، و کدخدایان دروغزن، و مردم پیمان شکن

(۱) ۱- مسعده بن زیاد گوید: جعفر بن محمد علیهما السلام نقل فرمود که علی علیه السلام فرموده است: همانا در جهنم آسیائست که خرد میکند، بعد فرمود:

آیا نمیبرسید که چه چیز را خرد میکنند؟ پرسیدند چه چیز را خرد مینماید ای امیر مؤمنان؟ فرمود: دانشمندان فاجر و قاریان فاسق، و زمامداران ستمکار، و وزیران خیانتکار، و کدخدایان دروغزن، (اینانند که همیشه آسیای جهنم روی کاکل آنان میچرخد) و همانا دوزخ شهریست که آن را حصینه گویند

آیا نمی‌رسید که در آن چیست؟ پرسیدند در آن چیست؟ فرمود: دستهای آن مردمی که بهمکاری و همگامی با رهبری مصلح بیعت کردند و پیمان بستند و بعد شکستند و مخالفت کردند.

کیفر دل‌بستگی دنیا و پرستش طاغوت

(۲) ۱- سهل بن سعید حلوانی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: عیسی علیه السلام هنگام

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۷۸

سیاحت و گشت بقریه ای گذشت که همه مردم آن مرده بودند و جنازهایشان در راه و خانه‌ها روی زمین افتاده و دفن نشده بود یاران را فرمود: اینان بعذاب الهی مرده‌اند و اگر بغیر عذاب مرده بودند یک دیگر را دفن میکردند، فرمود اصحاب او با خود گفتند خوشداریم قصه آنها را بدانیم، ویرا گفتند

یا روح الله

اینان را بخوان، عیسی علیه السلام آنها را بخواند و فرمود:

یا اهل القریه

! یکن از آنها پاسخ داد و گفت: «لبيك يا روح الله» پرسید قصه شما از چه قرار است و وضع شما چیست؟

گفت: صبح کردیم در کمال عافیت و شام کردیم در حالی که خود را در هاویه و عذاب مشاهده نمودیم.

حضرت عیسی پرسید هاویه کدامست، گفت دریاهائی از آتش که در آن کوههائی از آذر است، فرمود: چه چیز شما را بدینروز که مشاهده میکنم انداخت؟

گفت: دو چیز: حبّ و دل‌بستگی دنیا، و دیگر اطاعت و پرستش طاغوت (یعنی حاکم جائری که بر خلاف اوامر و نواهی الهی حکم میراند).

پرسید تا چه حدّ دنیا دل‌بستگی داشتید؟ گفت: مانند طفل شیر خواری که بمادر علاقمند است که هر گاه رو کند خوشحال شود و هر گاه رو گرداند ناراحت و محزون گردد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۷۹

پرسید

تا چه حد بفرمان طاغوت سر اطاعت داشتید؟ گفت: تا آن اندازه که چون فرمان میداد بدون مخالفت و چون و چرا انجام میدادیم.

فرمود: چه شد که تنها تو از میان این گروه مرا پاسخ دادی نه دیگران؟

گفت: از این جهت که آنها همه بدها نشان لگامی از آتش است و مأمورانی درشتخو و سر سخت و خشمگین بر آنها موکلند، و من خود در دنیا در میان آنها میزیستم اما از جمله آنها نبودم و آن هنگام که عذاب نازل شد مرا نیز با آنها گرفت، و اکنون بموئی در آتش معلق و سرازیرم و بیم آن دارم که در آتش سرنگون گردم.

امام علیه السّلام فرمود: عیسی علیه السّلام یاران را گفت: زندگی کردن در پست ترین مکانها و مزبله ها و خوردن اندکی نان جوین بهتر است با سلامت دین.

شرح: یعنی زندگی هر قدر از نظر ظاهر پست و حقیر باشد مادامی که با سلامتی دین و عقیده توأم است بسیار راحت و گواراست.

کیفر ریاکار

(۱) ۱- مسعده بن زیاد گوید: جعفر بن محمد از پدرش علیهما السّلام نقل کرد که فرمود:

از رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم پرسیدند فردای قیامت نجات و رستگاری بچيست؟ فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۸۰

نجات در آنست که با خدا خدعه و نیرنگ نکنید که او نیز با شما خدعه خواهد کرد، زیرا هر کس با خداوند خدعه کند خدا با او بنیرنگ پاداش دهد، و ایمان را از دل او بیرون برد، و اگر بفهمد در واقع با خویشتن خدعه کرده است نه با خدا، پرسیدند چگونه میتوان با خدا خدعه کرد؟

فرمود: بامر خدای عزّ و جلّ عمل کند و منظورش غیر خدا باشد، پس در موضوع ریا از خدا بترسید زیرا آن شرک بخداست، همانا ریاکار را در روز قیامت بچهار اسم بخوانند، او را گویند: ای کافر، ای فاجر، ای حيله گر، ای زیانکار عملت بیهوده گشت و اجرت پایمال شد، و بهره ای در این روز برای تو نخواهد بود، پاداش عمل خود را از کسی بستان که برای او آن عمل را انجام داده ای.

(۱) ۲- و نیز مسعده از آن حضرت از پدرش علیهما السلام نقل کرده که فرمود: خداوند کتابی از کتب خود را بر یکی از پیامبران فرو فرستاد و از جمله مطالب آن این بود که برخی از مخلوقات من دین را وسیله بدست آوردن دنیا قرار میدهند، چون

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۸۱

گرگی که لباس میش بپوشد آنان دلهای گرگ صفت خود را با دین می آریند، با اینکه از زهر تلخترند زبانشان از عسل شیرینتر است، و رفتارشان در باطن از مردار بدبوتر خواهد بود، آیا (اینان) برحمت من مغرور شده اند، یا با من نیرنگ میزنند، یا اینکه بر من جرأت نموده اند؟ پس بعزّتم سوگند یاد کنم که البته آنها را دچار فتنه ای لجام گسیخته گردانم تا هر کجا که پیش آید بدون مانع کشیده شود و بهمه جای زمین برود، آنچنان فتنه ای که فرزانه را حیران گذارد، و صاحب نظر را سرگردان سازد، و اندیشمند را واله و مبهوت نماید، لباس تفرقه بر پیکر اجتماعشان بپوشانم، و پاره ای را عذاب پاره دیگر بپوشانم (یعنی درگیری و خونریزی میان آنها اندازم و بجان یک دیگر افتند)

و با دشمنانم از دشمنانم انتقام بگیرم و پروا نخواهم داشت [از آنکه همه را عذاب کنم و باک نخواهم داشت].

کیفر آنکه برای مفاخرت میهمانی کند

(۱) ۱- حسین بن مختار (که یکی از اصحاب امام صادق و موسی بن جعفر علیهما السّلام است) بسند مرفوع روایت کند که امیر المؤمنین علیه السّلام فرمود: هر کس سفره احسانی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۸۲

بچیند و مردم را بمهمانی دعوت کند و نظرش مفاخرت و نشان دادن شکوهمندی خود باشد و بدان فخر فروشد، خداوند روز قیامت او را سیاه روی بعرضه محشر آورد.

شرح: عبارت خبر

«من صنع شیئا للمفاخره»

است و این کنایه است از مهمانی کردن، و بمعنی عطا و احسان نیز آمده است، و در خبری از ابی سعید خدری نقل است که گفت رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود

«أوقدوا و اصطنعوا»

أی اتّخذوا صنیعا یعنی طعاما تنفقونه فی سبیل الله. و صنیعه احسان باشد.

کیفر آنکه امر بمعروف و نهی از منکر را ترک کند

(۱) ۱- محمّد بن عرفه گوید: از حضرت رضا علیه السّلام شنیدم میفرمود: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: هر گاه امت من امر بمعروف و نهی از منکر را ترک کند

«فلیأذن بوقاع من الله جلّ اسمه»

پس باید خود را آماده عذابی از جانب خداوند جلیل بنماید، یا با خدا اعلان محاربه دهد.

باب

(۲) ۱- اصبغ بن نباته از امیر مؤمنان علیه السّلام نقل کرده که فرمود: [رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۸۳

فرمودند]: هر گاه خداوند عزّ و جلّ بر شهری (یعنی مردمش) خشم گیرد و نخواهد عذاب (ناگهانی) بر ایشان نازل کند،

نرخها (قیمت ارزاق و اجناس) بالا رود، و عمرها کوتاه شود. و بازرگانان سود نبرند، و میوه ها شاداب و سالم نگردد، و فقاتها و چشمه ها آبش فراوان نشود، و بارانهای (فصلی) را خدا از آن شهر باز دارد و مردمان فرومایه و شرور را بر آن مسلط گرداند.

کیفر آنکه کسی را از کشتن امان دهد بعد او را بکشد

(۱) ۱- عبد الله بن سلیمان گوید: از حضرت باقر علیه السلام شنیدم میفرمود: هر کس مردی را امان دهد که خونش را نریزد، سپس او را بکشد در روز قیامت با پرچم حيله گری بعرضه محشر وارد شود.

شرح: یعنی با علامت مخصوص که ویژه حيله گران و خیانتکارانست محشر شود و همه او را بحيله گری بشناسند.

کیفر آنکه غیبت از سربازی کند یا او را آزار رساند یا با اهل بیتش بد رفتاری نماید

(۲) ۱- سکونی گوید: جعفر بن محمد از پدرش علیهما السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۸۴

فرموده: هر کس غیبت سرباز مؤمنی را که در راه خدا مشغول انجام وظیفه است بنماید و یا او را آزار رساند، و یا در نبودنش با عیال او بد رفتاری کند روز قیامت این عمل او را بر پا دارند و بالا برند تا اینکه همه نیکیهای او را غرق کند یعنی نابود سازد، آنگاه ویرا بدوزخ سرنگون کنند، و این در صورتی است که آن سرباز در راه اطاعت خدا و انجام وظیفه باشد.

کیفر آنکه مؤمنی را بسلطانی بترساند که از او بدی بیند

(۱) ۱- اسحاق خفاف گوید: یکتن از روایت کوفه از امام صادق علیه السلام نقل کرد که فرمود: هر کس مؤمنی را بترساند بحاکمی که از ناحیه او بوی بدی رسد و نرسد، آن شخص اهل دوزخ خواهد بود، و هر کس مؤمنی را بترساند بحاکمی که از ناحیه او بوی بدی رسد و برسد پس او با فرعون و آل فرعون (یعنی طرفدارانش) در آتش دوزخ خواهد بود.

کیفر آنکه مؤمنین را بیازارد و با آنها دشمنی نماید و مخالفت ورزد

(۲) ۱- مفضل بن عمر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: چون روز قیامت شود

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۸۵

منادی ندا دهد: کجا هستند آن مردمی که با دوستان من مخالفت میورزیدند و متعرض آنها میشدند؟ حضرت فرمود: پس جماعتی که در صورتهايشان گوشت نباشد (یعنی بد قیافه و وحشت انگیزند) بپا خیزند، پس منادی گوید: اینانند کسانی که مؤمنین را آزار میرسانیدند، و با آنها دشمنی میکردند، و متعرض آنها بودند، و در روش مذهبی آنها را سخت سرزنش مینمودند، فرمود: پس از جانب الهی امر صادر شود که اینان را بجهنم برید.

بعد امام صادق علیه السلام فرمود: بخدا سوگند این گروه با مؤمنین در عقیده یکی بودند و همان میگفتند که مؤمنین میگفتند، و لیکن اینان حقوق آنها را آداء نمیکردند، و اسرار آنان را بضرر آنها فاش میساختند.

شرح: ظاهراً مراد کسانی باشند که مؤمنین را که بطریق تقیّه رفتار میکنند و از نظر مصلحت با مخالفین به نرمی سلوک مینمایند مورد طعن قرار داده و با آنها دشمنی میکنند و حقوق آنها را نمیدانند، و اسرار آنها را نزد دشمن فاش میسازند، و موجب زیان خود و آنها میشوند. و

البته این بیان است که بنظر این مترجم ناچیز میرسد و ممکن است معنی دقیقتری داشته باشد.

(کیفر آنکه دینی از خود بسازد)

(۱) ۱- ابو بصیر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: در روز گارهای پیش مردی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۸۶

بود که تلاش میکرد دنیا را از راه حلال بدست آورد و نتوانست، پس از راه حرام آن را طلب کرد باز موفق نگشت، شیطان نزد او آمد و گفت ای مرد تو دنیا را از راه مشروع خواستی نیافتی از راه حرام آن را جستجو نمودی بدست نیاوردی آیا اکنون ترا دلالت نمایم بچیزی که مالت را فراوان کند و دنیایت را رونق بخشد و پیروانت را زیاد نماید؟ مرد گفت: آری: شیطان گفت: دینی از خود اختراع کن و مردم را بدان دعوت نما، آن مرد این کار بکرد و مردم از وی پذیرفتند و ویرا اطاعت کردند و وی بدنیائی که آرزو میکرد رسید، و پس از مدتی با خود اندیشد و گفت کار بدی کردم و از خود دینی ساختم و مردم را بدان خواندم اکنون راهی برای توبه نمی بینم جز اینکه کوشش کنم و بهر کس که باین دین ساختگی دعوت کرده بودم قصه را بگویم و او را از آن بازگردانم، پس برخاست و نزد پیروان خود رفت و گفت: آنچه که من شما را بدان خوانده ام باطل است و از خود اختراع کرده ام، آنان شروع بتکذیب او کردند و گفتند دروغ میگوئی و این دین حق است و تو بیهوده در دین خود شک کرده و از آن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۸۷

برگشته ای، پس چون این

اصرار را از ایشان دید زنجیری حلقه دار گرفت و یکسر آن را بگردن افکند و سر دیگر بر زمین بکوفت و گفت آن را برنگیرم تا وقتی که خداوند سبحان توبه ام را بپذیرد، پس خدا بیکی از پیمبران وحی فرستاد که فلان را از من بگو: بعزتم سوگند اگر آنقدر مرا بخوانی که بند از بندت جدا شود محالست از تو بپذیرم جز اینکه هر کس بر دین ساختگی تو مرده باز آری و زنده کنی و وی از آن دین باز گردد.

(۱) ۲- حریر بسند مرفوع روایت کرده که فرمود: هر بدعتی ضلالت و گمراهی است و هر ضلالتی مسیر و راهش بجانب آتش است.

شرح: این خبر را باصطلاح محدّثین مقطوع گویند. چون نامی از معصوم علیه السلام برده نشده.

(۲) ۳- محمّد بن مسلم گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: کمترین درجه شرک آنست که مرد از خود رأیی داشته باشد و بر اساس آن رأی حبّ و بغض بخرج دهد، (یعنی موافقین رأیش را دوست و مخالفین را دشمن دارد).

(۳) ۴- ابو حمزه ثمالی گوید: بامام باقر علیه السلام عرض کردم کمترین درجات

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۸۸

نصب و دشمنی کدامست؟ فرمود آنکه مرد چیزی (یعنی عقیده ای) نو ظهور آورد و بر اساس آن دوستی و یا دشمنی کند.

(۱) ۵- محمّد بن جمهور عمّی بسند خود از رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم روایت کند که فرمود:

خدای تعالی بدعت گذار را موفّق بتوبه نگرداند یا اینکه توبه او را نپذیرد، گفته شد یا رسول الله: چرا؟ فرمود: بجهت اینکه قلبش به حبّ آن بدعت آمیخته گشته

و گرایش بدان بدعت در دلش ریشه دوانیده است.

(۲) ۶- حفص بن عمر گوید: امام صادق از پدرش از امیر مؤمنان علیهم السّلام روایت کرده که فرمود. هر کس بسوی بدعتگذاری قدم بردارد و او را احترام کند بدون تردید بنابودی اسلام اقدام نموده است.

(باب)

(۳) ۱- عثمان بن عیسی با واسطه از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود خداوند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۸۹

هیچ کس را نیافرید مگر اینکه برای او جایگاهی در بهشت و جایگاهی در دوزخ مقزّر فرمود، و چون بهشتیان در بهشت و دوزخیان در دوزخ منزل گزینند منادی ندا دهد ای اهل بهشت نظر افکنید، پس جملگی سر بر آورند و بدوزخ نظر کنند و منزلهایشان که در دوزخ برای آنها مهیا شده است آشکار شود، و آنها بینند، سپس بدانها گفته شود این همان مکانهایست که اگر خدا را نافرمانی میکردید لا جرم بدان داخل میگشتید، پس اگر بنا بود که کسی از شدّت خوشحالی و شوق جان بسپارد هر آینه اهل بهشت در این روز از شدّت سرور و خوشحالی قالب تهی میکردند بجهت آنکه عذاب از آنها گشته است.

آنگاه ندا کنند ای گروه دوزخیان سر بردارید و ببهشت نظر افکنید و منازل خود را ببینید، پس سر بر آورند و جایگاه بهشتی خود را با تمام نعمتهائی که در آنست مشاهده کنند، و بایشان گفته شود: این همان منزلی است که اگر اطاعت خدای خود میکردید بدان داخل میشدید، فرمود: اگر چنان بود که کسی از شدّت حزن و اندوه جان تسلیم میکرد، هر آینه اهل دوزخ در این روز از شدّت

اندوه می‌مردند، پس منزل دوزخی بهشتیان را بمیراث بدوزخیان دهند، و منزل بهشتی دوزخیان را بارث باهل بهشت، و این است کلام خداوند متعال که می‌فرماید:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۹۰

أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ «۱» یعنی اینان وارثانند که بهشت را بارث خواهند برد و در آن جاویدان و همیشه خواهند ماند.

کیفر شک در دین، و معصیت خدا

(۱) ۱- بکر بن محمد ازدی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: امیر مؤمنان علیه السلام فرموده است: همانا شک (دو دلی و بدگمانی) و نیز نافرمانی حق در آتش است، این دو صفت نه از ما باشند و نه بسوی ما توجه دارند.

شرح: مراد از شک اهل شکند، و مراد از نافرمانی نافرمان و معصیت کننده است، و بسبب این دو صفت استحقاق آتش پیدا کنند.

کیفر زنی که برای غیر شوهرش خود را بیاراید و از خانه بیرون رود

(۲) ۱- ولید بن صبیح از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: هر آن زنی که خود را بعطر خوشبو کند و از خانه شوهر خود

(۱) المؤمنون: ۱۰ و ۱۱.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۹۱

بیرون رود، پیوسته او را لعن کنند تا بخانه باز گردد هر وقت که باز گشت (یعنی هر چه طول بکشد بیشتر لعن شود).

کیفر آنکه استغاثه اهل بیت علیهم السلام را بشنود و جمعیشان را ببیند و یاریشان نکند

(۱) ۱- عمرو بن قیس مشرقی گوید: من و پسر عمویم در قصر بنی مقاتل بر حسین علیه السلام (در سفری که از مکه بکوفه می آمد) وارد شدیم و سلام کرده نشستیم، پسر عمویم گفت یا ابا عبد الله اینکه در موی رخ شما می بینم آیا اثر خضاب است یا خود رنگ موی شما است؟ فرمود: خضاب است و پیری زود بسر وقت ما اولاد هاشم آمده، آنگاه بما رو کرده فرمود: آیا برای یاری من آمده اید؟ عرض کردم من پیر شده ام و بدهی زیاد دارم و بسیار عیالمندم، و مال و اماناتی از مردم نزد من است نمیدانم چه خواهد شد، و خوش ندارم مال مردم در دست من تلف شود و معذرت خواستم، و پسر عمویم نیز پاسخی مانند من اظهار کرد و عذر خواست، حضرت بما فرمود: پس از اینجا کوچ کنید که بانگ و فریاد مظلومیت ما را نشنوید،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۹۲

و سیاهی جمعیت ما را نبینید، زیرا هر کس فریاد دادخواهی ما را بشنود و سیاهی اردوی ما ببیند و ما را اجابت نکند، و بداد ما نرسد، و یاری

ما نکند بر خداوند حقّ است که او را برو در آتش دوزخ سرنگون سازد.

کیفر آنکه برده تن سالاری کند و بعدالت با آنها رفتار ننماید

(۱) ۱- انس بن مالک گوید: از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شنیدم که میفرمود: هر کس برده تن سالار شود و با آنها بعدالت رفتار نکند، روز قیامت بیاید در حالی که دست و پا و سر او در سوراخ تبری باشد.

شرح: این یا کنایه از شدت بیچارگی و حقارت و بدبختی اوست، و یا اینکه این نوع او را عذاب و شکنجه خواهند کرد.

کیفر آنکه سرپرستی کاری از کارهای مسلمانان را بعهده گیرد و آنها را ضایع کند

(۲) ۱- عمرو بن مروان گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس متولّی کاری

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۹۳

از امور مسلمانان شود و وظیفه خود را صحیح و درست انجام ندهد و آنها را مهمل گذارد، خداوند متعال او را بی بهره و بی نصیب گرداند. (یعنی بهمان طریق با او رفتار خواهد نمود).

کیفر ظالمان و دستیاران ایشان

(۱) ۱- سکونی گوید: جعفر بن محمد علیهما السلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است: چون روز قیامت شود منادی حقّ ندا دهد: کجایند بیداد گران و کمکاران آنها، و آنان که برای ایشان دواتی ليقه کردند، یا سر کیسه و جوالی را برای آنها ریسمان بستند، یا قلمی را اصلاح نمودند؟ پس همه آنها را با ظالمان یک جا محشور کنید.

شرح: مراد آنست که هر کس بهر نحو ستمکار را اعانت کند در کیفر با او شریک خواهد بود.

کیفر کسی که بشهریار ستمگری تقرب جوید

(۲) ۱- سکونی گوید: جعفر بن محمد علیهما السلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۹۴

فرموده است: هیچ کس خود را بشهریار (ستمگری) نزدیک نساخت جز اینکه از خدا دور شد، و مال و ثروتش زیاد نگشت مگر اینکه حسابش سخت و سنگین شد، و اتباع و هوادارانش بسیار نگشتند جز اینکه شیاطین گرد او بسیار شدند.

(۱) و نیز گوید: حضرت صادق علیه السلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است: بر حذر باشید از اینکه کار گزار و یا کارمند ستمگری باشید، زیرا هر چه یکتن از شما بابواب ستمگر و حاشیه نشینی او نزدیکتر باشد از خدای متعال دورتر خواهد بود، و هر کس خواست ستمگر را برخاست خدای عزّ و جلّ مقدم دارد پروردگار پارسائی را از

دل او ببرد و او را حیران واگذارد.

کیفر آنکه در دفتر ستمگران نام نویسی کند

(۲) ۱- یعقوب بن یزید از دخترزاده ولید بن صبیح نقل کرده که گفت:

امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس نام خود را در دیوان (یعنی دفتر اداری) فرزندان فلان (مراد بنی عباسند) ثبت کند خداوند در روز قیامت او را بصورت خنزیر یعنی خوک محشور گرداند.

شرح: در روایات ما شیعیان سخت از کارمندی در دستگاه مخالفین منع شده است و فقهاء عظام در رسائل عملیه آن را جزء مکاسب محرّمه آورده اند ولی نه بطور مطلق

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۹۵

و کلی بلکه مواردی را استثناء کرده اند از جمله موردی که باذن و اجازه امام یا نایب خاص یا عام او باشد، که با

این شرط حرام ندانند و بسیاری از بزرگان روات و محدّثین عالِمقام شیعه در دستگاه خلفا دارای منصبی بودند و نامشان در دیوان آنها ثبت بود و با این حال نزد امامان علیهم السّلام موقعیتی محترم داشتند و مورد رضایت و خوشنودی ائمه اطهار علیهم السّلام بودند، چون باذن و اجازه و دستور امام در این شغل داخل شده بودند و شرایط آن را انجام میدادند، و در ص ۴۴۲ در ذیل صفحه روایتی از امام هشتم راجع بمحمّد بن اسماعیل بن بزّیع که خود یکی از اینها است نقل کردیم که دلیل بر این مدّعا است، و از این افراد بسیار بودند از جمله آنها علیّ بن یقطین و عبد الله بن سنان و یحیی بن علا و جعفر بن یحیی میباشند که همه در ادارات خلفای بنی العباس شغل مهمّ و محترمی داشتند و در عین حال مورد علاقه امام علیه السّلام بودند.

کیفر آن والی که هنگام نیاز مردم خود را پنهان کند

(۱) ۱- از اصبع بن نباته روایت شده است که امیر المؤمنین علیه السّلام فرمود: هر آن والی که خود را هنگام نیاز مردم پنهان کند، خداوند نیز در روز قیامت خود را از او بپوشد و بحاجاتش در آن روز نرسد، و چنانچه برای رسیدن بامور کسی از وی هدیه ای بستاند آن هدیه خیانت خواهد بود، و اگر رشوه ای بگیرد (شرک بخدا محسوب می شود) و مشرک خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۹۶

کیفر آنکه امر منکری را پنهان کند

(۱) ۱- محمّد بن سنان بسند مرفوع از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود:

هیچ جمعیتی نباشد که در میان آنها عمل منکر و ناشایسته ای

انجام شود و آنان دانسته بی تفاوتی نشان دهند و جلوگیری نکنند و سکوت اختیار نمایند جز اینکه بزودی خداوند کیفری از جانب خویش فرستد و عذابی نازل سازد که همه را فرا گیرد.

(۲) ۲- مسعده بن صدقه گوید: جعفر بن محمد از پدرش علیهما السلام نقل کرد که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است: همانا معصیتی را که شخص در پنهانی مرتکب می شود زیان و وبالش جز او را نخواهد گرفت، ولی هر گاه آن را آشکارا مرتکب شود و از طرف مردم سرزنش نشود زیانش عمومی خواهد گشت و ضررش همه را فرا خواهد گرفت.

امام صادق علیه السلام فرمود: این بدان جهت است که با این کار (یعنی تجاهر بمعصیت) دین خدا را کوچک شمرد و آن را خوار نموده است. و نیز آنان که آمادگی برای مخالفت با خدا و دین او دارند باو تأسی جسته یعنی از او پیروی خواهند کرد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۹۷

(۱) ۳- و نیز بسند سابق از امیر المؤمنین علیه السلام نقل کرده که فرمود: ای گروه مردم همانا خداوند متعال عذاب نکند توده و عموم مردم را بگناه عدّه ای اندک و خاصّ هر گاه در پنهانی و بدون اینکه مردمان آگاه شوند مرتکب آن شوند، أمّا هر گاه آن جمعیت اندک عمل زشت را آشکارا انجام دهند، و توده مردم بر ایشان عیب نگیرند و آنان را سرزنش نکنند هر دو دسته از جانب خداوند متعال مستحقّ عقوبت شوند.

و نیز فرمود: هنگامی که بیدادگری مردی را از روی ظلم و دشمنی میزند و یا بقتل می رساند و

یا مظلومی را شکنجه مینماید در آنجا حاضر نشوید، زیرا یاری مؤمن بر مؤمن هنگامی که حاضر باشد واجب است، و عافیت و غیر مکلف بودن آسانتر باشد مادامی که حجت بر تو تمام نشده.

و فرمود: هنگامی که در میان بنی اسرائیل سستی پدید آمد چنان بود که مرد برادر دینی خود را مرتکب گناه میدید و او را نهی میکرد و وی دست برنمیداشت، ولی این کار موجب آن نمیشد که نهی کننده را از همغذائی و همنشینی و همپالگی با مرتکب گناه باز دارد، تا اینکه خداوند دل‌های آنها را با یک دیگر مخالف کرد و با هم دشمن نمود، و در باره آنها این آیه را نازل فرمود **لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ**

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۹۸

بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَ كَانُوا يَعْتَدُونَ. كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ - تا آخر آیه آنان که از بنی اسرائیل بکفر گرائیدند بزبان داود و عیسی بن مریم لعنت شدند بدان جهت که نافرمانی کردند و از حکم خدا سرپیچیدند، و از کار زشتی که مرتکب بودند دست باز نمیداشتند و بسیار بد عملی انجام میدادند. «۱»

کیفر زن یا مرد زناکار

(۱) ۱- عبد الله بن میمون قدّاح گوید: امام صادق علیه السّلام از پدرش علیه السّلام نقل کرد که فرمود: زناکار را شش عقوبت و وبال است سه در دنیا و سه در آخرت، اما آنچه در دنیا است اینست که نور از رخسارش ببرد، و موجب فقر و تنگدستی او شود، و مرگش را پیش اندازد، و اما آنچه مربوط است با آخرت نخست خشم پروردگار است

بر او، و بعد بدی و سوء حساب، و دیگر خلود و جاوید ماندنش در آتش.

(۱) المائدة: ۷۸.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۵۹۹

(۱) ۲- زید بن علی بن الحسین علیهما السلام گوید: امیر مؤمنان علیه السلام فرمودند: چون روز قیامت شود خداوند بادی بدبو بفرستد که تمام اهل محشر از تعفن او اذیت بینند تا جایی که نفسها را در سینه ها حبس کند، در آن هنگام منادی ندا دهد آیا میدانید این بوی بد که شما را آزار میدهد از چیست؟ گویند نمیدانیم اما تا هر چه میشده ما را بزحمت انداخته، فرمود: پس بایشان گفته شود این بوی بد از گند شرمگاه زناکاران است که بدون توبه خدا را دیدار کردند، آنان را لعنت کنید که خدا ایشان را لعنت کرده است، پس در عرصه محشر کسی باقی نماند جز اینکه گوید

«اللهم العن الزناه»

پروردگارا زناکاران را از رحمت خویش دور ساز.

(۲) ۳- صباح بن سیابه گوید: خدمت امام صادق علیه السلام بودم از آن حضرت سؤال کردند آیا زناکار در حین عمل ایمان دارد؟ فرمود نه، هنگامی که مشغول این عمل زشت است ایمان از او سلب می شود، و چون برخیزد بدو باز گردانند، سائل گفت هر چند تصمیم ببازگشت بمعصیت داشته باشد؟ حضرت فرمود: بسا کسی که عزم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۰۰

بازگشت داشته باشد و باز نگردد.

(۱) ۴- عبد الملك بن أعین گوید: از امام باقر علیه السلام شنیدم میفرمود: هنگامی که شخص مشغول بزنا است شیطان با او در عمل شرکت جوید و هر دو با هم آن را انجام دهند و یک نطفه بیش

نیست و فرزند از هر دو پیدا می شود و این شرک شیطان است.

(۲) ۵- محمد بن مسلم گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند با سه طایفه سخن نگوید و آنان را از آلودگی گناه پاک نسازد، و عذاب دردناک در کمین آنها است از جمله این سه طائفه زنیست که مردی اجنبی را در بستر شوهرش بر خود راه دهد.

(۳) ۶- اسحاق بن هلال گوید: امام صادق علیه السلام نقل کرد که امیر المؤمنین علیه السلام (بیاران خود) فرمود: آیا شما را بزرگترین زنا آگاه نکنم؟ بعد فرمود: آن عمل زنیست که اجنبی را بستر شوهر خویش راه دهد و فرزندی بیاورد و او را نسبت بشوهر خود دهد، پس این

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۰۱

آن زن باشد که خدا با او سخن نگوید، و روز قیامت نظر رحمت بر وی نیفکند، و از گناهش او را پاک نسازد، و عذاب دردناک برای او مهیّا باشد.

(۱) ۷- علی بن سالم گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: همانا سخت ترین مردم از حیث عذاب در روز قیامت آن مردی است که نطفه خود را در رحمی که بر وی حرام است بریزد.

(۲) ۸- عبد الله بن بکیر گوید: از امام باقر علیه السلام راجع به کلام رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ که فرموده «چون مرد زنا کند روح الایمان از او مفارقت کند» سؤال کردم، فرمود: این آن روحی است که خدای تعالی فرموده: «وَ أَيْدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ» (ایشان را بوسیله روحی از جانب خود تأیید کرده) فرمود: این آن روحی است که از او مفارقت میکند.

شرح:

برای توضیح این حدیث شایسته است خبری را که ثقه الاسلام کلینی رحمه الله، در کافی از موسی بن جعفر علیهما السلام نقل کرده در اینجا ذکر کنیم تا مطلب بهتر روشن شود و آن چنانست که ابو خدیجه گوید: حضور امام هفتم علیه السلام رسیدم حضرت بمن فرمود: خدای تعالی مؤمن را بوسیله روحی از جانب خویش تأیید کرده و این روح با او هست و تا هر زمان که نیکی کند و پرهیزگاری نماید

(۱) المجادله: ۲۲. و فی المحاسن

«ذلک الذی یفارقهم»

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۰۲

با او است، و هر گاه گناهی از او سرزند و یا از فرمان خدا سرپیچی کند آن روح از وی دوری می گزیند، پس این روح همیشه با مؤمن هست و چون احسان و نیکی کند از شادی باهتزاز آید و مسرور شود، و هر گاه آن مؤمن گناه کند در زمین فرو رود یعنی از وی دور گردد. (حدیث بقیه دارد، و مورد حاجت ذکر شد). و در ص ۵۳۶ راجع به روح الایمان شرحی دیگر داده ایم.

(۱) ۹- زراره بن أعین گوید: شنیدم امام باقر علیه السلام میفرمود: هیچ خیری در ولد الزنا نخواهد بود نه در خودش، و نه در پوستش، و نه در مویش، نه در گوشتش و نه در خونش، و نه در هیچ چیز او- یعنی در ولد الزنا.

(بیان این خبر پس از خبر بعد بیاید إن شاء الله).

(۲) ۱۰- ابو خدیجه گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: اگر کسی از کسانی که از راه زنا دنیا آمده اند نجات یابد هر آینه سایح بنی اسرائیل نجات پیدا می‌کند، پرسیدند

سایح بنی اسرائیل کدامست؟ فرمود: در بنی اسرائیل عابدی بود او را گفتند ولد الزنا هیچ گاه پاک نشود و عملی از او پذیرفته نگردد، فرمود: عابد از جای خویش بیرون شد و میان کوه و دشت میگشت و میگفت گناه من چیست؟! شرح: ظاهر این حدیث آنست که عابد بنی اسرائیل خود را ولد الزنا میدانسته و چون دانست که عبادت او مورد قبول پروردگار نخواهد بود سر بیابان نهاده و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۰۳

همی اظهار میکرده که گناه من چیست؟ «۱» قبول نشدن عمل ولد الزنا و لو اینکه خیر و مطابق دستور الهی باشد با آیه کریمه أَنِّي لَا أُضَيِّعُ عَمَلًا عَامِلٍ مِنْكُمْ سَازگار نیست بلکه مخالف است، و نیز با حدیث شریف نبوی صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ که فریقین نقل کرده اند و فرمود:

«كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ»

نمیسازد، و همچنین با کلام امام صادق علیه السلام که فرمود:

«وَلِدُ الزَّانَا يَسْتَعْمَلُ إِنْ عَمِلَ خَيْرًا جَزَى بِهِ، وَ إِنْ عَمِلَ شَرًّا جَزَى بِهِ»

مخالفت دارد، و ایضا با مذهب شیعه اثنی عشریه که اختیار و عدل است منافات دارد چون ولد الزنا خود مقصر نیست، پس در این صورت یا باید این قبیل اخبار را توجیه کنیم یعنی آن طور معنی کنیم که با اصل مذهب بسازد، یا باید طرح نمائیم.

و اما توجیه آن بسیار مشکل است و آنچه تا کنون در توجیه آن دیده ام رفع اشکال نکرده، و بنظر میرسد بهترین توجیه آن اینست که این اخبار برای تقبیح عمل زشت زنا و در حقیقت تهدید زانی است نه حکم ولد الزنا هر چند ظاهر لفظ

با آن تطبیق نمی‌کند، پس بهتر آنست که علم آن را به اهلش واگذاریم و خود گرد فضول نگردیم.

(۱) ظاهر هذا الخبر كالأذى قبله ينافي ما ذهب اليه الفرقة المحقه الاثنا عشرية و لا يوافق قوله تعالى: فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ و قوله سبحانه:

أَنْتَى لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ و أيضا يضاد قوله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ و اله:

«كَلِّ مَوْلُودَ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ»

و يعارضه قول الصادق عليه السلام

«وَلِدَ الزَّانَا يَسْتَعْمَلُ، اِنْ عَمِلَ خَيْرًا جَزَى بِهِ، و اِنْ عَمِلَ شَرًّا جَزَى بِهِ»

. فلا بدّ من توجيهها بوجه لا ينافي اصول العدل و قيل في بيانها كلمات لا تخلو من النظر، و عندى أنّ ذلك مبالغه في الترهيب عن الزنا و ليس المقصود بيان حال الولد، لكن لا يلائمه ظاهر اللفظ، و الحقّ ردّ علمه اليهم عليهم السّلام فهو أولى و أحوط و كفّ اللسان عن الفضول أحرى و أجدر، و القول بأنّ الله يعلم أحسن و أجمل.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۰۴

کیفر نظر کردن بزنان

(۱) ۱- عقبه بن خالد بن گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: نظر و نگاه یکی از تیرهای زهر آگین ترکش ابلیس است، و چه بسا یک نگاه سبب حسرت و ندامت طولانی بشود.

کیفر مردیکه با مرد نزدیکی کند، و آنکه خود را در اختیار دیگری نهد، و زنانی که با یک دیگر همبستر شوند

(۲) ۱- اسماعیل بن مسلم سکونی از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود:

رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ و اله و سلّم فرموده است: هنگامی که از قوم لوط آن رفتار زشت صادر شد زمین بخدای خود نالید چندان که گریه اش باآسمان رسید، و آسمان چنان نالید که گریه اش بعرش پروردگار رسید، پس خداوند آسمان را فرمان داد بر ایشان سنگ بیار، و زمین را امر فرمود آنان را فرو بر.

(۳) ۲- از عمرو بن شمر روایت است که گفت: امام باقر علیه السلام فرمود: قوم

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۰۵

لوط بهترین قومی بودند که خدای تعالی آفریده بود، ابلیس ملعون آنها را سخت بطاعت خویش خواند، و قصه و وضع ایشان چنان بود که چون برای کاری بیرون میشدند همه مردان با هم بودند و زنان بجای میماندند، و ابلیس نوبت گذارده بود که چون آنها بکارگاه خویش حاضر میشدند او دور میشد و چون باز میگشتند ابلیس بسراغ کارهایی که ساخته بودند می آمد و همه را خراب میکرد.

قوم که این چنین دیدند با یک دیگر گفتند: بیائید کمین کنیم تا بدانیم کیست این کار را با متاع ما میکند، پس مترصد شدند و پسر بچه نرسی زیبا دیدند که از نظر شکل بهترین جوانان بود، از وی پرسیدند تو چنین کار را با متاع ما میکنی؟

گفت: آری مکرر این کار را کرده ام،

پس تصمیم گرفتند او را بقتل رسانند، پس او را نزد یکتن از خود گذاردند چون شب شد نو پسر فریادی کشید، مرد پرسید ترا چه شد؟ گفت: پدرم مرا شبها روی شکم خود میخوابانید، مرد گفت بیا و روی شکم من بخواب، ابلیس روی شکم او خوابید، شیطان پیوسته مرد را مالید تا بدو فهمانید که با وی درآویزد، پس بار اول ابلیس برای تعلیم با وی مشغول شد و سپس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۰۶

مرد با ابلیس و پس از انجام کار ابلیس گریخت و غایب شد.

چون روز شد آن مرد دیگران را بقصه آگاه ساخت و آنان را خوش آمد زیرا چیزی بود که تاکنون خبر نداشتند، پس دست بدین کار شنیع و زشت زدند تا آنجا که مردان بمردان اکتفا کردند، و اندک اندک کار بجائی رسید که بهر کس که از مرز و بوم آنان میگذشت متعرض میشدند و با او عمل زشت انجام میدادند تا بحدّی که کسی از شهر آنها عبور نمیکرد، و اینان زنانشان را بکلی ترک کرده و بکودکان و جوانان نارس روی آورده بودند.

و ابلیس لعین چون دید کارش در مورد مردان محکم شد، بسراغ زنها آمد و خود را بصورت و اندام زنی درآورد، و در میان زنها رفته پرسید: مردانتان بمردان میپردازند؟ گفتند: آری خود دیده ایم، و لوط در این خصوص بسیار آنها را نصیحت میکند أمّا دست بر نمیدارند، ابلیس عمل سحّ را بزنها آموخت و آنها نیز چون مردان بهم جنس خود پرداخته و بهمان اکتفا کردند.

پس چون حجّت (خدا بتوسط پیغمبرشان لوط علیه السلام) بر آنها

تمام شد، خداوند جبرئیل و میکائیل و اسرافیل را در هیئت جوانان نارس که قبائی بر تن داشتند فرستاد و این فرشتگان هنگامی که لوط علیه السلام در مزرعه خود مشغول کشت و زراعت بود بر وی گذشتند، لوط پرسید: بکجا خواهید رفت که از شما زیباتر

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۰۷

هرگز ندیده ام، فرشتگان گفتند: بزرگ ما ما را بسوی صاحب این شهر فرستاده، لوط علیه السلام گفت آیا تا کنون رفتار اهل این شهر را ببزرگ شما نگفته اند که چه میکنند؟ ای فرزندان اینان مردان را میربایند و با آنها عمل شنیع انجام میدهند بقسمی که خون از آنها جاری می شود، جوانان گفتند آقای ما دستور داده از میان شهر و شاهراه عبور کنیم.

لوط گفت پس من حاجتی با شما دارم، گفتند آن چیست، گفت: اکنون صبر کنید تا شب خوب تاریک شود آنگاه بروید، آنها نشستند، و لوط دختر خود را فرستاد و دستور داد تا مقداری نان و کمی آب در کوزه کدوئی برای ایشان بیاورد و نیز جامه ای بیاورد که خود را از سرما بپوشانند، چون دختر بخانه رفت باران شدیدی بارید و آب راه بیابان را گرفت، لوط علیه السلام گفت: اکنون آب کودکان را خواهد برد، آنان را گفت: برخیزید تا برویم، و او خود از کنار دیوار میرفت و فرشتگان مزبور از وسط راه، لوط گفت ای فرزندان از اینجا بیایید گفتند: بزرگ ما چنین گفته که از شاه راه عبور کنیم، لوط علیه السلام تاریکی شب را غنیمت می شمرد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۰۸

ابلیس ملعون کودکی از دامن مادر

بربود و در چاه افکند (زن فریادی کشید و همه خبر شدند) و مردم شهر غوغائی کردند و بدر خانه لوط گرد آمدند، و چون چشمشان بر آن جوانان زیبا روی در منزل لوط افتاد گفتند ای لوط خود در عملی که ما را منع میکردی وارد شدی، لوط علیه السلام گفت «هُؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ» اینان میهمانان منند پس آبروی مرا مریزید، گفتند اینها سه تن هستند یکی را از برای خود بگیر و دو دیگر را بما بسپار، وی آنها را داخل خانه کرد و خود بر در بایستاد و گفت: ای کاش کسانی داشتم که شما را از من دور میکردند.

قوم باتفاق هجوم آوردند و در خانه لوط را شکستند و لوط را کنار زدند، در این هنگام جبرئیل ویرا گفت: ما فرستادگان خدای تو هستیم اینان نمیتوانند بتو آسیب رسانند، و دست برد و کفی ریگ بر گرفت و بر روی ایشان پاشید و گفت:

«شاهت الوجوه»

یعنی تیره باد رویه‌ایتان، پس همگی کور شدند لوط علیه السلام گفت ای فرستادگان خدا، پروردگرم شما را بچه امر کرده؟ گفتند: مأمور شده ایم که سحر گاهان اینان را عذاب کنیم، لوط گفت: پس من حاجتی دارم، گفتند:

چیست؟ گفت: اگر چنین است هم اکنون مأموریت خویش را انجام دهید،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۰۹

گفتند: ای لوط إِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ «۱» وعده دیدار آنها صبح است آیا صبح نزدیک نیست؟ اینک دختران خود را بگیر و برو و از این شهر خارج شو، اما زوجه خود را باقی گذار.

امام باقر علیه السلام فرمود: خدا رحمت کند لوط را چنانچه میفهمید چه

کسانی با او در خانه هستند البتّه میدانست که او پیروز است آن زمان که گفت «لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةً أَوْ آوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ» (۲) چه رکنی محکمتر از جبرئیل بود که با وی در خانه بود، خداوند عزّ و جلّ به پیغمبر خود صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده: «وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بَبِيعِدٍ» (۳) یعنی این از ظالمان امت تو نیز دور نیست اگر رفتاری چون رفتار قوم لوط کنند.

ابن بابویه، محمد بن علی - غفاری، علی اکبر، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ۱-جلد، کتاب فروشی صدوق - تهران، چاپ: اول، بی تا. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری ؛ ؛ ص ۶۰۹

(۱) ۳- و نیز رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است: هر کس بنزدیکی کردن با مردها اصرار ورزد نمیرد تا اینکه مردان را بخود خواند.

(۲) ۴- و از امام صادق علیه السّلام روایت شده در باره مردیکه با نورسی بشهوت در آمیخته بود فرمود: چنانچه دخول کرده باشد خواهر مفعول هرگز بر او حلال نخواهد شد.

(۱) الآيات في سورة هود ۸۲-۸۵.

(۲) الآيات في سورة هود ۸۲-۸۵.

(۳) الآيات في سورة هود ۸۲-۸۵.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۱۰

(۱) ۵- و نیز امام صادق علیه السّلام فرمود: چنانچه روا میبود که مجرمی را دو بار رجم (یعنی سنگسار) کنند البتّه مرتکب عمل لواط دو بار رجم میشد.

(۲) ۶- و نیز فرمود: امیر المؤمنین علیه السّلام فرموده: لواط آنست که دخول حاصل نشود، و دخول در دبر، خود کفر است. (یعنی مانند مرتدّ)

باید او را گردن زد).

(۳) ۷- عبد الله بن میمون قدّاح گوید: امام صادق از پدرش علیهما السّلام نقل کرده که فرمود: مردی نزد پدرم آمد و گفت: یا ابن رسول الله من ببلائی دچار شده ام از خدای عزّ و جلّ نجات مرا بخواه و در باره من دعا کن، بحضرتش گفته شد:

این مرد مأیون است، فرمود: خدا کسی را بدین بلا گرفتار نکرد که بدو حاجتی داشته باشد، سپس پدرم علیه السّلام فرمود: خداوند عزیز و جلیل سوگند یاد کرده که بعزّت و جلالم قسم بر فرش دیبای بهشت ننشیند مردیکه بگذارد دیگران با او عمل جنسی انجام دهند.

(۴) ۸- غیاث بن ابراهیم از امام صادق از پدرش علیهما السّلام نقل کرده که امیر مؤمنان علیه السّلام فرموده است: خداوند را بندگانیست که هیچ گونه اعتنائی بدیشان نخواهد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۱۱

داشت، دارای رحمهای هستند مانند رحم (بچه دان) زنان، گفته شد: یا امیر- المؤمنین چرا آبستن نمیشوند؟ فرمود: رحمان واژگونه است.

(۱) ۹- علی بن اسباط بیک واسطه از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود:

خداوند شیعیان ما را بچهار چیز دچار نکرده است: اینکه سائل بکف باشند (یعنی حرفه و شغلشان گدائی و سؤال باشد) و اینکه مأیون باشند، و اینکه مبتلایشان کند بحکومت کردن و یا فرمانروائی بناحقّ و بد، و اینکه فرزندی آورند ازرق و أخضر «۱» (یعنی کبود چشم و سیه چرده و گندمگون).

شرح: مراد از ازرق و أخضر دشمن است و کسیست که در عداوت تمام باشد، لغوین گویند: چون اهل روم که زاغ چشم بودند همیشه با عرب چون نژادشان عربست سر ستیز و

جنگ داشتند و دشمنی میورزیدند، و همچنین اهل دیلم که سیه چرده و گندمگون بودند با عرب بعنوان عرب بودن سخت عداوت داشتند،

(۱) الاخضر ما فيه لون الخضره، و قد يطلق على الاسود. و قال في منتهى الارب:

أزرق غربه چشم و نابينا و في أقرب الموارد «العدوّ الأزرق» قيل: معناه الخالص العداوه من زرقه الماء و هي خلوصه و صفاؤه. و قيل معناه الشديد العداوه، لأنّ زرقه العيون غالبه في الروم و الدّيلم و بينهم و بين العرب عداوه شديده، ثم لما كثر ذكرهم اياهم بهذه الصّفه سمّى كلّ عدوّ بذلك و ان لم يكن ازرق العين، انتهى. أقول: فعلى هذا يكون كناية عمّن تكون عداوه العرب جبلّته و ان لم يكن أزرق العين و الخبر رواه المصنف في الخصال بسند آخر عن عليّ بن أسباط بلفظ آخر.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۱۲

همیشه عرب ازرق و اخضر را دو دشمن بزرگ خود میدانست، لذا این دو لفظ را پس از کثرت استعمال برای هر دشمنی هر چند رومی یا دیلمی، و سیه چرده یا زاغ نبود بکار میبردند و مرادشان دشمن عرب بود لذا در این روایت مراد آنست که ممکن نیست شیعیان ما با عرب بدان جهت که عربند دشمن باشند.

(۱) ۱۰- ابو خدیجه سالم بن مکرم گوید: امام صادق علیه السّلام نقل کرد که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم لعن فرمود مردانی که خود را همانند زنان کنند، و زنانی که خود را همانند مردان. و فرمود اینانند مخنّثان یعنی زن صفتان، و زنانی که برخی با برخی نکاح کنند، و قوم لوط را خداوند هلاک ساخت

جز برای اینکه زنان مانند مردان عمل جنسی را با مثل خود انجام میدادند.

(۲) ۱۱- غیاث بن ابراهیم گوید: جعفر بن محمد علیهما السّلام نقل کرد که امیر المؤمنین علیه السّلام فرموده: هیچ مردی خود را از روی رغبت در اختیار مردان نگذارد که با او عمل فحشاء انجام دهند جز اینکه خداوند شهوت زنان را در دل او افکند (یعنی مانند زنان میل آمیزش جنسی با مردان در دل او پیدا شود).

(۳) ۱۲- اسحاق بن جریر گوید: زنی از من خواش کرد که از امام صادق

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۱۳

برای او اذن ورود طلبم، حضرت اجازه فرمودند، زن وارد شد و گفت: مرا از حدّ زنانی که با زنان درآمیزند آگاه نما، امام فرمود: حدّشان حدّ زانیه است (یعنی در دنیا صد تازیانه) بعد فرمود: چون روز قیامت شود این گونه زنان را در حالی که لباسهای آتشی در تن ایشان، و نقابهایی از آتش بر روی، و زیر جامه هائی نیز از آتش بر اندام ایشان پوشانیده باشند بیاورند و در شکمشان تا گلوگاه عمودهایی آتشین داخل کنند، آنگاه آنان را در آتش دوزخ اندازند، بعد فرمود: ای زن نخستین جمعیتی که این عمل از ایشان سر زد قوم لوط بودند که مردان با بودن مردان خود را بی نیاز دانستند از زنان، و آنها بدون مرد ماندند و ناچار با همجنس خود اطفاء شهوت جنسی کردند همچنان که مردانشان عمل میکردند.

(۱) ۱۳- ابو خدیجه سالم بن مکرم گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: دو زن برهنه حق ندارند در یک بستر زیر یک لحاف بخسبند مگر اینکه میانشان حاجز

و مانعی باشد، که اگر چنین کردند بار اول آنها را نهی کنند و توبه دهند، و چنانچه بار دوم در زیر یک لحاف دیده شدند هر کدام را حدّ (یعنی تازیانه) زنند بتنهائی و اگر بار دیگر مرتکب شدند این بار هر دو را حدّ شرعی (یعنی صد تازیانه در

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۱۴

ملاء عام و حضور مردم) بزنند، و در مرتبه چهارم کشته شوند.

(۱) ۱۴- هشام بن سالم گوید: زنانی بر حضرت صادق علیه السلام وارد شدند یکی از ایشان از امام از حدّ سحّ پرسید، امام فرمود: حدّش همان حدّ زانی است (یعنی صد تازیانه در حضور مردم) یکتن از آنان پرسید آیا این در قرآن ذکر شده است؟

فرمود: آری، زن پرسید کجای قرآن؟ فرمود: در قصّه اصحاب رسّ.

شرح: سحّ عملی است که زنان فاسد و بزهدکار و هرزه و بی آبرو و غافل از همه شئون انسانی که سخت در شهوات مستغرق بودند با همجنس خود برای اطفاء شهوت جنسی انجام میدادند، و آن چنان بود که زنی با زن دیگر طرف میشد و فرج خود را بدو میسائید و بنا بگفته بعضی بسا میشد که نطفه ای که در رحم داشت بیرون میریخت و رحم آن دیگر بخود جذب مینمود و بدین سبب از زحمت بارداری و حاملگی و بچه داری خود را خلاص میکرد، و غالباً این کار را زنان بی بندوبار اشرافی با کنیزان خود انجام میدادند.

و معنی آمیزش جنسی زنان با زنان که در احادیث قبل اشاره شد همین بود، و این عمل شیعی مانند لواط که آمیزش جنسی مرد با مرد است سخت در احادیث

و آیات قرآن نکوهش شده و علاوه بر اینکه بر خلاف نظام آفرینش است و عقل سلیم آن را جنایت می‌شمرد در تمام ادیان الهی و آئین های آسمانی از آن نهی شده، و در شریعت مقدسه اسلام برای آن هم نسبت بمردان لاطی و ملوط هم نسبت بزنان همجنس باز حدّ سخت معین شده هم در دنیا و هم در آخرت، زیرا علاوه بر آنچه گفته شد موجب انقطاع نسل و بر هم خوردن انساب، و پیدایش بیماریهای مقاربتی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۱۵

سخت، و امراض خانمانسوز می‌گردد، و جامعه هائی را در دنیا بیدبختی و استیصال و سقوط همیشگی و انحطاط روحی و جسمی و هزاران درد بی درمان دیگر میکشاند و در آخرت بعذاب الهی و خلود در آتش و درکات جحیم و کیفرهای سخت دچار می‌گرداند، خداوند جامعه و جمعیت ما مسلمین را از ارتکاب چنین گناہانی در پناه خود محفوظ بدارد و مروّجین فحشاء خوک صفت را نابود و هلاک سازد، آمین یا ربّ العالمین.

کیفر دروغ بستن بخدا و رسول و ائمه علیهم السلام

(۱) ۱- ابو خدیجه سالم بن مکرم گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: دروغ بستن بخداوند عزّ و جلّ و بر رسولش صلّی الله علیه و اله و سلّم و بر اوصیاء او علیهم السّلام از گناہان کبیره است، و رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده: هر کس بر من ببندد چیزی را که من نگفته ام پس باید جایگاه خود را در آتش بگریند و یا مهیّا و آماده سازد.

کیفر کسی که دو رو، و دو زبان باشد

(۲) ۱- عبد الله بن اُبی یعفر گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس با مسلمانان

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۱۶

به دورویی و دو زبانی برخورد کند روز قیامت بیاید در حالی که او را در یک سر دو زبان از آتش باشد.

شرح: دورویی و دو زبانی معنایش اینست که شخص بدون ترس و یا موجب دیگری در حضور کسی او را مدح و ستایش کند، و در غیابش از او بد گوید، و این صفت از لثامت طبع و پستی و فرومایگی است و موجب حقّ کشی و حقیقت پوشی است، و خود یکی از شعب نفاق است.

(۱) ۲- زید بن علیّ بن الحسین از پدراناش از امیر المؤمنین علیهم السّلام روایت کرده که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: شخص دو رو در روز قیامت بعرضه محشر حاضر آید در حالی که یک زبان از پس سر او آویخته، و زبانی دیگر از پیش روی او، و هر دو چون آتش افروخته شعله ور باشند تا این دو آتش همه پیکر او را در کام خود گیرد، آنگاه در باره او

ندا شود: این همان کسیست که در دنیا دو رو و دو زبان بود، و بدین صفت در روز قیامت شناخته خواهد شد.

(۲) ۳- زهری از امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود: بد بنده است آنکه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۱۷

دو رو و دو زبان باشد، برادر همکیش خود را در حضور بستاید، و در غیابش او را بخورد یعنی بد گوئی او کند، اگر ثروتی یا مقامی یا موقعیتی نصیبش شود بر او حسد برد، و چنانچه گرفتار شود دست از یاری او بکشد و او را تنها گذارد.

(۱) ۴- و نیز زهری از امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود: بد آدمی است «همزه و لمزه» یعنی آنکه عیبجو و خرده گیر باشد، با چهره ای روبرو شود، و با چهره دیگر پشت گرداند.

(۲) ۵- عبد الرحمن بن [أبی] حماد بسند مرفوع و موقوف گوید: خداوند عزّ و جلّ بعیسی بن مریم علیهما السلام فرمود: ای عیسی زبان تو باید در نهان و آشکار یکی باشد و همچنین قلبت، همانا من تو را زنهار میدهم- و همچو من آگاهی ترا بس است- (یعنی خبرویت من در نصیحت برای تو کافی است) دو زبان در یک دهان شایسته نیست، و دو شمشیر در یک غلاف نمیگنجد، و دو دل در یک سینه جای نمیگیرد، و همچنین ذهنها. (مراد از ذهنها آنست که دو عقیده مخالف در یک نهاد ممکن نیست).

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۱۸

کیفر آن کس که لعن کند کسی را که مستحق لعن نباشد

(۱) ۱- علی بن ابی حمزه گوید: شنیدم جعفر بن محمد علیهما السلام میفرمود: براستی که لعنت چون از دو

لب گوینده اش بیرون آید متردد بماند و چون طرف را سزای لعن دید بر او فرود آید، و گر نه بگوینده اش باز گردد.

کیفر آنکه بکفر مؤمنی شهادت دهد

(۲) ۱- از جابر جعفی روایت کرده اند که گفت: امام باقر علیه السّلام فرمود: هرگز کسی بکفر دیگری شهادت ندهد جز اینکه کفر دامنگیر یکی از آن دو خواهد شد چنانچه بر کافری شهادت بکفر دهد راست گفته باشد، و اگر بر مؤمنی شهادت بکفر داده باشد، بدو باز گردد و خود کافر شود، و زنهار شما را از طعن زدن بر مؤمنان (یعنی از خدا بترسید و مؤمنی را رمی بکفر و بی دینی منمائید).

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۱۹

کیفر آنکه حيله کند و مردم را فریب دهد

(۱) ۱- سکونی گوید: جعفر بن محمد از پدرانش علیهم السّلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: از ما نیست هر کس با مسلمانی مکر کند.

(۲) ۲- هشام بن سالم بسند مرفوع روایت کرده که امیر المؤمنین علیه السّلام فرموده:

اگر چنان نبود که حيله گری و فریبکاری هر دو سرانجامشان دوزخ است من در مکر اندیشمندترین مردم عرب بودم.

شرح: این کلام بحسب پاره ای از اخبار هنگامی از امام علیه السّلام صادر شده است که مردم ساده لوح و احمق و کم اندیش آن حضرت را در برابر معاویه بن ابی سفیان مردی بی سیاست میشمردند، لذا امام علیه السّلام برای توجّه آنها بحقیقت حال این کلام را فرموده تا بدانند تقوی و دیانت و خدا ترسی او سبب بکار نبستن پاره ای از سیاستها بوده است.

(۳) ۳- زاذان کنندی گوید: شنیدم علی علیه السّلام میفرمود: اگر نبود اینکه از رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم شنیدم میفرمود:

«إِنَّ الْمَكْرَ وَالْخَدِيعَةَ وَالْخِيَانَةَ فِي النَّارِ»

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۲۰

(همانا مکر

مثل آن از دیگران بگردن او باشد یا بدست او پایمال شده باشد نپذیریم.

شرح: هر کس در این حدیث شریف تأمل کند سبب مستجاب نشدن بسیاری از دعاها را خواهد دانست.

(۲) ۴- اسحاق بن عمّار «۱» گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: خداوند عزّ و جلّ به پیامبری از پیغمبرانش که در کشور یکی از سرکشان و بیدادگران بود وحی

(۱) اسحاق بن عمّار صیرفی اهل کوفه است و کنیه اش ابو یعقوب بوده، و یکی از مشایخ حدیث است و از امام صادق و حضرت کاظم (ع) روایت بسیار نقل میکنند و با اینکه فطحی مذهب است او را توثیق کرده اند زیرا نسبت بفتحیه روایت مخصوصی است که امام علیه السّلام فرمود روایاتشان را در صورت صحّت سند بپذیرید ولی مرامشان را رها کنید

«خذوا ما رووا و اترکوا ما رأوا»

باری این شخص دارای کتاب و اصلی است و این ابی عمیر از او آن کتاب را روایت میکند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۲۲

فرستاد که برو و بدان ستمگر بگو: من ترا برای ریختن خونها و گرفتن مالها سروری ندادم، همانا ترا برای این گماردم تا ناله های ستمدیدگان را از من باز داری.

زیرا من از ستمی که بایشان شده یا بشود نخواهم گذشت هر چند کافر باشند.

(۱) ۵- زید بن علیّ از پدرش علیّ بن الحسین علیهما السّلام نقل کرده که فرمود: آنچه را مظلوم از دین ستمکار میستاند بیش از آنست که ستمکار از مال مظلوم تصرف کرده است.

(۲) ۶- زراره بن أعین گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: هیچ کس نیست که بکسی ستمی کند جز آنکه خداوند بهمان ستم او

را بگیرد، یعنی در باره خودش با مالش بهمان ستم گرفتار کند، و اَمَّا ستمی که میانه او و خداوند عَزَّ و جَلَّ است (و حقّ کس دیگری در میان نیست) چنانچه توبه کند خداوند او را بیامرزد.

(۳) ۷- محمّد بن عبد الله أرقط از حضرت صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود:

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۲۳

هر کس نسبت بدیگری مرتکب ظلمی شود، خداوند کسی را برگمارد که مانند همان ستم را در باره او انجام دهد، یا در باره فرزندش و یا فرزند فرزندش پس از او.

(یعنی عکس العمل کار خویش را در همین دنیا خواهد دید غیر از جزائی که در عالم دیگر بدان گرفتار می شود).

(۱) ۸- فضیل بن یسار گوید: امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس پاره ای از مال برادر (دینی) خود را بستم بخورد و (آن یا عوض آن را) باو باز نگرداند در روز رستاخیز پاره ای آتش خواهد خورد.

شرح: این خبر را دانشمندان گویند دلالت بر تجسّم اعمال در عالم دیگر دارد، و خوردن آتش در آن عالم صورت حقیقی و باطنی و تکمیل شده خوردن او مال دیگری را در این عالم نشان میدهد، و سابقاً تفصیل آن گذشت.

(۲) ۹- ابو عبیده حدّاء گوید: امام باقر علیه السّلام فرمود: رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده است: هر کس سهمی از مال مؤمنی را بدون رضایش بزور و ستم بستاند پیوسته خدای عزّ و جلّ از او روی گردان باشد و همه اعمال نیک و خیراتی که انجام میدهد مورد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۲۴

خشم و غضب

الهی است، و هیچ کدام را در دیوان حسناتش ثبت نفرماید تا آنکه توبه کند و آن مالی که بزور تصرف کرده بصاحبش باز گرداند.

(۱) ۱۰- سکونتی گوید: جعفر بن محمد از پدرانش علیهم السلام روایت کرد که امیر- المؤمنین علیه السلام فرمود: بزرگترین گناهان ربودن و تصرف مال شخص مسلمانی است بنا حق.

(۲) ۱۱- حفص بن عمر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: علی علیه السلام فرموده:

از مجازات و کیفر الهی آن کس بترسد که از ستم کردن بمردمان خودداری کند.

(۳) ۱۲- محمّد بن ابی حمزه گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: براستی که خدای عزّ و جلّ شخص ثروتمند ستم پیشه را دشمن دارد.

(۴) ۱۳- هشام بن سالم گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: شخص

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۲۵

گاهی مظلوم واقع می شود ولی آنقدر در نفرین بظالم افراط میکند که خود نیز ظالم میگردد.

شرح: یعنی در باره چیز اندکی، یا فشار کمی که از ظالم بدو رسیده هلاک او و خاندانش همه را شب و روز از خدا میخواهد، و این خود تعدی و ظلم است در باره ظالم اول.

(۱) ۱۴- عبد الله بن سنان گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس برای تبرئه ستمکار نسبت بظلمی که از او بدیگران رسیده عذرتراشی کند (و در رفع سرزنش و ملامت او بکوشد) پروردگار متعال بر او مسلط سازد کسی را که باو ستم کند و هر چه دعا کند (برای نجات خود) مستجاب نفرماید، و پاداشی در برابر ظلمی که کشیده بدو ندهد.

(۲) ۱۵- سکونتی گوید: جعفر بن محمد از پدرانش علیهم السلام روایت کرد

که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: هر کس در باره کسی مرتکب ظلمی شده باشد و آن شخص مظلوم را نیابد تا رضایت طلبد پس برای او از خدای تعالی طلب آمرزش کند، زیرا این خود کفاره گناه او خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۲۶

(۱) ۱۶- أبو بصیر گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: خداوند (در دنیا) انتقام از ظالمی نکشد مگر بواسطه ظالمی دیگر، و این خود کلام خداوند است که فرموده:

كَذَلِكَ نُؤَلِّي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا «۱» این چنین مسلط میسازیم برخی از ستمکاران را بر برخی دیگر.

(۲) ۱۷- عبد الله بن سنان گوید: شنیدم از امام صادق علیه السلام میفرمود: هر کس ستمکاری را بر علیه ستمدیده ای یاری کند همواره خداوند بر او خشمگین بوده باشد تا آنکه دست از یاری ستمکار بکشد.

(کیفر بیداد گران)

(۳) ۱- میسر گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: همانا در جهنم کوهی است که آن را صعدي نامند، و در آن کوه درّه ای است که آن را سقر گویند، و در آن سقر چاهی است که آن را هبب خوانند، هر بار که پرده از روی آن چاه برکشند از شدت حرارتش اهل دوزخ فریاد کنند، و آن جایگاه بیداد گران و جباران است.

(۱) الانعام: ۱۲۹.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۲۷

(کیفر آنکه با ناز و خود خواهی در روی زمین بخرامد)

(۱) ۱- ابن فضال بواسطه شخصی از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود:

رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: هر کس با خود خواهی و ناز در روی این زمین راه برود زمین و آنچه در زیر آنست و هر چه بالای آنست همه او را لعن کنند.

(۲) ۲- محمد بن عیسی اشعری قمی بسند مرفوع از امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود: رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده: وای بر آنکه در روی زمین خود خواهی و خود پسندی نماید، و با جبار آسمانها و زمین معارضه و مخالفت کند.

شرح: ظاهراً مراد کسیست که از قبول حق امتناع ورزد، و خود را بالاتر از آن داند که حق را بپذیرد.

(۳) ۱- حسین بن زید از امام صادق علیه السلام روایت کرده که آن حضرت از پدرانیش

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۲۸

علیهم السّلام نقل نمود رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده: فائده و نتیجه نیکی و احسان زودتر از ثواب هر عملی بانسان میرسد، و جزای تعدّی بحقوق دیگران و ستمکاری زودتر از عقوبت هر شرّی بانسان خواهد رسید، و مرد را همین عیب بس که در دیگران ببیند آن عیبی را که از دیدن آن در خود کور است، و یا مردم را سرزنش کند بدان عیبی که خود قدرت ترک آن را ندارد، و یا همدم و همنشین خود را «بمالا یعنی» یعنی بچیزی که بکار دین و دنیای او نخورد آزار دهد. (مانند بیهوده گوئی و مجادله در اموری که شخص وارد

نیست و اطلاعی ندارد و امثال آن) شرح: مراد از زودرسی نتیجه و عقوبت شاید این باشد که در همین جهان پیش از اینکه روز حساب برسد فائده یا کیفر آن را ببیند، یا اینکه اجر و جزایش از همین دنیا شروع شود.

(۱) ۲- ابو حمزه ثمالی گوید: از امام باقر علیه السلام شنیدم میفرمود: زودترین عقوبتها عقوبت بغی (یعنی ستمکاری) است.

(۲) ۳- سکونی گوید: جعفر بن محمد از پدرانش علیهم السلام روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده اند اگر (بفرض) کوهی بر کوه دیگر زور گوید و ستم و جفا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۲۹

کند هر آینه خداوند آن جفا کار را از آن دو منهدم و ویران سازد.

شرح: این در حقیقت تأکید در نهی از جفا و ستم کردن در حق دیگرانست.

و میخواهد خاطر نشان سازد که تا این حد ستمکاری و جفا بد است که اگر فرضاً جمادی با جماد دیگر بستم و جفا رفتار کند عقوبت بد آن را خواهد دید.

(۱) ۴- عبد الله بن میمون از امام صادق از پدرانش علیهم السلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرموده: همانا سریعترین بدیها از نظر کیفر و مجازات، عقوبت ستمکاریست.

(۲) ۵- و نیز بهمین سند نقل کرده که مردی در میدان نبرد یکتن از بنی هاشم را بمبارزه طلبید، آن مرد هاشمی بیم داشت که با وی هم نبرد شود، علی علیه السلام فرمود: چه تو را بازداشت از اینکه با وی پنجه در افکنی؟ گفت: این مرد از شجاعان عرب است و من ترس

آن داشتم که بر من پیروز شود، حضرت فرمود: این مرد بر تو ستم کرده (که بکشتن تو تیغ کشیده در حالی که تو مؤمنی) چنانچه با او هم‌آورد بشوی البته پیروز خواهی شد، (چون او ستم پیشه است) و اگر بفرض کوهی بر کوه دیگر زور گوید و جفا کند هر آینه آن تجاوز کار زورگو منهدم خواهد گشت.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۳۰

کیفر آنکه با داشتن قوت سه روز گدائی کند

(۱) ۱- عنبسه بن مصعب گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس با داشتن قوت و غذای سه روز در یوزگی و گدائی کند پروردگار متعال را ملاقات کند در روزی که با جزای او روبرو می شود در حالی که رویش استخوانی بی گوشت باشد.

شرح: این کنایه از آنست که در روز قیامت با کمال بی آبرویی محشور می شود، یا با چهره ای بسیار زشت و قبیح در عرصه محشر برای حساب حاضر میگردد.

کیفر آنکه بدون احتیاج از مردم سؤال کند

(۲) ۱- مالک بن حصین سلولی گوید: ابو عبد الله امام صادق علیه السلام فرمود: هیچ بنده ای با عدم احتیاج سؤال نکند جز آنکه خداوند او را محتاج کند بآن حاجت پیش از مرگ (یعنی از دنیا بیرون نرود تا محتاج شود) و آتش دوزخ بر او لازم و حتمی گرداند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۳۱

کیفر آنکه عمداً خود را بقتل رساند

(۱) ۱- ابو ولید حنظل گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم میفرمود: هر کس خود را از روی عمد بقتل رساند (یعنی خودکشی کند) در آتش جهنم مخلد خواهد بود.

شرح: در کتاب مستطاب کافی بسند معتبر ناجیه بن ابی عماره از امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود: «مؤمن بهر بلیه و مصیبتی دچار می شود و بهر نوعی میمیرد

«إِلَّا أَنَّهُ لَا يَقْتُلُ نَفْسَهُ»

جز اینکه خودکشی نمیکند». و این برای آنست که آنکه بخودکشی اقدام میکند بامید نجات و رهانیدن خود از رنج و تعب زندگی است و میخواهد بسبب مرگ خود را خلاص کند، و چنانچه بروز جزا و قیامت معتقد باشد و اطاعت فرمان خدا را که فرموده است لَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا (خود را مکشید همانا خداوند بشما مهربانست) واجب شمرد و تمرد از دستور او را موجب عذاب داند خواهد دانست که چنانچه خودکشی کند ظاهراً از شکنجه و رنج این جهان رهائی یافته لیکن بعذاب و عقوبتی بمراتب سختتر از آن خود را گرفتار ساخته است، بنا بر این هرگز بکشتن خود که موجب گرفتاری شدیدتر

است اقدام نخواهد کرد، و هر گاه بدین کار دست زد خود کاشف از اینست که واقعا بروز حساب

و جزا و عالم برزخ چندان ایمان نداشته و موت را آخرین مراحل زندگی بشر میدانسته، و این خود شک بمعاد است و شک در این امور کفر است

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۳۲

و تکذیب آیات خدا، و جزای این هر دو خلود در آتش است، چنان که میفرماید وَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ. و نیز مؤمن هر چه در این دنیا سختی بیند چون میداند مطابق وعده حق تعالی پاداش بیشتر و بهتری خواهد داشت صبر و بردباری او در برابر ناملایمات و سختیها بیشتر خواهد بود، و هیچ گاه خود را نخواهد باخت زیرا بوعده خداوند ایمان دارد و میداند اگر پایداری کند اجرش افزونتر خواهد شد، و چنانچه بخود کشی دست زند عقوبت و مجازاتش سختتر می شود و بی تردید از عذاب آدنی بعذاب اکبر خود را کشیده است، لذا ممکن نیست چنین کاری از او سر زند چنان که در حدیث ناجیه گذشت.

کیفر آنکه بنیم کلامی در قتل مؤمنی شرکت جوید

(۱) ۱- محمّد بن اَبی عمیر گوید: تنی چند از روایت برای من نقل کردند که امام صادق علیه السّلام فرمود: هر کس بگفتن نیم کلمه در کشتن مؤمنی شرکت جوید، یا حکم کشتن او را با کوچکترین کلمه ای تأیید کند روز قیامت بیاید در حالی که پیشانی او نوشته شده باشد

«آیس من رحمه الله عزّ و جلّ»

این مرد از رحمت حق تعالی مأیوس و نومید خواهد بود. (یعنی رحمت واسعه حق شامل او نخواهد شد).

(۲) ۲- حمّاد بن عثمان خود یا از دیگری از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه

فرمود: روز قیامت مردی بسوی مردی دیگر آید و او را بخون بیالاید در وقتی که مردم همه در موقف حسابند، پس آنکه بخون آلوده گشته گوید: ای مرد مرا با تو چکار است که این چنین کردی؟ گوید: در فلان روز یا فلان وقت تو فلان کلمه را گفتی و آن موجب ریختن خون من شد. (یعنی امروز باید از عهده آن بر آئی)

کیفر آنکه از روی عمد دیگری را بقتل رساند

(۱) ۱- أبان بن عثمان بیک واسطه از امام صادق علیه السلام روایت کرده که از آن حضرت از جزای کسی که دیگری را از روی عمد بقتل رساند سؤال کردند فرمود:

جزایش آتش میباشد.

(۲) ۲- حمران بن أعین گوید: بامام باقر علیه السلام عرض کردم معنای این فرموده خدا چیست که میفرماید: مِنْ أَجْلِ ذَٰلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا (از این جهت بر بنی - اسرائیل نوشتیم که هر کس دیگری را بدون قصاص و یا فساد در زمین بکشد چنانست که

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۳۴

همه مردم را کشته باشد) چگونه همه مردم را کشته باشد با اینکه یکنفر را بیش نکشته است؟ فرمود: او را در مکانی از جهنم اندازند که آخرین حد شدت عذاب دوزخیان است، که اگر همه مردم را بکشد بهمان مکان خواهد رفت، گوید:

عرض کردم اگر شخص دیگری را نیز بکشد؟ فرمود: عذابش بیشتر خواهد شد.

(۱) ۳- از جابر جعفی روایت شده است که امام باقر علیه السلام فرمود: نخستین حکمی که خداوند متعال در روز قیامت صادر فرماید راجع بدماء است یعنی قتلها، پس دو فرزند

آدم را پیش از همه باز دارند و بحسابشان برسند و میان آن دو حکم کنند، آنگاه بحساب دیگران که پس از ایشان بوده اند چه قاتل و چه مقتول برسند تا اینکه کسی از پیشینیان باقی نماند، سپس نوبت بدیگران رسد، پس مقتول بسراغ قاتل خویش رود در حالی که خون روی چهره اش جاریست، و گوید: این شخص مرا کشته است، خداوند از وی بپرسد آیا تو او را کشته ای؟ پس قاتل نتواند آنچه واقع شده است از خداوند پنهان دارد و انکار نماید.

(۲) ۴- سعید ازرق گوید: امام صادق علیه السلام در باره آن کس که مؤمنی را کشته

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۳۵

باشد فرمود: هنگام مرگ بدو گفته شود بهر دینی خواهی جز اسلام بمیر، خواهی یهودی بمیر، خواهی نصرانی، خواهی مجوسی.

(۱) ۵- ابو الجارود از امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود: هیچ مقتولی نیست از صالح و فاجر جز آنکه روز قیامت بیاید در حالی که بدست راست گریبان قاتل خویش را گرفته باشد و بدست چپ سر خود را، و از رگهای گلویش خون جاری باشد، و از خدا درخواست کند که پروردگارا از این شخص بپرس برای چه مرا کشت، پس اگر او را بحق و باذن خدا کشته باشد اجر قاتل را بهشت دهند و مقتول را بدوزخ برند، و چنانچه بامر فلان باشد بمقتول گفته شود: او را بکش همچنان که تو را کشت، سپس خداوند با آن دو هر طور که صلاح بداند رفتار نماید.

(۲) ۶- حفص بن البختری گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: زنی را معذب ساختند در باره

گریه ای که آن را بسته بود و رها نکرد تا از تشنگی جان سپرد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۳۶

(۱) ۷- عبید الله بن علیّ حلبی گوید: امام صادق علیه السّلام روایت کرد که رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرموده: برآستی جفاکارترین مردم بر خداوند کسیست که آن را که اراده کشتن او نکرده یا کسی را از او نکشته است بقتل برساند، یا شخصی که او را زنده بزند.

(۲) ۸- سلیمان بن خالد گوید: شنیدم امام صادق علیه السّلام میفرمود: خداوند متعال بموسی بن عمران فرمود: ای موسی بزرگان و سرشناسان بنی اسرائیل بگو شما را زنده می‌دهم از بناحق کشتن نفس محترمه، زیرا هر کس از شما کسی را در دنیا بناحق بکشد او را در آتش دوزخ صد هزار بار همانند آن طرز کشتنی که در باره آن مقتول مرتکب شده بقتل رسانم.

(۳) ۹- عبد الرحمن بن أسلم از پدرش نقل کرده که گفت امام باقر علیه السّلام فرمود:

هر کس مؤمنی را دانسته و از روی عمد بکشد خداوند متعال همه گناهان ویرا بر قاتل نویسد و مقتول از همه گناهانش بری و آزاد شود، و این کلام خدای تعالی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۳۷

است که از پسران آدم نقل فرموده «أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ» «۱» من می‌خواهم تو زیر بار گناه من و گناه خود بمانی تا از دوزخیان باشی.

کیفر آنکه در ریختن خون مسلمانی شرکت جوید یا بدان راضی باشی

(۱) ۱- ابو حمزه از یکی از این دو امام حضرت باقر یا امام صادق علیهما السّلام روایت کرده که فرمود: نزد رسول خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آمدند و گفتند: یا رسول الله در مسجد جهینه جنازه کشته ای افتاده، رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از جا برخاست و پیاده آمد تا بدان مسجد رسید و این مطلب گوش بگوش رسید و همه گرد آمدند، حضرت پرسید: این مرد را که کشت؟ گفتند: یا رسول نمیدانیم، فرمود: کشته ای از مسلمین در میان مسلمانان باشد و معلوم نشود که چه کس او را کشته؟! بآن خدائی که مرا بحق مبعوث فرمود: اگر اهل آسمانها و زمین در ریختن خون مسلمانی شرکت داشته باشند و یا بدان راضی باشند همه را خداوند برو در آتش دوزخ سرنگون خواهد ساخت.

(۲) ۲- ابو عبیده حذاء گوید: امام باقر علیه السلام فرمود: رسول خدا فرموده: تو

(۱) المائدة: ۲۹.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۳۸

را هرگز بشکفت نیاورد مهلت کسی که بریختن خون خلق بازو گشاده است (یعنی قوی است) زیرا وی در پیشگاه حق قاتلی دارد که نمیرد.

شرح: مراد از قاتلی که نمیرد آتش جهنم است. چنان که در حدیثی دیگر که از امام سجّاد علیه السلام نقل شده چنین است که از رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پرسیدند آن قاتل که نمیرد کیست؟ فرمود: آتش دوزخ.

کیفر آنکه عمدا قتل کند یا قاتلی را پناه دهد

(۱) ۱- حسن بن علی و شاء گوید: از امام هشتم حضرت رضا علیه السلام شنیدم میفرمود: رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده: خداوند لعنت کرده است هر کس را که فساد پیا کند، یا محدثی را پناه دهد، پرسیدم محدث کیست؟ فرمود: هر کس مرتکب قتل شود.

کیفر آنکه با خواندن قرآن کسب روزی کند

(۲) ۱- سکونی گوید: جعفر بن محمد از پدرانش علیهم السلام روایت کرد که رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: هر کس قرآن را قراءت کند و آن را سبب روزی خویش قرار دهد

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۳۹

روز قیامت بیاید در حالی که صورتش استخوانی باشد که در آن گوشت نیست (کنایه از اینکه با بی آبرویی وارد محشر شود).

شرح: لفظ حدیث

«من قرأ القرآن ليأكل به الناس»

است و معنی ظاهر آن اینست که قرآن را قرائت کند که مردم را بدان بخورد، و ظاهراً مراد همانست که در ترجمه متن حدیث آوردیم، و بعید نیست مراد بخوردن مردم این باشد که قاری بقرائت خود نظری غیر عبادت داشته باشد، مثلاً بخواهد او را در اجتماع بزرگ شمرند و مقامی برای او قائل شوند، و او از این راه بمال و منالی برسد، و یا تلاوت قرآن را دامی برای رسیدن بمقام و موقعیت و عنوانی بنهد، و بدین وسیله بتواند بر جان و مال مردم تسلطی پیدا کند. حاصل آنکه خواندن قرآن را ذریعه و وسیله حطام دنیا قرار دهد.

کیفر آنکه بعض قرآن را ببعض دیگر زند

(۱) ۱- قاسم بن سلیمان گوید: امام صادق از پدرش علیهما السلام نقل کرد که فرمود:

هیچ کس بعض قرآن را ببعض دیگر نزد جز اینکه کافر گشت.

شرح: شاید مقصود از زدن بعض قرآن ببعض این باشد که کسی بر طبق دلخواه خود و بدون دلیل و مدرک شرعی پاره ای از آیات متشابه قرآن را تفسیر کند آن طور که با آیات دیگر سازگار نباشد. و مؤلف کتاب در معانی الاخبار از استاد خود محمد

بن حسن بن

ولید نقل کرده که گفت: مراد آنست که شخصی تفسیر

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۴۰

آیه ای را از تو پرسد و او را بتفسیر آیه دیگری پاسخ دهی اه.

و بنظر میرسد مراد آن باشد که شخصی دارای مذهب باطل و فاسدی باشد و در اثبات مذهب خود تمسک بیکی از آیات متشابه کند و ظاهر آن را دلیل بر صحت مذهب خود گیرد، و آیات دیگری که مخالف مذهب اوست همه را تأویل کند، و العلم عند الله.

کیفر مسافری که نماز قصر خود را در سفر چهار رکعت بخواند

(۱) ۱- محمّد بن أحمد بن یحیی بسند مرفوع از امام صادق علیه السّلام روایت کرده که فرمود: هر کس در سفر نمازهای چهار رکعتی خود را عمداً تمام بخواند من بسوی خدا از او بیزارم. (یعنی شفاعت او را نخواهم کرد، یا میگویم خداوندا من از او بیزارم).

باب این باب در کیفر بسیاری از اعمال است

(۲) ۱- محمّد بن موسی بن متوکل (رضی الله عنه) از محمّد بن جعفر، از موسی بن عمران از عمویش حسین بن یزید از حماد بن عمرو نصیبی، از ابی الحسن خراسانی از میسره

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۴۱

ابن عبد الله از ابی عائشه سعدی از یزید بن عمر بن عبد العزیز، از ابی سلمه بن عبد الرحمن از ابی هریره و عبد الله بن عباس نقل کرده که گفتند: رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم چند روز پیش از آنکه وفاتش برسد برای ما خطبه ای خواند و آن آخرین خطبه آن حضرت بود در مدینه و پس از این سخنرانی طولی نکشید که بجوار پروردگار خویش شتافت. و آنچنان موعظه ای فرمود که چشمها را اشک گرفت، و دلها از آن بتپید، و بدنها بلرزید، و اعصاب تحریک شد، نخست بلال را فرمود مردم را بخواند، همه مردم گرد آمدند و خود صلی الله علیه و اله و سلّم نیز خارج شد و بمنبر بالا رفت، ابتدا سه بار فرمود: مردم پیش آئید و جا را برای دیگران که پشت سر هستند خالی کنید. همه پیش آمدند و بیکدیگر نزدیک شدند چندان که جایی نماند پشت سر نگرستند کسی را ندیدند، باز فرمود

«أَيُّهَا النَّاسُ ادْنُوا وَ سَعُوا لِمَنْ خَلْفَكُمْ»

نزدیک

آئید و دیگران را جای دهید، مردی گفت: یا رسول الله برای که جا باز کنیم؟ فرمود: برای فرشتگان، آنگاه فرمود: آنان چون با شما باشند در پیش رو

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۴۲

یا پشت سر شما نباشند بلکه در جانب راست و چپ شما خواهند بود، مردی گفت:

یا رسول الله چرا و بچه علت آنان پیش رو و پشت سر ما نباشند آیا از جهت برتری ما بر ایشانست یا برتری آنها بر ما؟ فرمود: شما از ایشان افضل خواهید بود، پس بآن مرد فرمود بنشین مرد نشست، آنگاه رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم شروع بسخرانی فرمود و گفت: حمد خدای را، و او را سپاس گوئیم، و از او یاری طلبیم، و بدو توکل کنیم، و گواهی دهیم که جز او معبودی نیست، و یگانه و بی همتا است، و نیز گواهی دهیم که محمد بنده و فرستاده اوست، و بخدا پناه بریم از خوبیهای بد خود و کردارهای زشتان، هر کس را که خداوند هادی و راهنما بود پس هیچ کس راهزن و گمراه کننده او نخواهد بود، و هر کس را که خداوند بخود وا گذاشت راهنمائی نخواهد داشت.

(۱) ای گروه مردم سی تن راهزن عقیده و مدعی باطل در کمین شما است که سرآغازشان صاحب صنعاء و صاحب یمامه باشند «۱».

أَيُّهَا النَّاسُ هَر كَسٍ بَا اِقْرَارِ بَتَوْحِيدِ وَ كَلِمَةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَخْلَصَانَهُ بَدُونِ

(۱) مراد از صاحب صنعاء اسود بن کعب عشی است که در زمان خلیفه اول ادعاء نبوت کرد و کشته شد، و مراد بصاحب یمامه مسیلمه کذاب است که در زمان

عمر مدعی نبوت شد و بدست وحشی کشته گشت.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۴۳

اینکه چیزی با آن مخلوط کند خدا را دیدار کند بهشت خواهد رفت، علی بن ابی طالب برپا خاست و عرضکرد پدر و مادرم بفدایت یا رسول الله چگونه این کلمه را مخلصانه بگویند و چیزی با آن مخلوط نکنند برای ما بیان فرما تا نیک حد آن را بشناسیم رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: آری برای دنیا خواهی و حرص بر جمع آوری مال و خشنود بودن بهمین چیزها این کلمه را نگویند «۲»، و مردمی چنین اند که گفتارشان گفتار نیکانست لکن کردارشان کردار ستمگران و تبهکاران (شهادت بتوحید میدهند و هر فسق و فجور نیز میکنند).

پس هر کس خدای عز و جل را دیدار کند و در او این خصلتها نباشد و قائل بکلمه طیبه «لا إله إلا الله» باشد بهشت برای اوست، و هر گاه دنیا را بگیرد و آخرت را ترک کند دوزخ جایگاه او خواهد بود.

(۱) و هر کس در محکمه ای متصدی دفاع از ظالمی شود یا او را بر ظلم اعانت نماید، فرشته مرگ یعنی عزرائیل بسر وقت او آید با بشارت بلعت خداوند و خلود در آتش دوزخ، و این بسیار بد سرنوشتی برای او خواهد بود.

(۲) یعنی تنها ب نتیجه دنیائی این کلمه که حفظ مال و جان او است قناعت نکند و از هر راه که دست یافت مال نیندوزد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۴۴

(۱) و هر کس برای درخواست حاجتی خود را نزد سلطان ستمگری خوار و سبک گرداند همدم و

همراز او در آتش خواهد بود.

(۲) و هر کس زمامداری را بر جور و ستم راه نماید قرین همامان (وزیر فرعون) خواهد بود و او و آن زمامدار عذابشان در جهنم از عذاب همه اهل آن سختتر باشد «۱».

(۳) و هر کس ثروتمندی را بطمع مال دنیا احترام کند یا او را دوست بدارد خداوند بر او خشم گیرد، و نیز او با قارون در تابوت زیرین از آتش باشد.

(۴) و هر کس از روی ریا و سمعه یعنی برای خودنمائی و شهرت طلبی خانه ای برای خود بسازد آن منزل را تا هفتمین طبقه زمین در روز قیامت بدوش خواهد کشید، سپس آن چون حلقه ای از آتش گداخته بر گردن او افتد، آنگاه او را با آن حال بآتش دوزخ درافکنند. راوی گفت پرسیدیم یا رسول الله چگونه خانه ای از روی ریا و شهرت طلبی بنا کند؟ فرمود: خانه ای بسازد که بیش از مقدار شأن و یا حاجتش باشد، و یا برای فخر فروشی و بالیدن بر دیگران آن را برای خود تهیه کند.

(۱) همامان همان کس است که در زمان موسی علیه السلام با چند تن دیگر بفرعون پیشنهاد کردند که باید پسران بنی اسرائیل را کشت و زنهایشان را باقی گذاشت چنان که خداوند حکایت فرموده است قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَ اسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ».

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۴۵

(۱) و هر کس در اجرت مزدور و کارمند راه ستم پوید، و حق کارگر را تمام ندهد

«أَحْبَطَ اللَّهُ عَمَلَهُ»

خداوند عملش را یکسره نابود و تباه و بی ثمر سازد،

«و حَرَّمَ عَلَيْهِ رِيحَ الْجَنَّةِ»

و بوی بهشت را بر او حرام نماید،

«و رِيحَهَا»

با اینکه بوی بهشت از مسیر و مسافت پانصد سال راه بمشام میرسد «۱».

(۲) و هر کس زمین همسایه خویش را بقدر یک وجب غاصبانه تصرف کند خدای متعال در روز قیامت آن را تا هفتمین طبقه زمین چون طوقی از آتش بر گردن او حلقه وار بیچد تا او را بجهنم داخل نماید.

(۳) و هر کس قرآن را یاد گیرد و دانسته آن را فراموش نماید، خدا را در روز قیامت دیدار کند در حالی که دست نداشته باشد، و او را غلّ و زنجیر کرده باشند و مسلط سازد خداوند بر او بهر آیه ای که آن را یاد گرفته و فراموش کرده است

(۱) از این کلام شریف استفاده می شود که آنان که حقّ مزدور و کارگر را بتمام نمیدهند و با عدالت و انصاف با آنها رفتار نمی کنند تمام تلاشهایی را که برای راحتی این جهان و جهان دیگر انجام میدهند همه حبط و نابود و بی ثمر می شود و حتی بوئی از راحتی در این دنیا و در عالم آخرت بمشام جان آنها نخواهد رسید، بلکه دنیای ایشان هم عذاب معجل آنها خواهد شد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۴۶

ماری را که مأمور او باشد «۱» (۱) و هر کس قرآن را بیاموزد ولی بدستور آن رفتار نکند، و دوستی دنیا و جلوات ظاهره و فریبنده او را پسندد و بر آخرت ترجیح دهد مستوجب غضب الهی شده باشد، و هم رتبه با یهود و نصاری که کتاب خدا را پشت سر انداختند و دستورات آن را نپذیرفتند خواهد بود.

(۲) و هر کس با زنی که بر

او حرام است از پشت یا با مردی یا با پسری نزدیکی کند خداوند سبحان در روز قیامت او را با بوئی که از بوی مردار گندیده تر است

(۱) البته مراد این نیست که شخصی در اثر کم حافظگی قرآن را که آموخته فراموش کند، بلکه مراد از نسیان و فراموشی قرآن عمل نکردن و توجه نداشتن بدستورات آنست.

چنان که کسی غلام خود را گوید آنچه بتو گفتم فراموش کردی یعنی بکار نبستی و آن را ترک نمودی و این معنا مراد است. و نیز بدون دست محشور شدن کنایه از اینست که در قیامت با دست خالی و بدون حجّت و چیزی که موجب نجات او است بمحشر وارد می شود، و در کتاب کافی است که ابو کهمس گوید: از امام صادق علیه السّلام پرسیدم که مردی قرآن را آموخته و بعد فراموش نموده آیا بدین کار در قیامت مؤاخذه خواهد شد، و این سؤال را سه بار تکرار کردم - امام علیه السّلام فرمود: نه مؤاخذه نخواهد شد.

و در همان کتاب در چند خبر دیگر امام علیه السّلام از فراموشی لفظ قرآن سخت نکوهش فرموده است، و جمع بین این اخبار باین وجه است که چون فراموشی لفظ قرآن در اثر ترک تلاوت آن می شود و رفته رفته ترک تلاوت موجب فراموشی معنای آن خواهد گشت و فراموشی معانی قرآن قهرا باعث عمل نکردن بآن خواهد شد، از این رو امام آن را نکوهش فرموده. و اما عدم مؤاخذه در موردیست که در اثر کم حافظگی نسیان عارض او می شود نه از جهت عدم تلاوت و بی اعتنائی.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۴۷

محشور

فرماید بقسمی که همه مردم از بوی بد او در رنج باشند تا اینکه بدوزخ رود، و پروردگار از او هیچ توبه و فدیة ای قبول نکند و همه اعمال خیر او را تباہ سازد و او را در تابوتی که با میخهای آهنین آن را بهم کوبیده اند جای دهد و چندان در آن تابوت تیغها و شمشیرها بر او بکوبند که یکباره پیکرش با آن میخهای آهنین در آمیزد و درهم فرو رود، و چنان عذابش سخت باشد که چنانچه شکنجه یکی از اعصاب او را بر چهار صد اّمّت نهند همه در جا جان سپرند، و عذابش از همه اهل دوزخ شدیدتر باشد.

(۱) و هر کس با زنی یهودیّه یا نصرانیّه یا مجوسیّه یا مسلمه- آزاد باشد یا بنده- یا هر کس دیگر از زنان بحرّامی نزدیکی کند خداوند سیصد هزار در از درهای دوزخ بقبرش بگشاید که از آنها مارها و کژدمها و شراره های آتش بگورش

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۴۸

هجوم کند، و او بدین وضع تا روز قیامت بسوزد و همه از بوی بد عورتش در رنج باشند، و نیز بدین بوی بد شناخته شود تا روز قیامت تا امر شود او را بآتش برند، و همه اهل محشر از او در رنج و عذاب باشند با همه سختیها و عذابی که خود دارند، و این بدان جهت است که خداوند کارهای زشتی را حرام کرده و هیچ کس باغیرت تر از خدا نیست، و از غیرت او است که هرزگی ها و شهوترانیها را قدغن فرموده، و برای آن حدّ (یعنی تازیانه) و عقوبت مقرر کرده.

(۱) و هر کس

بخانه همسایه سر کشد و نظر بر عورت مردی یا موی زنی کند یا چیزی از بدن او را ببیند بر خداوند سزاوار است که او را بدوزخ برد و با منافقین آنهایی که در دنیا در صدد جستجوی عیوب مردم بودند همدم سازد، و از دنیا بیرون نرود تا اینکه خداوند او را رسوا و مفتضح کند، و در قیامت عورت یا عیوب او را در برابر مردم آشکار نماید.

(۲) و هر کس از جهت تنگی معیشت از خدا ناراضی باشد و برزق مقدر قناعت ننماید و شکایت نزد این و آن کند و بردبار نباشد، کار نیکی از او بسوی خدا بالا نرود، و روز قیامت پروردگار را دیدار کند در حالی که خدا بر او خشمگین باشد.

(۳) و هر کس لباسی بپوشد و در آن بخود ببالد و بدیگران فخر فروشد، خداوند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۴۹

او را با قبرش در جانبی از جهنم فرو برد، و پیوسته تا آسمانها و زمین برقرار است فرو رود، همانا قارون جامه ای بپوشید و بدان بر دیگران فخر فروخت و در زمین فرو رفت و تا قیامت همچنان فرو رود.

(۱) و هر کس زوجه ای حلال اختیار کند با پول مباح لیکن قصدش خودنمائی و فخر فروشی باشد، خداوند عزّ و جلّ او را جز ذلت و خواری نیفزاید، و بقدری که از آن زن کام گیرد او را در کناری از جهنم باز دارند، سپس در اعماق جهنمش اندازند آنجا که گودیش باندازه مسافت هفتاد سال راه باشد.

(۲) و هر کس مهر زنی را ندهد، یا بمهرش خیانت کند یا در

پرداخت آن راه ستم پوید، این شخص حکمش در نزد پروردگار حکم زناکار باشد، و در روز قیامت خداوند باو گوید: ای مرد کنیز خود را بهمسری بتو دادم و از تو پیمان گرفتم، و تو بعهد خود با من وفا نمودی، پس پروردگار عزّ و جلّ خود متصدّی گرفتن حق آن زن از او گردد.

«فیستوعب حسناته کلّها»

و حسنات او همه بحقّ آن زن نرسد و کسر آید، پس لا جرم امر شود او را بدوزخ برند.

(۳) و هر کس از شهادت حقّی که داده است باز گردد و آن را انکار کند، خداوند در روز قیامت در حضور خلایق گوشت بدن او را بخوردش دهد، و داخل دوزخ

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۵۰

شود در حالی که زبان خود را در دهان خویش چون کسی که لقمه ای جویده بگرداند.

(۱) و هر کس را دو همسر دائمی باشد و میان آن دو در همخوابگی و نفقه و پرداخت هزینه بعدل رفتار نکند، روز قیامت غلّ بگردن و غیر معتدل القامه یعنی مانند کسی که از یک جانب بدن افلیج است محشور شود تا اینکه داخل دوزخش گردانند.

(۲) و هر کس بناروا همسایه خود را آزار دهد خداوند بو یا نسیم بهشت را بر وی حرام گرداند، و جایگاه او دوزخ خواهد بود، متوجّه باشید که خداوند عزیز از حقّ همسایه سؤال خواهد کرد، و هر کس حقّ همسایه را رعایت نکند و آن را ضایع سازد از ما مسلمین نخواهد بود.

(۳) و هر کس مسلمان فقیری را برای تهیدستیش اهانت کند و او را کوچک شمارد، بی گمان حقّ خدا را ناچیز شمرده،

و همواره مورد نفرت و بیزاری و خشم خداوند عزیز باشد تا زمانی که آن فقیر را از خود راضی گرداند، و هر کس مسلمان فقیری را احترام کند خداوند را در روز قیامت دیدار کند در حالی که بروی او خندانست (یعنی بمقام خشنودی و رضای خدا خواهد رسید).

(۴) و هر کس در امری میان قبول یکی از دنیا یا آخرت مخیر شود و او در آن

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۵۱

امر دنیا را بر آخرت ترجیح دهد و دنیا را برگزیند، خداوند را دیدار خواهد کرد در حالی که حسنه ای برای او باقی نباشد که خود را بدان از آتش دوزخ نجات دهد، و هر کس آخرت را برگزیند و دنیا را ترک کند روز قیامت خداوند عزّ و جلّ را ملاقات کند در حالی که از وی خشنود باشد.

(۱) و هر کس بر زنی یا کنیزی از راه حرام دسترسی پیدا کند و از ترس خدا مرتکب حرام نشود و زن را رها کند خداوند آتش را بر او حرام گرداند، و از فرع و هول بزرگ قیامت او را ایمن دارد و بهشتش داخل سازد، ولی اگر نعوذ بالله با او مرتکب حرام شد خداوند بهشت را بر او حرام کند و بدوزخش فرستد.

(۲) و هر کس مالی را از راه حرام بدست آورد خداوند هیچ گونه عمل خیری چه صدقه، چه آزاد کردن بنده، چه حجّ و چه عمره، از او نپذیرد، و بشماره عدد اجر این امور وزر و گناه در نامه عمل او ثبت نماید، و هر چه از آن مال پس از خود

باقی گذارد همان توشه او خواهد بود برای سفر دوزخ، و هر کس بر مال حرام دست یابد و آن را از ترس خدا نگیرد این شخص مشمول محبت پروردگار و رحمت واسعه او خواهد بود، و امر شود او را بی‌هشت برند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۵۲

(۱) و هر کس با زن نامحرمی دست دهد روز قیامت با دست غلّ شده بگردن محشور شود، سپس امر شود او را با آتش برند.

(۲) و هر کس با زنی نامحرم شوخی و مزاح و عشقبازی کند، بهر کلمه ای که با او در دنیا گفتگو کرده هزار سال در آتش دوزخ او را زندانی کنند، و آن زن اگر خود را برضا در اختیار وی قرار دهد و مرد او را در آغوش کشد یا ببوسد یا با او نزدیکی کند بدون وجه شرعی یا اینکه شوخی کند تا آنکه مرد از او کام گیرد بر آن زن همان گناه و کیفر باشد که بر مرد است، و چنانچه زن راضی نباشد و مرد بزور از او بنحوی کام گیرد گناه هر دو بر مرد است و دو عقوبت خواهد دید.

(۳) و هر کس در داد و ستد با مسلمانی دغلی کند از ما مسلمین نخواهد بود و با یهود در قیامت محشور خواهد شد، زیرا هر که با مردم در معاملات غشّ کند یعنی دغلی نماید او مسلمان نخواهد بود.

(۴) و هر کس از همسایه خود ما «۱» عون را که بدان محتاج باشد دریغ دارد پروردگار نیز فضل و بخشش خود را در روز قیامت از وی دریغ خواهد داشت و او را

(۱) ماعون یعنی احسان کردن و اشیاء خانه از هر قبیل در اختیار همه گذاشتی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۵۳

و خواهد گذاشت، و هر کس را خداوند عزّ و جلّ بخود واگذارد هلاک شود و هیچ عذری از وی نخواهد پذیرفت. «۱» (۱) و هر کس را زوجه ای باشد که او را آزار دهد اگر همه عمر آن زن روزه بگیرد و شبها را بعبادت پردازد، و بندگانی را از قید بردگی آزاد نماید، و اموالی در راه خدا انفاق کند، خداوند از او نخواهد پذیرفت نه نمازی و نه هیچ کار نیکی را مگر اینکه آن مرد را از خود راضی و خشنود سازد و او را یاری کند و الاّ او نخستین کسی باشد که داخل دوزخ شود، سپس رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلّم فرمود: بر مرد نیز همین وزر و عذاب خواهد بود اگر بزوجه خود اذیت کند و یا در باره او ستم نماید.

(۲) و هر کس بروی مسلمانی سیلی زند، خداوند در روز قیامت نخست استخوانهای

(۱) مراد از «ماعون» اسباب و لوازمی است که تهیه اش برای همگان میسر نیست و غالباً از همسایگان بعاریه گیرند، مانند دیگهای بزرگ یا ظروف میهمانی یا چراغ یا بیل و کلنگ و امثال اینها، و این عقوبت که ذکر شد در صورتیست که عاریه گیرنده نخواهد آن را در مورد حرام استعمال کند، یا شیء سالمی بگیرد و ناقص یا ناسالم باز دهد یا از بین ببرد، و الا در مورد اول دادن آن شاید جائز نباشد چون اعانت بر اثم است و در مورد بعد دادن آن

نه واجب است و نه مستحب و در روایت است که شخصی از امام صادق علیه السلام پرسید که ما را همسایگانی باشند که چون متاعی از ما بعاریت گیرند آن را میشکنند و سالم بما برنمیگردانند آیا بر ما گناهی خواهد بود اگر از ایشان دریغ نمائیم، امام علیه السلام فرمود:

اگر چنین میکنند بر شما گناهی نیست اگر بدیشان ندهید.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۵۴

او را از یک دیگر متلاشی سازد، سپس آتش را بر او مسلط نماید، و غلّ بگردن بمحشر آید تا بدوزخ رود.

(۱) و هر کس شب را بگذراند و

«فی قلبه غشّ لأخیه المسلم»

کینه برادر مسلمانش را در دل داشته باشد، یا بانجام خیانت یا ناروائی در باره او بیندیشد شب را در خشم و غضب پروردگار متعال بسر آورده و در روز نیز همچین مورد سخط الهی است تا اینکه توبه کند و از آن فکر باز گردد، و چنانچه در این حال درگذرد بر غیر آئین اسلام از دنیا رفته است، سپس رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: متوجه باشید که هر کس با مسلمانی غشّ کند از ما مسلمین نخواهد بود، و این کلام را سه بار تکرار فرمود.

(۲) و هر کس تازیانه ای در دسترس فرماندار جائری بنهد، خداوند آن تازیانه را ماری بطول شصت هزار ذراع قرار دهد و تا وی در دوزخ مخلّد است (یعنی همیشه) آن مار بر او مسلط خواهد بود «۱».

(۳) و هر کس غیبت برادر مسلمان خود را بنماید روزه اش باطل شود «۲» و وضویش

(۱) برای توضیح بشرحی که در ص ۵۳۲ داده ایم مراجعه

فرمائید.

(۲) مراد از بطلان روزه و نقض وضو تباه شدن نتیجه و ثواب آنست نه اینکه غیبت از مفطرات روزه و یا مبطلات وضو باشد بقسمی که قضاء روزه و تجدید وضو بر او واجب شود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۵۵

بشکند، و چنانچه در آن حال بمیرد در حالی مرده است که حرام خدا را حلال شمرده (۱) و هر کس بقصد تمامی و سخن چینی میان دو تن گام بردارد، خداوند در قبر بر او مسلط سازد آتشی را که او را بسوزاند تا روز قیامت، و چون از قبر بیرون آید خداوند بر وی مسلط نماید اژدهائی را که پیوسته گوشت بدن او را بگزد تا اینکه آن شخص بدوزخ رود.

(۲) و هر کس خشم خود فرو برد و از تقصیر برادر مسلمانش بگذرد، و بردباری کشد، خداوند اجر یک شهید بدو عطا فرماید «۱».

(۳) و هر کس بر شخص فقیری درشتی نماید و با او تندی کند و در باره اش تعدی نماید و او را کوچک و پست شمارد، خداوند روز قیامت او را بهیئت مورچه و صورت آدمی محشور فرماید تا اینکه او را بدوزخ فرستد.

(۴) و هر کس در مجلسی بد گوئی و غیبتی را که در باره برادر همکیشش

(۱) کظم غیظ و فرو بردن خشم از صفات کمالیه است و خداوند سبحان مؤمنین را بدین صفت نیک در قرآن کریم ستوده و میفرماید: *وَ إِذَا مَا غَضِبْتُمْ أَتُوا هُمْ يَغْفِرُونَ* یعنی هر چند مؤمنان شایسته، بزودی خشم نگیرند لکن چنانچه بخشم هم آیند در میگذرند و عفو مینمایند، و در آیه دیگر فرمود: *وَ الْكَافِرِينَ الْغَيْظَ*

مؤمنان و ارسته کسانی هستند که خشم خود فرو میبرند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۵۶

میشود رد کند و از او دفاع نماید، خداوند هزار باب از شرّ و بدی را در دنیا و آخرت از او بگرداند، و چنانچه غیبت را شنید و رد نکرد بلکه او را خوش آمد گناه و کیفر او مانند گناه و کیفر آن کس باشد که خود غیبت و بد گوئی نموده است.

(۱) و هر کس بمرد یا زن پاکدامنی تهمت زند، خداوند اعمال نیک او را حبط کند (یعنی تباه و نابود سازد) و هفتاد هزار فرشته در روز قیامت از پیش رو و پشت سر او را تازیانه زنند، و مارها و کژدمها بدن او را بگزند، سپس امر شود او را بآتش بزنند.

(۲) و هر کس در این جهان شراب نوشد و میگساری کند، خداوند در جهان دیگر جام شربتی از زهر افعیها و مارهای سیاه و کژدمها برای نوشانیدن بدو آماده سازد که چون بدهان برد پیش از آنکه بنوشد تمام گوشت صورتش در آن جام ریزد، و چون بیاشامد همه گوشت و پوست بدن او چون مرداری گندیده از هم بگسلد، و اهل محشر از پلیدی او در زحمت باشند تا اینکه امر شود او را بآتش برند، و باده نوش و باده ساز و باده گیر همه در آتش خواهند سوخت، و فروشنده، و خریدار، و بار بر، و تحویلدار، و خورنده قیمت آن همه در ننگ و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۵۷

گناه آن یکسان باشند.

آری متوجه باشید که هر کس آن را بیهودی یا نصرانی یا مجوسی

یا هر کس دیگر از مردمان بخوراند گناه او با خورنده آن مساوی خواهد بود، و باز شما را خاطر نشان می‌سازم که هر کس برای دیگری آن را بخرد یا بفروشد خداوند از او نپذیرد نه نمازی و نه روزه ای و نه حجّی و نه عمره ای مگر اینکه توبه کند و دست از آن باز دارد، و چنانچه پیش از توبه بمیرد بر خداوند حقّ و سزاوار است که بهر جرعه ای که در دنیا نوشیده شربتی از چرک و ریم و کثافات جهنّم بدو بنوشاند.

سپس رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: آگاه باشید که خداوند شراب را بخصوص و هر مست کننده دیگری را از هر نوع که باشد حرام کرده است، آری هر مست کننده و مسکری حرام است.

(۱) و هر کس ربا خورد خدا شکم او را از آتش جهنّم پر خواهد کرد بقدری که ربا گرفته، و اگر از مال ربوی ثروتی بدست آورد هیچ عملی را در آن مال خداوند از وی قبول نخواهد کرد، و پیوسته مورد لعن خدا و فرشتگان باشد تا قیامتی از آن مال نزد او باقی است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۵۸

(۱) و هر کس در این جهان بامانتی خیانت کند، و آن را بصاحبش باز نگرداند بر غیر آئین اسلام خواهد مرد، و خدای عزّ و جلّ را ملاقات کند در حالی که بر او خشمگین باشد، آنگاه امر شود او را بدوزخ برند، پس او را در جانبی از جهنّم اندازند و برای همیشه در آنجا ماندنی باشد.

(۲) و هر کس بر ضرر مرد مسلمانی یا کافری

از اهل ذمه یا هر کس دیگر از مردم شهادت بدروغ دهد در روز قیامت او را بزبانش بیاویزند و با منافقین در درک زیرین جهنم همدم و همراز باشد.

(۳) و هر کس خادم یا غلام خود را گوید:

«لا لیبیک و لا سعدیک»

یعنی گم شو تو را نمیپذیریم و یا خوشبخت نباشی. خداوند عزّ و جلّ در روز قیامت او را گوید

«لا لیبیک و لا سعدیک»

در آتش سقوط کن، یعنی گم شو و بجهنم رو.

(۴) و هر کس بزوجه دائمی خود چندان آزار و زیان رساند و تحت فشارش قرار دهد که او حاضر شود و فدیّه دهد یا مهر خود را ببخشد و خویشتن را خلاص نماید «۱»، خداوند در کیفر او جز بآتش دوزخ رضا ندهد، چه خداوند در باره زن

(۱) باید دانست که آنچه در این کلام ذکر شده باطلاق خلع فرق فاحش دارد، زیرا طلاق خلع آنست که زن بجهت عدم توافق اخلاقی مثلاً- یا هم کفو نبودن با شوهر خود حاضر می شود که مالی بشوهر بیدل کند یا اگر مهر خود را طلبکار است ببخشد و شوهر خود را راضی کند که او را طلاق دهد، چه ممکن است مرد زوجه خود را بخواهد و هیچ گونه فشاری هم بر او نداشته باشد لیکن زن بجهتی عقلانی مصلحت خود نبیند که بزوجیت او باقی باشد لذا بیدل مال شوهر را بطلاق راضی میکند تا رهائی یابد، بخلاف اینکه مرد با اینکه زن راضی است با او بسر برد آنقدر او را اذیت کند و تحت فشار قرار دهد تا ناچار شود تقاضای طلاق کند، مورد روایت این قسم اخیر است،

و همچنین است اگر زن از روی هوی و هوس بدون جهات شرعی یا عقلانی طلاق خواهد که البته او نیز مورد لعنت و بیزاری خدا و رسولش خواهد بود چنان که در فصول بعد خواهد آمد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۵۹

و حقوق او بخشم آید همچنان که در باره یتیم غضب میکند (۱) و هر کس نزد سلطانی از برادر همکیش خود بدگوئی کند چنانچه از آن سلطان نسبت بدو بدی یا چیزی که موجب ناراحتی او شود پدید نیاید، خداوند عزّ و جلّ همه اعمال آن شخص بد گو را تباه سازد، و اگر بدی یا رنج یا آزاری از جانب سلطان بآن شخص برسد، خداوند او را در دوزخ همطبقه و همردیف هامان (وزیر فرعون) خواهد ساخت.

(۲) و هر کس قرآن را تلاوت کند و منظورش شهرت باشد یا بدین تلاوت چیزی بخواهد (غیر خدا و تقرب او) پروردگار عزّ و جلّ را در روز قیامت دیدار نماید در حالی که صورتش استخوانی باشد بدون گوشت (یعنی با قبیح ترین رخسار، یا کنایه از این باشد که نزد خداوند آبروئی ندارد) و همواره قرآن بر قفای او

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۶۰

زند تا داخل آتشش نماید پس در آن سقوط کند با کسانی که در آن سقوط میکنند.

(۱) و هر کس قرآن را بخواند ولی عمل نکند، خداوند او را در روز قیامت کور محشور فرماید پس خواهد گفت: «رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا» پروردگارا از چه مرا کور برانگیختی من خود بینا بودم؟ خداوند در پاسخ گوید آری چنین است، آیات ما

بتو رسید و تو آن را ترک کردی و عمل نمودی همین طور امروز ما نیز ترا ترک کردیم «كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى» آنگاه فرمان آید او را بدوزخ برید.

(۲) و هر کس مال غصبی را با علم بغصب بودن آن خریداری کند او با شخص غاصب از نظر ننگ این عمل و کیفر گناه آن مساوی خواهد بود.

(۳) و هر کس زن و مردی را از راه حرام بهم‌رساند (و قوادی کند) پروردگار سبحان بهشت را بر او حرام گرداند، و جایگاهش در دوزخ خواهد بود، و این سرنوشت بدی است برای او و در این دنیا مورد خشم پروردگار است همیشه تا جان تسلیم کند.

(۴) و هر کس با مسلمانی غشّ کند یعنی دغلی نماید و خیانت ورزد، خداوند برکت را از روزیش ببرد، و زندگی او را پریشان و فاسد نماید و او را بخویش

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۶۱

واگذار.

(۱) و هر کس مال دزدی را با اینکه بداند دزدیست بخرد او با شخص دزد فرقی ندارد و هر دو با هم در ننگ این عمل و کیفر آن شریک یک دیگر خواهند بود.

(۲) و هر کس بمسلمانی خیانت کند او از ما مسلمین نخواهد بود و ما نیز با او بیگانه ایم هم در این جهان و هم در جهان دیگر.

(۳) و هر کس عمل زشتی را بشنود و آن را افشا سازد همانند آنست که آن را مرتکب شده است.

(۴) و هر کس عمل نیکی را بشنود و آن را انتشار دهد مانند آن کس باشد که آن را انجام داده است.

(۵) و

هر کس زنی را برای مردی وصف کند و زیبایی او را چندان نزد وی بستاید که آن مرد را فریفته آن زن گرداند تا از او بحراملی کام گیرد، از دنیا نرود تا اینکه خداوند بر او خشم گیرد، و هر کس مورد غضب الهی واقع شود آسمانهای هفتگانه و زمینهای هفتگانه همه بر او خشم گیرند، و بزه و گناهش همانند آن کس باشد که از آن زن بحراملی کام گرفته است، پرسیدند یا رسول الله اگر آن زن و مرد توبه کنند و خود را اصلاح نمایند باز بر آن شخص وصف کننده گناهی هست؟

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۶۲

فرمود: خداوند متعال توبه آن دو را میپذیرد، ولی توبه آن شخص که ایشان را بفتنه انداخته و سبب این ماجرا شده بوصفی که از آن کرده نخواهد پذیرفت.

(۱) و هر کس چشمان خود را پر کند از دیدن زنی که دیدنش بر او حرام است خدای عزّ و جلّ در روز قیامت دو دیده او را با میخهای آتشین پر نماید و آنها را پر از آتش کند تا وقتی که در باره مردم حکم نماید، آنگاه امر صادر شود که او را بدوزخ برید.

(۲) و هر کس ضیافتی کند و مردمی را از روی ریا و طلب شهرت طعام دهد (تا بگویند فلانی آدم بسیار خیری است) خداوند متعال از صدید جهنّم بوزن آن طعام بدو بخوراند و آن را در شکم وی آتش کند، تا وقتی که در باره مردم حکم نماید «۱».

(۳) و هر کس با زن شوهر داری همبستر شود، از فرج آن دو در

روز قیامت صدید و ریمی بیرون ریزد که بیابانی را که پانصد سال راه مسافت دارد پر کند، و همه اهل آتش و جهنمیان از بوی تعفن و گند آن بعذاب آیند، و عذاب آن دو نفر از همه سختتر باشد.

(۴) و خشم و غضب پروردگار عزّ و جلّ بسیار سخت و گرانست بر آن زن

(۱) زیرا ریا و شهرت طلبی در عبادات حکمش حکم شرک بخدا است و اطعام طعام خود یکی از عبادات است و ریا در عبادت از معاصی بزرگ است بلکه در شمار کفر محسوب است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۶۳

شوهرداری که چشم خویش را پر کند از دیدن مرد اجنبی و نامحرم بناپاکی، و هر گاه چنین کند خداوند همه اعمال نیک او را که تا آن وقت انجام داده نابود کند، و اگر بیستر غیر شوهر خود رود بر خداوند متعال حقّ است که او را با آتش بسوزاند پس از آن عذابی که در عالم قبر و برزخ بر او روا داشته است.

(۱) و هر آن زنی که از روی هوی و هوس از شوهر خویش طلاق خلع خواهد و راضی شود که مالی بشوهر خود بذل کند و از وی طلاق گیرد پیوسته مورد لعنت خدا و فرشتگان او و پیغمبرانش و همه مردم خواهد بود تا زمانی که ملک الموت برای قبض روح او بسراغش آید و باو گوید «أبشری بالنار» مژده باد ترا با آتش، و چون روز قیامت شود بدو گفته شود بهمراه دوزخیان داخل جهنم شو، هشدارید که خدای متعال و پیغمبرش از زنان مختلعه یعنی آنها که از شوهر خویش بزور

طلاق خواسته اند بیزارند.

و همچنین آگاه باشید که خدای عزّ و جلّ و پیغمبرش از کسی که زوجه خود را تحت فشار قرار دهد تا از او طلاق خلع بخواهد متنفر و بیزار خواهند بود.

(۲) و هر کس بر جماعتی با اجازه آنها در نماز امامت کند و آنان بامامت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۶۴

او راضی باشند و وی در حضور بجماعت و در قرائت و رکوع و سجود و قیام و قعود میانه رو باشد، و رعایت حال آنها را بنماید اجرش برابر اجر همه جماعت مأمومین خواهد بود.

(۱) و هر کس بر جماعتی در نمازشان امامت کند و میانه رو نباشد، و رعایت حال ایشان را در حاضر شدن بمسجد در وقت، و در قرائت و رکوع و سجود و قیام و قعود ننماید نماز وی پذیرفته نشود و بخود او بالا گردد

«و لم تجاوز تراقیه»

و از گلوگاه او تجاوز نکند (کتابه از اینکه بسوی خدا بالا- نرود و مورد قبول درگاه الهی واقع نشود و ثوابی در آن نماز نخواهد داشت) و منزلت و مرتبه این امام جماعت نزد خداوند همانند منزلت و مرتبه آن امام جائز و ستمکاریست که صلاحیت برای رهبری رعیت ندارد و باذن و اجازه خدای عزّ و جلّ بر ایشان رهبر نگشته است.

در این هنگام امیر المؤمنین علیّ علیه السلام بپا خاست و عرض کرد: یا رسول الله پدر و مادرم بقربانت منزلت آن امام جائز و ستمکار که صلاحیت رهبری ندارد و باذن خدا بر ایشان امام نگشته کدام است، حضرت فرمودند: او چهارم آن چهار تنی است که عذابشان در روز قیامت از همه

شدیدتر است: ابلیس، و فرعون، و آنکه خودکشی کند، و چهارم ایشان امیر ستمکار است.

(۲) و هر کس برادر مسلمان تهی دستش بگرفتن وامی از وی محتاج شود، و او

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۶۵

با داشتن قدرت و توانائی امتناع ورزد و بدو قرض ندهد، خداوند بهشت را بر او حرام میسازد آن روزی که نیکوکاران را پاداش میدهد.

(۱) و هر کس بر ناسازگاری و بدخوئی زوجه اش صبر کند و بردباری کشد و طلاقش ندهد، پروردگار متعال بهر شبانه روزی که با او بسر برده و شکیبائی نموده پاداشی که بَأَيُّوبَ عَلَيْهِ السَّلَام در مصیباتش داده است باو عطا فرماید، و آن زن بدخو را هر شبانه روزی بمقدار رملها و شنهای متراکم بیابانها گناه خواهد بود، و اگر پیش از اینکه از بدسگالی و ناسازگاری دست بردارد و با مرد همراهی کند و قبل از اینکه مرد از وی خشنود شود بمیرد، روز قیامت با منافقین محشور شود و سرنگون شود با آنها در آخرین درکات جهنم.

(۲) و هر کس را زوجه ای باشد ناموافق که با او نسازد و بآن روزی که خداوند نصیبشان کرده قناعت نکند و بر مرد سخت گیرد و چیزی را که در قدرت او نیست بوی تحمیل کند، خداوند از آن زن تا مادامی که این چنین است هیچ کار نیکی که مانع از حرارت آتش است نخواهد پذیرفت، و همواره غضب خداوند بر اوست.

(۳) و هر کس برادر خود را احترام کند بی گمان خدا را گرامی داشته، پس

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۶۶

برای کسی که خداوند را گرامی دارد چه

فکر میکنید که خدا با او چه خواهد کرد (جز نیکی).

(۱) و هر کس کدخدائی و ریاست قومی را بعهده گیرد و با ایشان بنیکی رفتار ننماید در جانبی از دوزخ او را زندانی کنند بهر روزی که بر آنها ریاست کرده هزار سال، و با دستهای غل شده بگردن محشور شود، و چنانچه ریاستش بر آنها از جانب حق میبوده بالاخره خداوند نجاتش دهد، ولی اگر بناحق بر آنها ریاست میکرده بقعری از دوزخش اندازند یا سقوط کند که گودیش بمسافت هفتاد سال راه باشد.

(یعنی هفتاد سال در حال سقوط باشد).

(۲) و هر کس در محکمه داوری بغیر ما أنزل الله (یعنی بغیر قانونی الهی) حکم راند گناهِش همانند آن کس باشد که بدروغ شهادت و گواهی دهد، و او را بدوزخ برند و بعذاب همان شاهد کاذب معذب سازند.

(۳) و هر کس در این جهان دو رو و دو زبان یعنی منافق منش باشد، در روز قیامت با دو چهره و دو زبان محشور خواهد شد «۱».

(۱) منظور کسانی هستند که در حضور کسی او را میستایند و در غیابش بدگوئی او میکنند چنان که در خبر زهری در کافی در توضیح کلام امام علیه السلام فرماید «یطری أخاه شاهدا، و یا کله غائبا» یعنی در ظاهر نیکی برادرش را گوید و او را تمجید کند و در پشت سر او را بخورد، و بعید نیست مراد کسانی باشند که بدون جهت ترس یا تقیه با هر کس مطابق تمایلاتش سخن گویند و نان را بنرخ روز خورند و این خود نفاق خواهد بود.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۶۷

(۱) و هر

کس برای اصلاح بین دو تن قدم بردارد و واسطه رفع اختلاف و کشمکش آنها بشود، فرشتگان الهی پیوسته او را دعا کنند و یا بر او درود فرستند تا بازگردد، و اجر (عبادت) شب قدر را بدو دهند.

(۲) و هر کس برای قطع رابطه دوستی دو نفر گام بردارد، و زر و وبال برد بهمان اندازه که آن شخص مصلح اجر و ثواب برده است، بعلاوه همواره بر او لعنت نویسند تا وارد دوزخ شود و عذابش را در آنجا دو چندان کنند.

(۳) و هر کس برای کمک یا نفع رساندن برادر همدینش قدم بردارد، ثواب مجاهدین فی سبیل الله را خواهد برد.

(۴) و هر کس برای عیب جوئی یا رسوا ساختن برادر خود قدم بردارد نخستین گامی که برمیدارد و مینهد در جهنم باشد، و خداوند عیبهای او را در حضور؟؟؟

مردم آشکار نماید و او را رسوا سازد.

(۵) و هر کس برای دلجوئی و پرسش حال خویشاوند یا نزدیکانش گامی بردارد و نظرش تنها پرسش حال او باشد، خداوند اجر یک صد شهید بوی عطا فرماید، و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۶۸

چنانچه پس از جویائی حال او از مال خویش باو احسانی کند یا گامی برای کمک و یاری او بردارد بهر قدمی برای او ثواب چهل هزار هزار حسنه باشد، و چهل هزار هزار درجه رتبه اش بالا رود (یعنی بسیار بسیار بخدا نزدیک شود) و چنان باشد که پروردگار عزیز را یک صد سال عبادت کرده باشد، و هر کس برای جدائی و تباهی میان خود و خویشاوندش اقدامی نماید و برای قطع رحم تلاشی کند، خداوند متعال بر

او خشم گیرد و او را لعنت کند هم در دنیا و هم در آخرت، و سنگینی بار گناهش بقدر آن کس باشد که خود قطع رحم نموده است.

(۱) و هر کس در امر ازدواج زن و مردی میانجی شود و بکوشد که آن دو را از راه حلال بهم رساند و علاقه زناشویی میانشان برقرار سازد، خداوند هزار حور بهشتی که هر کدام در قصری از درّ و یاقوت باشند بوی بهمسری عطا فرماید، و نیز بهر گامی که در این راه برداشته یا هر سخنی که گفته است عمل یک سال که شبهای آن را بنماز و نیایش و روزهای آن را بروزه سر کرده باشد پاداش خواهد داشت.

(۲) و هر کس برای جدائی و تفرقه بین دو همسر حلال اقدامی کند خشم و لعنت خدا بر اوست هم در این جهان و هم در آخرت، و بر خداوند حقّ است که او را با هزار پاره سنگ آتشی سنگسار کند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۶۹

(۱) و هر کس برای ایجاد بی مهری میان دو همسر و کاستن علاقه دوستی آنها بیکدیگر گامی بردارد اگر چه کارشان بجدائی و طلاق نرسد این شخص فتنه جو در دنیا و آخرت مورد خشم و لعنت خداست و پروردگار او را از نظر رحمتش محروم خواهد ساخت.

و هر کس نابینائی را بمسجد یا بمنزلش یا هر کجا که بخواهد برساند، خداوند بهر گامی که بهمراهی او برداشته و قدمی که در این راه رنجه نموده ثواب آزاد کردن یک برده برای او بنویسد، و فرشتگان همه بر او درود فرستند و او را دعا کنند

تا هنگامی که باز گردد.

(۲) و هر کس حاجتی از حاجات نابینائی را بعهده گیرد و کوشش کند تا آن را انجام دهد، پروردگار متعال او را دو خلاصی عطا فرماید یکی از آتش و دیگری از نفاق، و نیز در این جهان هفتاد هزار حاجت او را برآورد، و پیوسته در رحمت واسعه حقّ تعالی غوطه ور باشد تا باز گردد.

(۳) و هر کس بیماری را یک شبانه روز خدمت و پرستاری کند، پروردگار متعال او را با ابراهیم خلیل صلّی الله علیه و سلم محشور فرماید، و از صراط چون برق جهنده بگذرد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۷۰

(۱) و هر کس کوشش کند تا حاجت بیماری را برآورد از گناهان خویش بیرون رود مانند آن روزی که مادر او را زائیده است. مردی از انصار گفت: یا رسول الله هر چند مریض از بستگان او باشد؟ رسول خدا صلّی الله علیه و اله و سلّم فرمود: بزرگترین مردم از حیث اجر آن کس میباشد که در برآوردن حاجت خویشاوندش کوشش نماید.

(۲) و هر کس عیال و خانواده خود را مهمل گذارد (یعنی بدیشان نرسد) و یا با رحم خود قطع کند، پروردگار متعال در آن روزی که نیکوکاران را پاداش میدهد از جزای نیکو او را محروم دارد و بخود واگذارد، و هر کس را خداوندش در آخرت واگذاشت او در میان کسانی که سرنوشتشان دوزخ تعیین شده مردّد بماند، بامید آنکه راه نجاتی پیدا کند و نخواهد کرد.

(۳) و هر کس بدرمانده ای وام دهد و در مطالبه آن با وی روشی نیکو و سهل اتخاذ کند عمل خود از

سرگیرد (یعنی گناهان پیشین او آمرزیده شده و نامه عملش از گناه پاک گشته است) و خداوند بعدد هر درهمی که بوی قرض داده هزار قنطار طلا از بهشت او را عطا فرماید. (قنطار وزنه بزرگی از طلا است).

(۴) و هر کس یک گرفتاری از گرفتاریهای برادر مؤمنش را بر طرف سازد، خداوند بر وی نظر رحمت افکند و از همان نظر او بهشت را بدست آورد، و همه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۷۱

گرفتاریهای او را در دنیا و آخرت خداوند بر طرف سازد.

(۱) و هر کس برای اصلاح میان زن و شوهری گام بردارد، خداوند اجر هزار شهید که در راه حق بقتل رسیده باشند باو عطا فرماید. و بهر قدمی که در این راه برداشته باشد یا کلامی که گفته باشد ثواب عبادت یک سال که شبها را بخدا پرداخته و روزها را روزه گرفته باشد خواهد داشت.

(۲) و هر کس برادر مسلمانش قرض الحسن دهد، بهر درهمی که قرض داده برای او هموزن کوه احد [و حرا و ثبیر] و کوههای رضوی و طور سیناء حسنات باشد، و چنانچه پس از رسیدن مدت در مطالبه آن با وی سهل گیرد و مدارا کند از پل صراط چون برق جهنده و سریع بگذرد بدون حساب و عقاب.

(۳) و هر کس برادر مسلمانش نزد او از تنگدستی شکایت کند، و او بوی قرض ندهد خداوند در آن روزی که نیکوکاران را جزای خیر میدهد او را از بهشت محروم بنماید.

(۴) و هر کس حاجتمندی را رد کند و با وجود تمکن حاجت او را برنیآورد،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه

پس بر او گناهی مانند گناه عَشَّار (گمرکچی) باشد، عوف بن مالک پیا خاست و گفت: یا رسول الله گناه عَشَّار تا کجا است و چقدر است، حضرت فرمود:

بر عَشَّار در هر شبانه روز لعنت خدا و فرشتگان و همه مردم باشد (یعنی جملگی او را لعنت کنند) و هر کس را خداوند لعنت کرد یاوری برای او نخواهی یافت (یعنی هیچ کس بفریاد او نخواهد رسید).

(۱) و هر کس در باره برادر مؤمنش کار نیکی انجام دهد پس بر او مَنّت گذارد عملش تباه گردد، و کوشش او بی فائده ماند، و بهره ای نخواهد برد، سپس فرمود:

آگاه باشید که پروردگار متعال بر مَنّت گذار، و خود پسند، و سخن چین، و باده نوش، و بخیل، و درشتخوی متکبر، و پر روی حرام زاده بهشت را حرام کرده است.

(۲) و هر کس مال صدقه را بمسکین برساند همانند صدقه دهنده اجر برد، و اگر صدقه چهل هزار دست بگردد تا بدست مسکین رسد همه اجر کامل صدقه را خواهند

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۷۳

برد، و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است برای آنان که پرهیزگار بوده و نیکی کرده اند اگر دانسته باشید.

(۱) و

«من بنی مسجدا فی الدنیا»

و هر کس در این دنیا مسجدی بسازد خداوند بهر وجبی یا ذراعی - از آن شهری در بهشت برای او بنا کند از طلا و نقره و درّ و یاقوت و زمرد و زبرجد و مروارید که بزرگی آن بمسافت چهل هزار سال راه باشد، و در هر شهری چهل هزار هزار کاخ، و در هر کاخی چهل هزار هزار سرای، و در

هر سرایی چهل هزار هزار تالار، و در هر تالاری چهل هزار هزار تختخواب، و بر هر تختی همسری از حوریان، و نیز در هر تالاری چهل هزار هزار خادم و چهل هزار هزار کنیز، و ایضا چهل هزار هزار رنگ سفره گسترده و مهیا و بر هر سفره چهل هزار هزار کاسه، و در هر کاسه چهل هزار هزار رنگ از طعام و خداوند دوست خود را چندان نیرو عطا فرماید که بتواند از همه همسران حوری خویش و همه طعامها در یک روز کام گیرد (۱).

(۱) عبارت خبر «فی یوم واحد است» یعنی در یک لحظه چون در بهشت همه روز است و شب در آنجا مفهوم ندارد، مگر برای اهل دوزخ که همه شب است و روز مفهوم ندارد.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۷۴

(۱) و هر کس متصلی اذان مسجدی از مساجد خدا شود و در آن اذان بگوید و نیتش خدا باشد یعنی بقصد قربت اذان گوید، خداوند ثواب چهل هزار هزار پیغمبر، و چهل هزار هزار صدیق، و چهل هزار هزار شهید بدو عطا فرماید، و چهل هزار هزار امت که هر امتی چهل هزار هزار تن مرد باشند مشمول شفاعت او گرداند، و برای او در هر بهشتی از بهشتها چهل هزار هزار شهر باشد، و در هر شهری چهل هزار هزار قصر، و در هر قصری چهل هزار هزار سرای، و در هر سرایی چهل هزار هزار اطاق، و در هر اطاقی چهل هزار هزار تختخواب، و بر هر تختخوابی همسری از حوریان بهشتی، و نیز وسعت هر اطاقی از آن، چهل هزار هزار

برابر دنیا باشد، و در کنار هر همسری چهل هزار هزار خادم (غلام) و چهل هزار هزار خادمه (کنیز)، و ایضا در هر اطاقی چهل هزار هزار سفره، و بر هر سفره ای چهل هزار هزار ظرف، و در هر ظرفی چهل هزار هزار رنگ از طعام، چنان که اگر جمعیت ثقلین یعنی جنّ و انس بر او میهمان شوند همه را در

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۷۵

کوچکترین اطاق آن پذیرائی نماید بهر چه بخواهند از طعام و شراب و عطر، و جامه، و میوه، و انواع پیشکشی ها، و سوغاتها از لباس و جواهرات گوناگون، و هر اطاقی آنچه از این اشیاء لازم باشد بحدّ کافی داراست و محتاج باشیاء اطاق دیگر نیست «۱».

و چون مؤذّن باذان لب گشاید و

«اشهد أن لا إله إلا الله»

گوید چهل هزار هزار فرشته اطراف او را فراگیرند، و همه بر او درود فرستند و دعا نمایند و برای او طلب مغفرت کنند و پیوسته در سایه رحمت خداوند باشد تا از اذان فراغت یابد، و ثواب آن را چهل هزار هزار فرشته ثبت کنند، و سپس بجانب پروردگار خویش بستانند.

(۱) بنظر میرسد از جمله

«من بنی مسجدا فی الدّنیاء»

تا اینجا از ساخته های جعّالان و حدیث سازان قرن دوّم و سوّم هجری باشد، و بسیار بعید مینماید که رسول خدا صلّی الله علیه و آله در خطبه ای که در آخر عمر شریفش خوانده باشد چنین کلماتی بگوید، زیرا در چنین هنگامی اقتضای مطالبی می شود که صد در صد مورد اهمیت است و باید دستور العمل کلی برای امت باشد مثل قسمتهای دیگر همین حدیث که هر کدام در

حد اعلیٰ حائز اهمیت است و باید حتماً با افراد امت گوشزد شود تا تکلیف خود را بدانند و بدان عمل کنند، و ساختن یکمسجد یا اذان گفتن در یک معبد با این همه ثوابهای طولانی که همه یا بیشترش مربوط بشکم و اسافل اعضا است این قدر مهم نیست تا بدین مفصّلی در باره آن چنین مبالغه شود، و قطع نظر از سند حدیث که چندان اعتبار ندارد بجهت افراد مجهول الحالی که در سلسله روای آنست و آن را از ابی سلمه بن عبد الرحمن بن عوف نقل کرده اند متن این قسمت آن متضمّن اعدادیست سر سام آور مثلاً عدد کاسه های سر هر سفره و انواع طعامها بطوری که این بنده حساب کردم اگر اشتباه نباشد یک عدد چهار یا پنج رقمی که در جلو آن ۴۲ صفر گذارده شود خواهد شد و تازه این برای یک وجب در یک وجب یا یکذراع در یکذراع از مسجد خواهد بود و اگر بفرض مسجدی بمساحت مسجد شاه تهران یا اصفهان یا مثلاً مسجد اموی در شام باشد عددی تشکیل میدهد که همه مهندسین و ریاضی دانها از خواندن آن عاجزند.

و اگر گفته شود مفهوم عدد در این گونه اخبار لحاظ نشده و صرفاً برای مبالغه است، گوئیم شخص فصیح هر گاه بخواهد در امری مبالغه کند بکمترین لفظ بلیغترین کلام را خواهد گفت چنان که قرآن گوید «وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ»، «وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ»، «وَفِيهَا مَا تَشْتَهُ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ» و رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ خُود فصیحترین مردم قریش

است و در باره او «أفصح من نطق بالضاد» گفته اند و چنین شخصیتی برای مبالغه یک امر جزئی این طور اطاله کلام نخواهد کرد.

و اگر گوئی چرا صدوق علیه الرحمه آن را ذکر کرده؟ گوئیم محدث نمیتواند هر حدیثی که قسمتی از آن بنظر او صواب نبود همه آن را حذف کند، و این حدیث خود مشتمل بر جملاتی بسیار عالی و سازنده و ارزنده است و لو اینکه یکی دو مورد آن در اثر دس و یا تصرف حدیث سازان مدخول یا مدسوس باشد، و بعلاوه مؤلف رضوان الله تعالی علیه صحت احادیث این کتاب را بتمامه بعهدہ نگرفته چون سند همه احادیث آن را ذکر کرده است و العهده علی الراوی لا علی الناقل.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۷۶

(۱) و هر کس بسوی مسجدی از مسجدهای خدا گام بردارد، بهر قدمی که برداشته، تا بمنزلش باز گردد ده حسنه پاداش دارد، و ده گناه از نامه عملش پاک شود، و ده درجه رتبه او را بالا برند.

(۲) و هر کس مواظب باشد که هر کجا که هست نماز خود را بجماعت خواند چون برق زودگذر و جهنده بهمراه گروهی از سبقت گیرندگان، از پل صراط عبور کند با چهره و رخساری که از ماه شب چهاردهم تابناکتر باشد، و برای او بهر شبانه روزی که بر خواندن نماز جماعت مواظبت داشته ثواب یک شهید

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۷۷

خواهد بود.

(۱) و هر کس مراقب باشد که در صفّ اول جماعت بایستد و تکبیره الاحرام امامرا درک کند در صورتی که در این کار مؤمنی را نیازارد، خداوند

اجر او را همانند اجر مؤذن عطا فرماید، و مانند پاداشی که در بهشت بمؤذن می‌دهد باو خواهد داد.

(۲) و هر کس در کنار جاده ای آسایشگاهی برای عبورکنندگان بسازد، خداوند در روز قیامت او را با مرکبی از درّ که نور چهره او برای اهل محشر تابان باشد برانگیزد تا با ابراهیم خلیل علیه السّلام در مقام و بارگاهش مأنوس و همدم شود و مردم گویند این شخص یکی از فرشتگانست که مانندش دیده نشده، و بشفاعت او چهل هزار هزار تن بهشت روند.

(۳) و هر کس بدرخواست برادر ایمانی خود برای وی در امری میانجیگری،

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۷۸

و شفاعت کند خداوند عزّ و جلّ بر او نظر رحمت افکند، و سزاوارست که او را هیچ گاه معدّب نسازد، و چنانچه بدون درخواست برادرش برای او در امری شفاعت کند اجر هفتاد شهید را خواهد داشت.

(۱) و هر کس ماه رمضان را روزه گیرد و برای تقرّب پروردگار متعال و خشنودی حق زبان خود را نگهدارد، و خاموشی گزیند، و گوش و چشم و عورت و سایر اندام خود را از دروغ و حرام و غیبت و بدگوئی حفظ کند، خداوند او را چندان قرب منزلت دهد که همدم ابراهیم خلیل علیه السّلام گردد بدانسان که زانوهای ابراهیم علیه السّلام را مسّ نماید (کنایه از اینکه با وی همنشین و همصحبت شود).

(۲) و هر کس چاهی برای آب حفر کند تا آب رسد و آن را بر مسلمانان ببخشد و یا وقف آنها کند برای او همانند هر که از آن آب وضو گیرد و نماز بخواند ثواب باشد،

و نیز بشماره موی بدن هر انسان یا چهار پا یا درنده و یا پرنده ای که از آن استفاده کرده و میکند برای او ثواب آزاد نمودن هزار بنده باشد، و در روز قیامت بعدد ستارگان آسمان مردمی بشفاعت او بر حوض قدس وارد شوند، عرض کردیم یا رسول الله حوض قدس کدام است؟ سه بار فرمود حوضی که مخصوص من است.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۷۹

(۱) و هر کس برای مسلمانی قبری حفر کند و آن را بحساب خدا گذارد.

پروردگار متعال پیکر او را بر آتش دوزخ حرام سازد و در بهشت باو خانه ای بخشد، و در روز قیامت بر حوضی وارد سازد که جامهای آن و لیوانها که بر آن نهاده اند بشماره ستارگان آسمان باشد، و عرض آن حوض بمسافت فاصله و دوری بین ایله و صنعاء خواهد بود (که یکی در ساحل بحر احمر و انتهای سرزمین حجاز از جانب مغرب است، و دومی در جانب شرقی حجاز و در یمن است).

(۲) و هر کس جنازه مسلمانی را غسل دهد و امانت را ادا بنماید. برای او بهر موئی ثواب آزاد کردن یک برده باشد، و همچنین یک صد درجه رتبه او بالا-رود، عمر بن خطاب گفت: یا رسول الله چگونه اداء امانت کند، فرمود: عورت او را بپوشاند، و اگر نقص عضوی دید آن را مستور دارد و چنانچه ستر عورت او نکند و عیب او را بپوشاند اجرش تباه شود و در دنیا و آخرت عیوبش آشکار گردد.

(۳) و هر کس بر جنازه مسلمانی نماز گذارد، جبرئیل با هفتاد هزار هزار فرشته بر او درود

فرستند و گناهان گذشته اش همه قدیم و جدید آمرزیده شود، و چنانچه بماند تا او را دفن کنند و وی خاک بر او ریزد و از تشییع باز گردد برای او بهر قدمی

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۸۰

از آنجائی که بهمراه جنازه حرکت کرده تا بمنزلش برسد یک قیراط اجر باشد و هر قیراط مانند کوه احد است که در کفّه میزان عملش بنهند و برابرش باو اجر دهند.

(۱) و هر کس از خشیت الهی از دیدگانش اشک ریزد «۱» بهر قطره ای که از دیده او بچکد هموزن کوه احد ثواب در میزان عملش بنهند، و نیز بهر قطره ای او را در بهشت چشمه ای دهند که در کنارش شهرها و قصرهایی باشد که هیچ چشمی ندیده و هیچ گوشی نشنیده و بر دل هیچ بنده ای خطور نکرده باشد.

(۲) و هر کس مریضی را عیادت کند بهر گامی که بردارد تا بمنزلش باز گردد هفتاد هزار هزار حسنه پاداش یابد، و هفتاد هزار هزار گناه از نامه عملش پاک گردد، و هفتاد هزار هزار درجه رتبه اش بالا رود، و هفتاد هزار هزار فرشته مأمور شوند که او را در قبرش دیدار کنند و برای او طلب آمرزش بنمایند تا روز قیامت.

(۳) و هر کس جنازه (مسلمانی) را مشایعت و بدرقه کند بهر قدمی که همراه آن بردارد تا بمنزل باز گردد یک صد هزار هزار حسنه خواهد داشت و یک صد هزار

(۱) خشیت ترسی است که از درک جلال و جمال و بزرگی طرف مقابل در انسان حاصل می شود، و فرقی با خوف آنست که خوف همان ترس است لکن ترسی که

از خطر واقعی یا عاقبت نامطلوب عملی یا کیفر سخت و مجازات مسلم کاری برای شخص پیدا شود، و این هر دو با جبن که موجب پدید آمدن آن صرف توهم و خیال است فرق دارند.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۸۱

هزار گناه از نامه عملش پاک کنند، و یک صد هزار هزار درجه رتبه اش را بالا برند و اگر بر او نماز گزارد، چون خود از دنیا رود جنازه اش را یک صد هزار فرشته مشایعت کنند و همه برای او آمرزش طلبند تا باز گردد «۱» (یا تا او دفن شود) و اگر آنقدر همراه جنازه بماند تا از دفن او فارغ شوند، خداوند هزار فرشته بگمارد که تا روز رستاخیز برای او طلب مغفرت کنند.

(۱) و هر کس بقصد حج یا عمره از خانه پا بیرون نهد بهر گامی که بردارد تا باز گردد هزار هزار حسنه پاداش خواهد داشت، و هزار هزار گناهش آمرزیده خواهد شد، و هزار هزار درجه رتبه اش بالا خواهد رفت، و بهر درهمی که در این مسافرت با خود بردارد و یا نفقه راه نماید هزار هزار درهم و بهر دیناری هزار هزار دینار نزد پروردگار خود عوض خواهد داشت، و همچنین بهر عمل نیکی که در این راه انجام دهد هزار هزار حسنه اجر و پاداش نزد خداوند برای اوست، و پیوسته در کفالت حق تعالی باشد تا باز گردد، و چنانچه در این سفر از دنیا برود او را بیهشت خواهد برد، و اگر سالم بمنزل بازگشت پیروز و کامیاب و آمرزیده باز گشته است، و دعایش همه مستجاب شود، پس اکنون که

(۱) عبارت متن عربی در نسخه ها

«حتی یرجع

است مناسبت ندارد و ظاهرا

«حتی یدفن»

بوده و تصحیف شده است. لذا برای رعایت؟؟ معنی را آوردیم.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۸۲

آنکه بگناهی آلوده گردد فرصت را غنیمت شمیرید و از او بخواهید که در باره شما دعا کند زیرا خداوند دعای او را رد نخواهد فرمود، و در روز قیامت شفاعتش در باره یک صد هزار تن پذیرفته گردد.

(۱) و هر کس خانواده و اهل بیت کسی را که زیارت خانه خدا رفته برای حج یا عمره در نبودن او سرپرستی کند خود چون آن شخص اجر کامل برد بدون اینکه از اجر آن زائر چیزی کاسته شود.

(۲) و هر کس برای مرزرداری و پاسداری و نگهبانی سرحدی از سرحدات مسلمین یا جهاد در راه خداوند تعالی از منزل خود قدم بیرون نهد بهر گامی هفتصد هزار حسنه ببرد، و هفتصد گناه از نامه عملش پاک شود، و هفتصد درجه رتبه اش را بالا برند، و پیوسته در کفالت حقتعالی باشد تا اینکه از دنیا برود و بهر نوع مردنی که بمیرد شهید از دنیا رفته است، و چنانچه زنده باز گردد آمرزیده باز گشته و دعایش مستجاب خواهد بود.

(۳) و هر کس برای دیدار برادر مؤمنش گام بردارد بهر قدمی که برداشته تا باز گردد ثواب آزاد کردن یک صد هزار برده برای او باشد، و یک صد هزار درجه

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۸۳

رتبه اش را بالا برند، و یک صد هزار گناه از او محو سازند، و یک صد هزار حسنه برای او بنویسند.

بابی هریره گفتند: آیا

رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خود نفرمود: «هر کس یک برده آزاد کند همان فدای او از آتش خواهد بود» ابو هریره گفت: آری این چنین کلامی را با رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ گفتیم آن حضرت فرمود: بلی و لیکن برای این شخص درجاتی نزد خدا در کنوز عرشش بالا برند.

(۱) و هر کس قرآن را برای خشنودی خدا و بینش در دین بیاموزد، بقدر آنچه را بفرشتگان و پیمبران و فرستادگان پاداش دهند برای او ثواب خواهد بود.

(۲) و هر کس برای خودنمائی و طلب شهرت قرآن را بیاموزد، و قصدش مجادله با کم خردان و فخر فروشی بدانشمندان باشد، و دنیا را بدان خواهد، پروردگار عزّ و جلّ در روز قیامت استخوانهای او را پراکنده سازد، و در آتش

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۸۴

دوزخ کسی عذابش از وی شدیدتر نباشد، و هیچ گونه عذابی در جهنّم نباشد جز اینکه او بدان عذاب معذب خواهد شد از بس خداوند بر او خشمگین و از او ناراضی است.

(۱) و هر کس قرآن را بیاموزد و در علم متواضع باشد و دیگران را برای رضای خدا تعلیم بدهد، هیچ کس در بهشت ثوابش از وی افزونتر نباشد، و کسی در آنجا منزلت و مقامش از او بالاتر نخواهد بود، و در بهشت هیچ درجه بلند و ارجمندی نیست جز اینکه برای او در آن درجه سهم وافر و بیشتری خواهد بود، و شریفترین مقام را بدو خواهند داد، آری و این را باید دانست که علم از عمل مقامش بالاتر است (یعنی عمل بی علم)

و ملائک دین ورع و پاکدامنی است، و نیز همانا عالم کسی باشد که بموجب علم خویش رفتار نماید اگر چه اندک باشد. و این را نیز بدانید که نباید کاری را کوچک بشمارید هر چند در نظرتان حقیر و ناچیز آید زیرا (گناه) صغیره ای با اصرار، دیگر صغیره نخواهد بود، و همچنین (گناه) کبیره ای با استغفار کبیره نخواهد بود.

و همانا خداوند عزّ و جلّ تمام اعمال و کارهای شما را جویا خواهد شد و از

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۸۵

شما سؤال خواهد کرد حتّی از انگشتی که کسی از شما بر جامه برادر و رفیقش بگذارد، پس ای بندگان خدا بدانید که هر شخصی با آن عقیده و آن روشی که از دنیا رفته است مبعوث خواهد شد، و پروردگار عزّ و جلّ البتّه بهشت و دوزخ هر دو را خلق فرموده، پس هر کس دوزخ را پسندید و آن را بر بهشت اختیار کرد با دست خالی و حسرت باز گشته، و هر کس بر عکس بهشت را اختیار نمود رستگار شده و پیروزمندانه باز گشته است، چنانچه خدای عزیز و جلیل فرموده: «فَمَنْ زُخِرَ عَنِ النَّارِ وَ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ» «۱» هر کس را از آتش دور سازند و بهشت درون کنند بدون تردید کامیاب گشته و بمراد خود رسیده است.

متوجه باشید که پروردگار من مرا فرمان داده که با مردم مبارزه نمایم تا اینکه »

لا إلهَ إلاّ الله»

گویند، و هر گاه این کلام را بر زبان جاری ساختند از جانب من در امان خواهند بود هم نسبت بجانشان و هم نسبت باموالشان مگر در مواردی که

ریختن خون یا تصرف اموالشان حق باشد (مثل اینکه خون ناحقی بریزند، یا مرتکب عملی شوند که حد آن قتل باشد، یا از راه غیر قانونی و تجاوز- کاری بر مال دیگران دست اندازند یا از آئین اسلام بیرون رفته مرتد شوند) و اما حسابشان بر خداوند عز و جل خواهد بود.

(۱) و شما را خاطرنشان می‌سازم که پروردگاری که بزرگ است نام او هیچ

(۱) آل عمران: ۱۸۵.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۸۶

چیز را از آنچه دوست داشته فرو گذار نکرده مگر اینکه مسلما آن را برای بندگان خویش بیان فرموده، و نیز هیچ چیز از آنچه خوش نداشته باقی نگذارده جز اینکه برای بندگانش بیان کرده و ایشان را از آن زنهار داده «لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ» تا هر که هلاک شدنی است پس از اتمام حجّت هلاک شود «وَيُحْيِي مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ» و هر کس لایق حیات و بقا است از روی دلیل و از سر حجّت زنده ماند (یعنی آنان که بحیات ابدی رسند از روی حجّت باشد، و بر آنها که بهلاکت ابدی گرفتار شوند حجّت تمام باشد).

(۱) و نیز آگاهی دهم شما را که خداوند ظلم نخواهد کرد، و از ظلمی نخواهد گذشت و همیشه در کمینگاه ستمکار است «لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا» تا جزا دهد کسانی که کارهای زشت کرده اند بدان چه کرده اند، «وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى» و پاداش دهد آنان که نیکویی کرده اند بنیکویی، پس هر کس نیکی کند بنفع خود کرده، و هر کس بدی کند بضرر خویش اقدام کرده «وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ» و خداوند گار تو هرگز

ظلم بر بندگان نخواهد کرد.

(آنگاه فرمود:) ای گروه مردم من پیر شده ام و استخوانهایم سست و فرسوده گشته، و جسمم از کار افتاده، و خبر موتم بمن رسیده است، و أجلم نزدیک شده، و سخت بقاء و

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۸۷

و دیدار پروردگارم مشتاقم و جز این گمان ندارم که این آخرین روز من است با شما، پس تا گاهی کک زنده هستم مرا خواهید دید، و چون درگذشتم خداوند سرپرست و نگهدار همه مؤمنین و مؤمنات خواهد بود،

و السّلام علیکم و رحمه الله و برکاته.

پس جماعتی از انصار (اهل مدینه) پیشدستی کرده قبل از آنکه از منبر بزیر آید جملگی عرض کردند یا رسول الله خدا ما را فدای تو گرداند، و یکی از آنها گفت: پدر و مادر و جانم قربان تو باد یا رسول الله چه کسی را یارای کشیدن این مصیبات است، و چگونه زندگانی پس از این روز گوارا باشد؟! رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در باره آنها دعا فرمود، و گفت: من با پروردگارم عزّ و جلّ راجع بشما بسی گفتگو کردم و نجات شما را از آتش دوزخ درخواست نمودم، خدایم فرمود: تا روز نفخ صور یعنی روز رستاخیز باب توبه و بازگشت مفتوح و باز است (یعنی هر که توبه کند نجات یابد).

(۱) سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بما رو کرده فرمود: آری هر کس یک سال پیش از مرگ توبه کند خدا او را ببخشد و توبه اش بپذیرد، بعد فرمود: یک سال بسیار است هر کس یکماه قبل از مردن توبه کند

خداوند توبه او را بپذیرد، این بار نیز

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۸۸

فرمود: یک ماه زیاد است هر کس پیش از مردن بیک هفته توبه نماید مورد قبول خداوند افتد و او را ببخشد، و باز فرمود: یک هفته بسیار است هر کس یک ساعت قبل از مرگش توبه کند خداوند از وی بپذیرد، باز هم فرمود: یک ساعت زیاد باشد هر کس تا جان بگلویش نرسیده- و با دست اشاره بحلقوم خود فرمود- توبه کند خداوند عزّ و جلّ از وی بپذیرد.

آنگاه از منبر بزیر آمد، و این آخرین خطبه مفصّلی بود که آن حضرت صلّی الله علیه و آله و سلّم در آخر عمر در مدینه ایراد فرمود تا بجوار حقّ پیوست. انتهى.

پایان ترجمه و شرح و توضیح کتاب شریف عقاب الأعمال بقلم این ناچیز علی اکبر غفّاری در شهر ربیع المولود سنه ۱۳۹۶ هجری قمری و صلّی الله علی محمّد و آله الطّیّبین الطّاهرین المعصومین، و السّلام علینا و علی عباد الله الصّالحین.

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۸۹

فهرست

موضوع / صفحه

مقدمه مترجم راجع به ارزش کتاب ۲

مقدمه مؤلف رضوان الله علیه ۱۰

ثواب اذکار

پاداش کسی که بگوید «لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» ۱۲

ثواب گفتن صد مرتبه لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۱۷

ثواب کسی که بگوید: (لا اله الا الله وحده وحده وحده) ۱۸

(ثواب کسی که «لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» را با اخلاص بگوید) ۱۹

ثواب گفتن لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ باواز بلند ۲۰

ثواب کسی که لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ را با شرائط آن بگوید ۲۱

ثواب آنکه شهادت لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ از وی پذیرفته گردد ۲۳

مرتبه بگويد: لا اله الا الله الملك الحق المبين ۲۳

ثواب کسی که بدون تعجب بگويد: لا إله إلا الله ۲۴

ثواب آنکه هر روز بگويد: (أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له) (الها واحدا احدا صمدا لم يتخذ صاحبه ولا ولدا) ۲۴

ثواب کسی که در هر روز بگويد: لا اله الا الله الحق المبين ۲۵

ثواب بسیار گفتن ذکر: «سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اكبر» ۲۶

ثواب کسی که در هر روز پانزده مرتبه بگويد: «لا اله الا الله حقا حقا» (لا اله الا الله ايمانا و تصديقا، لا اله الا الله عبوديه و رقا»

۲۶

ثواب کسی که خدا را بخواند و ختم کند دعای خود را بجمله «ما شاء الله لا حول و لا قوه الا بالله» ۲۷

ثواب کسی که در هر روز هفت مرتبه بگويد: الحمد لله على كل نعمه كانت أو هي كائنه ۲۷

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۹۰

ثواب کسی که بیگانگی پروردگار و برسالت پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله شهادت دهد ۲۸

ثواب کسی که صد مرتبه تکبیر، صد مرتبه تسیح صد مرتبه تحمید، و صد مرتبه تهلیل گوید ۲۹

(ثواب کسی که بگويد: «سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اكبر» ۳۱

(ثواب کسی که بدون تعجب بگويد «سبحان الله») ۳۴

(ثواب کسی که بگويد: الحمد لله كما هو أهله) ۳۵

(ثواب کسی که در صبح و شام چهار مرتبه بگويد: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ۳۵

(ثواب کسی که خدا را تمجید کند) ۳۶

(ثواب کسی که خدا را تمجید کند به آن طوری که خود ذات خود

را تمجید فرموده (۳۶)

ثواب شخص عاقل ۳۸

ثواب ده خصلت ۳۸

آنچه مربوط بطهارت و نماز است

(ثواب کسی که اقرار بر بوبیت پروردگار و نبوت پیغمبر (ص) و ولایت علی بن ابی طالب (ع) نماید و آنچه خداوند واجب

ساخته انجام دهد) ۳۹

(ثواب کسی که در هنگام وضو ذکر خدا گوید) ۴۰

(ثواب کسی که مانند امیر المؤمنین (ع) وضو بگیرد و مانند او ذکر خدا کند) ۴۱

(ثواب خشک نمودن با دستمال و ترک آن بعد از وضوء) ۴۴

ثواب وضو برای نماز مغرب و صبح ۴۵

(ثواب باز گذاشتن دیدگان هنگام وضوء) ۴۵

ثواب وضو تازه گرفتن ۴۶

ثواب مسواک کردن ۴۶

(ثواب کسی که آب دهن خود را فرو برد با احترام مسجد و بیرون نریزد) ۴۷

(ثواب کسی که با وضو در بستر خواب رود) ۴۸

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۹۱

ثواب بسیار مضمضه و استنشاق کردن ۴۹

(ثواب لنگ بستن هنگام رفتن بحمام) ۴۹

(ثواب کسی که چشم خود را از نگاه کردن به عورت برادر دینی خود بپوشاند) ۴۹

ثواب شستن سر با خطمی ۵۰

ثواب شستن سر با برگ سدر ۵۱

ثواب آنکه حنّاء بندد ۵۲

ثواب کسی که نوره کشد ۵۵

ثواب شانه کردن موی سر ۵۵

ثواب کسی که هفتاد بار ریش خود را شانه زند ۵۵

ثواب کسی که سرمه کشد ۵۶

ثواب سر تراشیدن ۵۷

ثواب گرفتن ناخن و زدن شارب ۵۷

(اجر پوشیدن نعلین سفید رنگ) ۶۰

(ثواب پوشیدن نعلین زرد) ۶۱

ثواب پوشیدن موزه ۶۱

(اجر کسی که هنگام بریدن لباس نو سوره *إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ* بخواند) ۶۲

اجر کسی که در آئینه زیاد نگاه کند و حمد خدا را بجا آورد ۶۳

اجر کسی که هنگام دیدن یهودی و یا نصرانی یا مجوسی این کلام را بگوید ۶۳

ثواب

کسی که وضو شاداب گیرد، و نماز نیکو خواند، و زکاه مال بدهد ۶۴

ثواب کسی که بگوید: رضیت بالله رباً، و بالاسلام دیناً، و بمحمد (ص) رسولاً، و باهل بینه اولیاء ۶۵

اجر دعا کردن در شب و روز ۶۵

ثواب گام برداشتن بسوی مسجدها ۶۶

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۹۲

ثواب پی در پی رفتن بمساجد ۶۶

ثواب پیاده رفتن بسوی مساجد ۶۷

ثواب باقرآن و مسجد همدم بودن ۶۸

اجر کسی که وضو بگیرد و پس از آن بمسجد برود ۶۸

اجر کسی که نمازهای پنجگانه را بخواند، و آنها را بپا دارد، و اوقات آنها را حفظ کند ۷۰

ثواب نمازهای نافله ۷۱

اجر آنکه چراغی در مسجدی بیفروزد ۷۱

اجر کسی که آب دهان در حال نماز بیرون نیندازد برای بزرگداشت خداوند ۷۲

ثواب خواندن نماز در مسجد الحرام ۷۲

ثواب نماز در مسجد رسول خدا (ص) ۷۳

ثواب نماز در بین مسجد الحرام و مسجد النبی (ص) ۷۳

ثواب نماز در مسجد کوفه ۷۳

ثواب نماز در بیت المقدس و مسجد جامع و مسجد طایفه و مسجد بازار ۷۵

ثواب کسی که مسجد را جاروب کند ۷۵

ثواب اذان گویان ۷۶

ثواب کسی که هفت سال برای خدا اذان بگوید ۷۶

ثواب کسی که یک سال در شهری از شهرهای مسلمانان اذان بگوید ۷۶

ثواب آن کس که اذان مؤذن را حکایت کند ۷۷

ثواب کسی که ده سال برای رضای خدا اذان بگوید ۷۸

ثوابی که در میان اذان و اقامه بمؤذن میدهند ۷۸

ثواب کسی که نماز را با اذان و اقامه بخواند ۷۹

ثواب کسی که در نماز مستحبی خود در هر رکعت قُلْ هُوَ اللَّهُ وَاِنَّا اَنْزَلْنَاهُ وَاٰیة الْکُرْسٰی بخواند ۸۰

ثواب؛ فضیلت قنوت

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۹۳

ثواب کسی که رکوعش را درست بجا آورد ۸۱

ثواب کسی که یک سجده بجا آورد ۸۱

ثواب کسی در حال سجده دو کف دست را بزمین بچسباند ۸۱

ثواب طول دادن سجده ۸۲

ثواب کسی که در رکوع و سجود و قیام خود صلوات بفرستد ۸۲

ثواب سجده شکر ۸۳

ثواب نماز ۸۳

ثواب کسی که نماز صبح را در اول وقت بخواند ۸۵

فضیلت اول وقت بر آخر وقت ۸۵

ثواب کسی که نمازهای واجب خود را در اول اوقات آن بجا آورد ۸۶

ثواب خواندن نماز قصر در مسافرت ۸۶

ثواب خواندن نماز جمعه برای مسافر ۸۷

ثواب نماز جماعت ۸۷

ثواب ایستادن به نماز ۸۸

ثواب کسی که بعد از نماز عصر در روز جمعه صلوات بفرستد ۸۸

ثواب قراءت این چند سوره بعد از نماز جمعه ۸۹

ثواب دیگری در همین معنی ۹۰

ثواب گام برداشتن بسوی نماز و تعلیم قرآن ۹۱

ثواب نایبائی که برای خدا صبر کند و دوست آل محمد (ص) باشد ۹۲

ثواب کسی که با نیت پاک دو رکعت نماز بخواند یا یکدرهم صدقه بدهد و یا یک روز روزه بگیرد ۹۳

(مزیت جمعه های ماه مبارک رمضان بر جمعه های ماههای دیگر) ۹۳

اجر نماز آنکه عطر استعمال کرده ۹۴

اجر نماز شخص زن دار ۹۴

اجر کسی که چهار رکعت نماز بخواند و در هر رکعت پنجاه مرتبه قُلْ هُوَ اللَّهُ بخواند ۹۴

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۹۴

ثواب نماز جعفر بن ابی طالب (ع) ۹۵

ثواب کسی که نماز شب بخواند ۹۶

ثواب شب زنده داری با قرآن ۱۰۰

ابن بابویه، محمد بن علی - غفاری، علی اکبر، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ۱ جلد،

کتاب فروشی صدوق - تهران، چاپ: اول، بی تا. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری ؛ ؛ ص ۶۹۴

اب کسی که دو رکعت نماز بخواند و بداند که چه میگوید ۱۰۳

ثواب کسی که با فکر دو رکعت نماز مختصر بخواند ۱۰۳

ثواب نافله خواندن در ساعت غفلت ۱۰۳

ثواب آنکه در هر هفته پانصد رکعت نماز بخواند ۱۰۴

ثواب آنکه پس از نماز صبح یازده بار سوره توحید را بخواند ۱۰۴

ثواب تعقیب خواندن ۱۰۵

ثواب جدا کردن زکات از مال و رساندن آن بمستحقش ۱۰۶

ثواب حج و عمره ۱۰۸

ثواب کسی که با حاجی مصافحه کند ۱۱۶

باب نادر ۱۱۷

ثواب شخص روزه دار ۱۱۸

ثواب روزه داری که ناسزا بشنود و پاسخ دهد من روزه دارم، سلام بر تو ۱۱۹

ثواب کسی که یک روز در راه خدای عز و جل روزه بدارد ۱۲۰

ثواب کسی که در گرما روزه بگیرد و تشنگی بر او غلبه کند ۱۲۰

ثواب یک روز روزه مستحبی ۱۲۱

ثواب کسی که پایان عمر در حال روزه باشد ۱۲۱

ثواب کسی که در حال روزه اول روز عطر استعمال کند ۱۲۲

ثواب روزه داری که بگذرد بر جماعتی که مشغول خوردن طعامند ۱۲۲

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۹۵

ثواب روزه ماه رجب ۱۲۳

ثواب روزه ماه شعبان ۱۳۶

مزیت ماه رمضان و ثواب روزه آن ۱۴۷

ثواب دعای ایام عشر ذی الحجه ۱۶۶

ثواب روزه در دهه اول ماه ذی الحجّه ۱۶۸

ثواب روزه عید غدیر ۱۷۰

ثواب بعبادت پرداختن در شب عید ۱۷۲

ثواب آنکه ليله عید شب زنده دار باشد ۱۷۵

ثواب آنکه ماه رمضان را روزه بدارد، و روز آخر صدقه دهد، و روز عید با غسل بنماز آید ۱۷۶

ثواب آنکه در روز عید پس از نماز

امام چهار رکعت نماز بخواند ۱۷۷

ثواب کسی که روز بیست و پنجم ذی القعدة روزه بگیرد ۱۸۱

ثواب افطار کردن با آب ۱۸۱

ثواب روزه گرفتن دو پنجشنبه اول و آخر و چهارشنبه وسط هر ماه ۱۸۲

ثواب آنکه عاجز از روزه های سه گانه است و برابر هر روز درهمی تصدق میدهد ۱۸۷

ثواب کسی که در خانه برادر مؤمنش افطار کند ۱۸۷

ثواب آنکه پیغمبر و امیر المؤمنین و حسنین و ائمه صلوات الله عليهم اجمعین را زیارت کند ۱۸۸

ثواب آنکه بر شهادت سید الشهداء (ع) یا بر مصیبت و آزاری که باهل بیت یا بخود او رسیده بگیرد ۱۸۹

ثواب آنکه در رثاء حسین (ع) شعری گوید و بگیرد و یا بگریاند و یا خود را گریان نماید ۱۹۰

ثواب آنکه زیارت کند قبر حسین (ع) را ۱۹۳

ثواب زیارت قبور ائمه صلوات الله عليهم اجمعین ۲۲۰

ثواب زیارت قبر حضرت معصومه دختر امام کاظم علیهما السلام ۲۲۱

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۹۶

ثواب زیارت قبر عبد العظیم حسنی (ع) در شهر ری ۲۲۲

ثواب آنکه دسترسی بخاندان عصمت ندارد و بدوستان صالحشان نیکی کند ۲۲۳

ثواب احسان کردن در باره امام علیه السلام ۲۲۳

آنچه مربوط بقرآن و تلاوت آنست

ثواب قاریان قرآن ۲۲۴

ثواب کسی که یک قرآن تمام در مکه معظمه بخواند ۲۲۵

ثواب کسی که قرآن را بسختی یاد گیرد ۲۲۵

ثواب جوان با ایمانی که قراءت قرآن کند ۲۲۶

ثواب آنکه قرآن را در حال ایستادن و یا نشستن در نماز و غیر نماز بخواند ۲۲۷

ثواب آنکه از صد تا پانصد آیه در نماز شب بخواند ۲۲۸

ثواب کسی که قرآن را از بر داشته و بدان عمل کند ۲۲۸

ثواب کم حافظه ای که بکوشد

تا قرآن را از بر کند و آنکه قبل از خواب یک سوره بخواند ۲۲۹

ثواب آنکه چون قرآن را شروع کند آن را پایان رساند ۲۲۹

ثواب خواننده قرآن ۲۳۰

ثواب خواندن قرآن از روی آن ۲۳۰

ثواب آنکه قرآن در خانه اش باشد ۲۳۱

ثواب کسی که هر شب از ده الی هزار آیه بخواند ۲۳۱

فضل بهار قراءت قرآن ۲۳۲

ثواب کسی که صد آیه از قرآن بخواند سپس هفت بار یا الله گوید ۲۳۳

آنچه مربوط بثواب تلاوت هر سوره است

ثواب تلاوت فاتحه الكتاب ۲۳۳

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۹۷

ثواب سوره بقره و آل عمران ۲۳۳

ثواب کسی که چهار آیه از اول سوره بقره و آیه الكرسي را با دو آیه بعد از آن و سه آیه آخر آن سوره را بخواند ۲۳۴

ثواب خواندن آیه الكرسي هنگام خواب و در تعقیب نماز ۲۳۵

ثواب خواندن سوره نساء در هر جمعه ۲۳۵

ثواب خواند سوره مائده ۲۳۵

ثواب خواندن سوره انعام ۲۳۶

ثواب خواندن سوره اعراف در هر ماه ۲۳۶

ثواب سوره انفال و توبه ۲۳۷

ثواب سوره یونس ۲۳۷

ثواب سوره هود ۲۳۸

ثواب سوره يوسف ۲۳۸

ثواب سوره رعد ۲۳۹

ثواب سوره ابراهيم و سوره حجر ۲۳۹

ثواب سوره نحل ۲۴۰

ثواب سوره بنى اسرائيل ۲۴۰

ثواب سوره كهف ۲۴۱

ثواب سوره مريم ۲۴۲

ثواب سوره طه ۲۴۲

ثواب سوره انبياء ۲۴۳

ثواب سوره حج ۲۴۳

ثواب سوره مؤمنون ۲۴۴

ثواب سوره نور ۲۴۴

ثواب سوره فرقان ۲۴۵

ثواب سه سوره شعراء و نمل و قصص ۲۴۵

ثواب سوره عنكبوت و روم ۲۴۶

ثواب سوره لقمان ۲۴۶

ثواب سوره سجده ۲۴۷

ثواب سوره احزاب ۲۴۷

ثواب سوره سبأ و سوره فاطر ۲۴۹

ثواب سورة ياسين ٢٤٩

ثواب قراءة سورة صافات ٢٥٢

ثواب قراءة سورة «ص» ٢٥٣

ثواب قراءة سورة زمر ٢٥٣

ثواب قراءة سورة مؤمن ٢٥٤

ثواب قراءة

سوره سجده فصلت ۲۵۵

ثواب قراءت سوره حم عسق ۲۵۵

ثواب قراءت سوره زخرف ۲۵۶

ثواب قراءت سوره دخان ۲۵۶

ثواب قراءت سوره جاثیه ۲۵۷

ثواب قراءت سوره احقاف ۲۵۷

ثواب خواندن سوره هائی که به «حم» آغاز می شود ۲۵۸

ثواب قراءت سوره محمّد (ص) ۲۵۸

ثواب قراءت سوره فتح ۲۵۹

ثواب قراءت سوره حجرات ۲۵۹

ثواب قراءت سوره «ق» ۲۶۰

ثواب قراءت سوره ذاریات ۲۶۰

ثواب قراءت سوره طور ۲۶۱

ثواب قراءت سوره و النجم ۲۶۱

ثواب قراءت سوره اقتربت ۲۶۱

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۹۸

ثواب قراءت سوره الرحمن ۲۶۲

ثواب قراءت سوره واقعه ۲۶۳

ثواب قراءت سوره حدید و مجادله ۲۶۴

ثواب قراءت سوره حشر ۲۶۵

ثواب خواندن سوره ممتحنه ۲۶۵

ثواب قراءت سوره صف ۲۶۶

ثواب قراءت سوره جمعه و منافقين و سبح اسم ربك الأعلى ۲۶۶

ثواب قراءت سوره تغابن ۲۶۷

ثواب قراءت سوره طلاق و تحریم ۲۶۷

ثواب قراءت سوره تبارك ۲۶۸

ثواب قراءت سوره ن و القلم ۲۶۸

ثواب قراءت سوره الحاقه ۲۶۹

ثواب قراءت سوره سأل سائل ۲۶۹

ثواب قراءت سوره نوح ۲۷۰

ثواب قراءت سوره جن ۲۷۰

ثواب سوره مزمل و خواندن آن در نماز خفتن ۲۷۱

ثواب قراءت سوره مدثر ۲۷۱

ثواب قراءت سوره قيامت ۲۷۲

ثواب قراءت سوره انسان ۲۷۲

ثواب قراءت سوره مرسلات، و عم و نازعات ۲۷۲

ثواب قراءت سوره عبس و إذا الشمس كورت ۲۷۳

ثواب قراءت سوره انفطار و انشقاق ۲۷۳

ثواب خواندن سوره مطففين ۲۷۴

ثواب خواندن سوره بروج ۲۷۴

ثواب سورة طارق ٢٧٥

ثواب سورة اعلیٰ ٢٧٥

ثواب سورة غاشیه ٢٧٦

ثواب سورة فجر ٢٧٦

ثواب سورة بلد ٢٧٧

ثواب خواندن سوره و الشمس و و اللیل، و و الضحیٰ و انشراح ٢٧٧

ثواب سوره و التین ٢٧٨

ثواب سوره اعلیٰ ٢٧٨

ثواب سوره اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ ٢٧٩

ثواب سوره لم یکن ٢٧٩

ثواب سوره اذا زلزلت ٢٨٠

ثواب سوره عادیات ٢٨٠

ثواب سوره قارعه ٢٨١

ثواب سوره

تکثیر ۲۸۱

ثواب سوره عصر ۲۸۲

ثواب سوره همزه ۲۸۳

ثواب سوره فیل و لایلاف ۲۸۳

ثواب سوره أ رأیت ۲۸۴

ثواب سوره کوثر ۲۸۵

ثواب سوره کافرون و سوره توحید ۲۸۵

ثواب سوره نصر ۲۸۶

ثواب سوره تبت ۲۸۶

ثواب سوره قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۲۸۷

ثواب قراءت معوذتین ۲۹۰

حسنات و اعمال نیک

ثواب کسی که از گناهان کبیره بپرهیزد ۲۹۱

ثواب گناهکاری که پشیمان شده باز گردد و از گناهش شرمنده باشد ۲۹۲

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۶۹۹

ثواب آنکه بداند بدهکارش بدروغ سوگند خواهد خورد و باحترام خدا او را سوگند ندهد ۲۹۳

ثواب آموزگار خوبیها ۲۹۳

ثواب دانشجو ۲۹۴

ثواب همنشینی با دینداران ۲۹۵

ثواب کسی که ثواب عملی را شنیده آن را بجا آورد ۲۹۶

ثواب آنکه کلام حقی گوید و بدان عمل شود ۲۹۶

ثواب آنکه سنت خیری نهد ۲۹۷

ثواب آنکه بآنچه داند عمل نماید ۲۹۷

ثواب تفقد حال یتیم و ضعیف، و نیکی پیدر و مادر و غلام ۲۹۸

ثواب آنکه خودداری کند از تعرض بآبروی دیگران و از غضب ۲۹۸

ثواب امام عادل، و تاجر راستگو، و پیر پارسا ۲۹۹

ثواب حسنه ای که گناه دیرین را از بین می برد ۲۹۹

ثواب آنکه چهل حدیث از بر نماید ۳۰۰

ثواب آنکه گناهان را ترک نماید ۳۰۱

آنچه مربوط بحقوق و احسان و صدقه است

ثواب مسرور نمودن مؤمن ۳۰۱

ثواب پارسائی و زهد و حضور قلب در نماز ۳۰۲

ثواب آنکه گرفتاری یا تنگدستی مؤمنی را بر طرف کند، و عیب او را بپوشاند و او را یاری نماید ۳۰۳

ثواب سیر نمودن و سیراب کردن و پوشاندن مؤمنی ۳۰۳

ثواب آنکه برای خدا مؤمنی را غذا دهد ۳۰۴

ثواب کسی که سه نفر مؤمن را غذا دهد ۳۰۵

ثواب کسی که مسلمانی را سیر گرداند ۳۰۵

ثواب

الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۰۰

ثواب سیر نمودن چهار تن از مسلمانان ۳۰۶

ثواب آنکه گرسنه ای را سیر کند ۳۰۶

ثواب کسی که برده ای مسلمان را آزاد سازد ۳۰۷

ثواب آنکه انسانی شایسته را از قید بندگی آزاد نماید ۳۰۷

ثواب هر کس که برده ای مؤمن را آزاد سازد ۳۰۷

آنچه مربوط بصدقه و بخشش و انفاق است

ثواب آن کس که بمؤمنی قرض بدهد ۳۰۸

ثواب صدقه دادن ۳۱۰

ثواب صدقه دادن پنهانی ۳۱۹

ثواب صدقه آشکارا ۳۱۹

ثواب صدقه دادن در شب ۳۱۹

ثواب صدقه دادن در روز ۳۲۰

دعای سائل در حق آنکه صدقه دهد ۳۲۲

ثواب مهلت دادن بدهکاری که تهیدست باشد ۳۲۳

ثواب بخشیدن بدهی مؤمن ۳۲۳

ثواب آنکه آبروی مؤمنی را نگهدارد ۳۲۴

آنچه مربوط باداء حق مؤمن است

ثواب آنکه حاجتی از برادرش برآورد، و آنکه اندوهش را بر طرف سازد، ۳۲۵

ثواب دیدار و مصافحه و معانقه با برادران ۳۲۷

ثواب یاری کردن برادر مؤمن ۳۲۹

ثواب میانجیگری برای اصلاح بین دو تن ۳۳۰

ثواب آنکه بداد مسلمانی برسد ۳۳۱

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۰۱

ثواب آنکه با سخنی برادر مؤمن خود را احترام کند ۳۳۱

ثواب بداد پریشان رسیدن و حاجت او را برآوردن ۳۳۲

ثواب آنکه از مؤمنی اندوهی را بر طرف کند ۳۳۲

ثواب آنکه مؤمنی را خوشحال کند ۳۳۳

ثواب آنکه خانواده ای را خوشحال کند ۳۳۳

ثواب شاد کردن برادر مؤمن ۳۳۴

ثواب آنکه بتصدق شکمی را سیر کند ۳۳۵

ثواب خوراندن شیرینی بمؤمن ۳۳۶

ثواب آنکه نیمخورده مؤمنی را بیاشامد ۳۳۶

ثواب هر کس که برای خدا بمؤمنی مهربانی کند ۳۳۷

ثواب آنکه در راه خدا برای خویش برادری گزیند ۳۳۷

ثواب آنکه با روی خوش برادر خود را دیدار کند ۳۳۸

ثواب معطر ساختن موی سر و روی

ثواب آنان که در راه خدا با یک دیگر مهر میورزند ۳۳۸

ذکر و دعا و صلوات

ثواب آنکه در وادی برود و یاد خدا کند ۳۳۹

خاصیت قراءت آیه **إِنَّ اللَّهَ يُمَسِّكُ السَّمَاوَاتِ** ۳۳۹

دعای شنیدن اذان در صبح و مغرب و ثواب آن ۳۴۰

ثواب آنکه از خدا بخواهد و او را ضار و نافع بداند ۳۴۰

ثواب آنکه این دعا را سه بار در وقت خواب بخواند ۳۴۱

ثواب دعای مسلمان در باره برادر غائبش ۳۴۱

ثواب فرستادن درود بر پیغمبر (ص) و ثواب دوستیش ۳۴۲

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۰۲

ثواب آنکه یک بار بر پیغمبر صلوات بفرستد ۳۴۲

ثواب آنکه خدا را بحق محمد و آلش علیهم السلام بخواند ۳۴۳

ثواب فرستادن صلوات بر پیغمبر «ص» ۳۴۴

ثواب آنکه سپیده دم صد بار بر محمد و آلش صلوات فرستد ۳۴۵

ثواب آنکه بر محمد و اهل بیتش صلوات فرستد ۳۴۶

ثواب آنکه در روز جمعه صد بار بر پیغمبر صلوات بفرستد ۳۴۶

ثواب آنکه در تعقیب نماز صبح و مغرب آیه **«إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ»** را تا آخر بخواند و بگوید: **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى**

محمد النَّبِيِّ و ذرّيته ۳۴۷

ثواب آنکه ثلث یا نیم یا همه دعای خود را ویژه پیغمبر کند ۳۴۹

ثواب آنکه چون صلوات بر پیغمبر فرستد آل او را نیز ملحق سازد ۳۵۰

ثواب آنکه بر رسول خدا و آلش و اوصیایش جمعه بعد از نماز صلوات فرستد ۳۵۱

ثواب آنکه در یک روز صد بار «رب صل علی محمد و اهل بینه» بگوید ۳۵۲

ثواب بلند صلوات بر پیغمبر «ص» فرستادن ۳۵۳

ثواب گفتن ده بار «سبحان الله العظیم - الخ» و تعقیب اللهم اهدنی ۳۵۳

ثواب خود داری هنگام

میل یا ترس یا هوس یا خشم ۳۵۵

ثواب یاری کردن امر بمعروف و نهی از منکر ۳۵۵

ثواب آنکه آیات آخر سوره زمر را برای او بخوانند و او بگرید ۳۵۶

اجتماع کردن در وقت دعا ۳۵۷

ثواب دعای پنهانی ۳۵۷

ثواب دعا کردن هنگام سحر ۳۵۸

ثواب دعاء در باره مؤمنین و مؤمنات و مسلمین و مسلمات ۳۵۸

ثواب آنکه «لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم» گوید ۳۶۰

ثواب آنکه هر روزه «لا حول و لا قوه الا بالله» گوید ۳۶۱

ثواب آنکه چون از منزل بیرون آید «بسم الله و لا حول و لا قوه الا بالله» گوید ۳۶۱

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۰۳

ثواب آنکه شبانگاه صد بار تکبیر گوید ۳۶۲

ثواب تسبیح حضرت زهراء علیها السلام ۳۶۲

فضیلت خاموشی ۳۶۴

توبه استغفار ۳۶۴

ثواب آنکه در ماه شعبان روزی هفتاد بار استغفار نماید ۳۶۶

ثواب آنکه بعد از فریضه صبح هفتاد بار استغفار نماید ۳۶۷

ثواب کسی که شهادتین نگهدار او باشد، و آنکه در پیشامد بد استرجاع کند و آنکه چون خیری بیند حمد خدا کند، و آنکه

چون لغزشی از او سرزند پوزش طلبد ۳۶۸

آن نیکوئی که زودتر پاداش آن بانسان میرسد ۳۶۹

ثواب خواندن آیه «فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ» در هر صبح و شام ۳۷۰

ثواب زهد و پارسائی ۳۷۰

ثواب آنکه در اول و آخر هر شب و هر روز عملی نیک کند ۳۷۱

ثواب گریستن از هیبت و عظمت خدا ۳۷۲

ثواب آنکه خوشنودی خدا را بر هوی و هوس ترجیح دهد ۳۷۳

ثواب آنکه شب و روز را بسر آورد و فکرش همه آخرت باشد ۳۷۳

ثواب نکوئی کردن ۳۷۴

ثواب دوستی و دشمنی و بخشش و دریغ برای خدا ۳۷۴

ثواب

مؤمنی که بگناهی شروع کند و پشیمان گشته دست باز دارد و پوزش خواهد ۳۷۵

ثواب مؤمنی که در بلاد غربت در گذرد ۳۷۵

ثواب کافری که بر مؤمنی احسان کند ۳۷۶

ثواب آنکه برادر مؤمنش احسان کند ۳۷۷

ثواب آنکه بزی شیرده در خانه خود نگهدارد ۳۷۷

ثواب نماز و زکاه و احسان و صبر ۳۷۸

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۰۴

ثواب دوستی آل محمد علیهم السلام و دشمنی با دشمنانشان برای خدا ۳۷۸

ثواب استغفار در نماز و تر هفتاد بار در حال قیام ۳۷۹

ثواب سلام بر برادر مؤمن برای خدا ۳۸۰

ثواب آنکه توبه کند توبه واقعی ۳۸۰

ثواب شخص با وقار، و مهربان و شکيبا، و نرمخو و زود پذیر ۳۸۱

ثواب پاداش جوین بخدا بزاری کردن از ترس او، و ثواب آنان که بترک محرمات خدا را بندگی کنند، و آنان که بزهد خود را بیاریند ۳۸۲

ثواب احسان در باره مؤمن ۳۸۳

ثواب امید نیک بخدا داشتن ۳۸۳

ثواب آنکه با خدای خویش اخلاص ورزد ۳۸۵

آنچه مربوط به انگشتی است

ثواب انگشتی عقیق بدست کردن ۳۸۵

فضیلت بدست کردن خاتم فیروزه ۳۸۸

فضیلت انگشتی جزع یمانی ۳۸۹

فضیلت انگشتی زمرد ۳۹۰

فضیلت انگشتی یاقوت ۳۹۰

فضیلت انگشتی بلور ۳۹۱

آنچه مربوط بفضائل اخلاق است ثواب تواضع و فروتنی ۳۹۱

ثواب گریستن از خشیت خدا و فرو پوشیدن چشم از محارم او و بیداری شب از برای او ۳۹۲

ثواب آنکه لذت نقد را از ترس کیفر نسیه ترک کند ۳۹۲

ثواب دوستی برای خدا، و تعمیر مساجد، و استغفار سحرگاه ۳۹۳

ثواب آنکه نظرش از روی عبرت باشد، و خاموشیش اندیشه، و کلامش ذکر خدا و بر ناروائیهایش بگرید، و مردم از شرش در

امان باشند ۳۹۳

ثواب خاموشی، و بسوی خانه خدا

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۰۵

فضیلت آنکه خود جامه خویش بدوزد و کفش خود پینه زند و خود متاع خویش بدوش کشد ۳۹۵

فضیلت راستی ۳۹۵

ثواب آنکه کار نیک و یا زشتش را پنهان کند ۳۹۶

ثواب آنکه گناهی کند و بداند که اگر خدا بخواهد او را عذاب میکند و اگر بخواهد او را میبخشد ۳۹۶

ثواب توبه و بازگشت ۳۹۷

ثواب آنکه بر انگشتی خود «ما شاء الله لا قوة إلا بالله، استغفر الله»، نقش کند ۳۹۸

ثواب آنکه میوه یا مانند آن را ببیند و بخواهد و نتواند تهیه کند ۳۹۹

ثواب کسب حلال ۳۹۹

ثواب آنکه دنیا را برای حفظ آبرو طلب کند ۴۰۰

فضیلت خوشخوئی ۴۰۱

ثواب آنکه وجه همتش آخرت است، و آنکه نیتش را پاک سازد و آنکه میان خود و خدا را اصلاح کند ۴۰۲

ثواب آنکه با نفس خود بستیزد نه با مردم ۴۰۲

ثواب آنکه نعمت خدا را سپاس گوید ۴۰۳

ثواب خورنده سپاسگزار، و تندرست سپاسگو ۴۰۳

ثواب نیکی کردن ۴۰۴

ثواب چشمداشت با آنچه نزد خدا است ۴۰۴

فضیلت لب فرو بستن ۴۰۵

فضیلت پنهان داشتن ناداری و درویشی ۴۰۵

ثواب تهیدستان، و احسان در باره ایشان ۴۰۶

فضیلت آبرو داری و عدم اظهار فقر ۴۰۷

ثواب مصافحه و دست بهم دادن ۴۰۸

ثواب آنکه هنگام طعام نام خدا برد ۴۰۸

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۰۶

ثواب آنکه گرسنه ای را سیر گرداند ۴۰۸

ثواب کسی که آب را با تائی و لذت بیاشامد ۴۰۹

ثواب صدقه دادن در روز جمعه ۴۰۹

ثواب یاری کردن ستمدیده ۴۱۰

ثواب محبت و دوستی با برادران ایمانی ۴۱۰

ثواب آنکه چیزی را که خدا راضی است آرزو کند ۴۱۱

ثواب زیارت برادر مسلمان ۴۱۱

ثواب قربانی

و اطعام برای بنا ۴۱۲

ثواب کمک کردن بیکدیگر در کارهای نیک ۴۱۲

ثواب میانه روی در خرج کردن ۴۱۳

ثواب بهمراه داشتن عصای چوب بادام تلخ در سفر ۴۱۳

ثواب آنکه عمامه پوشیده از خانه بیرون آید ۴۱۴

ثواب آنکه نامی از اهل بیت علیهم السلام نزد او برده شود و او بگرید ۴۱۵

ثواب دوستی اهل بیت علیهم السلام ۴۱۷

ثواب آنکه حاجت مسلمانی را برآورد ۴۱۷

ثواب مصافحه با برادر مؤمن ۴۱۷

ثواب آنکه قدر نعمت خداداد را بشناسد و خدا را سپاس گوید ۴۱۸

ثواب آنکه چهل تا نود سال عمر بر او گذشته باشد ۴۱۸

ثواب آنکه حرمت سالخورده ای را بشناسد و او را احترام کند ۴۲۰

ثواب جهاد در راه خدا بهمراهی امام عادل ۴۲۱

ثواب نگهداری و پرورش اسب ۴۲۳

ثواب گفتن نام خدا وقت سواری ۴۲۵

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۰۷

باب نادر در باره چهار پا ۴۲۶

آنچه مربوط به بیماری و موت و زیارت قبور و گرفتاریها است

ثواب تب و بیماری ۴۲۷

ثواب یک شب تب ۴۲۸

ثواب مریضی که مقاومت کند و بردباری کشد و شکر خدا بجای آرد ۴۲۹

ثواب بیماری ۴۲۹

ثواب شبی سر درد کشیدن ۴۳۰

ثواب بیمار ۴۳۰

ثواب بیماری کودک ۴۳۱

ثواب عیادت مریض، و غسل مردگان، و تشییع جنازه و تسلیت زن فرزند مرده ۴۳۲

ثواب کسی که بین ظهر پنجشنبه تا ظهر جمعه مرگش فرا رسد ۴۳۳

ثواب رو بقبله کردن کسی که در حال مرگ است ۴۳۳

ثواب تلقین کلمه شهادت بمحتضر ۴۳۴

ثواب آنکه جنازه مؤمنی را غسل دهد ۴۳۴

ثواب آنکه فرزندی از او فوت شوند و بحساب خدا گذارد ۴۳۵

ثواب آنکه بزیر چهار جانب تابوت مؤمنی رود ۴۳۶

ثواب اختیار کردن کفن خوب برای مردگان ۴۳۷

ثواب فشار قبر برای مؤمن

ثواب نابینائی که برای خدا صبر کند و دوست آل محمد علیهم السلام باشد ۴۳۷

ثواب استرجاع هنگام مصیبت ۴۳۸

ثواب صبر و بردباری ۴۳۹

ثواب تسلیت ۴۴۰

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۰۸

ثواب زیارت قبر مؤمن ۴۴۲

ثواب آنکه دست ملاطفت بر سر یتیمی کشد ۴۴۳

ثواب آنکه یتیمی را از گریه ساکت سازد ۴۴۴

ثواب خدا پرست پس از مردن، و ثواب مسرور ساختن مؤمن ۴۴۵

ثواب دوست داشتن فرزند ۴۴۷

ثواب آنکه ارمغانی برای عیال خود برد، یا دختر خود را خوشحال سازد یا دیده فرزند را روشن گرداند ۴۴۷

ثواب پدری که دارای چند دختر باشد ۴۴۸

کتاب عقاب الاعمال

کیفر آنکه از غیر راه خدا باو تقرّب جوید ۴۵۲

کیفر آنکه امر خدا را سبک بشمارد ۴۵۳

کیفر آنکه با خاندان پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم دشمن باشد ۴۵۳

کیفر آنکه حق اهل بیت علیهم السلام را نشناسد ۴۵۵

کیفر آنکه بمیرد و امام خود را نشناسد ۴۵۸

کیفر آنکه پیشوای ستمکاری را که از جانب خدا نباشد اطاعت کند ۴۵۹

سزای آنکه بر جمعی امامت کند و در آنها از او دانشمندتر موجود باشد ۴۶۰

کیفر آنکه در نماز صلوات را ترک کند، و آنکه نام پیغمبر برده شود و او صلوات نفرستد ۴۶۱

کیفر دشمن امیر المؤمنین علیه السلام و منکر او و آنکه در باره او شک داشته باشد ۴۶۱

کیفر قدریها ۴۷۳

کیفر کسی که ادعای امامت کند و امام نباشد ۴۷۸

کیفر قایل، و نمرود، و آن دو اسرائیلی که قوم خود را یهودی و نصرانی کردند و فرعون که أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى گفت، و دو تن

از این امت ۴۸۰

کیفر آنکه حسین بن علی علیهما السلام را کشت ۴۸۳

ثواب الأعمال

و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۰۹

کیفر ستمکاری، و قطع رحم، و قسم دروغ، و زناکاری ۴۹۳

کیفر مکر و فریب ۴۹۴

کیفر خونریزی، و پیاله نوشی، و سخن چینی ۴۹۴

در اینکه دنیا خوددار مکافات است ۴۹۵

کیفر آنکه تعصب خشک و بیجا ورزد ۴۹۶

کیفر متکبران ۴۹۸

کیفر مجازات نکردن گناهکار ۵۰۳

کیفر آنکه صورتی سازد، و آنکه خوابی بدروغ گوید، و آنکه بسخن قومی با عدم رضای آنها گوش دهد ۵۰۴

کیفر آنکه گناه کند و بخندد ۵۰۴

کیفر آنکه عبادتی برای غیر خدا انجام دهد ۵۰۵

کیفر مردیکه خواهش نابجای زنش را بپذیرد ۵۰۵

کیفر آنکه بی وضو نماز کند، و ناتوانی را ببیند و یاری نکند ۵۰۶

کیفر آنکه برای بتان قربانی کند ۵۰۷

کیفر آنکه شهادت بدروغ دهد، و آنکه شهادت را کتمان کند ۵۰۸

کیفر آنکه بنام خدا بدروغ سوگند یاد کند ۵۱۰

کیفر آنکه از ترشح بول نپرهیزد ۵۱۵

کیفر آنکه بنماز خود اهمیت ندهد و آن را کوچک شمارد ۵۱۵

کیفر آنکه غسل جنابت را ترک کند ۵۱۶

کیفر آنکه سجده را درست انجام ندهد ۵۱۶

کیفر آنکه در نمازش سه بار رو بگرداند ۵۱۷

کیفر آنکه در خارج وقت نماز بخواند ۵۱۷

کیفر آنکه با اینکه بامامی اقتداء کرده حمد بخواند ۵۱۹

کیفر آنکه در صف جماعت رعایت نظم نکند ۵۲۰

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۱۰

کیفر آنکه نماز واجب خود را عمدا ترک کند ۵۲۰

کیفر آنکه نماز عصر خود را تأخیر اندازد ۵۲۱

کیفر آنکه نماز خفتن نکرده بخسبد تا نیم شب شود ۵۲۲

کیفر آنکه نماز جماعت و جمعه را ترک کند ۵۲۳

کیفر آنکه مرتکب گناهان بزرگ شود ۵۲۵

کیفر خوردن مال یتیم ۵۲۶

کیفر آنکه زکات مال ندهد ۵۲۹

کیفر مستحقّی که از گرفتن زکات استنکاف

کیفر آنکه روزه خود را در ماه رمضان افطار کند ۵۳۶

کیفر آنکه حج واجب را ترک کند ۵۳۶

مسئولیت زبان ۵۳۷

کیفر آنکه سه روز پی در پی بر او بگذرد و قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ نخواند ۵۳۸

کیفر آنکه یک هفته بر او بگذرد و سوره قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ را نخواند ۵۳۸

کیفر کسی که مبتلا بمرض یا سختی شود و قل هو الله نخواند ۵۳۹

کیفر آنکه پنج نماز بخواند و قل هو الله را در آنها نخواند ۵۴۰

کیفر آنکه سوره ای را فراموش کند ۵۴۰

کیفر کسی که مؤمنی را خوار شمارد ۵۴۱

کیفر آنکه از یاری مؤمن خودداری کند ۵۴۱

کیفر آنکه بر مؤمنین طعن زند و عقیده آنها را رد کند ۵۴۱

کیفر آنکه رو در رو بمؤمنی طعن زند ۵۴۲

کیفر آنکه در بروی مؤمن ببندد ۵۴۳

کیفر آنکه از مؤمن ربح گیرد ۵۴۳

کیفر آنکه اعتبار گرو، نزد او از اعتبار برادرش بیشتر باشد ۵۴۴

کیفر آنکه مؤمنی را از متاع خود با دیگری منع کند ۵۴۴

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۱۱

کیفر آنکه حق مؤمنی را حبس کند ۵۴۵

کیفر آنکه بمؤمنی مرد یا زن بهتان زند ۵۴۶

کیفر آنکه داستانی برای ریختن آبروی مؤمنی نقل کند ۵۴۷

کیفر آنکه مسکنی را از مؤمن دریغ دارد ۵۴۷

کیفر آنکه عیبجوئی مؤمنی کند ۵۴۸

کیفر آنکه بر خدا گستاخی کند ۵۴۸

کیفر آنکه قصد گناه کند ۵۴۹

کیفر گناه ۵۴۹

کیفر آنکه عملی برای خدا شروع کند و رضای خلق را دخالت دهد ۵۵۰

کیفر قطع رحم و ناسازی دلها ۵۵۰

کیفر خیانتکاری، و میگساری، و زنا ۵۵۱

کیفر خوردن گل ۵۵۸

کیفر آنکه برای قدرتمندی یا مخالف دینی خضوع کند ۵۵۹

کیفر آنکه واجبی از واجبات الهی را ترک

کند یا مرتکب کبیره ای شود ۵۶۰

کیفر کسانی که در باره مؤمنین کار زشتی را انتشار میدهند ۵۶۱

کیفر آنکه بمیرد و بعهده اش اموال مردم باشد، و آنکه از ترشح بول نپرهیزد و آنکه مسخرگی و غیبت و یا تمامی کند ۵۶۳

کیفر آنکه با قدرتمند ستمکاری بستیزد ۵۶۴

کیفر آنکه برادرش بحاجتی نزد او آید و او حاجتش را روا نسازد ۵۶۵

کیفر آنکه برای انجام حاجت مؤمنی قدم بردارد اما نه از روی اخلاص ۵۶۶

کیفر آنکه مؤمنی از او یاری جوید و او دریغ کند ۵۶۷

کیفر آنکه علاوه بر لباس تن روپوشی بدوش گیرد و دیگری عریان باشد ۵۶۸

کیفر آنکه با شکم سیر بخسبد و در همسایگیش گرسنه ای باشد ۵۶۸

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۱۲

کیفر آنکه مؤمنی را تحقیر کند و او را کوچک و خوار گرداند ۵۶۹

کیفر آنکه در حضورش از مؤمنی غیبت شود و او دفاع نکند ۵۷۰

کیفر خود بینی و خود پسندی ۵۷۰

کیفر آنکه در برابر سائل خود را بکری زند و با تبختر بگذرد ۵۷۱

کیفر دشمنی و خیانت ۵۷۲

کیفر پاره ای از گناهان ۵۷۲

کیفر دانشمندان فاجر، و قاریان فاسق، و ستمکاران جبار، و وزراء خیانتکار، و کدخدایان دروغزن، و مردم پیمان شکن ۵۷۷

کیفر دل بستگی بدینیا و پرستش طاغوت ۵۷۷

کیفر ریاکار ۵۷۹

کیفر آنکه برای مفاخرت میهمانی کند ۵۸۱

کیفر آنکه امر بمعروف و نهی از منکر را ترک کند ۵۸۲

باب ۵۸۲

کیفر آنکه کسی را از کشتن امان دهد بعد او را بکشد ۵۸۳

کیفر آنکه غیبت از سربازی کند یا او را آزار رساند یا با اهل بیتش بدرفتاری نماید ۵۸۳

کیفر آنکه مؤمنی را بسطانی بترساند که از او بدی بیند ۵۸۴

کیفر آنکه مؤمنین

را بیازارد و با آنها دشمنی نماید و مخالفت ورزد ۵۸۴

(کیفر آنکه دینی از خود بسازد) ۵۸۵

(باب) ۵۸۸

کیفر شک در دین، و معصیت خدا ۵۹۰

کیفر زنی که برای غیر شوهرش خود را بیاراید و از خانه بیرون رود ۵۹۰

کیفر آنکه استغاثه اهل بیت علیهم السلام را بشنود و جمعیتشان را ببیند و یاریشان نکند ۵۹۱

کیفر آنکه برده تن سالاری کند و بعدالت با آنها رفتار ننماید ۵۹۲

کیفر آنکه سرپرستی کاری از کارهای مسلمانان را بعهده گیرد و آنها را ضایع کند ۵۹۲

کیفر ظالمان و دستیاران ایشان ۵۹۳

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۱۳

کیفر کسی که بشهریار ستمگری تقرب جوید ۵۹۳

کیفر آنکه در دفتر ستمگران نام نویسی کند ۵۹۴

کیفر آن والی که هنگام نیاز مردم خود را پنهان کند ۵۹۵

کیفر آنکه امر منکری را پا برجا کند ۵۹۶

کیفر زن یا مرد زناکار ۵۹۸

کیفر نظر کردن بزنان ۶۰۴

کیفر مردیکه با مرد نزدیکی کند، و آنکه خود را در اختیار دیگری نهد، و زنانی که با یک دیگر همبستر شوند ۶۰۴

کیفر دروغ بستن بخدا و رسول و ائمه علیهم السلام ۶۱۵

کیفر کسی که دو رو، و دو زبان باشد ۶۱۵

کیفر آن کس که لعن کند کسی را که مستحق لعن نباشد ۶۱۸

کیفر آنکه بکفر مؤمنی شهادت دهد ۶۱۸

کیفر آنکه حيله کند و مردم را فریب دهد ۶۱۹

کیفر کسی که ظلم کند ۶۲۰

(کیفر بیداد گران) ۶۲۶

(کیفر آنکه با ناز و خود خواهی در روی زمین بخرامد) ۶۲۷

(کیفر بغی و ستمکاری) ۶۲۷

کیفر آنکه با داشتن قوت سه روز گدائی کند ۶۳۰

کیفر آنکه بدون احتیاج از مردم سؤال کند ۶۳۰

کیفر آنکه عمدا خود را بقتل رساند ۶۳۱

کیفر آنکه

بنیم کلامی در قتل مؤمنی شرکت جوید ۶۳۲

کیفر آنکه از روی عمد دیگری را بقتل رساند ۶۳۳

کیفر آنکه در ریختن خون مسلمانی شرکت جوید یا بدان راضی باشد ۶۳۷

ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ص: ۷۱۴

کیفر آنکه بدعتی گذارد یا قاتلی را پناه دهد ۶۳۸

کیفر آنکه با خواندن قرآن کسب روزی کند ۶۳۸

کیفر آنکه بعض قرآن را ببعض دیگر زند ۶۳۹

کیفر مسافری که نماز قصر خود را در سفر چهار رکعت بخواند ۶۴۰

خطبه رسول خدا صلی الله علیه و آله در کیفر بسیاری از اعمال زشت ۶۴۰

ابن بابویه، محمد بن علی - غفاری، علی اکبر، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال / ترجمه غفاری، ۱جلد، کتاب فروشی صدوق - تهران، چاپ: اول، بی تا.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

